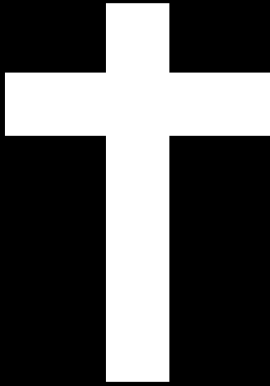

BIBOLO DABUŋ

The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New
Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb

Contents

MATAI	1
MARKA	62
LUKA	100
JOAN	164
APOSTOLO	210
ROM	267
KORINTI 1	295
KORINTI 2	321
GALATA	338
EPESE	348
PILIPI	357
KOLOSO	364
TESALONIKI 1	371
TESALONIKI 2	377
TIMOTE 1	381
TIMOTE 2	389
TITI	395
PILEMON	399
JAKOBO	401
PETERE 1	408
PETERE 2	416
JOAN 1	421
JOAN 2	428
JOAN 3	430
JUDA	432
GEOC LASÊ	435

Nawae Najam kêtôm MATAI KETO

Nawae najam kêtôm Matai Keto nec gêjac jaen najam tonec naminj gebe Kilisi (Mesia, Kêsiwaga), tañ Anôtô gêjac mata en nañ, Jesu tau. Bin tañ Anôtô gêjac mata gêdêñ nê lau gêc Binlênsêm Langwa nañ, en gêgôm ñanô kêsa kêpi ñac tau tonañ. Jesu têna kêkôc en anja lau Juda nêñ, tañ en ñapalêgenj gêmoa êsêac ñaluñ e kêtû kapôênj nañ, mago najam gêlam gêdenj êsêac lau Juda taunjenj nê atom, kepenj ñamalac pebenj kêtôm nom ñagamênjenj gêwinj.

Matai kêdênañ nê Nawae Najam ñatitipgenj ñapep. En gêjac m gêdêñ Jesu têna kêkôc en naminj, go keto Jesu gêlinj sanju ma Sadanj kêlêtom en ñabinj. Go gelom en kêkôc nê sakinj Mesianja sa naminj gebe gêjam mêtê to kêdônj lau ma gêgôm gêmac ôlinj najam kêsa jagêmoa Galilaia ñagameñ nañ. Su go keto Jesu anja Galilaia gêja Jerusalem ñabinj, gocgo gêjac minj gêñ samob, tañ kêtap en sa gêdêñ nê woke ñamuña nañ, e jagêdêñ sêjac en kêpi ka ma Anôtô gêñu en mata jali gêdi sa anja ñacmatênêñ nañ.

Binj tê Najam tau gebe êwaka sa ênêc awêgenj nê, ñatenj tonec gebe Jesu en kêdônjsêga kapôênj tau enjoc, tañ gêwa Anôtônê Binjsu sa amboac ñatau en ma kêsôm Anôtônê Gamêñ ñawae lasêgenj. Binj tañ en kêdônj-kêdônj nañ, sejonj ñagêdô samob sa gêc ñasêbu kapôênj 5 tonec gebe (1) Binj Lôcña, tañ en gêwa lau Gamêñ Undambêña nêñ ñam sa gebe sêpô lêna tauñ kêtû Mêtêña to ñalêlôm ñawapac ma têtac malô to sebe sêngôm Anôtônê binj êtu tôñña ma taenj walô lau to genja to ñalêlôm ñawa ma sê wama tauñña to sêjanda êsêac kêtû Anôtônê binja. Go gêwa êsêacnêñ kolenj to nêñ lêñ ñam ma Anôtônê moasinj to nê ñagêjô êjam ma sêngônj materj jali ñawasi ñam sa amboac tonañ (môkêlatu 5-7); (2) Jesu kêkêñ nê ñacsenomi 12 sêja ma gêwa nêñ sakinj ñam sa gêdên êsêac (môkêlatu 10); (3) binjgôlinj kêpi Gamêñ Undambêña ñamña (môkêlatu 13), (4) tanac dabinj tauñña gêjac Jesunê lau samob ñawae (môkêlatu 18); go (5) Jesu geoc binj nom tonec ñatêm ênac pep to Anôtônê Gamêñ mênjêsanja ñabinj lasê (môkêlatu 24-25).

Ñadênañ

1. Jesunê mimi ñam to têna kêkôc en ma gêmoa ñapalêgenjña naminj 1:1-2:23
2. Ñackêsagu Joañ nê sakinj 3:1-12
3. Jesu gêlinj sanju ma Sadanj kêlêtôm en 3:13-4:11
4. Jesu kêkôc nê sakinj sa gêmoa Galilaia 4:12-18:35
5. Jesu gêwi Galilaia sinj gêja Jerusalem 19:1-20:34

6. Jesunê woke n̄amuŋa aŋga Jerusalem to malac, taŋ gêc malac tau ŋagala naŋ 21:1–27:66
7. Apôm̄tau gêdi sa ma geoc tau lasê n̄aminj 28:1-20

Jesu Kilisi nê n̄am
(Luk 3:23-38)

¹ Abraham latu Dawid nê latu Jesu Kilisi nê n̄am n̄abuku tonec.

² Abraham kêka Isak lasê, Isak kêka Jakob lasê, Jakob kêka Juda to lasitêwai lasê, ³ Juda kêka Peres agêc Sera lasê, Tamar kêkôc êsêagêc, Peres kêka Hesron lasê, Hesron kêka Aram lasê, ⁴ Aram kêka Aminadab lasê, Aminadab kêka Nason lasê, Nason kêka Salmon lasê, ⁵ Salmon kêka Boas lasê, Rahab kêkôc eŋ, Boas kêka Obed lasê, Rut kêkôc eŋ, Obed kêka Isai lasê, Isai kêka kiŋ David lasê.

⁶ Dawid kêka Salomo lasê, Urianê awê kêkôc eŋ, ⁷ Salomo kêka Rehoboam lasê, Rehoboam kêka Abia lasê, Abia kêka Asa lasê, ⁸ Asa kêka Josapat lasê, Josapat kêka Joram lasê, Joram kêka Usia lasê, ⁹ Usia kêka Jotam lasê, Jotam kêka Ahas lasê, Ahas kêka Hesehia lasê, ¹⁰ Hesehia kêka Manase lasê, Manase kêka Amos lasê, Amos kêka Josia lasê, ¹¹ Josia kêka Jekonia to lasitêwai lasê gêdêŋ taŋ sêŋgôŋ gamêŋ jaba Babel naŋ.

¹² Sêŋgôŋ gamêŋ jaba Babel su acgom, go Jekonia kêka Sealtiel lasê, Sealtiel kêka Serubabel lasê, ¹³ Serubabel kêka Abiud lasê, Abiud kêka Eliakim lasê, Eliakim kêka Asor lasê, ¹⁴ Asor kêka Sadok lasê, Sadok kêka Akim lasê, Akim kêka Eliud lasê, ¹⁵ Eliud kêka Eleasar lasê, Eleasar kêka Matan lasê, Matan kêka Jakob lasê, ¹⁶ Jakob kêka Josep, taŋ gêjam Maria naŋ lasê, ma awê tau tonaj kêkôc Jesu, taŋ, sêsam eŋ sebe Kilisi naŋ.

¹⁷ Gôlôac samob tonaj n̄ai aŋga Abrahamnê e gêdêŋ Dawid naŋ nêŋ n̄adênaŋ 14, ma aŋga Dawid e gêdêŋ sêŋgôŋ gamêŋ jaba Babel naŋ nêŋ n̄adênaŋ 14, ma gêdêŋ sêŋgôŋ gamêŋ jaba Babel e gêdêŋ Kilisi tau naŋ nêŋ n̄adênaŋ 14.

Jesu kêtu n̄amalac
(Luk 2:1-7)

¹⁸ Jesu Kilisi kêtu n̄amalac n̄alên tau tonec. Êsêac sê ênê tana Maria gêdêŋ Josep. Agêc sêmoa sêwiŋ taun atom e sêlic awê tau taê aŋga N̄alau Dabuŋ nê. ¹⁹ Ma ênê akweŋ Josep eŋ n̄ac gêdêŋ gebe êŋgôm awê tau maja êsa atom, tec gebe êwi eŋ siŋ kelecgeŋ. ²⁰ Taê gêjam biŋ tonaj gêmoa e Apôm̄taunê aŋela geoc tau lasê to gêsunj mê gêdêŋ eŋ ma kêsôm gebe “Dawidnê latu Josep, taêm dani taôm atom, ôkôc nêŋ awê Maria sa wacêŋgôŋ êwiŋ aôm, gebe eŋ taê aŋga N̄alau Dabuŋ nê. ²¹ Eŋ oc êkôc latu teŋ, naŋ ôê ênê n̄aê gebe Jesu, gebe eŋ êsi nê lau su aŋga nêŋ sec to ênam êsêac kêsi.”

22 Biñ samob tonañ ñai ñanô kêsa gebe Apômtaunê biñ, tan kékên propete awasun kêsôm lasê nan, êtu anô gebe

23 “Alic acgom, awêtakiñ ten taê e êkôc latu ten, ma sê ênê ñaê gebe Imanuel!” (tanam ôkwi gebe “Anôtô mêngêwiñ aêac.”)

24 Josep gêc mê e mata gêlac ma gêgôm kêtôm Apômtaunê anjela kêsakiñ en, tec jakêkôc nê awê sa mêngengôn gêwiñ en, 25 ma gêjac jaê en ñapep e kékôc latu su, ma gê ênê ñaê gebe Jesu.

2

Lau mêtê anğa oc ñam

1 Jesu têna kékôc en anğa Betlehem Judaiaña gêdên kiñ Herodo nê têm su, ma lau samuc nêñ lau mêtê anğa oc ñam jasêo lasê Jerusalem 2 ma têtû kênac gebe “Judanên kiñ, ñapale wakuc nan, gêmoa ondoc. Aêac alic ênê utitalata anğa oc ñam su, tec abe mênjapôn aenduc êndên en.” 3 Kiñ Herodo gênô e kêtakê ñanô, ma lau Jerusalemña samob amboac tonañ. 4 Tec kékalem launên dabunșêga to biñsutau samob sa jakêtu lêsu êsêac ñapep gebe “Kilisi oc têna êkôc en anğa ondoc.” 5 Ma êsêac sêjô en awa gebe “Anğa Betlehem Judaiaña gebe propete keto amboac tonec gebe

6 ‘Aôm Betlehem gamên Judaña, tan kôtu kasêga Judaña ñamôkê saun-saunma atom, gebe kasêga ten mênêsa anğa aômnmê, tan ejop ñoc lau Israel.’ ”

7 Herodo gênô su, go kékalem lau mêtê kelecgen gebe sêndên en sêna ma kêtû Iêsu noc utitalata mêngêo lasêña gêdên êsêac.

8 Go kékên êsêac sêja Betlehem ma kêsôm gebe “Naatu kênac ñapalê tau ansin sugen e embe atap en sa, nanjo mênasôm ñawae êndên aê gebe tauc wacjapôn ocduc amboac tonañ.”

9 Sênô kiñnê biñ su, go dêdi sêja. Ma utitalata, tan sêlic anğa oc ñam nan, kêsêlên gemun êsêac e jakêkô gamên, tan ñapalê gêc nan ñaô. 10 Sêlic utitalata tau e têtac ñajam ma têtû samuc ñanô. 11 Sêsô andu ñalêlôm sêja e sêlic ñapalê agêc têna Maria, tec sêu tauñ ma sêpôn aenduc gêdên en, go sêña nêñ talu ma sê awa gold to katêkwi ma lakisia ñajam-ñajam sa jasêkên gêdên en.

12 Ma Anôtô kékên puc êsêac ña mê gebe sêmu sêndên Herodo sêna atom, tec sêc sêsa intêna ten sêmu sêja nêñ gamên.

Josep kékôc nê gôlôac sa sêja Aiguptu

13 Êsêac sêc sêja su, go Apômtaunê anjela geoc tau lasê gêdên Josep ña mê ma kêsôm gebe “Ôndi sa ma ôkôc ñapalê agêc têna sa aêc asap Aiguptu ana, naôngôn ônê jakên biñ aôm acgom,

gebe Herodo kêtú kêka-kêka gebe ênac ñapalê êndu.”¹⁴ Tec Josep gêdi sêc kêkôc ñapalê agêc têna sa gêdêñ gêbêc, ma sêc sêsêp Aiguptu sêja.¹⁵ Jasêmoa tonañ e Herodo gêmác êndu acgom, gebe biñ tañ Apômtau kêkêñ propete kêsôm lasê gebe “Aê gamôêc ñoc Latuc anga Aiguptu gêmêñ” nan êtu anô.

Herodo gêjac ñapalê dedec êndu

¹⁶ Gêdêñ tañ Herodo kêjala gebe lau mêtê sêsau enñ nan, en têtac ñandan kapôêñ ma kêjatu lau gebe sênac ñapalê ñac anga Betlehem to gamêñ ñamadin, tañ nêñ jala tagen to luagêc nan, samob êndu kêtom ñasawa, tañ enñ kêtú lêsú biñ gêdêñ lau mêtê nan.¹⁷ Gêdêñ tonañ biñ, tañ propete Jeremia kêsôm lasê nan, kêtú anô gebe

¹⁸ “Sêñô awenñ ñaonda anga Rama, sêwakic to têtan tañjiboa ñanô, gebe Rahel kêtan nê gôlôac, ma sêjam malô-malô enñ e kêtôm atom, gebe sêjanagac.”

Sêkôc ñapalê Jesu anga Aiguptu gêmu gêmêñ

¹⁹ Herodo gêmác êndu su acgom, go Apômtaunê anela geoc tau lasê gêdêñ Josep anga Aiguptu ña mê²⁰ ma kêsôm gebe “Ôndi s ma ôkôc ñapalê agêc têna sa amu ana gamêñ Israel, gebe êsêac, tañ sêgôm gêñlêlôm sebe sensenñ ñapalê nan, sêmac êndugac.”²¹ Tec Josep gêdi sa, kêkôc ñapalê agêc têna sa ma sêc sêja gamêñ Israel.²² Gêñô Arkelaus kêtú kinñ Judaianja gêjô tama Herodo su ñawae e kêtêc tau gebe êna tônê atom, tec gêc mê kêkêñ puc enñ ma gêc kêtainñ taugenñ gêja gamêñ Galilainja.²³ Jagêô laeê malac tenñ ñaê Nasaret ma gêñgônñ tonañ gebe propetenêñ biñ êtu tônñ gebe “Êsêac sêsam enñ gebe ñac Nasareneñ.”

3

Ñackêsagu Joan gêjam mêtê

(Mar 1:2-8; Luk 3:1-18; Joan 1:19-28)

¹ Gêdêñ têm tonañ ñackêsagu Joan kêpoa lasê ma gêjam mêtê gêmóa gamêñ sawa Judaianja² ma kêsôm gebe “Anam taôm ôkwi gebe gamêñ undambêña kêdabinñgac.”³ Ñac tau tonañ, tec propete Jesaia kêsôm biñ kêpi enñ gebe

“Ñac tenñ gêmôêc awa tonec gêmóa gamêñ sawa gebe ‘Amansañ gamêñ Apômtau êsêlêññña to amêtoc ênê intêna solop.’ ”

⁴ Joan tau tonañ kêsô ñakwê bôc kamele ñaôlilu to kêjandinñ ômbinñkap bôc ñaôlic gêc dambêpalê, ma genñ wagô to lêp kêtú nê mo.⁵ Gêmóa tonañ, go lau Jerusalem to Judaia samob ma

gamêḅ Jordanḅa samob sêwê sêsa dêdêḅ enḅ sêja. ⁶ Êsêac seoc nêḅ sec lasê, go kêsagu êsêac aḅga bu Jordan.

⁷ Joaḅ gêlic Parisai to Sadukai nêḅ taêsam sêmêḅ gebe êsaḅgu êsêac, tec kêsôm gêdêḅ êsêac gebe “Moac ḅalatu amac, asa gêwa sa gêdêḅ amac gebe awê Anôtônê têtac ḅandanḅ, taḅ oc mênêsa naḅ sa. ⁸ Asa nêḅm lêḅ êwa amac sa gebe ajam taôm ôkwi. ⁹ Taêm êka to asôm êndêḅ taôm gebe Abraham kêtû aêac tamenḅi, nec atom. Aê jasôm êndêḅ amac gebe Anôtô kêtôm gebe êḅju poc tonec ḅai sa têtû Abrahamnê latui. ¹⁰ Ki ḅamata gêdêḅ kawakac tec gêc. Amboac tonanḅ ka samob, taḅ sêjam ḅanô ḅajam atom naḅ, oc êsap su ma êmbalinḅ êpi ja êna. ¹¹ Aê tec kasagu amac ḅa bu anam taôm ôkwiḅa, ma ḅac, taḅ êndanḅguc aê naḅ, nê ḅaclai kêlêlêc aê su, ma aê katôm atom gebe janḅenḅ ênê atapa. ḅac tonanḅ oc êsaḅgu amac ḅa ḅalau Dabuḅ to ja. ¹² Enḅ lêma kêkam lala sekolonḅ gêḅḅa gebe êtiḅ gêḅ ḅapaôma ma ênac ḅanô sa êpi nê andu-gêḅḅanôḅna êna, go ḅapaôma êkêḅ êpi ja, taḅ êsa ḅapanḅ naḅ.”

Joanḅ kêsagu Jesu aḅga Jordan
(*Mar 1:9-11; Luk 3:21-22*)

¹³ Gêdêḅ tonanḅ tec Jesu aḅga Galilaia jagêô lasê Jordan gêdêḅ Joaḅ gebe êsaḅgu enḅ. ¹⁴ Mago Joaḅ gêjac jao tau gebe “Aôm ôsaḅgu aê acgom, go ḅajam. Amboac ondoc gôdêḅ aê gômôêḅ.” ¹⁵ Tec Jesu gêjô enḅ awa gebe “Galoc ondecḅenḅ gebe gêjac aêgêc ḅawae gebe danḅgôm biḅ, taḅ Anôtô kêjatu naḅ, ḅanô êsa.” Go Joaḅ kêkêḅ gêwiḅ enḅ. ¹⁶ Jesu gêliḅ saḅgu su, go gacḅenḅ kêpi aḅga bu gêmêḅ, ma undambê gêḅa e gêlic Anôtônê ḅalau amboac balôsi kêsêḅ maḅgêsac enḅ ḅaô. ¹⁷ Ma awa teḅ kêsâ aḅga undambê gebe “Aêḅoc Latuc tau tonec, tec têtac gêwiḅ enḅ to galic enḅ ḅajam.”

4

Sadanḅ kêlêtôm Jesu
(*Mar 1:12-13; Luk 4:1-13*)

¹ Gêdêḅ tonanḅ ḅalau Dabuḅ gêwê Jesu kêsa gamêḅ sawa gêja gebe Sadanḅ êlêtôm enḅ. ² Ma Jesu gêjam dabuḅ mo gelenḅa 40 ma gêbêcauc 40 e mo gêjô enḅ. ³ Go Sadanḅ jakêsôm gêdêḅ enḅ gebe “Aôm embe Anôtônê latu, go ôsôm poc tonec ḅai êtû mo.” ⁴ Ma Jesu gêjô enḅ awa gebe “Teto gêc gebe ‘Mo tagenḅ êoc ḅamalac tôḅ atom, biḅ samob, taḅ kêsa Anôtô awa naḅ, tec gêoc enḅ tôḅ.’”

⁵ Go Sadanḅ kêkôc enḅ agêc sêpi malac dabuḅ sêja jaketoc enḅ kêkô lôḅ dabuḅ ḅasalôm ḅalami, ⁶ ma kêsôm gêdêḅ enḅ gebe “Aôm embe Anôtônê Latu, go u taôm ôna gebe teto gêc gebe ‘Enḅ oc êsakiḅ nê aḅjela êtû aômḅa mênêsip aôm ḅa lemeḅ,

gebe ôndin amkain êpi poc atom.’ ” ⁷ Tec Jesu gêjô en awa gebe
 “Teto ten kêtiam gêwiñ gebe
 ‘Ônsaê Apômtau aômnmê Anôtô atom.’ ” ⁸ Go Sadan kékôc en
 agêc sêpi lôc baliñ ten sêja jakêtôc gamên nomña samob
 tonjawi gêdên en ⁹ ma Kêsôm gebe “Aôm embe ôpôn
 amdud to oten mec êndên aê, oc jalin gên tonec ñai
 samob su êndên aôm êwac.” ¹⁰ Go Jesu kêsôm gêdên en
 gebe “Sadan, ôkôc taôm sa ôêc ôna gebe teto gêc gebe
 ‘Ôpôn amdud êndên Apômtau, aômnmê Anôtô,
 to ônam sakin en taugen.’ ” ¹¹ Go Sadan gêwi en sin, ma anela
 mênjsêjam sakin gêdên en.

Jesu gêja Galilaia ma gêjac m nê kôm mêtêña
(Mar 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Jesu gênô sêkôc Joan tôn ñawae su ma kêtaiñ tau su gêja
 Galilaia. ¹³ Go gêwi Nasaret sin jagêngôn Kapanaum, tan gêc
 gamên Sebulon to Naptali jaban bugêjactonña, ¹⁴ gebe bin, tan
 propete Jesaia kêsôm nan, êtu anô gebe

¹⁵ “Gamên Sebulon to gamên Naptali,
 tan gêc kêkanôn bugêjacton anga Jordan ñamaken ônêña nan,
 lau samuc nêñ Galilaia.

¹⁶ Lau tan sêngôn gêsunbôm nan, sêlic ja kapôên ten goc,
 ma êsêac, tan sêngôn gêmac ñagamên ñakesec nan, nêñ ja
 mênkêpigac.”

¹⁷ Gêdên tonan Jesu gêjam mêtê gêjac m gebe “Anam taôm
 ôkwi gebe gamên undambêña kêdabinjac.”

Jesu kêkalem lau iña aclê
(Mar 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁸ Jesu kêsêlên gêmoa bugêjacton Galilaianja e gêlic ñaclagêc
 lasi, Simon, tan sêsam en gebe Petere nan, agêc lasi Andrea
 sêkên wasan sêmoa, gebe êsêagêc ñac ulu iña. ¹⁹ Tec kêsôm
 gêdên êsêagêc gebe “Andanjuc aê ma oc jakên amagêc alô
 ñamalac.” ²⁰ Tec gacgen dedec nêñ wasan gêc ma têdaguc en.

²¹ Gêwi gamên tau sin ma kêsêlên gêja e gêlic ñac ten agêc
 lasi kêtiam, Sebedai latuagêc Jakobo agêc lasi Joan, sêngôn
 wan sêwiñ tamenji Sebedai tau sêbênôc nêñ wasan sêmoa, go
 gêmôêc êsêagêc. ²² Tec gacgen dedec wan totamenjigen kêpoac
 ma têdaguc en sêja.

Jesu gêjam sakin lau
(Luk 6:17-19)

²³ Go Jesu kêsêlên gêjac laoc Galilaia ñagamên samob ma
 kêdôn êsêac anga nêñ lôm to gêjam mêtê kapi ñawae ñajam
 Anôtônê gamêanña ma gêgôm launên gêmac to ôlin ñasec
 tokain tokain ñajam kêsâ. ²⁴ Ma ênê wae kêsâ gêjam gamên
 Surianja samob auc, tec sejon lau ñasec samob dêdên en sêja,

lau togêmac tokaiņ-tokaiņ ma toņandaņ ņagêdô ma lau, taņ ņalau sec gêgôm êsêac to meloc kêtê êsêac ma ņatêkwa kêtu golorņ naņ, ma gêgôm êsêac ôliņ ņajam kêsa samob. ²⁵ Ma lau taêsam aņga Galilaia to Malaclemenļu ma aņga Jerusalem to Judaia ma Jordan ņamakeņ ôņêņa têdaguc eņ.

5

Bij lôcņa

¹ Jesu gêlic lau taêsam, tec kêpi lôc teņ e jagêņgôņ sic, ma nê ņacsenomi dêdêņ eņ sêja. ² Go gêôc awa sa ma kêdônġ êsêac to kêsôm gebe

Jesu awa gêôc lau

(Luk 6:20-23)

³ “Aê aoc êôc êsêac, naņ sêpô lêna tauņ kêtu mêtêņa, gebe gamêņ undambêņa kêtu êsêacnêņ.

⁴ Aê aoc êôc êsêac, naņ ņalêlôm ņawapac, gebe Anôtô oc ênac êsêac têtac tôn.

⁵ Aê aoc êôc êsêac, naņ nêņ ņalêlôm malô, gebe êsêac têtap gêņ, taņ Anôtô gêjac mata naņ sa.

⁶ Aê aoc êôc êsêac, naņ nêņ êka
 ņanô gebe sêeņgôm biņ, taņ Anôtô
 kêjatu naņ ņanô êsa,
 gebe Anôtô oc êmoasiņ êsêac.

⁷ Aê aoc êôc êsêac, naņ taêņ walô lau, gebe Anôtô oc taê walô êsêac.

⁸ Aê aoc êôc êsêac, naņ nêņ ņalêlôm ņawa, gebe oc sêlic Anôtô.

⁹ Aê aoc êôc êsêac, naņ sê wama lau, gebe Anôtô oc êsam êsêac gebe latui.

¹⁰ Aê aoc êôc êsêac, naņ ņamalac
 êjanda êsêac kêtu sêgôm biņ,
 taņ Anôtô kêjatu naņ, ņanô kêsa,
 gebe gamêņ undambêņa kêtu êsêacnêņ.

¹¹ “Aê aoc êôc amac tec ņamalac sêmbu to sêjanda amac ma sêņgôliņ biņ ņakaiņ gwalêkiņ êpi amac êtu aêņa. ¹² Têmtac ņajam ma atu samuc, gebe nêņ ņagêjô kapôeņ gêc undambê, gebe amac masigeņ ma sêgôm propete laņgwa amboac tonaj.

Bij nom ņagwêc to ņajaņa

(Mar 9:50; Luk 14:34-35)

¹³ “Nom ņagwêc amac. Gwêc embe ņamakic ênaņa, oc danġôm ņamakic êsa êtiam amboac ondoc, kêtu secgac. Tambaliņ siņ ma lau sêka tôn.

¹⁴ “Nom ņaja amac. Malac teņ embe ênêc lôc, oc êsiņ tau ôkwi êtôm atom. ¹⁵ Embe têtuj ja sa, go sêņgênduc ņa suc auc atom,

tetoc êkô jakainj ñaô, go êpô lau samob, tañ sêmoa andu ñalêlôm nanj. ¹⁶ Amboac tonanj nêma ja ñawê êsa êpô ñamalac, gebe sêlic amacnêm koleñ ñajam ma sêlambinj Tamemi undambêja.

Bij kêpi bijsu

¹⁷ “Taêm anam gebe aê gameñ kêtû jansenj Mosenê bijsu to propetenêj bij samob suña atom. Gamêj kêtû jansenj suña atom, kêtû janngôm êtu tônia. ¹⁸ Bijñanô, aê jasôm êndênj amac gebe Undambê to nom oc ênaña ma ñatalô sepeñ to sêmôêja ñasauñ teñ oc ênaña anja Mosenê bijsuñ atom e samob êtu tônia acgom. ¹⁹ Amboac tonanj, ñac teñ embe êwi bijsu tonanj ñasauñanô teñ siñ ma êndônia lau êtôm tonanj, oc sêsam enj gebe ñapalê sauñ ec teñ anja gamêj undambêja. Ma ñac teñ embe êmansañ to êndônia bij tau, oc sêsam enj gebe ñac kapôêj anja gamêj undambêja. ²⁰ Gebe aê jasôm êndênj amac gebe amacnêm biñgêdênj embe êlêlêc bijsutau to Parisai nêj ñêngeñ atom, oc asô gamêj undambêja ana atom.

Bij kêpi têtac ñandanj (Luk 12:57-59)

²¹ “Amac anôgac gebe sêsôm gêdênj lau ñanô gebe ‘Ônac ñamalac êndû atom. Teñ embe ênac ñac teñ êndû, oc sêmêtôc enj.’ ²² Mago aê jasôm êndênj amac gebe ñac teñ embe têtac ñandanj êndênj nê lasitêwainêj teñ, oc sêmêtôc enj. Ma teñ embe êsôm lasitêwainêj teñ gebe ‘Majam gêbac,’ oc gôlôacnêj laumata sêmêtôc enj. Ma teñ embe êsôm gebe, ‘Melocma gôbacgac,’ oc êsêp lamboam ñakêlêndinj ñaja êna. ²³ Embe ôkênj nêma da êndênj altar êna ma taêm ênam taôm gebe agêc lasim nêma bij teñ gêc, ²⁴ go ondec nêma da ênêc altar ñagala ma ôna agêc lasim amansañ bij êndênj taôm acgom, go ômu ôna ôkênj nêma da.

²⁵ “Nêma soño-soño embe êkênj aôm ôndênj ñac-mêtôcwaga, go ôtu palê êndênj enj sebeñ êndênj tañ asêlêj amoa intêna nanj, gebe soño-soño êkênj aôm ôndênj mêtôcwaga atom. Moae mêtôcwaga êmasuc aôm ôndênj gejobwaga kapoacwalôja, go enj êmbalinj aôm ôsêp kapoacwalô ôna. ²⁶ Bijñanô, aê jasôm êndênj aôm gebe Oc ôsa anja tônia ômôêj atom e ônac nêma tîp samob êmbacnê acgom.

Bij mockalijña

²⁷ “Amac anôgac sêsôm gebe ‘Ôngôm gêj mockainjo to mockainja atom.’ ²⁸ Mago aê jasôm êndênj amac gebe ñac teñ embe mata ê awê teñ e têtac êkac enj, nanj êngôm gêj mockainja êndênj enj anja nê ñalêlôm. ²⁹ Matamanô anôja embe êtim aôm, nanj ôkip sa ma ômbalinj siñ. Ôlim ñagêj teñ ênaña acgom, gebe sêmbalinj aôm toôlim samucgeñ ôsêp lamboam ñakêlêndinj ôna atom. ³⁰ Ma lêmam anôja embe êtim aôm, nanj ôndim su ma

ômbaliñ siñ. Ôlim ñagêñ teñ ênaña acgom, gebe sêmbaliñ aôm toôlim samucgen ôsêp lamboam ñakêlêndiñ ôna atom.

Bij sêndim sêmôcwalo êñgicna
(Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ “Êsêac sêsôm teñ gebe ‘Ñac teñ embe êndim sêmôcwalô êñgic, nañ êkêñ papia sêwi tauñ siñña êndêñ awê.’ ³² Mago aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac teñ embe êndim sêmôcwalô êñgic, go êñgôm eñ êtu awê mockaiñoña. Embe awê tobiñ, go tasôm atom. Ma teñ embe ênam awê, tañ sêwi siñ su nañ, oc êñgôm gêñ mockaiñña.

Bij tatôc lemeñña

³³ “Ma amac añô teñ, tañ sêsôm gêdêñ lau ñanô gebe ‘Ôtôc lêmam ônsau atom, ma ôñgôm biñ, tañ kôtôc lêmam nañ, ñanô êsa êndêñ Apômtau.’ ³⁴ Mago aê jasôm êndêñ amac gebe Atôc lememe atomanô, atôc êndêñ undambê atom gebe Anôtônê lêpôn tônê, ³⁵ ma atôc êndêñ nom atom gebe ênê akaiñ ñalêpôn, to atôc êndêñ Jerusalem atom gebe Kiñ kapôêñ tau nê malac. ³⁶ Ma ôtôc lêmam êpi môkêmapac atom gebe aôm tonañ ôñgôm môkêmlauñ tageñ êpô tau ôkwi êtu kwalam me êtu jec nec kôtôm atom. ³⁷ Amacnêm biñ amboac tonec acgom gebe ‘Aec’ to ‘Masi’. Embe asôm ñalô êiêlêc tonec su, oc aña ñac sec tau nê.

Bij ñagêjôña
(Luk 6:29-30)

³⁸ “Amac añôgac sêsôm gebe ‘Mataanô êjô mataanô ma lulun êjô lulun.’ ³⁹ Mago aê jasôm êndêñ amac gebe Anac jao taôm êndêñ ñamalac sec atom. Teñ embe êtap aôm êsêp alimanô anôña, nañ ôtôc ñamakeñ êndêñ eñ êwiñ. ⁴⁰ Ma ñac teñ embe taê ênam gebe êwê aôm ôndêñ mêtôcwaga ôna êtu êkôc nê ñakwê ôlimña, nañ ôkêñ ñaobo baliñ êwiñ. ⁴¹ Ma teñ embe êkac aôm gebe ojon ênê waba intêna ñasawa tageñ, nañ ôsêlêñ ñasawa luagêc ôwiñ eñ. ⁴² Teñ embe eteñ gêñ êndêñ aôm, nañ ôkêñ, ma teñ embe êkôc tốp aña aôm nê, nañ ôkêñ dêmôêm eñ atom.

Bij têtac gewiñ ñacjoña
(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Amac añôgac sêsôm gebe, ‘Têmtac êwiñ nê lau wacbañ aôm ma têtac endec nê sonjo-sonjo.’ ⁴⁴ Mago aê jasôm êndêñ amac gebe Têmtac êwiñ nê sonjo-sonjo to ateñ mec êtu êsêac, tañ sêjanda amac nañña, ⁴⁵ ec atu Tamemi, tañ gêñgôn undambê nañ, nê latui, gebe eñ kêkêñ nê oc kêpi kêpô lau sec to lau ñajam, ma kêkêñ nê kom gêjac lau gêdêñ to lau keso. ⁴⁶ Embe têtac êwiñ lau, tañ têtac gêwiñ amac nañ, oc ñanô amboac ondoci. Telon gêsôm gêñ tonañ amboac

tonanjen. ⁴⁷ Ma embe awem ênac nêm lasitêwaigen, go anğôm gêñ ñanô amboac ondoci. Lau samuc sêgôm gêñ tonanjen amboac tonanjen. ⁴⁸ Amboac tonanjen anac dabin taôm ñapep amboac Tamemi undambêña gêjac dabinjen tau ñapep.

6

Bij tamoasinjen launja

¹ “Alic taôm gebe anam sakinjen Anôtô êtu ñamalac sêlic amacña atom. Embe anğôm êtu lau sêlic amacña, go atap ñagêjô anja Tamemi, tanjen gêmoa undambê nanjen, nê sa atom.

² “Amboac tonanjen embe ômoasinjen lau, nanjen ôkêñjen lau sênac dauc êtanjen aôm atom amboac lau tetoci tanjen sanja sêgôm sêmoa lôm to malaclunjen gebe ñamalac sêlambinjen êsêac. Binjenanô, aê jasôm êndênjen amac gebe Êsêac seso nêñjen ñaôligac. ³ Mago aôm embe ômoasinjen lau, nanjen ôngôm kelecgenjen, lau tenjen sênjô ñawae atom, ⁴ gebe nêm moasinjen êsinjen tau ênêc lêlômgenjen, go Tamam, tanjen gêlic gêñ kêsêp lêlômgenjen nanjen, êkêñjen ñagêjô êndênjen aôm.

Bij tatenjen mecña

(Luk 11:2-4)

⁵ “Ma embe atenjen mec, nanjen atôm lau tetoci tanjen sanja atom, gebe êsêac têtac gêwinjen gebe tatenjen mec sêkô lôm to intêna gêga tau ñamala êtu têtoci tanjen êndênjen lau sêlic êsêacña. Binjenanô, aê jasôm êndênjen amac gebe Êsêac seso nêñjen ñaôligac. ⁶ Mago aôm embe otenjen mec, nanjen ôsô nêm balêm ôna e naôlai katam auc, go otenjen mec êndênjen Tamam, tanjen gêmoa lêlôm, ma Tamam, tanjen gêlic gêñ kêsêp lêlômgenjen nanjen, êkêñjen ñagêjô êndênjen aôm.

⁷ “Embe atenjen mec, nanjen atenjen êtu binjen ole amboac lau samuc atom. Êsêac tonanjen seboci sêkoci ñanô êtu nêñjen ñalô gwalêkinjen. ⁸ Atôm êsêac atom, gebe Tamemi kêjala gêñjen, tanjen gêjô amac ma abe atenjen nanjen kwananjen. ⁹ Amboac tonanjen atenjen nêm mec amboac tonec gebe

‘Tamemai, tanjen gêmoa undambê.

Aômnêm ñaê lau sênam dabunjenmanjen.

¹⁰ Ômôênjen ôtu Apômtau ôtôm gamênjenjen.

Aômnêm binjen êtu tônjen anja nom amboac anja undambê.

¹¹ Ôkêñjen aêacma mo êtôm bêcgenjenjen êndênjen aêac êndênjen oc tonec.

¹² Nêm tốp, tanjen gêc aêac nanjen, ôsuc ôkwi amboac aêac asuc ma tốp ôkwi gêdênjen tanjen.

¹³ Ôwê aêac asa lêtôm atom.

Ôjanjen go aêac su anja gêñ sec.

(Aôm Apômtau, aôm ñaninjenjen to ñajanjen ma ñawê ñatau lanjenwa tenjenjen. Binjenanô.)’

¹⁴ Gebe amac embe asuc ñamalacnênjen binjen ôkwi, go Tamemi undambêña êsuc amacnêm binjen ôkwi amboac tonanjen. ¹⁵ Ma embe

asuc ñamalacnêñ biñ ôkwi atom, go Tamemi êsuc amacnêm biñ ôkwi atom amboac tonanjen.

Biñ tanam dabuñ moña

16 “Embe anam dabuñ mo, nañ anğôm lanğomanô bêlê-bêlê amboac lau tetoc tauñ saña atom. Lau tonañ sêğôm lanğohanô taujala gebe têtêc tauñ êndên lau sêlic êsêac sêjam dabuñ mo. Tec biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Êsêac seso nêñ ñaôligac. 17 Amboac tonañ aôm embe ônam dabuñ mo, nañ ôniñ oso mômêmapac to Okwasin lanğomanô, 18 gebe ôtôc taôm ôndên lau sêllc aôm gôjam dabuñ mo nec atom, mago Tamam, tañ gêmoa lêlôm nañ, oc êjala ma gêlic gêñ kêsêp lêlômgen, tec êkên ñagêjô êndên aôm.

Biñ awa undambêña

(Luk 12:33-34)

19 “Anac nêm awa sa anğa nom atom, gebe bulesen to da ensen gêñ tau su ma geñgeñtêna oc sêkwê ma sênam geñgen sa. 20 Anac nêm awa sa anğa undambê acgom, gebe bulesen to da ensen su ma geñgeñtêna sêkwê ma sênam geñgen sa atom. 21 Gebe gamên, tañ nêm awa gêc nañ, nêm ñalêlôm oc êsap tôn amboac tonanjen.

Biñ kêpi ôlin ñaja

(Luk 11:34-36)

22 “Matamanô kêtü ôlim ñaja. Matamanô embe ñajam, oc ñawê ênam ôlim samucgen auc. 23 Ma matamanô embe sec, oc ôlim samuc ñakesec. Embe ñawê, tañ gêc nêm ñalêlôm nañ, ñakesec êsa, go ñakesec tau ênam sêga.

Biñ tanam sakin Anôtô to awaña

(Luk 16:13)

24 “Ñac teñ ênam sakin ñatau luagêc êngôm êtôm atom, en oc têtac endec teñ ma têtac êwiñ teñ me oc êsap teñ tôn ma têtac êmbu teñ. Amac amboac tonañ. Atôm gebe anam sakin Anôtô to awa êpi tagen atom.

Biñ tapô sim taauñ atomña

(Luk 12:22-31)

25 “Tec aê jasôm êndên amac gebe Apô sim taôm êtu aniñ to anôm gen êôc amac tôn amoa matem jaliña atom to êtu ñakwê ênsañ ôlimña atom. Amoa matem jali kêlêlêc mo ma ôlim kêlêlêc ñakwê su. 26 Asala moc, nañ sêmoa umbon ñalabu. Êsêac tauñ sêsê gêñ to sejon ma sêjac ñanô sa kêpi andu atom, mago Tamemi undambêña gêlôm êsêac. Ma amac abe oc alêlêc moc tau atom me. 27 Amacnêm asa oc êpô sim tau êtu nê têm êmoa nomñaña ma ênac têku ñasawa tagen êwiñ.

28 “Amac apô sim taôm ñakwêña kêtû asagenña. Asala mênamin, tañ kêpuc kêkô saleñ nan, gêjam kôm to kêsac obo atom. 29 Mago jasôm êndên amac gebe Salomonê gêñ ñawasi samob, tañ kêkwa enj auc nan, ñaterj kêtôm gêñ tonanj ñai atom-anô. 30 Mago Anôtô embe êkênj gêgwan, tañ galoc kêkô kôm ma bêbêc sêkênj êsa ja nan, ñagêlôm êkwa auc, nanj oc êkênj gêñ êkwa amac auc êlêlêc atom me. Amac lau akênj gêwiñ kwalecña. 31 Amboac tonanj apô sim taôm to asôm gebe ‘Taniñ asagen’ me ‘Tanôm asagen’ me ‘Tasô asagen’ nanj atom. 32 Gêñ samob tonanj ñai lau samuc oc taênj êka. Mago Tamemi undambêña tec kêjala gebe apô lêna gêñ samob tonanj ñai. 33 Amboac tonanj ansom ênê gamênj to anjôm biñ, tañ enj kêjatu nanj, êtu ñamata acgom, go gêñ samob tonanj ñai êtu amacnêm êwiñ. 34 Apô sim taôm êtu gêñ elenj bêbêcña atom, gebe apô sim taôm gêñña oc masi êndênj elenj bêbêc atom. Gêñwapac kêlêti bêc samob auc kêtômgenj.

7

Biñ tamêtôc lauña

(Luk 6:37-38, 41-42)

1 “Amêtôc lau atom, go Anôtô êmêtôc amac atom. 2 Gebe Anôtô êmêtôc amac êtôm amac amêtôc lauña nanj, to ênam dôñ amac êtôm dôñ, tañ anam dôñ lauña nanj. 3 Asagen gôlic ka ñasili, nanj gêgunj lasim mataanô ma ka ñadambê, tañ kêkô taôm matamanô nanj, gôlio, sapu. 4 Ma amboac ondoc gobe ôsôm êndênj lasim gebe ‘Ondecgenj ma jambuc ñasili anja matamanô sa.’ Mago ka ñadambê kêko aôm taôm matamanô. 5 Aôm dansantêna, ômbuc ka ñadambê anja matamanô sa êmunj acgom e ñawa êsa, go ômbuc ñasili anja lasim mataanô sa.

6 “Akênj gêñ dabunj êndênj kêam atom, oc sêkac taunj ôkwi ma sêñac amac, to ambaliñ nêm kêkôm, tañ kêtû nêm awamata nanj, êndênj bôc atom, oc sêka popoc.

Ateñ, ansom, amandi katam

(Luk 11:9-13)

7 “Ateñ gêñ, go akôc ñanô, ansom, go atap sa, amandi katam, go êlêc su êndênj amac. 8 Gebe ñac, tañ ketenj gêñ nanj, êkôc ñanô sa to ñac, tañ gesom nanj, êtap sa. Ma ñac, tañ kêmedi katam nanj, êlêc su êndênj enj. 9 Amacnêm asa, nanj latu etenj mo ma êkênj poc êndênj enj, 10 me etenj i ma êkênj moac êndênj enj. 11 Amac lau sec, mago ajala akênj gên ñajam êndênj nêm gôlôac ñasec-ñasec. Ma abe Tamemi, tañ gêmoa umdambê nanj, êkênj gêñ ñajam êndênj êsêac, tañ tetenj enj nanj, êlêlêc su atom me. 12 Gêñ samob, tañ amac abe ñamalac sêngôm êndênj amac nanj, taôm anjôm êndênj êsêac, gebe Mosenê biñsu to propetenênj biñ ñam tau tonec.

*Bij sacgêdô gasuc-gasuc̣na**(Luk 13:24)*

¹³ “Asô sacgêdô gasuc-gasuc ana, gebe sacgêdô kapôêj to intêna kêsô gedec, tañ gêwê lau sepej sênaña tau nañ, ma lau taêsam sêsa tonañ. ¹⁴ Ma sacgêdô gasuc-gasuc to intêna sauj, tañ gêwê gêdêj gamêj danjon maten jalinã nañ, ma lau, tañ têtap intêna tonañ sa nañ luagêcgej.

*Tajala ka êndêj ñaňanô**(Luk 6:43-44)*

¹⁵ “Ajop taôm êndêj propete dansañ, gebe lau tonañ tonakwê domba ñaôlic dêndêj amac sêwac, mago nêj ñalêlôm amboac kêam ñaclai sêñac gêj ñawaô. ¹⁶ Ajala êsêac êndêj nêj lê gej. Aij oc tajon anãa okêm atom, ma jambô anãa locgôm atom. ¹⁷ Amboac tonañ ka ñajam samob gêjam ñanô ñajamgej, ka sec tec gêjam ñanô sec. ¹⁸ Ka ñajam oc êtôm gebe ênam ñanô sec atom, ma ka sec oc êtôm gebe ênam ñanô ñajam atom. ¹⁹ Ka samob, tañ ênam ñanô ñajam atom nañ, oc sêsap su ma sêmbalin êpi ja êna. ²⁰ Amboac tonañ ajala êsêac êndêj nêj lêj ñanô.

²¹ “Lau samob, tañ sêsam aê gebe ‘Apômtau, Apômtau’ nañ, oc sêsô gamêj undambêña sêna tomalagenj atom, lau tagen, nañ sêngôm Tamoc, tañ gêmoa undambê nañ, nê bij êtu tôj. ²² Êndêj bêc ônê lau taêsam oc sêsôm enden aê gebe ‘Apômtau, Apômtau, aêac aoc bij lasê ajam aôm lajôm to atij ñalau sec ajam aôm lajôm ma agôm gêñsêga gwalêki ñ ajam aôm lajôm, agôm atom me.’ ²³ Mago aê oc jasôm êpi êsêac gebe ‘Kajala amac atomanô, secwaga, aêc su anãa aêñoc.’

*Ñac luagêc sêkwê andu**(Luk 6:47-49)*

²⁴ “Lau, tañ sêjô aêñoc bij tonec ma sêngôm ñanô êsa nañ, têtôm ñac tokauc, tañ kêsuj nê andu kêsêp poc. ²⁵ Ma kom gêjac to bu gêc ma mu gêbuc ñatêna jakêpi andu tau, mago kêku atom, gebe poc kêkapij tôj. ²⁶ Ma lau samob, tañ sêjô aêñoc bij tonec ma sêngôm ñanô êsa atom nañ, têtôm ñac meloc, tañ kêsuj nê andu kêsêp ganac. ²⁷ Ma kom gêjac to bu gêc ma mu gêbuc ñatêna jakêpi andu tau e kêku sa jaguluj tagen.”

²⁸ Jesu gêjac mata nê bij tonec ma lau samob têtakê kêtú ênê mêtêña, ²⁹ gebe enj kêdônj êsêac kêtôm êsêacnêj biñsutau atom, kêdônj êsêac kêtôm ñac tonaclai tenj.

8*Jesu gêgôm ñac tokamocbôm ôli kêtú selec**(Mar 1:40-44; Luk 5:12-14)*

¹ Gêdêj Jesu gêmu kêsêp anãa lôc nañ, lau taêsam têdaguc enj. ² Ma sêlic ñac tokamocbôm tenj mênkêpônj aduc gêdêj enj

ma kêsôm gebe “Apômtau, embe têtmac êwiñ, go ôngôm aê jatu selec.” ³ Tec Jesu kêmêtôc lêma jakêmoasac enj ma kêsôm gebe “Aê gabe ôtu selec.” Ma gacgenj ênê kamochôm kêsêlô. ⁴ Go Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ôlic acgom, ôtu awê êndênj lau tenj atom, naôtôc taôm êndênj dabunwaga ma ôkênj da êtôm Mose kêjatu gebe êwaka nêmbiñ sa êndênj êsêac.”

*Jesu gêgoôm kapitai Kapanaumja nê nacseñom ôli njam kêsa
(Luk 7:1-10)*

⁵ Go jagêô lasê Kapanaum ma kapitai tenj gêdênj enj gêja jaketenj enj ⁶ ma kêsôm gebe “Apômtau, aêñoc nacseñom, tê gêc natêkwa kêtugolonj ma njandanj secanô.” ⁷ Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Aê gabe jawac janngôm enj ôli njam êsa.” ⁸ Ma kapitai gêjô enj awa gebe “Apômtau, aê galic tauc katôm gebe ôsô ñoc andu ñasalôm ñalabu ôna atom, ôsôm ña awamgenj ma ñoc ñacseñom ôli njam êsa. ⁹ Gebe aê ñac tenj, tanj kasô gôlinwaga ñagêdô ñalabu ma sinwaga sêsô aê ñalabu. Embe jasôm êndênj ñac tenj gebe ‘Ôna,’ oc êna, ma êndênj ñac tenj gebe ‘Ômôênj,’ oc êmênj, ma êndênj ñoc sakinwaga gebe ‘Ôngôm gên tonac,’ oc êngôm.” ¹⁰ Jesu gênô e gênac lêma ma kêsôm gêdênj lau, tanj têtadaguc enj nanj, gebe “Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Aê katap Israelnêj ñac tenj nê kêkênj gêwiñ amboac tonanj sa atom. ¹¹ Amboac tanj jasôm êndênj amac gebe Lau taêsam anja oc kêpi to oc kêsêpja nasêwiñ Abraham agêc Isak ma Jakob sêninj gênj sênjgônj gamênj undambêna. ¹² Ma gamênj tau ñaawêlatu nanj têtinj êsêac su sêsêp gêsunbôm, tanj gêc dêmôênja nanj sêna. Anja tônê lau oc têtanj ma lunlunj êkôsinj tau njano.” ¹³ Go Jesu kêsôm gêdênj kapitai gebe “Ôna, aômnmêmbiñ njanô êsa êtôm kôkênj gêwiñ.” Ma gêdênj ñasawa tecenanjenj nacseñom ôli njam kêsa.

*Jesu gêgôm lau taêsam ôlinj njam kêsa
(Mar 1:29-34; Luk 4:38-41)*

¹⁴ Ma Jesu gêja Peterenê andu ma gêlic ênê lawao gêmac ôli njawajaô kapôênj gêc. ¹⁵ Tec kêmoasac enj lêma ma njandanj gêônj su, go gêdi sa mênjgêjam sakinj enj.

¹⁶ Go ñakêtula sejonj lau tonjalau sec gwalêkinj dêdênj Jesu sêja, jakêtinj ñalau sec tonanj ña awagenj, ma gêgôm lau togêmac samob ôlinj njam kêsa. ¹⁷ Enj gêgôm amboac tonanj, tec binj, tanj propete Jesaia kêsôm nanj, kêtugônj aê gebe “Enj gêôc aêacnênj gêmac to kêsip aêacnênj njandanj sa.”

*Binj tandanguc Jesuja
(Luk 9:57-62)*

¹⁸ Jesu gêlic lau taêsam sêgi enj auc, tec kêjatu gebe sembonj enj êna ñamakenj ônênja. ¹⁹ Go binjsutau tenj gêdênj enj gêja jakêsôm

gebe “Mêtêmôkê, gamêḡ, taḡ aôm gobe ôna naḡ, aê oc jan-
danḡuc aôm.” ²⁰ Tec Jesu kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Mojaḡ sê ic ma
moc, taḡ sêmoa umbon ḡalabu naḡ, sêjam sac, mago ḡamalacnê
Latunê gamêḡ teḡ gebe endeḡ kwalim ênêcḡa gêc atom.” ²¹ Go
ḡacseḡjominêḡ ḡac teḡ kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Apômtau, ôlôc gebe
jana jansuḡ tamoc acgom.” ²² Tec Jesu kêsôm gêdêḡ eḡ gebe
“Ôndanḡuc aê ma ḡacmatê sênsuḡ taḡ nêḡ ḡacmatê.”

Jesu kêsôm mu to ḡadembom kêtû malô

(Mar 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Jesu kêpi waḡ ma nê ḡacseḡjomi sêwiḡ eḡ sêja, ²⁴ go mu
gêbuc ḡatêna gêli bu sa e ḡadembom kêsalê waḡ auc, ma eḡ
tau gêc bêc gêc. ²⁵ Tec êsêac têtû gasuc jasêḡu eḡ ma sêsôm
gebe “Apômtau, ônam aêac sa, oc dambac tanaḡa.” ²⁶ Go eḡ
kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Amac atênêp kêtû ageḡḡa, akêḡ gêwiḡ
kwalecḡoc.” Go gêdi sa gec biḡ mu to ḡadembom, ma bênôḡ
kêsêp e kêḡôma. ²⁷ Tec ḡamalac sêḡḡac lemeḡ ma sêsôm gebe “Eḡ
ḡac amboac ondôc tec mu to ḡadembom taḡeḡ wamu gêdêḡ eḡ
nec.”

ḡac luagêc toḡalau sec aḡḡa Gadarene ôliḡ ḡajam kêsa

(Mar 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Ma Jesu jakêsô lau Gadarene nêḡ gamêḡ aḡḡa ḡagêjacton
ḡamakeḡ ônêḡa. Tec ḡac luagêc toḡalau sec sêsa aḡḡa sêô
jadêdac eḡ. ḡacḡagêc tau ḡaclai sec, tec lau têtêc taḡ ma sêsa
intêna tonan atom. ²⁹ Tec agêc têtôc eḡ êndu ma sêmôêc gebe
“Anôtônê Latu, aêacnêḡ asageḡ ḡagêdô gêdêḡ taḡ. Amboac
ondôc, ḡanoc kêdabiḡ atom ma gômôêḡ gobe ôiênsu aêac.”
³⁰ Bôcanô matu kapôêḡ teḡ seḡ gêḡ sêmoa ḡasawa ec baliḡ, ³¹ tec
ḡalau sec tau teteḡ eḡ gebe “Embe ôtiḡ aêac, naḡ ôkêḡ aêac asêp
bôc tomatu tônê ḡai ḡalêlôm ana.” ³² Ma eḡ kêsôm gêdêḡ êsêac
gebe “Ana.” Tec sêsa jasêsêp bôc tonan ḡalêlôm sêja ma bôc
tau samob tomatugeḡ sêsabi aḡḡa sêlic gulun tageḡ jasêsêp bu
sêjaḡa.

³³ Go lau bôcḡa sêc jasêô lasê malac ma sêjac miḡ biḡ samob,
taḡ kêtap ḡacḡagêc toḡalau sec sa naḡ. ³⁴ Go lau malac tonanḡa
samob sêpuc Jesu t ḡtôn sêsa sêja e dêdac eḡ ma teteḡ eḡ gebe
êwi êsêacnêḡ gamêḡ siḡ ma êc êna.

9

Jesu gêgôm ḡac ḡatêkwa ketu golon ôli ḡajam kêsa

(Mar 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Jesu kêpi waḡ teḡ ma gelom jakêsô nê malac. ² Ma lau
aḡḡa tonan sêbalan ḡac teḡ ḡatêkwa kêtû golon gêsac sac gêdêḡ
eḡ sêja. Jesu gêlic êsêac sêkêḡ gêwiḡ, tec kêsôm gêdêḡ ḡac
ḡatêkwa kêtû golon gebe “Latucenec, têmtac êpa su, gebe aê

kasuc aômnêm sec ôkwi su.”³ Ma biñsutaunêñ ñagêdô sêsôm gêdêñ taunğen gebe “Ñac tonec kêsôm biñ alôbalôbgoc.”⁴ Mago Jesu kêjala biñ, tañ êsêac taêñ gêjam sêmoa nan, ma kêsôm gebe “Amboac ondoc, amac taêm gêjam biñ sec gêc nêm ñalêlôm.⁵ Biñ ondoc tasôm ñagaô. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômnêm sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe “Ôndi sa ma ôsêlêñ.’⁶ Ma aê gabe amac ajala gebe Ñamalacnê Latu kêtû ñatau anğa nom gebe êsuc sec ôkwi anğa nomña.” Go awa gêjac ñac ñatêkwa kêtû golon gebe “Ôndi sa, ôc nêm mê sa ma ôec ôna nêm andu.”⁷ Tec ñac tau gêdi sa ma gêc gêja nê andu.⁸ Lau taêsam sêlic e têtakê ma sêlambiñ Anôtô, gebe kêpuc ñamalac tôn ña ñaclai amboac tonan.

Jesu kêkalem Matai
(Mar 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Ma Jesu gêdi anğa tonan ma gêlic ñac tenğ gêñgôn telon maleñ, nê ñaê Matai. Tec kêsôm gêdêñ en gebe “Ôndanğuc aê.” Ma enğ gêdi kêdaguc enğ gêja.

¹⁰ Jesu geñ gêñ gêñgôn andu tau, ma telon to lau sec taêsam sêmêñ sêñgôn sêwiñ Jesu to nê ñacseñomi.¹¹ Parisai sêlic ma sêsôm gêdêñ ênê ñacseñomi gebe “Amboac ondoc, ma amacnêm mêtêmôkê geñ gêñ gêñgôn gêwiñ telon to lau sec.”¹² Jesu gêñô ma kêsôm gebe “Lau ôliñ ñajam sêpô lêna taunğ kêtû doktaña atom, mago lau togêmac tec sêpô lêna.¹³ Ana ma taêm ênam biñ tonec ñam acgom gebe ‘Aê gabe akêñ da atom, gabe taêm walô taômgeñ.’ Gebe aê gamêñ gabe jakalem lau gêdêñ atom, jakalem lau secgeñ.”

Biñ tanam dabuñ moña
(Mar 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Gêdêñ tonan Joaņnê ñacseñomi dêdêñ enğ jatêtu kênac enğ gebe “Amboac ondoc, tec aêac to Parisai ajam dabuñ mo, ma aômnêm ñacseñomi sêjam dabuñ atom nec.”¹⁵ Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau embe sêniñ awê ñamoasiñ ma ñacgebe-ênam-awêwaga êmoa êwiñ êsêac, oc nêñ ñalêlôm ñawapac me. Mago ñabêc oc mênêsa ma sêkôc ñacgebe-ênam-awêwaga su anğa êsêacnêñ, nanğo êsêac sênam dabuñ mo.

¹⁶ “Ñamalac tenğ ambênôc ñakwê lanğwa ña obo ñatali wakuc atom, gebe ñatali wakuc oc êoc ñakwê êñgic ma êkac kalalac e êtu sec samucgeñ.¹⁷ Ma ñac tenğ êkêñ wain wakuc êsêp bôc ñaôlic lanğwa atom. Embe êñgôm, oc wain êoc ñaôlic êpoa e êtaiñ ênaña, ma naôlic tau Êtu sec. Wain wakuc sêkêñ êsêp ñaôlic wakuc acgom, go êmoasiñ gên tau lulugeñ.”

Jairi latuo to awê, tañ kêmoasac Jesunê ñakwê nanğ
(Mar 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Gêdêṅ taṅ Jesu kêsôm biṅ tonañ gêdêṅ êsêac gêmoa naṅ, Iômmôkê teṅ mênkêpôṅ aduc gêdêṅ eṅ ma kêsôm gebe “Aêṅoc latuco galoc gêmac êndu su. Mago ômôêṅmaṅ gebe ôkêṅ lêmam ênsac eṅ ma mata jali êsa.” ¹⁹ Tec Jesu gêdi ma tonê ṅacsenomi têdaguc eṅ sêja.

²⁰ Ma awê teṅ gêjam dec kêtôm Jala 12, naṅ kêtû gasuc mênkêkô eṅ dêmoêmu ma kêmoasac ênê ṅakwê ṅalêsô. ²¹ Awê tau kêsôm gêc taugen gebe “Aê embe jamoasac ênê ṅakwêgeṅ, oc êṅgôm aê ôlic ṅajam êsa.” ²² Tec Jesu kêsa tau ôkwi jamata gê eṅ ma kêsôm gebe “Latucoenec, têtmac êpa su, kôkêṅ gêwiṅ tec gégôm aôm ôlim ṅajam kêsa.” Ma gêdêṅ ṅasawa tecenanṅ awê tau ôli ṅajam kêsa.

²³ Go Jesu gêja e gêô lasê Iômmôkêṅ andu ma gêlic lau sêju gasuc to sêgôm ṅaonda kapôêṅ, ²⁴ tec kêsôm gebe “Aêc su, gebe ṅapalêo gêmac êndu atom, gêc bêcgeṅ tec gêc.” Ma êsêac sêômac eṅ. ²⁵ Ma gêdêṅ sesoc lau sêsa sêja naṅ, Jesu kêsô gêja kêkam ṅapalêo gêdêṅ lêma ma eṅ gêdi sa. ²⁶ Ma biṅ tau ṅawae kêsa kêtôm gamêṅ tonañ ṅai samob.

Jesu gégôm matenpec luagêc ṅajam kêsa

²⁷ Jesu gêdi aṅga tonañ, ma matenpec luagêc têdaguc eṅ, naṅ sêmôêc kapôêṅ gebe “Dawidinê Latu, taêm walô aêagêc.” ²⁸ Kêsô andu gêja, ma matenpec luagêc tonañ dêdêṅ eṅ sêja, tec Jesu kêtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc akêṅ gêwiṅ gebe aê katôm gebe jaṅgôm gêṅ tonec me masi.” Agêc sêsôm geden eṅ gebe “Aec, Apômtau.” ²⁹ Go kêmoasac êsêagêc matenpanô ma kêsôm gebe “Nêm biṅ, taṅ akêṅ gêwiṅ naṅ, ṅanô êsa.” ³⁰ Ma agêc matenpanô kêpoa lasê. Go Jesu kêbaob êsêagêc gebe “Alic taôm gebe asôm êndêṅ lau teṅ sêṅô atom.” ³¹ Mago agêc sêsa sêja e sêgôm ênê wae kêsa kêtû tapa kêtôm gamêṅ tonañ ṅai samob.

Jesu gégôm awamê kêsôm biṅ lasê

³² Êsêac sêsa sêja ma lau sêkôc ṅac tonṅalau awamê teṅ sêmêṅ. ³³ Jesu kêtij ṅalau sec tonañ kêsa gêja su, go awamê tau kêsôm biṅ lasê ma lau taêsam tonañ sêṅac lemeṅ ma sêsôm gebe “Aêac taiic gêṅ teṅ amboac tonec aṅga Israel atomanô.” ³⁴ Ma Parisai sêsôm gebe “Eṅ kêtij ṅalau sec ṅa ṅalau sec nêṅ kasêga.”

Jesu taê walô lau

³⁵ Ma Jesu gêjac laoc malac kapôêṅ to saunṅ samob gêja ma kêdônṅ êsêac aṅga nêṅ lôm togêjam mêtê kêpi ṅawae ṅajam Anôtônê gamêṅṅa ma gégôm launêṅ gêmac to ôlinṅ ṅasec samob ṅajam kêsa. ³⁶ Eṅ gêlic êsêac lau taêsam ma taê walô êsêac, gebe sêpô lêna taunṅ to sêmoa jageo ṅanô amboac domba, naṅ nêṅ ṅacgejob masi. ³⁷ Go eṅ kêsôm gadêṅ nê ṅacsenomi

gebe “Mo tau tec ñanô kêsa samob, mago kolenwaga tec lu-agêcgen. ³⁸ Amboac tonan aten êndên mo tau ñatau, gebe êkên kolenwaga nasênac nê gên ñanô sa.”

10

Jesu kêjalij aposolo 12 sa
(Mar 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Jesu gêmôêc nê ñacseñomi 12 dêdên en sêja ma kêkên ñaclai gêdên êsêac gebe têtij ñalau ñatêmui to sêngôm gêmac to ôlij ñasec samob ñajam êsaña. ² Êsêac aposolo 12 tau nêñ ñaê tonec ñac ñamataña Simon, tan sêsam en gebe Petere nan, agêc lasi Andrea ma Sebedai latuagêc Jakobo agêc lasi Joan, ³ Pilip agêc Batolomai, Tom agêc telon Matai, Alpai latu Jakobo agêc Tadaï, ⁴ Simon Kanaanña agêc Juda Isariot, tan geoc en lasê.

Jesu kêkên ñacseñomi 12 kêtû kôm misionña
(Mar 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Lau 12 tonan Jesu kêsakin êsêac to gêjac biñsu êsêac gebe “Asa lau samuc nêñ intêna atom to asa lau Samaria nêñ malac atom, ⁶ andên lau Israel nêñ domba gêbômgen ana. ⁷ Asêlên naanam mêtê to asôm gebe ‘Gamên undambêña kédabinjac.’ ⁸ Anğôm gêmac ôlij ñajam êsa, anu ñacmatê dêndi sa, anğôm kamocbôm têtû selec, atij ñalau sec su sêna. Amac akôc ñaômagen, tec akên ñaômagen. ⁹ Gold to silber ma mone saun ñagêdô êsêp nêñ ômbinjak ñaatali atom. ¹⁰ Ambic atali amoa intêna atom, akôc ñakwê luagêc atom, akôc atapa atom ma aôc tôc atom, gebe kolen tau ñanô oc êlôm kolenwaga.

¹¹ “Embe asa malac kapôên to saun ana, go atu kênac ñac, tan sêlic en jagêdên anğa malac tau ma naanğôn awin en e andi êtiam. ¹² Ma embe api andu tau ana, go awem ênac lau acgom. ¹³ Ma embe lau gêdên, go amacnêñ binmalô êpi êsêac. Mago embe lau gêdên atom, go nêñ binmalô êmu wacêpi amac taôm. ¹⁴ Ma embe sêkôc amac sa atom to sêkên tanen nêñ bin atom, nan awi andu to malac tau sin e andôn ñakekop anğa emkain su. ¹⁵ Bin ñanô, aê jasôm êndên amac gebe Êndên bêc sêmêtôc binña Sodom to Gomora oc sêngôn naeo êtôm malac tonan atom.

Jesunê lau sêôc ñandan
(Mar 13:9-13; Luk 21:12-27)

¹⁶ “Alic acgom, aê jasakiñ amac amboac domba asêp kêam sec ñalêlôm ana. Amboac tonan anğôm nêñ gên tokauc atôm moac ma malô-malô amboac balôsi. ¹⁷ Ajop taôm êndên ñamalac, gebe oc sêkên amac andên mêtôcwaga ana ma si amac anğa êsêacnên lôm, ¹⁸ ma sêwê amac andên gôlijwaga to kin ana êtu aêña gebe awa bin sa ñanênjen êndên êsêac to lau

samuc. ¹⁹ Êndêj tañ sêkôc amac ana nan, apô sim taôm êtu leñ to biñ asômña atom, gebe êndêj noc tau biñ asômña tau ênsuñ tau êndêj amac êwac. ²⁰ Gebe amac taôm asôm biñ atom, Tameminê Nalau êôc amac awem sa.

²¹ “Têwa êkêj lasi êndêj siñ ma tama êkêj latu ma ñapalêo to ñac sêli tauñ sa êndêj tenenji to tamenji ma sênsuñ êsêac e siñ enenji êsêac su. ²² Ma lau samob têtac endec amac êtu ñoc ñaêña. Mago ñac, tañ êôc gêñwapac totêtac êpa sugen e ñatêku êsu nan, Anôtô ênam enj kêsi. ²³ Embe sêjanda amac anja malac ten, nan aêc ana ten. Biññanô, aê jasôm êndêj amac gebe Amac oc anam kôm êpi Israelnêj malac samob tomalagen atom, ma Ñamalacnê Latu êmênj.

²⁴ “Kwapuc oc êlêlêc kwalam lanğwa, ma sakiñwaga oc êlêlêc nê ñatau atom. ²⁵ Kwapuc êtôm nê kwalam lanğwa, ma sakiñwaga êtôm nê ñatau, go êtôm. Embe sêsam gôlôac ten nêj ñatau gebe Belsebul, oc sêsam ñaê sec êpi ênê lau amboac tonanjen.

*Aêac tatêc asa
(Luk 12:2-7)*

²⁶ “Amboac tonan atêc ñamalac atom. Gêñ samob, tañ sêsan auc nan, oc êtu awê, ma biñ samob, tañ gêc lêlômgen nan, oc êsa awê. ²⁷ Biñ tañ jasôm êndêj amac kesecgen nan, asôm êtu awê, ma biñ tañ anô êsêp tañemsuñ nan, anam mêtê êpi akô salôm ñaô. ²⁸ Ma atêc êsêac, tañ sênac ôlimgen êndu, mago sênac katôm êndu têtôm atom nan atom. Mago atêc Anôtô, tañ kêtôm gebe enenji ôlim to katôm sêsêp lamboam ñakêlêndin sênaña nan. ²⁹ Kêlinkeien luagêc, nan ñaôli saun ec ten. Mago ñatenj êu tau êsêp nom atom e Tamemi êlôc sa acgom. ³⁰ Ñac tau tonanj kêsa amac mômêmlauñ sa tomalagenj. ³¹ Tec atêc taôm atom gebe amac alêlêc kêlinkelenj taêsam su.

*Tasom Killsi lase êndêj ñamalac
(Luk 12:8-9)*

³² “Ñac tenj embe êsôm aê lasê êndêj ñamalac, oc jasôm enj lasê êndêj Tamoc, tañ gêñgônj undambê nan, amboac tonanj. ³³ Ma ñac tenj embe ênsê aê auc êndêj ñamalac, oc jansa enj auc êndêj Tamoc, tañ gêñgônj undambê nan, amboac tonanj.

*Biñmalô masi, siñgenj
(Luk 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ “Taêm ênam tonec gebe aê gamênj gabe jakênj biñmalô ênêc nom nec atom. Aê gamênj gabe jakênj biñmalô atom, gamênj gabe jakênj siñ. ³⁵ Aê gamênj gabe jawa ñamalac êkôc, latu agêc tama, ma latuo agêc têna, ma lawao wakuc agêc lawao lanğwa. ³⁶ Ma lau gôlôac m tenja têtü ñacjo êndêj tauñ andênj-êndênjenj.

³⁷ “Njac tenj embe têtac êwiñ tama me têna êlêlêc aê su, oc êwê kainj aê atom. Ma tenj embe têtac êwiñ latu me latuo êlêlêc aê su, oc êwê kainj aê atom. ³⁸ Ma njac tenj embe êôc nê kakesotau êndanġuc aê atom, oc êwê kainj aê atom. ³⁹ Njac tenj embe taê ênam gebe êmoa mata jali, oc êmac êndu. Ma njac tenj embe êmac êndu êtu aêña, oc êngôñ mata jali.

Binj tatap njagêjô saña

(Mar 9:41)

⁴⁰ “Njac tenj embe êkôc amac sa, oc êkôc aê sa, ma tenj embe êkôc aê sa, oc êkôc njac, tañ kêsakinj aê gamêñ nanj sa. ⁴¹ Njac tenj embe êkôc propete tenj sa êtu enj propeteña, nanj ocgo êkôc njagêjô êtôm propete êkôc, ma tenj embe êkôc njac gêdêñ tenj sa êtu enj njac gêdêñña, nanj ocgo êkôc njagêjô êtôm njac gêdêñ êkôc. ⁴² Ma tenj embe êkêñ bu njaluc laclu tenj êndêñ lau njaoma tonec njaî nêñ tenj ênôm êtu enj aêñoc njacsenjomña, nanj jasôm binjanôgenj êndêñ amac gebe njagêjô njam eso enj atomanô.”
* sêc samob nê njatau. Sandañnê njaê tenj, tañ gêwa sa gebe enj kêtû njalau sec samob nêñ njatau.

11

¹ Jesu kêdônj nê njacsenjomi 12 su, go gêdi anġa tonanj gêja gebe naêndônj to ênam mêtê lau êtôm nêñ malacgenj.

Njackêsagu Joaņ kêkêñ lau dêdenj Jesu sêja

(Luk 7:18-30)

² Joaņ gêngônj kapoacwalô e gêñô Kilisinê koleñ njawae, tec kêsakinj nê njacsenj omi njagêdô ³ jatêtu kênac enj gebe “Aôm njac tau, tañ sêsôm sebe êmêñña nanj, me aêac ansaê njac tenj acgom.” ⁴ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Ana ma anac minj gêñ, tañ anjô to alic nanj, êndêñ Joaņ ⁵ gebe matenpec sêlic gamêñ kêtiam to maginj kêsû sêsêlêñ, kamocbôm têtû selec to tañensunbic sêñô binj, njacmatê dêdi sa to lau sêsôm njawae njam lasê gêdêñ lau njalêlôm sawa. ⁶ Ma aê aoc êôc êsêac, nanj têtac lulu kêtû aêña atom nanj.”

⁷ Êsêac sêc sêja acgom, go Jesu gêôc awa sa ma kêsôm binj gêdêñ lau totonj-totonj tau kêpi Joaņ gebe “Amac asa gamêñ sawa aja abe alic asagenj. Abe alic sôbolec tenj mu gêôc jakêsêp mênkêsêp me. ⁸ Aja abe alic asagenj. Abe alic njac tenj kêsô njakwê palê-palê me. Alic acgom, lau, tañ sêsô njakwê palê-palê nanj, sêngônj kinjenj nêñ andu. ⁹ Asa aja kêtû agenjña. Abe alic propete tenj me. Aec, aê jasôm êndêñ amac gebe njac tau kêlêlêc propete su, ¹⁰ gebe njac tau tec teto binj kêpi enj gebe ‘Ôlic acgom, aê jasakinj njoc njacjaenj êmunj aôm naêmansanj nêñ intêna, tañ gêc aôm lanjômnêñña nanj.’

* **10:42:** Sanda n ae tenj, tañ gêwa sa gebe enj kêtû njalau

Anôtônê biñ tau tonañ. ¹¹ Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Lau samob, tañ lauo sêkôc êsêac nan, nêñ teñ kêlêlêc ñackêsagu Joan atom. Mago ñac saun, tañ sêsam en kêtú ñamu anja gamêñ undambêña nan, kêlêlêc en su. ¹² Gêdêñ tañ ñackêsagu Joan kêpoa lasê e mênğêdêñ galoc nec Anôtô gêu gamêñ undambêña lasê, ma lau, tañ sêjac tênêp nan, oc sêjanjo su. ¹³ Gebe propete samob to Mosenê biñsu seoc biñ lasê e gêdêñ Joan ¹⁴ ma amac embe taêm ênam gebe akôc sa, go akêñ êwiñ gebe Joan en Elia, tañ sêsôm gebe êmêñ nan. ¹⁵ Ñac teñ nê tañasun embe ênêc, nan êñômanj.

¹⁶ “Aê janam dôñ lau têm tonecña êpi asagenj. Êsêac têtôm ñapalê, tañ sêmoa malaclun ma sêmôêc gêdêñ taun gebe ¹⁷ ‘Aêac ajac on, mago amac atê wê atom. Aêac atañ tañbooa, mago amac atañ awiñ atom.’ ¹⁸ Joan gêmêñ e geñ to gênôm gêñ atom, ma lau sêsôm sebe ‘Ñalau sec teñ gêgôm en.’ ¹⁹ Ñamalacnê Latu mêngeñ to gênôm gêñ ma mênjac sêsôm teñ gebe ‘Alic en lasamtêna to gênôm wain anaboa, telonj to lau sec nêñ teñ enğoc.’ Mago Anôtônê mêtê tokauc gêjam ñanô kêwaka tau sa.”

Jesu geñ oliñ malac, tañ sêkêñ gêwiñ atom nan
(Luk 10:13-15)

²⁰ Go Jesu gêoc awa sa ma geñ oliñ malac, tañ sêlic ênê gêñtalô taêsam nan, gebe sêjam taunj ôkwi atom gebe ²¹ “Ojae Korasinma, ojae Betsaidama, gêñtalô tañ gagôm anja amacnêm nan, embe janğôm anja Turu to Sidon nêñ, oc sênam taunj ôkwi wanêcgeñ su ma sêsô talu sa to sênac taunj auc. ²² Amboac tonañ jasôm êndêñ amac gebe Êndêñ bêc Anôtô êmêtôc ñamalacnêñ biñña en taê walô lau Turu to Sidon êlêlêc amac su. ²³ Ma aôm Kapanaum gobe sêsunj aôm sa e ñatêpôê nadingenj undambê me. Aôm oc u taôm ôsêp lamboam ôna. Gêñtalô tañ kêsa aômnm gamêñ nan, embe êsa Sodom oc ênêc e mênğêdêñ tonec. ²⁴ Amboac tonañ jasôm êndêñ amac gebe êndêñ bêc Anôtô êmêtôc ñamalacnêñ biñña en taê walô lau Sodom êlêlêc amac su.”

Andêñ aê amêñ ma alêwanj taôm
(Luk 10:21-22)

²⁵ Gêdêñ ñasawa tonañ Jesu gêoc awa sa ma kêsôm gebe “Tamoc, undambê to nom Ñatau, aê jalambinj aôm gebe gôsa biñ tônê ñai auc gêdêñ lau mêtê to lau tokauc ma goc lasê gêdêñ ñapalê dedec. ²⁶ Tamoc, biññanô, aôm gôlic ñajam amboac tonañ, tec gôgôm nêm gêñ.

²⁷ “Tamoc kêkêñ gêñ samob gêdêñ aê, ma ñac teñ kêjala Latu atom, Tama taugenj. Ma Tama, nan ñac teñ kêjala en atom, Latu taugenj to lau, tañ Latu gebe eoc lasê êndêñ êsêac.

28 “Amac samob, tañ aᅅgôᅅ jageo to aôc wapac amoa nañ, andêᅅ aê amêᅅ, go janam amac awem su. 29 Aôc ta ambalan ᅅoc wabaᅅa e jatu nêᅅ kêdôᅅwaga gebe ᅅoc ᅅalêlôm malô to katoc tauc sa atom, ec atap malem alêwan taômᅅa sa. 30 Gebe ᅅoc tê ᅅagaô to ᅅoc waba ᅅawapac atom.”

12

ᅅacseᅅomi sesolop polom ᅅanô gêdêᅅ sabat
(*Mar 2:23-28; Luk 6:1-5*)

1 Gêdêᅅ ᅅasawa tonan Jesu kêsêlêᅅ gêᅅmoa kôm polomᅅa ᅅalêlôm gêdêᅅ sabat. Mo gêᅅô êᅅê ᅅacseᅅomi ma êsêac sesolop polom ᅅanô mêᅅseᅅ. 2 Parisai sêlic e sêsôm gêdêᅅ eᅅ gebe “Gôlicgac me, nêᅅ ᅅacseᅅomi sêgôm gêᅅ, tañ sêjac jao gebe daᅅgôm êᅅdêᅅ sabat atom.” 3 Tec eᅅ kêsôm gêdêᅅ êsêac gebe “Biᅅ tañ Dawid to nê lau sêgôm gêdêᅅ mo gêᅅô êsêac nañ, asam atom me. 4 Eᅅ kêsô Anôtônê andu jageᅅ polom, tañ sêkêᅅ gêdêᅅ Anôtô kêtᅅ da ma sêjac jao gebe êsêac sêᅅniᅅ atom, lau dabuᅅwaga taᅅᅅeᅅ. 5 Ma biᅅ, tañ gêc Mosenê biᅅsu nañ, gebe gêdêᅅ sabat samob dabuᅅwaga sêjac sabat popoc aᅅga lôm dabuᅅ, mago sêwê ᅅakaiᅅ atom nañ asam atom me. 6 Aê jasôm êᅅdêᅅ amac gebe Gêᅅ tañ kêlêlêc lôm dabuᅅ su nañ, tau tonec. 7 Embe ajala biᅅ tonec gebe ‘Aê gabe akêᅅ da atom, gabe taêm walô laugeᅅ,’ oc ambu lau, tec nêᅅ biᅅ masi nec atom, 8 gebe ᅅamalacnê Latu kêtᅅ sabat ᅅatau.”

Jesu gêgôm lêᅅa kêtᅅ golon ᅅajam kêsa
(*Mar 3:1-6; Luk 6:6-11*)

9 Go Jesu gêᅅi aᅅga tonan gêᅅa e kêsô êsêacnêᅅ lôm. 10 Ma ᅅamalac teᅅ lêᅅa kêtᅅ golon gêᅅmoa tonan. Ma lau ᅅagêdô sêᅅmoa, tañ sebe sêᅅgôliᅅ biᅅ êᅅi eᅅ, tec têtᅅ kêᅅnac eᅅ gebe “Embe daᅅgôm lau ôliᅅ ᅅajam êsa êᅅdêᅅ sabat, oc êtôm me masi.” 11 Tec eᅅ kêsôm gêdêᅅ êsêac gebe “Amacnêᅅ asa embe nê domba teᅅ êᅅmoa ma êᅅ tau êsêᅅ sê êᅅdêᅅ sabat, oc naê sa atom me. 12 Op, ᅅamalac kêlêlêc domba su ᅅêᅅᅅeᅅ. Tec tatôm gebe tamoasiᅅ lau êᅅdêᅅ sabat.” 13 Go kêsôm gêdêᅅ ᅅac tau gebe “Ômêtôc lêᅅmam.” Tec kêmêtôc lêᅅa e ᅅajam kêsa kêtiam kêtôm ᅅamakeᅅ. 14 Ma Parisai sêsa sêkic êᅅê biᅅ gebe senseᅅ eᅅ.

Sakiᅅwaga tañ Anôtô kêjaliᅅ sa nañ

15 Jesu kêjala biᅅ tonec, tec kêtaiᅅ tau su aᅅga gamêᅅ tonan, ma lau taêsam têdaguc eᅅ, ma gêgôm êsêac samob ôliᅅ ᅅajam kêsa. 16 Go kêbaob êsêac ᅅajana gebe sêsôm eᅅ lasê atom, 17 gebe biᅅ, tañ propete Jesaia kêsôm nañ, êᅅu tôtᅅ gebe 18 “Alic acgom, aêᅅoc sakiᅅwaga, tañ kajaliᅅ sa to ᅅoc ᅅac têtac gêwiᅅ eᅅᅅa, tañ

gallic en ɲajam nan,
oc jakêɲ ɲoc ɲalau êpi en
ma êsôm bêc jamêtôc biɲɲa lasê
êndêɲ lau samuc.

19 En oc ênam wamban to êmôdec
atom,

ma ten êɲô en awa anɲa malaclun
atom.

20 Siɲ tan gêjac bic nan, en oc
êmandôm su atom,

ma dawen gasilana nan, en oc êsi
êmac atom,

êɲgôm êmoa e êwê biɲgêdêɲ êku
ɲanacjo tulu,

21 ma lau samuc sêkêɲ maten ênê
ɲaê.”

Jesu ma Belsebul

(*Mar 3:20-30; Luk 11:14-23*)

22 Gêdêɲ tonan sêkôc ɲac ten tonjalau sec, nan matapec to awamê, dêdêɲ Jesu sêja. Ma Jesu gêgôm en ôli ɲajam kêsa e awamê kêsôm biɲ lasê to gêlic gamêɲ. 23 Ma lau samob sê taêɲ ma sêsôm gebe “ɲac tonec oc Dawidnê Latu me.” 24 Parisai sêɲô, tec sêsôm gebe “ɲac tônê kêtiɲ ɲalau sec ɲa ɲalau sec nêɲ kasêga Belsebul.” 25 Jesu kêjala biɲ, tan êsêac taêɲ gêjam nan, ma kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Gamêɲ ten embe êwa tau êkôc, go êtu gasan ma malac me gôlôac ten embe sêwa taun êkôc, oc sêmoa atom. 26 Ma embe Sadan êtiɲ Sadan, go êwa tau êkôc. Ma ênê gamêɲ ênêc amboac ondod. 27 Ma aê embe jatiɲ ɲalau sec ɲa Belsebul, go amac latômi têtin ɲa asa. Kêtu tonanɲa êsêac taun oco sêmêtôc amac. 28 Mago aê embe jatiɲ ɲalau sec ɲa Anôtônê ɲalau, go êwa sa gebe Anôtônê gôliɲ wacêpi amac.

29 “Me ɲac ten êsô ɲac ɲajanɲa ten nê andu naêjanɲo ênê waba su amboac ondod. En ênsô ɲac ɲajanɲa tau tôɲ êmuɲ acgom, go êjanɲo ênê waba.

30 “ɲac ten embe êwiɲ aê atom, oc ensen aê, ma ɲac ten embe ejon ɲanô êwiɲ aê atom, oc êtê salin-salin. 31 Kêtu tonanɲa aê jasôm êndêɲ amac gebe ɲamalacnêɲ sec to biɲ alôb-alôb samob Anôtô oc êsuc ôkwi, tagen biɲ alôb-alôb êpi ɲalau Dabun, tec Anôtô êsuc ôkwi atom. 32 Ma ten embe ênam saic biɲ êndêɲ ɲamalacnê Latu, tec Anôtô oc êsuc ôkwi, mago ten embe ênam saic biɲ êndêɲ ɲalau Dabun, nan Anôtô oc êsuc ôkwi êndêɲ têm tonec to ônêɲa atomanô.

Biɲ kaɲanôɲa

(*Luk 6:43-45*)

33 “Embe asê ka njam, oc ênam njanô njam, ma embe asê ka sec, oc ênam njanô sec. Gebe ka tajala gêdên njanôgen. 34 Moac njalatu amac. Amac secgoc, tec asôm binj njam amboac ondoc. Gên tanj geIôc gêc nênj njalêlôm nanj, mênjkêsa awemsunj. 35 Njamalac njam oc êtainj gênj njam sa anja nê awa njam, tanj gêc nê njalêlôm, ma njamalac sec oc êtainj gênj sec sa anja nê awa sec.

36 “Aê jasôm êndênj amac gebe Êndênj bêc mêtôcña njamalac sêwa binj agwaagwa samob, tanj sêsôm nanj, njam sa. 37 Awamsunj njabinj oc ênam aôm kêsi, ma awamsunj njabinj oc êtinj aôm su.”

Lau sec sêjatu gêntalô

(Mar 8:11-12; Luk 11:29-32)

38 Go binjsutau to Parisai nênj njagêdô sêjô Jesu awa gebe “Mêtêmôkê, aêac abe alic aôm ôngôm gêntalô tenj.” 39 Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Lau sec to mockainjña sêjatu gêntalô, mago gêntalô tenj oc êndênj êsêac atom, gêntalô propete Jonanja tagenj. 40 Jona gêmoa gênsêga têtacêlôm kêtôm gelenja têlêac ma gêbêcauc têlêac, ma Njamalacnê Latu oc amboac tonanjenj. Enj ômoa nom njalêlôm êtôm elenja têlêac ma êmbêcauc têlêac. 41 Êndênj noc mêtôcña njacwaga Niniwenja oc sêndi sa sêwinj lau tônê ma sêmêtôc êsêac, gebe Jona gêjam mêtê êsêac, tec sêjam tauj ôkwi. Ma alic acgom, tenj kêlêlêc Jona su tec gêmoa. 42 Êndênj noc mêtôcña kwîn anja mula-mnja oc êndi sa êwinj lau tônê ma êmêtôc êsêac, gebe enj anja nom njamadinj, mago gêmênj gebe ênjô Salomonê mêtê. Ma alicgac, tenj kêlêlêc Salomo su tec gêmoa.

Njalau sec gêmu gêja nê gamênj lanjwa kêtiam

(Luk 11:24-26)

43 “Njalau njatêmui embe êsa anja njamalac tenj nê, oc eo êmoa gamênj kwalam ma ensom gamênj êlêwanj tauja e êtap sa atom. 44 Go êsôm gebe ‘Aê jamu jana njoc andu, tanj kasa gamênj nanj êtiam.’ Ma embe naêô lasê, oc alic andu tau sawa ma sêkajo sa to sêgêlônj. 45 Go naêkôc njalau 7, tanj nênj sec kêlêlêc ênê su nanj, sêwinj enj sêsô nasenjônj. Go njamalac tonanj êmoa naeo njanô êlêlêc gêmunja su. Ma lau sec tônê njai amboac tonanjenj.”

Jesu têna ma lasiio to njac

(Mar 3:31-35; Luk 8:19-21)

46 Enj kêsôm binj gêdênj lau gêmoa ma têna to lasii mênjsêkô dêmôênja sebe sêsôm binj êndênj enj. 47 Tec njac tenj kêsôm gêdênj enj gebe “Gôlicgac me, tênam to lasimi tec mênjsêkô dêmôênja sebe sêsôm binj êndênj aôm.” 48 Mago Jesu gêjô njac, tanj kêsôm binj gêdênj enj nanj, awa gebe “Tinoc asa ma lasici asa lau.” 49 Ma kêmêtôc lêma jakêtôc nê njacsenjomi ma kêsôm gebe “Alic

acgom, aê tinoc to lasici tau tonec. ⁵⁰ Lau tañ sêmasañ Tamoc, tañ gêngôñ undambê nan nê bin nan, go têtü lasicio to ñac ma tinoc.” *

13

Binğôlinğ ñac kêpalip ñ awêña
(Mar 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Bêc tonanğen ma Jesu anğa andu kêsas jagêngôñ ambêô.
² Lau topom-topom sêkac sa sêgi enğ auc, tec kêpi wañ tenğ jagêngôñ ma lau samob sêkô bau. ³ Ma gêjac minğ binğ taêsam gêdênğ êsêac gêjam kêtü binğôlinğenğ ma kêsôm gebe

“Alic acgom, ñac kêpalip ñawêña tenğ kêsas gêjas gebe êpalip ñawê. ⁴ Kêpalip gêmoa e ñagêdô kêsêp intêna, tec moc mênşenğ su. ⁵ Ñawê ñagêdô kêsêp poclêlôm nanğ nom kapôênğ gêc atom. Tec kêpoa sebenğenğ gebe kêsêp nomlêiôm gêjas atom, ⁶ e oc kêpi ma kêsêgô e kêtü masê gebe ñawakac keselenğ kêsêp gêjas atom. ⁷ Ma ñagêdô kêsêp êcmôkê ma êc kêpoa e gejonğ êndü. ⁸ Ma ñagêdô kêsêp nomğ ñajam, tec gêjam ñanô. Tenğ gêjam 100, ma tenğ 60, ma tenğ 30. ⁹ Ñac tenğ nê tarjasunğ embe ênêc, nanğ êñô.”

Binğôlinğ tau ñam
(Mar 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Ñacsenğomi dêdênğ Jesu jasêsôm gêdênğ enğ gebe “Amboac ondoc tec gôjam kêtü binğôlinğenğ gêdênğ êsêac nec.” ¹¹ Ma enğ gêjô êsêac awenğ gebe “Amac atap kauc sa, tec ajala gamênğ undambêña ñabinğ ñalêlômña, mago êsêac têtap sa atom. ¹² Ñac tañ nê gênğ gêc nanğ, êtap ñagêdô sa naêwiñ e êlêlêc su. Mago ñac, tañ nê gênğ masi nanğ, sêkôc ñakêsu, tañ gêc enğna nanğ, su amboac tonanğenğ. ¹³ Êsêac sêlic gênğ e amboac sêlic atom to seño binğ e amboac sênğô atom ma nênğ kauc kêsas atom, tec gajam kêtü binğôlinğenğ gêdênğ êsêac. ¹⁴ Ma Jesaianê binğdêm, tañ geoc lasê nanğ, kêtü tônğ kêpi êsêac gebe

‘Tanğemsunğ oc anğô, mago oc nêm
kauc êsas atom.

Matemanô oc alic, mago oc ajala
atom.

¹⁵ Lau tonanğ nênğ ñalêlôm ñadani to
tanğenğunğ gêôc auc ma matenğ gêmôb.

Mago embe amboac tonanğ atom,
go sêlic gênğ to tanğenğunğ sênğô

binğ ma nênğ ñalêlôm sêjala mêtê
to sênam tauñğ ôkwi ma aê janam
êsêac sa.’

¹⁶ Aê aoc aôc amac matamanô gebe alic gênğ ma amac tanğemsunğ gebe anğô binğ. ¹⁷ Binğnanô, aê jasôm êndênğ amac gebe

* 12:50: Sadañnê ñaê tenğ. Alic Mat 10:25

Propete to lau gêdêḅ gwalêḅḅ sêkêḅ matenḅ gebe sêlic gêḅ, tec amac alic nec, mago sêlic atom to sêḅḅ biḅ, tec amac aḅḅ nec, mago sêḅḅ atom.

*Jesu gêwa biḅ gôliḅ ḅac kêpalip ḅawêḅa ḅam sa
(Mar 4:13-20; Luk 8:11-15)*

18 “Amboac tonanḅ aḅḅ biḅgôliḅ ḅac kêpalip ḅawêḅa tau ḅam acgom. 19 Lau embe sêḅḅ gamêḅ undambêḅa ḅabiḅ ma sêjala atom, nanḅ têtôm ḅawê, tanḅ kêpalip kêsêḅ intêna nanḅ. ḅac sec tau naêjanḅḅ biḅ, tanḅ kêpalip kêsêḅ nêḅ ḅalêlôm nanḅ su. 20 Ma ônanḅ kêpalip kêsêḅ poc kêtôm lau, tanḅ sêḅḅ biḅ ma gacḅenḅ sêkôc sa totêntac ḅajamḅenḅ. 21 Mago nêḅ ḅawakac jagêjam atom, êsêac lau daiḅdaiḅ. Embe gêḅ wapac êtap êsêac sa ma sêjanda êsêac êtu mêtêḅa, oc gacḅenḅ sêwi siḅ. 22 Ma ônanḅ kêpalip kêsêḅ êcmôkê kêtôm lau, tanḅ sêḅḅ biḅ ma gêḅlêlôm-lêlôm nomḅa to lêtôm awêḅa ejoḅ biḅ tau êndu ma sênam ḅanô atom. 23 Ma ônanḅ kêpalip kêsêḅ nom ḅajam kêtôm lau, tanḅ sêḅḅ biḅ e sêjala ma sêjam ḅanô, tenḅ gêjam 100, tenḅ gêjam 60 ma tenḅ 30.”

Biḅgôliḅ waôḅḅa

24 Go Jesu kêkêḅ biḅgôliḅ tau ḅatenḅ gêdêḅ êsêac ma kêsôm gebe “Tanam dôḅ gamêḅ undambêḅa êḅi ḅac, tanḅ kêpalip ḅawê ḅajam kêsêḅ nê kôm. 25 Ma gêdêḅ tanḅ lau sêc bêc sêc nanḅ, ênê soḅḅo-soḅḅo mêḅkêpalip waôḅ ḅawê gêsac padi ḅaô ma gêc gêja. 26 ḅawê gêlêc e jagêuc acgom, go têtap waôḅ sa kêḅi gêwiḅ. 27 Tec ḅataunê sakiḅwaga mêḅsêsôm gêdêḅ enḅ gebe ‘Apômtau, aôm oc kôpalip ḅawê ḅajamḅenḅ kêsêḅ nêḅ kôm me. Ma waôḅ tec aḅḅa ondôc mêḅkêsa.’ 28 Enḅ kêsôm gêdêḅ êsêac gebe ‘Gêḅ tonanḅ ḅacjo tenḅ gêgôm.’ Ma sakiḅwaga sêsôm gêdêḅ enḅ gebe ‘Aôm gobe aêac naajo sa me masi.’ 29 Ma enḅ kêsôm gebe ‘Masi, gebe amac embe ajo waôḅ, oc ambuc padi sa êwiḅ. 30 Andec, lulugenḅ têtu kapôêḅ sêsêlip taunḅenḅ sêkô e êndêḅ têm sêsêḅḅa acgom. Ma êndêḅ noc sêsêḅḅa aê jasôm êndêḅ sêsapwaga gebe Ajoḅ waôḅ tau sa êmuḅ mêḅanac lagic sa naja êniḅ su. Mago gêḅ taniḅḅa tau anac sa êḅi aêḅoc andu gêḅ ḅanôḅa êna.’ ”

*Biḅgôliḅ gêmêc ḅawêḅa
(Mar 4:31-32; Luk 13:18-19)*

31 Go kêkêḅ biḅgôliḅ tau ḅatenḅ gêdêḅ êsêac ma kêsôm gebe “Gamêḅ undambêḅa kêtôm gêmêc ḅawê ḅamalac tenḅ kêkôc jakêsê kêsêḅ nê kôm. 32 Gêḅ tau talic ḅasec-ḅasec kêtôm gêḅ ḅagêdô ḅamatu atom ma êḅi acgom, go êlêlêc gêḅ tolaunḅ ḅagêdô su e naêtu ka, ma moc umbonḅ ḅalabuḅa mêḅsêḅam sac sêḅḅḅḅ ḅalaka.”

*Biḅgôliḅ jistḅa
(Luk 13:20-21)*

³³ Ma kêsôm biñgôlinj tau natenj gêdênj êsêac gebe “Gamênj undambênja kêtôm jist, awê tenj kékôc mênjkêgalunj gêwinj polom kêsêp suc têlêac e gêjam aucgenj.”

Jesu kêsôm biñ kêtû biñgôlinj namanja
(Mar 4:33-34)

³⁴ Biñ samob tonanj Jesu gêjam kêtû biñgôlinjenj gêdênj lau ma kêsôm biñ tenj gêc awê atom, kêsôm kêtû biñgôlinjenj, ³⁵ gebe propetenê biñdêm tonec êtu tônj gebe “Aê gabe janja aoc êtu biñgôlinnja, aê gabe jaônj biñ sa, tanj kêsijn tau gêc lêlôm gêdênj Anôtô kékênj nom e mênjgêdênj galoc.”

Jesu gêwa biñgôlinj waônja sa

³⁶ Go kékênj lau tonanj sêja ma kêsô andu gêja. Ma nê nacsejomi dêdênj enj jasêsôm gebe “Ôwa biñ waônj kêsêp kômnja nanj nam sa êndênj aêac acgom.” ³⁷ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Nac, tanj kêpalip njawê njajam nanj, Namalacnê Latu. ³⁸ Kôm kêtôm nom, ma njawê njajam kêtôm gamênj undambênja tau njaawêlatu, go waônj kêtôm nac sec nê latui. ³⁹ Ma nacjo, tanj kêpalip waônj nanj Sadanj. Noc sêsêpnja kêtôm nom njabêc namuja. Ma sêsapwaga tau anjela. ⁴⁰ Kêtôm sejonj waônj nasêmboa êpi ja êna, ma êndênj bêc namuja oc sêngôm amboac tonanj. ⁴¹ Namalacnê Latu êkênj nê anjela sêna sejonj lau kalomtêna to secwaga samob anja ênê gamênj sa, ⁴² ma sêmbalinj êsêac sêsêp gamênj, tanj ja njawaô kêlakoc sêna, natêtanj ma lunjluj êkôsijn tau. ⁴³ Ma lau gêdênj nênj njawê êpoa lasê amboac oc anja Tamenjinê gamênj. Nac tenj nê tanjasunj embe ênêc, nanj ênjômanj.

Biñgôlinj awa gêc kômnja

⁴⁴ “Gamênj undambênja kêtôm awa, tanj nac tenj kêsijn ôkwi gêc kôm e nac tenj kêtap sa ma kêsunj auc kêtiam ma totêtac njajamgenj gêja, jakêkênj nê gênj samob lau sêjam ôli, go jagêjam ôli kôm tau.

Biñgôlinj kékômnya

⁴⁵ “Ma tenj gêwinj gebe Gamênj undambênja kêtôm nac-kêtulugênwaga tenj gesom kékôm njajam-njajam gêmoa ⁴⁶ e kêtap kékôm mata êjam tenj sa, go gêja ma kékênj nê gênj samob lau sêjam ôli, go jagêjam ôli gênj tau.

Biñgôlinj wasanja

⁴⁷ “Ma tenj gêwinj gebe Gamênj undambênja kêtôm wasanj, tanj sêkênj kêsêp gwêc ma gênj tokainj-tokainj sêwê ⁴⁸ e tonjoma, go sê sa kêpi bau gêja jasêngônj sic ma sêjalijn i njajamgenj sa kêsêp laclu, ma sec nanj sêbalijn sinj. ⁴⁹ Êndênj nom njabêc namuja nanj, oc amboac tonanjenj. Anjela oc sêsa sêmênj ma sêjalijn lau sec

aŋga lau gêdêŋ nêŋ sa ⁵⁰ ma sêmbaliŋ êsêac sêsêp gamêŋ ja ŋawaô kêlakocŋa sêna. Aŋga tônê oc têtari ma luŋluŋ êkôsiri tau.

Awa wakuc to lanŋwa

⁵¹ “Amacnêma kauc kêsa kêpi biŋ samob tonari ŋai me masi.” Ma êsêac sêlôc sebe “Aec.” ⁵² Tec enj kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Kêtu tonariŋa biŋsutau samob, tari sêŋô biŋ gamêŋ undambêŋa katu tônia nar, têtôm andu ŋatau ten, nar gê nê gêŋ wakuc to lanŋwa sa aŋga nê awa ŋalêlôm.”

Jesunê lau têtiri enj aŋga Nasaret

(Mar 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Jesu gêjac mata biŋgôliŋ tonari ŋai su, go gêdi sa aŋga tonari. ⁵⁴ Jagêô lasê nê malacmôkê ma kêdôŋ êsêac gêmôa nêŋ lôm e têtakê ŋanô ma sêsôm gebe “Ŋac tonec kêkôc kauc to gêŋtalô nec aŋga ondoc. ⁵⁵ Enj tonec kamunda latu me masi. Sêsam enj têna sebe Maria me. Ma lasii Jakobo agêc Josep ma Simon agêc Juda me. ⁵⁶ Ma luio samob sêmôa sêwiŋ aêac atom me. Ma enj kêkôc gêŋ samob tônê ŋai aŋga ondoc.” ⁵⁷ Ma têtû môsi enj. Tec Jesu kasôm gêdêŋ êsêac gebe “Lau gamêŋ ten tetoc propete ten sa kwalec atom, tau nê malacmôkê to nê laugen tec sêmbu enj.” ⁵⁸ Ma enj gêgom gêŋtalô taêsam aŋga tonari atom gebe sêkêŋ gêwiŋ atom. * êsêp ewin gebe polom esunj êtu kapôêŋ. Jist ŋaŋaclai ênam polom samucgenj auc.

14

Ŋackêsagu Joan gêmâc endu

(Mar 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹ Gêdêŋ têm tonari kinj Herodo gêŋô Jesu ŋawae ² ma kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe “Enj tonec ŋackêsagu Joan. Enj gêdi sa aŋga ŋacmatênenj, tec ŋaclai kêpoa kêpi enj.”

³ Gebe Herodo kêjatu gebe sêkôc Joan tônia ma sênsô enj tônia nasêkêŋ enj êŋgôŋ kapoacwalô kêtû têwa Pilip nê awê Herodiana, ⁴ gebe Joan kêsôm gêdêŋ enj gebe “Gôjam awê tonari tec keso.” ⁵ Ma têtac kêkac Herodo gebe ênac enj êndu, mago kêtêc lau gebe sêlic Joan kêtôm propete.

⁶ Gêdêŋ tari Herodo taê gêjam nê bêc têna kêkôc enj nar, Herodia latuo jakêtê wê gêmôa êsêac to nê ŋaclenj ŋalêlôm. Herodo gêlic e têtac ŋajam kêsa, ⁷ tec kêtôc lêma ma kêsôm gebe “Gêŋ tari otenj nar, oc jakêŋ êndêŋ aôm.” ⁸ Ma têna kêsôm biŋ kêsêp latuo têtac, tec kêsôm gebe “Ôkêŋ ŋackêsagu Joan môkêapac êsêp laclu tenj êndêŋ aê aŋga tonec.” ⁹ Kinj nê ŋalêlôm ŋawapac kêsa, tagenj kêtû kêtôc lêma ŋaclenj sêlic sunj, tec kêjatu gebe sêkêŋ, ¹⁰ ma kêsakiŋ jadêdim Joan gêsutêkwa

* **13:58:** Bômbôm embe sêpac narj polom, go sêkêŋ gên tau

gêngic anga kapoacwalô. ¹¹ Ma sêkêñ mômêapac kêsêp laclu tenj mênjsêkêñ gêdêñ ñapalêo, ma kêkôc gêdêñ têna gêja. ¹² Ma Joañnê ñacsenjomi mênjsêkôc ênê ñawêîelanj su jasêsuj ma jasêsôm ñawae gêdêñ Jesu.

Jesu gêlôm lau 5,000

(Mar 6:30-44; Luk 9:10-17; Joañ 6:1-14)

¹³ Jesu gêñô Joañ gêmacc êñdu ñawae e kêtaiñ tau su anga gamêñ tonanj jakêpi wanj ma gêja gebe êmoa nê ñasawa tenj taunja. Ma lau sêñô ñawae tec sêlêlêñ anga nêñ malac têdaguc enj sêja. ¹⁴ Jesu jakêsô bau ma gêlic lau topom-topom tau, tec taê walô êsêac ma gêgôm êsêacnêñ gêmacc ñajam kêsâ.

¹⁵ Oc jagêjam kwalam, tec nê ñacsenjomi dêdêñ enj jasêsôm gebe “Gamêñ tonec gamêñ sawa ma oc gêja su. Amboac tonanj ôkêñ lau sêc êliñ-êliñ têtôm malacgenj nasênam ôli nêñ mo.”

¹⁶ Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Oc sêc sêna atom, amacc taôm akêñ gêñ êsêac sêniñ.” ¹⁷ Go êsêac sêsôm gêdêñ enj gebe “Aêacma gêñ gêc tonec atom polom lemenj tenj to i luagêcgenj tec gêc.”

¹⁸ Ma enj kêsôm gebe “Akôc gêñ tau andêñ aê amêñ.” ¹⁹ Tec kêjatu lau tau gebe sêñgônj sic sêñgônj gêgwanj, ma kêkôc polom lemenj tenj to i luagêc tau sa mênjmata gedec undambê ma gêjam danje, go kêpô kêkôc ma kêkêñ polom gêdêñ nê ñacsenjomi jasêjac sam gêdêñ lau. ²⁰ Samob senj e gêôc êsêac tônj, go sejonj ñapopoc sa kêsêp gadob 12 e mênjgêc. ²¹ Ma êsêac, tanj senj gêñ tau nanj, ñacwaga amboac 5,000, ma sêsa lauo to ñapalê sa sêwiñ atom.

Jesu kêsêlêñ gêmoo ñadembom ñao

(Mar 6:45-52; Joañ 6:15-21)

²² Ma Jesu kêkac nê ñacsenjomi gacgenj sêpi wanj sêmunj enj sêna ñamakenj ônêña ma enj tau êmoa e êkêñ lau sêna acgom. ²³ Enj kêkêñ lau tau sêja ma taugenj kêpi lôc gêja gebe etenj mec. Oc jakêsêp su ma enj taugenj gêmoo nê tônê. ²⁴ Wanj kêsâ e jakêkô ñaluñgenj ma dembom kêpônj êsêac secanô gebe mu kêpuc êsêac tônj. ²⁵ Talec kêtanj, go Jesu kêsêlêñ gêmoo dembom ñaôgenj kêsâ gêdêñ êsêac gêja. ²⁶ Ñacsenjomi sêlic enj kêsêlêñ gêmoo ñadembom ñaôgenj e têtakê ma sêsôm gebe “Joe, balôm tenj.” Tec têtêc e sêwakic. ²⁷ Go Jesu awa kêsâ sebenj ma kêsôm gebe “Têmtac êpa su, aê tau tonec, atêc taôm atom.” ²⁸ Tec Petere gêjô enj awa gebe “Apômtau, embe aôm tau tonanj, nanj ôsôm ma jamoa bu ñao jandêñ aôm jawac.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Ômôênj.” Go Petere anja wanj kêsêp kêsêlêñ gêmoo bu ñao gêdêñ Jesu gêja. ³⁰ Mago enj gêlic mu ñasênôm ma kêtakê e kêka tau su ma gêmôêc gebe “Apômtau, ôkam aê sa.” ³¹ Tec Jesu kêmêtôc lêma ôb tagenj jakêkam enj ma kêsôm gêdêñ enj gebe “O aôm ñac, kôkêñ gêwiñ kwalec, kêtû asagenja nêñ ñalêlôm gêja lu.”

³² Agêc jasêpi wan ma mu kêtû malô. ³³ Ma êsêac, tañ sêngôn wan nan, sêpôn aenduc dêdên en ma sêsôm gebe “Anôtônê Latu aôm biñjanôgoc.”

*Jesu gêgôm gêmac ôlin ñjam kêsa anga Genesaret
(Mar 6:53-56)*

³⁴ Ma sêja e sêpi bau anga Genesaret. ³⁵ Ma gêdên tañ lau gamên tonanña sêjala en nan, sêkên biñ kêtôm nêñ malac ñamagêña samob gêja, go sejon lau samob, tañ gên gêgôm êsêac nan, dêdên en sêja ³⁶ ma teten en gebe sêmoasac ênê ñakwê nataligen. Tec samob, tañ sêmoasac nan, ôlin ñjam kêsa.

15

*Lau ñanô nêñ mêtê
(Mar 7:1-13)*

¹ Gêdên tonan Parisai to biñsutau anga Jerusalem dêdên Jesu sêja ma têtû kênac en gebe ² “Amboac ondoc, nêñ ñacsenomi sêgêli lau ñanô nêñ biñ ma sebe sêniñ gên, nan sêkwasiñ lemen atom.” ³ Tec en gêjô êsêac awen gebe “Ma amac taôm gêdên tañ amasan nêñ ñagôlin lanğwa nan, asen Anôtônê biñsu gêwin. ⁴ Anôtô gêjac jatu gebe ‘Otoc tamam agêc tênam sa, ma ten embe êpuc boa tama me têna, nan senseñ en su ênaña.’ ⁵ Mago amac asôm gebe Ñac tañ êsôm êndên tama me têna gebe ‘Aôm taêm kêka ñoc gên, mago gabe jakên êtu da,’ ⁶ ñac tonan embe etoc tama agêc têna sa atom, oc naêndên. Tec agôm nêñ ñagôlin lanğwa ñanô kêsa ma asen Anôtônê biñ su. ⁷ Dansañtêna, Jesaia geoc biñ tonec lasê jagadêngeñ kêpi amac gebe ⁸ Anôtô kêsôm gebe

‘Lau tonec tetoc aê sa ña gêdonôlicgên,
ma nêñ ñalêlôm gêmoa jaêc aê.

⁹ Êsêac sêjam sakin aê kwalec,
gebe biñsu, tañ têdôn nan,
ñamalacnên biñ ñaômagen.’ ”

*Gên tañ gêgôm ñamalac kêtû sêc
(Mar 7:14-23)*

¹⁰ Go Jesu gêmôc lau dêdên en sêja ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Anô biñ ma nêñ kauc êsa. ¹¹ Gên tañ kêsô awasun nan, oc êngôm ñamalac êtu sec atom, tagen gên tañ kêsa awasun, tonan tec êngôm ñamalac êtu sec.”

¹² Go nê ñacsenomi jasêsôm gêdên en gebe “Parisai tau sêno biñ tonan e gêli nêñ ñalêlôm sa, nê kôjalagac me.” ¹³ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Gên samob, tañ Tamoc undambêña kêsê atom nan, oc êjô sa. ¹⁴ Andec êsêac, êsêac matenpec, tañ sêwê matenpec. Matapec ten embe êwê matapec ten, nan oc agêc lulugen sêu tauñ sêsêp sê sêna.” ¹⁵ Ma Petere gêjô en

awa ma kêsôm gebe “Ôwa biŋgôlinj tonec ŋam sa êndêŋ aêac aggom.” ¹⁶ Tec Jesu kêsôm gebe “Ma amac tonec amboac ondoc, nê m kauc kêsa atom tagenj atom êsêac me. ¹⁷ Ajala atom me. Gêŋ samob, taŋ êsô awemsuŋ nanj, oc êsêp ŋatêtac ma tau êtaiŋ su êna. ¹⁸ Ma gêŋ samob, taŋ kapi aŋga ŋalêlôm mênjkêsa awemsuŋ, tonanj tec oc êŋgôm ŋamalac êtu sec. ¹⁹ Gebe gêŋ tonec aŋga ŋalêlôm kêpi gêmêŋ gebe Taêŋ gêjam sec, sêjac ŋamalac êndu, dêdim sêmôcwalô gêogic, sêgôm gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa, genjenj, biŋ gêga ma biŋ alôb-alôb. ²⁰ Gêŋ tonanj ŋai tec gêgôm ŋamalac kêt u sec. Mago embe sêkwasiŋ lemenj atom ma sêniŋ gêŋ, tonanj oc êŋgôm ŋamalac êtu sec atom.”

Awê Kanaanja kêkêŋ gêwiŋ ŋajanja
(Mar 7:24-30)

²¹ Jesu gêdi kêtaiŋ taugenj aŋga tonanj jagêô lasê gamêŋ Turu to Sidonja. ²² Ma gêdêŋ tonanj awê Kanaanja teŋ aŋga gamêŋ tonanj mênŋgêmôc gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aê. Aêŋoc latuco ŋalau sec teŋ kêlêsu enj.” ²³ Mago Jesu gêjô ênê biŋ teŋ atom. Ma nê ŋacsenjomi dêdêŋ enj jateteŋ enj gebe “Ôkêŋ enj ênamaŋ, kêtaŋ-kêtaŋ kêdaguc aêac nec.” ²⁴ Enj gêjô êsêac awenj gebe “Anôtô kêsakiŋ aê gadêŋ gôlôac Israel taunjenj nêŋ domba gêbôm tec gamêŋ.” ²⁵ Ma awê tau kêpônj aduc gêdêŋ enj ma kêsôm gebe “Apômtau, ônam aê sa.” ²⁶ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Embe takôc ŋapalênêŋ mo su ma tambaliŋ êndêŋ kêamlatu, oc ŋajam atom.” ²⁷ Ma awê tau gêjô enj awa gebe “Apômtau, kôsômŋac. Mago mo ŋapopoc, taŋ kêsêlô kêsêp nêŋ ŋataunêŋ tebo ŋalabu nanj, kêamlatu senjoc.” ²⁸ Go Jesu gêjô enj awa gebe “O awê tau, aôm kôkêŋ gêwiŋ ŋajanja. Amboac tonanj biŋ, taŋ koteŋ nanj, êtu tôŋ.” Ma gêdêŋ ŋasawa tonanjenj awê tau latuo ôli ŋajam kêsa.

Jesu gêgôm lau taêsam ôlinj ŋajam kêsa

²⁹ Ma Jesu gêdi aŋga tonanj jagêô lasê bugêjactonj Galilaijana, go kêpi lôc teŋ jakêponj tau sic gêŋgônj. ³⁰ Go lau topom-topom dêdêŋ enj sêja, nanj sejonj nêŋ magiŋ kêsu, puliŋ, matenpec, awenjmê ma gêmac tokaiŋ-tokaiŋ sêwiŋ dêdêŋ enj sêja jatetoc êsêac sêc enj a-mŋa, ma gêgôm êsêac ŋajam kêsa. ³¹ Lau sêlic awenjmê sêsôm biŋ to puliŋ ôlinj ŋajam kêsa, ma magiŋ kêsu sêsêlêŋ to matenpec sêlic gamêŋ, tec sê taêŋ ma sêlambiŋ Israelnêŋ Anôtô ŋanô.

Jesu gêlôm lau 4,000
(Mar 8:1-10)

³² Go Jesu gêmôc nê ŋacsenjomi dêdêŋ enj jakêsôm gebe “Aê taêc walô lau tonec gebe sêmoa sêwiŋ aê e bêc têtêac samuc ma nêŋ gêŋ sêniŋŋa masi, tec gabe jakêŋ êsêac têtêac sawagenj sêna atom gebe oc enkaiŋ to lemenj êmac aŋga intêna.” ³³ Ma

ɲacseɲomi sêsôm gêdêɲ eɲ gebe “Aêac tamoã gamêɲ sawa nec, oc takôc polom taêsam aɲga ondoc gebe lau tonec sêniɲ êtôm êsêac.” ³⁴ Tec Jesu kêtú kênac êsêac gebe “Amacnêm polom tendocgeɲ gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “7 to i palê ɲagêdô.” ³⁵ Go kêsôm lau sêɲgôɲ sic sêɲgôɲ nom. ³⁶ Ma kêkôc polom 7 to i tonan sa ma gêjam danje, go kêpô kêkôc ma kêkêɲ gêdêɲ ɲacseɲomi, go ɲacseɲomi sêjac sam gêdêɲ lau. ³⁷ Êsêac samob seɲ e gêoc êsêac tôɲ ma sejoɲ ɲapopoc sa kêsêp gadob 7 e mêɲgêc. ³⁸ Ma êsêac, taɲ seɲ gêɲ tau nan, ɲacwaga 4,000, ma sêsa lauo to ɲapalê sa sêwiɲ atom.

³⁹ Eɲ kêkêɲ lau tau sêja acgom, go kêpi wan jagêô lasê gamêɲ Magadanna. * enaɲa nec atom. Êsêac sêkêɲ gêwiɲ gebe êsêac embe sêmoasac lau samuc nêɲ gêɲ teɲ, go lau samuc nêɲ ɲatêmui ɲalêlômɲa elom êsêac, tec sêkwasiɲ lemeɲ gebe ɲatêmui tau tonan ênaɲa.

16

Lau sêjatu gêɲtalô

(Mar 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ma Parisai to Sadukai dêdêɲ Jesu jasêlêtôm eɲ ma teten eɲ gebe êtôc gêɲtalô umdambêɲa teɲ êndêɲ êsêac sêlic. ² Tec eɲ gêjô êsêac awen gebe “Êndêɲ êtula amac asôm gebe ‘Gêjac wêcdêlan, oc gamêɲ ɲajam.’” ³ Ma bêbêc asôm gebe ‘Gêjac wêcdêlan ma gamêɲ kêtun tau. Ocsalô gamêɲ oc êtu sec.’ Gamêɲ ɲapuc tec ajala, mago têm to noc ɲabelo tec ajam kauc. ⁴ Gôlôac sec to mockaiɲɲa sêgôm mocsac gêɲtalô, mago gêɲtalô teɲ oc êndêɲ êsêac atom, gêɲtalô Jonan sa tagen.” Go gêjam dêmoê êsêac gacgeɲ sêkô ma gêc gêja.

Parisai to Sadukai nêɲ jist

(Mar 8:14-21)

⁵ ɲacseɲomi jasêsô ɲamakeɲ ônêɲa ma sêliɲ polom siɲ sêkôc gêwiɲ atom. ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Alic ma ajop taôm ɲapep êndêɲ Parisai to Sadukai nêɲ jist.” ⁷ Ma êsêac taêɲ gêjam gêc taunɲa ma sêsôm gebe “Kec, aêac takôc polom gêwiɲ atom, tec kêsôm biɲ tonec.” ⁸ Ma Jesu kêjala ma kêsôm gebe “O amac, akêɲ gêwiɲ kwalec, kêtú agenɲa amac taêm gêjam gêc taômɲageɲ gebe akôc polom gêwiɲ atom. ⁹ Nêm kauc kêsa atom tagen me. Taêm gêjam polom lemeɲ teɲgeɲ, nan gêdêɲ lau 5,000 me masi. Ma ajoɲ ɲagêdô-gêdô sa ɲagadob tendocgeɲ. ¹⁰ Ma polom 7, nan gêdêɲ lau 4,000 nan amboac ondoc. Ajoɲ ɲagêdô-gêdô sa ɲagadob tendocgeɲ. ¹¹ Amboac ondoc nêm kauc kêsa atom gebe aê kasôm biɲ kêpi polom gêdêɲ amac nec atom. Ajop taôm êndêɲ Parisai to Sadukai nêɲ jist.” ¹² Gêdêɲ

* 15:39: Lau tonan sekwasin lemeɲ gebe ɲatemui demôêɲa

tonañ nêñ kauc kêsa gebe enj kêsôm biñ sejop tauñña kêpi jist polomña atom, kêsôm kêpi Parisai to Sadukai nêñ mêtê.

*Petere kêsôm Jesu ñam
(Mar 8:27-30; Luk 9:18-21)*

¹³ Jesu kêsa gamêñ Kaisarea Pilipiña, go kêtù kênac gêdêñ nê ñacseñomi gebe “Lau sêsam Ñamalacnê Latu sebe asa.” ¹⁴ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Lau ñagêdô sebe ñackêsagu Joan, ma ñagêdô sebe Elia, ma ñagêdô sebe Jeremia me propetenêñ tej.” ¹⁵ Go gêjam kênac êsêac gebe “Ma amac nec asam aê abe asa.” ¹⁶ Go Simon Petere gêjô enj awa gebe “Aôm Kilisi tau, Anôtô mata jali nê Latu aôm.” ¹⁷ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Jona latu Simon, aê aoc êôc aôm gebe ñamalac tej geoc biñ tonañ lasê gêdêñ aôm atom, Tamoc taugen, tañ gêñgôn undambê nañ. ¹⁸ Ma aêgenj mênjasôm êndêñ aôm gebe Petere, aôm poc tej ma jansuñ ñoc gôlôac sa êsêp poc tonec naêkô, ma lamboam ñañaclai êku tulu atom. ¹⁹ Aê jakêñ gamêñ undambêña ñaki êndêñ aôm gebe gêñ, tañ aôm ôi tôñ anğa nom nañ, oc si tôñ anğa undambê ma gêñ, tañ aôm ônac pêla anğa nom nañ, oc sênac pêla anğa undambê.” ²⁰ Go gêjam ñacseñomi awenj auc gebe sêsôm enj wae Kilisiña lasê êndêñ lau tej atom.

*Kilisi geoc êmac êndu to êndi saña lasê
(Mar 8:31–9:1; Luk 8:22-27)*

²¹ Gêdêñ tonañ Jesu geoc lasê gêdêñ nê ñacseñomi kêtù ñamata gebe “Aê oc jana Jerusalem ma laumata to dabuñsêga ma biñsutau sêkêñ ñandan taêsam êndêñ aê ma sênac aê êndu e ñabêc êtu têlêac, go jandi sa matoc jali êsa êtiam.” ²² Tec Petere gê enj jakêsôm enj gebe “Apômtau, Anôtô êkô biñ tonañ auc. Biñ amboac tonañ êtap aôm sa atommanj.” ²³ Tec Jesu kêsa tau ôkwi jakêsôm gêdêñ Petere gebe “Sadan, ôkôc taôm sa naôkô jaêc, aôm gôwa lakô aê. Aôm taêm gêjam biñ Anôtôña atom, taêm gêjam biñ ñamalacñagenj.”

²⁴ Go Jesu kêsôm gêdêñ nê ñacseñomi gebe “Ñac tej embe taê ênam gebe êsap aê tôñ, nañ ênac kapoac tau ma êôc nê kakesotau êndanğuc aê, ²⁵ gebe ñac tej embe êñgôm mocsac gebe êmoa mata jali, nañ oc êmac êndu. Ma tej embe êmac êndu êtu aêña, nañ oc êñgôn mata jali. ²⁶ Ñac tej embe ênsôb gêñ nomña samob sa êtu ênê gêñ, mago êjaiñ katu, oc ênam enj sa me masi. Oc ênam enj sa atom. Ñamalac oc ênac da katu ña asagenj. ²⁷ Gebe Ñamalacnê Latu oc êmêñ to Tamanê ñasawi ma nê anjela oc sêwiñ, ma êkêñ ñagêjô êndêñ ñamalac samob êndêñ-êndêñgenj êtôm gêñ, tañ êsêac tau ñ sêgôm. ²⁸ Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Êsêac tec sêkô nec nêñ ñagêdô oc sêmac êndu atomgenj, e sêlic Ñamalacnê Latu tonê gôliñ êmêñ

acgom.” * kêpi jist. Jist êtôm gebe polom samucgr̃n auc (alic Mat 13:33) ma Parisai to Sadukai nêj mêtê êtôm gebe êenam launêj ñalêlôm auc amboac tonañj. †

17

Jesu ôli kaiñj têt̃j kêsa

(Mar 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Bêc 6 gêjaña acgom, go Jesu kêkôc Petere ma Jakobo agêc lasi Joañj sêwiñ eñ. Eñ gêwê êsêac sêpi lôc ñatêpôê baliñ tenj sêja gebe nasêmoa tauñja. ² Ma sêlic eñ ôli kêpô tau ôkwi e lañoanô kêpô gamêj amboac oc, ma nê ñakwê ñawasi ñaeb ñaôma. ³ Go sêlic Mose agêc Elia seoc tauñj lasê dêdêj êsêac ma sêjam biñgalôm sêwiñ eñ. ⁴ Tec Petere gêoc awa sa ma kêsôm gêdêj Jesu gebe “Apômtau, ñajam gebe tamoa gamêj tonec. Embe ôsôm, go janam bec têtêac añja tonec, aômnêm tenj ma Mosenê tenj ma Elianê tenj.” ⁵ Kêsôm biñ tonañj gêmoa ma sêlic tao tonawê tenj gêjam ajuñ êsêac, go awa tenj kêsa añja tao kêsôm gebe “Aêñoc Latuc, tañ têtac gêwiñ eñ ma galic eñ ñajam nañj tonec. Akêj tañjem eñ.” ⁶ Ñacseñomi sêñô e sêu tauñj jasêc ma têtêc tauñj ñanô. ⁷ Go Jesu kêsa jakêmoasac êsêac ma kêsôm gebe “Andi sa ma atêc taôm atom.” ⁸ Ma gêdêj tañ sêoc mateñjanô sa nañj, sêlic tenj atom, Jesu taugeñj.

⁹ Êsêac sêsêp añja lôc sêmoa ma Jesu gêjac jao êsêac gebe “Asôm gêj kaiñj tenj, tañ amac alic nañj, êndêj ñac tenj atom e Ñamalacnê Latu êndi sa añja ñacmatênêj su acgom.” ¹⁰ Go ñacseñomi têtû kênac eñ gebe “Amboac ondoci, biñsuta sêsôm sebe Elia êmêj êmuñ acgom.” ¹¹ Tec eñ gêjô êsêac aweñj gebe “Elia oc êmêj ma êsa gêj samob ñalañjô sa êtiam. ¹² Mago aê jasôm êndêj amac gebe Elia tec gêmêj su, ma sêjala eñ atom, ma têtû kasec eñ kêtôm taêñj gêjam. Ma Ñamalacnê Latu oc êtap ñandañj sa añja êsêacnêj amboac tonañj.” ¹³ Gêdêj tonañj ñacseñominêj kauc kêsa gebe biñ, tañ eñ kêsôm gêdêj êsêac nañj, kêsôm kêpi ñackêsagu Joañj.

Jesu gêgôm ñapalê tonalau sec ôli ñajam kêsa

(Mar 9:14-29; Luk 9:37-43)

¹⁴ Ac sêmêj e sêo lasê dêdêj lau, ma ñac tenj kêsa gêdêj Jesu jakêpôñj aduc gêdêj eñ ¹⁵ ma kêsôm gebe “Apômtau, taêm walô ñoc latuc, têt meloc kêtê eñ ma gêmoa jageo ñanô, tec gêu tau kêpi ja to kêsêp bu kêtû dim taêsam. ¹⁶ Aê kakôc eñ gadêj nêm ñacseñomi gamêj, mago têtôm gebe sêngôm eñ ôli ñajam êsa atom.” ¹⁷ Tec Jesu gêjô eñ awa gebe “O amac akêjgêwiñ-atom to laukesowaga, aê jamoa jawiñ amac e êndêj ondoci, ma jaôc

* **16:28:** Apômtau gêjam dôñj Parisai to Sadukai nêj mêtê † **16:28:** Ñaê Petere ñam be poc. (Alic Joañj 1 42)

amacnêm biñ e êndêñ ondocgeñ. Akôc ñapalê andêñ aê amêñ.”
 18 Jesu gec biñ ñalau sec e kêsa anğa ênê gêja, ma gêdêñ ñasawa tonanğen ñapalê tau ôli ñajam kêsa.

19 Go ñacseñomi dêdêñ Jesu sêja sêkô taunğa ma sêsôm gebe “Amboac ondoc tec aêac atôm gebe atinğalau tonanğ atom.”
 20 Enğ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Kêtu amac akêñ gêwiñ kwalecğa. Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Amac embe nêma akêñ êwiñ êtôm gêmêc ñamatu tagenğ ênêc, ma asôm êndêñ lôc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa anğa tonec naôkô ônêña’ oc êmbuc tau sa êna, ma anğôm gêñ teñ eselop sa atom. 21 [Ñalau amboac tonanğ ñai oc tauñ sêsa ñagaô sêna atom, tatenğ mec to tanam dabuñ moğenğ, go êtôm.]”

*Jesu geoc êmac êndu to êndi saña lasê kêtu luagêcğa
 (Mar 9:30-32; Luk 9:43-45)*

22 Ac sêsêlêñ sêmoa Galilaa ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Kêdabinğ gebe sêkêñ ñamalacnê Latu êndêñ ñamalac lemeñ êna
 23 nasênac enğ êndu e bêc êtu têlêac, go êndi sa êtiam.” Ma ñacseñominêñ ñalêlôm ñawapac kêsa ñanô.

Biñ takis lôm dabuñğa

24 Ac jasêo lasê Kapanaum ma lau, tañ sêjac takis lôm dabuñğa sa nañ, dêdêñ Petere jasêsôm gebe “Amacnêma mêtêmokê oc êkêñ takis me masi.” 25 Tec enğ gêlôc gebe “Aec.” Ma gêdêñ tañ Petere kêpi andu gêja nañ, Jesu sep tagenğ kêsôm gêdêñ enğ gebe “Simon, aôm gobe amboac ondoc. Kinğ nomğa nañ sêkôc awa to takis anğa asa nê, anğa tauñ latuñinêñ me anğa lau jaba nêñ.” 26 Ma Petere kêsôm gebe “Anğa lau jaba nêñ.” Tec Jesu kêsôm gêdêñ enğ gebe “Amboac tonanğ ma êsêac tauñ latuñi oc gacgeñ sêmoa. 27 Mago aêac dabe danğôm êsêac sêli awenğ sa atom. Amboac tonanğ ôna bu tau nawenğ i ma ôkôc i ñamataña, tañ ôjac nañ, ôña awasunğ, go ôtap mone tau ñatenğ sa, ma ôkôc naôkêñ êndêñ êsêac êtu aêagêc lemeñ.”

18

*Asa êtu ñac kapôêñ
 (Mar 9:33-37; Luk 9:46-48)*

1 Gêdêñ ñasawa tonanğ ñacseñomi dêdêñ. Jesu sêja ma sêsôm gebe “Asa oc êtu ñac towae êlêlêc anğa gamêñ undambêña.”
 2 Tec enğ gêmôêc ñapalê saunğ teñ mênğketoc enğ kêkô êsêac ñaluñgeñ 3 ma kêsôm gebe “Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Amac embe akac taôm ôkwi ma atôm ñapalê atom, oc asô gamêñ undambêña ana atomanô. 4 Ñac tañ kêkôninğ tau kêtôm ñapalê tonec nañ, kêtu ñac towae kêlêlêc anğa gamêñ undambêña. 5 Ma teñ embe êkôc ñapalê teñ amboac tonec sa êtu ñoc ñaêña, oc êkôc aê sa.

*Tatim lau atom**(Mar 9:42-48; Luk 17:1-2)*

⁶ “Ñac teñ, embe êtim lau sauñ, tañ sêkêñ gêwiñ aêña nañ nêñ teñ e êtu sec, nañ lau oc sêwa poctêmui sa eñ gêsutêkwa ma sêmbaliñ eñ êsêp gwêc gêdimbobsêga êna, go ñajam. ⁷ Ojae êsêac kalomtênamêñ. Biñkalom oc êsa, mago ojae ñackalomma.

⁸ “Lêmam me amkain embe êtim aôm gebe ôñgôm sec, nañ ôndim su ma ômbaliñ siñ. Ôñgôñ matam jali amboac puliñ me magi kêsu nañ, ñajam êlêlêc sembaliñ aôm lêmam to amkain samucgeñ ôsêp ja, tañ kêsa geden tongeñña ôna nañ su. ⁹ Ma matamanô embe êtim aôm gebe ôñgôm sec, nañ ôkip sa ma ômbaliñ siñ, ômoa matam jali tomatamanô makengeñ nañ, ñajam êlêlêc sêmbaliñ aôm tomatamanô lulu ôsêp ja kêlakoc ñalamboam ñakêlêndiñ ôna nañ su.

*Biñ gôliñ domba gêlaña**(Luk 15:3-7)*

¹⁰ “Alic taôm gebe ambu êsêac lau sauñ tonec nêñ teñ atom. Aê jasôm êndêñ amac gebe Êsêacnêñ añela, tañ sêmoa undambê nañ, sêlic Tamoc, tañ gêmoa undambê nañ, lanjôanô ñapañ. ¹¹ [Gebe Ñamalacnê Latu gêmêñ gebe ênam gêñgebeñ sa.]

¹² “Amac abe amboac ondoc. Ñac teñ embe nê domba 100. sêmoa e ñateñ êmbôm, oc endec 99, nañ sêmoa lôc ma naensom gêbôm tonañ atom me. ¹³ Aê jasôm biññanôgeñ enden amac gebe Embe êtap sa, oc êtu samuc gêñ tau ñanô êlêlêc 99, tañ sêbom atom nañ su. ¹⁴ Amboac tonañ tec Tamoc, tañ gêmoa undambê nañ, gebe êsêac sauñ tecenec nêñ teñ ênaña atom.

*Lasitêwai tobiñ keso**(Luk 17:3)*

¹⁵ “Lasim embe êñgôm sec, go ôna e agêc taômgeñ lanjômanô êpi tageñ ma ômêtôc eñ. Embe êkêñ taña aôm, go ambiñ taôm tôñ lasitêwaiña êtiam. ¹⁶ Ma embe êkêñ taña aôm atom, nañ ôkôc ñac teñ me luagêc sêwiñ aôm acgom, gebe ‘ñac luagêc me têlêac, tañ sêñô biñ sêwiñ nañ, sêpuc biñ tau tôñ amboac tonañ.’ ¹⁷ Embe êkêñ taña Êsêac tonañ atom, nañ ôsôm êndêñ gôlôac. Ma embe êkêñ taña gôlôac atom, nañ ôlic eñ amboac ñac samuc me telon teñ.

Dai biñ tôñ to tanac pêla biñ

¹⁸ “Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Gêñ, tañ amac ai tôñ aña nom nañ, Anôtô i tôñ aña undambê, ma gêñ, tañ amac anac pêla aña nom nañ, Anôtô ênac pêla aña undambê. ¹⁹ “Ma jasôm teñ êndêñ amac êwiñ gebe Amacnêm luagêc embe nêm ñalêlôm tageñ aña nom êtu gêñ samob, tañ abe aten nañña, Tamoc tañ gêmoa undambê nañ, êñgôm ñanô êsa êndêñ

amagêc. ²⁰ Gebe gamêḡ-gamêḡ samob, taḡ luagêc me tâlêac sêpi tagenḡ kêtû ḡoc ḡaêḡa, tê gêḡḡoḡ êsêac ḡalunḡ.”

Biḡḡoḡiḡ kêpi sakiḡwaga, taḡ kêsuc biḡ ôkwi atom

²¹ Go Petere kêsa jakêtu kênac Jesu gebe “Apômtau, lasic embe êḡḡôm sec êndêḡ aê, oc jasuc ôkwi êtu dim tendocḡen. Êtu dim 7 oc êtôm me masi.” ²² Tec Jesu kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Aê jasôm êndêḡ aôm gebe êtu dim 7 ḡenḡ atom, 70 e êtu dim 7 acgom. ²³ Kêtû tonanḡḡa gamêḡ undambêḡa kêtôm kiḡ teḡ, taḡ gebe nê sakiḡwaga sêwa ênê awa ḡabiḡ sa êndêḡ eḡ. ²⁴ Gêḡôm gêḡac m gêmoa ma sêkôc ḡac teḡ, taḡ nê tốp kêtôm gold totalu milion samuc teḡ ḡêc nanḡ, dêdêḡ eḡ sêḡa. ²⁵ Ma ḡac tonanḡ nê gêḡ gebe êḡ tốpḡa ḡêc atom, tec ḡatau kêḡatu gebe sêkêḡ êsêagêc nê awê to nêḡ ḡôlôac ma nêḡ waba samob lau sênam ôli, ma ḡaôli tau êḡ ênê tốp. ²⁶ Tec sakiḡwaga kêpôḡ aduc ma ketenḡ nê ḡatau gebe ‘Ôê aêḡoc biḡ tôḡ ma aê janac nêḡ tốp samob e êmbacnê.’ ²⁷ Amboac tonanḡ apômtau taê walô ḡac tonanḡ, tec kêḡaboac eḡ su ma kêsuc tốp tau ôkwi gêwiḡ.

²⁸ “Sakiḡwaga tau kêsa gêḡa e gêdac nê ḡac teḡ, taḡ sêḡam kôm sêwiḡ tauḡ nanḡ. ḡac tonanḡ nê tốp denari 100 ḡêc eḡḡa. Tec kêkam eḡ tôḡ gêḡiḡ eḡ ma kêsôm gebe ‘Ônac ḡoc tốp.’ ²⁹ Ma nê ḡac tonanḡ gêu tau ma ketenḡ eḡ gebe ‘Oê ḡoc biḡ tôḡ, ma aê janac nêḡ tốp e êmbacnê.’ ³⁰ Mago eḡ gedec jakêbaliḡ eḡ kêsêp kapoacwalô gebe ênac ênê tốp e êmbacnê. ³¹ Tec nê lau, taḡ sêḡam kôm sêwiḡ tauḡ nanḡ, sêlic gêḡ tonanḡ e têtac kêbôli auc, tec sêḡa sêsôm biḡ tonec lasê samob gêdêḡ nêḡ ḡatau. ³² Go nê ḡatau gêmôec eḡ ma kêsôm gêdêḡ eḡ gebe ‘Aôm sakiḡwaga sec, aê kasuc aôm nêḡ tốp samob ôkwi kêtû koteḡ aêḡa. ³³ Aê tec taêc walô aôm, ma aôm gobe taêḡ walô nêḡ ḡac amboac tonanḡ atom me.’ ³⁴ Ma nê ḡatau têtac ḡandanḡ sec ma kêkêḡ eḡ gêdêḡ geḡobwaga kapoacwalôḡa gebe sêlênsu eḡ e ênac ênê tốp samob su. ³⁵ Ma amac embe asuc lasiminêḡ biḡ ôkwi tonêḡ ḡalêlômḡenḡ atom, go Tamoc undambêḡa êḡḡôm amac amboac tonanḡenḡ.” *

19

Biḡ sêḡmôcwalôḡa

(Mar 10:1-12; Luk 16:18)

¹ Jesu gêḡac mata biḡ tônê su acgom, go gêdi anḡa Galilaia ma kêsêlêḡ e gêô lasê Judaia ḡagamêḡ, taḡ ḡêc Jordan ḡamakenḡ ônêḡa. ² Ma lau topom-topom têdaguc eḡ jagêḡôm êsêac ḡajam kêsa anḡa tônê.

* **18:35:** Denari tagenḡ kêtû kômwanêḡ ḡaôli bêc tagenḡḡa.

³ Ma Parisai ñagêdô dêdêñ eñ sêja sebe sêlêtôm eñ ma sêsôm gebe “Ñac teñ embe êwi nê awê siñ êtu biñ gêga teñña paliñ-paliñgeñ, oc êtôm me masi.” ⁴ Tec eñ gêjô êsêac awen gebe “Gêdêñ andanğeñ ñac-kêkêñ-gêñwaga kêkêñ awêlu ñac, nañ asam atom me. ⁵ Anôtô kêsôm gebe ‘Amboac tonan ñac oc êwi tama agêc têna siñ êsap nê awê tôn, ma agêc lulu têtù ñanô tageñ,’ ⁶ ma agêc têtôm gêñ luagêc êtiam atom, têtôm ñanô tageñ. Gêñ tañ Anôtô kêkêñ kêkwa tau nañ, ñamalac teñ êkac su atom.” ⁷ Go Parisai sêsôm gêdêñ eñ gebe “Ma kêtù asagenña Mose kêjatu gebe sêkêñ papia sêwi awê siñña acgom, go sêwi eñ siñ.” ⁸ Jesu gêjô êsêac awen gebe “Mose gêlôc gêdêñ amac gebe awi nêma lauo siñ kêtù nêma kauc ñadaniña. Mago gêdêñ andanğeñ nañ amboac tonan atom. ⁹ Tec aê jasôm êndêñ amac gebe ñac teñ embe nê awê êsêlêñ mockaiñña atom, mago êwi eñ siñ ma ênam awê teñ, nañ oc êngôm biñ sêjam tauñña popoc.”

¹⁰ Go nê ñacseñomi sêsôm gêdêñ eñ gebe “Embe lauo to ñac sêjam tauñ ñabiñ amboac tonan, go sênam tauñ ñamoasiñ masi.” ¹¹ Ma eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau samob oc nêñ kauc êsa êpi biñ tonan atom, lau tañ Anôtô gêwa sa gêdêñ êsêac nanğeñ. ¹² Lau ñagêdô sêmoa, tañ tenenji sêkôc êsêac têtôm gebe sênam awê atomña kwananğeñ, ma ñagêdô ñamalac sêjam êsêac ôkwi gebe sênam awê atom, ma ñagêdô sêmoa, tañ sêjam awê atom kêtù gamêñ undambêña. Teñ embe êjala ñam, oc êjala.”

Jesu gêjam mec ñapalê ñasec-ñasec
(*Mar 10:13-16; Luk 18:15-17*)

¹³ Ma sejoñ ñapalê dêdêñ Jesu sêja gebe êkêñ lêma ênsac êsêac to eteñ mec. Ma ñacseñomi sec biñ lau. ¹⁴ Mago Jesu kêsôm gebe “Andec, ma ñapalê dêndêñ aê sêmêñ. Akô êsêac auc atom, gebe lau tecenan ñai têtù gamêñ undambêña ñatau.” ¹⁵ Go kêkêñ lêma gêsac êsêac su ma gêdi anğa tonan gêja.

Ñacseñom tolêlôm
(*Mar 10:17-31; Luk 18:18-30*)

¹⁶ Ma ñac teñ gêdêñ eñ jakêtu kênac eñ gebe “Mêtêmôkê, aê janğôm gêñ ñajam ondoc gebe janğôn matoc jali teñgeñ.” ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Amboac ondoc kôtù kênac aê kêtù gêñ ñajamña. Ñac ñajam tageñanô tê gêmoa. Embe taêm ênam gebe ôngôn matam jali teñgeñ, nañ ômansañ biñsu.” ¹⁸ Eñ kêtù kênac gebe “Biñsu ondoc.” Tec Jesu gêjô eñ awa gebe “Ônac ñamalac êndu atom. Ôngôm gêñ mockaiño to mockaiñña atom. Ônam geñgeñ atom. Ônga biñ atom. ¹⁹ Otoc tamam agêc tênam sa ma têmtac êwiñ lau wachañ aôm amboac têmtac gêwiñ taôm.” ²⁰ Ñacseñom tau kêsôm gêdêñ eñ gebe “Gêñ tonan ñai samob kamasañ su, ma janğôm asagen teñ êwiñ.” ²¹ Jesu

kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Embe taêm ênam gebe ômansaḡ taôm e ḡapeḡ sawa, go ôna naôkêḡ nêḡ waba samob lau sênam ôli ma ôkêḡ ḡaawa êndêḡ lau ḡalêlôm sawa, go nêḡ awa oc ênêc undambê, ma ômôêḡ ôndaḡguc aê.” ²² ḡacsenḡom tau gêḡô biḡ tonanḡ e nê ḡalêlôm ḡawapac ḡanô ma kêsa gêḡa, gebe nê waba taêsam.

²³ Ma Jesu kêsôm gêdêḡ nê ḡacsenḡomi gebe “Biḡḡanô, aê jasôm êndêḡ amac gebe ḡac tolêlôm embe êsô gamêḡ undambêḡa êna, oc êḡgôm elêmê. ²⁴ Ma jasôm êndêḡ amac êwiḡ gebe Bôc kamele teḡ oc êsêli êsô so ḡalasê êna ḡagaôḡeḡ êlêlêc ḡac tolêlôm êsô Anôtônê gamêḡ ênaḡa su.” ²⁵ ḡacsenḡomi sêḡô biḡ tonanḡ e têkakê ḡanô ma têtû kêḡnac gebe “Ai, amboac tonan asa oc ênam samuc.” ²⁶ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “ḡamalac oc têtôm gêḡ amboac tonanḡ atom, mago Anôtô oc êḡgôm gêḡ samob naêtôm.”

²⁷ Go Petere gêḡô eḡ awa gebe “Ôlic acgom, aêacmêḡ tec awi ma gêḡ samob siḡ gêcḡa ma adaguc aôm nec. Oc akôc asageḡ êḡô.” ²⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Biḡḡanô, aê jasôm êndêḡ amac, tec adaguc aê nec, gebe Êndêḡ taḡ gêḡ samob êtu wakuc naḡ, ḡamalacnê Latu oc êḡgônḡ nê lêpônḡ ḡawasi, ma amac oc aḡḡônḡ lêpônḡ 12 amboac tonanḡ ma amêtôc Israelnêḡ ḡôlôacmôkê 12. ²⁹ Lau samob, taḡ sêwi andu me lasitêwai me luḡio me teneḡi me tameḡi me ḡapalê me kôm siḡ êtu aêḡa, oc sêkôc ḡagêḡô êtu dim 100 ma sêwê kainḡ sêḡḡônḡ matenḡ jali teḡḡeḡ. ³⁰ Ma lau ḡamataḡa taêsam oc têtû ḡamu, ma ḡamu oc têtû ḡamata.

20

Biḡḡolinḡ ḡapalê sêḡam kôm wainḡa

¹ “Gamêḡ undambêḡa kêtôm kôm wainḡa ḡatau teḡ, naḡ bêbêc kanucḡeḡ gêḡa gebe eteḡ kômwaga sênam ênê kôm wainḡa. ² Eḡ to kômwaga nêḡ biḡ kêpi tageḡ gebe têtap denari tageḡ-tageḡ sa êndêḡ oc teḡ. Su, go kêsakinḡ êsêac sêḡa ênê kôm wainḡa. ³ Oc mêngic launḡ sa ma kêsa gêḡa e jagêlic lau ḡagêdô tau sêkô malacluḡ. ⁴ Tec kêsôm gêdêḡ êsêac gebe ‘Ana kôm wainḡa êwiḡmaḡ, oc janam ôli amac ḡajam.’ ⁵ Tec Êsêac sêḡa. Go ocsalô to ocmata ma kêsa gêḡa kêtiam naḡ gêḡôm amboac tonanḡeḡ ⁶ e oc kêpô sisi, gocgo kêsa gêḡa e gêdac ḡagêdô sêkô ma kêsôm gêdêḡ êsêac gebe ‘Asageḡ oc samuc tonec amac taôm akô tonec.’ ⁷ Êsêac sêsôm gêdêḡ eḡ gebe ‘ḡac teḡ keteḡ aêac kêtu anam kômḡa atom.’ Tec kêsôm gêdêḡ êsêac gebe ‘Ana kôm wainḡa êwiḡmaḡ.’

⁸ “Kêtula acgom, go kôm wainḡa ḡatau kêsôm gêdêḡ nê geḡobwaga gebe ‘Ômôêc kômwaga ma ôkêḡ nêḡ ḡaôli êndêḡ êsêac,

ônac m êndên lau nãmuña ma êsêlên e êndên lau nãmata.' ⁹ Tec lau, tañ sêmên gêdên oc kêpô sisi nan, sêkôc denari tagen-tagen kêtôm êsêacgen. ¹⁰ Ma lau nãmataña sêmên, tec seboc oc sêkôc êlêlêc, mago êsêac sêkôc denari tagen-tagen kêtôm êsêacgen amboac tonan. ¹¹ Ac sêkôc su acgom, go sêli awen sa gêdên nãtau ¹² ma sêsôm gebe 'Lau nãmuna tonec sêjam kôm kêtôm ockatu nãsawa tagen, mago gôjam ôli êsêac kêtôm aêac, tec aoc wapac to nãdan oc samucgenña nec.' ¹³ Tec nãtau gêjô acnên nac ten awa gebe 'Nacnec, aê gagôm aom sec atom, taôm gôlôc kêtû denari tagenña gêdên aê. ¹⁴ Ôkôc nê m nãôli sa ma ôêc ôna. Aê gabe jakên nac nãmuna tonec êkôc êtôm aom. ¹⁵ Gên nãtau aê katôm gebe janôm noc gên êtôm taêc gêjamña nec atom me. Ma aom amboac ondoc. Gôlic aê sec kêtû aê nac wapômña me.' ¹⁶ Amboac tonan tec lau nãmu têtû nãmata, ma nãmata têtû nãmu."

*Jesu geoc êmac êndu to êndi saña Iasê kêtû têlêacña
(Mar 10:32-34; Luk 18:31-34)*

¹⁷ Ma gêdên tañ Jesu gebe êpi Jerusalem êna nan, kêkôc êsêac nacsejomi 12 sa jasêmoa nên tauñña ma kêsôm gêdên êsêac anga intêna gebe ¹⁸ "Alic acgom, aêac tapi Jerusalem tana ma oc sêkên Nãmalaclê Latu êndên lau dabunșêga to binșutau sêkic ênê bin, ¹⁹ go sêkên en êndên lau samuc gebe sêsu en susu ma si en to sênac en êpi kakesotau. Ma nãbêc êtu têlêac, go êndi sa."

*Jakobo agêc Joaň tenenji keten Jesu kêtû êsêagêcña
(Mar 10:35-45)*

²⁰ Gêdên tonan Sebedai latuagêc to tenenji dêdên Jesu sêja ma tenenji kêpôn aduc gebe eten gên anga Jesunê. ²¹ Tec Jesu kêsôm gêdên en gebe "Aom gobe amboac ondoc." Awê tau kêsôm gêdên en gebe "Ôsôm êtu tôn gebe latucagêc tonec nên ten êngôn aom anôña ma ten êngôn aom gasêña anga nê m gamên." ²² Ma Jesu gêjô en awa gebe "Amac ajam kauc gên, tañ aten nan. Amac atôm gebe anôm êsêp laclu, tañ aê oc janôm êsêpña nan me." Ac sêsôm gêdên en gebe "Aêac atôm." ²³ En kêsôm gêdên êsêac gebe "Amac oc anôm êsêp aênoc laclu, tagen aê katôm gebe jakên lau sêngeñ noc anôña to gasêña atom, gêjac lau, nan Tamoc kêjal i n êsêac sa nangeñ nãwae."

²⁴ Êsêac lau 10 sênô e têtû môsi nãclu lasi. ²⁵ Tec Jesu gêmôêc êsêac dêdên en sêja ma kêsôm gebe "Amac ajalagac gebe lau samuc nên gôlinwaga sêkônin êsêac ma nên lau kapônên sêjam gôlin êsêac nãjãña. ²⁶ Mago amac amboac tonan atom. Nac ten embe taê ênam gebe êtu amacnê m nac kapônên, nan êtu amacnê m sakinwaga. ²⁷ Ma ten embe taê ênam gebe êtu amacnê m nãmata, nan êtu amacnê m gênôma. ²⁸ Nãmalaclê Latu

gêmêñ gebe sênam sakin enña atom, mago gebe ênam sakin to êkêñ tau ênac da lau taêsam.”

Jesu gêgôm matapec luagêc sêlic gamêñ kêtiam
(Mar 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Ma gêdêñ tañ sêwi Jeriko siñ nan, lau topom-topom sêwê têdaguc Jesu. ³⁰ Ma matapec luagêc sêñgônñ intêna ñatali, nan sêñô gebe Jesu kêsêlêñ gêmêñ, tec sêmôêc gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aêagêc.” ³¹ Tec lau tonanñ ñai sec bin êsêagêc gebe sênam tañ tôn. Mago êsêagêc sêmôêc sêpuc sagenñ gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aêagêc.” ³² Tec Jesu kêkô ma gêmôêc êsêagêc ma kêsôm gebe “Agêc abe jañgôm asagenñ êndêñ amagêc.” ³³ Agêc sêsôm gêdêñ enñ gebe “Apômtau, ôñgôm aêagêc materjanô êpoa lasê.” ³⁴ Tec Jesu taê walô êsêagêc ma kêmoasac êsêagêc materjanô e sep tagenñ materñ gêlac ma têdaguc enñ.*

21

Jesu jagêô lasê Jerusalem
(Mar 11:1-11; Luk 19:28-38; Joañ 12:12-19)

¹ Ma gêdêñ tañ êsêac têdabinñ Jerusalem jasêsa Betpage, tañ gêc Lôckatêkwi nan, Jesu kêsakinñ ñacsenjom luagêc ² ma kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Agêc asêlêñ apenñ malac, tañ gêc nêmnja nan, ana ma gaôgenñ andac donki têna tenñ sêkô tôn ma ñalatu kêkô gêwiñ, nan añgamboac su ma awê andêñ aê amêñ. ³ Ñac tenñ embe êsôm binñ êndêñ amagêc, nan agêc asôm gebe ‘Apômtau kêpô lêna genñ tau’ ma oc êkêñ gaôgenñ êndêñ amagêc.” ⁴ Binñ tonanñ kêsa gebe binñ, tañ propete kêsôm nan, êtu anô gebe

⁵ “Asôm êndêñ Sion latuo gebe
Gôlicgac me, nêmn kinñ gêdêñ aôm gêmêñ,
ñac malô kêpi jagêñgônñ donki
ma gêñgônñ bôc wabaña ñalatu ñaô.”

⁶ Ñacsenjomagêc sêja jasêsôm kêtôm Jesu kêsakinñ êsêagêc, ⁷ sêwê donki têna to ñalatu sêja jasêu nêñ ñakwê gêsac ma Jesu gêñgônñ ñaô. ⁸ Lau topom nêñ taêsam sêja nêñ ñakwê gêc intêna, ma ñagêdô, sêsapu kalaunñ mênjsêja gêc intêna. ⁹ Ma lau, tañ sêwê topom-topom sêmunñ to têdaguc nan, sêmôêc gebe “Osana êndêñ Dawidnê Latu, alanem enñ, nan gêmêñ gêjam Apômtau lanô. Osana êsa aña lólôc.”

¹⁰ Ma gêdêñ tañ Jesu jagêô lasê Jerusalem nan, lau malacña samucgenñ sêjam sêjô ma sêsôm gebe “Tônê asa.” ¹¹ Go lau topom tonanñ sêsôm gebe “Propete Jesu, tañ aña Nasaret Galilaianna nan, ñac tau tonsc.”

* 20:34: Alic Mat 18:28

Jesu kêjanda lau anġa lôm dabuġ

(Mar 11:15-19; Luk 19:45-48; Joaġ 2:13-22)

¹² Ma Jesu kêsô lôm dabuġ jakêjanda lau-samob, taġ têtulu ġeġ sêmoa lôm dabuġ ŋalêlôm naġ, sêsa awê sêja ma kêtij lau sêjam-mone-ġêjô-tauwaga nêġ tebo to lau-têtulu-balôsiwaga nêġ lêpôġ piġpoġ. ¹³ Go kêsôm ġêdêġ êsêac ġebe “Teto ġêc ġebe ‘Aêġoc andu sêsam ġebe andu mecġa,’ mago amac aġôm kêtû kêjaġgowaganêġ ġêsuġ.”

¹⁴ Ma matenġpec to magiġ kêsû dêdêġ eġ sêja ma ġêġôm êsêac ôliġ ŋajam kêsa anġa lôm dabuġ. ¹⁵ Lau dabuġsêga to biġsutau sêlic ġêġ kainġ teġ, taġ eġ ġêġôm naġ, to ŋapalê, taġ sêmôêc sêmoa lôm dabuġ ġebe “Osana êndêġ Dawidnê Latu,” tec têtû môsi, ¹⁶ ma sêsôm ġêdêġ Jesu ġebe “Biġ tec êsêac sêsôm nec aôm ġôġô me.” Ma Jesu kêsôm ġêdêġ êsêac ġebe “Aec, ġaġôġac. Ma bi ŋ tonec ġebe “Aôm kômasaġ lambiġ kêsa ŋapalê saunġ to ġêġ dedec awenġsuġ’ nec amac asam atom me.” ¹⁷ Ma ġêwi êsêac siġ kêsa anġa malac ġêja Betania ma ġêc tônê.

Jesu kêpuc boa jambô

(Mar 11:12-14, 20-24)

¹⁸ ġêdêġ bêbêcġen Jesu ġêmu ġêja malac kêtiam e mo ġêjô eġ. ¹⁹ Ma ġêlic jambô teġ kêkô intêna, tec kêtû ġasuc ġêja e ġêlic ġêġ teġ atom, ġêlic ŋalauġ naômagaġ. Ma kêsôm ġêdêġ ka tau ġebe “Aôm oc ônam ŋanô êtiam atom endenġ tônġenġ.” Ma jambô tau kêsêlic sep tagenġ. ²⁰ Ma ŋacseġomi sêlic e sêġac lemeġ ma sêsôm ġebe “Amboac ondoc, tec jambô kêsêlic sep tagenġ nec.” ²¹ Tec Jesu ġêjô êsêac awenġ ġebe “Biġŋanô, aê ġasôm êndêġ amac ġebe Embe akêġ ôwiġ ma têtmac lulu atomanô, oc anġôm ġêġ amboac tonanġ api jambôġenġ atom. Embe asôm êndêġ lôc tonec ġebe ‘Ômbuc taôm sa nau taôm ôsêp ġwêc ôna,’ ma oc alic ŋanô êsa. ²² Ma ġêġ samob, taġ amac atenġ êsêp nêġ mec ŋalêlôm embe akêġ êwiġ, oc atap ŋanô sa.”

Judawaga têtû kênac Jesunê ŋaclai ŋam

(Mar 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Jesu kêsô lôm dabuġ ġêja kêtiam jakêdônġ lau. Tec lau dabuġsêga to launêġ laumata dêdêġ eġ sêja ma têtû kênac eġ ġebe “Aôm ġôġôm ġêġ tonanġ ġôġam ŋaclai ondoc lanô. Ma asa kêkêġ ŋaclai tau ġêdêġ aôm.” ²⁴ Jesu ġêjô êsêac awenġ ġebe “Aê ġabe jatu kênac biġ teġ êndêġ amac amboac tonanġ. Embe ajô ŋoc kênac, go aê ġasam ŋaclai, taġ ġêġam aê sa ma ġaġôm ġêġ tau naġ, êndêġ amac amboac tonanġenġ. ²⁵ Joaġnê saġu anġa ondoc, oc anġa Anôtônê me anġa ŋamalacnêġ.” Ma Êsêac taêġ ġêġam ġêc taunġenġ ġebe “Embe tasôm ġebe anġa Anôtônê, eġ oc êsôm êndêġ aêac ġebe Ma amboac ondoc tec akêġ ġêwiġ eġ atom. ²⁶ Ma embe tasôm ġebe anġa ŋamalacnêġ, oc tatêc

lau gebe samob sêlic Joaņ kêtôm propete.” ²⁷ Tec sêjô Jesu awa gebe “Aêac ajam kauc.” Ma eņ kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Amboac tonañ aê jasôm ņaclai, taņ gêjam aê sa ma gagôm gêņ tau naņ, lasê êndêņ amac atom amboac tonañgeņ.

Binğôliņ latuagêcnêņ biņ keso tauņa

²⁸ “Amac abe amboac ondoci. Ȋac teņ latu luagêc sêņgôn. Eņ gêdêņ ņacsêga gêja ma kêsôm gebe ‘Latucenec, ocsalô ôna ônam kôm wainņa.’ ²⁹ Ȋac tau gêjô eņ awa gebe ‘Apômtau, aêc.’ Mago gêja atom. ³⁰ Go gêdêņ ņac sêu ņ gêja ma kêsôm amboac tonañgeņ gêdêņ eņ. Tec ņac tau gêjô eņ awa gebe ‘Aê gadec.’ E saungeņ, go taê gêjam tau tec gêja. ³¹ Ȋaclagêc tonañ nêņ asa gêgôm tameninê biņ kêtu tôn.” Ma êsêac sêsôm gebe “Ȋac saun.” Jesu kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Binņanô, aê jasôm êndêņ amac gebe Telon to mockainjo oc sêsô Anôtônê gamêņ sêna sêmuņ amac. ³² Joaņ tec gêdêņ amac gêmêņ ma kêtôc biņ, taņ Anôtô kêjatu naņ, gêdêņ amac gebe andanğuc, mago akêņ gêwiņ eņ atom. Telon to mockainjogeņ tec sêkêņ gêwiņ eņ. Amac tec alicgac, mago taêm gêjam taôm to akêņ gêwiņ eņ atom.

*Binğôliņ kêpi kôm wainņa to ņagejobwaga
(Mar 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ “Aņô binğôliņ teņ. Andu ņatau teņ gêmoa, naņ kêsê wain kôm teņ, gêsô tuņ e kêsô tau ma kêsap sêpip wain ņamala to kêkwê andu ņaatêkwa baliņ kêtu sejop kôm tauņa, go kêmasaņ biņ gêdêņ lau sênam kôm êpiņa ma eņ tau gêja gamêņbôm teņ. ³⁴ Noc wain ņanô êsaņa kêdabiņ, go kêsakiņ nê sakiņwaga gêdêņ kômwaga sêja gebe sêkôc ênê ņanô. ³⁵ Ma lau-sêjam-kômwaga sêkôc ênê sakiņwaga tôn jasi teņ ma sêjac teņ êndu ma têtuc teņ ņa poc. ³⁶ Ma kêsakiņ ņagêdô kêtiam sêlêlêc ņamataņa su sêja e sêgôm gêņ tonañgeņ gêdêņ êsêac. ³⁷ Kêtu ņamu eņ kêsakiņ nê latu gêdêņ êsêac gêja ma kêsôm gebe ‘Êsêac oc tetoc aêņoc latuc sa.’ ³⁸ Kômwaga sêlic latu tau gêmêņ ma sêsôm gêdêņ taun gebe ‘Ȋac-gêwê-kaiņ-gêņlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac eņ êndu ma ênê gêņlênsêm êtu aêacnêņ.’ ³⁹ Go sêkôc eņ tôn ma têtij eņ aņga kôm wainņa kêsa gêja e sêjac eņ êndu. ⁴⁰ Amboac tonañ kôm wainņa ņatau embe êô lasê, oc êņgôm lau-sêjam-kômwaga tonañ amboac ondoci.” ⁴¹ Ma êsêac sêsôm gêdêņ eņ geb “Oc enseņ lau sec tonañ popoc ma êwi kôm wainņa siņ êndêņ lau teņ sênam kôm êpi, taņ sêkêņ kôm ņanô êndêņ eņ êtôm ņanocgeņ naņ.” ⁴² Ma Jesu kêsôm gêdêņ êsêac gebe “ ‘Poc taņ sêkwêwaga sêbaliņ siņ naņ, poc tonañgeņ tec kêtu poc kêclêsuņa. Gêņ tonañ Apômtau gêgôm, tec matenânô talic amboac gêņsêga teņ.’

Binj tonanj teto gêc, oc asam atom me. ⁴³ Amboac tonanj jasôm êndênj amac gebe sêkôc Anôtônê gamênj su anja amacnêm ma sêkênj êndênj lau tenj gebe sênam njananô. ⁴⁴ Nac tenj embe êtuc êpi poc tonec, oc ôli êngic, ma poc tau êmbe êtuc êpi tenj, oc êsac enj popocgenj.”

⁴⁵ Lau dabunjsêga to Parisai sênô ênê bingôlinj e sêjala gebe enj kêsôm binj kêpi êsêac. ⁴⁶ Tec sebe sêkam enj tônj, mago têtêc lau gebe sêlic enj kêtôm propete tenj. *

22

Binjgôlinj kêpi moasinj awênja (Luk 14:15-24)

¹ Go Jesu gêoc awa sa ma gêjam kêtû bingôlinjenj gêdênj êsêac kêtiam ma kêsôm gebe ² “Gamênj undambênja kêtôm kinj tenj kêsi awê gebe latu ênam. ³ Ma kêsakinj nê sakinjwaga gebe nasêkalem êsêac, tanj jaenj moasinj awênja gêdênj êsêac kwananjenj nanj, e dedec ma sêmênj atom. ⁴ Go kêsakinj sakinjwaga njagêdô ma kêsôm gebe Asôm êndênj êsêac, tanj jaenj gêdênj êsêac nanj, gebe ‘Alicgac, aê gagôm njoc moasinj su, gagunj njoc bulimakao to bôc njadambê kapôênj-kapôênj ma gajac dabinj gênj samob e gêbacnê. Amboac tonanj amênj ma aninj moasinj awênja tau.’ ⁵ Lau tau sênô e sêkônj auc ma sêc êlinj-êlinj. Tenj gêja nê kôm, ma tenj gêgôm nê kôm awanja. ⁶ Lau njagêdô sêkam ênê sakinjwaga tau tônj ma sêlêsû êsêac e sêjac êsêac êndu. ⁷ Tec kinj nê lai kêpoa ma kêkênj nê lausinj sêja e sesenj lau, tanj sêjac ênê sakinjwaga êndu nanj su ma sêkêc êsêacnênj malac ja genj. ⁸ Gocgo kêsôm gêdênj nê sakinjwaga gebe ‘Moasinj tau tec gajac dabinj su, mago êsêac, tanj jaenj gêdênj êsêac nanj, têtôm atom. ⁹ Amboac tonanj naakô intêna gêga tau ma embe andac lau, go akalem êsêac sêmênj sêninj moasinj awênja.’ ¹⁰ Tec sakinjwaga tonanj naj sêsa intênanja sêja ma sêjac lau samob, tanj dêdac nanj sa, sec to njajam gôlinj-golinjenj e njaclej sêlôc andu moasinjja.

¹¹ “Ma kinj kêsô gêja gebe êlic njaclej. Ma gêlic njac tenj gêmoa, tanj kêsô njakwê moasinjja atom. ¹² Tec kêsôm gêdênj enj gebe ‘Nacnec, aôm kôsô njakwê moasinjja atom, mago amboac ondoc tec kôsô gômôênj.’ Ma njac tau awamê kêsa. ¹³ Go kinj kêsôm gêdênj sakinjwaga gebe ‘Ansô enj lêma to akainj tônj ma ambalinj enj êsa naêsêp gêsunjbôm njalêlôm êna, ec êtanj ma lulunj êkôsinj êpi tau.’ ¹⁴ Njakalem gêdênj lau gwalêkinj, mago sêjalinj ulugenj sa.”

Binj takisnja (Mar 12:13-17; Luk 20:20-26)

* 21:46: Osana njam gebe lambinj.

¹⁵ Go Parisai sêja sêkic biñ sebe sêwa lip Jesu ña tau nê biñ. ¹⁶ Tec sêsakiñ nêñ ñacseñomi to Herodonê lau dêdêñ Jesu jasêsôm gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm ñac biññanôña ma kôdôn Anôtônê intêna ña biññanôgeñ ma goe go lau teñ atom ma kôpuc open lau teñ atom. ¹⁷ Amboac tonañ ôsôm biñ, tañ taêm gêjam nañ êndêñ aêac. Embe takêñ takis êndêñ kaisara oc eso biñsu me masi.” ¹⁸ Mago Jesu kêjala êsêacnêñ ñalêlôm sec, tec kêsôm gebe “Amac dansantêna, amboac ondóc tec abe alêtôm aê. ¹⁹ Akôc mone takisña mênjalic acgom.” Tec êsêac sêkôc denari teñ dêdêñ eñ sêja. ²⁰ Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Asa nê ñakatu to ñatalô tonec.” Êsêac sêsôm gebe “Kaisaranê.” ²¹ Tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amboac tonañ akêñ kaisaranê gêñ êndêñ kaisara ma Anôtônê gêñ êndêñ Anôtô.” ²² Êsêac sêñô biñ tonañ e sê taêñ ma sêwi eñ siñ ma sêc sêja.

Ñacmatê sêndi sa ñabiñ

(Mar 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Gêdêñ bêc tonañgeñ ma Sadukai, tañ sêsôm sebe ñacmatê oc sêndi sa atom nañ, dêdêñ Jesu sêja ma têtú kênac eñ gebe ²⁴ “Mêtêmôke, Mose kasôm gebe ‘Ñac teñ embe êmac êndu ma nê gôlôac masi, nañ lasi ênam ênê awêtuc gebe êka gôlôac lasê êjô têwa su.’ ²⁵ Lasitêwai 7 sêmoa sêwiñ aêac. Ñacsêga gêjam awê e gêmac êndu. Ênê wakuc masi, tec gêwi nê awê siñ gêdêñ lasi, tañ kêsi eñ nañ. ²⁶ Awê tagen tonañ ma lasitêwa m teñ tonañ sêjam gelom-gelom jakêsu ñac saun. ²⁷ Samob sêmac acgom, go awê tau gêmac êndu kêdaguc. ²⁸ Êndêñ noc ñacmatê sêndi saña, eñ oc êtu lau 7 nêñ asa nê awê gebe êsêac samob sêjam eñ su.”

²⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Amac ajala mêtê to Anôtônê ñaclai atom, tec taêm gêjam biñ keso. ³⁰ Gebe êndêñ noc ñacmatê sêndi saña ñacwaga oc sênam awê atom ma lauo sênam ñac atom, samob têtôm anela, tañ sêmoa undambê nañ. ³¹ Biñ ñacmatê sêndi saña, tañ Anôtô kêsôm gêdêñ amac gêc mêtê nañ, asam atom me. Eñ kêsôm gebe ³² ‘Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aê.’ Eñ ñacmatênêñ Anôtô atom, eñ lau maten jali nêñ Anôtô.” ³³ Lau topom-topom sêñô biñ, tañ Jesu kêdôn nañ, e têtakê.

Biñsu ñalô, tañ kêlêlêc ñagêdô su nañ

(Mar 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Parisai sêñô eñ gêjam Sadukai awen auc, tec sêkac taun sa ³⁵ ma acnêñ biñsutau teñ gebe êlêtôm eñ, tec kêtú kênac gebe ³⁶ “Mêtêmôkê, biñsu ñajatu ondóc kapôên kêlêlêc ñagêdô su gêc biñsu ñabuku.” ³⁷ Ma eñ kêsôm gêdêñ eñ gebe “ ‘Têmtac êwiñ Apômtau, aômnmê Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm kauc samuc êwiñ engeñ.’ ³⁸ Biñsu ñajatu

ɲamataɲa tonanɲ tec kapôêɲ kêlêlêc. ³⁹ Kêtu luagêcɲa kêtôm tonanɲ gebe ‘Têmtac êwiɲ lau wacbaɲ aôm amboac têmtac gêwiɲ taôm.’ ⁴⁰ Biɲsu ɲajam luagêc tonanɲ tec gedenɲ Mosenê biɲsu samob to propetenêɲ biɲ têtɲ.”

Kilisi asa nê latu eɲ

(Mar 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Parisai sêkac taunɲ sa sêmoa ma Jesu kêtû kênac êsêac gebe ⁴² “Amac taêm gêjam biɲ amboac ondod kêpi Kilisi, asa nê latu eɲ.” Ma êsêac sêsôm gêdêɲ eɲ gebe “Dawidnê latu.” ⁴³ Eɲ kêtû kênac êsêac gebe “Amboac ondod, ɲalau gêoc Dawid awa sa ma kêsam eɲ gebe ‘Apômtau’ ma kêsôm gebe

⁴⁴ ‘Apômtau kêsôm gêdêɲ aêɲoc Apômtau gebe mêtɲôɲgôɲ aêɲoc anôɲa

e jakêɲ nêɲ ɲacɲo sêncê amkainɲ ɲalabu acgom.’

⁴⁵ Embe Dawid êsam eɲ gebe ‘Apômtau’ mago amboac ondod tec Kilisi kêtû ênê latu.” ⁴⁶ Ma ɲac teɲ kêtôm gebe êjô eɲ awa ɲa biɲ teɲ atom ma gêdêɲ bêc tonanɲ têtêc taunɲ e têtû kênac biɲ teɲ gêdêɲ eɲ kêtiam atom.

23

Jesu geɲ oliɲ biɲsutau to Parisai

(Mar 12:38-40; Luk 11:37-52; 20:45-47)

¹ Gêdêɲ ɲasawa tonanɲ Jesu kêsôm biɲ gêdêɲ lau pom kapôêɲ teɲ to nê ɲacseɲomi gebe ² “Biɲsutau to Parisai têtôɲ to sêwa Mosenê biɲsu sa. ³ Amboac tonanɲ biɲ samob, taɲ sêsôm gêdêɲ amac naɲ, ajop to amansaɲ. Tagenɲ gêɲ, taɲ sêgôm naɲ, aɲgôm atom, gebe êsêac sêsôm gêc awenɲsuɲgeɲ, mago taunɲ sêgôm atom. ⁴ Êsêac sêkic gêɲ ɲawapac ma sêu gêsac lau magiɲm, ma êsêac taunɲ segenɲ taunɲgeɲ. ⁵ Êsêac sêgôm nêɲ gêɲ samob kêtû ɲamalac sêlicɲagenɲ, sebec naɲeɲeɲ kapôêɲ mecɲa to sêsô ɲakwê ɲalêsô baliɲ. ⁶ Ma êsêac têtac gêwiɲ sebe sênac taunɲ mata-mata gebe sêɲgôɲ ɲamatagenɲ aɲga gamêɲ sêniɲ gêɲɲa to aɲga lôɲ amboac tonanɲgeɲ, ⁷ ma sebe lau awenɲ ênac êsêac aɲga malacluɲ to sêsam êsêac gebe ‘Mêtêmôkê’. ⁸ Mago sêsam amac gebe ‘Mêtêmôkê’ atom, ɲac tagenɲ kêtû nêɲ mêtêmôkê ma amac samob atu ɲalasi-têwaigenɲ. ⁹ Ma asam ɲac teɲ aɲga nom gebe ‘Tamemi’ atom, amac Tamemi tagenɲ tê gêmôa undambê. ¹⁰ Ma sêsam amac gebe “Laumata mêtêɲa’ atom, gebe amacnêɲ laumata mêtêɲa tagenɲ tec Kilisi tau. ¹¹ Amacnêɲ ɲac kapôêɲ atu amacnêɲ sakiɲwaga. ¹² Teɲ embe etoc tau sa, go Anôtô êkôninɲ eɲ ma teɲ embe êkôninɲ tau, go Anôtô etoc eɲ sa.

¹³ “Ojaê amac dansaɲtêna, biɲsutau to Parisaimêɲ, tec êlai gamêɲ undambêɲa auc gêdêɲ ɲamalacɲoc. Amac taôm oc asô

ana atom, ma lau tan sebe sêsô sêna nan, tec amac akô êsêac auc sêwinj.

14 ["Ojæ amac dansantêna, bijsutau to Parisaimên, tec ajanjo awêtucnên andu to njawaba njawô, mago akwa taôm auc na mec baliñ. Njagêjô oc êtap amac sa êlêlêc.]

15 "Ojæ amac dansantêna, bijsutau to Parisaimên, tec ajac laoc gwêc to masanjmgenj abe anam njac jaba tagenj ôkwi êtu Juda. Ma embe anam enj ôkwi su, oc anjôm enj êtu lamboam njakêlêndinj njalatu êlêlêc amac taôm su.

16 "Ojæ amacmênj tec matempec, mago abe awê lau. Amac asôm gebe 'Njac tenj embe êtôc lêma êpi lôm dabun, oc ênjôm nê biñ njanô êsa atom. Ma tagenj embe êtôc lêma êpi lôm dabun njagold, tonanj tec oc ênjôm njanô êsa.' 17 Meloc to matempec njanô amac. Gêñ ondoc njanô, gold me lôm dabun, tanj gêgôm gold kêtû gêñ dabun. 18 Ma tenj gebe 'Tenj embe êtôc lêma êpi altar, oc ênjôm nê biñ njanô êsa atom. Ma tagenj embe êtôc lêma êpi da, tanj gêsac altar tau njô, tonanj tec oc ênjôm njanô êsa.' 19 O matempecac, gêñ ondoc njanô, da me altar, tanj gêgôm da kêtû dabun. 20 Njac embe êtôc lêma êpi altar, nanj oc êtôc êpi altar tau to gêñ samob, tanj gêsac njô nanj êwinj. 21 Ma tenj embe êtôc lêma êpi lôm dabun, nanj oc êtôc êpi lôm tau to njac, tanj gêmoa lôm njalêlôm nanj êwinj. 22 Ma njac tenj embe êtôc lêma êpi undambê nanj oc êtôc êpi Anôtônê lêpônj to njac, tanj gêngônj njô nanj êwinj.

23 "Ojæ amac dansantêna, bijsutau to Parisaimên, amac embe atap laki to gwêc ma môsi 10-10 sa, go akêñ njatenj êtu da. Ma biñsu njakoleñ njanô tonec biñgêdênj to taêm walô lauñja ma akêñ gêwinj, tec awi sinj, Danjôm tenj ma dawî tenj sinj atom. 24 Amac matempec, mago abe awê lau. Embe aninj gwada saunsaun, go ajalinj njatêkwa njapepgeñ, ma bôc tec aenj totêkwagenj.

25 "Ojæ amac dansantêna, bijsutau to Parisaimên, tec akwasinj laclu to suc njadêmôêña njapep ma njalêlôm genjenj to gêñ wauc-wauc gêjam auc. 26 Aô, matapec Parisai, ôkwasinj laclu njalêlôm êmunj acgom, go njadêmôêña njawasi êsa êwinj.

27 "Ojæ amac dansantêna, bijsutau to Parisaimên, amac tec atôm sêô, tanj sêsê njadêmôêña njac pocko gebe njakatu njajam, go njalêlôm nanj njacmatê njatêkwa to gêñ gêmôb gêjam auc. 28 Amac atôm tonanj. Njamalac sêlic amacnêm njadêmô njac amboac lau gadênj, mago nêm njalêlôm tec biñdansañ to gêñ sec gêjam auc.

29 "Ojæ amac dansantêna, bijsutau to Parisaimên, tec akwê andu kêkô propetenênj sêô njô to ajam gêlônj lau gêdênj nêñ sêô 30 ma asôm gebe 'Aêac embe danjônj êndênj tamenjinênj têm, oc tawe propetenênj dec njakainj atom.' 31 Amacnêm biñ tonanj gêwa amac sa gebe Lau tanj sêjac propete êndu nanj, nêñ latunji amac. 32 Amboac tonanj anac dabiñ tameminênj

secmanj. ³³ Moac to lênguckêm ñalatu amac, abe aêc lamboam ñakêlêndiñ ñamêtôc su amboac ondoc.

³⁴ Amboac tonan alic acgom, aê jasakinj propete to lau malô ma biñsutau êndên amac, ma amac oc anac êsêacnênj ñagêdô êndu to anac ñagêdô sêpi kakesotau ma ai ñagêdô anja nêm lôm ma ajanda ñagêdô selom-selom malacgeñ sêna, ³⁵ gebe dec ñajam samob, tañ sêkêc sinj anja nom gêdênj ñac gêdênj Abelnê dec e gêdênj Balakia latu Sakaria nê dec, tañ ajac enj êndu anja lôm dabunj tau to altar dajaña ñasawa nanj, êpi amac samob. ³⁶ Biññanô, aê jasôm êndênj amac gebe Gêñ samob tonan ñai ñagêjô oc êtap lau têm tonecña sa.

*Jesu kêtanj tanjiboa kêpi Jerusalem
(Luk 13:34-35)*

³⁷ “Jerusalem, Jerusalem, aôm gôjac propete êndu to kôtuc êsêac, tañ Anôtô kêsakinj dêdênj aôm sêwac nanj, ña poc êndu. Aê gagôm gêñlêlôm elêmê gabe janac aômnêm ñapalê sa amboac talec têna gêjac ñalatu sa sêsô magê ñalabu, mago amac adec. ³⁸ Alic acgom, amacnêm andu oc êtu tuc êkôña. ³⁹ Aê jasôm êndênj amac gebe Galoc oc alic aê êtiam atom, e taôm asôm gebe ‘Lambinj êndênj enj, tañ gêmênj gêjam Apômtau lanjô nanj.’ ”

* nanjenj toatali ñasec-ñasec. Êsêac teto biñsu ñagêdô kêsêp papia ma sêkênj kêsêp atali ma sebec gêdênj noc mecña. Ñakwê ñalêsô aclê ñam gebe êkênj puc lau e sêlinj Anôtônê biñsu sinj atom.

24

*Jesu geoc senseñ lôm dabunj su ñabinj lasê
(Mar 13:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Jesu kêsa anja lôm dabunj gêja ma nê ñacsenjomi dêdênj enj sêja sebe têtôc lôm dabunj ñaandu êndênj enj. ² Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Amac alambinj gêñ samob tônê me. Biññanô, aê jasôm êndênj amac gebe Poc tenj oc êngônj tenj ñaô anja tonec atom, têta samob salinj-salinjenj.”

*Gêñwapac ênac m tau
(Mar 13:3-13; Luk 21:7-19)*

³ Jesu jagêngônj Lôckatêkwi acgom, go ñacsenjomi dêdênj enj sêja jasêmoa nêñ taunja, go sêsôm gebe “Ôsôm êndênj aêac acgom, êndênj ondoc biñ tonan ñanô êsa ma asagenj oc êtu aôm ômônj to nom ñatêku êsunja ñabelo.”

⁴ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Alic taôm gebe lau sênam amac ôkwi atom. ⁵ Lau gwalêkinj oc sênam aê lanjôc sêmênj ma sêsôm gebe ‘Aê Kilisi,’ ma sênam lau taêsam ôkwi. ⁶ Malôgeñ oc anjô sinj ñawae to sinj ñabonja. Alic taôm, atakê atom. Gêñ samob

* **23:39:** Mosenê biñsu kêjatu gebe lau Juda sêmansan

tonañ mênêsa, mago noc n̄atêku êsuña atom tagen. ⁷ Laum tenj sêndi sebe sênac sinj êndên laum tenj ma gamên tenj êndên gamên tenj to tóbôm êsa ma ôjô ênamênam êtôm gamêngej. ⁸ Gên samob tonañ n̄ai gêjac m gên n̄andan n̄anô tau.

⁹ “Go sêkênj amac gebe sêlênsu amac e sênac amac êndu. Ma lau tomôkêtomokê têntac endec amac êtu aênoc n̄aêña. ¹⁰ Êndên tonañ lau taêsam oc sêwi sêkênj gêwiñ sinj to seoc tauñ lasê-lasê ma têntac endec tauñ. ¹¹ Ma propete dansañ gwalêkinj oc sêndi sa mênjsênam lau taêsam ôkwi. ¹² Êtu gên alôb-alôb ênam sêgaña lau taêsam nêj têntac gêwiñ oc n̄aluc êsa. ¹³ Ma n̄ac, tanj êpuc tau tøj e êndên n̄amadinj nanj, Anôtô ênam enj kêsi. ¹⁴ Ma sênam mêtê êpi n̄awae n̄ajam Anôtônê gamênña tonec an̄ga nom samucgenj e lau samuc samob sênjô, go bêc n̄atêku êsuña tau mênêsa.”

Gênwapac n̄anô tau

(Mar 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ “Embe alic gên alôb-alôb, tanj propete Daniel kêsôm n̄abin nanj, enserj gên n̄awaô êkô gamênj dabuñ—lau tanj sêsam binj tonec nanj, nêj kauc êsamanj — ¹⁶ go êsêac, tanj sênjgônj Judaia nanj, sêc sêpi lôc sêna. ¹⁷ Tenj embe êngônj salôm n̄aô, nanj oc ê-sêp naêkôc nê gên su an̄ga nê andu atom. ¹⁸ Ma tenj embe êmoa kôm, nanj êmu naêkôc nê n̄akwê atom. ¹⁹ Ojae lauo, tanj sêmoa tenj to êsêac, tanj sêkênj su n̄apalê sêmoa nanjmênj êndên bêc ônê. ²⁰ Amboac tonañ atenj mec êtu aêc êndênj komô to êndênj sabat atomña, ²¹ gebe êndênj bêc ônê gênwapac kapôênj êsa êtôm tanj kêsa gêdênj nom n̄atêm andanjenña e mênjgêdênj galoc atom, ma êtu n̄amu oc êsa amboac tonañ êtiam atomanô. ²² Ma embe Anôtô ênac bêc tonañ n̄agêdô êngic atom, oc lau tenj sênjgônj matenj jali atom. Mago êtu lau, tanj enj kêjalinj êsêac sa nanña, tec oc ênac bôc tonañ êngic.

²³ “Êndênj tonañ tenj embe êsôm êndênj amac gebe ‘Alic acgom, Kilisi tec gêmoea tonec’ me ‘Gêmoea ônê,’ nanj akênj êwiñ atom. ²⁴ Kilisi dansañ to propete dansañ oc mênjsêsa ma sênjgôm gênjalô kapôênj to gênjsêga. Embe têtôm, go sêwê lau Anôtô kêjalinj êsêac sanja ôkwi amboac tonañ. ²⁵ Alic acgom, aê kakênj puc amac kwananjenjac.

²⁶ “Amboac tonañ embe sêsôm êndênj amac gebe ‘Alic acgom, enj gêmoea gamênj sawa,’ nanj asa ana atom. Embe sêsôm gebe ‘Alic acgom, enj gêmoea balêmlêlôm,’ nanj akênj êwiñ atom. ²⁷ Kêtôm ôsic kêkac an̄ga gamênj oc kêpiña gê töngeñ e gêdênj gamênj oc kêsêpña nanj N̄amalacnê Latu embe êmênj, oc êtôm tonañ. ²⁸ Gêngêômôb tenj embe ênêc, nanj aoco sêkac tauñ sa.

N̄amalacnê latu êmu êmênj

(Mar 13:24-27; Luk 21:25-28)

29 “Gêñwapac ñabêc tonañ êmbacnê, go sep tagen oc ênam kanuc ma ajôn êngamin ñawê ma utitalata êpôp-êpôp ança undambê, ma gêñ ñaclai undambêña kôtên-kôtêngeñ. 30 Tonañ su acgom, go Ñamalacnê Latunê gêbôm ança undambê mênjêsa ma lau tomôkê-tomôkê samob ança nom oc têtanj tanjiboa ma sêlic Ñamalacnê Latu êngôn tao undambêña ñaô tonajlai ma tonawasi kapôênj êmênj. 31 Ma enj oc êsakinj nê anjela todauc êtanj kapôênj ma êsêac sênac ênê lau, tanj kêjalij êsêac ança mu aclê ñam to ança undambê ñamadinj samobgeñ nanj sa.

Kaleloñ êkênj puc aêac

(Mar 13:28-31; Luk 21:29-33)

0 32 “Kaleloñ êtu binjôlij êwa nêma kauc sa. Êndênj tanj ñalaka êlij têkwi to ñamatadêbu êjac sa nanj, ajala gebe ockêsa kêdabinj. 33 Amac amboac tonañ. Êndênj tê alic gêñ samob tonañ ñai mênjêsa nê, ajala gebe Ñac tau mênjkêdabinj katam. 34 Binjanô, aê jasôm Êndênj amac gebe Gôlôac tonec oc sênaña atom e gêñ tonañ ñai samob ñanô êsa acgom. 35 Undambê to nom oc ênaña, mago aênjoc binj oc ênaña atomanô.

Ñac tenj kêjala bêc to ockatu atom

(Mar 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

36 “Bêc tonañ to ockatu ñac tenj kêjala atom e anjela undambêña sêjam kauc ma Latu gêjam kauc amboac tonañ, Tama taugenj tec gêlic. 37 Ñamalacnê Latu êmu êmênj ñabêc oc êtôm Noanê bêc. 38 Gêdênj tanj bu kêsuñ atomgeñ nanj, senj to sênôm gêñ ma ñac sêjam awê to awê sêjam ñac, sêgôm sêmoa e gêdênj bêc, tanj Noa kêsô wanj ñalêlôm gêja nanj, 39 ma sêjam kauc taunj sêmoa e bu kêsuñ mênjgesenj êsêac samob su. Ñamalacnê Latu êmu êmênj ñabêc oc êtôm tonañ. 40 Êndênj tonañ ñac luagêc oc sêmoa kôm, nanj Anôtô oc êkôc tenj sa ma êwi tenj sinj, 41 ma awê luagêc oc sêlai polom sêmoa, nanj Anôtô oc êkôc tenj sa ma êwi tenj sinj. 42 Amboac tonañ anam jali gebe ajam kauc bêc amacnêma Apômtau êmu êmênjña. 43 Ajala tonec gebe Andu ñatau embe êjala ockatu geñgeñtêna oc êmênj êndênj êmbêcña, nanj oc ênam jali gebe êkô geñgeñtêna auc, ec êtuc ênê andu popoc atom. 44 Tec amansañ taôm amboac tonanjenj gebe Ñamalacnê Latu êmênj êndênj ockatu, nanj amac abe oc êmênj atom nanj.

Binjôlij sakinjwaga gêdenj to kesonja

(Luk 12:41-48)

45 “Sakinjwaga ñañênj ma tokauc ondod, tanj nê ñatau kêkênj enj gebe ejop ênê komwaga gebe êkênj mo êndênj êsêac êtôm ñanocgeñ. 46 Aê aoc êôc sakinjwaga tonañ, tanj nê ñatau êmu êmênj ma êtap enj sa gebe kêsap nê kôm tônj gêmoa. 47 Binjanô, aê

jasôm êndênj amac gebe n̄atau oc êkênj enj ejop ênê waba samob. ⁴⁸ Ma sakinwaga sec tonan̄ embe taê ênam ênêc tau gebe ‘Noc n̄atau gêjam gamênj tôj,’ ⁴⁹ ma ênac m gebe i nê sakinwaga n̄agêdô ma ênij to ênôm gênj êwiñ lau, tan̄ sênôm gênj e kêjan̄ij êsêac nan̄, ⁵⁰ go sakinwaga tonan̄ nê n̄atau êmênj êndênj bêc, nan̄ enj gebe oc êmênj atom nan̄, to êndênj ockatu, nan̄ enj kêjala atom nan̄, ⁵¹ oc ênac enj popoc to êkênj n̄agêjô êpi enj êwiñ dansantêna, go ac têtanj n̄anô ma lun̄lun̄ êkôsij êpi tau an̄ga ônê.

25

Bin̄gôlij awêtakij 10n̄a

¹ “Êndênj tonan̄ gamênj undambêna oc êtôm awêtakij 10 sêkôc nêj lamp sa ma sêpuc n̄ac-gebe-ênam-awêwaga t̄ont̄on̄j sêja. ² Êsêacnêj lemenj tej nêj kaucmê ma lemenj tej tokauc. ³ Kaucmêo sêkôc nêj lamp sa, mago sêkôc buja gêwiñ atom. ⁴ Ma êsêac tokauc, nan̄ tec sêkôc buja kêsêp kekec gêwiñ nêj lamp. ⁵ N̄ac-gebe-ênamawêwaga gêjam gamênj tôj ma êsêac sêjac tuluc sên̄gôn̄j e sêc bêc samob.

⁶ “Gêdênj gêbêc gêja lugenj môêc tej kêtan̄j gebe ‘Aô, n̄ac-gebe-ênam-awêwaga gêmênj, apuc enj t̄ont̄on̄j ana.’ ⁷ Gêdênj tonan̄ awêtakij samob dêdi sa ma sêmasanj nêj lamp. ⁸ Go kaucmêo sêsôm gêdênj tokauc gebe ‘Akênj buja n̄agêdô êndênj aêac gebe aêacma lamp oc êmac.’ ⁹ Tec tokauc sêjô êsêac awen̄j gebe ‘Masigoc, oc êtôm aêac sêlênj atom. Amboac tonan̄ naanam ôli nê m êndênj têtulu-gên̄waga acgomman̄.’ ¹⁰ Êsêac tonan̄ sebe sên̄am ôli, tec têtulu lên̄n̄a sêmoa ma n̄ac-gebe-enamawêwaga gêmênj e êsêac, tan̄ sêmasanj tan̄j kwanan̄genj nan̄, sêsô sêwiñ enj gebe nasên̄ij n̄amoasin̄j ma katam n̄ajan̄ja kêsa.

¹¹ “Sêmoa acgom, go awêtakij n̄agêdô, nan̄ sêmênj amboac tonan̄ ma sêsôm gebe ‘Apôm̄tau, Apôm̄tau, ôiêc katam su êndênj aêac.’ ¹² Mago enj gêjô êsêac awen̄j gebe ‘Bin̄n̄anô, aê jasôm êndênj amac gebe Gajam kauc amac.’ ¹³ Amboac tonan̄ anam jali, gebe n̄abêc to n̄aockatu amac ajam kauc.

Bin̄gôlij gold totalun̄a

(Luk 19:12-27)

¹⁴ “Têm tau tonan̄ tanam dôj êpi n̄amalac, tan̄ gebe êna gamên̄bôm tej nan̄. Enj kêkalem nê sakinwaga gebe ênac sam nê waba êndênj êsêac. ¹⁵ Enj kêkênj gold talu lemenj tej gêdênj n̄ac tej, ma luagêc gêdênj n̄ac tej, ma tej gêdênj n̄ac tej, kêtôm êsêacnêj kauc, ma gêc gêja. ¹⁶ Ma n̄ac, tan̄ kêkôc talu lemenj tej nan̄, gêja sebenj jagêjam kôm kêpi awa tau ma kêtulu gênj e kêtap talu lemenj tej sa mên̄gêwiñ. ¹⁷ Ma n̄ac, tan̄ kêkôc talu luagêc nan̄, kêtulu luagêc mên̄gêwiñ. ¹⁸ Ma n̄ac, tan̄ kêkôc tagen̄j nan̄, gêja jakêkwê nom ma kêsun̄j nê n̄ataunê awa auc.

19 “Nasawa n̄engen ḡejaŋa su, go sakinwaga tonan n̄en n̄atau ḡemu ḡem̄en gebe s̄ewa awa n̄am sa ênd̄en en. 20 Ma n̄ac, tan k̄êk̄oc gold talu lemen ten nan, k̄esa ḡeja ma k̄êk̄oc gold talu lemen ten m̄enḡewiŋ ma k̄êsôm gebe ‘Ap̄omtau, aôm k̄ok̄ên gold talu lemen ten ḡed̄en aê, mago aê katap lemen ten sa m̄enḡewiŋ.’ 21 Tec nê n̄atau k̄êsôm ḡed̄en en gebe ‘O n̄ajam, aôm sakinwaga n̄ajam ma n̄an̄ên, tec gojob gen luagêcgen n̄apep. Aê jakên aôm ojop ḡen taêsam. Ôsô nêm n̄ataunê gamên têtac n̄ajamŋa ôna.’ 22 Ma n̄ac, tan k̄êk̄oc gold talu luagêc nan, k̄esa ḡeja ma k̄êsôm gebe ‘Ap̄omtau, aôm k̄ok̄ên gold talu luagêc ḡed̄en aê, mago aê katap gold talu luagêc sa m̄enḡewiŋ.’ 23 Ma nê n̄atau k̄êsôm ḡed̄en en gebe ‘O n̄ajam, aôm sakinwaga n̄ajam ma n̄an̄ên, tec gojob ḡen luagêgen n̄apep. Aê jakên aôm ojop ḡen taêsam. Ôsô nêm n̄ataunê gamên têtac n̄ajamŋa ôna.’ 24 Go n̄ac, tan k̄êk̄oc gold talu tagen nan, k̄esa ḡeja amboac tonan ma k̄êsôm gebe ‘Ap̄omtau, aê galic aôm n̄ac lan̄ômsiboa. Ḡen tan aôm k̄ôsê atom, mago k̄ok̄oc n̄anô, ma ḡen tan aôm k̄opalip atom, mago ḡôjac sa elêmê. 25 Aê katêc tauc, tec gaja ma kasun nêm gold totalu auc k̄êsêp nom. Ôlic acgom, nêm ḡen tau tec ḡewac.’ 26 Mago nê n̄atau ḡêjô en awa gebe ‘Aôm sakinwaga sec to ojom, aôm ḡolic aê kakoc ḡen, tan k̄êsê atom nan, n̄anô sa to gajac ḡen, tan kapalip atom nan, sa me. 27 Embe amboac tonan, go ôkên n̄oc awa ênd̄en lausêjam-mone-ḡêjô-tauwaga acgomnan, go embe jamu jamên amboac tec ma jakôc n̄oc ḡen tonjalakacgen. 28 Amboac tonan akôc ênê gold totalu tau su ma akên ênd̄en n̄ac, tan k̄êk̄oc gold talu 10 nan. 29 Gebe n̄ac, tan kêtap ḡen sa su nan, oc sêkên n̄agêdô naewiŋ e êlêlêc su. Ma n̄ac, tan k̄êk̄oc ḡen ten atom nan, oc sêkôc ḡen n̄agec, tan ḡec enŋa nan su ewiŋ. 30 Ma sakinwaga n̄anô masi nan, ambaliŋ en siŋ êsêp ḡesunbômsêga êna. An̄ga ônê êsêac oc têtan ma lunlun ekôsiŋ tau.’ ”

Jesu êmêtôc laum nomŋa samob

31 “Ênd̄en tan N̄amalacnê Latu êmu êmên tonê n̄awasi ma an̄ela samob s̄ewiŋ en nan, êngôn n̄awasi n̄alêpôn n̄aô 32 ma êkac laum nomŋa samob sa sêkô en lan̄ônêm ma êwa êsêac êkôc amboac n̄acgejob ḡewa nê domba to noniŋ k̄êk̄oc 33 ma êkên domba sêkô ênê anôŋa ma noniŋ sêkô gasêŋa. 34 Go kiŋ oc êsôm ênd̄en êsêac, tan sêkô ênê anôŋa nan gebe ‘Amac tan Tamoc ḡejam mec amac nan amên. Tamoc kêmasan gamên kwanan̄gen kêtu amacŋa ḡed̄en tan k̄êkên undambê to nom nan. Tec akôc gamên tau sa êtu nêm ḡenlênsêm. 35 Mo ḡêjô aê, ma amac akên ḡen aê gaen, bu ḡêjô aê, ma amac akên bu aê ganôm, aê n̄ac jaba, ma amac agôm ja aê. 36 Aê ôlic n̄aôma, ma amac akên n̄akwê aê kasô, ḡemac ḡegôm aê, ma amac ajac aê k̄esi,

aê gangôn kapoacwalô, ma amac adêñ aê amêñ.’³⁷ Êndêñ tonañ lau gêdêñ oc sêjô en awa gebe ‘Apômtau, gêdêñ ondoc aêac alic mo gêjô aôm, ma akêñ gêñ aôm goen, me bu gêjô aôm, ma akêñ bu aôm gônôm.’³⁸ Gêdêñ ondoc aêac alic aôm ñac jaba, ma agôm ja aôm, me ôlim ñaôma, ma akêñ ñakwê aôm kôsô.’³⁹ Ma gêdêñ ondoc alic gêmac gêgôm aôm me gôngôn kapoacwalô, ma adêñ aôm awac ajac aôm kêsi.’⁴⁰ Ma kin oc êjô êsêac awen gebe ‘Binñanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Gêñ tan amac agôm gêdêñ aêñoc lasici ñasec-sec tecenec ñai nêñ ten nan, agôm gêdêñ aêgac.’

⁴¹ “Go êsôm êndêñ êsêac, tan sêkô gasêña nan, amboac tonec gebe ‘Sec ñalatu amac, aêc su asêp ja kêlakoc tengeña, tan Tamoc kêmasañ kêtú Sadan to nê anêlana nan ana.’⁴² Mo gêjô aê, ma amac akêñ gêñ aê gaen atom, bu gêjô aê, ma amac akêñ bu aê ganôm atom.’⁴³ Aê ñac jaba, ma agôm ja aê atom, aê ôlic ñaôma, ma amac akêñ ñakwê aê kasô atom, gêmac gêgôm aê, ma gêñgôn kapoacwalô, ma amac ajac aê kêsi atom.’⁴⁴ Go êsêac oc sêjô en awa gebe ‘Apômtau, gêdêñ ondoc aêac alic mo gêjô aôm, me bu gêjô aôm, me alic aôm ñac jaba, me ôlim ñaôma, me gêmac gêgôm aôm, me gôngôn kapoacwalô, ma ajam sakin aôm atom.’⁴⁵ Go en êjô êsêac awen gebe ‘Binñanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Gêñ tan amac agôm gêdêñ lau ñasec-sec tecenec ñai nêñ ten atom nan, agôm gêdêñ aê atom amboac tonañ.’⁴⁶ Ma êsêac tonañ sêsêp ñagêjô ñañandan ênêc tengeña, mago lau gêdêñ oc sêñgôn maten jali tengeñ.”

26

Sêkic Jesunê bin

(Mar 14:1-2; Luk 22:1-2; Joan 11:45-53)

¹ Jesu gêjac mata bin tonañ ñai samob su, go kêsôm gêdêñ nê ñacsenomi gebe ² “Amac alicgac, bêc luagêc ênana acgom, ma Pasa, ma oc sêkêñ ñamalacnê Latu êpi kakesotau êna.”

³ Gêdêñ tonañ lau dabunsgêga to launêñ laumata sêkac taun sa sêmoa dabunsgêga, tan sêsam en gebe Kaiapa nan, nê gamêñ, ⁴ ma sêkic Jesunê bin gebe sêkôc en tôñ kelecgen e sênac en êndu. ⁵ Mago sêsôm gebe “Danngôm êndêñ om atom, moae tali launêñ ñalêlôm sa.”

Awê ten gen oso Jesu anga Betania

(Mar 14:3-9; Joan 12:1-8)

⁶ Jesu gêmoa Betania gêñgôn ñac tokamocbôm Simon nê andu, ⁷ nan awê ten kêkôc ñop kwalam-kwalam togêñmalu, tan ñaôli kapôên nan. En kêtú gasuc gêdêñ Jesu, tan gen gêñ nan, jakêkêc kêpi en môkêpac. ⁸ Ñacsenomi sêlic e têtú môsi ma sêsôm gebe “Amboac ondoc sêjain gêñ tonañ. ⁹ Sêkêñ êndêñ

lau sênam ôliman ma sêkôc ñaawa kapôên ma sêkên êndên lau ñalêlôm sawa acgom.” ¹⁰ Jesu gênô ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Amboac ondoc tec agôm awê tonec nê ñalêlôm ñawapac kêsâ nec. En gêjam kôm ñajam kêpi aê. ¹¹ Lau ñalêlôm sawa oc sênghôn sêwiñ amac ñapan, mago aê oc jañghôn jawiñ amac ñapan atom. ¹² En kêsêwa gênmalu tonec kêpi aê ôlic gêgôm kêtû sênsuñ aêña. ¹³ Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Anğa nom samucgen ñagamên embe sênam mêtê êpi ñawae ñajam tonec, go sênac min gên, tañ en gêgôm nan, êwiñ gebe taên ênam en.”

Juda geoc nê ñatau lasê
(Mar 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Go êsêac lau 12 nêñ ten, tañ sêsam en gebe Juda Isariot nan, gêdên lau dabuñsêga gêja ¹⁵ ma kêsôm gebe “Embe jaoc Jesu lasê êndên amac, oc akên asagen êndên aê.” Ma êsêac sêjam ôli en ña silber 30. ¹⁶ Gêdên tonanğen en gêdib gebe êtap ñasawa ñajam ten sa gebe eoc en lasêña.

Jesu gen Pasa gêwiñ nê ñacseñomi
(Mar 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Joan 13:21-30)

¹⁷ Gêdên Om Polom Ñalucña ñabêc ñamataña ñacseñomi dêdên Jesu sêja ma têtû kênac gebe “Aôm gobe aêac amansañ ôniñ Pasa ñamala anğa ondoc.” ¹⁸ Ma en kêsôm gebe “Asa malac andên ñac ten ana ma asôm êndên en gebe ‘Mêtêmôkê awa tonec gebe Ñoc noc kêdabiñ ma aê to ñoc ñacseñomi abe aniñ Pasa anğôn awiñ aôm.’ ” ¹⁹ Ma ñacseñomi sêgôm kêtôm Jesu kêsakiñ êsêac ma sêmasañ Pasa.

²⁰ Kêtula acgom ma en to nê ñacseñomi 12 sêsa tauñ sic. ²¹ Sen gên sêmoa ma Jesu kêsôm gebe “Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Amacnêm ñac ten oc eoc aê lasê.” ²² Êsêacnêñ ñalêlôm ñawapac ñanô ma sêkên tauñ tagen-tagen jatêtu kênac en gebe “Apômtau, oc aê me.” ²³ Ma en gêjô êsêac awen gebe “Ñac tau, tañ aêagêc asac polom tôn selenğen kêsêp laclu su, ñac tonan tec oc eoc aê lasê.

²⁴ Ñamalacnê Latu tau oc êsa nê lên êtôm teto gêc. Tagen ojae ñac tauma, nan eoc Ñamalacnê Latu lasê nan, têna êkôc en atomman.” ²⁵ Ma Juda tau, tañ gebe eoc en lasê nan, kêsôm gebe “Mêtêmôkê, oc aê me.” Jesu kêsôm gadên en gebe “Taôm kôsômğac.”

Biñ moasiñ dabuñña
(Mar 14:22-26; Luk 22:15-20; 1Kor 11:23-25)

²⁶ Sen gên sêmoa, go Jesu kêkôc polom mênghêjam danğe ma kêpô kêkôc jakêkên gêdên ñacseñomi ma kêsôm gebe “Akôc êwac aniñ. Aênoc ôlic tonec.” ²⁷ Go kêkôc laclu mênghêjam danğe ma kêkên gêdên êsêac ma kêsôm gebe “Samob akôc êwac anôm. ²⁸ Aênoc dec jamoatiñ poacña tau tonec, tañ kakêc siñ kêtû

taêsamŋa gebe êsuc sec ôkwi. ²⁹ Aê jasôm êndên amac gebe Aê janôm wain ŋanô tonec êtiam atom, e êndên bêc ônê, go janôm wakuc jawiŋ amac anŋa Tamocnê gamên.” ³⁰ Sêsôm wê moasiŋa su acgom, go sêpi Lôckatêkwi sêja.

Jesu kêkên puc Petere

(Mar 14:27-31; Luk 22:31-34; Joaŋ 13:36-38)

³¹ Sêsêlên sêmoa, go Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Êmbêc tonec amac samob awi aê siŋ gebe teto gêc gebe ‘Aê janac ŋacejeb ma domba samob sêc êliŋ-êliŋ.’” ³² Mago embe jandi sa su, oc jamuŋ amac jana Galilaila.” ³³ Ma Petere gêjô eŋ awa gebe “Samob embe sêwi aôm siŋ, mago aê taucgeŋ oc jawi aôm siŋ atomanô.” ³⁴ Jesu kêsôm gêdên eŋ gebe “Binŋanô, aê jasôm êndên aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtaŋ atomgeŋ, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” ³⁵ Ma Petere kêsôm gêdên eŋ gebe “Sênac aê êndu jawiŋ aômman, aê gabe jansa aôm auc atomanô.” Ma ŋacsenomi samob sêsôm amboac tonanŋeŋ.

Jesu keteŋ mec gêmoa kôm Getsemane

(Mar 14:32-42; Luk 22:30-46)

³⁶ Go Jesu kêkôc êsêac sa sêja gamên ten, ŋaê Getsemane, ma kêsôm gêdên ŋacsenomi gebe “Anŋôn tonec ma aê gabe jana ônê najaten mec.” ³⁷ Ma kêkôc Petere to Sebedai latuagêc sêwiŋ eŋ. Nê ŋalêlôm ôluŋ-ôluŋgeŋ ma katu kêlênim tau. ³⁸ Go kêsôm gêdên êsêac lau têlêac gebe “Noc katuc ôluŋôluŋgeŋ e gabe jamac. Amoa tonec ma anam jali awiŋ aê.” ³⁹ Go kêsa ŋasawa gêŋgic saunŋeŋ e gêu tau lanŋanô jagêdên nom ma keteŋ mec gebe “Tamoc, embe êtôm, go ôkôc laclu tonec su anŋa aêŋoc. Mago aêŋoc biŋ êtu tôŋ atom, aôm taôm nêmbiŋ.”

⁴⁰ Go gêmu gêdên ŋacsenomi gêja e gêlic êsêac sêc bêc ma kêsôm gêdên Petere gebe “Amboac ondoc, amac oc anam jali ockatu ŋasawa tagen awiŋ aê atôm atom me. ⁴¹ Anam jali to aten mecman gebe lêtôm êtap amac sa atom. Nalau ôli palê, mago ôlim tekweŋm gêbac.”

⁴² Go gêja kêtiam kêtu dim luagêcŋa ma keteŋ gebe “Tamoc, embe êtôm gebe ôkôc laclu tonec su atom, nan janômman. Aôm taôm nêmbiŋ êtu tôŋ.” ⁴³ Ma gêmu gêja kêtiam e gêlic êsêac sêc bêc gebe mateŋanô ŋawapac kêsa su.

⁴⁴ Tec gêwi êsêac siŋ kêtiam ma gêja jaketeŋ kêtu dim têlêac ma kêsôm biŋ tonanŋeŋ kêtiam. ⁴⁵ Go gêmu gêdên ŋacsenomi gêja ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Aêc bêc to alêwan taôm amoa me. Alicgac, ŋanoc tau kêdabiŋgac, oc sêkên ŋamalacnê Latu êsêp lau sec lemeŋ. ⁴⁶ Andi sa ma tawac. Alic acgom, ŋac-eoc-aê-lasêwaga mênkêdabiŋ.”

*Sêkôc Jesu tonj**(Mar 14:43-50; Luk 22:47-53; Joan 18:3-12)*

⁴⁷ Kêsôm biñ kêkô ma êsêac 12 nêñ teñ, Juda, kêkôc lau pom kapôên teñ sêôc siñ to olopoac anja dabuñsêga to launên laumata nêñ sêmên. ⁴⁸ Ñac-eoc-eñ-lasêwaga kêkên ñabelo teñ gêdên êsêac ma kêsôm gebe “Ñac tañ jalêsôp eñ alianô nañ, ñac tau tonañ. Akôc eñ tôn.” ⁴⁹ Go gacgeñ kêtú gasuc gêdên Jesu gêja ma kêsôm gebe “O Metêmôkê” ma kêlêsôp eñ alianô. ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdên eñ gebe “Ñacnec, gômôên kêtú agenña.” Go êsêac têtú gasuc sêja e sêjac lemeñ kêsêp Jesu ma sêkôc eñ tôn. ⁵¹ Ma êsêac tañ sêwiñ Jesu nañ, nêñ teñ kêkên lêma jagêbuc nê siñ sa ma gêjac dabuñsêganê sakiñwaga e kêpa tañjalañ su. ⁵² Ma Jesu kêsôm gêdên eñ gebe “Ônsêmuñ nêñ siñ êsêp ñamala êtiam, gebe samob, tañ lemeñ gêdên siñ nañ, siñ oc enseñ êsêac su. ⁵³ Aôm gobe aê embe jateñ Tamoc gebe êkên anjela êlêlêc tonj kapôên 12 su sep tageñ mênşênam aê kêsi, oc jatôm atom me. ⁵⁴ Aê embe jañgôm amboac tonañ. go biñdêm, tañ teto gêc gebe biñ tonec mênşesañ nañ, oc êtu anô amboac ondoc.”

⁵⁵ Gêdên ñasawa tonañ Jesu kêsôm gêdên lau tau gebe “Amac amênj abe akôc aê tôn, mago agôm amboac adên kêjañgowaga teñ, tec aôc siñ to olopoac gêwiñ. Kêtôm bêcgeñ kadôn lau gênşôn lôm dabuñ ma amac akôc aê tôn atom. ⁵⁶ Biñ tonañ samob mênşkêsa gebe propetenên biñ, tañ teto gêc nañ, êtu tôn.”

Ma ñacseñomi samob sêwi eñ siñ ma sêc su sêja.

*Dabuñwaga to laumata sêgôm Jesunê biñ**(Mar 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Joan 18:13-14, 19-24)*

⁵⁷ Lau tañ sêkôc Jesu tôn nañ, sêwê eñ dêdên dabuñsêga Kaiapa sêja. Anja tônê biñsutau to laumata sêkac tauñ sa sêmoa. ⁵⁸ Ma Petere gêjac tau susu kêdaguc e jakêsa dabuñsêganê andu ñamalacluj ma kêsô jagênşôn gêwiñ sakiñwaga gebe êlic biñ tau ñam. ⁵⁹ Lau dabuñsêga to laumata samob, tañ sêkac sa sêmoa nañ, sêsôm biñ sebe sênşônliñ êpi Jesu gebe sênac eñ ênduñ. ⁶⁰ Lau taêsam sêgônliñ biñ kêpi eñ, mago têtap ñanô teñ sa atom. Ñac luagêc dêdi sa kêtú ñamu ⁶¹ ma sêsôm gebe “Ñac tonec kêsôm gebe ‘Aê katôm gebe jansenj Anôtônê lôm dabuñ su ma jakwê sa êtôm bêc têlêac.’ ”

⁶² Ma dabuñsêga gêdi sa ma kêsôm gêdên eñ gebe “Aôm gobe ôjô biñ atom me. Biñ amboac ondoc tec sêgônliñ kêpi aôm.” ⁶³ Mago Jesu gêjam tau tônşen. Ma dabuñsêga kêsôm gêdên eñ gebe “Aê jatôc lemoc êpi Anôtô mata jali gebe aôm ôwa taôm sa êndên aêacmañ gebe Kilisi, Anôtônê Latu tau aôm me masi.” ⁶⁴ Jesu gêjô eñ awa gebe “Taôm kôsômşac. Mago jasôm êndên amac gebe Oc alic ñamalacnê Latu êñşôn

ñaniniñ Natau nê anôña ma êngôñ tao undambêña ñaô êmêñ.”
⁶⁵ Kêsôm e dabuñsêga kêkac nê ñakwê gêngic ma kêsôm gebe
 “Enj kêsôm biñ alôbalôbgoc, tapô lêna lau sêsôm biñ lasêña
 ñagêdô êtu asageñña. Biñ alôb-alôb tau tec galoc añôgac.”⁶⁶ Ma
 abe amboac ondóc.” Tec êsêac sêjô enj awa gebe “Enj êmac
 êndugeñ.”

⁶⁷ Sêsôm tonañ ma sêkasôp kêpi enj lañôanô sêmêgôm lemen
 ma têtuc enj, ma ñagêdô têtap enj ⁶⁸ ma sêsôm gebe “Kilisi, oc
 lasê êndêñ aêac. Asa tanj gêjac aôm.”

Petere gêsa Jesu auc

(Mar 14:66-72; Luk 22:56-62; Joañ 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Petere gêngôñ malaclunj ma sakinwagao tenj kêtú gasuc
 enj ma kêsôm gebe “Aôm tec gôwiñ Jesu Galilaiña amboac
 tonañ.”⁷⁰ Mago enj kêpa tau gêdêñ êsêac samob gebe “Biñ tanj
 kôsôm nanj, aê gajam kauc.”⁷¹ Go Petere gebe êsa sacgêdôña
 êna e sakinwagao tenj gêlic enj kêtiam ma kêsôm gêdêñ lau, tanj
 sêkô nanj, gebe “Ñac tonec gêwiñ Jesu Nasareña.”⁷² Ma Petere
 kêpa tau kêtiam e kêtôc lêma gêwiñ gebe “Aê kajala ñamalac tônê
 atom.”⁷³ Saunjenj acgom, go lau, tanj sêkô-sêkô nanj, têtú gasuc
 sêja ma sêsôm gêdêñ Petere gebe “Biññanôgoc, êsêacnêñ ñac tenj
 aôm, tec awam tau jala.”⁷⁴ Go enj gêôc awa sa, kêpuc boa tau
 ma kêtôc lêma gebe “Aê kajala ñamalac tônê atom.” Kêsôm biñ
 tonañ gêmoa e gacgenj talec kêtanj.⁷⁵ Tec tanj gêjam biñ, tanj Jesu
 kêsôm nanj, gebe “Talec oc êtanj atomgenj, ma aôm ônsa aê auc
 êtu dim têlêac.” Tec kêsa gêja kêtanj ñanô.

27

Sêwê Jesu dêdêñ gôliñwaga Pilata

(Mar 15:1; Luk 23:1-2; Joañ 18:28-32)

¹ Oc mênkêtuñ tau ma lau dabuñsêga samob to launêñ
 laumata sêkac tauñ sa ma sêkic Jesunê biñ gebe sênac enj êndu.
² Tec sêsô enj tônia ma sêkôc enj dêdêñ gôliñwaga Pilata sêja.

Juda gêjaña

(Apos 1:18-19)

³ Gêdêñ tanj ñac-geoc-enj-lasêwaga Juda gêlic gebe sêkic Jesunê
 biñ e gêbacnê, tec taê gêjam tau ma kêkôc awa silber 30 nanj
 gêdêñ lau dabuñsêga to laumata gêmu gêja,⁴ ma kêsôm gebe
 “Aê gagôm secgoc, gebe gaoc ñac gêdêñ lasê.” Ma êsêac sêsôm
 gebe “Aêacma gêñ atom, aôm taôm ôlic.”⁵ Tec enj kêbaliñ silber
 siñ gêc lôm dabuñ ma kêtaiñ tau su jagêbic tau êndu.

⁶ Go dabuñsêga sêkôc awa tau sa ma sêsôm gebe “Awa decña
 tonec embe takêñ êsêp kanom lôm dabuñña, oc eso biñsu.”
⁷ Tec sêsôm biñ kêpi tagenj ma sêjam ôli ñac-gêjac-kuwaga nê kôm

gebe sênsuŋ lau jaba sênc. ⁸ Kêtu tonanŋa sêsam kôm tau gebe “Kômdec” e mênghêdêŋ galoc.

⁹ Tec biŋ, taŋ propete Jeremia kêsôm nan, kêtû anô gebe “Êsêac sêkôc silber 30, taŋ kêtû ênê ŋaôli lau Israel sêlôc kêpi nan, ¹⁰ ma sêkêŋ gêdêŋ ŋac-gêjackuwaga nê kôm kêtôm Apômtau kêsakiŋ aê.”

Pilata kêtû lêsu Jesu

(Mar 15:2-5; Luk 23:3-5; Joaŋ 18:33-38)

¹¹ Êsêac sêkôc Jesu kêkô gôliŋwaga lanônêŋ, ma gôliŋwaga kêtû kênac eŋ gebe “Judanêŋ kiŋ aôm me masi.” Tec Jesu gêtôc gebe “Kôsômgaç.” ¹² Go lau dabuŋsêga to laumata sêgôliŋ biŋ kêpi eŋ, tec gêjô êsêac awenŋ atom. ¹³ Ma Pilata kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gônô biŋ, tê sêgôliŋ kêpi aôm nê atom me.” ¹⁴ Ma Jesu gêjô ênê biŋ teŋ atomanô, tec gôliŋwaga tau gê taê ŋanô.

Sêsôm kêtû tôŋ gebe Jesu êmac êndu

(Mar 15:6-15; Luk 23:13-25; Joaŋ 18:39-19:16)

¹⁵ Kêtôm omsêgagenŋ gôliŋwaga kêsa nê lêŋ teŋ amboac tonec. Eŋ kêgaboac ŋac kapoacwalôŋa teŋ su gêdêŋ lau kêtôm êsêac tauŋ sêsam. ¹⁶ Ma gêdêŋ tonanŋ êsêacnêŋ ŋac kapoacwalôŋa towae secŋa teŋ gêŋgôn, ŋaê Baraba. ¹⁷ Sêkac tauŋ sa su, go Pilata kêtû kênac êsêac gebe “Amac abe jaŋgamboac asa êndêŋ amac, Baraba me Jesu, taŋ sêsam eŋ gebe Kilisi nan.” ¹⁸ Pilata kêjalagac gebe sêkêŋ Jesu kêtû têtac secŋa gêdêŋ eŋ gêja.

¹⁹ Pilata jagêŋgônŋ lêpônŋ sêmêtoc biŋŋa, ma nê awê kêsakiŋ biŋ gêdêŋ eŋ gêja gebe “Ôlic gebe ôwê ŋac gêdêŋ tonanŋ nê biŋ ŋakaiŋ atom, gebe aê gaêc mê kêpi eŋ ma ênê biŋ kêkêŋ wapac aê ŋanô.”

²⁰ Ma lau dabuŋsêga to laumata sêsôm biŋ kêsêp lau têtac gebe tetenŋ êtu Barabaŋa ma sensenŋ Jesu suŋa. ²¹ Ma gôliŋwaga kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac abe jaŋgamboac ŋac luagêc tonec nêŋ asa su êndêŋ amac.” Ma êsêac sêsam “Baraba”. ²² Pilata kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ma Jesu, taŋ sêsam eŋ gebe Kilisi nan, oc jaŋgôm eŋ amboac ondoc.” Ma êsêac samob sêsôm gebe “Eŋ êpi kakesotau êna.” ²³ Ma eŋ kêsôm gebe “Eŋ gêgôm sec amboac ondoc.” Mago êsêac sêmôêc sêôc aucgenŋ gebe “Eŋ êpi kakesotau êna.” ²⁴ Pilata gêlic gebe oc êŋgôm êtôm atom ma lau sêli tauŋ sa ênam sêga, tec kêkôc bu jakêkwasiŋ lêma lau sêlic ma kêsôm gebe “Aê jawê ŋac tonec nê dec ŋakaiŋ atom, amac taôm alic.” ²⁵ Ma lau samob sêjô ênê biŋ gebe “Ênê dec êpi aêac tauŋ to ma ŋapalê.” ²⁶ Go Pilata kêgaboac Baraba su gêdêŋ êsêac, ma si Jesu ma kêkêŋ eŋ gêja gebe sênac eŋ êpi kakesotau.

*Lau sinj sêsu Jesu susu
(Mar 15:16-20; Joaņ 19:2-3)*

²⁷ Ma gôlinjwaganê lau sinj sêkôc Jesu sêja gôlinjwaganê andu ma sêkac sinjwaga samucgeņ sa gebe sêlic eņ. ²⁸ Êsêac sêkwalec ênê ñakwê su ma sêu sinjwaganêņ ñakwê asôsamuc baliņ jagêsaņ eņ, ²⁹ go sêmôê okêm kêtusunja sêsêkêņ eņ kêkuc to sêkêņ ôpic eņ kêkam gêc lêma anôņa ma sêpôn aenđduc gêdêņ eņ to sêsu eņ susu gebe “Judanêņ kiņ, ômoa ñajamôn.” ³⁰ Sêkasôp kêpi eņ to si eņ ña ôpic tau kêsêp mômêapac. ³¹ Sêsu eņ susu su acgom, go sêkwalec ñakwê baliņ naņ su ma sêu eņ tau nê ñakwê gêsana eņ, go sêwê eņ sêja sebe sênac eņ êpi kakesotau.

*Sêjac Jesu kêpi ka
(Mar 15:21-32; Luk 23:26-43; Joaņ 19:17-27)*

³² Sêsêlêņ sêmoa e jadêdac ñac teņ, ñaê Simon anja Kurene, ma sêkac eņ gebe êoc Jesunê kakesotau su. ³³ Jasêo lasê gamêņ teņ, ñaê Golgata, ñam gebe “Gamêņ mômêlacņa” ³⁴ ma sêkêņ wain to ñaikisi gêdêņ eņ gebe ênôm. Eņ kêsae ma gebe ênôm atom. ³⁵ Sêjac eņ kêpi kakesotau su acgom, go sêpuc kapoac ênê ñakwê ma sêjac sam ³⁶ ma sejop eņ Sêņgôn tônê. ³⁷ Ma teto ênê biņ ma sêjac tamiņ ka gêc eņ mômêapac ñaôņa gebe “Judanêņ kiņ Jesu tau tonec.” ³⁸ Gêdêņ tonan sêjac kêjaņgowaga luagêc sêpi kakesotau sêwiņ eņ, teņ geņkaleņ anôņa ma teņ geņkaleņ gasêņa.

³⁹ Ma lau, taņ sêwê sêja sêmêņ sêmoa naņ, têdaiņ gêsunja ma sêsôm biņ alôb-alôb kêpi eņ ⁴⁰ gebe “Aôm tau, taņ gobe onsen lôm dabunja su ma ôkwê sa êndêņ bêc têlêac naņ, embe Anôtônê Latu aôm, go ônam taôm sa ôsêp anja kakesotau ômôêņmaņ.” ⁴¹ Lau dabunjsêga to biņsutau ma laumata sêsu eņ susu amboac tonan gebe ⁴² “Lau ñagêdô tec gêjam êsêac sa, mago gêjam tau sa jakêtom atom. Israelnêņ kiņ eņ, tec galoc êsêp anja kakesotau êmêņmaņ, go aêac takêņ êwiņ eņ. ⁴³ Eņ taê kêka Anôtô ma kêsôm gebe Anôtônê Latu eņ. Tec galoc embe Anôtô taê ênam eņ, naņ ênam eņ kêsi.” ⁴⁴ Ma kêjaņgowaga, taņ sêjac êsêagêc sêpi kakesotau sêwiņ eņ naņ, sêbu eņ amboac tonan.

*Jesu gêmac endu
(Mar 15:33-41; Luk 23:44-49; Joaņ 19:28-30)*

⁴⁵ Gêdêņ taņ oc kêkô ñalunja naņ, gêsunjbôm gêjam gamêņ samob auc e gêdêņ oc mata. ⁴⁶ Ma gadêņ oc mata tonan Jesu gêmôêc awa kapôeņ gebe “Êli, Êli, lêma sabatani,” ñam gebe “Aêņoc Anôtô, aêņoc Anôtô, amboac ondoc gôwi aê sinj.” ⁴⁷ Ma lau ñagêdô, taņ sêkô ñagala naņ sêņô, tec sêsôm gebe “Ñac tau gêmôêc Elia.” ⁴⁸ Ma êsêacnêņ ñac teņ kêlêti sebenja jakêsac mêckelep tôn kêsêp bu ñamakic ma gêjac kêsô ôpic jagêsunja gêdêņ eņ gênôm. ⁴⁹ Ma ñagêdô sêsôm sebe “Akôgeņ ma talic acgom,

Elia oc êmêñ ênam enj kêsi me masi.” ⁵⁰ Go Jesu gêmôêc awa kapôênj kêtiam ma gêwi katu sinj.

⁵¹ Ma obo balinj, tanj genkaleñ lôm dabunj nanj, kêkac tau gêngic gêja luagêc anja ñaô e jakêsu ñalabu, ma ôjô gêjam e poc gêôc kêkôc, ⁵² ma sêô gêña ma lau dabunj, tanj sêc bêc sêc nanj, nêñ taêsam dêdi sa toôlinjenj ⁵³ sêsa anja sêô sêmêñ. Ma gêdênj tanj enj gêdi sa nanj, sêsa malac dabunj sêja ma têtôc taunj dêdênj lau taêsam sêlic.

⁵⁴ Ma kapitai to nê lau, tanj sejop Jesu sêmoa nanj, sêlic ôjô gêjam to gêñ samob tonanj tec têtakê ñanô ma sêsôm sebe “Ñac tonec Anôtônê Latu enj binñanôgoc.” ⁵⁵ Ma lauo taêsam, tanj têdaguc Jesu anja Galilaila sêmêñ sêjam sakinj enj nanj, sêkô ec jaêcgenj ma sêlic. ⁵⁶ Ma lauo tau nêñ ñagêdô tonec Maria anja Magdala ma Jakobo agêc Josep tenenji Maria ma Sebedai latuagêc tenenji.

Sêsunj Jesu

(Mar 15:42-47; Luk 23:50-56; Joañ 19:38-42)

⁵⁷ Ñakêtula ma ñac tolêlôm tenj anja Arimatia, ñaê Josep, gêmêñ. Enj kêtus Jesunê ñacsenjom amboac tonanj. ⁵⁸ Enj gêdênj Pilata gêja ma ketenj Jesunê ñawêlêlanj, tec Pilata kêjatu gebe sêkênj êndênj enj. ⁵⁹ Josep kêkôc ñawêlêlanj jakêkwa auc ña obo kwalam-kwalam ñajam tenj ⁶⁰ ma ketoc enj gêc nê sêô wakuc, tanj kêsap kêsêp poc nanj, ma kêsabi poc kapôênj jagêñgônj sêawa auc, ma gêc gêja. ⁶¹ Ma Maria anja Magdala agêc Maria tenj sêmoa tônê sêñgônj sêkanônj sêô tau.

Sinjwaga sejop sêô

⁶² Bêc sêmasanj taunja gêjana su, ma ñabêc tenj, go lau dêbunjsêga to Parisai sêwiñ taunj dêdênj Pilata sêja ⁶³ ma sêsôm gebe “Apômtau, aêac taênj gêjam binj, tanj dansanjtêna tônê kêsôm gêdênj tanj gêmoa mata jaligenj nanj, gebe ‘Bêc têlêac ênaña acgom, go jandi sa êtiam.’ ⁶⁴ Tec abe akênj lau nasejop ênê sêô e bêc têlêac ênaña acgom gebe moae ênê ñacsênjomi nasênam genjenj enj ma sêsôm êndênj lau gebe ‘Enj gêdi sa anja ñacmatênênj.’ Binjdananj ñamuña tonanj oc êtu kapôênj êlêlêc gêmunja su.” ⁶⁵ Tec Pilata kêsôm gêdênj êsêac gebe “Akôc sinjwagamanj, ana ma amansanj sêô ñajanja êsa e alic naêtôm.” ⁶⁶ Êsêac sêja sêpac katêkwi gêwê kêsêp poc ñasawa e sêmasanj sêô ñajanja kêsa ma sêkênj sinjwaga sejop.

28

Jesu gêdi sa

(Mar 16:1-10; Luk 24:1-12; Joañ 20:1-10)

¹ Gêdênj woke ñabêc ñamata ñabêbêc kanucgenj, go Maria anja Magdala agêc Maria tenj sêja sebe sênac e sêô kêsi. ² Ma

Apômtaunê anjela tenj kêsêp anjga undambê gêmênj, tec ôjô gêjam kapôênj ma anjela tau kêsabi poc su ma gêngônj ñaô. ³ Ñac tau ôli amboac ôsic ma nê ñakwê sêp samuc amboac oc ñaboatilo. ⁴ Gejobwaganênj ñalêlôm ñatutuc e têtênêp ma matenj kêlô sêsêp jasêc.

⁵ Ma anjela awa gêjac lauo gebe “Atêc taôm atom. Aê galic amac asôm Jesu, tanj sêjac enj kêpi kakesotau nanj. ⁶ Enj gêc tonec atom, enj gêdi sa su kêtôm tanj enj kêsôm nanj. Amênj, mênjêlic mala, tanj enj gêc nanj. ⁷ Go sebenj naasôm ñawae êndênj ênê ñacsenjomi gebe ‘Enj gêdi sa anjga ñacmatênênj su ma alicgac, enj oc êmunj amac êna Galilaia, oc alic enj anjga ônê.’ Binj tau tanj kasôm gêdênj amac.” ⁸ Awêlagêc tonanj sêsa anjga sêô sebenj sêja totetec tauñ ma totêntac ñajam samucgenj. Agêc sêlêti sebe nasêsôm ñawae êndênj ênê ñacsenjomi.

⁹ Tec Jesu gêdac êsêagêc ma kêsôm gebe “Têmtac ñajam êsa.” Ma agêc têtû gasuc sêja e sêkam enj akainj tôñ ma sêpônj aenjudic gêdênj enj. ¹⁰ Go Jesu kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Atêc taôm atom. Ana asôm ñawae êndênj ñoc lasici gebe sêna Galilaia acgom, go sêlic aê anjga tônê.”

Siñwaga sêsôm Jesu gêdi sa ñawae

¹¹ Agêc sêsêlênj sêmoa ma siñwaga, tanj sejop sêô nanj, nênj ñagêdô sêja malac ma sêsôm binj samob, tanj gêgôm êsêac nanj, ñawae gêdênj lau dabunjsêga. ¹² Ma êsêac sêkac sa sêwiñ laumata ma sêmasañ e sêkênj awa taêsam gêdênj siñwaga ¹³ ma sêsôm gebe “Asôm gebe Aêac aêc bêc, ma gêdênj gêbêc ênê ñacsenjomi sêmênj sêjam genjenj ênê ñawêlêlanj. ¹⁴ Ma binj tau embe ñapuc êsa êndênj gôliñwaga, aêac oc anac enj têtac tôñ ma akac amac su anjga gêñwapac.” ¹⁵ Tec siñwaga sêkôc nênj awa sa ma sêgôm kêtôm sêjac binjsu êsêac. Ma binj tau kêtû tapa anjga Judanênj ma gêc mênjgêdênj galoc.

Jesu geoc tau lasê gêdênj nê ñacsenjomi

(Mar 16:14-18; Luk 24:36-49; Joañ 20:19-23; Apos 1:6-8)

¹⁶ Êsêac ñacsenjomi ¹¹ sêja Galilaia jasêpi lôc, tanj Jesu gêjac noc êsêac nanj. ¹⁷ Ac sêlic enj e sêpônj aenjudic ma êsêacnênj ñagêdô têtac lulu. ¹⁸ Tec Jesu kêsâ jakêsôm gêdênj êsêac gebe “Undambê to nom ñatau aê. ¹⁹ Amboac tonanj ana e akalem lau samob sa têtû ñoc ñapalê, go ansañgu êsêac anam Tamoc agêc Latu ma Ñalau Dabunj nê lanjô, ²⁰ ma andônj êsêac gebe sêmansañ binj samob, tanj kasakinj amac nanj. Alicgac me, aê jawiñ amac êtôm bêc samob e nom ñatêm êmbacnê.”

Nawae Najam kêtôm MARKA KETO

Nawae Najam kêtôm Marka Keto kêtû “Jesu Kilisi, Anôtônê Latu, nê Nawae Najam,” tec enj gêwa Jesu sa gebe ñac têkwa saki gêgôm kôm ñadôbgenj ma amboac ñatau enj. Gêgôm gêj amboac ñatau enj nec, kêtû awê kêpi binj enj kêdônj-kêdônj nanj, ma kêpi nê ñaclai, tanj kêtinj ñalau sec ña awagenj ma kêsuc launêj sec ôkwi nanj. Jesu kêsam tau gebe Ñamalacné Latu enj gêwinj, tanj gêmênj gebe êkêj tau gebe êngamboac lau su anja sec ñañaclai.

Marka keto Jesunê minj gêc awê solop, keto kêtû wakac. Enj kêwaka kôm Jesu gêgôm nanj sa kêlêlêc binj enj kêsôm to kêdônj lauñja nanj. Gêjac m Nawae Najam tau keto binj dambêgenj kêpi ñackêsagu Joanj ma kêpi Jesu gêlinj sanju to Sadanj kêlêtôm enj nanñja ma gacgtenj gelom Jesu gêgôm gêmác ñajam kêsa ma gêjam mêtê lau ñasakinj tau. Malôgenj acgom, go lau, tê têtadaguc Jesu nê, nêj kauc kêsa-kêsa kêpi enj ma ênê sonjo-sonjo sêkêj kisa enj ñandanj kêsa. Marka gêjac Jesunê woke ñamuñja, tanj sêjac enj kêpi ka ma enj gêdi sa anja ñacmatênêj ñaminj gêc môkêlatu ñamuñja.

Nadênanj

1. Gêjac m Nawae Najam tau 1:1-13
2. Jesu gêjam mêtê gêmôa Galilaia 1:14–9:50
3. Anja Galilaia gêja Jerusalem 10:1-52
4. Jesunê woke ñamuñja anja Jerusalem to malac, tanj gêc malac tau ñagala nanj 11:1–15:47
5. Jesu gêdi sa anja ñaematên j 16:1-8
6. Apômtau gêdi sa su jageoc tau lasê ma kêpi undambê gêja 16:9-20

Ñackêsagu Joanj gêjam mêtê

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Joanj 1:19-30)

¹ Jesu Kilisi, Anôtônê Latu, nê nawae najam tonec. ² Nawae ñajam tau gêjac m kêtôm propete Jesaia keto gebe

“Ôlic acgom, Anôtônê binj tau tonec, aê jasakinj ñoc ñacjaenj êmunj aôm naêmansanj nê m intêna.

³ Ñac tenj gêmôêc awa tonec gêmôa gamênj sawa gebe ‘Amansanj gamênj Apômtau êsêlêñña to amêtôc ênê intêna êtu solop.’ ”

⁴ Ñackêsagu Joanj gêô lasê gamênj sawa ma kêsagu lau to gêjam mêtê êsêac gebe “Anam taôm ôkwi to alinj sanju ma Anôtô êsuc nê m sec ôkwi.” ⁵ Tec lau gamênj Judaijanja to lau Jerusalemñja samob sêsa dêdêj enj sêja ma seoc nêj sec lasê, go kêsagu êsêac anja bu Jordan.

⁶ Ma Joan kêsô bôc kamele ñaôlilu, tañ sêwa kêtû obo nañ, to kêjandinj ômbinjakap bôc ñaôlic gêc dambêpalê ma geñ wagô to lêp kêtû nê mo. ⁷ Ma gêjam mêtê gebe “Ñac teñ oc êndañguc aê, nañ ñaclai kêlêlêc aê su. Aê oc jatôm gebe jatu ênê ataliwaga atom. ⁸ Aê tec kasagu amac ña bu ma eñ oc ênsañgu amac ña Ñalau Dabuñ.”

Jesu gêlinj sanju

(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ Gêdêñ tonañ Jesu anga Nasaret Galilaiana gêja ma Joan kêsagu eñ anga Jordan. ¹⁰ Jesu kêpi anga bu gêmênj e gêlic undambê gêña ma Ñalau Dabuñ amboac balôsi kêsêp mênjgêsac eñ ñaô. ¹¹ Ma awa teñ kêsa anga undambê gebe “Aêñoc Latuc aôm, tec têtac gêwiñ aôm ma galic aôm ñajam.”

Sadanj kêlêtôm Jesu

(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ma Ñalau Dabuñ kêkac Jesu gacgeñ kêsa gamênj sawa gêja. ¹³ Gêmoa gamênj sawa bêc 40 ma Sadanj kêlêtôm eñ, ma gêmoa gêwiñ bôc saleñña, mago añela sêjam sakinj eñ.

Jesu gêjac m nê kôm mêtêña anga Galilaia

(Mat 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Êsêac sêkôc Joan tôñ su acgom, go Jesu gêja Galilaia jagêjam mêtê kêpi Anôtônê ñawae ñajam ¹⁵ gebe “Noc tau mênjkêsa ma Anôtônê gamênj kêdabinj. Amboac tonañ anam taôm ôkwi ma akênj êwiñ ñawae ñajam tau.”

Jesu kêkalem lau inja aclê

(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11)

¹⁶ Jesu kêsêlêñ gêmoa bugêjactonj Galilaiana e gêlic Simon agêc lasi Andrea sêkêñ wasañ sêmoa gebe êsêagêc ñac ulu inja. ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Andañguc aê ma oc jakênj amagêc alô ñamalac.” ¹⁸ Tec gacgeñ dedec nêñ wasañ gêcña ma têdaguc eñ.

¹⁹ Gêwi gamênj tau sinj ma kêsêlêñ gêja ec saunjenj ma gêlic Sebedai latui Jakobo agêc lasi Joan sêbênôc wasañ sêngônj wanj. ²⁰ E gacgeñ gêmôêc êsêagêc ma sêwi tamenj Sebedai to nê kômwaga sinj sêngônj wanj ma têdaguc Jesu sêja.

Ñac tonjalau sec

(Luk 4:31-37)

²¹ Anga tonañ jasêsa Kapanaum ma gêdêñ sabat Jesu gacgeñ kêsô lôm jakedônj lau ²² e êsêac têtakê kêtû ênê mêtêña, gebe eñ kêdônj êsêac kêtôm binjsutau atom, kêdônj êsêac kêtôm ñac tonjalai teñ.

²³ Gêdêñ tonañ ñac tonjalau ñatêmui teñ gêngônj nêñ lôm, nañ gêmôêc gebe ²⁴ “Jesu Nasaretña, aêacnêñ asagenj ñagêdo

gêdêñ tauñ. Aôm gômôêñ gebe onseñ aêac su me. Aê kajala aôm-gac, Anôtônê ñac dabuñ aôm.”²⁵ Ma Jesu gec binj eñ gebe “Awammê êsa ma ôsa anja ênê ôna.”²⁶ Ma ñalau ñatêmui kêmônaj eñ e kêwakic kapôêñ, go kêsa anja ênê gêja. ²⁷ Ma lau samob selendec ñanô e têtû kênac gêdêñ tauñ gebe “Gêñ tonec amboac ondoc, mêtê wakucgoc. Eñ kêjatu ñalau ñatêmui toñaclaigeñ ma tañeñ wamu eñ.”²⁸ Ma gacgeñ ênê wae kêsa kêtôm Galilaila ñagamêñ samob gêjam aucgeñ gêja.

*Jesu gêgôm lau taêsam ôliñ ñajam kêsa
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)*

²⁹ Ma êsêac sêsa anja lôm mênjsêpi Simon agêc Andrea nêñ andu sêja, ma Jakobo agêc Joañ sêwiñ. ³⁰ Ma Simon lawao gêmac ôli ñawajaô kapôêñ gêc, tec gacgeñ sêsôm eñ ñawae gêdêñ Jesu. ³¹ Tec Jesu gêja e kêkôc eñ sa e ñawajaô gêwi eñ siñ ma gêjam sakinj êsêac.

³² Kêtula gêdêñ oc jakêsêp êsêac sejoñ lau gêmac samob ma lau toñalau sec samob dêdêñ Jesu sêja. ³³ Lau malac tonanña samob sêkac sa jasêkô katamña. ³⁴ Ma eñ gêgôm lau gêmac tokainj-tokainj taêsam ôliñ ñajam kêsa ma kêtiñ ñalau sec taêsam su ma gêjac jao ñalau sec gebe sêsôm binj atom, gebe êsêac sêjala enjac.

*Jesu gêjam mêtê gêmoa Galilaila
(Luk 4:42-44)*

³⁵ Ma gêdêñ bêbêc kanucgeñ Jesu gêdi gêja gamêñ sawa teñ jaketeñ mec gêmoa nê tauña. ³⁶ Go Simon to êsêac, tañ sêwiñ eñ nanj, têdaguc eñ ³⁷ e têtap eñ sa ma sêsôm gêdêñ eñ gebe “Lau samob sêsôm aôm.” ³⁸ Ma eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Tana malac ñagêdô anja ônêña êwiñmanj najanam mêtê êsêac anja ônêña amboac tonanj, gebe aê gajac kôm tonecgeñ ñawae tec gamêñ.” ³⁹ Amboac tonanj eñ gêjam mêtê kêtôm lôm Galilailanja samob ma kêtiñ ñalau sec su.

*Jesu gêgôm ñac tokamocbôm ôli kêtû selec
(Mat 8:2-4; Luk 5:12-16)*

⁴⁰ Ñac tokamocbôm gêdêñ Jesu gêja kêpônj aduc ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Embe têtmac êwiñ, nanj ôngôm aê jatu selec.”⁴¹ Jesu taê walô eñ tec kêmêtôc lêma jakêmoasac eñ ma kêsôm gêdêñ eñ gebe, “Aê gabe ôtu selec.” ⁴² Ma gacgeñ kamocbôm gêwi eñ siñ ma ôli kêtû selec. ⁴³ Go Jesu kêmasuc eñ gacgeñ kêsa gêja ⁴⁴ ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ôlic acgom, ôtu awê êndêñ lau teñ atom, naôtôc taôm êndêñ dêbunwaga ma ôkêñ da êtu kêtû selecña êtôm Mose kêjatu, gebe êwaka nêminj binj sa êndêñ êsêac.” ⁴⁵ Mago eñ kêsa gêja e gêjac tau nê minj topalêgeñ ma gêgôm binj tau kêtû tapa. Tec Jesu jakêsa malac samob gêmoa

awêgenj kêtôm gêmuḥḥa kêtiam atom, go gêjam tau susu gêmoa ḥamagêgenj ma lau anḡa malac gêdô-gêdô dêdêḥ enj sêja-sêja.

2

Jesu gêgôm ḥac natêkwa kêtû goloḥ ôli ḥajam kêsa
(*Mat 9:1-8; Luk 5:17-26*)

¹ Bêc ḥagêdô gêjaḥa acgom, go Jesu gêja Kapanaum kêtiam ma êsêac sêḥô enj ḥawae gebe gêḡḡôḥ nê andu. ² Ma lau taêsam sêkac tauḥ sa jasêpô enj ḥêḥôma ma sêkô katam dêmoêḥa gêwiḥ, go enj gêjam mêtê êsêac. ³ Gêjam mêtê gêmoa ma sêkôc ḥac tenj ḥatêkwa kêtû goloḥ dêdêḥ enj sêja. Lau aclê sêbalaḥ enj. ⁴ Lau taêsam sêkô êsêac auc ma sêgôm gêḡlêlôm sebe nasêsa Jesu ḥagala elêmê, tec sêkac andu ḥasalôm sa kêkanôḥ ônaḥ Jesu kêkô naḥ, go sêlêwaḥ ḥac ḥatêkwa kêtû goloḥ tonaj tomêgenj kêsêp gêja. ⁵ Jesu gêlic êsêac sêkêḥ gêwiḥ, tec kêsôm gêdêḥ ḥac ḥatêkwa kêtû goloḥ gebe “Latucenec, aê kasuc aômḥem sec ôkwi su.” ⁶ Ma biḥsutau ḥagêdô, taḥ sêḡḡôḥ tonaj sêwiḥ naḥ, taêḥ gêjam gêc nêḥ ḥalêlôm gebe ⁷ “Ḥac tonec kêsôm biḥ amboac ondoci. Enj kêsôm biḥ alôb-alôb. Asa kêtôm gebe êsuc sec ôkwi. Anôtô taugenj.” ⁸ Tec Jesunê kauc kêtap bi ḥ, taḥ taêḥ gêjam gêc nêḥ ḥalêlôm naḥ sa, ma kêsôm gêdêḥ êsêac gebe “Asagenj amac taêm gêjam biḥ amboac tonaj gêc nêḥ ḥalêlôm. ⁹ Biḥ ondoci tasôm ḥagaô êndêḥ ḥac ḥatêkwa kêtû goloḥ. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômḥem sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe ‘Ôndi sa, ôluḥ nêḥ mê sa ma ôsêlêḥ.’ ¹⁰ Ma aê gabe amac ajala gebe Ḥamalacnê Latu kêtû ḥatau anḡa nom gebe êsuc sec ôkwi.” Go kêsôm gêdêḥ ḥac ḥatêkwa kêtû goloḥ gebe ¹¹ “Aê jasôm andêḥ aôm gebe Ôndi sa, ôluḥ nêḥ mê sa ma ôêc ôna nêḥ andu.” ¹² Ḥac tau gêdi sa gacgenj e kêluḥ nê mê sa ma kêsa gêja, samob sêlic enj e têtakê ḥanô ma sêlambij Anôtô gebe “Aêac alic gêḥ tenj amboac tonec atomanô.”

Jesu kêkalem Lewi
(*Mat 9:9-13; Luk 5:27-32*)

¹³ Go Jesu kêsa bugêjactonj gêja kêtiam ma lau samob dêdêḥ enj sêja jakêdôḥ êsêac. ¹⁴ Go kêsêlêḥ ma gêlic Alpai latu Lewi gêḡḡôḥ telonj malaḥ. Tec kêsôm gêdêḥ enj gebe, “Ôndaḡuc aê.” Lewi gêdi kêdaguc enj gêja.

¹⁵ Jesu genj gêḥ gêḡḡôḥ ênê andu, ma telonj to lau sec taêsam, taḥ têdaguc enj naḥ, sêḡḡôḥ sêwiḥ Jesu to nê ḥacsenjomi. ¹⁶ Parisainêḥ binsutau ḥagêdô sêlic enj genj gêḥ gêḡḡôḥ gêwiḥ lau sec to telonj, tec têtû kênac ênê ḥacsenjomi gebe “Enj genj to gêḥnôm gêḥ gêḡḡôḥ gêwiḥ telonj to lau sec kêtû asagenjḥa.” ¹⁷ Jesu gêḥô tec gêjô êsêac awenj gebe “Lau ôlinj ḥajam sêpô lêna

taun̄ kêtū doktaŋa atom. Mago lau togêmac tec sêpô lêna. Aê gamêŋ gabe jakalem lau gêdêŋ atom, jakalem lau secgeŋ.”

Bij tanam dabuŋ moŋa
(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Joaŋnê ŋacseŋomi to Parisai sêjam dabuŋ mo. Tec lau ŋagêdô dêdêŋ Jesu sêja têtū kênac eŋ gebe, “Kêtu agenŋa Joaŋnê ŋacseŋomi to Parisainêŋ ŋacseŋomi sêjam dabuŋ mo, mago aôm̄nêŋ ŋacseŋomi masi.” ¹⁹ Ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Lau embe sêniŋ awê ŋamoasiŋ ma ŋac-ênamawêwaga êmoa êwiŋ êsêac, oc sênam dabuŋ mo me. Ŋac-ênam-awêwaga embe emôa êwiŋ êsêac, oc sênam dabuŋ mo atom. ²⁰ Mago ŋabêc oc mêŋêsa ma sêkôc ŋac-ênam-awêwaga su aŋga êsêacnêŋ, nanŋo êsêac sênam dabuŋ mo êndêŋ bêc tonan̄.

²¹ “Ŋac teŋ oc êsi obo ŋatali wakuc êpi ŋakwê lanŋwa atom, gebe ŋatali wakuc oc êôc ŋakwê êŋgic, wakuc êkac su aŋga lanŋwa ma êkac kalalac e êtu sec samucgeŋ. ²² Ma teŋ oc êkêc wain wakuc êsêp bôc ŋaôlic lanŋwa atom. Embe sêŋgôm, oc wain êôc ŋaôlic êpoa e êtaiŋ ênaŋa ma ŋaôlic tau êtu sec amboac tonan̄. Wain wakuc sêkêŋ êsêp ŋaôlic wakuc.”

Ŋacseŋomi sesolop polom ŋanô geden̄ sabat
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Gêdêŋ sabat teŋ Jesu kêsêlêŋ gêmoa kôm polom-ŋa ŋalêlôm ma nê ŋacseŋomi sêsêlêŋ sêwiŋ ma sesolop polom ŋanô. ²⁴ Tec Parisai sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gôlicgac me, êsêac sêgôm gêŋ, taŋ tatôm gebe dangôm êndêŋ sabatŋa atom.” ²⁵ Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Bij taŋ Dawid gêgôm gêdêŋ gêmoa jageo ma mo gêjô eŋ to nê lau nan̄, asam atom me. ²⁶ Eŋ kêsô Anôtônê andu gêdêŋ ŋac dabuŋsêga Abiatar nê têm jagen̄ polom, taŋ sêkêŋ gêdêŋ Anôtô kêtū da ma sêjac jao gebe lau sêniŋ atom, dabuŋwaga taunŋeŋ, ma kêkêŋ gêdêŋ lau, taŋ sêwiŋ eŋ nan̄, seŋ amboac tonanŋeŋ.” ²⁷ Ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Anôtô kêkêŋ sabat kêtū ŋamalacŋa, eŋ kêkêŋ ŋamalac kêtū sabatŋa atom. ²⁸ Amboac tonan̄ Ŋamalacnê Latu kêtū sabat ŋatau gêwiŋ.”

3

Ŋac lêma kêtū golon̄ nê bij
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jesu kêsô lôm kêtiam ma ŋac teŋ gêmoa tonan̄, taŋ lêma kêtū golon̄. ² Tec êsêac dêdib Jesu gebe moae êŋgôm eŋ ôli ŋajam êsa êndêŋ sabat, gebe êsêac sebe sêŋgôliŋ bij êpi eŋ. ³ Ma eŋ kêsôm gêdêŋ ŋac lêma kêtū golon̄ gebe “Ôsa ômôêŋ.” ⁴ Go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Tatôm gebe tamoasiŋ lau me dangôm êsêac sec êndêŋ sabat. Tanam katun̄ sa me dansen̄ su.” E êsêac sêjam

taun tòn. ⁵ Tec en têtac nandan ma mata gê êsêac gelom-gelom e nê njalêlôm nwapac kêtû êsêac têtac nandan, go kêsôm gêdên nac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Tec en kêmêtôc lêma e njam kêsâ kêtiam. ⁶ Parisai sêsa e jagacgen sêwiñ Herodonê lau ma sêkic Jesunê biñ gebe senseñ en su.

Lau taêsam sêkac sa semoa bugêjactorj

⁷ Go Jesu to nê nacsenjomi têtaiñ taun su sêsa bugêjactorj sêja, ma lau taêsam anga Galilaila to Judaia ⁸ ma anga Jerusalem to Idumaia ma anga Jordan namakenj ônêja ma anga Turu to Sidon naganênj nagedô têdaguc en sêja. Lau taêsam, tañ sêñô en gêgôm gêj samob nawae, tec dêdênj en sêja. ⁹ Ma en kêsôm gêdên nê nacsenjomi gebe sêmansañ wan saun tenj êtu enja, gebe lau sêkapiñ en sa atom. ¹⁰ En gêgôm lau taêsam ôlinj njam kêsâ, ma êsêac, tañ nandan totau-totau gêgôm êsêac nanj, sêsêli-sêsêli lau dêdênj en sêja sebe sêmoasac enj. ¹¹ Nalau natêmui sêlic en e sêu taun sêc en lanônêmja ma sêmôc gebe “Anôtônê Latu aôm.” ¹² Tec en kêbaob êsêac njanja, gebe sêsôm en lasê atom.

Jesu kêjaliñ nê aposolo 12 sa (Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Go kêpi gamênj nabau gêja ma gêmôc êsêac, tañ nê njalêlôm kepenj êsêac nanj, dêdênj en sêja. ¹⁴ Ma Jesu kêjaliñ êsêac 12 sa ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amoa awiñ aê e jasakiñ amac anam mêtê lau ¹⁵ to jakênj naclai êndênj amac gebe atinj nalau sec.” ¹⁶ Enj kêjaliñ êsêac 12 tonanj sa ma gê Simonnê njaê gebe Petere ¹⁷ ma Sebedai latuagêc Jakobo agêc Joañ, tañ gê êsêagêcnênj njaê gebe Boaneges, nam gebe Wapap latuagêc, ¹⁸ ma Andrea agêc Pilip, ma Batolomai agêc Matai, ma Tom agêc Alpai latu Jakobo, ma Tadaï agêc Simon Kanaanja ¹⁹ ma Juda Isariot, tañ geoc Jesu lasê.

Jesu ma Belsebul (Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Ma Jesu gêmu gêja nê andu, ma lau sêkac sa sêpi tagenj kêtiam, tec en to nê nacsenjomi sebe sêniñ gênj e sêgôm jageo. ²¹ Ênê lau sêñô ma sêsa sebe sêkôc enj tònj sêsôm sebe “Gênj tenj gêgôm enj”.

²² Ma biñsatau, tañ anga Jerusalem sêsêp sêmên nanj, sêsôm gebe “Belsebul gêwiñ enj, tec kêtinj nalau sec na nalau sec nêj kasêga.” ²³ Amboac tonanj enj kêkalem êsêac sa ma kêsôm kêtû biñgôlinj gêdênj êsêac gebe “Sadanj oc êtinj Sadanj amboac ondoci. ²⁴ Gamênj tenj embe êwa tau êkôc, oc gamênj tonanj ênêc êtôm atom. ²⁵ Ma gôlôac tenj embe sêwa taunj êkôc, oc gôlôac tonanj sêmoa êtôm atom. ²⁶ Ma Sadanj embe êkênj kisa êndênj tau e êwa tau êkôc, oc êmoa êtôm atom, êtu nacgêbac.

27 “Mago ñac tenj êsô ñac ñajaña tenj nê andu naêjanjo ênê waba su atom. Enj ênsô ñac ñajaña tau tøj êmunj acgom, go êjanjo ênê waba.

28 “Binjanô, aê jasôm êndên amac gebe Ñamalac latunji nênj sec samob to nênj binj alôb-alôb, tanj sêsôm-sêsôm nanj, Anôtô oc êsuc ôkwi. 29 Mago ñac tenj embe êsôm binj alôb-alôb êpi Ñalau Dabunj, oc sêsuc sec tau ôkwi atomanô. Sec êsap enj tøj ênêc tenjenj.” 30 Êsêac sêsôm gebe “Ñalau ñatêmui gêgôm enj,” tec Jesu kêsôm binj tonanj.

Jesu têna to lasii ñanô

(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

31 Ma Jesu têna to lasii mênjsêkô dêmôêña ma sêkênj lau jasêmôêc enj. 32 Lau sêgi enj auc sêngônj ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Gôlicgac me, tênam to lasimi tec sêsôm aôm sêmoa dêmôêña.” 33 Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Tinoc to lasici asa lau.” 34 Go mata gaôc lau, tanj sêgi enj auc sanjônj nanj, ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê tinoc to lasici tau tonec. 35 Lau tanj sêmasanj Anôtônê binj, lau tonanj têtû lasicio to ñac ma tinoc.” *

4

Binjôlinj ñac kêpalip ñawêña

(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)

1 Go Jesu gêmu jagêjac m kêdônj êsêac gêngônj ambêô kêtiam. Lau taêsam sêkac sa dêdênj enj sêja, tec kêpi wanj tenj jagêngônj. Sêsu wanj su jakêpoac ma lau samob sêmoa bau e gêdênj butali. 2 Ma kêsôm binj taêsam gêdênj êsêac gêjam kêtû binjôlinjenj. Ma kêsôm kêsêp nê mêtê gêdênj êsêac gebe 3 “Akênj tanjem acgom. Alic acgom, ñac-kêpalip-ñawêwaga tenj kêsâ gêja gebe êpalip nê ñawê. 4 Kêpalip gêmoa e ñagêdô kêsêp intêna, tec moc mênjsenj su. 5 Ma ñawê ñagêdô kêsêp nompoc, nanj nom ñalêsi gêc atom. Tec gacgenj kêpoa gebe kêsêp nomlêlôm gêja atom. 6 E oc kêpi ma kêsêgô e kêtû masê gebe ñawakac keselenj kêsêp gêja atom. 7 Ma ñagêdô kêsêp êcmôkê, ma êc kêpoa e gejonj êndu ma gêjam ñanô atom. 8 Ma ñagêdô kêsêp nom ñajam, tec kêpi to kesewec ma gêjam ñanô ñajam. Tenj gêjam 30, tenj 60, ma tenj 100.” 9 Ma kêsôm gebe “Ñac tenj nê tanjasunj embe ênêc, nanj ênjômanj.”

Jesunê binjôlinj ñam

(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)

10 Ma gêdênj tanj enj gêmoa taunja nanj, êsêac tanj sêwiñ enj to êsêac 12 têtû kênac enj kêtû binjôlinj taunja. 11 Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac atap Anôtônê gamênj ñabinj ñalêlômña tônê sa, mago êsêac, tanj sêmoa dêmôêña nanj, sêjô binj samob êtû binjôlinjenj 12 gebe

* 3:35: Sadanê ñaê tenj. (Alic Mat 10:25)

‘Êsêac sêlic amboac sêlic ma sêjala atom
to sêṅô amboac sêṅô ma nêṅ kauc êsa atom,
gebe sênam tauṅ ôkwi atom ma nêṅ sec ênaṅa atom.’ ”

*Jesu gêwa biṅgôlinṅ ṅac kêpalip ṅawêṅa ṅam sa
(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)*

¹³ Go kêsôm gêdêṅ êsêac gebe “Amac ajala biṅgôlinṅ tônê ṅam atom, ma oc ajala biṅgôlinṅ ṅagêdô samob ṅam amboac ondoc.
¹⁴ ṅac-kêpalip-ṅawêwaga naṅ kêpalip mêtê. ¹⁵ Lau taṅ sêsêp intêna naṅ amboac tonec gebe sêpalip mêtê kêsêp êsêacnêṅ ṅalêlôm ma êndêṅ taṅ sêṅô naṅ e gacgeṅ Sadanṅ mênêjaṅgo mêtê, taṅ sêpalip kêsêp êsêacnêṅ ṅalêlôm naṅ su. ¹⁶ Ma tonec têtôm êsêac, taṅ sêpalip kêsêp nompoc naṅ gebe Gêdêṅ taṅ sêṅô mêtê naṅ e gacgeṅ sêkôc sa totêntac ṅajamgeṅ. ¹⁷ Mago êsêacnêṅ ṅawakac jagêjam atom. Êsêac lau daiṅ-daiṅ. Embe gêṅ wapac êtap êsêac sa me sêjanda êsêac êtu mêtêṅa, oc gacgeṅ sêwi siṅ. ¹⁸ Ma ṅagêdô, taṅ sêpalip kêsêp êcmôkê naṅ, têtôm êsêac, taṅ sêṅô biṅ ¹⁹ ma gêṅlêlôm-lêlôm nomṅa to lêtôm awêṅa ma têtac kalac gêṅ ṅagêdôṅa ejoṅ biṅ tau êndu ma sênam ṅanô atom. ²⁰ Ma ônaṅ sêpalip kêsêp nom ṅajam têtôm êsêac, taṅ sêṅô biṅ to sêkôc sa ma sêjam ṅanô, ṅagêdô 30, ṅagêdô 60, ṅagêdô 100.”

*Lamp kêkô suc ṅalêlôm
(Luk 8:16-18)*

²¹ Ma Jesu kêsôm gêdêṅ êsêac gebe “Sêkôc lamp sêmêṅ gebe sêṅgênduc ṅa suc auc me sêkêṅ êsô pôpô ṅalabu me masi. Me sêkôc lamp sêmêṅ gebe sêkêṅ êkô jakaiṅ ṅaô. ²² Gêṅ samob, taṅ kêsiṅ tau naṅ, oc sêkêṅ êsa awê samob. Ma gêṅ samob, taṅ gêc ṅalêlômgeṅ naṅ, oc êtu awê samob. ²³ ṅac teṅ nê taṅasun êṅôṅa embe ênêc, naṅ êṅômaṅ.”

²⁴ Go kêsôm gêdêṅ êsêac gebe “Gêṅ taṅ amac aṅô naṅ, taêm ênam. Dôṅ taṅ anam dôṅ lau naṅ, Anôtô oc ênam dôṅ amac, ma oc ênsalê ṅagêdô êlêlêc amacnêṅ êndêṅ amac êwiṅ. ²⁵ ṅac taṅ nê gêṅ gêc naṅ, êtap ṅagêdô sa naêwiṅ. Ma ṅac taṅ nê gêṅ masi naṅ, sêkôc ṅakêsu, taṅ gêc eṅṅa naṅ, su amboac tonanṅeṅ.”

Biṅgôlinṅ kêpi ṅawê tau kêpoaṅa

²⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Anôtônê gamêṅ amboac ṅamalac teṅ gêjac ṅawê kêsêp kôm, ²⁷ go gêc nê bêc gêdêṅ gêbêc ma gêdi sa gêdêṅ gelenṅa, ma ṅawê tau kêpoa e kêtû kapôṅ naṅ ṅam eṅ gêjam kauc. ²⁸ Nom tau gêjam ṅakôm, ṅakaiṅ kêtû ṅamata, go ṅaola, gocgo ṅanô gêjac têc auc. ²⁹ Ma êndêṅ taṅ ṅanô êtu gagweṅ naṅ, ṅatau gacgeṅ êsakiṅ bôjaṅ jalô êna gebe noc sênac gêṅ ṅanô saṅa mênkêsa.”

Binğôliņ gêmêc űawêűa
(*Mat 13:31-32; Luk 13:18-19*)

³⁰ Go kêsôm gebe “Aêac tanam dôű Anôtônê gamêű êpi asagen ma tanam binğôliņ ondoc êpi. ³¹ Kêtôm gêmêc űawê. Embe tapalip êsêp kôm, oc talic űasec-űasec kêtôm gêű űagêdô űamatu atom. Gêű tau sauűanô. ³² Mago tapalip êsêp nom acgom, go êpi e êlêlêc gêű tolaun samob su ma etoc laka kapôêű, go moc umboű űalabuűa sênam sac sêűgôű űaajuű.”

³³ Eű kêsôm biű tau gêdêű êsêac gêjam kêtû binğôliņ taêsam kêtôm sêjalaűa. ³⁴ Ma kêsôm biű teű kêsâ awê gêdêű êsêac atom, kêsôm kêtû binğôliņgeű e êsêac to nê űacseűomi sêmoa tauűűa acgom, go gêwa biű samob sa gêdêű êsêac.

Jesu kêsôm mutêna kêtû malô
(*Mat 8:23-27; Luk 8:22-25*)

³⁵ Gêdêű bêc tonan űakêtulala Jesu kêsôm gêdêű êsêac gebe “Tanac êűgic tana űamakeű ônêűa.” ³⁶ Sêwi lau siű ma sêkôc eű toűűgeű sêja waű ma waű űagêdô sêwiű eű. ³⁷ Gêdêű tonan mu gêbuc kêtû têna e űadembom kêsâlê waű auc ma landôm jagodoc-jagodoc. ³⁸ Ma eű tau nan gedêű kwalim ma gêc bêc gêc waűkuűa, tec jasêűu eű ma sêsôm gêdêű eű gebe “Mêtêmôkê, aôm gôlic oc tanaűa necgac me.” ³⁹ Tec eű mata gêlac ma gec biű mu ma kêsôm gêdêű űadembom gebe “Jamaűgeű ma ônam taôm tôű.” Ma mu kêtû malô to bêűôű kêsêp e kêűôma. ⁴⁰ Go Jesu kêsôm gêdêű êsêac gebe “Amac matem golec asagenűa. Amac akêű gêwiű atom me.” ⁴¹ Êsêac têtêc tauű űanô ma sêsôm gêdêű tauű gebe “űac tonec asa, tec mu to űadembom taűeű wamu gêdêű eű nec.”

5

Jesu gêgôm űac toűalau natêmui ôli űajam kêsâ
(*Mat 8:28-34; Luk 8:26-39*)

¹ Êsêac jasêsô lau Gadarene nêű gamêű anğa bugêjacton űamakeű ônêűa. ² Ma gêdêű taű eű kêsêp anğa waű nan, e gacgeű űac teű toűalau űatêmui kêsâ anğa sêô jagêdac eű. ³ űac tau gêmoa gamêű sêôűa ma lau teű têtôm gebe sênsô eű tôű atom, sêsô eű űa kapoacwalô, mago kêtôm atom amboac tonan. ⁴ Sêsô eű akaiű tôű to sêbôêű eű űa kapoacwalô kêtû dim taêsam, mago kêmônan kapoacwalô tulu to kêlêsaű Iêpoa gêűgic ma lau teű nêű űaclai kêtôm gebe sênam eű tôűűa atom. ⁵ Kêtôm bêc to gelengeű eű gêmoa sêô to lôc gedêű tôűgeű ma kêwakic to kêtuc tau űa poc.

⁶ űac tau gêlic Jesu kêsâ jaêcgeű ma kêlêti jakêpôn aduc gêdêű eű ⁷ ma gêmôêc awa kapôêű gebe “Lôlôc űatau Anôtô nê Latu Jesu, aêagêcnêű asagen űagêdô gêdêű tauű, aê aoc gêjac

Anôtô nanj kêtû ôlênsu aê atomŋa.”⁸ Nac tau kêsôm binj tonan gebe Jesu kasôm gêdêŋ enj gêmunŋ su gebe “Aôm ŋalau ŋatêmui, ondec ŋamalac tonec ma ôsa ôna.”⁹ Go Jesu kêtû kênac enj gebe “Aômnêm ŋaê asa.” Ma enj gêjô enj awa gebe “Aêŋoc ŋaê ‘Legion’, gebe aêac lau taêsam.”¹⁰ Go ketenŋ Jesu kepenŋ ducgenŋ gebe êoc êsêac ôkwi sêsa gamêŋ tonanŋ sêna atom.

¹¹ Bôcanô pom kapôêŋ tenŋ senŋ gêŋ sêmoa gamêŋ tau ŋalôc.
¹² Tec ŋalau tau tetenŋ enj gebe “Ôkêŋ aêac naasêp bôc tônê ŋalêlôm ana.”¹³ Ma Jesu gêlôc gebe sêna. Tec ŋalau ŋatêmui sêsa anŋa ŋamalacnê jasêsêp bôc tonanŋ ŋalêlôm sêja ma bôc tau topomgenŋ sêsabi anŋa salic gulunŋ tagenŋ jasêsêp bu. Bôc tau amboac 2,000 ma sênôm bu su sêjanŋa.

¹⁴ Go lau bôcŋa sêc jasêsôm ŋawae anŋa malac to gamêŋ ŋakêtu gêdô. Tec lau sêmêŋ sebe sêlic gêŋ tau ŋam.¹⁵ Amboac tonanŋ dêdêŋ Jesu sêja e sêlic ŋac, tanŋ ŋalau ŋatêmui taêsam sêpônŋ enj nanŋ, nê kauc kêsâ ma kêsô ŋakwê sa gêŋgônŋ, ŋac to Legion tau tônê, ma têtêc taunŋ ŋanô.¹⁶ Ma êsêac, tanŋ matenjanô sêlic gêŋ, tanŋ kêtap ŋac tonjalau ŋatêmui ma bôc sa nanŋ, sêjac ŋaminŋ gêdêŋ êsêac gêwiŋ.¹⁷ Ma êsêac jatetenŋ Jesu gebe êwi êsêacnêŋ gamêŋ sinŋ ma êc êna.

¹⁸ Gêdêŋ enj kêpi wanŋ nanŋ, ŋac tau gêmunŋgenŋ ŋalau ŋatêmui gêgôm enj nanŋ, ketenŋ Jesu gebe “Aê jawiŋ aômmanŋ.”¹⁹ Mago Jesu gêlôc gêdêŋ enj atom ma kêsôm gêdêŋ enj gebe “Ôpi nêm andu ôndêŋ nêm lau ôna ma ônac minŋ gêŋ kapôêŋ, tanŋ Apômtau gêgôm gêdêŋ aôm to taê walô aôm nanŋ, êndêŋ êsêac.”²⁰ Tec enj gêja ma gêjac minŋ gêŋ kapôêŋ, tanŋ Jesu gêgôm gêdêŋ enj nanŋ, anŋa gamêŋ Malaclemenŋlunŋa. Ma lau samob sê taêŋ ŋanô.

*Jairi latuo to awê, tanŋ kêmoasac Jesunê ŋakwê nanŋ
 (Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)*

²¹ Jesu kêpi wanŋ ma gêjac gêŋgic jakêsô ŋamakenŋ ônêŋa kêtiam. Ma lau taêsam sêkac sa dêdêŋ enj sêja. Ma enj gêmoa bugêjactorŋ ŋataligenŋ.²² Ma lômmôkê tenŋ, ênê ŋaê Jairi, gêmêŋ e gêlic enj ma gêu tau gêc enj akainŋa,²³ ma ketenŋ enj kepenŋ ducgenŋ ma kêsôm gebe “Latuco tecênê gêmâc e awa kêtû dambê. Tec ômôêŋ ma ôkêŋ lêmam ênsac enj gebe ŋajam êsa ma êmoa mata jali.”²⁴ Tec Jesu gêwiŋ enj gêja ma lau taêsam têdaguc enj e sêkapiŋ enj sa.

²⁵ Ma awê tenŋ gêjam dec kêtôm jala 12,²⁶ ma kêtap ŋandanŋ kapôêŋ sa anŋa dokta taêsam nêŋ ma kêjainŋ nê awa samob. Mago gêjam enj sa atom e gêmâc gêjam sêga.
²⁷ Awê tau gêjô Jesu ŋawae ma gêmêŋ kêsêli lau gêc enj dêmôêmunŋa mênkêmoasac ênê ŋakwê,²⁸ gebe enj kêsôm gebe “Aê embe lamoasac ênê ŋakwêgenŋ, oc êŋgôm aê ôlic ŋajam êsa.”
²⁹ Kêmoasac e gacgenŋ nê dec kêpa ma kêsâê ôli gebe gêmâc gêwi

en sinj. ³⁰ Ma Jesu kêsaê sebenj gebe ñaclai kêsa anja ênê gêja, tec kêkac tau ôkwi gêdênj lau ma kêtû kênac gebe “Asa kêmoasac ñoc ñakwê.” ³¹ Ma nê ñacseñomi sêsôm gêdênj enj gebe “Aôm gôlic lau sêkapiñ aôm sa sêmoa, mago kôtu kênac gebe ‘Asa kêmoasac aê.’” ³² Ma Jesu kêkac tau ôkwi gebe êlic asa gêgôm gênj tau. ³³ Mago awê tau kêjala gênj, tañ kêtap enj sa nanj, kêtakê e kêtênêp tau ênduêndu, kêsa jagêu tau gêc Jesu lanônêmña ma geoc binj samob lasê gêdênj enj. ³⁴ Ma enj kêsôm gêdênj enj gebe “Latucoenec, nêk kôkênj gêwiñ gêgôm aôm ñajam kêsa, ôsa totêmtac malôgenj ôna ma nêk gêmac êwi aôm sinj.”

³⁵ Kêsôm binj gêmoa ma lau ñagêdô sêmênj anja lômmôkênê andu ma sêsôm gebe “Latômô gêmac êndugac, aôm ôlênsônj mêtêmôkê êtu agenña.” ³⁶ Êsêacnênj binj gêlênj Jesu tôñ atom ma kêsôm gêdênj Iômmôkê gebe “Ôtêc taôm atom, ôkênj êwiñgenj.” ³⁷ Ma enj gêlôc gêdênj lau tenj gebe sêndanjuc enj atom, Petere ma Jakobo agêc lasi Joañ taunjenj sêwiñ enj. ³⁸ Ac jasêô lasê Iômmôkênê andu e gênô ñaonda ma lau têtanj to sêjam tanj sa. ³⁹ Ma kêsô gêja e kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac agôm ñaonda to atanj kêtû asagenña. Ñapalêo gêmac êndu atom, gêc bêcgenj tec gêc.” ⁴⁰ Ma êsêac sêômac enj. Tec kêjanda êsêac samob sêsa sêja ma kêkôc ñapalê têna agêc tama to êsêac, tañ sêwiñ enj sêja nanj, ma kêsô balêm, tañ ñapalêo gêc nanj gêja. ⁴¹ Jakêkam ñapalêo lêma ma kêsôm gêdênj enj gebe “Talita kumi,” tanam ôkwi gebe “Ñapalêo, aê jasôm aôm ôndi sa.” ⁴² E gacgenj ñapalêo gêdi sa ma kêsêlênj, gebe ênê jala kêtû 12. Ma êsêac selendec ñanô. ⁴³ Go enj gêjac jao ñajana gêdênj êsêac gebe lau tenj sênô ñawae atom, ma kêsôm gebe sêkênj gênj ñapalêo tau êniñ. * Legion.

6

Jesunê lau têtij enj anja Nasaret (Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Ma Jesu gêwi gamênj tonanj sinj jagêô lasê tau nê malacmôkê ma nê ñacseñomi têdaguc enj sêja. ² Gêdênj sabat enj kêdônj mêtê gêmoa lôm ma êsêac taêsam, tañ sênô nanj, têtakê ñanô ma sêsôm gebe “Ñac tonec kêkôc gênj tonec anja ondóc, ma kauc, tañ enj kêtap sa nanj, amboac ondóc, ma gênjalô, tec enj lêma gêgôm nec, ñam amboac ondóc. ³ Ñac tonec kamunda, Maria latu ma Jakobo agêc Joses ma Juda agêc Simon tewenji nec. Ma ênê lasiio tec sêmoa sêwiñ aêac nec atom me.” Ma têtû môsi enj. ⁴ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Lau gamênj tenj tetoc propete tenj sa kwalec atom, tau nê malacmôkê to tau nê lasitêwai ma nê gôlôac tec sêmbu enj.” ⁵ Ma enj kêtôm gebe êngôm gênjalô tenj anja tonanj atom, tagenj kêkênj lêma gêsac

* 5:43: Lau Rom sêsam sinjaganênj tonj kapôênj tenj gebe

lau togêmac luagêcgen ma gêgôm êsêac ôlinj njam kêsa. ⁶ Ma êsêacnêj sêkêj gêwinj masinja gêjac ênê Iênô auc.

Jesu kêsakinj nê aposolo sêja
(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

Jesu gêjac laoc gamêngej jakêdônj lau. ⁷ Go gêmôêc êsêac 12 dêdênj enj jakêsakinj êsêac luagêc-luagêc ma kêkêj njac lai gêdênj êsêac gebe sêkôninj njalau njatêmui. ⁸ Go gêlêj binj êsêac gebe sêkôc gêj tenj sêmoa intêna atom, tôc tagenj. Mo masi, atali masi, awa êsêp ômbinjakap atom. ⁹ Mago sêsô nêj atapa ma sêsô njakwê luagêc atom. ¹⁰ Go kêsôm gêdênj êsêac gebe “Embe api andu tenj, nanj anjônj tonanjenj e awi gamêj tau sinj. ¹¹ Malac tenj embe sêkôc amac sa to sêkêj tanenj amac atom, nanj awi gamêj tonan sinj, ma andônj njakekop, tanj gêc amac emkainj nanj, su êtu nêj geo njabelo tenj êndênj êsêac.” ¹² Go njacsenjomi sêsa sêja ma sêjam mêtê gebe lau sênam tauj ôkwi. ¹³ Ma têtinj njalau sec taêsam sêsa sêja to senj oso lau gêmac taêsam nj niptêkwi ma sêgôm êsêac ôlinj njam kêsa.

Njackêsagu Joanj gêmac endu
(Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴ Jesunê njê njawae kêsa e kinj Herodo gêjônj ma lau sêsôm sebe “Njackêsagu Joanj gêdi sa anja njacmatênênj, tec njac lai kêpoa kêpi enj.” ¹⁵ Lau njagêdô sêsôm sebe “Enj Elia,” ma njagêdô sêsôm sebe “Propete tê sêmoa-sêmoa nê nêj tenj.”

¹⁶ Mago gêdênj tanj Herodo gêjônj binj tonan njawae nanj, kêsôm gebe “Joanj tanj kajatu dêdim enj gêsutêkwa gêngic nanj, gêdi sa.” ¹⁷ Herodo tau tonan kêsôm sêkôc Joanj tônj ma sêsô enj tônj gêngônj kapoacwalô. Herodo gêgôm gêj tonan gebe tau gêjam têwa Pilip nê awê Herodia, ¹⁸ ma Joanj kêsôm gêdênj Herodo gebe “Gôjam têwamnê awê tec keso.” ¹⁹ Herodia genj anô-anô Joanj gebe ênac enj êndu, mago gêgôm elêmê, ²⁰ gebe Herodo kêtêc Joanj. Enj kêjala enj gebe enj njac gêdênj to njac dabunj, tec gejob enj. Herodo gêjônj ênê binj e kêpô lêna tau njasec, mago kêkêj tanja enj gêjac njawae genj.

²¹ Ma gêdênj njasawa tenj Herodo taê gêjam nê bêc têna kêkôc enja, tec gêgôm moasinj kapônj gêdênj nê kiap to kapitai ma laumata Galilaiana. ²² Ma Herodia latuo kêsô jakêtê wê e Herodo to nê njac lej sêlic njam. Tec Herodo kêsôm gêdênj njapalêo gebe “Embe têtmtac êwinj gêj tenj anja aênoc ma otenj, oc jakêj êndênj aôm.” ²³ Enj kêtôc lêma ma kêsôm gêdênj njapalêo gebe “Gêj samob, tanj otenj nanj, oc jakêj êndênj aôm. Embe otenj noc gamêj njamakenj, oc jakenjenj.” ²⁴ Tec njapanjo kêsa jakêsôm gêdênj têna gebe “Aê jatenj asagenj.” Ma têna kêsôm gebe “Otenj njackêsagu Joanj môkêapac.” ²⁵ E njapalêo

kêlêti gacgeŋ kêsô gêdêŋ kiŋ gêja jaketeŋ gebe “Aê gabe galocgeŋ ôkêŋ ŋackêsagu Joaŋ môkêapac êsêp laclu teŋ êndêŋ aê.”²⁶ Kiŋnê ŋalêlôm ŋawapac ŋanô, tageŋ kêtû kêtôc lêmaŋa to kêtû ŋacleŋŋa tec eŋ gebe enseŋ biŋ su atom.²⁷ E gacgeŋ kiŋ kêsakiŋ siŋwaga teŋ ma kêjatu gebe êkôc Joaŋ môkêapac êmêŋ. Ŋac tau gêja e gêdim Joaŋ gêsutêkwa gêŋgic aŋga andu kapoacwalôŋa,²⁸ go kêkêŋ môkêapac kêsêp laclu teŋ mênkêkêŋ gêdêŋ ŋapalêo, ma ŋapalêo kêkêŋ gêdêŋ têna.²⁹ Joaŋnê ŋacsenomi sêŋô ŋawae mênjsêkôc ênê ŋawêlêlan su jasêkêŋ gêc sê teŋ.

Jesu gêlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Joaŋ 6:1-15)

³⁰ Aposolo sêkac sa dêdêŋ Jesu sêja ma sêjac gêŋ samob, taŋ sêgôm to têtônŋ naŋ, ŋamiŋ gêdêŋ eŋ.³¹ Lau taêsam sêja sêmêŋ-sêja sêmêŋ, ma nêŋ ŋasawa sêniŋ gêŋŋa gêc atom. Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ajôc, tana gamêŋ ŋasawa teŋ tamoa nêŋ tauŋŋa gebe aniŋ awem ŋagec.”³² Tec êsêac sêpi waŋ sêsô gamêŋ ŋasawa teŋ sêmoa nêŋ tauŋŋa.

³³ Lau sêlic êsêac sêja ma taêsam sêjala êsêac. Tec lau aŋga malac samob sêsêlêŋ sêwiŋ tauŋ e jasêo lasê gamêŋ tau, taŋ Jesu to nê ŋacsenomi sebe sêmoa naŋ, sêmuŋ êsêac.

³⁴ Gêdêŋ taŋ Jesu mênkêsô naŋ, gêlic lau toŋ kapôêŋ ma taê walô êsêac gebe êsêac amboac domba, naŋ ŋacgejobŋa masi. Tec gêoc awa sa ma kêdônŋ biŋ taêsam gêdêŋ êsêac.³⁵ Oc gêja, tec ênê ŋacsenomi dêdêŋ eŋ sêja ma sêsôm gebe “Gamêŋ tonec gamêŋ sawa ma oc gêja su.³⁶ Amboac tonanŋ ôkêŋ lau sêc êliŋ-êliŋ gebe sêna malac to gamêŋ ŋakêtû gêdô nasênam ôli nêŋ gêŋ sêniŋŋa.”³⁷ Tec Jesu gêjô êsêac awenŋ ma kêsôm gebe “Amac taôm akêŋ gêŋ êsêac sêniŋ.” Ma êsêac têtû kênac eŋ gebe “Amboac ondôc, aêac ana anam ôli polom ŋa denari 200 mênjakêŋ êsêac sêniŋ me.”³⁸ Ma eŋ gêjam kênac êsêac gebe “Amacnêm polom tendocgeŋ gêc, ana alic acgom.” Êsêac sêlic su ma mênjsêsôm gebe “Polom lemeŋ teŋ ma i luagêc.”

³⁹ Go eŋ kêjatu êsêac gebe samob sêŋgônŋ sic tomôkê-tomôkê sêŋgônŋ gêgwanŋ ŋamêdôb wakuc tonanŋ.⁴⁰ Ma lau sêŋgônŋ sic totonŋ-totonŋ, toŋ ŋagêdô 100, ŋagêdô 50.⁴¹ Go Jesu kêkôc polom lemeŋ teŋ to i luagêc tonanŋ sa mênmata gedec undambê ma gêjam danŋe, go kêpô polom kêkôc ma kêkêŋ gêdêŋ ŋacsenomi gebe sênac sam êndêŋ lau. Ma gêjac sam i luagêc tau gêdêŋ êsêac samob.⁴² Samob seŋ e gêoc êsêac tônŋ.⁴³ Go ŋacsenomi sejoŋ ŋapopoc sa kêsêp gadob 12 e mênŋgêc ma i ŋagêdôgêdô gêwiŋ.⁴⁴ Ma êsêac, taŋ seŋ polom tau naŋ, ŋacwaga 5,000.

Jesu kêsêlêrl gêmoa ŋadembom ŋaô

(Mat 14:22-33; Joaŋ 6:15-21)

⁴⁵ Ma Jesu kêkac nê ñacsenjomi gacgenj sêpi wanj sêmunj enj sêna Betsaida, nanj gêc ñamakenj ônêña, ma enj tau êmoa e êkênj lau sêna acgom. ⁴⁶ Enj kêkênj lau sêja su acgom, go kêpi lôc gêja gebe etenj mec. ⁴⁷ Oc jakêsêp su ma wanj kêsa e jakêkô ñalunj ma enj taugenj gêmoa baugenj gêmoa. ⁴⁸ Ma gêlic êsêac segolem elêmê gebe mu kêpuc êsêac tônj. Talec kêtanj, go kêsêlênj gêmoa ñadembom ñaôgenj kasa gêdênj êsêac gêja. Enj gebe êôc lêlêc êsêac êna. ⁴⁹ Ac sêlic enj kêsêlênj gêmoa ñadembom ñaôgenj ma sêjam kauc sebe oc balôm tenj, tec sêwakic. ⁵⁰ Êsêac samob sêlic enj e têtakê. Go enj awa kêsa sebenj ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Têmtac êpa su, aê tau tonec, atêc taôm atom.” ⁵¹ Ma enj jakêpi wanj gêwinj êsêac ma mu kêtû malô. Ma êsêac têtakê e sêñac lemenj ñanô, ⁵² gebe êsêacnênj kauc kêsa kêpi binj polomña atom, nênj ñalêlôm ñajaña tec gêc.

*Jesu gêgôm lau gêmac anja Genesaret ôlinj ñajam kêsa
(Mat 14:34-36)*

⁵³ Ma sêja e sêpi bau anja Genesaret ma sêsô wanj tônj. ⁵⁴ Sêsêp anja wanj sêja e gacgenj lau sêjala enj denj tagenj. ⁵⁵ Ma sêlêti sêjam gamênj aucgenj e lau sêbalanj lau, tanj gênj gêgôm êsêac nanj, tosac-tosac sêja gamênj, tanj sêñô gebe enj gêmoa nanj. ⁵⁶ Ma gêdênj tanj gêô lasê malac saunj to kapônj ma gamênj ñakêtu gêdô-gêdô nanj, êsêac sêkênj lau gêmac sec malaclunj kêtômgenj ma tetenj enj gebe sêmoasac ênê ñakwê ñataligenj, ma samob, tanj sêmoasac enj nanj, tec ôlinj ñajam kêsa.*

7

*Lau ñanô nênj mêtê
(Mat 15:1-9)*

¹ Ma Parisai to binjsutau ñagêdô, tanj sêmênj anja Jerusalem nanj, sêkac sa dêdênj Jesu sêja. ² Ma sêlic ênê ñacsenjomi ñagêdô sêkwasiñ lemenj atom, senj gênj palinj-palingenj. ³ Parisai to Juda samob senj gênj atom e sêkwasiñ lemenj su acgom, gebe têdaguc lau ñanô nênj ñagôlinj. ⁴ Ma embe anja gamênj têtulu gêñña sêmênj, nanj sêniñ gênj atom e sêlinj bu su acgom. Ma ñagôlinj lanjwa ñagêdô taêsam gêc, tanj têdaguc gêwinj amboac sêkwasiñ suc to laclu ma ku.

⁵ Amboac tonanj tec Parisai to binjsutau têtû kênac enj gebe “Amboac ondoc, aômniêm ñacsenjomi têdaguc lau ñanô nênj ñagôlinj atom, sêkwasiñ lemenj atom ma senj gênj.” ⁶ Tec enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Jesaia geoc binj lasê jagêdênjgoc kêpi amac dansantêna amboac teto gêc gebe ‘Lau tonec tetoc aê sa ña gêdônôlicgenj, mago nênj ñalêlôm gêmoa jaêc aê.

* **6:56:** K mwaganênj a c tagenja. Alic Mat 18:28

⁷ Êsêac sêjam sakinj aê kwalec
gebe biñsu, tanj êsêac têdôn nanj, ñamalacnêñ biñ ñaômagenj.’

⁸ Anôtônê biñsu nanj amac awi sinj su, ma ñamalacnêñ ñagôlinj
lanjwa tec akôc tôñ.”

⁹ Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anôtônê biñsu tec abanac
e ñapep sawa gebe amansanj taôm nêñ ñagôlinj lanjwanja.

¹⁰ Mose kêsôm gebe ‘Otoc tamam agêc tênam sa. Nac tenj
embe êsôm biñ sec êpi têna me tama, nanj sênac enj êndu.’

¹¹ Mago amac tec asôm gebe ‘Nac tenj embe êsôm êndêñ têna me
tama gebe Aêñoc gêñ, tanj taêm kêka amoa nanj, Korban,’ ñam
gebe jakêñ êndêñ Anôtô, ¹² go anac jao enj gebe ênam têna me
tama sa êtiam atom. ¹³ Amac ajam Anôtônê biñ auc ña taôm
nêñ ñagôlinj lanjwa, tanj adônj gelom-gelom nanj, ma ajam gêñ
ñagêdô ôkwi gêwiñ.”

*Geñ tanj gêgôm ñamalac kêtú sec
(Mat 15:10-11, 15-20)*

¹⁴ Go Jesu gêmôêc lau dêdêñ enj sêja kêtiam ma kêsôm gêdêñ
êsêac gebe “Samob anj aêñoc biñ ma nêñ kauc êsa. ¹⁵ Gêñ
dêmôêña tenj embe êsêp ñamalacnê ñalêlôm êna, oc êñgôm enj
êtu sec atom. Mago gêñ, tanj kêsa anja ñamalac gêmêñ nanj, tec
gêgôm enj kêtú sec.” [¹⁶ Nac tenj nê tanjasuj êñôña êmbe ênêc,
nanj êñômanj.]

¹⁷ Ma gêdêñ tanj gêwi lau sinj kêsô andu gêja nanj, ênê
ñacseñomi têtú kênac biñgôlinj tau ñam gêdêñ enj. ¹⁸ Ma enj
kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ma amac tonec nec, nêñ kauc kêsa
atom amboac tonanj me. Ajala atom me. Gebe gêñ samob,
tanj anja dêmôêña êsêp ñamalac êna nanj, oc êñgôm enj êtu sec
atom, ¹⁹ gebe kêsêp ênê ñalêlôm gêja atom, kêsêp ñatêtacñagenj
gêja e gê su kêtôm gêgôm-gêgôm.” Tec Jesu gêwa gêñ taniñña
samob sa gebe ñajam. ²⁰ Ma kêsôm gebe “Tagenj gêñ, tanj kêsa
anja ñamalacnê nanj, tec gêgôm ñamalac kêtú sec. ²¹ Gebe taênj
gêjam biñ sec kêsa anja ñamalacnêñ ñalêlôm, biñ mockaiñña,
genjenj, sêjac ñamalac êndu, ²² dêdim sêmôcwalô gêñgic, matenj
katu, sêgôm sec ñawaô, biñdansanj, wauc-wauctêna, matenj
danjucboa, sêsôm biñ alôb-alôb, tetoc tauñ sa ma biñ meloc.
²³ Gêñ sec samob tonanj ñai tec kêsa anja ñalêlôm ma gêgôm
ñamalac kêtú sec.”

*Awê tenj kêkêñ gêwiñ ñajanja
(Mat 15:21-28)*

²⁴ Go Jesu gêdi anja tonanj gêja gamêñ Turunja. Ma kêpi
andu tenj gêja ma gebe ênam tau aucgenj e gêgôm jageo. ²⁵ Ma
awê tenj, tanj latuo sauj ñalau ñatêmui gêgôm enj nanj, gêñô enj
ñawae ma sebenj gêja gêu tau gêc enj akaiñña. ²⁶ Awê tau enj
Heleno, têna kêkôc enj anja Suropoinikianja. Enj ketenj Jesu

gebe êtinj ñalau sec anja latuonê êsa êna. ²⁷ Mago Jesu kêsôm gêdên enj gebe “Ondecgen, ñapalê sêniñ nêñ gên e êôc êsêac tôñ acgom. Embe takôc ñapalênênj mo su ma tambalinj êndênj kêamlatu, oc ñajam atom.” ²⁸ Tec awê tau gêjô enj awa gebe “Apômtau, mago kêamlatu senj ñapalênênj mo ñapopoc sêmoa tebo ñalabugoc.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gêdên enj gebe “Kêtu binj tonanña tec ôna. Ñalau sec kêsa anja latômonê gêja su.” ³⁰ Ma enj gêmu gêja nê andu e gêlic ñapalêo gêc ma ñalau sec kêsa gêja su.

Tañasunbic to awamê ñajam kêsa

³¹ Ma Jesu gêwi gamênj Turunja sinj kêtiam kêsa Sidonja e jagêo lasê Malaclemenju ñagamênj gêc bugêjactonj Galilaijana. ³² Go sêkôc tanjasunbic to nê bi ñ kwackwac dêdên enj sêja ma teten enj gebe êkênj lêma ênsac enj. ³³ Tec Jesu kêkôc enj su anja launênj jasêkô tauñja, go kêkênj lêmalatu kêsô enj tanjasun ma kêkasôp to kêmoasac enj imbêla. ³⁴ Go mata gedec undambê e kêsê awa su ma kêsôm gêdên enj gebe “Epata,” gebe “Ôpoa lasê.” ³⁵ Tec tanjasunj kêpoa lasê ma imbêla kêtû golonj e kêsôm binj ñanênj kêsa, ³⁶ ma Jesu gêjac jao gebe sêsôm ñawae êndênj lau atom. Enj gêjac jao gêmoa, tagenj êsêac sêjac minj binj tau kêtû tapa-tapa sêjac ñawaegenj. ³⁷ Lau sênjac lemenj ñanô ma sêsôm gebe “Enj gêgôm gên samob ñajam. Tanjensunbic sênô binj ma awenmê sêsôm binj lasê.” *

8

Jesu gêlôm lau 4,000 *(Mat 15:32-39)*

¹ Gêdênj tonanjenj lau taêsam sêkac tauñ sa kêtiam ma nêñ gên sêniñja masi. Tec Jesu gêmôêc nê ñacsenjomi dêdên enj jakêsôm gêdên êsêac gebe ² “Aê taêc walô lau tonec gebe sêmoa sêwinj aê e bêc têlêac samuc ma nêñ gên sêniñja masi. ³ Amboac tonan embe jakênj êsêac têntac sawagenj sêmu sêna nêñ gamênj, oc enkainj to lemenj êmac anja intêna, gebe lau gamênj balinja ñagêdo tec sêwinj êsêac.” ⁴ Ma ênê ñacsenjomi têtû kênac enj gebe “Aêac takôc mo anja ondoc ma takênj lau tonec sêniñ êôc êsêac tôñ, tamo a gamênj sawa nec.” ⁵ Tec enj kêtû kênac êsêac gebe “Amacnêm polom tendocgenj gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Polom 7.”

⁶ Ma kêsôm gêdênj lau gebe sênjônj sic sênjônj nom. Ma kêkôc polom 7 tonanj mênjêjam danje su, go kêpô kêkôc ma kêkênj gêdênj nê ñacsenjomi gebe sênac sam. Tec sêjac sam gêdênj lau. ⁷ Ma êsêacnênj i palê luagêcgenj gêc, nanj gêjam danje ma kêsôm gebe sênac sam amboac tonanj. ⁸ Senj e gêôc êsêac tôñ, go sejonj

* 7:37: Asam binj, tanj gec Mat 15:2

napopoc sa kêsêp gadob 7. ⁹ Ma lau tau amboac 4,000. Ma kêkêñ êsêac sêja. ¹⁰ Go êsêac to nê ñacsenjomi gacgen jasêpi wan tenj ma jasêo lasê gamêñ Dalmanutaña.

*Parisai teten gêñtalô
(Mat 16:1-4)*

¹¹ Parisai sêsa sêja jaêc sesen tauñ sêmoa e sebe sênsaê Jesu. Tec sêsôm gebe “Ông m gêñtalô undambêña tenj.” ¹² Jesu gêñô biñ tonan e nê ñalêlôm ñawapacgosu ma kêsôm gebe “Lau têm tonecña sêsôm gêñtalô tenj kêtú asagenña. Biññañô, aê jasôm êndên amac gebe Lau têm tonecña oc sêlic gêñtalô tenj atomanô.” ¹³ Go gêwi êsêac sinj ma kêpi wan kêtiam jakêsô ñamakenj ôñêña.

*Parisai to Herodo nêñ jist
(Mat 16:5-12)*

¹⁴ ñacsenjomi sêlinj polom sinj sêkôc gêwiñ atom, sêkôc ñanô tagenj gec wan. ¹⁵ Tec Jesu gêlên biñ êsêac gebe “Alic ma ajop taôm ñapep êndên Parisai to Herodo nêñ jist.” ¹⁶ Ma êsêac taênj gêjam gêc tauñña ma sêsôm gebe “Kec, enj kêsôm biñ tonan gebe aêac takôc polom gêwiñ atom.” ¹⁷ Ma Jesu kêjala biñ, tanj sêsôm nanj, tec kêsôm gêdênj êsêac gebe “Kêtu asagenña amac taêm gêjam gêc taomñagenj gebe akôc polom gêwiñ atom. Amacnêm kauc kêsa atom ma ajala biñ tonec ñam atom tagenj me. Nêm ñalêlôm ñadani kêsa me. ¹⁸ Matemanô gêc, mago alic gêñ atom to tanjemsunj gêc, mago anjô biñ atom me. Ma taêm gêjam biñ atom me. ¹⁹ Gêdênj tanj kêpô polom lemenj tenj kêkôc gêdênj lau 5,000 nanj, ajonj napopoc sa kêsêp gadob tendocgenj.” Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Gadob 12.” ²⁰ “Ma gêdênj tanj kêpô polom 7 kêkôc gêdênj lau 4,000 nanj, ajonj napopoc sa kêsêp gadob tendocgenj.” Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Gadob 7.” ²¹ Go enj kêtú kênac êsêac gebe “Ajala biñ tonec ñam atom tagenj me.”

Ñac matapec ñajam kêsa anja Betsaida

²² Jasêo lasê Betsaida ma lau sêkôc matapec tenj dêdênj Jesu sêja ma teten enj gebe êmoasac enj. ²³ Tec Jesu kêkam matapec gêdênj lêma ma gêwê enj agêc sêsa malac ñamagê sêja, go kêkasôp kêsêp enj mataanô ma gêu lêma gêsac enj ma kêtú kênac enj gebe “Gôlic gêñ tenj me masi.” ²⁴ Ma ñac tau kêsa sa ma kêsôm gebe “Aê galic ñamalac, galic êsêac sêsênj amboac ka.” ²⁵ Go Jesu gêu lêma gêsac enj mataanô kêtiam ma kêpuc mata tôñ e mataanô ñawa kêsa ma gêlic gamêñ ñañênj kêsa. ²⁶ Go kêsakinj enj gêja nê andu ma kêsôm gebe “Ôsa malac ôna atom.”

*Petere kêsôm Jesu ñam
(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)*

27 Go Jesu to nê ñacsenjomi dêdi sêsa malac Kaisarea Pilipi sêja. Sêsêlêj e jasêsa ñadambê tenj ma kêtû kênac nê ñacsenjomi gebe “Lau sêsam aê sebe asa.” 28 Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Ñagêdô sêsôm gebe ñackêsagu Joanj, ma ñagêdô gebe Elia, ma ñagêdô gebe propetenêj teri.” 29 Go kêtû kênac êsêac gebe “Ma amac taôm nec asam aê abe asa.” Tec Petere gêjô enj awa gebe “Aôm Kilisi tau.” 30 Ma Jesu gêjam êsêac awenj auc gebe sêsôm enj lasê êndênj lau tenj atomanô.

Jesu geoc êmac êndu to êndi saña lasê

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 Go gêôc awa sa ma kêdônj êsêac gebe “Ñamalacnê Latu oc êôc ñandanj taêsam ma laumata to dabunjsêga to binj sutau oc têtinj enj to sênac enj êndu. Ma bêc têtêac ênanja, go êndi sa êtiam.” 32 Enj kasôm binj tonanj gêc awagenj. Tec Petere gê enj jaagêc sêkô taunja ma kêsôm enj. 33 Ma Jesu kêtac tau ôkwi mata gê nê ñacsenjomi ma kêsôm Petere gebe “Sadanj, ôkôc taôm sa naôkô jaêc. Aôm taêm gêjam binj Anôtônja atom, taêm gêjam binj ñamalacñagenj.”

34 Go gêmôêc lau to nê ñacsenjomi sêmênj ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ñac tenj embe taê ênam gebe êsap aê tôj, nanj ênac kapoac tau ma êôc nê kakesoIau êndanjuc aê. 35 Ñac tenj embe êngôm mocsac gebe êmoa mata jali, nanj oc êmac êndu. Ma tenj embe êmac êndu êtu aê to ñawae ñajamnja, nanj oc êngônj mata jali. 36 Ñac tenj embe ênsôb gêj nomnja samob sa êtu ênê gêj, mago êjainj katu, oc ênam enj sa amboac ondoc. Oc ênam enj sa atom. 37 Ñamalac oc ênac da katu ña asagenj. 38 Lau mockainjo to lau sec tonec nêj tenj embe maja aê to ñoc binj, oc Ñamalacnê Latu maja enj amboac tonanj êndênj têm, tê êmênj to Tamanê ñawasi ma anjela dabunj sêwinj enj.” *

9

1 Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Êsêac tec sêkô nec, nêj ñagêdô oc sêmac êndu atomgenj e sêlic Anôtônê gôlinj tonjaclai mênjêsa acgom.”

Jesu ôli kainj tenj kêsa

(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

2 Bêc 6 gêjanja acgom, go Jesu kêtac Petere agêc Jakobo ma Joanj sêwinj enj. Ma gêwê êsêac sêpi lôc ñatêpôê balinj tenj sêja gebe sêmoa taunja. Ma sêlic enj ôl i kêtô tau ôkwi³ e nê ñakwê sêpôma kêtêlêc oc ñaboatilo su. 4 Go Elia agêc Mose seoc taunj lasê dêdênj êsêac ma sêjam binjalôm sêwinj Jesu. 5 Ma Petere gêôc awa sa kêsôm gêdênj Jesu gebe “Mêtêmôkê, ñajam gebe tamoa gamênj tonec. Aêac anam bec têtêac acgom, aômnm tenj

* 8:38: Asam binj, tanj gêc Mat 16:6

ma Mosenê tenj ma Elianê tenj.” ⁶ Êsêac têtêc taunj ñanô, tec enj gêjam kauc binj êsômña. ⁷ Go tao tenj mênjgêjam ajuj êsêac ma awa tenj kêsa anja tao tau gêmênj gebe, “Aêñoc Latuc tanj têtac gêwiñ enj nanj, tau tonec. Akênj tanjem enj.” ⁸ Ma sep tagenj ac matenj geso gamênj e sêlic lau tenj sêkô sêwiñ êsêac atom, Jesu taugenj.

⁹ Êsêac sêsêp anja lôc sêmoa ma enj gêjac jao êsê c gebe “Gênj tanj alic nanj, anac ñamiñ êndênj ñac tenj atom e Ñamalacné Latu êndi sa anja ñacmatênênj su acgom.” ¹⁰ Êsêac taênj gêjam binj tonanj gêc taunjenj sêmoa ma têtû kênac gêdênj taunj gebe “Êndi sa anja ñacmatênênj nec ñam amboac ondodoc.” ¹¹ Go têtû kênac enj gebe “Amboac ondodoc, biñsutau sêsôm gebe Elia êmênj êmuñ acgom” ¹² Tec enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Elia nanj êmuñ ma êsa gênj samob ñalanô sa êtiam. Ma teto kêpi Ñamalacné Latu amboac ondodoc gebe enj oc êôc ñandanj taêsam to têtû kasec enj. ¹³ Mago aê jasôm êndênj amac gebe Elia tec gêmênj su, ma sêgôm enj waucwauçgenj amboac teto kêpi enj.”

*Ñapalê tonjalau sec ôli ñajam kêsa
(Mat 17:14-20; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Ac sêmênj ma sêo lasê gêdênj ñacsenjomi ñagêdô ma sêlic lau taêsam sêgi êsêac auc ma biñsutau to êsêac awenjsunj gêoc ka taunj. ¹⁵ Lau sêlic enj e gacgenj têtakê ma sêlêti dêdênj enj sêja to sê moalêc enj. ¹⁶ Ma enj kêtû kênac êsêac gebe “Amac awemsunj gêoc ka taôm kêtû agenña.” ¹⁷ Tec ñac tenj anja lau taêsam tonanj nênj gêjô enj awa gebe “Mêtêmôkê, aê kakôc latuc gadênj aôm gamênj gebe ñalau awamê gêgôm enj. ¹⁸ Gênj tau embe êtap enj sa anja ñasawa tenj, oc êmônaj enj e awaôpic êsa ma lulunj ñakicsêa kikec-kikec e êtu tonj langwagenj. Ma katenj nênj ñacsenjomi gebe têtij ñalau tau e sêgôm kêtôm atom.” ¹⁹ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “O amac lau-akênj-gêwiñatomwaga, aê jamoa jawiñ amac e êndênj ondodoc, ma jaôc amacnênj binj e êndênj ondodocgenj. Akôc ñapalê tau andênj aê amênj.” ²⁰ Ma sêkôc ñapalê tau dêdênj enj sêja. Ma gêdênj tanj ñalau gêlic Jesu nanj, gacgenj kêgasunj ñapalê tau e gêjac tau êndu jagêc nom ma kêsabi tau to awaôpic kêsa. ²¹ Go Jesu kêtû kênac tama gebe “Gênj tonec gêgôm enj kêtôm jala tendocgenj su.” Ma enj kêsôm gebe “Ñapalêgenj ma gêgôm enj ²² ma kêtij enj kêpi ja to kêsêp bu kêtû dim taêsam gebe enjenj enj su. Mago aôm embe ôtôm, go taêm walô aêac ma ônam aêac sa.” ²³ Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm gônac aê ôkwi gebe Aôm embe ôtôm me. Ñac tanj kêkênj gêwiñ nanj, oc êngôm gênj samob naêtôm.” ²⁴ E gacgenj ñapalê tama gêmôc ma kêsôm gebe “Aê kakênj gêwiñ, tagenj kakênj gêwiñ kwalec, tec ônam sa.”

²⁵ Jesu gêlic lau sêwêgeŋ sêmên, tec gec biŋ ŋalau ŋatêmui ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm ŋalau awammê to taŋamsuŋbic, aê jasakiŋ aôm gebe Ondec eŋ ma ôsa ôna, ma ômu ôsô ŋac tau nê ŋalêlôm ôna êtiam atom.” ²⁶ Ma ŋalau kêgasuŋ eŋ secanô e kêwakic lasê ma kêsâ gêja. Ma ŋapalê tau gêc amboac ŋacmatê, tec lau taêsam sêsôm gebe “Gêmac êndu su.” ²⁷ Go Jesu kêkam eŋ kêsêp lêma ma gegeŋ eŋ sa jakêkô.

²⁸ Gêc gêmu gêja nê andu acgom, go nê ŋacsenomi têtû kênac eŋ sêmoa tauŋŋa gebe “Amboac ondoc, tec aêac atiŋ ŋalau tonan agôm kêtôm atom nec.” ²⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Gêŋ teŋ kêtôm gebe êtiŋ gêŋ amboac tonan ŋai su sêsa ŋagaô sêna atom, mec tageŋ.”

*Jesu geoc êmac êndu to êndi saŋa lasê kêtû luagêçŋa
(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)*

³⁰ Go ac dêdi anŋa tonan sêsa Galilaiageŋ sêja ma eŋ gebe lau sêŋô êsêac ŋawae atom, ³¹ gebe eŋ kêdôn nê ŋacsenomi ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Lau sêkêŋ ŋamalacnê Latu êsêp ŋamalac lemeŋ êna nasênac eŋ êndu. Sênac eŋ êndu e ŋabêc têlêac ênaŋa su acgom, go êndi sa.” ³² Mago êsêacnêŋ kauc kêsâ kêpi biŋ tonan atom ma têtêc tauŋ tec têtû kênac eŋ atom.

*Asa êtu ŋac kapôêŋ
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)*

³³ Jasêo lasê Kapanaum sêŋgôn andu acgom, go kêtû kênac êsêac gebe “Amac asôm biŋ amboac ondoc gêdêŋ taôm amoa intêna.” ³⁴ Ma êsêac sêjam tauŋ tôŋ, gebe anŋa intêna sêjam kênac tauŋ kêpi nêŋ asa kêtû ŋac towae kêlêlêc êsêac ŋagêdô su. ³⁵ Go gêŋgôn sic ma gêm êc êsêac 12 mênkêsôm gêdêŋ êsêac gebe, “Ŋac teŋ embe taê ênam gebe êtu ŋamata, nan êtu samob nêŋ ŋamu to samob nêŋ sakiŋwaga acgom.” ³⁶ Ma kêkôc ŋapalê saun mênketoc eŋ kêkô êsêac ŋaluŋgeŋ, go kêmbôêŋ eŋ ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe ³⁷ “Ŋac taŋ kêkôc ŋapalê saun amboac tonec nêŋ teŋ sa kêtû ŋoc ŋaêŋa nan, kêkôc aê sa. Ma ŋac, taŋ kêkôc aê sa nan, kêkôc aê taucgeŋ atom, eŋ kêkôc ŋac, taŋ kêsakiŋ aê nan sa.”

*Lau taŋ sesen aêac atom nan, sêpuc aêac tôŋ
(Luk 9:49-50)*

³⁸ Go Joaŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Mêtêmôkê, aêac alic ŋac teŋ, nan kêdaguc aêac atom, kêtiŋ ŋalau sec su ŋa aômnmê ŋaê. Tec ajac jao eŋ, gebe eŋ kêdaguc aêac atom.” ³⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Anac jao eŋ atom, gebe ŋac taŋ êŋgôm gêŋtalô êpi aêŋoc ŋaê, go gacgeŋ êkac awa ôkwi ma êsôm biŋ sec êpi aê nan, oc êŋgôm êtôm atom. ⁴⁰ Gebe ŋac, taŋ kêkêŋ kisa gesen aêac atom nan, kêpuc aêac tôŋ. ⁴¹ Ŋac nan êkêŋ bu laclu teŋ amac anôm

êtu Kilisinê lau amacña nan, jasôm binjanô êndên amac gebe ngêjô njam oc eso en atomanô.

Tatim lau atom
(*Mat 18:6-9; Luk 17:1-2*)

⁴² “Ma nac ten, nan êtim lau sau, tañ sêkên gêwiñ aêña nan, nêñ ten e êtu sec nan, lau sêwa poctêmui sa en gêsutêkwa ma sêmbalin en êsêp gwêc êna, go njam.

⁴³ “Lêmam embe êtim aôm, go ôndim êngic. Tolêmamkatucgen ôngôn matam jali, oc njam êlêlêc tolêmam lulugen ôsêp lamboam njakêlêndin naja, tañ kêsa napan nan ôna. [⁴⁴ Gamên nan natêmoa to naja êmac atom.] ⁴⁵ Ma amkain embe êtim aôm, nan ôndim êngic. Toamkatucgen ôngôn matam jali, oc njam êlêlêc sêmbalin aôm toamkain lulugen ôsêp lamboam njakêlêndin ôna. [⁴⁶ Gamên nan natêmoa to naja êmac atom.] ⁴⁷ Ma matamanô ten embe êtim aôm, nan ôkip sa. Tomatamanô tagen ôsô Anôtônê gamên ôna, oc njam êlêlêc sêmbalin aôm tomatamanô lulugen ôsêp lamboam njakêlêndin ôna. ⁴⁸ Gamên nan natêmoa to naja êmac atom.

⁴⁹ “Sêpalip ja kêpi lau samob kêtôm sêpalip gwêc kêpi gwada. ⁵⁰ Gwêc tau gêñ njam, mago gwêc tau njamakic embe ênaña, oc dañgôm njamakic êsa êtiam amboac ondoc. Gwêc ênêc amacña ma amoa tobinjalôgen awiñ taôm.”

10

Bin sêmwâlôña
(*Mat 19:1-12; Luk 16:18*)

¹ Jesu gêdi anja tonan jagêô lasê Judaia to gamên, tañ gêc Jordan njaken onêña nan, ma lau taêsam sêkac sa dêdên en sêja kêtiam, tec kêdôn êsêac clmboac gêgôm-gêgôm nan kêtiam.

² Ma Parisai ngêdô dêdên en sêja sebe sêlêtom en ma têtû kênac en gebe, “Nac ten embe êwi nê awê sin, oc êtom me masi.” ³ Tec en gêjô êsêac awen gebe, “Mose gêjac binisu amac amboac ondoc.” ⁴ Ma êsêac sêsôm gebe, “Mose gêlôc gebe teto papia sêwi awê sinña ma sêwi en sin.” ⁵ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “En keto binisu tonan kêtû nêm njalêlôm njadaniña. ⁶ Mago andanjen gêdên tañ Anôtô kêkên undambê to nom nan, kêkên awêlu nac. ⁷ Amboac tonan ‘nac oc êwi tama agêc têna sin ma êsap nê awê tôn ⁸ ma agêc lulu têtû ôli tagen.’ Ma agêc têtôm gêñ luagêc êtiam atom, têtôm njanô tagen. ⁹ Gêñ tañ Anôtô kêkên kêkwa tau nan, njamalac ten êkac su atom.”

¹⁰ Jasêngôn andu acgom, go ênê nacsenjomi têtû kênac en kêtû bin tau tonecña kêtiam. ¹¹ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Nac ten embe êwi nê awê sin ma ênam ten, oc êngôm gêñ mockainña, ¹² ma awê ten embe êwi nê akwen sin ma ênam ten, oc êngôm gêñ mockainña amboac tonan.”

Jesu gêjam mec ñapalê ñasec-ñasec
(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Ma sejon ñapalê ñasec-ñasec dêdêñ Jesu sêja gebe êmoasac êsêac. Ma ñacseñomi sec biñ lau. ¹⁴ Jesu gêlic e kêtú môsi ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Andec ñapalê dêdêñ aê sêmêñ, akô êsêac auc atom, gebe lau tecenañ ñai têtú Anôtônê gamêñ ñatau. ¹⁵ Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac tañ êkôc Anôtônê gamêñ sa êtôm ñapalê atom nañ, oc êsô êna atom.” ¹⁶ Go kêmbôêñ to gêu lêma gêsac êsêac ma gêjam mec êsêac.

Ñacseñom tolêlôm
(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Jesu jakêsa intêna acgom, go ñac teñ kêlêti gesen enj auc jakêpônj aduc gêdêñ enj ma kêtú kênac enj gebe “Mêtêmôkê ñajam, aê jañgôm asagenj gebe jawê kainj jañgônj matoc jali tenjenj.” ¹⁸ Tec Jesu kêtú kênac enj gebe “Amboac ondoc, kôsam aê gebe ñajam. Ñajam teñ gêmôa atom, Anôtô taugenj. ¹⁹ Biñsu tau tec gônô su gebe ‘Ônac ñamalac êndu atom, ôñgôm gêñ mockainjo to mockainja atom, ônam genjenj atom, ôñga biñ atom, ôñgambec gêñ atom ma otoc tamam agêc tênam sa.’” ²⁰ Ma ñac tau kêsôm gêdêñ enj gebe “Mêtêmôkê, aê ñapalêgenj ma kamasanj biñ samob tonanj kêtú tônj aê.” ²¹ Ma Jesu mata gê enj e têtac gêwiñ enj ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Gêñ tagenj tec kôpô lêna. Ôna ma ôkêñ nêwaba samob lau sênam ôli ma ôkêñ ñaawa êndêñ lau ñalêlôm sawa, go nêwaba awa oc ênêc undambê, ma ômôêñ ôndañguc aê.” ²² Ñac tau gêñô biñ tonanj e lanñanô kêtú sêp ma kêsá tonê ñalêlôm ñawapacgenj gêja, gebe nê waba taêsam.

²³ Go Jesu kêsála nê ñacseñomi ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau toawa embe sêsô Anôtônê gamêñ sêna, oc sêñgôm elê mê.” ²⁴ Ñacseñomi têtakê kêtú ênê biñ tonanj, tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac kêtiam gebe “Ñapalêac, lau sêsô Anôtônê gamêñ sênañ ñawapac ñanô. ²⁵ Bôc kamele teñ oc êsêli êsô so ñalasê êna ñagaôgenj êlêlêc ñac tolêlôm teñ êsô Anôtônê gamêñ ênañ su.” ²⁶ Êsêac têtakê ñanô ma sêsôm gêdêñ taunj gebe “Ai, amboac tonanj, asa oc ênam samuc.” ²⁷ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Ñamalac oc têtôm gêñ amboac tonanj atom. Mago Anôtô enj kêtôm, gebe Anôtô gêgôm gêñ samob jakêtôm.”

²⁸ Ma Petere gêoc awa sa ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôlic acgom, aêacmêñ tec awi ma gêñ samob siñ ma adaguc aôm.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac teñ nañ êwi nê andu, me lasitêwai, me luio, me têna agêc tama, me ñapalê, me kôm siñ êtu aê to ñawae ñajamña, ³⁰ oc êndêñ têtônec êkôc gêñ tau ñagêjô êtu dim 100 êjô andu ma lasitêwai to luio, ma tênai to ñapalê ma kôm, ma oc sêjanda enj

êwiņ, ma êndêņ tēm ņamuņa oc êngôņ mata jali tengeņ. ³¹ Lau ņamataņa taêsam oc tētu ņamu ma ņamu oc tētu ņamata.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi saņa lasê kētu tâlêacņa
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Êsêac sêsêlêņ sêmoa intêna sebe sêpi Jerusalem sêna ma Jesu kêsêlêņ gêmuņ êsêac ma êsêac têtakê. Ma êsêac, taņ têdaguc eņ naņ, têtêc tauņ. Ma kêkôc êsêac 12 sêmoa nêņ taunņa kêtiam jagêwa gêņ, taņ oc êtap eņ saņa naņ, ņam sa gêdêņ êsêac gebe ³³ “Alicgac me, aêac tapi Jerusalem tana, ma oc sêkêņ ņamalacnê Latu êndêņ lau dabuņsêga to biņsutau sêkic ênê biņ, go sêkêņ eņ êndêņ lau samuc. ³⁴ Ma êsêac sêsu eņ susu to sêkasôp êpi eņ ma si eņ, go sênac eņ êndu. Ma bêc tâlêac ênaņa, go êndi sa.”

Jakobo agêc Joaņ teten gêņ
(Mat 20:20-28)

³⁵ Ma Sebedai latuagêc, Jakobo agêc Joaņ, dêdêņ eņ sêja ma sêsôm gêdêņ eņ gebe “Mêtêmôkê, aêagêc abe ôņgôm gêņ, taņ aêagêc aten êndêņ aôm naņ, ņanô êsa êndêņ aêagêc.” ³⁶ Tec Jesu kētu kênac êsêagêc gebe “Amagêc abe aê jaņgôm asagen ņanô êsa êndêņ amagêc.” ³⁷ Go êsêagêc sêsôm gêdêņ eņ gebe “Ôkêņ aêagêcma ten êngôņ nêm anôņa ma ten êngôņ nêm gasêņa aņga nêm ņawasi ņalêlôm.” ³⁸ Ma Jesu kêsôm gêdêņ êsêagêc gebe “Amagêc ajam kauc gêņ, taņ aten naņ. Amagêc atôm gebe anôm êsêp laclu, taņ aê janôm êsêpņa naņ, ma aliņ sanġu, taņ aê jaliņ naņ me.” ³⁹ Ma êsêagêc sêjô eņ awa gebe “Aêagêc atôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêņ êsêagêc gebe “Laclu taņ aê janôm êsêp naņ, amagêc oc anôm, ma sanġu, taņ aê oc jaliņ naņ, amagêc oc aliņ. ⁴⁰ Tagen aê katôm gebe jakêņ lau sêņgôņ ņoc anôņa to ņoc gasêņa nec atom, gêjac lau, taņ Tamoc kêmasaņ kētu êsêacņa naņgeņ ņawae.”

⁴¹ Êsêac lau 10 sêņô e tētu môsi Jakobo agêc Joaņ. ⁴² Ma Jesu gêmôc êsêac dêdêņ eņ sêja ma kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Amac ajalagac gebe lau, taņ seboc tētu lau samuc nêņ gôliņwaga naņ, sêkôniņ êsêac ma nêņ lau kapôêņ sêjam gôliņ êsêac ņajaņa. ⁴³ Mago amac amboac tonan atom. ņac ten embe taê ênam gebe êtu amacnêm ņac kapôêņ, naņ êtu amacnêm sakiņwaga. ⁴⁴ Ma ten embe taê ênam gebe êtu amacnêm ņamata, naņ êtu amacnêm gêņôma. ⁴⁵ ņamalacnê Latu gêmêņ gebe sênam sakiņ eņņa atom, mago gebe ênam sakiņ to êkêņ tau ênac da lau taêsam.”

Matapec ten ņajam kêsa
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Êsêac sêsêlêņ e sêô lasê malac Jeriko. Ma gêdêņ taņ êsêac to nê ņacseņomi ma lau taêsam sêwê sêsa aņga Jeriko sêja naņ,

Timai latu matapec Batimai keteŋ-keteŋ gêŋ gêŋgôn intêna natali. ⁴⁷ Nac tonan gêŋô ŋawae gebe Jesu Nasaretŋa tau en, tec gêôc awa sa ma gêmôêc gebe “Dawidnê Latu Jesu, taêm walô aêma.” ⁴⁸ Lau taêsam sec biŋ en gebe “Ônam taôm tôn,” mago en gêmôêc kêpuc sageŋ gebe “Dawidnê Latu, taêm walô aêma.” ⁴⁹ Tec Jesu kêkô ma kêsôm gebe “Amôêc en êmêŋ.” Ma êsêac sêmôêc matapec tau ma sêsôm gêdêŋ en gebe “Têmtac êpa su ma ôndi sa, gebe en gêmôêc aôm.” ⁵⁰ Tec ŋac tau kêbaliŋ nê ŋakwê siŋ ma gêboan sa gêdêŋ Jesu gêja. ⁵¹ Ma Jesu awa gêjac en gebe “Aôm gobe jaŋgôm asageŋ êndêŋ aôm.” Go matapec kêsôm gêdêŋ en gebe “Mêtêmôkê, aê gabe matoc êlac.” ⁵² Ma Jesu kêsôm gêdêŋ en gebe “Ôêc ôna, aôm kôkêŋ gêwiŋ gêjam aôm sa.” E gacgeŋ mata gêlac ma kêdaguc en gêmôa intêna.

11

Jesu kêsô Jerusalem gêja

(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Joaŋ 12:12-19)

¹ Ma gêdêŋ taŋ êsêac têdabiŋ Jerusalem jasêsa malac Betpage to Betania, taŋ gêc Lôckatêkwi nan, Jesu kêsakiŋ nê ŋacseŋomi luagêc ² ma kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Agêc asêlêŋ apeŋ malac, taŋ gêc nêmnja nan, ana ma êndêŋ taŋ aô lasê nan, gacgeŋ andac donki ŋalatu teŋ sêkô tôn kêkô, ŋamalac teŋ gêŋgôn ŋaô kwananŋeŋ atomanô, nan anŋamboac su ma awê amêŋ. ³ Nac teŋ embe êtu kênac amagêc gebe ‘Agôm tonan kêtû agenja,’ nan asôm gebe ‘Apômtau kêpô lêna gêŋ tau ma oc êsakiŋ gaôgeŋ êmu êmêŋ tonec êtiam.’” ⁴ Tec agêc sêja e dêdac donki ŋalatu tau sêkô tôn kêkô andu teŋ ŋasacgêdô kêsi malacluŋna ma sêgaboac su. ⁵ Ma êsêac, taŋ sêkô tônê nan, nêŋ ŋagêdô têtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc abe anŋô-m asageŋ, tec agaboac donki ŋalatu tonan su.” ⁶ Ma êsêagêc sêsôm biŋ, taŋ Jesu kêsôm nan, gêdêŋ êsêac e sêwi siŋ. ⁷ Ma sêwê donki ŋalatu tau gêdêŋ Jesu sêja e sêu nêŋ ŋakwê gêsac ma Jesu gêŋgôn ŋaô. ⁸ Ma lau taêsam sêja nêŋ ŋakwê gêc intêna ma ŋagêdô sêja ka ŋalauŋ, taŋ sêsapu anŋa kôm ⁹ ma êsêac, taŋ sêmuŋ to têdaguc nan, sêmôêc gebe “Osana, alanem en nan gêmêŋ gêjam Apômtau lanô. ¹⁰ Alanem tamenj Dawid nê gamêŋ kiŋna, taŋ mênkêsa nan. Osana êsa anŋa lôlôc.”

¹¹ Ma en gêô lasê Jerusalem jakêsô lôm dabuŋ gêja ma kêsala gêŋ samob gêmôa. Tagen oc gêja su, tec en to êsêac 12 sêsa Betania sêja.

Jesu kêpuc boa jambô

(Mat 21:18-19)

¹² Nábêbêc sêwi Betania siŋ ma mo gêjô en. ¹³ Kêkô jaêcgeŋ ma gêlic jambô tolaun teŋ kêkô, tec kêtû gasuc gêja gebe moae

oc êtap jambô ñanô tenj sa. Gêja e gêlic ñanô tenj atom, ñalaun ñaômagenj, gebe jambô ñanoc atom. ¹⁴ Tec kêsôm gêdênj jambô tau gebe “Êtôm têmgenj lau tenj oc sêniñ ñanô anja aômnm tenj êtiam atomanô.” Ma ênê ñacsenjomi sênjô.

Jesu kêjanda lau anja lôm dabunj

(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Joan 2:13-22)

¹⁵ Êsêac jasêô lasê Jerusalem ma Jesu kêsô lôm dabunj gêja e kêjanda lau, tanj têtulu gêñ sêmoa lôm dabunj ñalêlôm nanj, sêsa awê sêja ma kêtinj sêjam-mone-gêjô-tauwaga nêñ tebo to lau-têtulu-balôsiwaga nêñ lêpônj pinjonj ¹⁶ ma gêjac jao gebe ñac tenj êoc gêñ tenj êsêlêñj êmoa lôm dabunj ñalêlôm atom. ¹⁷ Go kêdônj êsêac ma kêsôm gebe “Teto gêc gebe Anôtô kêsôm gebe ‘Aênjoc andu sêsam gebe tentenjlato samob nêñ andu mecña.’ Mago amac agôm kêtû kêjanjgowaganêñ gêsunj.”

¹⁸ Lau dabunjsêga to binjsutau sênjô ma dêdib sebe senseñ enj su, gebe têtêc enj gebe lau samob têtakê kêtû ênê mêtêña.

¹⁹ Oc gêja su, tec Jesu to nê ñacsenjomi sêc sêsa anja malac tonanj sêja.

Jesu gêwa jambô, tanj kêtû masê nanj, ñabinj sa

(Mat 21:20-22)

²⁰ Ñagelenj ac sêsêlêñj e sêsa gamênj, tanj jambô kêkô nanj, ma sêlic jambô tau kêtû masê e jakêsêp ñawakac tau gêja.

²¹ Ma Petere taê gêjam binj tau, tec kêsôm gêdênj Jesu gebe “Mêtêmokê, ôlic jambô, tanj kôpuc boa nanj, tec kêtû masê su.”

²² Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe ²³ Amac embe akênj êwinj Anôtô ma asôm êndênj lôc tônê gebe Ômbuc taôm sa nau taôm ôsêp gwêc ôna, ma embe asôm totêmtac lulu atom, akênj êwinj gebe binj oc ñanô êsa, nanj oc êtu tôñj. ²⁴ Amboac tonanj aê jasôm êndênj amac gebe Gêñ samob, tanj atenj kêsêp mec ñalêlôm nanj, embe akênj êwinj gebe akôc ñanô, oc akôc. ²⁵ Embe naatenj nêñ mec akô ma nêñ binj tenj êndênj ñac tenj ênêc, nanj asuc ôkwi acgom, gebe Tamemi, tanj gêmoa undambê nanj, êsuc amacnêñ keso ôkwi amboac tonanj. [²⁶ Mago amac embe asuc binj ôkwi atom, go Tamemi, tanj gêmoa undambê nanj, oc êsuc amacnêñ keso ôkwi atom amboac tonanj.]”

Judawaga têtû kênac Jesunê ñaclai ñam

(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Ac sêmu sêsa Jerusalem kêtiam ma Jesu jakêsêlêñj gêmoa lôm dabunj ñalêlôm, go lau dabunjsêga to binjsutau ma laumata dêdênj enj sêja ²⁸ ma têtû kênac enj gebe “Aôm gôgôm gêñ tonanj gôjam ñaclai ondoc lanjô. Ma asa kêkênj ñaclai tonec gêdênj aôm, tec gôgôm gêñ amboac tonanj.” ²⁹ Go Jesu kêsôm gêdênj êsêac

gebe “Aê gabe jatu kênac biñ tenj êndênj amac. Ajô aênoc kênac acgom, go jasam natau, tanj gêjam aê sa ma gagôm gêj tau nanj, êndênj amac. ³⁰ Joanjê sanju nec anja Anôtônê me anja namalacnêj. Ajô noc kênac tonanmanj.” ³¹ Ma êsêac taênj gêjam gêc taunjenj gebe “Embe tasôm gebe anja Anôtônê, enj oc êsôm gebe Ma amboac ondoc tec akênj gêwiñ enj atom. ³² Ma embe tasôm gebe Anja namalacnêj, tec tatêc lau gebe samob sêlic Joanj gebe enj propete tenj.” ³³ Tec sêjô Jesu awa gebe “Aêac ajam kauc.” Ma Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amboac tonan aê jasôm nyclai, tanj gêjam aê sa ma gagôm gêj tau nanj, êndênj amac atom amboac tonan.” *

12

*Bingôlinj kêpi kôm wainja to nagejobwaga
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)*

¹ Jesu gêoc awa sa ma gêjam kêtû bingôlinj gêdênj êsêac gebe “Nac tenj kêsê wain kôm tenj ma gêsô tunj e kêsô tau, go kêsap sêpip wain namala ma kêkwê andu naatêkwa balinj tenj kêtû sejop kôm taunja, go kêmasanj biñ gêdênj lau sênam kôm êpiña ma enj tau gêja gamênjbôm tenj. ² Gêdênj nanoc enj kêsakinj sakinwaga tenj gêdênj kômwaga gêja gebe êkôc kôm wainja nanô anja kômwaganêj. ³ Êsêac sêkôc nac tau tônj ma si enj e sêsakinj enj lêma sawagenj gêmu gêja. ⁴ Go natau kêsakinj sakinwaga tenj gêdênj êsêac gêmu gêja kêtiam, nanj têtuc enj kêsêp môkêapac to sêpêlê enj. ⁵ Ma kêsakinj tenj gêja kêtiam, nanj sêjac enj êndu. Ma lau nagejêdô taêsam sêwiñ, nanj si êsêacnêj nagejêdô ma sêjac nagejêdô êndu. ⁶ Nac tagenj gêmoa, ênê latu, tanj têtac gêwiñ enj nanô. Kêtû namu kêsakinj enj gêdênj êsêac gêja ma kêsôm gebe ‘Êsêac oc tetoc aênoc latuc sa.’ ⁷ Gêja e kômwaga tonan nja sêsôm gêdênj taunj gebe ‘Nacgêwê-kainj-gênjlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac enj êndu, gebe gênjlênsêm êtu aêacnêj.’ ⁸ Go sêkôc enj tônj e sêjac enj êndu ma sêbalinj ênê nawêlêlanj anja kôm wainja kêsâ gêja.

⁹ “Kôm wainja natau oc êngôm amboac ondoc. Enj oc êmênj ma ensenj kômwaga su ma êkênj kôm wainja êndênj lau tenj. ¹⁰ Biñ tonec amac asam me masi gebe ‘Poc tanj sêkwêwaga sêbalinj sinj nanj, tec kêtû poc nakêclêsuja.

¹¹ Gênj tonan Apômtau gêgôm, tec matenjanô talic amboac gênsêga tenj.’ ”

¹² Êsêac senj anô-anô sebe sêkôc Jesu tônj, mago têtêc lau gebe sêjala bingôlinj tau nam jakêsêp êsêac taunj, tec sêwi enj sinj ma sêc sêja.

* 11:33: Lambinj

*Biñ takisña**(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)*

¹³ Ma êsêac sêskinj Parisai to Herodonê lau ñagêdô dêdên Jesu sêja sebe sêwa lip en ña tau nê biñ. ¹⁴ Tec sêmênj ma sêsôm gêdên en gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm ñac biññanôña, ma gôê go lau tenj atom gebe aôm kôpuc openj lau tenj atom, mago kôdôn Anôtônê intêna ña biññanôgenj. Embe takênj takis êndênj kaisara, oc eso aêacnênj biñsu me masi. Takênj me takênj atom.” ¹⁵ Mago Jesu kêjala êsêacnênj dansanj, tec kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amboac ondoc tec abe atim aê. Akênj denari tenj êndênj aê jalic acgom.” ¹⁶ Tec sêkôc tenj sêja. Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Asa nê ñakatu to ñatalô tonec.” Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Kaisaranê.” ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Akênj kaisaranê gênj êndênj kaisara ma Anôtônê gênj êndênj Anôtô.” Tec êsêac sê taênj enj.

*Ñacmêté sêndi sa ñabin**(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)*

¹⁸ Go Sadukai, tanj sêsôm sebe ñacmatê oc sêndi sa atom nanj, dêdênj Jesu sêja ma têtû kênac enj gebe ¹⁹ “Mêtêmôkê, Mose keto ñagôlinj tonec gêdênj aêac gebe ‘Ñac tenj têwa embe nê ñapalê masi ma êmac êndu ma nê awêtuc êngônj, nanj lasi ênam ênê awêtuc ma êka gôlôac lasê êjô têwa su.’” ²⁰ Amboac tonanj lasitêwai 7 sêmoa, ñacsêga gêjam awê tenj. Enj kêka ñapalê lasê atom ma gêmac êndu. ²¹ Go lasi, tanj kêsi enj nanj, gêjam awêtuc tau. Enj kêka ñapalê lasê atom ma gêmac êndu. Ma ñac ñawalunj tenj amboac tonanjgenj. ²² Êsêac 7 nênj gôlôac masi. Samob sêmac êndu, go awêtuc gêmac êndu kêdaguc. ²³ Êndênj noc ñacmatê sêndi sanja enj oc êtu êsêacnênj asa nê awê, gebe êsêac 7 sêjam enj kêtû nênj awê sugac.” ²⁴ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amboac ondoc ajala biñ, tanj teto gêc nanj, to Anôtônê ñaclai atom, tec taêm gêjam biñ keso nec.” ²⁵ Êndênj tanj sêndi sa anja ñacmatênênj nanj, ñacwaga oc sênam awê atom ma lauo sênam ñac atom, samob têtôm anjela, tanj sêmoa undambê nanj. ²⁶ Biñ kêpi ñacmatê sêndi sanja gêc Mosenê buku gêwiñ. Amac asam minj kêpi ja kêsa gamênjdani nanj me masi. Gêdênj tonanj Anôtô kêsôm gêdênj Mose gebe ‘Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aê.’ ²⁷ Biñ tonec ñam gebe Anôtô kêtû lau matenj jali nênj Anôtô, kêtû ñacmatênênj Anôtô atom. Amac taêm gêjam biñ keso samucgenj.”

*Biñsu ñalô, tanj kêlêlêc ñagêdô su nanj**(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)*

²⁸ Ma biñsutaunênj tenj mênjgêô lasê e gênjô êsêac sêpa tauñ ma gêlic gebe Jesu gêjô Sadukai awenj jagêdênjgenj, tec kêtû kênac enj gebe “Biñsu ñajatu ondoc ñanô kêlêlêc ñagêdô samob su.”

²⁹ Jesu gêjô eñ awa gebe “Biñsu ñamataña tonec gebe ‘O Israel, ôkêñ tañam gebe Apômtau, aêacnêñ Anôtô, eñ Apômtau tagen. ³⁰ Têmtac êwiñ Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm kauc samuc to nêm ñaclai samuc êwiñ engeñ.’ ³¹ Ma kêtû luagêcña gebe “Têmtac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têmtac gêwiñ taôm.’ Biñsu ñajatu kêlêlêc tonañ su teñ gêc atom.” ³² Go biñsutau kêsôm gêdêñ eñ gebe “Mêtêmôkê, biññanô, aôm kôsôm jagêdêñ gebe Anôtô eñ tagen, teñ gêmoa atom, eñ taugen. ³³ Ma biñ têtac êwiñ eñ tonêñ ñalêlôm samuc ma nêñ kauc samuc to nêñ ñaclai samuc êwiñ engeñ, to biñ têtac êwiñ lau mênbañ aêac amboac têtac gêwiñ tauñña, nañ kêlêlêc daja to da ñagêdô samob su.” ³⁴ Jesu gêlic eñ kêsôm biñ tokauc amboac tonañ ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm gômoa jaêc Anôtônê gamêñña atom.” Ma lau samob têtêc tauñ e têtû kênac biñ teñ gêdêñ eñ kêtiam atom.

Kilisi asa nê latu eñ

(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Go Jesu kêdôn mêtê gêmoa lôm dabuñ ma kêsôm gebe “Amboac ondoc tec biñsutau sêsôm sebe Kilisi eñ Dawidnê latu. ³⁶ Dawid tau ñalau Dabuñ gêôc eñ awa sa ma kêsôm gebe ‘Apômtau kêsôm gêdêñ aêñoc Apômtau gebe

Ôñgôn aêñoc anôña

e jakêñ aômnêm ñacjo sênêc amkaiñ ñalabu acgom.’

³⁷ Dawid tau kêsam eñ gebe ‘Apômtau,’ mapo amboac ondoc tec Kilisi kêtû ênê latu.”

Ma lau toñ kapôêñ sêkêñ tañeñ eñ sêjac ñawaegen.

Lau sejob tauñ êndêñ biñsutaunen mêtê geo

(Mat 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Ma Jesu kêdôn mêtê gêdêñ êsêac ma kêsôm gebe “Ajop taôm êndêñ biñsutau, nañ sebe sêsêlêñ toñakwê baliñgeñ ma sebe lau awenê ênac êsêac anga malacluñ ³⁹ to sebe sênac tauñ mata-mata gebe sêñgôn ñamatagen anga lôm to gamêñ sêniñ gêñña. ⁴⁰ Êsêac tonañ sêjanjo awêtucnêñ andu su ma sêsaban ña mec baliñ auc. Ñagêjô oc êtap êsêac sa êlêlêc.”

Awêtucnê da

(Luk 21:1-4)

⁴¹ Jesu gêñgôn kêkanôn kanom ma mata gê lau, tañ sêkêñ awa kêsêp kanom nañ. Ma gêlic lau tolêlôm sêkêñ awa taêsam ⁴² e gêlic awêtuc ñalêlôm sawa teñ gêmêñ kêkêñ mone sauñ luagêc kêsêp kêtôm toea tagen. ⁴³ Go Jesu gêmôêc nê ñacsenjomi dêdêñ eñ mênkêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Awêtuc ñalêlôm sawa tônê kêkêñ gêñ kêsêp kanom kêlêlêc êsêac samob su, ⁴⁴ gebe lau tau samob sêkôc anga nêñ

gêñ kêlêsuc êsêacña mênșsêkêñ kêsêp gêja, mago enj kêpô lêna ñanô, mago kêkêñ nê gêñ tonê mo samobgenj kêsêp gêja.”

13

Jesu geoc senseñ lôm dabuñ su ñabinj lasê

(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Ma enj kêsã anğa lôm dabuñ gêmêñ ma nê ñacsenjominêñ tenj jakêsôm gêdêñ enj gebe “Mêtêmômkkê, ôlic poc to andu nê acgom, têtac kêsã lanğwageñ.” ² Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm gôlic andu kapôêñ tônê me. Poc tenj oc êñgôñ poc tenj ñaô anğa tonec atom, têtã samob salinğ-salinğenj.”

Gêñwapac ênac m tau

(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Jesu jagêñgôñ Lôckatêkwi kêkanôñ lôm dabuñ acgom, go Petere agêc Jakobo ma Joañ agêc Andrea têtũ kênac enj sêmoa taunğa gebe ⁴“Ôsôm êndêñ aêac acgom, êndêñ ondoc binj tonan mênêsa ma asagenj oc êtu gêñ tonan ñai ñanô êsaña ñabelo.”

⁵ Tec Jesu gêôc awa sa ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Alic taôm gebe lau sênam amac ôkwi atom. ⁶ Lau gwalêkinj oc sênam aê lanğc sêmêñ ma sêsam taunj gebe ‘Aê Kilisi,’ ma sênam lau taêsam ôkwi. ⁷ Ma êndêñ añô sinj ñawae to sinj ñabonja, nanj atakê atom. Gêñ samob tonan mênêsa, mago noc ñatêku êsunja atom tagenj. ⁸ Laum tenj sêndi sebe sênac sinj êndêñ laum tenj ma gamêñ tenj êndêñ gamêñ tenj. Ôjô ênam-ênam êtôm gamêñgenj ma tóbôm oc êsa. Gêñ samob tonan ñai gêjac m gêñ ñandanj ñanô tau.

⁹ “Amboac tonan amac ajop taôm ñapep gebe êsêac oc sêkêñ amac andêñ lau-sêmêtôc-binjwaga ana to si amac anğa lôm ma akô gôlinjwaga to kinj lanğônêmña êtu aêña, gebe awa binj sa ñañêñgenj êndêñ êsêac. ¹⁰ Ma sênam mêtê êpi ñawae ñajam êndêñ lau samuc samob sêñô êmuñ acgom. ¹¹ Êndêñ tanj sêwê to sêkôc amac ana nanj, apô sim taôm êtu binj asômña êmuñ atom. Asôm binj tê Anôtô oc êkêñ êndêñ amac êndêñ noc tônê nêgenj, gebe amac taôm asôm binj atom, Ñalau Dabuñ tau. ¹² Têwa êkêñ lasi êndêñ sinj ma tama êkêñ latu, ma ñapalêo to ñac sêli taunj sa êndêñ teneñi to tamenj ma sêsunj êsêac e sinj ensenj êsêac su. ¹³ Ma lau samob têtac endec amac êtu ñoc ñaêña. Mago ñac, tanj êôc gêñwapac totêtac êpa sugenj e ñatêku êsu nanj, Anôtô ênam enj kêsã.

Gêñwapac ñanô tau

(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ “Êndêñ tanj alic gêñ alô-alôb êkô gamêñ, tanj gêjac enj ñawae atom nanj, (lau tanj sêsam binj tonec nanj, nêñ kauc êsamanj) êsêae tanj sêñgôñ Judaia nanj, sêc sêpi lôc sêna. ¹⁵ Tenj embe êñgôñ

salôm ñaô, nanj êsêp naêsô gebe êkôc gêñ su anja nê andu atom. ¹⁶ Ma tej embe êmoa kôm, nanj êmu naêkôc nê ñakwê atom. ¹⁷ Ojae lauo, tanj sêmoa tej to êsêac, tanj sêkêñ su ñapalê sêmoa nanjmên, êndênj bêc ônê. ¹⁸ Amboac tonanj atenj mec gebe êtap amac sa êndênj komô atom, ¹⁹ gebe êndênj bêc ônê gêñwapac êsa êtôm kêsã gêdênj tanj Anôtô kêkêñ undambê to nom e mênggêdênj galoc atom, ma êtu ñamu oc êsa amboac tonanj êtiam atomanô. ²⁰ Ma Apômtau embe ênac bêc tonanj êñgic atom, oc lau tej sêñgônj matenj jali atom. Mago kêtú lau gêdênj, tanj kêjalij êsêac sa nanja, tec gêjac bêc tonanj gêñgic.

²¹ “Ma êndênj tônê ñac tej embe êsôm êndênj amac gebe ‘Alic acgom, Kilisi gêmoea tonec,’ me ‘Alic acgom, gêmoea ônê,’ nanj akêñ êwiñ atom. ²² Kilisi dansanj to propete dansanj oc mênjsêsa ma sêñgôm gêñtalô kapôênj to gêñsêga. Embe sê gôm êtôm, oc sêwê lau Anôtô kêjalij êsêac saña ôkwi amboac tonanj. ²³ Amboac tonanj ajop taôm, gebe binj samob tec kakêñ puc amac kwananjenj.

Namalacnê Latu êmu êmênj
(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ “Gêñwapac ñabêc tonanj êmbacnê, go oc ênam kanuc ma ajônj êñgaminj ñawê ²⁵ ma utitalata êpôp-êpôp anja undambê ma gêñ ñaclai undambêña kôtênj-kôtênjenj. ²⁶ Ma êndênj tonanj oc sêlic Ñamalacnê Latu tonjaclai kapôênj ma tonjawi êñgônj tao ñalêlôm êmênj. ²⁷ Go enj êsakinj anjela ma sênac lau, nanj kêjalij êsêac saña nanj, sa anja mu aclê ñam, anja nom ñamadinj e êndênj undambê ñamadinj.

Kalelonj êkêñ puc aêac
(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ “Kalelonj êtu binjônlij êwa nêñm kauc sa. Êndênj tanj ñalaka êlij têkwi to ñamatadêbu êjac sa nanj, ajala gebe ockêsã kêdabinj. ²⁹ Ma amac amboac tonanjenj. Êndênj tê alic gêñ samob tonanj ñai mênjêsã nê, ajala gebe ñac tau mênjkêdabinj katam. ³⁰ Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Gôlôac tonec oc sênanja atom e gêñ tonanj ñai samob ñanô êsa acgom. ³¹ Undambê to nom oc ênanja, mago aênjoc binj oc ênanja atomanô.

Ñac tej kêjala bêc to ockatu atom
(Mat 24:36-44)

³² “Bêc tonanj to ñaockatu ñac tej kêjala atom. Anjela undambêña sêjam kauc ma Latu gêjam kauc amboac tonanj, Tama taugenj. ³³ Alic taôm ma anam jaligenj gebe amac ajam kauc ñanoc. ³⁴ Tanam dôñj êpi ñamalac, tanj gebe êna gamênj tej nanj, ma gêwi nê andu sinj. Enj kêkêñ nê sakinjwaga gebe sênam enj lanjô ma sênam nêñj kôm êndênj-êndênjenj. Ma gêjac binjsu ñac

gejob sacgêdôña gebe ênam jaligen. ³⁵ Amboac tonan anam jali, gebe ñanoc, tan andu ñatau êmu êmêñña nan, amac ajam kauc, oc êndên êtula, me êmbêcauc êna lu, me êndên talec êtan, me bêbêcgen. ³⁶ Embe êmên sep tagen, nan êtap amac sa amboac aêc bêc atom. ³⁷ Bin tan kasôm gêdên amac nan, kasôm gêdên samob gebe Anam jali.”

14

Sêkic Jesunê bin

(*Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Joan 11:45-53*)

¹ Om Pasa to Polom Ñalucña ñabêc luagêcgen gêc ma lau dabuñsêga to binjutau sêsôm intêna sebe sêkôc Jesu tôn kelecgen ma sênac en ênduña. ² Ma sêsôm gebe “Danğôm êndên om atom, moae tali launên ñalêlôm sa.”

Awê ten gen oso Jesu anga Betania

(*Mat 26:6-13; Joan 12:1-8*)

³ Jesu gen gên gêngôn ñac tokamocbôm Simon nê andu anga Betania tec awê ten gêmên kêkôc ñop kwalam-kwalam togêmalu ñajamanô, tan ñaôli kapôên kêlêlêc nan, mênkêtuc ñop tau popoc ma kêkêc kêpi Jesu môkêpac. ⁴ Lau ñagêdô sêmoa, tan têtû môsî ma sêsôm gêdên tau gebe “Amboac ondoc sêjain gêmalu tonan. ⁵ Sêkên gêmalu tau êndên lau sênam ôliman ma sêkôc êlêlêc denari 300 su ma sêkên êndên lau ñalêlôm sawa acgom.” Ma êsêac sênac awê tau. ⁶ Tec Jesu kêsôm gebe “Andec enman, amboac ondoc agôm ênê ñalêlôm ñawapac kêsâ. En kêmoasin aê ñanôgoc. ⁷ Lau ñalêlôm sawa oc sêngôn sêwiñ amac ñapan. Embe têtac êwiñ, oc atôm gebe amoasin êsêac. Mago aê oc janğôn jawiñ amac ñapan atom. ⁸ Gên tan en kêtôm gebe êngômña nan, tec gêgômğac. En gen oso aê ôlic kwananğen kêtû sênsuñ aêña. ⁹ Binñanô, aê jasôm êndên amac gebe Anğa nom samucgen ñagamên embe sênam mêtê êpi ñawae ñajam, oc sênac miñ gên, tan en gêgôm nan êwiñ, gebe taên ênam en.”

Juda Isariot gêlôc gebe eoc Jesu lasê

(*Mat 26:14-16; Luk 22:3-6*)

¹⁰ Go êsêac lau 12 nên ten, Juda Isariot, gêdên lau dabuñsêga gêja gebe eoc Jesu lasê. ¹¹ Êsêac sênô e têtac ñajam kêsâ ma sêjac mata gebe sêkên mone êndên en. Tec en gêdib gebe êtap ñasawa ñajam ten sa gebe eoc en lasêña.

Jesu gen Pasa gêwiñ nê ñacsenjomi

(*Mat 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Joan 13:21-30*)

¹² Gêdên Om Polom Ñalucña ñabêc ñamataña, tan sêbuc-sêbuc domba Pasaña nan, ênê ñacsenjomi sêsôm gêdên Jesu gebe “Aôm

gobe aêac naamansañ gamêñ òniñ Pasa ômoañja ênêc ondoc.”
 13 Tec Jesu kêkêñ nê ñacseñomi luagêc ma kêsôm gêdêñ êsêagêc
 gebe “Agêc ana malac, oc andac ñac teñ gegen ku buña, nañ
 andañguc eñ 14 e naaô lasê andu, tañ eñ oc êsô êna nañ, ma
 asôm êndêñ andu ñatau gebe ‘Mêtêmôkê kêtú kênac aôm gebe
 Ñoc balêm, tañ janiñ Pasa jawiñ ñoc ñacseñomi nañ, gêc ondoc.’
 15 Ma eñ oc êtôc balêm ñalêlôm kapôêñ teñ êndêñ amagêc, tañ
 gêc ñaden ñaôña ma sêpô adêñ kwananğen nañ. Tec amansañ
 aêacnêñ gêñ amoa balêm tonañ.” 16 Ñacseñomagêc sêsa jasêô
 lasê malac ma têtap sa kêtôm eñ kêsôm gêdêñ êsêagêc, go
 sêmasañ Pasa.

17 Kêtula acgom, go Jesu tonê lau 12 sêwiñ taun sêja. 18 Sen
 gêñ sênğôn ma Jesu kêsôm gebe “Binñanô, aê jasôm êndêñ amac
 gebe Amacnêm ñac teñ, tec geñ gê gêwiñ aê gêmoa nec, oc eoc
 aê lasê.” 19 Êsêac sênô e nêñ ñalêlôm ñawapac kêsa ma sêkên
 taun tagen-tagen jatêtu kênac eñ gebe “Oc aê me.” 20 Ma Jesu
 gêjô êsêac awen gebe “Amac 12 nêñ teñ, tañ kêsac gêñ tôn kêsêp
 laclu gêwiñ aê. 21 Ñamalacnê Latu tau oc êsa nê lêñ êtôm teto gêc.
 Tagen ojae ñac tauma, nañ eoc Ñamalacnê Latu lasê nañ, têna
 êkôc eñ atommanñ.”

Apômtaunê moasiñ dabuñ

(Mat 26:26-30; Luk 22:15-20; 1Kor 11:23-25)

22 Sen sêmoa, go Jesu kêkôc polom mênğêjam danğe su ma
 kêpô kêkôc jakêkêñ gêdêñ êsêac ma kêsôm gebe “Akôc êwac,
 aênoc ôlic tonec.” 23 Go kêkôc laclu mênğêjam danğe su ma
 kêkêñ gêdêñ êsêac ma ac samob sênôm kêsêp tonañ. 24 Go
 Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aênoc dec jamoatiñ poacña tau
 tonec, tañ kêkêc siñ kêtú taêsamña. 25 Binñanô, aê jasôm êndêñ
 amac gebe oc janôm wain ñanô êtiam atom, e êndêñ bêc ônê, go
 janôm wakuc anğa Anôtônê gamêñ.” 26 Sêsôm wê moasiñja su
 acgom, go sêpi Lôckatêkwi sêja.

Jesu kêkêñ puc Petere

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Joan 13:36-38)

27 Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac samob oc awi aê
 siñ gebe teto gêc gebe ‘Aê janac ñacgejob ma domba sêc êliñ-
 êliñ.’ 28 Mago embe jandi sa su, oc jamuñ amac jana Galilaia.”
 29 Ma Petere kêsôm gêdêñ eñ gebe “Samob embe sêwi aôm siñ,
 mago aê taucgen oc masi.” 30 Ma Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe
 “Binñanô, aê jasôm êndêñ aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtañ
 êtu dim luagêc atomgen, ma aôm oc ônsa aê auc êtu dim têlêac.”
 31 Ma Petere gêôc lêñ tau gêc-gêcgen gebe “Sênac aê êndu jawiñ
 aômmanñ, aê gabe jansa aôm auc atomanô.” Ma êsêac samob
 sêsôm amboac tonanğen.

*Jesu keten mec gêmoa kôm Getsemane
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)*

³² Go ac sêo lasê gamên ten, ñaê Getsemane, ma en kêsôm gêdên nê ñacsenomi gebe “Anğôn tonec, aê gabe jaten mec acgom.” ³³ Ma kêkôc Petere agêc Jakobo ma Joaen sêwi en. En kelendec ma katu kêlênim tau gêmoa, ³⁴ ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Ñoc katuc ôluñ-ôluñgen e gabe jamac. Amoa tonec ma anam jali.” ³⁵ Go kêsâ ñasawa gêngic saunjen gêja e gêu tau gêc nom ma keten gebe embe êtôm, go têm wapacña êoc lêlêc en. ³⁶ Ma kêsôm gebe “O Tamoc, aôm kôtôm gên samob, ôkôc laclu tonec su anğa aêmañ. Mago aênoc biñ êtu tôn atom, aômgenñem biñ êtu tôn.”

³⁷ Go gêmu gêja e gêlic êsêac sêc bêc. Ma kêsôm gêdên Petere gebe “Simon, aôm gôc bêc me. Aôm oc ônam jali ockatu ñasawa tagen ôtôm atom me. ³⁸ Anam jali to aten mecmañ gebe lêtôm êtap amac sa atom. Njalau ôli palê, mago ôlim tekwe m gêbac.”

³⁹ Go gêja kêtiam ma keten mec kêsôm biñ tonanjen. ⁴⁰ Ma gêmu gêja kêtiam e gêlic êsêac sêc bêc gebe matenânô ñawapac kêsâ su ma sêjam kauc biñ sêjô en awêña.

⁴¹ Go gêmu gêja kêtû dim têlêacña ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Aêc bêc to alêwan taôm amoa me. Kêtôm gac, ñanoc tau kêdabiñgac. Alicgac me, sêkên Ñamalacnê Latu êsêp lau sec lemen. ⁴² Andi sa ma tawac. Alic acgom, ñac-eoc-aê-lasêwaga mênkêdabiñgac.”

Sêkôc Jesu tôn

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Joaen 18:2-12)

⁴³ Kêsôm biñ gêmoa ma gacgen êsêac 12 nê ten, Juda, kêkôc lau pom ten sêoc siñ to olopoac anğa lau dabunșêga to biñsutau ma laumata nê sêmên. ⁴⁴ Ñac-eoc-en-lasêwaga kêkên ñabelo ten gêdên êsêac gebe “Ñac tañ jalêsôp en alianô nan, ñac tau tonan. Akôc en tôn ma ajop en ñapep ana.”

⁴⁵ Jagêo lasê e gacgen gêdên Jesu gêja ma kêsôm gebe “Mêtêmôkê,” ma kêlêsôp en alianô. ⁴⁶ Ma êsêac sêjac lemen kêsêp en ma sêkôc en tôn. ⁴⁷ Go êsêac, tañ sêkô sêwiñ Jesu nan, nêñ ñac ten gêbuc né siñ sa ma gêjac dabunșêganê sakinwaga e kêpa tañalauñ su. ⁴⁸ Ma Jesu awa gêjac êsêac ma kêsôm gebe “Amac amên abe akôc aê tôn, mago agôm amboac adên kêjanğowaga ten, tec aoc siñ to olopoac gêwiñ. ⁴⁹ Kêtôm bêcgen gajam mêtê gamoa lôm dabun gawiñ amac ma akôc aê tôn atom, mago galoc agôm gebe biñ, tañ teto gêc nan, êtu tôn.”

⁵⁰ Ma ñacsenomi s, êwi en siñ ma sêc sêja.

⁵¹ Ma ñapalê ten kêdaguc en gêja. En gi tau auc ña obogen. Ma êsêac sebe sêkôc en tôn. ⁵² Tec kêpô obo siñ gêcña ma gêc ôli ñaômagen gêja.

Dabuŋwaga to laumata sêgôm Jesunê biŋ

(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Joaŋ 18:13-14, 19-24)

⁵³ Êsêac sêkôc Jesu dêdêŋ ŋac dabuŋsêga sêja, ma lau dabuŋsêga to laumata ma biŋsutau samob sêkac tauŋ sa. ⁵⁴ Ma Petere gêjac tau susu kêdaguc êŋ e jakêsô dabuŋsêganê andu ŋamalac-luŋ gêja jagêŋgôn gêwiŋ sakiŋwaga ma kêsêlu ja. ⁵⁵ Lau dabuŋsêga to laumata samob, taŋ sêkac sa sêmoa naŋ, sêsôm biŋ sebe sêŋgôliŋ êpi Jesu gebe senac eŋ ênduŋa. Mago têtap teŋ sa atom. ⁵⁶ Lau taêsam sêgôliŋ biŋ kêpi eŋ, mago nêŋ biŋ keso tau samob. ⁵⁷ Go lau ŋagêdô dêdi sa ma sêgôliŋ biŋ kêpi eŋ gebe ⁵⁸ “Aêac aŋô gebe eŋ kêsôm gebe Lôm dabuŋ, taŋ sêkwê ŋa lemeŋ naŋ, aê oc jansen su ma jakwê teŋ êtiam atôm bêc têlêac, jaŋgôm ŋa lemoc atom.” ⁵⁹ Sêsôm sêjac ŋawaegen, mago nêŋ biŋ keso tau ŋapaŋ.

⁶⁰ Ma dabuŋsêga gêdi jakêkô êsêac ŋaluŋ ma kêtû kênac Jesu gebe “Aôm gobe ôjô biŋ atom me. Biŋ amboac ondoc sêgôliŋ kêpi aôm.” ⁶¹ Mago Jesu gêjam tau tôngeŋ, gêjô êsêacnêŋ biŋ teŋ atom. Ma dabuŋsêga kêtû kênac eŋ kêtiam gebe “Aôm Kilisi, ŋac taŋ alanem eŋ naŋ, Latu aôm me.” ⁶² Ma Jesu gêjô eŋ awa gebe “Aec, aê tau tonec. Ma amac oc alic ŋamalacnê Latu êŋgôn ŋaniniŋ ŋatau nê anôŋa ma êwiŋ tao undambêŋa êmêŋ.” ⁶³ Ma dabuŋsêga kêkac nê ŋakwê gêŋgic ma kêsôm gebe “Tapô lêna lau sêsôm biŋ lasêŋa ŋagêdô êtu asageŋŋa. ⁶⁴ Biŋ alôb-alôb tau tec aŋôgac. Ma abe amboac ondoc.” Tec êsêac samob sêsôm kêtû toŋ gebe “Eŋ ŋac tobiŋ tec êmac êndugeŋ.”

⁶⁵ Lau ŋagêdô sêkasôp kêpi eŋ ma sêkwa eŋ laŋôanô auc, go sêmêgôm lemeŋ ma têtuc eŋ ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Oc lasêmaŋ, asa kêtuc aôm.” Ma sakiŋwaga sêkôc eŋ su to têtap eŋgeŋ.

Petere gêsa Jesu auc

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Joaŋ 18:17, 25-27)

⁶⁶ Ma Petere gêmoa bêbê gêmoa malacluŋ ma dabuŋsêganê sakiŋwagao teŋ gêmêŋ. ⁶⁷ Eŋ gêlic Petere kêsêlu ja, ma mata gê eŋ e kêsôm gebe “Aôm tec gôwiŋ Jesu Nasaretaŋa amboac tonaj.” ⁶⁸ Mago eŋ kêpa tau gebe “Aê kajala ma ŋoc kauc kêsa kêpi biŋ, taŋ aôm kôsôm naŋ atom.” Go eŋ kêsa sacgêdô gêja ma talec kêtaŋ. ⁶⁹ Sakiŋwagao tau gêlic eŋ ma kêsôm kêtiam gêdêŋ lau, taŋ sêkô-sêkô naŋ, gebe “Êsêacnêŋ ŋac teŋ tônê.” ⁷⁰ Ma eŋ kêpa tau kêtiam. Saungeŋ acgom, go lau, taŋ sêkô-sêkô naŋ, sêsôm gêdêŋ Petere kêtiam gebe “Biŋŋanôgoc, êsêacnêŋ ŋac teŋ aôm gebe aôm ŋac Galilaiaŋa teŋ.” ⁷¹ Mago eŋ gêôc awa sa kêpuc boa tau ma kêtôc lêma gebe “Aê kajala ŋac, taŋ amac asôm ênê biŋ naŋ atom.” ⁷² Kêsôm biŋ tonaj gêmoa e gacgeŋ talec kêtaŋ kêtû dim luagêcŋa. Tec Petere taê gêjam biŋ, taŋ

Jesu kêsôm gêdêḡ enḡ nanḡ, gebe “Talec oc êtaḡ êtu dim luagêc atomgeḡ ma aôm ônsa aê auc êtu dim tâlêac.” Taê gêjam birl tonanḡ ma kêtaḡ ḡnanô.

15

Jesu kêkô Pilata lanḡônêm

(Mat 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Joaḡ 18:28-38)

¹ Bêbêc kanucgeḡ lau dabuḡsêga to laumata ma biḡsutau to lau ḡnanô samob sêkac sa jasêsôm biḡ kêtû tôḡ, go sêsô Jesu tôḡ ma sêkêḡ enḡ gêdêḡ Pilata gêja. ² Ma Pilata kêtû kênac enḡ gebe “Judanêḡ kiḡ aôm me masi.” Tec Jesu gêjô enḡ awa gebe “Kôsômgaç.” ³ Ma lau dabuḡsêga sêgôliḡ biḡ taêsam kêpi enḡ. ⁴ Tec Pilata kêtû kênac enḡ kêtiam gebe “Aômânêm biḡ ôjô êsêac awenḡa gêc atom me. Ôlic acgom, êsêac sêgôliḡ biḡ gwalêkiḡ kêpi aômgaç.” ⁵ Mago Jesu gêjô biḡ tenḡ kêtiam atom, tec Pilata gê taê enḡ.

Sêsôm kêtû tôḡ gebe Jesu êmac endu

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Joaḡ 18:39–19:16)

⁶ Kêtôm omsêgagenḡ Pilata kêgaboac ḡac kapoacwalôḡa tenḡ su gêdêḡ êsêac kêtôm tetenḡ. ⁷ Ma ḡac tenḡ, ḡaê Baraba, gêḡgôḡ kapoacwalô gêwiḡ sêli-lausawaga, taḡ sêjac ḡac tenḡ êndu gêdêḡ taḡ sêli taunḡ sa nanḡ. ⁸ Tec lau sêpi sêja ma tetenḡ Pilata gebe êḡgôm êndêḡ êsêac amboac gêgôm-gêgôm gêmoa. ⁹ Ma Pilata gêjô êsêac awenḡ gebe “Amac abe aê janḡamboac Judanêḡ kiḡ su êndêḡ amac me masi.” ¹⁰ Gebe enḡ kêjalagac gebe lau dabuḡsêga sêkêḡ Jesu gêdêḡ enḡ kêtû tântac secḡa. ¹¹ Ma lau dabuḡsêga sêli lau sa gebe tetenḡ Pilata êḡamboac Baraba su êndêḡ êsêac. ¹² Tec Pilata kêtû kênac êsêac kêtiam gebe “Ma enḡ, taḡ asam enḡ gebe Judanêḡ kiḡ nanḡ, janḡôm enḡ amboac ondoc.” ¹³ Ma êsêac sêmôêc kêtiam gebe “Ônac enḡ êpi kakesotau.” ¹⁴ Ma Pilata kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Enḡ gêgôm sec ondoc.” Mago êsêac sêmôêc sêoc aucgeḡ gebe “Ônac enḡ êpi kakesotau.” ¹⁵ Pilata gebe ênac malô lau tântac, tec kêgaboac Baraba su gêdêḡ êsêac ma kêsôm si Jesu ma kêkêḡ enḡ gêja gebe sênac enḡ êpi kakesotau.

Siḡwaga sêsu Jesu susu

(Mat 27:27-31; Joaḡ 19:2-3)

¹⁶ Siḡwaga sêwê Jesu sêja gôliḡ-waganê andu ma sêkalem siḡwaga samucgeḡ sa. ¹⁷ Go sêkêḡ enḡ kêsô ḡakwê asôsamuc tenḡ ma sêmoê okêm kêtû sunsunḡ jasêkêḡ enḡ kêkuc. ¹⁸ Ma awenḡ gêjac enḡ to sê moalêc enḡ gebe “Judanêḡ kiḡ, ômoa ḡajamôḡ.” ¹⁹ Ma si enḡ ḡa ôpic kêsêp môkêapac to sêkasôp kêpi enḡ, ma sêpônḡ aenḡduc to awenḡ gêoc enḡ. ²⁰ Sêsu enḡ susu su acgom, go sêkwalec

ņakwê asôsamuc naņ su ma sêu tau nê ñakwê gêsaj eņ kêtiam. Ma sêwê eņ sêsa sêja sebe sênac eņ êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Joan 19:17-27)

²¹ Sêsa sêja e dêdac ñac teņ kêsa aņga kôm gêmêņ, Alesandere agêc Rupu tamenji Simon aņga Kurene. Tec sêkac eņ g ebe êôc Jesunê kakesotau. ²² Ma sêkôc Jesu sêpi gamêņ Golgata sêja, tanam ôkwi gebe “Gamêņ mokê-lacņa.” ²³ Ma sêsuņ wain togêņ ñamakic gêdêņ eņ gebe ênôm e gedec. ²⁴ Sêjac eņ kêpi kakesotau su, go sebe sênac sam ênê ñakwê, tec sêpuc kapoac gebe sêlic asa oc êkôc asageņ. ²⁵ Oc mênģic lauņ sa ma sêjac eņ kêpi kakesotau gêja. ²⁶ Ma teto ñabinģ gêwiņ gebe “Judanêņ kin tonec.” ²⁷ Ma sêjac kêjaņgowaga luagêc sêpi kakesotau sêwiņ eņ, teņ geņkaleņ ênê anôņa ma teņ geņkaleņ ênê gasêņa. [²⁸ Tec biņ, taņ teto gêc naņ, gebe “Sêsam eņ gêwiņ lau sec” naņ, kêtũ tôņ.]

²⁹ Ma lau, taņ sêwê sêja sêmêņ semoa naņ, têdainģ gêsũ ma sêsôm biņ alôb-alôb kêpi eņ gebe “Op, aôm tau, taņ gobe onsen lôm dabuņ su ma ôkwê sa êndêņ bêc têlêac naņ, ³⁰ ônam taôm sa ma ôsêp aņga kakesotau ômôêņmaņ.” ³¹ Lau dabuņsêga to biņsutau sêsu eņ susu amboac tonaj to sêsôm gêdêņ tauņ gebe “Lau ñagêdô tec gêjam êsêac sa, mago gêjam tau sa jakêtôm atom. ³² Kilisi, Israelnêņ kiņ, êsêp aņga kakesotau êmêņmaņ, go talic ec takêņ êwiņ eņ.” Ma êsêagêc, taņ sêjac agêc sêwiņ eņ naņ, têtaj pêlê eņ amboac tonageņ.

Jesu gêmac êndũ

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Joan 19:28-30)

³³ Gêdêņ taņ oc kêkô ñaluņ naņ, gêsũņbôm gêjam gamêņ samucgeņ auc e gêdêņ ocmata. ³⁴ Ma gêdêņ ocmata tonaj Jesu gêmôêc awa kapôêņ gebe “Êli, Êli lama sabatani,” tanam ôkwi gebe “Aêņoc Anôtô, aêņoc Anôtô, amboac ondoc gôwi aê siņ.” ³⁵ Ma lau ñagêdô, taņ sêkô ñagala naņ, sêņô tec sêsôm gebe “Kec, eņ gêmôêc Elia.” ³⁶ Ma ñac teņ kêlêti gêja kêsac mêckelep tôņ kêsêp bu ñamakic ma jagêsuņ gêdêņ eņ gênôm ma kêsôm gebe “Akôgeņ ma talic acgom, Elia oc mênģkôc eņ su me masi.” ³⁷ Go Jesu gêmôêc awa kapôêņ ma gêmac êndũ.

³⁸ Ma obo balij, taņ geņkaleņ lôm dabuņ naņ, kêkac tau gêņģic gêja luagêc aņga ñaô e jakêsu ñalabu. ³⁹ Ma kapitai, taņ kêkô kêkanôņ Jesunê kakesotau naņ, kêkô e gêlic Jesu gêmac êndũ amboac tonaj ma kêsôm gebe “Ñac tonec Anôtônê Latu eņ biņņanôģoc.” ⁴⁰ Lauo ñagêdô sêkô ec jaêcgeņ ma sêlic sêwiņ. Êsêacnêņ ñagêdô tonec Maria Magdalaņa ma Jakobo sauņ agêc Joses tenenji Maria ma Salome. ⁴¹ Gêdêņ taņ Jesu gêmoa Galilaia naņ, lauo tonaj têdaguc eņ ma sêjam sakiņ eņ.

Ma ñagêdô taêsam, tañ sêpi Jerusalem sêwiñ enj sêja nañ, sêkô sêwiñ amboac tonañ.

Sêsun Jesu

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Joan 19:38-42)

⁴² Ñakêtula ma sêmasañ taun gebe ñaelen oc sêlic sabbat. ⁴³ Tec kasêga towae ten, ñaê Josep anja Arimatia, gêmên, tañ gônên Anôtônê gamên amboac tonañ. Enj taê kêpa sugen kêsô gêdên Pilata gêja ma keten Jesunê ñawêlêlan. ⁴⁴ Pilata gênô gebe Jesu gêmac êndu su, tec gê go ma gêmôêc kapitai tau mênkêtu kênac enj gebe “Ñac tau gêmac êndu su me.” ⁴⁵ Enj gênô kêtû katô anja kapitainê, tec gêwi ñawêlêlan sinj gêdên Josep. ⁴⁶ Ma Josep gêjam ôli obo kwalam-kwalam ten ma jakêkôc enj su anja kakesotau mênkêsaban enj kêsêp obo tonañ ma ketoc enj gêc sêo ten, tañ sêsap kêsêp poc nañ, ma kêsabi poc jagêsan sêawa auc. ⁴⁷ Ma Maria anja Magdala agêc Joses têna Maria sêlic gamên, tañ tetoc enj gêc nañ.

16

Jesu gêdi sa

(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Joan 20:1-10)

¹ Sabbat gêbacnê acgom, go Maria anja Magdala agêc Jakobo têna Maria ma Salome sêjam ôli gênmalu sebe nasênin oso enj. ² Tec woke ñabêc ñamataña gêdên bêbêc kanucgen jasêo lasê sêo, go oc kêpi. ³ Ma sêsôm gêdên taun gebe “Asa ênsambi poc anja seawa su êndên aêac.” ⁴ (Gebe poc tau kapôên.) Sêoc materanô sa e sêlic poc tau sêsabi su. ⁵ Tec sêsô sêlêlôm sêja e sêl ic ñac matac ten to ñakwê sêpsêp baliñ gênngôn kêsî anônja ma selendec. ⁶ Ma enj kêsôm gêdên êsêac gebe “Alendec atom. Amac asôm Jesu Nasaretna, tañ sêjac enj kêpi kakesotau nañ. Enj gêdi sa su, gêmoa tonec atom. Alic, mala tañ tetoc enj gêc nañ tonec. ⁷ Ana ma asôm ñawae êndên ênê ñacsenjomi to Petere gene Enj oc êmunj amac êna Galilaia, oc alic enj anja ônê êtôm binj, tañ kêsôm gêdên amac nañ.” ⁸ Tec lauo tau sêsa anja sêo sêc sêja gebe têtênêp e katuñ gêjaña. Ma sêsôm binj tenj gêdên lasi tenj atom gebe têtêc taun.

Jesu yeoc tau lasê gêdên Maria Magdalaña

(Mat 28:9-10; Joan 20:11-18)

⁹ Jesu gêdi sa gêdên woke ñabêc ñamataña gêdên bêbêc kanucgen su acgom, go geoc tau lasê gêdên Maria anja Magdala, tañ kêtin ñalau sec 7 anja ênê sêsa sêja nañ, kêtû ñamata. ¹⁰ Awê tau gêja ma kêsôm ñawae gêdên nê lau, tañ sêmoa sêwiñ enj nañ. Êsêac sêmoa tonên ñalêlôm ñawapacgen ma têtanj. ¹¹ Êsêac sênô gebe Jesu gêmoa mata jali ma awê tau gêlic enj, mago sêkên gêwiñ atom.

Jesu geoc tau lasê gêdêñ ñacseñjomi luagêc
(Luk 24:13-35)

¹² Tonañ su acgom, go Jesu geoc tau lasê gêjam ñac teñ lanô gêdêñ êsêagêc ñac luagêc, tañ sêsêlêñ sêmoa gamêñ ñasawa teñ. ¹³ Ñaclagêc tonañ sêja sêsôm ñawae gêdêñ lau ñagêdô, mago sêkêñ gêwin êsêagêc atom amboac tonañgen.

Jesu geoc tau lasê gêdêñ nê aposolo
(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Joañ 20:19-23)

¹⁴ Kêtu ñamu eñ geoc tau lasê gêdêñ lau 11 gêdêñ tañ señ gêñ sêngôn tebo, ma kêsôm êsêac kêtu sêkêñ gêwiñ atom to kêtu nêñ ñalêlôm ñadaniña, gebe êsêac sêkêñ gêwiñ lau, tañ sêlic eñ gêdi sa ñanô nañ, nêñ biñ atom.

¹⁵ Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Atôm nom ñagamêñ samob ana ma anam mêtê ñawae ñajam êndêñ ñamalac peben. ¹⁶ Lau tañ sêkêñ gêwiñ ma sêlin sanju nañ, Anôtô oc ênam êsêac kêsî. Ma êsêac, tañ sêkêñ gêwiñ atom nañ, oc sênaña. ¹⁷ Gêñtalô tonec oc êwiñ lau-sêkêñ-gêwiñwaga gebe têtin ñalau sec su sênam aê lanôc to sêsôm biñ ña awen wakuc, ¹⁸ lemeñ sêkôc moac sa ma embe sênôm gêñ ñamalic teñ, oc êmalic êsêac atom, sêu lemeñ ênsac lau gêmac ma oc ñajam êsa.”

Jesu kêpi undambê gêja
(Luk 24:50-53; Apos 1:4-11)

¹⁹ Apômtau Jesu kêsôm biñ gêdêñ êsêac su acgom, go Anôtô kêsun eñ sa kêpi undambê jagêngôn ênê anôña. ²⁰ Ma ñacseñjomi taur têtôm gamê samob sêja ma sêjam mêtê kêtôm gamêñgen ma Apômtau gêjam kôm gêwiñ êsêac to kêpuc nê biñ tôñ ña gêñtalô, tañ gêgôm nañ.

Nawae Najam **kêtôm** **LUKA KETO**

Nawae Najam kêtôm Luka Keto nec gêwa Jesu sa gebe Israelnêj Kêsiwaga, tañ Anôtô geoc enj lasê gêdênj êsêac nañ, ma lau nomña samob tapaônggenj nêj Kêsiwaga tau enj gêwinj amboac tonanjenj. Luka taugenj keto gebe Apômtaunê Nalau Dabunj kêkalem Jesu gebe “êsôm Nawae Najam lasê êndênj lau ñalêlôm sawa” (4:18). Nawae Najam tau tec gêjac lau sênjgônj jageo to sêôc ñawapac tokaiñ-tokaiñ nañ ñawae. Aêac tatap ñalô têtac wapiña sa anja Lukan gêjam môkêlatu ñamataña luagêc, tañ kêsôm Jesu gêmênj nom nec ñaboña lasê nañ auc, go anja môkêlatu ñamuña, tañ keto Jesu kêpi undambê gêja ñamiñ nañ, amboac tonanjenj.

Anja ñasêbu 2 to 6ña (alic ñadênañ sêpuc gêc ñalabuña) aêac tatap binj to miñ ñagêdô taêsam sa, nañ Luka taugenj keto gêc Nawae Najam tonec, amboac anjela sêjam wê lambiñña ma gejobwaga bôcña dêdênj ñapalê Jesu sêja Betlehem nañ, to ñapalê Jesu gênj-gônj lôm dabunj, go bingôliñ Nac Samaritiña taê walô ñac gêbac ma Latu Gêjaña to ñagêdô gêwinj. Binj tañ Nawae Najam tonec kêwaka sa gêc awêgenj nañ, ñagêdô tonec gebe Tateñ mec ñabiñ to Nalau Dabunj nê binj ma Anôtô kêsuc sec ôkwi ñabiñ.

Ñadênañ

1. Gêjac m Nawae Najam tau 1:1-4
2. Joan agêc Jesu nêj binj ñapalêgenjña 1:5–2:52
3. Njackêsagu Joan nê sakinj 3:1-20
4. Jesu gêliñ sanju ma Sadanj kêlêlôm enj 3:21–4:13
5. Jesunê sakinj anja Galilaia 4:14–9:50
6. Gêdi anja Galilaia gêja Jerusalem 9:51–19:27
7. Jesunê woke ñamuña anja Jerusalem ma malac, tañ gêc malac tau ñagala nañ 19:28–23:56
8. Apômtau gêdi sa to jageoc tau lasê ma kêpi undambê gêja 24:1-53

Binj tau ñam

¹Lau taêsam sêsaê gebe sênac miñ binj, tañ kêsa gêdênj aêacnênj têm nañ, sêpuc gêdôgenj. ²Êsêac teto miñ kêtôm lau, tañ mateñanô sêlic gêdênj tañ gêjac m tau ma sêjam sakinj mêtê tau nañ, sêjac tulu gêdênj aêac. ³O ñac towae Teopili tau, aê tec galic ñajam amboac tonanjenj, tec kakip binj tau sa kagêluc tomalagenj ma kato kadênanjenj gêdênj aôm, ⁴gebe ôjala binj, tañ têtônj gêdênj aôm nañ, gebe binjñanôgenj.

Njackêsagu Joan nê puc têna êkôc enja

⁵ Gêdêŋ kiŋ Judaiaŋa Herodo nê têm naŋ dabuŋwaga ten gêmoa, ŋaê Sakaria. En gêjam sakiŋ gêwiŋ dabuŋwaga Abia nê ton. En gêjam awê aŋga Aronnê wakuc nêŋ, ŋaê Elisabet. ⁶ Anôtô gêlic êsêagêc lulu gêdêŋgen, gebe sêsa nêŋ lêŋ sejob Apômtaunê biŋsu to ŋagôliŋ samob ŋabiŋ masigen sêmoa. ⁷ Agêcnêŋ gôlôac masi, gebe Elisabet en awê kapoac, ma agêc nê akweŋ têtû lauo ŋanô to ŋac.

⁸ Ma gêdêŋ taŋ Sakarianê ton nêŋ têm sênam sakiŋŋa naŋ, en gêjam nê kôm dabuŋwagaŋa gêmoa Anôtônê laŋônêmŋa. ⁹ Ma sêpuc kapoac kêtôm dabuŋwaganêŋ mêtê e jakêsêp en gebe êsô Apômtaunê lôm dabuŋ naêkêŋ da jadauŋŋa. ¹⁰ Ma gêdêŋ noc sêkêŋ da jadauŋŋa naŋ, lau samucgen teten mec semoa dêmôêŋa. ¹¹ Ma Apômtaunê aŋela ten geoc tau lasê gedên en kêkô kêsî altar jadauŋŋa ŋaanôŋa. ¹² Sakaria gelic e kêlênsôŋ en ma kêtakê ŋanô. ¹³ Tec aŋela kêsôm gêdêŋ en gebe “Sakaria, ôtêc taôm atom, gebe Anôtô gêŋô nêm mecgac. Aômnêm awê Elisabet oc êkôc latôm ten ma ôê ênê ŋaê gebe Joaŋ. ¹⁴ Aôm oc ôtu samuc ma ômoa totêmtac ŋajamgen ma lau taêsam têtû samuc êndêŋ bêc têna êkôc enŋa amboac tonanŋen. ¹⁵ En êtu ŋac towae êkô Apômtau laŋônêm ma ênôm wain to bu ŋaclai atom. En ênêc têna têtacclêlômgen ma ŋalau Dabuŋ ênam en auc kwananŋen, ¹⁶ gebe en ênam Israelnêŋ gôlôac taêsam ôkwi dêndêŋ Apômtau, nêŋ Anôtô, sêmu sêna. ¹⁷ ŋac tau tonan Elianê ŋalau to ŋaclai êpi en ma êsêlêŋ êmuŋ Apômtau, gebe ênam tamenjinêŋ ŋalêlôm ôkwi êndêŋ latuŋi ma lau taŋenpêc dêndêŋ lau, taŋ sêsap biŋgêdêŋ tôŋ naŋ, oc êmansaŋ lau sênac dabiŋ nêŋ ŋalêlôm ŋapep êtu Apômtauŋa.”

¹⁸ Go Sakaria kêsôm gêdêŋ aŋela gebe “Aê jajala biŋ tonan êndêŋ asagen, aêagêc ŋoc awê atu lauo ŋanô to ŋac su nec.” ¹⁹ Tec aŋela géjô en awa gebe “Aê Gabriel tec kakô Anôtô laŋônêm, ma en kêsakiŋ aê gebe jasôm biŋ êndêŋ aôm ma jakêŋ ŋawae ŋajam tonec êndêŋ aôm. ²⁰ Mago aôm kôkêŋ gêwiŋ aêŋoc biŋ, taŋ oc ŋanô êsa êndêŋ ŋanoc tau naŋ atom. Amboac tonan oc awammê êsa, ôsôm biŋ naeo ômoa e êndêŋ bêc, taŋ biŋ tau êtu anô su acgom.”

²¹ Lau sêŋ Sakaria elêmê ma sênac maten en gebe gêmoa lôm dabuŋ e ŋêŋgen su nec. ²² Go kêsîa gêmêŋ ma gebe êsôm biŋ êndêŋ êsêac e gêgôm jageo. Tec êsêacnêŋ kauc kêsîa gebe en oc gêlic gêŋ ŋakatu ten aŋga lôm dabuŋgac. Amboac tonan en gêjam dôŋdôŋ biŋgêŋ gêdêŋ êsêac ma gêjam tau tôŋ kêkô.

²³ Gêmoa e nê bêc sakiŋŋa gêbacnê ma gêc gêmu gêja nê andu kêtiam. ²⁴ Têm ŋagêdô gêbacnê, go Elisabet kêkêkam ŋapalê ma kêsîŋ tau gêmoa ajôn lemen ten, ma kêsôm gebe ²⁵ “Gêŋ tonan Apômtau gêgôm gêdêŋ aê, gêdêŋ têm taê gêjam aêŋa en kêkac majoc su aŋga launêŋ.”

Jesunê puc têna êkôc enja

²⁶ Elisabet kékêkam ñapalê ñaajôn kêtú 6, go Anôtô kêsakin anjela Gabriel gêja malac Galilaiana ten, ñaê Nasaret, ²⁷ gêdên awêtakin ten, tan sê en gêdên ñac ten, ñaê Josep, kwananjen gebe agêc sênam tauñ. Ñac tau anja Dawidnê gôlôac. Ma awê tau nê ñaê Maria. ²⁸ Anjela kêsô gêdên en gêja ma kêsôm gebe “O gabêjamo, biñmalô êndên aôm, Apômtau gêwiñ aôm goc.” ²⁹ Maria gênô biñ tonan e kêlênsôn en ñanô ma taê gêjam gebe “Awa gêjac aê amboac tonec kêtú asagenja.” ³⁰ Tec anjela kêsôm gêdên en gebe “Maria, ôtêc taôm atom, gebe Anôtô gêlic aôm gêjac mataanô ñajam. ³¹ Ôlic acgom, aôm oc ôkêkam ñapalê e ôkôc latôm ten ma ôê ênê ñaê Jesu. ³² Ñac tau tonan oc êtu ñac towae ma sêsam en gebe Lôlôc Ñatau nê Latu. Apômtau Anôtô oc êkên en êngôn aba Dawid nê lêpôn, ³³ gebe en oc êtu kin ma ênam gôlin Jakobnê gôlôac enden tônjen. Ma ênê gamên kinja ñatêku masi.”

³⁴ Ma Maria kêsôm gêdên anjela gebe “Biñ tau ñanô êsa amboac ondoc, gebe aênoc akwen masi.” ³⁵ Tec anjela gêjô en awa gebe “Ñalau Dabuñ mênêpi aôm ma Lôlôc ñatau nê ñaclai mênênam ajuñ aôm. Amboac tonan ñapalê, tan aôm ôkôc nan, sêsam en gebe dabuñ, en Anôtônê Latu. ³⁶ Gôlicgac me, nêm tawanjo Elisabet, tan kêtú awêanôgac ma sêsam en gebe awê kapoac nan, tec kékêkam ñapalê gêmoa e galoc ñaajôn kêtú ôgac, ³⁷ gebe Anôtô en ñaclai, en kêtôm gên samobja.”

³⁸ Ma Maria kêsôm gebe “Amboac tonan, Apômtaunê sakinwagao aê, ma biñ, tan kôsôm nan, oc êtu tôn êpi aê.” Go anjela gêwi en sin ma gêc gêja.

Maria kêtú ñaclen gêdên Elisabet

³⁹ Gêdên ñasawa tonan Maria gêdi kêsaiç tau e jakêpi Judanên gamên lôcña jagêô lasê malac ten, ⁴⁰ ma kêsô Sakarianê andu gêja e awa gêjac Elisabet. ⁴¹ Elisabet gênô Maria awa gêjac en, tec ñapalê gêboan anja têna têtacclêlôm. Ma Ñalau Dêbuñ gêjam Elisabet auc ⁴² e awa gêôc en ña awa kapôên ma kêsôm gebe “Anôtô gêjam mec aôm kêlêlêc lauo ñagêdô su ma gêjam mec ñanô têtacclêlômña gêwiñ. ⁴³ Aê amboac ondoc, tec aênoc Apômtau têna gêdên aê gêmên nec. ⁴⁴ Gôlicgac me, awam gêjac aê kêsô tanocsuñ e ñapalê kêtú samuc tec gêboan anja têtacclêlôm. ⁴⁵ Aê aoc gêôc awê, tan kêkên gêwiñ gebe biñ, tan Apômtau kêsôm gêdên en nan, oc êtu tôn.”

Marianê wê lambinja

⁴⁶ Go Maria kêsôm gebe
 “Aênoc ñalêlôm gêôc Apômtau sa
⁴⁷ ma katuc kêtú samuc ñoc kêsawaga Anôtô,
⁴⁸ gebe gewec gêdên nê sakinwagao ñaôma aê,

tec galoc gôlôac togôlôac samob oc awenj êôc aê.

49 Gebe enj ñaclai ñatau gêgôm gêñsêga kêtû aêna, ênê ñaê dabunj.

50 Enj taê walô gôlôac togôlôac, tañ têtêc enj nanj.

51 Ênê lêma gêgôm gêñ ñaclai

ma kêtû lau, tañ nêñ ñalêlôm sêkianj taunj sa nanj, salinj-salinj sêja.

52 Enj kêtinj gôlinjwaga ñajanja anja nêñ lêpônj su ma ketoc lau ñaôma sa.

53 Lau tañ mo gêjô êsêac nanj, tec kêkêñj gêñ ñajam gêjam êsêac aucgenj

ma kêtinj lau tolêlôm su tolemenj sawagenj.

54 Enj gêjam nê sakinjwaga Israel sa taê gêjam nê moasinj

55 kêtôm binj, tañ gêjac mata gêdêñj aêac tamenji Abraham to nê wakuc nanj, ma ênêc endenj tônjenj.”

56 Maria gêmoa gêwiñ Elisabet amboac ajônj têlêac, go gêmu gêja nê gamêñj kêtiam.

Joanj têna kêkôc enj

57 Têm Elisabet êkôc ñapalêña kêdabinj, tec kêkôc ñapalê ñac tenj. 58 Ma ênê lau, tañ nêñ sackapoagêdô gêdêñj tau nanj, to nêñ tawanj sêñô Apômtau gêgôm nê taê walô ñanô kêsa kêpi enj ñawae ma têtêc ñajam kêsa sêwiñ enj.

59 Ñabêc kêtû 8 ma sêkac sa sêja sebe sêsa ñapalê tau ma sê tama Sakaria nê ñaê êpi enj. 60 Mago têna kêsôm gebe “Masi, taê ênê ñaê gebe Joanj.” 61 Tec êsêac sêsôm gêdêñj enj gebe “Nêm lau tenj sêmoa ondoc, tañ nêñ ñaê amboac tonanj.” 62 Ma sêjac kajo tama gebe mênjtau êsôm acgom. 63 Tec enj gêjam dôñdônj gebe sêkêñj tapele saunj tenj êndêñj enj ma keto gebe “Ênê ñaê Joanj.” Ma samob sê taênj. 64 Ma sep tagenj awasunj to imbêla kêtû golonj ma kêsôm binj lasê to kêlanem Anôtô. 65 Ma nêñ lau samob, tañ nêñ sackapoagêdô gêdêñj tau nanj, têtêc taunj. Ma lau samob sêjam binj tau kêtû binjalôm e gêjam lau, tañ sêngônj Judaia ñagamêñj lôcña nanj, auc samucgenj. 66 Êsêac samob, tañ sêñô binj tau nanj, taênj gêjam gêc nêñ ñalêlômgenj gebe “Ñapalê tonec amboac ondoc.” Êsêac sêlic gebe Apômtau lêma gêwiñ enj.

Sakaria geoc bill lasê

67 Ma Ñalau Dabunj gêjam tama Sakaria auc e geoc binj lasê ma kêsôm gebe

68 “Aê jalambinj Apômtau, Israelnêñ Anôtô, gebe kêtû ñaclenj mênjgêjam nê lau kêsi.

69 Enj kêkêñj kêsiwaga tonjaclai tec mênjkêsa anja nê sakinjwaga Dawid nê gôlôac,

70 kêtôm enj tau kêsôm kêsa nê propete dabunj gêmunjña awenjsunj gebe

71 ênam aêac kêsi anġa nan ġacjo to anġa lau samob, taġ sêkêġ kisa aêac nan lemeġ.

72 Eġ taê walô aêac tamenġi to taê ġêġam nê poac dabuġ.

73 Eġ ġêġac mata biġ to kêtôc lêma ġêdêġ tamenġi Abraham gebe

74 ênam aêac kêsi anġa nan ġacjo lemeġ ma êkêġ aêac tanam sakiġ eġ tatêc tauġ atom.

75 Tatu lau dabuġ to ġêdêġ tamoia en laġônêma êtôm aêacnêġ têm samob.

76 Ma aôm ġapalêenec, lau oc sêsam aôm gebe Lôlôc ġatau nê propetê.

Aôm oc ômuġ Apômtau gebe ômansaġ ênê intêna.

77 Aôm oc ôkêġ ênê lau sêġala moasiġ, taġ ġam kêsêp kêsuc nêġ sec ôkwiġa.

78 Aêacnêġ Anôtô taê walô aêac ġanô tec êkêġ ġawê mênêsa anġa lôlôc gebe êtu ġacleġ aêac

79 ma êpô êsêac, taġ sêġġôġ ġêsuġbôm to ġêmacanô ġakanuc nan, to êwê aêac eġkaiġ katôġeġ tasa lêġ biġmalôġa.”

80 ġapalê tau kêtû kapôêġ ma nê kauc taê ġêġam biġ ġapep, ġo ġaġêmoia ġamêġ sawa e ġêdêġ bêc, taġ kêtôc tau ġêdêġ lau Israel nan.

2

Jesu têna kêkôc eġ

(Mat 1:18-25)

1 ġêdêġ ġasawa tonan ġaisara Augustu kêġatu biġ teġ gebe teto lau samob, taġ sêġġôġ nom samucġeġ nan, nêġ ġaê sa.

2 Kôm tau tonan sêġac m ġêdêġ ġôliġwaga Suriaġa Kuren ġêġġôġ,

3 ma lau samob dêdi sêġa nêġ malacmôkê ġêdêġ-ġêdêġeġ gebe teto êsêac. 4 Tec Josep anġa malac Galilaiiaġa Nasaret kêpi Judaia ġêġa Dawidnê malac, ġaê Betlehem, gebe eġ anġa Dawidnê ġôlôac tauġ nêġ.

5 Eġ gebe teto êsêagêic nê awê Maria, taġ sê êsêagêc dêdêġ tauġ nan, ma awê tau kêkêkam ġapalê ġêmoia.

6 Agêc ġasêġġôġ tonan e têm Maria êkôc ġapalêġa kêdabiġ. 7 Tec kêkôc latu ġamêc, nan kêkwa eġ ġa obo auc ma ketoc eġ ġêc bôcnêġ sac teġ, gebe nêġ ġamêġ ġasawa teġ ġêc andu ġacleġġa atom.

ġeġobwaga to anġela

8 Ma ġamêġ tonan ġageġobwaga sêmoia ġaseġop nêġ domba ġêdêġ ġêbêc sêmoia oba. 9 Tec Apômtaunê anġela teġ ġêô lasê ġêdêġ êsêac e Apômtaunê ġawasi kêpô êsêac ġêġam aucġeġ ma nêġ ġalêlôm ġatutuc ġanô.

10 Tec anġela kêsôm ġêdêġ êsêac gebe “Atêc taôm atom, alicġac me, aê ġasôm ġawae ġaġam atu samucġa teġ êndêġ amac, ġawae tau oc êtu tapa ênam lau samucġeġ auc.

11 Galoc tonec amacnêma kêsawaga Apômtau Kilisi kêtû ġamalac anġa Dawidnê malac. 12 Amac aġala eġ

éndêñ nabelo tonec gebe Atap ñapalê dedec teñ sa, tañ sêkwê enñ ña obo auc ma sêkêñ enñ gêc bôcnêñ sac.”

¹³ Ma sep tagenñ lau sinñ undambêña taêsam mênsewinñ anjela tau ma sêlanem Anôtô gebe ¹⁴ “Anôtônê wae êsa anña lólôc ma binmalô ênêc nom, tañ Anôtô gêlic lau tau ñajam.”

¹⁵ Anjela têtainñ taunñ su anña êsêacnêñ sêmu sêja undambê acgom, go gejobwaga sêsôm gêdêñ taunñ gebe “Ajôc, tawac Betlehem ma talic binñ, tañ mênkêsa ma Apômtau kêkêñ ñawae gêdêñ aêac nanñ acgom.” ¹⁶ Ma ac sêsaic taunñgeñ sêja e têtap Maria agêc Josep sa ma sêlic ñapalê dedec tau gêc sac. ¹⁷ Sêlic su ma tédônñ binñ, tañ anjela kêsôm kêpi ñapalê tau nanñ, gêdêñ êsêac. ¹⁸ Ma lau samob, tañ sêñô binñ nanñ gejobwaga sêjac minñ nanñ, sê taênñ ñanô. ¹⁹ Ma Maria kêmasanñ binñ samob tonanñ ñai ñapep ma taê gêjam gêc nê ñalêlôm. ²⁰ Gejobwaga sêmu sêja ma awenñ gêôc Anôtô to sêlanem enñ kêtû binñ samob, tañ sêñô to sêlic kêtôm anjela kêsôm gêdêñ êsêac nanñja.

Sê Jesunê ñaê

²¹ Bêc kêtû 8, go sêsa ñapalê tau ma sê ênê ñaê, tañ anjela kêsam gêdêñ enñ gêc têna têtacêlêlôm atomgeñ nanñ, gebe Jesu.

Têtôc ñapalê tau anña lôm dabunñ

²² Têm sêmbunñ ñatêmui sunña gêbacnê kêtôm Mosenê binñsu, go Maria agêc Josep sêkôc ñapalê sêpi Jerusalem sêja sebe sênsunñ enñ êndêñ Apômtau. ²³ Ac sêgôm kêtôm binñ, tañ teto gêc Apômtaunê binñsu gebe “Ñamêc samob, tañ tenenñi sêkôc nanñ, sênam dabunñ êsêac ñapep, gebe têtû Apômtaunê gêñ.” ²⁴ Ma agêc sêkêñ da kêtôm binñ, tañ sêsôm gêc Apômtaunê binñsu gebe “Monngôm luagêc me balôsi ñalatu luagêc.”

²⁵ Gêdêñ tonanñ ñac teñ, nê ñaê Simeon, gêmoea Jerusalem. Ñac tau enñ ñac gêdêñ to ôli andanñ Anôtô ma gêônñ Israelnêñ binñmalô ñam gêmoea ma Ñalau Dabunñ gêjam enñ auc. ²⁶ Ñalau Dabunñ tau gêwa sa gêdêñ enñ gebe êmac êndu atom e êlic Apômtaunê Kilisi acgom. ²⁷ Tec Ñalau Dabunñ gêôc enñ kêsô lôm dabunñ gêja. Ma gêdêñ tañ têna agêc tama sêkôc ñapalê Jesu sêsô sêja sebe nasêngôm gêñ êtôm binñsu ñajatu nanñ, ²⁸ tec Simeon kêsip enñ sa ma kêlanem Anôtô gebe

²⁹ “Apômtau, galoc ôkôc nêñ ñacsakinñ aê tobinñmalôgeñ jawac êtôm nêñ binñ,

³⁰ gebe matocanô galic nêñ moasinñ ñam,

³¹ tañ kômaseñ gêc awêgeñ nanñ, gebe lau samob sêlicña.

³² Enñ oc êtu ja êpô lau samuc to êtu nêñ lau Israel nêñ ñawasi.”

³³ Tama agêc têna sê taênñ binñ, tañ sêsôm kêpi ñapalê nanñ.

³⁴ Go Simeon gêjam mec êsêac ma kêsôm gêdêñ têna Maria gebe “Gôlicgac me, ñapalê tonec oc êngôm Israelnêñ lau taêsam sembenñ to sêndi sa. Lau ñagêdô oc sênac enñ êtu mu, mago

ngagédô oc sêsôm sêôc aucgen. ³⁵ Biñ tonan̄ êsa gebe eoc lau taêsam nêñ ñalêlôm ñabin̄ lasê. Ma aôm taôm nêm ñalêlôm oc epen̄ aôm êtôm kêm kêkô nêm ñalêlôm.”

³⁶ Go Panuel latuo, propeteo ten̄, gêngôn̄, ñaê Ana. Awê tonan̄ an̄ga Asernê gôlôalc. Ênê jala taêsam ñanô. En̄ gêmoa awêtakingen̄ e gêjam ñac sa ma agêc sêmoa sêwiñ taun̄ jala 7, ³⁷ go kêtû awêtuc gêngôn̄ e nê jala kêtû 84. Mago gêwi lôm dabun̄ sin̄ atom, gêjam sakin̄ Anôtô ma gêjam dabun̄ mo to keteñ mec kêtôm gêbêc to gelen̄gen̄. ³⁸ Gêdêñ ñasawa tecenan̄gen̄ en̄ gêô lasê jagêjam dan̄ge Anôtô ma gêwa ñapalê sa gêdêñ lau samob, tañ sêôn̄ têm Anôtô ênam Jerusalem kêsina nan̄.

Sêmu sêja Nasaret

³⁹ Sêjac dabun̄ gêñ samob kêtôm Apômtaunê bin̄su ñajatu e gêbacnê acgom, go sêmu sêja Galilaila jasêngôn̄ nêñ malac Nasaret. ⁴⁰ Ñapalê kêtôp e kêtû kapôên̄ ma mêtê gêjam en̄ auc to Anôtônê moasin̄ kêpi en̄.

Ñapalê Jesu gêngôn̄ lôm dabun̄

⁴¹ Kêtôm jalagen̄ Jesu têna agêc tama sêpi Jerusalem sêja sêlic omsêga Pasa. ⁴² Gêdêñ tañ ñapalê Jesu nê jala kêtû 12 nan̄, ac sêmu sêpi sêja kêtôm omsêga ñamêtê. ⁴³ Pasa gêbacnê, go êsêac sêc sêmu sêja ma ñapalê Jesu gacgen̄ gêngôn̄ Jerusalem, ma têna agêc tama sêjam kauc. ⁴⁴ Êsêagêc seboc en̄ oc gêwiñ nêñ lau ngagédô, tec sêsêlêñ oc samuc ten̄ ma sêsôm en̄ an̄ga nêñ tawan̄ to lau ôlin̄ andan̄ taun̄ña, ⁴⁵ e têtap en̄ sa atom. Tec sêmu sêja Jerusalem jasêsôm en̄. ⁴⁶ Sêsôm sêmoa e bêc têlêac gêjaña acgom, go têtap en̄ sa gêngôn̄ lôm dabun̄ kêsêp lau-mêtêwaga ñalêlôm gêñô êsêacnêñ bin̄ ma kêtû kênac-kênac êsêac. ⁴⁷ Ma samob, tañ sêñô êñê bin̄ nan̄, sêñac lemen̄ kêtû ênê kauc to bin̄, tañ gêjô êsêac awen̄ nan̄ña. ⁴⁸ Agêc sêlic en̄ e têtakê ma têna kêsôm gêdêñ en̄ gebe “Latucenec, amboac ondoc, tec gôgôm aêagêc amboac tonan̄. Ôlic acgom, aêagêc tamam asôm aôm totaên̄-totaên̄gen̄ tec amoa.” ⁴⁹ Ma en̄ kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Agêc asôm aê kêtû asagen̄ña. Agêc alic ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe jamoa Tamocnê andu nec atom me.” ⁵⁰ Ma bin̄, tañ en̄ kêsôm gêdêñ êsêagêc nan̄, agêc sêjala ñam atom.

⁵¹ Go gêwiñ êsêagêc ac sêsêp Nasaret sêja ma en̄ taña wamu êsêagêc ñapep ma têna kêmasan̄ bin̄ samob tonan̄ ñai gñc nê ñalêlôm. ⁵² Jesu kêtôp to nê kauc mêtêña kêsâ gêwiñ ma Anôtô to ñamalac têtac gêwiñ en̄.

3

Nackêsagu Joañ gêjam mêtê

(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Joañ 1:19-28)

¹ Kaisara Tiberi gêjam gôliŋ lau e ŋajala kêtû 15, Ponti Pilata kêtû gôliŋwaga Judaiana, Herodo kêtû kasêga Galliliana, têwa Pilip kêtû kasêga Ituraia to gamêŋ Trakonitiŋa, Lusani kêtû kasêga Abileneŋa, ² ma Anas agêc Kaiapa têtû dabuŋsêga sêmoa. Gêdêŋ têtû tonan Anôtônê biŋ gêdêŋ Sakaria latu Joan, taŋ gêmoe gamêŋ sawa nan gêja. ³ Ŋac tau tonan gêjac laoc gamêŋ Jordanŋa samob ma gêjam mêtê lau gebe “Anam taôm ôkwi to aliŋ sanŋu, ma Anôtô êsuc nêŋ sec ôkwi.” ⁴ Biŋ tonan kêtôm biŋ, taŋ propete Jesaia keto kêsêp nê buku gebe “Ŋac teŋ gêmôêc awa tonec gêmoe gamêŋ sawa gebe ‘Amansaŋ gamêŋ Apômtau esêlê a to amêtôc ênê intêna êtu solop.

⁵ Sênsuŋ gaboan samob auc to senseŋ lôc to gamêŋ ŋabau êtu tapa

ma sêmêtôc ŋapoalic samob êtu solop to sêmansaŋ intêna kalon-kalon ŋatip êsa.

⁶ Ma ŋamalac samob sêlic Anôtônê lêŋ ênam ŋamalac kêsija.’ ”

⁷ Lau taêsam dêdêŋ eŋ sêja sebe sêliŋ ênê sanŋu. Eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Moac ŋalatu amac, asa gêwa sa gêdêŋ amac gebe awê Anôtônê têtac ŋandaŋ, taŋ mênêsa nan sa. ⁸ Anam ŋanô êwa amac sa gebe ajam taôm ôkwiŋa acgom. Ma asôm êndêŋ taôm gebe ‘Abraham kêtû aêac tamenj,’ nec atom. Aê jasôm êndêŋ amac gebe Anôtô kêtôm gebe êŋu poc tonec ŋai sa têtû Abrahamnê latui. ⁹ Ki ŋamata gêdêŋ kawakac tec gêc. Amboac tonan ka samob, taŋ sêjam ŋanô ŋajam atom nan, oc êsap su ma êmbaliŋ êpi ja êna.”

¹⁰ Ma lau samob sêjam kênac Joan gebe “Aêac oc anŋôm amboac ondocgeŋ.” ¹¹ Tec eŋ gêjô êsêac awenŋ gebe “Ŋac teŋ nê ŋakwê luagêc embe ênêc, nan êkêŋ teŋ êndêŋ ŋac, taŋ nê ŋakwê masi nan. Ma ŋac teŋ nê mo embe ênêc, nan êŋgôm amboac tonan.” ¹² Go telonŋ ŋagêdô dêdêŋ eŋ sêja amboac tonan gebe ênsanŋu êsêac, tec têtû kênac eŋ gebe “Mêtêmôkê, aêac anŋôm amboac ondocgeŋ.” ¹³ Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Akôc gêŋ anŋa launêŋ êlêlêc ŋaôli, taŋ sêsakiŋ amac nan su atom.”

¹⁴ Ma siŋwaga ŋagêdô têtû kênac eŋ amboac tonanŋeŋ gebe “Ma aêac nec oc anŋôm amboac ondoc.” Tec eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Anŋôliŋ biŋ to alênsu lau e ajaŋgo êsêacnêŋ gêŋ su atom. Ŋaôli taŋ gêjô nêŋ kôm nan, akôc ma kêtôm.”

¹⁵ Lau samob taêŋ gêjam biŋ jakêsa-jakêsa ma sêjam kênac taunŋ gêc nêŋ ŋalêlômŋa kêtû Joanŋa gebe “Moae eŋ Kilisi tau tonec nec.” ¹⁶ Tec Joanŋ gêjô êsêac awenŋ ma kêsôm gêdêŋ êsêac samob gebe “Aê tec kasagu amac ŋa bu, mago ŋac teŋ oc êmêŋ, eŋ ŋaclai kêlêlêc aê su. Aê katôm gebe janac pêla ênê atapa ŋalêkônŋ atom. Ŋac tonanŋ tec oc ênsanŋu amac ŋa Ŋalau Dabuŋ to ja. ¹⁷ Eŋ lêma kêkam lala sekolonŋ gêŋŋa gebe êtiŋ

gêñ ñapaôma ma ênac ñanô sa êpi nê andu-gêñ-ñanôña êna, go ñapaôma êkên êpi ja, tañ êsa ñapañ nañ.”

¹⁸ Joan gêjac biñsu lau ña biñ ñagêdô taêsam gêwiñ to gêwa ñawae ñajam sa gêdêñ êsêac. ¹⁹ Mago kasêga Herodo, tañ Joan gêbu eñ kêtú têwanê awê Herodia to sec samob, tañ Herodo gêgôm nanña, ²⁰ ñac tau kêsâlê sec tonec gêsac ñaô gêwiñ gebe kêlai Joan auc gêñgôn andu kapoacwalôña.

Jesu gêliñ sanġu

(Mat 3:13-17; Mar 1:9-11)

²¹ Gêdêñ tañ lau samob sêliñ sanġu nañ, Jesu geliñ gêwiñ. Keteñ mec gêmoa ma undambê gêña ²² e Nalau Dabuñ gêjam balôsi lanô kêsêp mênġêsac eñ ñaô, ma awa teñ anġa undambê kêsâ gebe “Aênoc Latuc tau aôm, tec têtêc gêwiñ to galic aôm ñajam.”

Jesunê ñam

(Mat 1:1-17)

²³ Jesunê jala amboac 30 ma gêjac m nê kôm. Ma lau seboc eñ Josep latu, nañ Êli latu, ²⁴ nañ Matat latu, nañ Lewi latu, nañ Melki latu, nañ Janai latu, nañ Josep latu, ²⁵ nañ Matatia latu, nañ Amos latu, nlan Naum latu, nañ Esli latu, nañ Nagai latu, ²⁶ nañ Mat latu, nañ Matatia latu, nañ Semein latu, nañ Josek latu, nañ Joda latu, ²⁷ nañ Joanan latu, nañ Resa latu, nañ Serubabel latu, nañ Sealtiel latu, nañ Neri latu, ²⁸ nañ Melki latu, nañ Adi latu, nañ Kosam latu, nañ Elmadam latu, nañ Er latu, ²⁹ nañ Josua latu, nañ Elieser latu, nañ Jorim latu, nañ Matat latu, nañ Lewi latu, ³⁰ nañ Simeon latu, nañ Juda latu, nañ Josep latu, nañ Jonam latu, nañ Eliakim latu, ³¹ nañ Melea latu, nañ Mena latu, nañ Matata latu, nañ Natan latu, nañ Dawid latu, ³² nañ Isai latu, nañ Obed latu, nañ Boas latu, nañ Sala latu, nañ Nason latu, ³³ nañ Aminadab latu, nañ Admin latu, nañ Ami latu, nañ Hesron latu, nañ Peres latu, nañ Juda latu, ³⁴ nañ Jakob latu, nañ Isak latu, nañ Abraham latu, nañ Tara latu, nañ Nahor latu, ³⁵ nañ Serug latu, nañ Reu latu, nañ Peleg latu, nañ Eber latu, nañ Sela latu, ³⁶ nañ Kainan latu, nañ Arpaksad latu, nañ Sem latu, nañ Noa latu, nañ Lamek latu, ³⁷ nañ Metusala latu, nañ Enok latu, nañ Jared latu, nañ Mahalalel latu, nañ Kainan latu, ³⁸ nañ Enos latu, nañ Set latu, nañ Adam latu, nañ Anôtô latu.

4

Sadañ kêtêtom Jesu

(Mat 4:1-11; Mar 1:12-13)

¹ Nalau Dabuñ gêjam Jesu auc, go gêmú anġa Jordan gêja ma Nalau Dêbu ñ gêwê eñ gêjac laoc gamên sawagen gêmoa, ² e

kêtôm bêc 40 ma Sadan kêlêtôm en. Jesu gen gêñ atom e bêc samob tonan gêbacnê, tec mo gêjô en.

³ Ma Sadan kêsôm gêdên en gebe “Embe Anôtônê Latu aôm, nan ôsôm poc tonec êtu mo.” ⁴ Jesu gêjô en awa gebe “Teto gêc gebe ‘Mo tagen êoc ñamalac tôn atom.’ ”

⁵ Ma gêwê en kêpi jakêtôc gamên nomña samob gêdên en eb tagen. ⁶ Ma Sadan kêsôm gêdên en gebe “Aê gabe jakên ñaclai samob tônê tonawasigen êndên aôm gebe sêkên gêdên aê. Ma aê embe jakên êndên ñac ten, oc jakên. ⁷ Amboac tonan embe ôpôn amdud êndên aê, go gên tau samob êtu aômnêm.” ⁸ Tec Jesu gêjô en awa ma kêsôm gêdên en gebe “Teto gêc gebe ‘Ôpôn amdud êndên Apômtau, aômnêm Anôtô, ma ônam sakin en tagen.’ ”

⁹ Go Sadan gêwê Jesu agêc sêpi Jerusalem jaketoc en kêkô lôm dabun ñasalôm ñalami ma kêsôm gêdên en gebe “Aôm embe Anôtônê Latu, go u taôm anga tonec ôna, ¹⁰ gebe teto gêc gebe ‘En oc êsakin nê anela êtu aômña gebe mênsejop aôm ¹¹ to sêsip aôm ña lemenjen gebe ôndin amkain êpi poc atom.’ ” ¹² Tec Jesu gêjô en awa gebe “Bin gêc gebe ‘Ônsaê Apômtau, aômnêm Anôtô, atom.’ ” ¹³ Sadan kêsâê en kêpi bin samob tonan e gêbacnê, go gêwi en sin gebe êmoa e noc ten acgom.

*Jesu gêjac m nê kôm anga Galilaia
(Mat 4:12-17; Mar 1:11-15)*

¹⁴ Go Nalau Dabun kêkac Jesu gêmu gêja Galilaia, ma nê wae kêsâ kêtôm gamên tau ñamadin samob gêja. ¹⁵ En kêdôn êsêac anga nên lôm e samob sêlambin en.

*Jesunê lau têtin en anga Nasaret
(Mat 13:53-58; Mar 6:1-6)*

¹⁶ En gêo lasê Nasaret, nan êsêac sêlôm en ñapalêgen e kêtû kapôên anga tonan. Ma gêdên sabat kêsô lôm gêja amboac gêgôm-gêgôm gêmoa, ma gêdi sa gebe êsam mêtê lasê. ¹⁷ Tec sêkên propete Jesaia nê buku gêdên en ma kêlain buku tau e kêtap ñalô, tan teto gêc nan sa gebe

¹⁸ “Apômtaunê Nalau kêpi aê.

En gen oso aê gebe jasôm ñawae ñjam lasê êndên lau ñalêlôm sawa.

En kêsakin aê gebe jasôm lasê êndên lau, tan sêngôn kapoacwalô nan, gebe sêngamboac êsêac su,

ma êndên matenpec gebe sêlic gamên êtiam,

to êndên lau, tan ñamalac sêgôm êsêac êndu-êndu gebe sêmoa nên lêtêgen

¹⁹ to jasôm Apômtau ênam lau kêsî ñajala lasê.”

²⁰ Go Jesu kêlun buku sa jakêkên gêdên sakinwaga ma gêngôn sic. Ma lau samob, tan sêngôn lôm nan, maten gê enjen. ²¹ Ma

en gêôc awa sa ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Binj taŋ teto gêc ma taŋemsuŋ aŋô naŋ, kêtû anô gêdêŋ ocsalô tonec.” ²² Lau samob sêŋô ênê binj moasiŋ, taŋ kêsôm kêsâ awa naŋ, ŋajam-ŋajam e sê taêŋ ma sêsôm gebe “Ŋac tonec Josep latu atom me.” ²³ Tec en kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Kec, galoc oc abe asôm binjêdêm tonec êndêŋ aê gebe ‘Dokta, ôŋgôm taôm ôlim ŋajam êsaman. Binj taŋ aêac aŋô gebe gôgôm aŋga Kapanau m naŋ, ôŋgôm aŋga taôm nêdêm malacmôkê amboac tonan acgom.’” ²⁴ Go kêsôm gebe “Binjŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Propete teŋ oc tetoc en sa ŋapep aŋga en tau nê malacmôkê atom. ²⁵ Ma jasôm teŋ tobinjŋanôgeŋ êwiŋ gebe Gêdêŋ têtêm Elia gêmôa naŋ, undambê ŋajana gêc e jala têtêac ma ajôŋ 6 ma tôbôm kapôêŋ gêjam gamêŋ samucgeŋ auc naŋ, awêtuc taêsam sêmôa Israel. ²⁶ Mago Anôtô kêsakiŋ Elia gêdêŋ êsêacnêŋ teŋ gêja atom, kêsakiŋ en gêdêŋ awêtuc, taŋ gêŋgôŋ Sarepta Sidonŋa naŋ, taugen gêja. ²⁷ Ma gêdêŋ taŋ propete Elisa gêmôa naŋ, kamocbôm gwalêkiŋ sêmôa Israel. Mago êsêacnêŋ teŋ kêtû selec atom, ŋac Suriana Naeman taugen.” ²⁸ Lau samob, taŋ sêŋgôŋ lôm ma sêŋô binj tau naŋ, têtac kêbôli auc ŋanô. ²⁹ Tec dêdi ma têtij en kêsâ malacmagê gêja. Malac tau sêkwê gêc lôc. Tec sêwê en jasêô lasê sêlic tau gebe têtij en piŋpaŋ êsêp êna. ³⁰ Mago en gêsij êsêac popoc kêsâ ŋalungeŋ gêc gêja.

*Ŋac toŋalau sec
(Mar 1:21-28)*

³¹ Jesu kêsêp malac Galiliana Kapanau gêja ma kêdôŋ êsêac gêdêŋ sabbat ³² e êsêac têtakê kêtû ênê mêtêŋa, gebe kêsôm binj toŋaclaigeŋ. ³³ Ma ŋamalac teŋ toŋalau ŋatêmui gêŋgôŋ lôm, naŋ gêmôêc awa kapôêŋ gebe ³⁴ “Op, Jesu Nasareta, aêacnêŋ asageŋ ŋagêdô gêdêŋ taŋ. Aôm gômôêŋ gebe onseŋ aêac su me. Aê kajala aômga. Anôtônê ŋac dabuŋ aômga.” ³⁵ Tec Jesu gec binj en gebe “Awammê êsa ma ôsa aŋga ênê ôna.” Ma ŋalau sec kêmônaŋ ŋac tau gêmôa e gêu tau kêsêp êsêac ŋalungeŋ jagêc, go kêsâ aŋga ŋamalacnê gêja, mago gêgôm en ôli kêtû sec atom. ³⁶ Tec êsêac samob têtakê e sêsôm gêdêŋ taŋ gebe “Binj tonec amboac ondoc. En kêjatu ŋalau ŋatêmui toŋaclaigeŋ amboac ŋatau ma sêc sêsa sêja.” ³⁷ Ma ênê wae kêsâ kêtôm gamêŋ tonan ŋa-malac samobgeŋ gêja.

*Jesu gêgom lau taêsam ôlij ŋajam kêsâ
(Mat 8:14-17; Mar 1:29-34)*

³⁸ Jesu gêdi aŋga lôm kêsâ jakêsô Simonnê andu. Ma Simon tau lawao gêmâc ôli ŋawajaô kapôêŋ tec gêc, naŋ êsêac teteŋ en kêtû awê taŋa. ³⁹ Tec Jesu kêtû gasuc gêja e gêôc gadê en, go gec binj ŋawajaô ma gêwi en siŋ e gacgeŋ gêdi sa mêŋgêjam sakiŋ êsêac.

⁴⁰ Oc jakêsêp acgom, go lau samob, tañ nêñ lau gêmac ñagêdô tokaiñ-tokaiñ sêc nañ, sejon êsêac dêdêñ Jesu sêja. Ma gêu lêma gêsac êsêac gêdêñ-gêdêñgenñ ma gêgôm êsêac ôliñ ñajam kêsa. ⁴¹ Ma ñalau sec sêsa anja lau taêsam nêñ amboac tonañ. Êsêac sêwakic to sêsôm gebe “Anôtônê Latu aôm.” Ma Jesu gec biñ êsêac to gêjac jao gebe sêsôm biñ atom gebe êsêac sêjala gebe eñ Kilisi tau.

Jesu gêjam mêtê gêmoea Judaia
(*Mar 1:35-39*)

⁴² Gelenña lasê, go Jesu gêdi kêsa gamêñ sawa teñ gêja. Ma lau sêsôm eñ e têtap eñ sa ma sebe sêngamiñ eñ gebe êwi êsêac siñ atom. ⁴³ Mago eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Kôm tonec gêjac aê ñawae gebe jasôm ñawae ñajam Anôtônê gamêñña lasê êndêñ malac ñagêdô êwiñ, gebe Anôtô kêsakiñ aê kêtû kôm tonañña.” ⁴⁴ Ma eñ gêjam mêtê gêmoea lôm Judaiaña.

5

Jesu kêkalem nê ñacseñomi ñamataña
(*Mat 4:18-22; Mar 1:16-20*)

¹ Ñabêc teñ Jesu kêkô bugêjactonñ Genesaret ma lau taêsam sêkatonñ eñ sa sebe sêñô Anôtônê mêtê. ² Ma gêlic wañ luagêc sêpoac, mago lau iña sêwi wañ siñ jasêkwasiñ nêñ wasañ sêmoa. ³ Tec jakêpi wañ luagêc tonañ ñateñ, tañ ñatau Simon nañ, ma keteñ eñ gebe êsu wañ su êkêñ bau siñ saunjenñ. Go gêñgônñ sic ma kêdônñ mêtê gêdêñ lau gêñgônñ wañ.

⁴ Gêjac mata nê biñ su ma kêsôm gêdêñ Simon gebe “Asiñ asa gêdim ana e au nêñ wasañ êsêp gebe alô i.” ⁵ Tec Simon gêjô eñ awa gebe “Mêtêmôkê, gêbêc samuc tonec aêac ajam wasañ e tekweñ gêbac ma atap ñanô teñ sa atom. Mago kêtû aômñêm biñña tec najau wasañ êtiã.” ⁶ Sêu wasañ ma sêkêñ i taêsam auc e gebe êñgônñ wasañ êñgic. ⁷ Tec sêjac kajo nêñ lau wañ teñ gebe nasênã jaônñ sêwi ñ êsêac, tec sêja ma sêjac i tulu kêsêp wañ lulu e gebe ênê. ⁸ Simon Petere gêlic e gêu tau jagêc Jesu akaiñña ma kêsôm gebe “Apômtau, ômoa nêñ lêtêgenñ, gebe aê ñac sec.” ⁹ Petere to lau samob, tañ sêwiñ eñ nañ, têtakê kêtû i taêsam, tañ sêlô nañña. ¹⁰ Sebedai latuagêc, Jakobo agêc Joañ, tañ sêwê kaiñ kôm sêwiñ Simon nañ, têtakê amboac tonañgenñ. Go Jesu kês jm gêdêñ Simon gebe “Ôtêc taôm atom, galoc oc ôlô ñamalac amboac tonañ.” ¹¹ Ma êsêac sêsiñ e jasêsô bau, go dedec nêñ waba samob gêc ma têdaguc eñ.

Jesu gêgôm ñac tokamocbôm ôli ñajam kêsa
(*Mat 8:1-4; Mar 1:40-45*)

¹² Ñasawa teñ Jesu gêmoea malac teñ ma ñac teñ kamocbôm gêjam eñ auc gêñgônñ. Eñ gêlic Jesu e gêu tau jagêc nom, go

ketenj enj gebe “Apômtau, embe têtmac êwinj, go ôngôm aê jatu selec.”¹³ Tec Jesu kêmêtôc lêma jakêmoasac enj ma kêsôm gebe “Aê gabe ôtu selec.” E gacgenj ênê kamocbôm gêwi enj sinj.¹⁴ Jesu gêjac jao gebe “Ôsôm binj tonec êndênj lau tenj atom.” Ma kêjatu enj gebe “Naôtôc taôm êndênj dabunwaga ma ôkênj da êtu kôtu selecj a êtôm Mose kêjatu, gebe êwaka nêmbin sa êndênj êsêac.”¹⁵ Tagenj Jesunê wae kêtû tapa kêlêlêc, tec lau taêsam sêkac sa sêmênj sebe sênjô ênê binj ma êngôm êsêacnênj gêmactokainj-tokainj njajam êsa.¹⁶ Go enj kêtairj tau su kêsa gamênj sawanagenj jaketenj mec.

*Jesu gêgôm njac njatêkwa kêtû golonj ôli njajam kêsa
(Mat 9:1-8; Mar 2:1-12)*

¹⁷ Gêdênj bêc tenj Jesu kêdônj mêtê gêmoa, ma Parisai to binjsutau anja malac Galilaia to Judaiana samob ma anja Jerusalem mênjsênjgônj. Ma Apômtaunê njac lai gêjam enj sa gêgôm lau gêmactokainj njajam kêsa.¹⁸ Ma lau sêbala njac njatêkwa kêtû golonj tenj kêsêp mêtê, tec têtû kêka-kêka sebe sejonj enj sêsô andu natetoc enj ênêc Jesu lanjônêmja.¹⁹ Mago têtap lênj sejonj enj sêsô sênaña sa atom, gebe lau taêsam. Tec sêpi salôm jasêkip salôm sa ma sêlêwanj enj tomêgenj kêsêp njalu njagêc Jesu lanjônêm.²⁰ Jesu gêlic êsêac sêkênj gêwinj, tec kêsôm gebe “Njac tau, aê kasuc nêmbin sec ôkwigac.”²¹ Ma binjsutau to Parisai sêôc awenj sa ma têtû kênac gebe “Njac tonec asa, tec kêsôm binj alôb-alôb amboac tonec nec. Asa gebe êsuc sec ôkwi, Anôtô taugenj.”²² Mago Jesu kêjala binj, tanj êsêac taênj gêjam nanj, ma gêjô êsêac awenj gebe “Amboac ondoc tec taêm gêjam binj amboac tonanj gêc nêmbin njalêlômgenj.”²³ Binj ondoc oc tasôm njagaô. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aôm nêmbin sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe ‘Ôndi sa ma ôsêlênj.’²⁴ Ma aê gabe amac ajala gebe Njamalacnê Latu kêtû njatau anja nom gebe êsuc sec ôkwi,” go kêsôm gêdênj njac njatêkwa kêtû golonj gebe “Aê jasôm êndênj aôm gebe Ôndi sa. Ôlu nj nêmbin mêtê sa ma ôêc ôna nêmbin andu.”²⁵ Njac tau gêdi sa sep tagenj gêdênj êsêac matenjanô sêlic, go kêlu nj nêmbin mêtê, tanj enj gêc nanj, sa ma gêc gêja nêmbin andu ma kêlanem Anôtô.²⁶ Lau samob têtakê njanô ma sêlambinj Anôtô tonênj njalêlôm njatutucgenj ma sêsôm gebe “Ocsalô tonec aêac alic gênj kainj tenj.”

*Jesu kêkalem Lewi
(Mat 9:9-13; Mar 2:13-17)*

²⁷ Jesu gêgôm tonanj su, go kêsa gêja e gêlic telonj tenj, njac Lewi, gêngônj telonj malenj ma kêsôm gêdênj enj gebe “Ôndanjug aê.”²⁸ Tec njac tau gedec nêmbin gênj samob gêcna ma gêdi kêdaguc Jesu gêja.

²⁹ Lewi gêgôm moasin kapôêñ ten anja nê andu kêtú Jesuñ, ma telon to lau ñagêdô taêsam sen gêñ tau sêñgôn sêwiñ êsêac. ³⁰ Tec Parisai to nêñ biñsutau têtú môsi ma sêsôm gêdêñ ênê ñacsenjomi gebe “Amboac ondóc tec amac aen to anôm gêñ anğôn awiñ telon to lau sec nec.” ³¹ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Lau ôlin ñjam sêpô lêna taun kêtú doktaña atom, mago lau gêmac tec sêpô lêna. ³² Aê gamêñ gabe jakalem lau gêdêñ atom, jakalem lau secgen gebe sênam taun ôkwi.”

Biñ tanam dabuñ moña
(Mat 9:14-17; Mar 2:18-22)

³³ Ma êsêac sêsôm gêdêñ Jesu gebe “Joanê ñacsenjomi sêjam dabuñ mo to teten mec elêmê ma Parisainêñ ñacsenjomi amboac tonan. Mago aômnmê nec sen to sênôm gêñ.” ³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau embe sêniñ awê ñamoasin, ma ñac-gebe-ênãm-awêwaga êmoa êwiñ êsêac, oc amac akac êsêac gebe sênam dabuñ mo me. Masianô. ³⁵ Mago ñabêc oc mênêsa ma sêkôc ñac-gebe-ênãm-awêwaga su anja êsêacnêñ. Êndêñ bêc tônê, go sênam dabuñ mo.”

³⁶ Go kêsôm biñgôlin ten gêdêñ êsêac gêwiñ gebe “Lau ten sêkac obo ñatali su anja ñakwê wakuc gebe sêsi êpi ñakwê lanğwa atom. Embe sêñgôm, go sêkac ñakwê wakuc êñgic ma ñakwê wakuc ñatali naêtôm ñakwê lanğwa atom. ³⁷ Ma lau ten sêkêñ wain wakuc êsêp bôc ñaôlic lanğwa atom. Embe sêñgôm, oc wain wakuc êôc ñaôlic êpoa e êtain ma ñaôlic tau êtu sec. ³⁸ Takêñ wain wakuc êsêp ñaôlic wakuc ênaman. ³⁹ Ma lau, tañ sênôm wain lanğwa su nan, sebe sênôm wain wakuc atom. Êsêac sêsôm gebe ‘Wain lanğwa ñjam kêlêlêc.’ ”

6

Ñacsenjomi sesolop polom gêdêñ sabat
(Mat 12:1-8; Mar 2:23-28)

¹ Gêdêñ sabat ten Jesu kêsêlêñ gêmoa kôm polomña ñalêlôm, ma nê ñacsenjomi sesolop polom ñanô mênşsêlêsa popoc ma sen. ² Tec Parisainêñ ñagêdô sêsôm gebe “Amboac ondóc amac agôm gêñ, tañ biñsu gêjac jao gebe danğôm êndêñ sabat atom nan.” ³ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Amac asam biñ, tañ Dawid gêgôm gêdêñ mo gêjô en tau to êsêac, tañ sêwiñ en nan, atom me. ⁴ En kêsô Anôtônê andu gêja ma kêkôc polom, tañ sêkêñ gêdêñ Anôtô kêtú da nan, mênşgen to kêkêñ gêdêñ êsêac, tañ sêwiñ en nan, sen amboac tonan. Mago polom tau biñsu gêjac jao gebe lau ten sêniñ atom, dabuñwaga tau ñgen.” ⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ñamalacnê Latu kêtú sabat ñatau gêwiñ.”

*Njac lêma kêtû golonj njajam kêsa
(Mat 12:9-14; Mar 3:1-6)*

⁶ Gêdêñ sabbat tenj Jesu kêsô lôm gêja ma kêdônj êsêac. Ma njac tenj gêngônj tonanj, tanj lêma anônja kêtû golonj. ⁷ Ma binjutau to Parisai dêdib Jesu gebe moae êngôm njac tau ôli njajam êsa êndênj sabbat, sebe têtap lêng sêngôlinj binj êpi enja sa. ⁸ Mago Jesu kêjala êsêac taênj gêjam binj tonanj tec kêsôm gêdênj njac lêma kêtû golonj gebe “Ôndi sa ôkô njaluñ.” Ma njac tau gêdi sa kêkô. ⁹ Ma Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aê jatu kênac amac acgom, oc tatôm gebe tamoasinj lau me dangôm êsêac sec êndênj sabbat. Tanam katuñ kési me tajainj.” ¹⁰ Go mata gê êsêac gelom-gelom ma kêsôm gêdênj njac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Njac tau kêmêtôc lêma e njajam kêsa kêtiam. ¹¹ Tec êsêac têtac njandanj gêoc nêñ njalêlôm auc ma sêsôm njabinj sêwinj tauñ gebe sêngôm Jesu amboac ondoc.

*Jesu kêjalij nê aposolo 12 sa
(Mat 10:1-4; Mar 3:13-19)*

¹² Gêdênj njasawa tonanj Jesu kêpi lôc gêja gebe etenj mec. Tec gêbêc samuc tonanj ketenj mec gêdênj Anôtô njapanj ¹³ e gelenja lasê, go gêmôêc nê njacsenjomi mênjkêjalij 12 sa anja êsêacnênj ma kêsam êsêac gebe “Aposolo.” ¹⁴ Simon tanj gê enj gebe Petere gêwinj nanj, agêc lasi Andrea, ma Jakobo agêc Joanj, Pilip agêc Batolomai, ¹⁵ Matai agêc Tom, Alpainê latu Jakobo ma Simon, tanj sêsam enj gebe Seloto nanj, ¹⁶ Jakobonê latu Juda, go Juda Isariot, tanj geoc enj lasê nanj.

*Jesu gêjam sakinj lau taêsam
(Mat 4:23-25)*

¹⁷ Jesu gêwinj êsêac sêsêp anja lôc sêmênj e sêsa njadenj tenj, go nê njacsenjomi pom kapônj tenj ma lau njagêdô taêsam anja malac Judaianja samob ma anja Jerusalem to anja gamênj gwêcña Turu to Sidonja sêwinj. ¹⁸ Lau tonanj naj samob sêja sebe sêñô ênê binj ma sebe enj êngôm êsêacnênj gêmac tokainj-tokainj njajam êsa. Ma gêgôm êsêac, tanj njalau njatêmui kêlêsu êsêac nanj, njajam kêsa amboac tonanj. ¹⁹ Njyclai kêsa anja ênê, tec gêgôm samob ôlinj njajam kêsa, amboac tonanj lau peberj sêgôm mocsac gebe sêmoasac enj.

*Binj moasinj to binj ojaenja
(Mat 5:1-12)*

²⁰ Jesu kêsa lanjônô sa gêdênj nê njacsenjomi ma kêsôm gebe “Aê aoc êoc amac lau njalêlôm sawa, gebe Anôtônê gamênj kêtû amacnêm.
²¹ Aê aoc êoc amac, tanj mo gêjô amac galoc nanj, gebe oc aninj gêñ e êoc amac tônj.
Aê aoc êoc amac, tanj galoc atanj nanj, gebe oc aômac.

22 “Aê aoc êôc amac embe ñamalac têtac endec amac to sêmasuc ma sêmbu amac to sêsôm gebe amac lau sec êtu Ñamalacnê Laturja. 23 Têtac ñajam êsa êndênj bêc ônê toôlim êpigenj gebe amacnêm ñagêjô ñajam kapôênj gêc undambê. Êsêacnênj lau ñanô sêgôm gên tonanj gêdênj propete amboac tonanj.

24 “Ojae amac lau tolêlôm, gebe nêmo moasinj tec akôc kwananjenj.

25 Ojae amac, tanj galoc têtac kêkôc nanj, gebe mo oc êjô amac. Ojae amac, tanj galoc aômac nanj, gebe almac oc têtac ñawapac to atanj.

26 “Ojaê amac, embe lau samob awenj aôc amac nanj, gebe êsêacnênj lau ñanô sêgôm gên tonanj gêdênj propete dansanj kêtôm tonanj.

*Têtac êwiñ nêmo soño-soño
(Mat 5:38-48; 7:12)*

27 “Mago aê jasôm êndênj amac, tec anjô aênjoc binj amoa nec, gebe Têtac êwiñ nêmo soño-soño to amoasinj êsêac, tanj têtac gedec amac nanj. 28 Anam mec êsêac, tanj sêpuc boa amac, to atenj mec êtu lau, tanj sêsac amac nanja. 29 Ñac, tanj êtap aôm alimanô ñamakenj nanj, ôkênj ñamakenj êndênj enj êwiñ, ma ñac tanj êjanjo nêmo ñakwê su nanj, ôngaminj obo êndênj enj atom. 30 Samob tanj tetenj gênj êndênj aôm nanj ôkênj, ma êsêac, tanj sêkôc nêmo gênj su nanj, otenj êêac gebe sêkênj êm u êmênj êtiam atom. 31 Gênj tanj amac abe lau sênjgôm êndênj amac nanj, taôm anjgôm êndênj êsêac.

32 “Embe têtac êwiñ lau, tanj têtac gêwiñ amac nanj, oc ñanô amboac ondoc, gebe lau sec têtac gêwiñ lau, tanj têtac gêwiñ êsêac nanj amboac tonanj. 33 Ma embe amoasinj lau, tanj sêmoasinj amac nanj, oc ñanô amboac ondoc. Lau sec sêgôm nênj gênj amboac tonanj. 34 Ma embe akênj gênj êtu tôp êndênj lau ma taêm êka gebe sênac ñatôp, oc ñanô amboac ondoc. Lau sec sêkênj gênj kêtú tôp gêdênj lau amboac tonanj. 35 Têtac êwiñ nêmo soño-soño to amoasinj lau ma akênj gênj êsêac, taêm êka ñagêjô atom, go amacnêm ñagêjô ñajam êtu kapôênj ma atu Lôlôc Ñatau latui, gebe enj kêtú lau têtac dani to lau sec nênj ñac gabêjam. 36 Taêm walô lau amboac Tamemi taê walô.

*Binj lamêtôc lauñja
(Mat 7:1-5)*

37 “Amêtôc lau atom, go Anôtô êmêtôc amac atom. Anac jatu lau atom, go Anôtô ênac jatu amac atom. Anac pêla lau, go Anôtô ênac pêla amac. 38 Akênj gênj êndênj lau, go Anôtô êkênj gênj êndênj amac. Oc êkênj gênj êndênj amac êsêp nêmo gadob e

mênjêc ma ekolonj, go ênsalê njagêdô ênsac njaô êwiñj, gebe dôñj, tañ anam dôñj lau nañ, oc Anôtô ênam dôñj amac.”

³⁹ Go Jesu kêsôm bingôlinj tonec gêdêñj êsêac gebe “Matapec teñ kêtôm gebe êwê matapec teñ atom. Agêc lulu oc sêu taunj sêsêp sê sêna. ⁴⁰ Kwapuc teñ êlêlêc kwalam langwa atom. Mago kwapuc samob embe sênac dabinj njapep, go têtôm nêñ kwalam langwa.

⁴¹ “Asageñ gôlic ka njasili, nañ gêgunj lasim mataanô, ma njadambê, tañ kêkô taôm matamanô nañ, gôlic sapu. ⁴² Ma amboac ondoc ôsôm êndêñj lasim gebe ‘Lasicenec, ondecgen ma jambuc njasili, tañ gêgunj matamanô nañ sa.’ Mago ka njadambê, tañ kêkô aôm taôm matamanô nañ, gôlic sapu. Aôm dansantêna, ômbuc ka njadambê anja taôm matamanô sa acgom e matamanô njawa êsa, go ômbuc njasili, tañ gêgunj lasim mataanô nañ sa.

Tajala ka endej njanô

(Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Ka njajam oc ênam njanô sec atom, ma ka sec oc ênam njanô njajam atom. ⁴⁴ Ka samob tajala êndêñj njanô êndêñj-êndêñjenj. Sêpip jambô njanô anja locgôm atom ma sêwa ainj anja okêm atom. ⁴⁵ Njamalac njajam kêtainj gêñ njajam sa anja nê awa njajam, tañ gêc nê njalêlôm nañ, ma njamalac sec kêtainj gêñ sec sa anja nê awa sec. Gebe gêñ, tañ gêlôc gêc nê njalêlôm tonanj tec mênjêsa awasunj.

Njac lulagêc sêkwê andu

(Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Amboac ondoc, amac asam aê gebe ‘Apômtau, Apômtau,’ mago agôm binj, tañ kasôm nañ, njanô kêsa atom. ⁴⁷ Lau samob, tañ dêdêñj aê sêmêñj to sêñô aêñoc binj ma sêgôm njanô kêsa nañ, aê janam dôñj êsêac amboac tonec. ⁴⁸ Êsêac têtôm njac, tañ kêkwê andu teñ. Enj kêkwê sê balingenj kêsêp gêja e poc kêkapiñ njaalê tôñ. Gêdêñj tañ bu kêsa kapôênj nañ, njasamac kêgasim jakêpi andu tau, mago kêwiwic jageo, gebe poc kêkapiñ tôñ. ⁴⁹ Ma Njac tañ gêñô binj, mago gêgôm njanô kêsa atom nañ, kêtôm njac, tañ kêkwê nê andu kêkô nom njaô kêkwê alê kêsêp gêja atom. Ma bu kêsa kapôênj jakêpi andu tau ma gacgenj kêku sa jagulunj tagenj.”

7

Jesu gêgôm lau Rom nêñ kapitainê sakinjwaga ôli njajam kêsa

(Mat 8:5-13)

¹ Jesu kêsîôm nê bi nj samob tonanj gêdêñj lau sêñô su, go kêsêp Kapanaum gêja. ² Ma kapitai teñ nê sakinjwaga, tañ têtac gêwiñj enj nañ, gêmac jaonagenj gêc. ³ Tec nê njatau gêñô Jesu

ñawae ma kêsakin Judanêñ lômômôkê dêdêñ en sêja gebe teten en mênênam ênê sakinwaga sa. ⁴ Lau tau jasêô lasê dêdêñ Jesu ma teten en sepen ducgen gebe “Ôkên tanam enman, ⁵ gebe en têtac gêwin aêacnêñ lau ma kêkwê aêacma lôm.” ⁶ Tec Jesu gêwin êsêac gêja. Kêsêlêñ e gêjam andu ñasawa kêtû dambê, go kapitai kêsakin nê lau jasêsôm gêdêñ en gebe “Apômtau, ôjain taôm atom, gebe aê galic tauc katôm gebe ôsô ñoc andu ñasalôm ñalabu ômôêñ atom. ⁷ Aê galic tauc amboac tonan, tec gabe jatoc tauc sa jandêñ aôm jawac atom. Amboac tonan, ôsôm ña awamgen ma ñoc ñacsenom oc ôli ñajam êsa. ⁸ Gebe aê ñac ten, tan kasô lau kapôêñ ñalabu ma sinwaga sêsô aê ñalabu. Embe jasôm êndêñ ñac ten gebe ‘Ôna,’ oc êna. Ma êndêñ ñac ten gebe ‘Omôêñ,’ oc êmêñ, ma êndêñ ñoc sakinwaga gebe ‘Ôngôm gêñ tonec,’ oc êngôm.” ⁹ Jesu gêñô bin tonan e gêñac lêma ma kêsâ tau ôkwi jakêsôm gêdêñ lau, tan tédaguc en nan gebe “Lauac, ança Israelnêñ aê katap kêkêñ gêwin kapôêñ amboac tonan sa atomgen.” ¹⁰ Go lau, tan kapitai kêsakin êsêac nan, sêmu sêja andu e sêlic sakinwaga tau ôli ñajam kêsâ.

Jesu gêñu awêtuc ten latu mata jali kêsâ

¹¹ Ñasawa baliñ atom, go Jesu gêja malac ten ñaê Nain, ma nê ñacsenomi to lau taêsam sêwê sêwin en. ¹² En kêdabin malac ñasacgêdô ma gêlic sêbalañ ñacmatê ten sêsa sêmên, awêtuc ten nê latu tagen tonan, tec lau malacña taêsam sêwin en. ¹³ Apômtau gêlic awê tau e taê walô en ma kêsôm gêdêñ en gebe “Ôtan atom.” ¹⁴ Go kêtû gasuc jagêu lêma gêsac katapa e lausêbalañwaga têtû malô sêkô. Go kêsôm gebe “Ñapalê, aê jasôm aôm ôndi sa.” ¹⁵ Ma ñacmatê gêdi gêngôn e kêsôm bin lasê. Go Jesu kêkêñ en gêdêñ têna gêja. ¹⁶ Lau samob têtakê ma sêlanem Anôtô gebe “Aêacnêñ propete kapôêñ ten mênkêpi ança aêacnêñ ma Anôtô mênkêtu ñaclen nê lau.” ¹⁷ Go ênê bin ñawae kêtû tapa ança Judaia tau to ñagamên ñamagêña samob gêja.

Ñackêsagu Joan kêkêñ nê ñacsenomi têtû kênac Jesu ñam (Mat 11:2-19)

¹⁸ Ma Joan nê ñacsenomi sêkêñ gêñ samob tonan ñawae gêdêñ en. Tec gêmôêc nê ñacsenom luagêc ¹⁹ mên kêsakin êsêagêc gebe dêndêñ Apômtau sêna ma sêsôm gebe “Ñac tan sêsôm sebe êmênña nan, ñac tau aôm tonec, me aêac ansaê ñac ten acgom.” ²⁰ Ñac ulu tau dêdêñ Jesu sêja ma sêsôm gebe “Ñackêsagu Joan kêsakin aêagêc tec adên aôm amên ma kêsôm gebe Ñac tan sêsôm sebe êmênña nan, ñac tau aôm tonec, me aêac ansaê ñac ten acgom.” ²¹ Gêdêñ ñasawa tonan Jesu kêmoasiñ gêmâc taêsam to lau ôlin kêtun êsêac ma ñalau sec gêgôm êsêac nan, ôlin ñajam

kêsa ma gêgôm matenpec taêsam sêlic gamêñ kêtiam. ²² Tec en gêjô êsêagêc awen gebe “Ana ma anac min geñ, tañ alic to anô nan, êndên Joan gebe matenpec sêlic gamêñ kêtiam to magin kêsû sêsêlên, kamochôm têtû selec to tañensunbic sêñô bin, ma ñacmatê dêdi sa to lau sêsôm ñawae ñajam lasê gêdên lau ñalêlôm sawa. ²³ Ma aê aoc êôc êsêac, tañ têtac lulu kêtû aêña atom.”

²⁴ Joanê ñacjaen luagêc tonan sêc sêmu sêja acgom, go Jesu gêôc awa sa ma gêwa Joan sa gêdên lau gebe “Amac asa gamêñ sawa aja abe alic asagen. Abe alic sôbolec ten mu gêôc jakêsêp mênkêsêp me. ²⁵ Me aja abe alic asagen. Abe alic ñac ten kêsô ñakwê palê-palê me. Alicgac me, lau tañ sêsô ñakwê togênñ ma sêmoasin taun ôlin nan, sêngôn kinên andugen. ²⁶ Me aja abe alic asagen. Abe alic propete ten me. Binñano, aê jasôm êndên amac gebe ñac tañ kêlêlêc propete su. ²⁷ ñac tau tonan, tec teto bin kêpi en gebe ‘Anôtô kêsôm gebe Ôlic acgom, aê jasakiñ ñoc ñacjaen êmuñ aôm naêmansañ nêñ intêna, tañ gêc aôm lanômnmêña nan.’ ²⁸ Aê jasôm êndên amac gebe lau samob, tañ lauo sêkôc êsêac nan, nên ten kêlêlêc Joan su atom. Mago ñac saun, tañ sêsam en kêtû ñamu anga Anôtônê gamên nan, kêlêlêc en su.”

²⁹ Lau samob to telon, tañ sêñô bin tonan nan, tañen wamu Anôtônê bin, tañ kêjatu jagêdêngeñ nan, sêlin Joanê sanju su. ³⁰ Mago Parisai to binjutau sêpô Anôtônê mêtê ñagôlin, tañ kêmasañ kêtû êsêacña nan sin, tec sêlin ênê sanju atom.

³¹ “Aê janam dôñ lau têm tonecña êpi asagen, ma êsêac oc têtôm asa lau. ³² Êsêac têtôm ñapalê, tañ sêngôn malaclun ma sêmôêc bin gelom tau gebe ‘Aêac ajac on, mago amac atê wê atom. Aêac atan tañjboa, mago amac atan awin atom, ³³ ñackêsagu Joan gêmên e geñ mo atom to gênôm wain atom, tec amac asôm gebe ‘Ñalau sec ten gêgôm en.’ ³⁴ ñamalacnê Latu gêmên e geñ to gênôm gên ma amac asôm gebe ‘Alic en lasamtêna to gênôm wain anaboa, telon to lau sec nên ñac enjoc.’ ³⁵ Mago bin amboac tonan Anôtônê mêtê tokauc kêwaka tau sa kêpi êsêac, tañ têtû ênê lau nan.”

Jesu kêtû ñacleñ Parisai Simon

³⁶ Parisainên ten keten Jesu gebe ênin gên êwin en. Tec Jesu kêsô Parisai tonan nê andu jagêngôn gebe ênin gên. ³⁷ Ma awê ten gêmoa malac tonan. En awê sec. En gênô Jesu geñ gên gênôn Parisainê andu ñawae, tec kêkôc gênmalu kêsêp kekec kwalam-kwalam ten. ³⁸ En jakêkô Jesu dêmôêmu kêsi akainña ma kêtan e matasulu gêgôm Jesu akain ñawambuc kêsa. Tec gêbuñ ña mômêlauñ ma kêlêlêc en akain ma geñ oso ña gênmalu. ³⁹ Parisai tañ kêkalem Jesu nan, gêlic ma taê gêjam gêc taugen gebe “Ñac tonec embe propete ten, oc êlic awê tec

kêmoasac enj nec, to êjala ênê lêrj, gebe enj awê sec.”⁴⁰ Ma Jesu gêjô biñ tau ma kêsôm gebe “Simon, aê gabe jasôm ñoc biñ tenj êndênj aôm.” Go enj kêsôm gebe “Mêtêmôkê, ôsômmanj.”⁴¹ Tec Jesu kêsôm gebe “Ñamalac tenj kêkênj mone kêtú tóp gêdênj ñac luagêc. Ñac tenj nê tóp kêtôm denari 500, ma tenj nê 50.”⁴² Êsêagêc têtôm gebe sênac tóp tau atom, tec ñatau gêwi ñabinj sinj. Aôm gobe êsêagêcnênj asa oc têtac êwiñ enj êlêlêc.”⁴³ Tec Simon gêjô Jesu awa gebe “Aê gabe ñac, tanj awa ñatau gêwi gêñ taêsam sinj gêdênj enj nanj.” Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Kôsôm jagêdênj.”⁴⁴ Go Jesu kêkac tau ôkwi gêdênj awê tau ma kêsôm gêdênj Simon gebe “Aôm gôlic awê tonec me masi. Aê kasô nêmandu gamênj, mago aôm kôkênj bu ockainjña gêdênj aê atom, e enj matasulugenj gêgôm ockainj ñawambuc kêsá ma gêbuñ ña môkêlauñ.”⁴⁵ Aôm kôlêsoj aê alicanô atom, mago gêdênj tanj aê kasô gamênj e mênjgêdênj tonec enj kêlêsoj ockainj gedenj tóngeñ tec gêmoa.”⁴⁶ Aôm goenj oso môkêcapac ña niptêkwi atom. Mago enj tec geñ oso ockainj ña gêñmalu.”⁴⁷ Amboac tonanj jasôm êndênj aôm gebe Ênê sec taêsam gêjaña, gebe enj têtac gêwiñ ñanô. Mago ñac, tanj nê sec luagêcgeñ gêjaña nanj, enj têtac gêwiñ ñagecgeñ.”⁴⁸ Go Jesu kêsôm gêdênj awê tau gebe “Aômnêmandu sec aê kasuc ôkwi su.”⁴⁹ Ma lau, tanj senj gêñ sênjgônj sêwiñ enj nanj, sêoc awenj sa ma sêsôm gêdênj taunj gebe “Ñac tonec asa, tec kêsuc sec tau ôkwi gêwiñ nec.”⁵⁰ Go Jesu kêsôm gêdênj awê tau gebe “Kôkênj gêwiñ, tec gêjam aôm kêsá. Ôêc ôna totêmtac malôgeñ.”

8

Lauo tanj sêsêlêñ sêwiñ Jesu nanj

¹Ñasawa sauñgeñ, go Jesu kêsêlêñ kêsô malac sauñ to kapôênj ma gêjam mêtê to kêsôm ñawae ñajam Anôtônê gamênjña lasê. Ma ñacsenjomi 12 sêwiñ enj. ²Ma lauo ñagêdô, tanj kêtinj ñalau sec anjga êsêacnênj to gêgôm êsêacnênj gêmac ñajam kêsá nanj, sêwiñ amboac tonanj, Maria tanj sêsam enj gebe Magdalaña, nanj ñalau sec 7 sêsa anjga ênê nanj, ³ma Herodonê gejobwaga Kusa nê awê Joana, ma Susana to lauo ñagêdô taêsam, tanj sêmoasinj Jesu to nê ñacsenjomi ña nêñ gêñ tokainj-tokainj.

Biñgôlinj ñac kêpalip ñawêña (Mat 13:1-9; Mar 4:1-9)

⁴Ma gêdênj tanj lau taêsam sêkac sa to lau anjga malac tomalac sêwê dêdênj Jesu sêja nanj, enj kêsôm ña biñgôlinjgeñ gebe.

⁵“Ñac-kêpalip-ñawêwaga tenj kêsá gêja gebe êpalip nê ñawê. Kêpalip gêmoa ma ñagêdô kêsêp intêna, nanj ñamalac sêka tónj ma moc, tanj sêmoa umbonj ñalabu nanj mênjenj su.”⁶ Ma ñagêdô gêsac poc ñaô, nanj kêpoa e su, go kêmêlinj, gebe nom ñawambuc

gêc atom. ⁷ Ma ñagêdô kêsêp êcmôkê ñalêlôm, nañ êc kêpoa gêwiñ tec gejoñ endu. ⁸ Ma ñagêdô kêsêp nom ñajam, tec kêpi jagêjam ñanô e kêtû dim 100.” Kêsôm biñ tonañ su, go gêmôêc gebe “Ñac teñ nê tanasuj êñôña embe ênêc, nañ êñômanj.”

Biñgôlinj tau ñam

(Mat 13:10-17; Mar 4:10-12)

⁹ Ma ênê ñacsenomi têtû kênac biñgôlinj tau ñam gêdêñ Jesu. ¹⁰ Tec eñ kêsôm gebe “Amac atap kauc sa, tec ajala Anôtônê gamêñ ñabiñ ñalêlômña. Mago lau ñagêdô oc sêñô êtu biñgôlinjenj, gebe sêlic gêñ e amboac sêlic atom, ma sêñô biñ e sêjala atom.

Jesu gêwa biñgôlinj ñac kêpalip ñawêña ñam sa

(Mat 13:18-23; Mar 4:13-20)

¹¹ “Ma biñgôlinj ñam tau tonec gebe Ñawê kêtôm Anôtônê biñ. ¹² Êsêac tañ sêsêp intêna nañ, sêñô biñ e Sadanj mênkêjanjo biñ su anja êsêacnêñ ñalêlôm gebe sêkêñ êwiñ atom ma sênaña. ¹³ Ma êsêac tañ sêsac poc ñaô nañ, gêdêñ tañ sêñô biñ nañ, sêkôc sa totêntac ñajamgenj. Mago êsêacnêñ ñawakac masi. Ac sêkêñ gêwiñ ñasawa saunjenj ma gêdêñ noc lêtômña sêwi taunj sinj. ¹⁴ Ma ônanj kêsêp êcmôkê nañ, êsêac tañ sêñô biñ ma sêc sêja e gêñ Iêlôm-lêlôm to waba ma moasinj ôlinjña gejoñ êsêac, tec nêñ ñanô kêtû gagwenj atom. ¹⁵ Ma ônanj kêsêp nom ñajam nañ, êsêac tañ sêñô biñ e sêkôc sa tonêñ ñalêlôm mansanj to ñajam ma sêjam ñanô gedenj tôñgenj.

Lamp kêkô suc ñalêlôm

(Mar 4:21-25)

¹⁶ “Ñac teñ êtuñ lamp ma êngênduc ña suc auc me êkêñ êsô pôpô ñalabu atom, etoc êkô jakainj ñaô gebe êsêac, tañ sêsô sêmêñ nañ, sêlic nawê. ¹⁷ Gebe gêñ samob, tañ kêsinj tau nañ, sêkêñ êsa awê ma gêñ samob, tañ gêc lêlômgenj nañ, oc ñapuc êsa ma ênêc awêgenj.

¹⁸ “Amboac tonanj taêm ênam nêlêñ anjô biñña acgom gebe ñac, tañ nê gêñ gêc nañ, oc êtap ñagêdô sa naêwiñ. Ma ñac teñ, tañ nê gêñ masi nañ, oc sêkôc ñakêsu, tañ eñ geboc kêkôc nañ, su amboac tonanjenj.”

Jesu têna to lasii

(Mat 12:46-50; Mar 3:31-35)

¹⁹ Go Jesu têna to lasii dêdêñ eñ sêja e têtôm gebe têtû gasuc eñ atom gebe lau taêsam. ²⁰ Tec lau sêsôm ñawae gêdêñ Jesu gebe “Tênam to lasimi tê mênșêkô dêmôêña sebe sêlic aôm.” ²¹ Mago eñ gêjô êsêac awenj ma kêsôm gebe “Lau tañ sêñô Anôtônê biñ ma sêgôm ñanô kêsa nañ, tec têtû aênoc tinoc to lasici.”

*Jesu kêsôm mutêna kêtü malô
(Mat 8:23-27; Mar 4:35-41)*

²² Nábêc tenj acgom, go Jesu to nê nacsenomi sêpi wanj tenj, ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Tanac êngic tana bugêjactonj namakenj ônêña.” Tec ac sêlac sêja. ²³ Sêlac sêmoa ma enj gêc bêc. Go mu gêbuc natêna mênjkêjamunj bugêjactonj ma nadembom kêsâlê wanj auc e sêmoa jageo. ²⁴ Tec nacsenomi têtü gasuc jasêñu enj ma sêsôm gebe “Mêtêmôke, mêtêmôkê, aêac oc dambac tanaña.” Tec enj mata gêlac ma gec binj mu to nadembom sec e kêtü malô to bênônj kêsêp. ²⁵ Go kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac akêñj gêwinj ñanô gêc ondoc.” Ma êsêacnêñj ñalêlôm natutuc e sêñac lemenj ma sêsôm gêdênj taunj gebe “Ñac tonec asa, tec kêjatu mu to bu ma tanenj wamu gêdênj enj nec.”

*Jesu gêgôm ñac tonjalau sec ôli ñajam kêsa
(Mat 8:28-34; Mar 5:1-20)*

²⁶ Go ac sêlac sêja Gadarenenêñj gamêñj, tanj gêc Galilaia namakenj ônêña. ²⁷ Ma gêdênj tanj Jesu jakêpi bau nanj, ñac tenj tonjalau sec kêsa anja malac jagêdac enj. Ñac tau kêsô ñakwê atom e ñasawa nêñgenj ma gêñgônj andu atom, gêmoa gamêñj sêônagenj. ²⁸ Enj gêlic Jesu e kêwakic ma gêu tau gêc enj akainja, go gêmôêc ña awa kapôênj gebe “Lôlôc Natau Anôtô nê Latu Jesu, aêagêcnêñj asagenj ñagêdô gêdênj taunj. Aê jatenj aôm gebe Ôlênsu aê atommanj.” ²⁹ Enj kêsôm binj tonanj gebe Jesu kêjatu ñalau natêmui gebe êsa anja ñamalac tau nê êna. Gebe ñalau tonanj kêsaic enj todim-todim, tec sejop enj ma sêbôênj enj ña kapoacwalô to sêsô enj akainj tônj. Mago enj kêmônanj gêñj, tanj sêsô enj tônja nanj gêngic-gêngic, ma ñalau sec tau kêkac ñamalac tonanj kêsa gamêñj sawa gêja. ³⁰ Go Jesu kêtü kênac enj gebe “Aômnmê ñaê asa.” Ma enj kêsôm gebe “Legion,” gebe ñalau sec taêsam sêsêp enj. ³¹ Go ñalau tau tetenj Jesu gebe êmasuc êsêac sêsêp gamêñj ñakêlêndinj sec sêna atom.

³² Bôcanô tonj kapôênj tenj senj gêñj sêmoa gamêñj tau ñalôc, tec ñalau tetenj Jesu gebe êlôc ma sêsêp bôc tonanj ñalêlôm sêna. Tec Jesu gêlôc gêdênj êsêac. ³³ Tec ñalau sec sêsa anja ñamalac tonanj ma jasêsêp bôc tonanj ñalêlôm sêja ma bôc tau totonjenj sêsabi anja salic gulunj tagenj jasêsêp bugêjactonj ma sênôm bu su.

³⁴ Lau bôcña sêlic gêñj tonanj ma sêc jasêsôm ñawae anja malac to gamêñj ñakêtu gêdô. ³⁵ Tec lau sêsa sêja sebe sêlic gêñj tau e jasêô lasê Jesu ma sêlic ñac, tanj ñalau sec sêsa anja ênê sêja nanj, nê kauc kêsa ma kêsô ñakwê sa jagêñgônj Jesu akainja ma têtêc taunj ñanô. ³⁶ Ma êsêac, tanj taunj matenjanô sêlic ñac tonjalau sec ôli ñajam kêsa nanj, sêjac ñaminj gêdênj êsêac gêwinj. ³⁷ Ma lau samob anja Gadarenenêñj gamêñj nêñj ñalêlôm natutuc ñanô, tec tetenj Jesu gebe êwi êsêac sinj. Tec Jesu kêpi

wanj ma gêc gêmu gêja kêtiam. ³⁸ Nac tau, tanj nalau sec sêsa anja ênê nanj, ketenj Jesu gebe êmoa êwiñ enj. Mago Jesu gêwi enj sinj ma kêsôm gebe ³⁹ “Ômu ôna nêmandu ma ônac minj gêñ kapôênj, tanj Anôtô gêgôm gêdêñ aôm nanj.” Tec enj gêc gêja ma kêsôm gêñ, tanj Jesu gêgôm gêdêñ enj nanj, lasê anja malac samucgenj.

*Jairi latuo to awê, tanj kêmoasac Jesunê ñakwê
(Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)*

⁴⁰ Lau samob sêônj Jesu sêngônj e gêmu gêmênj kêtiam, tec sêkôc enj sa. ⁴¹ Ma lômmôkê tenj, ñaê Jairi, jagêu tau gêc Jesu akainja ma ketenj enj gebe êna ênê andu ⁴² gebe ênê latuo tagenjenj, tanj nê jala kêtû 12 nanj, tec gêmâc e awa kêtû dambê su.

Jesu gêdi gêja ma lau taêsam sêkapiñ enj sa. ⁴³ Ma awê tenj gêjam dec kêtôm jala 12 ma gêjam ôli dokta kêkêñ nê awa samob gêjaña su. Mago tenj kêtôm gebe êngôm enj ôli ñjam êsaña atom. ⁴⁴ Êñ kêtû gasuc mênjkêkô Jesu dêmoêmu ma kêmoasac ênê ñakwê ñalêsô, ma sep tagenj nê dec kêpa. ⁴⁵ Ma Jesu kêtû kênac gebe “Asa kêmoasac aê.” Tec êsêac samob sêpê tauñ ma Petere kêsôm gebe “Mêtêmôkê, lau taêsam sêkapiñ aôm sa to têtin aôm.” ⁴⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Tenj kêmoasac aê, tec kêsaê ñaclai kêsa anja aênoc gêja.” ⁴⁷ Awê tau gêlic gebe oc êsinj tau êtôm atom, tec gêja tokêtênêpgeñ jagêu tau gêc Jesu akainja ma gêwa nê binj kêmoasac enj e gacgenj ñjam kêsaña ñam sa lau samob sêñô. ⁴⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Latucoenec, kôkêñ gêwiñ gêgôm aôm ñjam kêsa, ôêc ôna totêmtac malôgenj.”

⁴⁹ Jesu kêsôm binj tonanj gêmôa ma ñac tenj anja lômmôkênê andu gêmênj ma kêsôm gebe “Latômô gêmâc êndugac, ôlênsañ Mêtêmôkê êtiam atom.” ⁵⁰ Jesu gêñô mago kêsôm gêdêñ Jairi gebe “Ôtêc taôm atom, ôkêñ êwiñgenj, go ñapalêo ñjam êsa.” ⁵¹ Go Jesu jagêo lasê andu ma gêlôc gêdêñ tenj gebe êpi andu êwiñ atom, Petere agêc Joanj ma Jakobô ma ñapalêo têna agêc tama taunjenj. ⁵² Lau samob têtanj to sêjam tanj sa kêtû ñapalêoña. Mago Jesu kêsôm gebe “Atanj atom, ñapalêo gêmâc êndu atom, gêc bêc tec gêc.” ⁵³ Ma êsêac sêômac enj gebe sêlic ñapalêo gêmâc êndu tomatêgenj. ⁵⁴ Go Jesu kêkam ñapalêo lêma e awa gêjac enj ma kêsôm gebe “Ñapalêo, ôndi sa.” ⁵⁵ Tec ñapalêonê katu gêmu gêmênj e gacgenj gêdi sa, ma Jesu kêjatu gebe sêkêñ gêñ êndêñ ñapalêo tau êniñ. ⁵⁶ Têna agêc tama selendec ñanô. Ma Jesu gêjac jao êsêagêc gebe sênac minj binj tau êndêñ lau tenj atom. * Legion. 8:48 Luk 7:50

* **8:56:** Lau Rom sêsam sinjwaganênj tonj kapôênj tenj gebe

9

*Jesu kêsakij nê lau 12**(Mat 10:5-15; Mar 6:7-13)*

¹ Jesu gêmôêc êsêac 12 sêpi tagen ma kêkêñ njaja to ñaclai gelom êsêac gebe têtin ñalau sec samob to sêngôm gêmâc ôlin ñajam êsa. ² Go kêsakij êsêac sêja gebe sênam mêtê êpi Anôtônê gamên to sêngôm gêmâc ñajam êsa. ³ Ma en kêsôm gêdên êsêac gebe “Akôc gên ten amoa intêna atom. Aôc tôc atom. Ambic atali atom. Akôc mo atom. Akôc mone atom. Akôc ñakwê luagêc atom. ⁴ Embe api andu ten, nan angôn tonanjen e awi gamên tau sin. ⁵ Ma lau embe sêkôc amac sa atom, nan awi malac tonan sin ma êndôn ñakekop anja emkain su êtu geo nabelo ten êndên êsêac.” ⁶ Tec ñacsenjomi têtôm malacgen sêja ma sêsôm ñawae ñajam lasê to sêgôm gêmâc ñajam kêsâ kêtôm malacgen.

*Jesunê binj kêlênsôn Herodo**(Mat 14:1-12; Mar 6:14-29)*

⁷ Kasêga Herodo gênô binj samob tonan ñawae e kêpô lêna tau ñanô, gebe lau ñagêdô sêsôm sebe “Joan gêdi sa anja ñacmatênên.” ⁸ ñagêdô sêsôm sebe “Elia tec geoc tau lasê.” Ma ñagêdô sêsôm sebe “Propete langwa nên ten gêdi sa.” ⁹ Ma Herodo kêsôm gebe “Joan tec gabuc en gêsutêkwa gêngic su. Mago tonê asa, tê ganô ñawae amboac tonec kêpi en nê.” Ma gêgôm mocsac gebe êlic Jesu ñanô.

*Jesu gêlôm lau 5,000**(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Joan 6:1-14)*

¹⁰ Aposolo sêmu sêmên kêtiam ma sêjac minj gên, tan sêgôm nan, gêdên en. Go kêkôc êsêac sa ma ac têtain taunjen sêja malac ten, ñaê Betsaida, gebe nasêmôa nên taunja. ¹¹ Mago lau sêlic ma têdaguc en, tec kêkôc êsêac sa ma kêsôm Anôtônê gamên ñawae gêdên êsêac, to gêgôm êsêac, tan sêpô lêna nan, ôlin ñajam kêsâ.

¹² Kêdabinj gebe oc naêsêp, ma ñacsenjomi 12 jasêsôm gêdên en gebe Aêac tamoa gamên sawa nec, ôkên lau sêc êlin-êlin gebe sêna malac to gamên ñakêtu gêdô nasêlêwan taun ma têtap nên mo sa.” ¹³ Mago Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac taôm akên gên êsêac sênin.” Tec êsêac sêsôm gebe “Aêacma polom lemen tenjen ma i luagêcanô tec gêc. Aôm gobe aêac ana anam ôli mo êtu lau samob tonanja me.” ¹⁴ Êsêac ñacwaga amboac 5,000. Tec Jesu kêsôm gêdên nê ñacsenjomi gebe Asôm êsêac sêngôn sic toton-toton êtôm 50-50 sêwin taun.” ¹⁵ Tec ñacsenjomi sêgôm amboac tonan ma samob sêngôn sic. ¹⁶ Go kêkôc polom lemen ten to i luagêc tonan sa mênmata gedec undambê ma gêjam danje, go kêpô kêkôc-kêkôc ma kêkên gêdên ñacsenjomi, gebe

sênac sam êndên lau. ¹⁷ Senj e gêoc êsêac tôñ samob, go sejon ñapopoc sa kêsêp gadob 12.

*Petere kêsôm Kilisi ñam
(Mat 16:13-19; Mar 8:27-29)*

¹⁸ Ñasawa tenj Jesu ketenj mec gêmoa tauña ma nê ñacsenjomi sêwiñ enj. Go kêtú kênac êsêac gebe “Lau sêsam aê sebe asa.” ¹⁹ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Ñagêdô sêsôm gebe aôm ñackêsagu Joañ, ma ñagêdô sêsôm gebe aôm Elia, ma ñagêdô sêsôm gebe Propete lanğwa nêñ tenj, tec gêdi sa.” ²⁰ Ma Jesu kêtú kênac êsêac gebe “Ma amac nec asam aê abe asa.” Tec Petere gêjô enj awa gebe “Aôm Anôtônê Kilisi tau.”

*Jesu geoc êmac êndu to êndi saña lasê
(Mat 16:20-28; Mar 8:30-9:1)*

²¹ Ma Jesu gêjam êsêac awenj auc to gêjac jao gebe sêsôm lasê êndên lau tenj atomanô. ²² Ma kêsôm gebe “Ñamalacnê Latu oc êoc ñandan taêsam. Laumata to lau dabunșêga ma biñsutau oc têtin enj to sênac enj êndu e ñabêc êtu têlêac, go êndi sa êtiã.”

²³ Ma kêsôm gêdên êsêac samob gebe “Ñac tenj embe taê ênam gebe êsap aê tôñ, nañ ênac kapoac tau ma êoc nê kakesotau êtôm bêcgenj, go êndanğuc aê, ²⁴ gebe ñac tenj embe êngôm mocsac gebe êmoa mata jali, nañ oc êmac êndu, ma tenj embe êmac êndu êtu aêña, nañ oc êngôñ mata jali. ²⁵ Ñac tenj embe ênsôb gêñ nomña samob sa ma êjainj tau to ênam tau sapu, oc ênam enj sa amboac ondoc. ²⁶ Ñac tenj embe maja aê to ñoc biñ, Ñamalacnê Latu oc maja enj amboac tonañ êndên tanj êmênj totau nê ñawasi ma Tamanê ñawasi ma anjela dabunj nêñ ñawasi. ²⁷ Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Êsêac tec sêkô-sêkô nec, nêñ ñagêdô oc sêmac êndu atomgenj e sêlic Anôtônê gôlinj su acgom.”

*Jesu ôli kainj tenj kêsã
(Mat 17:1-9; Mar 9:2-8)*

²⁸ Jesu kêsôm biñ tonañ su ma ñabêc 8 gêjaña acgom, go kêkôc Petere agêc Joañ ma Jakobo sêpi lôc tenj sêja gebe etenj mec. ²⁹ Tec ketenj gêmoa e lanğanô kainj tenj kêsã ma nê ñakwê e ñaeb ñaôma. ³⁰ Ma sêlic ñac luagêc sêjam biñgalôm sêwiñ enj. Ñaclagêc tau Mose agêc Elia. ³¹ Tec agêc seoc taunj lasê tonawasigenj mênșsêsôm ênê lênj, tanj oc ênac dabinj anğa Jerusalemña nañ, lasê gêdên enj. ³² Petere to nê ñac luagêc, tanj sêwiñ enj nañ, sêc bêc sêc e matenj gêlac, go sêlic Jesunê ñawasi, ma ñaclagêc tonañ sêkô sêwiñ enj. ³³ Agêc dêdi sêmoa gebe sêwi Jesu sinj, go Petere kêsôm gêdên Jesu gebe “Mêtêmôkê, ñajam gebe tamoã tonec. Aêac anam bec têlêac acgom, aômnêm tenj ma Mosenê tenj ma Elianê tenj.” Petere gêjam kauc biñ, tanj tau kêsôm nañ. ³⁴ Kêsôm biñ tonañ gêmoa ma tao tenj mênğêjam

ajunj êsêac e kêkôm êsêac auc ma nacsenomi têtêc taunj nanô.
³⁵ Go awa tenj kêsa anja tao tonanj gêmênj gebe “Aênoc Latuc tecenec, tec kajalinj enj sa nanj akênj tanjem enj.” ³⁶ Awa tonanj kêsa gêmênj ma sêlic Jesu taugenj kêkô. Sêlic gênj tonanj e sêjam taunj tôngênj, tec gêdênj nasawa tonanj sêjac minj binj, tanj sêlic nanj, nawae gêdênj lau tenj atom.

*Jesu gêgôm nãpalê tonjalau sec ôli njajam kêsa
 (Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)*

³⁷ Nãbêbêc sêsêp anja lôc sêmênj e dêdac lau taêsam. ³⁸ Ma nac tenj anja lau tonanj nênj gêmôêc gebe “Mêtêmôkê, aê jatenj aôm gebe ôlic noc latuc acgom, gebe noc gênj tagenjanô.” ³⁹ Nãlau sec tenj kêkam enj e kêwakic sec ma kêjamunj enj e awaôpic kêsa, ma êwi enj sinj atom e nasawa ec balinj. ⁴⁰ Tec aê katenj nênj nacsenomi gebe têtinj nãlau tau e sêgôm jageo.” ⁴¹ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Ojae, amac akênj-gêwiñ-atom ma amac lau-kesowaga, aê jamoa jawiñ amac e êndênj ondóc ma jaôc amacnênj binj e êndênj ondócgenj. Ôkôc latôm êmênj tonec acgom.” ⁴² Nãpalê kêsêlênj gêmoa ma nãlau tau kêmnãnanj to kêjamunj enj. Tec Jesu gec binj nãlau sec ma gêgôm nãpalê njajam kêsa, go kêkênj enj gêdênj tama gêmu gêja. ⁴³ Ma êsêac lau samob têtêc nanô kêtu Anôtônê nãclai kapôênja.

*Jesu geoc êmac endu to êndi sanã lasê kêtu luagêcña
 (Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)*

Lau samob sênãc lemenj kêtu ênê gênj samob, tanj gêgôm nanjã, sêmoa ma Jesu kêsôm gêdênj nê nacsenomi gebe ⁴⁴ “Akênj tanjem binj tecenec nãpêp, gebe sêkênj Nãmalacnê Latu êndênj nãmalac lemenj êna.” ⁴⁵ Mago êsêacnênj kãuc kêsa kêpi binj tonanj atom, ma binj tau kêsinj tau gêdênj êsêac e sêjala nãam atom. Ma têtêc taunj tec têtêc kênãc enj kêtu binj taunja atom.

*Asa êtu nac kapôênj
 (Mat 18:1-5; Mar 9:33-37)*

⁴⁶ Nasawa tenj êsêac taênj gêjam jakêsa-jakêsa gebe nênj asa kêtu nac towae kêlêlêc êsêac nãgêdô su. ⁴⁷ Tec Jesu kêjala binj, tanj êsêac taênj gêjam gec nênj nãlêlôm nanj, ma kêkôc nãpalê tenj ketoc enj kêkô kêsij enjã ⁴⁸ ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Nac tenj embe êkôc nãpalê tonec sa êtu aênoc nãênja, nanj êkôc aê sa. Ma nac tenj embe êkôc aê sa, nanj êkôc nac, tanj kêsakinj aê nanj sa. Amacnênj nac, tanj alic enj nac saunj ec tenj nanj, enj nac kapôênj.”

*Nac tanj kêkênj kisa amac atom nanj, kêpuc amac tøj
 (Mar 9:38-40)*

⁴⁹ Tec Joanj gêjô enj awa gebe “Mêtêmôkê, aêac alic nac tenj kêtinj nãlau sec su nã aôlmnênj nãê, tec ajac jao enj gebe enj kêdaguc aêac atom.” ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Anac jao

en atom, gebe ñac, tañ kêkêñ kisa gesen amac atom nan, kêpuc amac tôñ.”

Lau Samaria sêkôc Jesu sa atom

⁵¹ Ñanoc tañ Anôtô gebe êkôc Jesu saña nan kêdabin, tec Jesu kêsêlêñ kepen Jerusalem gêja, ⁵² ma kêsakin laujaen sêmun en. Ma êsêac sêsô lau Samaria nêñ malac teñ sebe sêmansañ ênê gamêñ kwananjen. ⁵³ Mago lau tau sêkôc en sa atom gebe en kêsêlêñ kepen Jerusalemgen. ⁵⁴ Ñacsenomagêc Jakobo agêc Joañ sêlic ma sêsôm gebe “Apômtau, aôm gobe aêac asôm gebe ja êsêp anga undambê mênênin êsêac su me masi.” ⁵⁵ Tec Jesu kêkac tau ôkwi ma gec bin êsêagêc gebe “Asa ñalau latu amagêc. Ñamalacnê Latu gêmêñ gebe enen launêñ katun su atom, gêmêñ gebe ênam sa.” ⁵⁶ Ma ac sêc sêja malac teñ.

*Lau sebe sêndanğuc Jesu
(Mat 8:19-22)*

⁵⁷ Êsêac sêsêlêñ sêmoa intêna ma ñac teñ kêsôm gêdêñ en gebe “Gamêñ tañ aôm gobe ôna nan, aê oc jandanğuc aôm.” ⁵⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêñ en gebe “Mojañ sê ic ma moc, tañ sêmoa umboñ ñalabu nan, sêjam sac. Mago Ñamalacnê Latu nê gamêñ teñ gebe enden kwalim ênêcña gêc atom.” ⁵⁹ Go kêsôm gêdêñ ñac teñ gebe “Ôndanğuc aê.” Ma ñac tonan kêsôm gebe “Apômtau, ôlôc acgom gebe jana jansun tamoc acgom.” ⁶⁰ Tec Jesu kêsôm gêdêñ en gebe “Andec ñacmatê sêsun taun nêñ ñacmatê ma aôm ôna ôsôm Anôtônê gamêñ ñawae lasêman.” ⁶¹ Go ñac teñ kêsôm gebe “Apômtau, aê gabe jandanğuc aôm. Tagen ôlôc êmun êndêñ aê gebe jana ma jakam ñoc gôlôac lemen acgom.” ⁶² Tec Jesu kêsôm gêdêñ en gebe “Ñac tañ lêma gêdêñ wan ñagôlin su ma mataanô geogeo nan, kêtôm Anôtônê gamêñ atom.”

10

Jesu kêsakin lau 70 sêja

¹ Tonañ su, go Apômtau kêjalin lau 70 sa sêwin ma kêsakin êsêac luagêc-luagêc gebe sêmun sêna malac to gamêñ, tañ en taê gêjam gebe êna nan. ² Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Mo tau tec ñanô kêsasamob, mago kolenwaga tec luagêcgen. Amboac tonan aten êndêñ mo tau ñatau gebe êkêñ kolenwaga nasênac nê gêñ ñanô sa. ³ Alic acgom, aê jasikan amac amboac domba asêp kêam sec ñalêlôm ana. ⁴ Akôc awa êsêp ômbinğap ñaatali atom. Ambic atali atom. Asô atapa atom. Ma awem ênac lau anga intêna atom. ⁵ Embe api andu teñ, go asôm êtu ñamatagen gebe ‘Binmalô êpi andu tonec.’ ⁶ Ma binmalô latu teñ embe êngôn tônê, go amacnê naênsac en. Ma embe masi, go êmu êndêñ amac êwac êtiam. ⁷ Anğon andu tau tonan ma anin to

anôm gêṅ, taṅ sêkêṅ êndêṅ amac naṅ, gebe kolenṅwaganê ṅaôli gêṅjac eṅ ṅawae. Alom-alom andu atom. ⁸ Ma embe naasa malac teṅ e sêkôc amac sa, go aninṅ gêṅ, taṅ êsêac sêkêṅ amac naṅ, ⁹ ma aṅgôm lau gêmac, taṅ sêmoa malac tau naṅ, ôlinṅ ṅajam êsa to asôm êndêṅ êsêac gebe ‘Anôtônê gamêṅ kêdabinṅ amacgac.’ ¹⁰ Ma embe asa malac teṅ e sêkôc amac sa atom, go aêc mênako intêna ma asôm gebe ¹¹ ‘Amacnêm malac ṅakekop, tec gi aêac eṅkaiṅ nec, aêac êndônṅ su wacêpi amac taôm. Mago binṅ tonec ajala gebe Anôtônê gamêṅ kêdabinṅ su.’ ¹² Aê jasôm êndêṅ amac gebe Êndêṅ bêc Anôtô êmêtôc binṅa lau Sodom oc sêṅgônṅ naeo êtôm lau malac tonanṅa atom.

*Ojae kêpi malac, taṅ sêjam tauṅ ôkwi atom
(Mat 11:20-24)*

¹³ “Ojae Korasinma, ojae Betsaidama. gêṅtalô taṅ gagôm aṅga amacnêm naṅ, embe jaṅgôm aṅga Turu to Sidon nêṅ, oc sênam tauṅ ôkwi wanêcgeṅ ma sêsô talu to sêlinṅ wao sa sêṅgônṅ. ¹⁴ Êndêṅ bêc mêtôcṅa Anôtô taê walô lau Turu to Sidon êlêlêc amac su. ¹⁵ Ma aôm Kapanaum tonanṅ, gobe sêsuṅ aôm sa e nadinṅeṅ undambê me. Aôm oc u taôm e gacgeṅ ôsêp lamboam ôna.”

¹⁶ Ma Jesu kêsôm gêdêṅ nê ṅacseṅomi gebe “ṅac taṅ gêṅô amac naṅ, gêṅô aê, ma ṅac taṅ kêmasuc amac naṅ, kêmasuc aê. Ma ṅac taṅ kêmasuc aê naṅ, kêmasuc ṅac, taṅ kêsakinṅ aê gamêṅ naṅ.”

Lau 70 tonanṅ sêmu dêdêṅ Jesu sêja

¹⁷ Lau 70 sêmu sêmêṅ kêtiam totêntac ṅajamgeṅ ma sêsôm gebe “Apômtau, ṅalau sec taṅeṅ wamu gêdêṅ aêac gêwiṅ kêtû aôm nêṅ ṅaêṅa.” ¹⁸ Ma Jesu kêsôm gêdêṅ êsêac gebe “Aê galic Sadaṅ tau gêu tau aṅga undambê amboac ôsic. ¹⁹ Alicgac me, aê kakêṅ ṅaclai gelom amac gebe aka moac to alidêbu ma akôninṅ ṅacjo tau nê ṅactêkwa samob tôṅ, ma gêṅ teṅ oc êṅgôm amac atu sec atomanô. ²⁰ Tagenṅ atu samuc êtu ṅalau sec taṅeṅ wamu amacṅa nec atom, atu samuc gebe teto amacnêm ṅaê gêc undambê.”

*Jesu têtac ṅajam kêsa
(Mat 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Gêdêṅ ṅasawa tonanṅ ṅalau Dabuṅ gêjam Jesu auc e têtac ṅajam kêsa ma kêsôm gebe “Tamoc, undambê to nom ṅatau, aê jalambinṅ aôm gebe gôsaṅ binṅ tônê auc gêdêṅ laumêtê to lau tokauc ma goc lasê gêdêṅ ṅacpalê dedec. Aec, Tamoc, binṅanô, aôm gôlic ṅajam amboac tonanṅ, tec gôgôm nêṅm gêṅ.

²² “Tamoc kêkêṅ gêṅ samob gêdêṅ aê. Ma ṅac teṅ kêjala Latu atom, Tama taugenṅ. Ma teṅ kêjala Tama atom, Latu taugenṅ to êsêac, taṅ Latu gebe eoc lasê êndêṅ êsêac naṅ.”

²³ Go kêsa tau ôkwi mênkêsôm gêdên nê ñacsenomi taunjen gebe “Aê aoc êoc matenânô, tañ sêlic gên ônañ amac alic nañ, ²⁴gebe aê jasôm êndên amac gebe Propete to kin gwalêkin sebe sêlic gên, tec amac alic nec, mago sêlic atom to sebe sênô bin, tec amac anô nec, mago sênô atom.”

Binjôlin ñac Samaria taê walô ñacgêbac

²⁵ Binjutau tenj gêdi sa gebe ênsaê en, tec kêsôm gebe “Mêtêmôkê, aê janjôm asagen, ec jawê kain janjôn matoc jali tenjen.” ²⁶ Jesu gêjô en awa gebe “Teto binj ondoc gec Mosenê binjsu. Aôm kôsam amboac ondoc.” ²⁷ Tec ñac tau kêsôm gebe “Têmtac êwiñ Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm ñaclai samuc ma nêm kauc samuc êwiñ enjen, ma têmtac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têmtac gêwiñ taôm.” ²⁸ Ma Jesu kêsôm gêdên en gebe “Kôsôm jagêdên. Ôngôm amboac tonanjen, go ômoa matam jali tenjen.”

²⁹ Ñac tonanjen gebe êwaka tau sa, tec kêtû kênac Jesu gebe “Lau ondoc mênbañ aê.” ³⁰ Go Jesu gêjô en awa gebe “Ñac tenj anja Jerusalem kêsêp Jeriko gêja e kêsêp kêjanjowaga ñalêlôm. Êsêac sêkwalec ênê ñakwê su ma sêjac enj gêwê sinj sa ma sêc sêja. ³¹Gocgo ñac dabunwaga tenj gêjam kauc ñac tonanjen ñabinj kêsêlênj kêsêp intêna tonanjen gêja e gêlic ñac tau gêc ma gêoc lêlêc enj gêja. ³² Ma Lewi tenj amboac tonanjen. Mênjgêô lasê gamênj tau e gêlic enj su ma gêoc lêlêc enj gêja. ³³ Go ñac Samarianja tenj kêsêlênj gêmoe e jagêô lasê gêdên enj, tec gêlic e taê walô enj ³⁴ña kêtû gasuc gêdên enj jakêkêc niptêkwi to wain kêsêp ênê kamoc su, go kêsabañ ma gêoc enj sa gênjgônj tau nê bôc ñaô ma kejon enj kêpi andu ñacleñja jagejob enj. ³⁵ Ñabêbêc gê denari luagêc sa jakêkênj gêdên andu ñatau tonanjen ma kêsôm gebe ‘Ojop enj ñapep. Ma gên, tañ ôkênj êlêlêc ñaôli tonanjen su nañ, embe jamu jamên, go janac ñatôp.’ ³⁶ Aôm gobe lau têlêac tonanjen nêñ asa kêtû ñac, tañ kêjanjowaga sêjac enj nañ, nê ñac jabañ enj.” ³⁷ Tec binjutau kêsôm gebe “Ñac tañ taê walô enj nañ.” Go Jesu kêsôm gêdên enj gebe “Ôêc ôna ma ôngôm amboac tonanjen.”

Jesu kêtû ñacleñ Maria agêc Marta

³⁸ Ac sêsêlênj-sêsêlênj sêmoe e jasêô lasê malac tenj. Ma awê tenj, ñaê Marta, kêkôc enj sa kêsô ênê andu gêja. ³⁹ Ma lasio tenj gêmoe, nê ñaê Maria, nañ gênjgônj Apômtau akainja ma gênjô ênê binj. ⁴⁰ Marta gim tau su kêtû sakinjen, tec gêdên Jesu jakêsôm gebe “Apômtau, lasico gêwi sakinj sinj gêdên aê taucgen gajam nec, oc gôlic ñajam me masi. Ôsôm êndên enj gebe ênam aê samañ.” ⁴¹ Tec Apômtau gêjô enj awa gebe “Marta, Marta, aôm kôpô sim taôm to gôm taôm su gên taêsamja elêmê.”

42 Aômnêm gêñ ñanô tagen masi. Maria kêjalij nê gêñ ñajam sa sugac, oc sêkôc su anğa ênê atom.”

11

Bij tateñ mecña

(Mat 6:9-15; 7:7-11)

1 Njasawa ten Jesu keten mec gêmoa gamêñ ten. Keten e su ma nê ñacsenjominêñ ten kêsôm geden enj gebe “Apômtau, ôndôn aêac êtu aten mecñamanj êtôm Joanj kêdôn nê ñacsenjomi.” 2 Ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Êndênj aten mec, nanj asôm gebe ‘Tamemai,

Aômnêm ñaê lau sênam dabunjanj.

Ômônêñ ôtu Apômtau ôtôm gamênjenj.

3 Ôkênj aêacma mo êtôm bêcgenja êndênj aêac êtôm bêcgenj.

4 Ma ôsuc aêacma sec ôkwi, gebe aêac tauñ asuc launênj tôp ôkwi amboac tonanjenj.

Ôwê aêac asa lêtôm atom.’ ”

5 Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêm ñac ten embe êndênj nê gwadê êna ên êñ êmbêcauc êna lugenj naêsôm êndênj enj gebe ‘Gwadêc, ôkênj mo têlêac êndênj aê, 6 gebe ñoc ñac tenj kêtunjanjenj mênjgêô lasê gêdêñ aê, ma ñoc gêñ gebe jakênj êndênj enja masi,’ 7 ma embe nê gwadê tonanj êmoa nê gamênj ñanjlômgenj ma êjô enj awa gebe ‘Ôlênsônj aê amboac secgenjanj. Katam ñajanja kêsa ma aêac to ñoc gôlôac saunj êu tauñ jaaêc sugac. Aê katôm gebe jandi sa jakênj gêñ tenj êndênj aômña atom,’ 8 go amboac ondod. Aê jasôm êndênj amac gebe ñac tau embe êndi sa mênjêkênj êndênj enj êtu ênê gwadê enja atom, mago oc êndi sa naêkênj gêñ, tanj kêpô lêna nanj, êtu enj ketenj gêôc aucgenja. 9 Amboac tonanj aê jasôm êndênj amac gebe Atenj gêñ, oc akôc ñanô. Ansom gêñ, oc atap sa. Amandi katam, oc êlêc su êndênj amac. 10 Gebe ñac, tanj etenj gêñ nanj, êkôc ñanô. Ma ñac, tanj ensom nanj, êtap sa. Ma ñac, tanj êmandi katam nanj, katam oc êlêc su êndênj enj. 11 Tama asa anğa amacnêm nanj latu etenj mo êndênj enj ma êkênj poc, me etenj i ma êkênj moac êjô i êndênj enj, 12 me etenj ñakecsulu ma êkênj alidêbu êndênj enj. 13 Amac lau sec ajala akênj genj ñajam-ñajam êndênj nêm gôlôac ñasec-ñasec, ma abe Tamemi undambênja êkênj Ñalau Dabunj êndênj lau, tanj tetenj enj nanj atom me.”

Jesu ma Belsebul

(Mat 12:22-30; Mar 3:20-27)

14 Jesu kêtinj ñalau sec toawamê kêsa gêja. Ñalau tonanj kêsa gêja su, go awamê tau kêsôm binj lasê, ma lau samob sênac lemenj. 15 Tec êsêacnênj lau ñagêdô sêsôm gebe “Enj kêtinj ñalau sec ña Belsebul, tanj kêtunjanjanj sec nêñ kasêga nanj.” 16 Ma

ngagêdô sebe sênsaê en, tec sêsôm gêntalô undambêña anga ênê.
 17 Jesu kêjala bin, tañ êsêac taênj gêjam nan, ma kêsôm gêdênj
 êsêac gebe “Gamênj tenj embe êwa tau êkôc, oc êtu gasanj, ma
 gôlôac tenj oc sensenj gôlôac tenj. 18 Ma Sadanj to nê lau embe
 sêwa tauj êkôc, go nênj gamênj ênêc amboac ondoc. Amac tañ
 asôm gebe aê kêtinj njalau sec na Belsebul nan, taêm ênam bin
 tonanj. 19 Aê embe jatinj njalau sec na Belsebul, go amac latômi
 têtinj na asa. Kêtu tonanjna êsêac tauj ocgo sêmêtôc amac.
 20 Ma aê embe jatinj njalau sec na Anôtônê njalai, go êwa sa gebe
 Anôtônê gôlinj wacêpi amac.

21 “Nactêkwa tenj embe lêma tokêmgenj ma ejop nê gamênj
 êmoa, oc nê waba ênêc tenjenj 22 Mago njac sinjêlêc tenj embe
 êndac en, oc êku enj tulu ma êjanjo ênê laukasap, tañ taê kêka
 nanj su, ma ênac sam ênê waba.

23 “Njac tañ êwiñ aê atom nanj, ensenj aê. Ma njac tañ ejonj njanô
 sa êwiñ aê atom nanj, êtê salinj-salinj.

Njalau sec gêmu gêja nê gamênj langwa kêtiam
 (Mat 12:43-45)

24 “Njalau njatêmui embe êsa anga njamalac tenj nê, oc eo êmoa
 gamênj kwalam ma ensom gamênj êlêwanj tauña, e embe êtap
 sa atom, go êsôm gebe ‘Aê jamu jana njoc andu, tañ kasa gamênj
 nanj êtiam.’ 25 Ma embe naêô lasê, oc êlic sêkajo sa to sêgelônj.
 26 Go naêkôc njalau 7, tañ nênj sec kêlêlêc ênê su nanj, mênjsêsô
 nasênjgônj. Go njamalac tonanj êmoa naeo njanô êlêlêc gêmunj
 su.”

Jesu awa gêôc lau

27 Jesu kêsôm bin tonanj gêmoa ma awê tenj anga lau tau nênj
 gêôc awa sa ma kêsôm gêdênj enj gebe “Aê aoc êôc têtacelêlôm,
 tañ kêkêkam aôm to su, tañ aôm gônôm nanj.” 28 Mago Jesu
 kêsôm gebe “Binjnanô, aê aoc êôc êsêac, tañ sênjô Anôtônê bin
 ma sêmasanj nanj.”

Lau sêjatu gêntalô
 (Mat 12:38-42)

29 Lau taêsam sêkac sa sêpi tagenj, go Jesu gêôc, awa sa ma
 kêsôm gebe “Lau têm tonecña êsêac lau sec. Ac sêsôm gêntalô,
 mago gêntalô tenj oc êndênj êsêac atom, gêntalô Jonanja tagenj.
 30 Kêtom Jona kêtû lau Niniwe nênj gêntalô, Njamalacnê Latu
 êtu lau têm tonecña nênj gêntalô amboac tonangenj. 31 Êndênj
 noc mêtôcña kwin anga mula-mnja oc êndi sa êwiñ gôlôac têm
 tonecña nênj lau ma êmêtôc êsêac, gebe enj anga nom njamadin,
 mago gêmênj gebe ênjô Salomonê mêtê. Ma alic acgom, njac tenj
 kêlêlêc Salomo su tec gêmoa. 32 Êndênj noc mêtôcña njacwaga
 Niniwenja oc sêndi sa sêwiñ lau têm tonecña ma sêmêtôc êsêac

gebe Jona gêjam mêtê êsêac, tec sêjam taun ôkwi. Ma alic aggom, ñac tenj kêlêlêc Jona su tec gêmoa.

Binj kêpi ôlinj ñaja

(Mat 5:15; 6:22-23)

³³ “Ñac tenj embe êtuñ ja sa, oc êsinj ôkwi me êngênduc ña suc auc atom. Enj etoc êkô jakainj ñaôgenj gebe êsêac, tañ sêsô sêmênj nanj, sêlic ñawê. ³⁴ Matamanô kêtû ôlim ñaja. Matamanô embe ñajam, go ñawê ênam ôlim samucgenj auc. Ma matamanô embe sec, go ôlim samuc ñakesec. ³⁵ Amboac tonanj ojop taôm ñapep gebe ñawê, tañ gêc nêmm ñalêlôm nanj, ñakesec êsa atom. ³⁶ Ôlim samuc embe ñawê êsa e ñagêñlêlôm tenj ñakesec atom, oc ñawê êsa samucgenj êtôm ja ñanô kêpô aôm.”

Jesu genj olinj Parisai to biñsutau

(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luk 20:45-47)

³⁷ Jesu kêsôm binj tonanj gêmoa ma Parisai tenj ketenj enj gebe êna êninj gênj ocsalôña êwinj enj. Tec kêsô gêja e jagêngônj sic. ³⁸ Parisai tonanj gêlic enj gebe êninj gênj, mago kêkwasiñ tau gêmunj atom, tec gêñac lêma. ³⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdênj enj gebe “Kec, amac Parisai akwasiñ laclu to suc ñadêmôêña ñapep, mago nêmm ñalêlôm nanj genjenj to sec gêjam auc. ⁴⁰ Amac lau meloc, ñac tau, tañ kêmasanj gênj ñadêmôêña nanj, kêmasanj gênj ñalêlômña gêwinj atom me. ⁴¹ Akêñ gênj, tañ gêc laclu to suc ñalêlôm nanj, êtu moasiñ êndênj lau, go talic amacnêmm gênj samob ñawasi.

⁴² “Ojae amac Parisaimênj, amac embe atap lai to mômm ma gênj gêga 10–10 sa, go akêñ ñatenj êtu da ma awi binjêdênj to têtac gêwinj Anôtôña sinj. Dañgôm tenj ma dawi tenj sinj atom.

⁴³ “Ojae amac Parisaimênj, tec têtac gêwinj abe anjônj ñamatagenj anja lômm to sê moalêc amac anja malaclunjenj. ⁴⁴ Ojae amacmênj, tec atôm sêô, tañ gamênj kêkênj auc nanj. Ñamalac sêka tôñ palin-palinjenj ma sêjam kauc.”

⁴⁵ Tec biñsutau tenj kêsôm gêdênj enj gebe “Mêtêmmôkê, kôsôm binj tonanj tec gêbu aêac biñsutau gêwinj amboac tonanjenj.”

⁴⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Ojae amac biñsutaumênj amboac tonanjenj. Amac akêñ gênj wapac kêsac lau, mago taôm lemmlatu tenj kêmoasac gênj wapac ñagec atom. ⁴⁷ Ojae amacmênj, tec aboa propete, tañ tamemi sêjac êsêac êndu nanj, nêñ sêô sa. ⁴⁸ Tec amac awa tameminênj gênj, tañ sêgôm nanj, sa to alic ñajam, gebe êsêac sêjac propete êndu ma amac aboa êsêacnênj sêô sa. ⁴⁹ Amboac tonanj Anôtônê mêtê kêsôm lasê gebe ‘Aê oc jasakinj propete to laujaenj dêndênj êsêac sêna, ma oc sênac êsêacnênj ñagêdô êndu to sêjanda ñagêdô,’ ⁵⁰ Amboac tonanj Anôtô êjatu propete samob nêñ, dec, tañ sêkêc sinj gêdênj Anôtô kêkênj undambê to nom e mênjêdênj galoc nanj, ñagêjô anja lau

têm tonecña nêh, ⁵¹ anğa Abelnê dec e gêdêh Sakarianê dec, tañ sêjac eñ êndu anğa altar dajaña to lôm dabuñ ñasawa nañ.

⁵² “Ojae amac biñsutaumêh, amac akôc ki, tañ êlai andu tajala mêtê ñamña ñakatann su. Amac taôm asô aja atom ma akô lau, tañ sebe sêsô sêna nañ, auc amboac tonanğen.”

⁵³ Jesu kêsas anğa andu tonanğ gêja ma Parisai to biñsutau sêôc awen sa ma sêkac eñ to têtü lêsü eñ kêtü biñ taêsamña. ⁵⁴ Aê dêdib eñ sebe tau êwa lip tau ña biñ, tañ êsôm nañ. *

12

Jesu gêlêh biñ nê ñacseñomi
(Mat 10:26-27)

¹ Lau taêsam ñasec sêkac tauñ sa e gamêh gêlôc, ma Jesu kêsôm biñ gêjac m gêdêh nê ñacseñomi gebe “Ajop taôm êndêh Parisainêh jist. Jist tau êsêacnêh dansañ. ² Gêh samob, tañ sêsañ auc nañ, oc êtu awê, ma biñ samob, tañ gêc lêlôm nañ, oc êsa awê. ³ Amboac tonanğ biñ samob, tañ asôm kesecgen, oc sêhê ênêc awêgen. Ma biñ, tañ atu dindinğ gêdêh taôm anğônğ balêmlêlôm nañ, oc sênam mêtê êpi anğa malacluñ.

Aêac tatêc asa
(Mat 10:28-31)

⁴ “Ñoc lauac, aê jasôm êndêh amac gebe Êsêac tañ sênac ôlimgen êndu, mago têtôm gebe sêhğôm gêh ñagêdô êwinña atom nañ atêc atom. ⁵ Aê jakêh puc amac êtu ñac, tañ atêc enña nañ. Atêc Anôtô, tañ ênac ñamalac êndu su acgom, go nê ñaclai êtôm gebe êmbalinğ eñ êsêp lamboam ñakêlêndinğ êna. Kec, jasôm êndêh amac gebe Atêc ñac tau tonanğ.

⁶ “Kêlinğkelenğ lemeñ teñ nañ ñaôli sauñanô. Mago Anôtô kêlinğ ñateñ sinğ atomanô. ⁷ Ma ñac tau, nañ kêsas amac mômêmlauñ sa tomalagenğ. Amboac tonanğ atêc taôm atom gebe amac tonanğ alêlêc kêlinğkelenğ taêsam su.

Tasôm Kilisi lasê endenğ ñamalac
(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Aê jasôm êndêh amac gebe Ñac teñ embe êsôm êndêh ñamalac gebe Aê katu ênê gêh, nañ Ñamalacnê Latu êsôm eñ lasê êndêh Anôtônê anjela. ⁹ Ma ñac teñ embe ênsa aê auc êndêh ñamalac, nañ Ñamalacnê Latu ênsê eñ auc êndêh Anôtônê anjela amboac tonanğ.

¹⁰ “Ñac teñ embe êsac Ñamalacnê Latu, nañ Anôtô oc êsuc ôkwi. Mago teñ embe êsôm biñ alôb-alôb êpi Ñalau Dabuñ, nañ Anôtô oc êsuc ôkwi atom.

¹¹ “Embe sêkêh amac akô lôm me gôlinğwaga me lau toñaclai lanğhñêmña, nañ apô sim taôm êtu lêh me biñ ajô êsêac awen

* 11:54: Sadañnê ñaê teñ.

me asômņa atom, ¹² gebe êndêņ noc tau tonaj Njalau Dabuņ oc êndôņ biņ, taņ amac asômņa nanj êndêņ amac.”

Biņgôliņ kêpi ņac meloc tolêlôm

¹³ Go ņac teņ aņga launêņ kêsôm gêdêņ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ôsôm teoc gebe êwa aêagêcma gêņlênsêm êkôc ma êkêņ ņamakenj êndêņ aê acgom.” ¹⁴ Tec Jesu kêsôm gêdêņ eņ gebe “ņacnec, asa kêkêņ aê gebe jamêtôc biņ to janac sam amagêcnêm gêņlênsêm.” ¹⁵ Go kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Alic taôm to ajop taôm êndêņ matem katu gêņ tokaiņ-tokaiņņa, gebe ņac teņ oc êmoa mata jali êtu nê waba taêsamņa atom.”

¹⁶ Go kêsôm biņgôliņ teņ gêdêņ êsêac gebe “ņac tolêlôm teņ nê kôm gêjam ņanô taêsam, ¹⁷ tec taê gêjam gêc tau gebe ‘Janğôm amboac ondoc, gebe ņoc gamêņ janac ņoc kôm ņanô saņa masi.’ ¹⁸ Go kêsôm gebe ‘Aê janğôm amboac tonec, jansenj ņoc andu-gêņ-ņanôņa su ma jakwê êtu kapôêņ, go janac ņoc kôm ņanô to gêņ samob sa êpi tagenj. ¹⁹ Go jasôm êndêņ ņoc katuc gebe Katucenec, nêm gêņ taêsam gêc kêtôm jala taêsamņa. Ôņgôņ nêm ņêņgenj, ôniņ to ônôm gêņ ma ômoa totêmtac ņajamgenj.’ ²⁰ Mago Anôtô kêsôm gêdêņ eņ gebe ‘Melocma, êmbêc tonec jakalem katôm su ma gêņ, taņ kômasaņ nanj, oc êtu asa nê.’ ²¹ Lau taņ sêjac nêņ gêņ taêsam sa kêtu tauņņa, mago Anôtô gêlic êsêac amboac lau tolêlôm atom nanj, nêņ biņ amboac tonaj.”

*Tapô sim tauņ atomņa
(Mat 6:25-34)*

²² Go Jesņ kêsôm gêdêņ nê ņacsenjomi gebe “Kêtu gêņ tônêņa aê jasôm êndêņ amac gebe Apô sim taôm êtu aniņ gêņ êôc amac tôņ amoa matem jaliņa atom to êtu ņakwê ênsaņ ôlimņa atom. ²³ Amoa matem jali kêlêlêc mo ma ôlim kêlêlêc ņakwê su. ²⁴ Alic aoco acgom. Êsêac sêsê gêņ atom ma sêjac gêņ ņanô sa atom. Êsêacnêņ Iêsucm to andu sênac gêņ saņa masi. Mago Anôtô gêlôm êsêac. Ma amac alêlêc moc tau su ņêņgenj. ²⁵ Amacnêm asa êpô sim tau êtu nê têm êmoa nomņa ma nê êpô sim tauņa ênac têku ņasawa tagenj êwiņ. ²⁶ Embe aņgôm gêņ saunj ec teņ naêtôm atom, nanj apô sim taôm êtu gêņ ņagêdôņa êtu agenj. ²⁷ Alic mênamiņ, taņ kêpi nanj, gêjam kôm to kêsac obo atom, mago jasôm êndêņ amac gebe Salomonê gêņ ņawasi samob, taņ kêkwa eņ auc nanj, ņatenj kêtôm gêņ tonaj ņai atomanô. ²⁸ Anôtô embe êkêņ gêgwaņ, taņ galoc kêkô kôm ma bêbêc sêkêņ êsa ja nanj, ņagêlôm êkwa auc, nanj oc êkêņ gêņ êkwa amac auc êlêlêc atom me, amac lau akêņ gêwiņ kwalecņa. ²⁹ Ma ansom gêņ aniņ to anômņa atom to aê go taôm atom. ³⁰ Gêņ samob tonaj ņai nom ņatentenlatu oc sensom. Mago amac

Tamemi tec kêjala gebe apô lêna gêñ tonañ. ³¹ Amboac tonañ ansom ênê gamêñ, go gêñ tonañ ñai êtu amacnêm.

Bij awa undambêña

(Mat 6:19-21)

³² “Amac tonñ saun tonec, atêc taôm atom, gebe Tamemi têtac gêwiñ gebe êkêñ gamêñ tau êndêñ amac. ³³ Akêñ nêm waba lau sênam ôli ma akêñ awa tau êmoasiñ lau ñalêlôm sawa. Awa nêm atali moneña, tañ êtu manê atom nañ, to anac nêm awa ñanô, tañ ênaña atomanô nañ, sa ênêc undambê. Geñgentêna nasêsa atom ma bulesen enser su atom. ³⁴ Gebe gamêñ, tañ nêm awa gêc nañ, nêm ñalêlôm oc êsap tônia amboac tonañgeñ.

Bij tanam jaliña

³⁵ “Apen obo sa ma aoc nêm ja sa, ³⁶ ma atôm lau, tañ sêônia nêñ ñatau gebe êmu êmêñ aña moasiñ awê to ñacña. Embe êtuc katam, go sêlêc su seben êndêñ eñ. ³⁷ Aê aoc êoc sakiñwaga, tañ Apômtau oc êtap êsêac sa sênam jaligen êndêñ noc êmu êmêñña. Bijñanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Eñ oc epen nê obo sa ma mênêsôm êsêac sêngônia sic, go eñ tau mênênam sakiñ êsêac. ³⁸ Aê aoc êoc êsêac, tañ Apômtau embe êmu êmêñ êndêñ omm êsa me êu bônia ma êtap êsêac sa sêjam jali sêmoa. ³⁹ Ajala tonec gebe andu ñatau embe êjala ockatu êmbêcña ondoc geñgentêna oc êmêñ, nañ êkô geñgentêna auc, gebe êtuc ênê andu popoc atom. ⁴⁰ Tec amansañ taôm amboac tonañgeñ, gebe Ñamalacnê Latu êmêñ êndêñ ockatu ñasawa, tañ amac abe eñ oc êmêñ atom nañ.”

Sakiñwaga gêdêñ to keso

(Mat 24:45-51)

⁴¹ Go Petere kêsôm gebe “Apômtau, aôm kôsôm biñgôlin tonañ gêdêñ aêac taunjen me gêdêñ êsêac samob gêwiñ.” ⁴² Tec Apômtau gêjô eñ awa gebe “Sakiñwaga ñañêñ ma tokauc asa. Eñ ñac, tañ nê ñatau oc êkêñ eñ ejop ênê kômwaga gebe êkêñ mo êtôm dônia êndêñ êsêac êndêñ ñanoc. ⁴³ Aê aoc êoc sakiñwaga, tañ nê ñatau êmu êmêñ ma êlic eñ kêsap nê kôm tônia gêmoa. ⁴⁴ Aê jasôm biññanôngeñ êndêñ amac gebe ñatau oc êkêñ eñ ejop ênê waba samob. ⁴⁵ Ma sakiñwaga tonañ embe taê ênam ênêc tau ña gebe ‘Ñoc ñatau gêjam gamêñ tônia’ ma ênac m gebe i sakiñwagao to ñac ma êniñ to ênôm gêñ e êjanij eñ, ⁴⁶ go sakiñwaga tonañ nê ñatau oc êmêñ êndêñ bêc, tañ eñ gebe êmêñ atom nañ, to êndêñ ockatu, tañ eñ gêjam kauc nañ, ma oc ênac eñ popoc to êkêñ ñagêjô êndêñ eñ êwiñ lau-sêkêñ-gêwiñ-atomwaga.

⁴⁷ “Sakiñwaga tañ kêjala nê ñatau nê bij, mago kêmasañ to gêgôm ênê bij kêtui tônia atom nañ, oc êndac sêm ñanô. ⁴⁸ Mago ñac, tañ gêjam kauc ñataunê bij ma gêgôm keso, tañ kêtui gebe

sêmêtôc enj ña sêm nanj, oc êndac sêm ñanô atom. Ñac, tanj sêkêñ gêñ taêsam gêdêñ enj nanj, Anôtô oc êjatu gêñ taêsam anja ênê. Ma ñac, tanj sêkêñ gêñ taêsam jakesenj sa gêwinj nanj, Anôtô oc êjatu ñanô taêsam êlêlêc anja ênê.

Jesu gêwa lau kêkôc

(Mat 10:34-36)

⁴⁹ “Aê gamêñ gabe jambalinj ja ênêc nom ma taêc kêka gebe jalic elom lasêmanj. ⁵⁰ Ñoc busanju gabe jalinja ñatenj tec gêc, tec ñoc ñalêlôm ñatutuc ñanô, gabe gêñ tau êmbacnê acgom. ⁵¹ Amac abe aê gamêñ gabe jaê wama anja nom me. Masigoc, aê jasôm êndêñ amac gebe gamêñ gabe jawa amac êkôc. ⁵² Êndêñ galoc tonec lau lemenj tenj embe sêngôn andu tagenj, oc sêwa tauñ êkôc. Têlêac sêmoa gêdôgenj ma luagêc sêmoa gêdôgenj, luagêc sêmoa gêdôgenj ma têlêac sêmoa gêdôgenj. ⁵³ Tama agêc latu ma latu agêc tama, têna agêc latuo ma latuo agêc têna, lawao lanjwa agêc lawao wakuc ma lawao wakuc agêc lawao lanjwa oc sêwa tauñ êkôc-êkôc amboac tonanjenj.”

Têm to noc ñabelo

(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Go Jesu kêsôm gêdêñ lau gebe “Amac embe alic ñamajanj êpuc êpi gwêcm, oc asôm sebenj gebe ‘Kom oc ênac,’ ma oc êtôm tonan. ⁵⁵ Ma musanju embe êsêlêñ, oc asôm gebe ‘Gamêñ oc ñandanj êsa,’ ma oc êtôm tonan. ⁵⁶ Amac dansantêna, nom to umboñ ñapuc tec ajala, mago amboac ondoc tec ajala noc tonec atom.

Tamansanj binj êndêñ nêñ soño-soño

(Mat 5:25-26)

⁵⁷ “Ma amboac ondoc amac taôm ajala binj êndêñgenj atom. ⁵⁸ Embe amagêcnêm soño-soño andêñ gôlinjwaga ana ma agêc asêlêñ amoa intêna ñadambê, nanj têmtac êtu lêsî êndêñ taôm, gebe moae enj ê aôm ôndêñ mêtôcwaga ôna, go mêtôcwaga êkêñ aôm êndêñ gejobwaga kapoacwalôña ma gejobwaga kapoacwalôña êmbalinj aôm ôsêp kapoacwalô ôna. ⁵⁹ Aê jasôm êndêñ aôm gebe Oc ôsa anja tônê ômêñgenj atom e ônac nêñ tôp samob êmbacnê tomalagenj acgom.”

13

Jesu gêlêñ binj lau kêtû nêrl secña

¹ Gêdêñ ñasawa tonan lau ñagêdô sêmoa, tanj sêjac minj gêdêñ Jesu kêpi lau Galilaijanj ñagêdô, tanj Pilata gêjac êsêac êndu gêdêñ tanj sêkêñ da gêdêñ Anôtô. ² Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Amac abe Galilaia tonan lau sec sêlêlêc lau Galilaijanj ñagêdô samob su, tec sêôc gêñwapac amboac tônê me. ³ Aê jasôm êndêñ amac gebe Masigoc. Maiao amac embe anam

taôm ôkwi atom, oc anan̄a samob amboac tônêgeṅ. ⁴ Me abe lau 18, taṅ andu toṅatêpôê baliṅ an̄ga Siloam̄a kêku sa jagêjac êsêac êndu nan̄, lau geo sêlêlêc lau ṅagêdô samob, taṅ sêṅgôn̄ Jerusalem nan̄ su me. ⁵ Aê jasôm êndêṅ amac gebe Masigoc. Mago amac embe anam taôm ôkwi atom, oc anan̄a samob amboac tônêgeṅ.”

Biṅ aiṅ gêjam ṅanô atom̄a

⁶ Go Jesu kêsôm biṅgôliṅ tonec gebe “ṅac teṅ kêsê nê aiṅ teṅ kêsêp nê kôm moṅa ma gêja gesom ṅanô e kêtap sa atom. ⁷ Tec kêsôm gêdêṅ ṅac-gejobkômwaga gebe ‘Gôlicgac me, aê gamêṅ kêtôm jala têlêac gasom aiṅ tonec ṅanô, mago katap sa atom. Amboac tonan̄ ôsap su, êkô nom auc êtu agen̄a.’ ⁸ Tec gejobwaga gêjô eṅ awa gebe ‘Apômtau, ondec, êkô jala tecenec êwiṅ, ma jasap nom to jaôc bôckêpêc êpi ṅamôkê. ⁹ Moae oc ênam ṅanô. Embe masi, go ôsap su.’ ”

Jesu gêgôm awê teṅ gêmâc kegasuṅ eṅ ôli ṅajam kêsa geden̄ sabat

¹⁰ Gêdêṅ sabat teṅ Jesu kêdôn̄ lau gêmoa lôm teṅ. ¹¹ Ma awê teṅ gêmoa tonan̄ ṅalau gêmâcṅa teṅ gêgôm eṅ kêtôm jala 18. Eṅ gêmoa gewec-gewecgeṅ ma kêtôm gebe êsa sa atom samucgeṅ. ¹² Jesu gêlic eṅ tec gêmôêc eṅ ma kêsôm gêdêṅ eṅ gebe “Awê, aê kêgaboac aôm su an̄ga nêṅ gêmâcga.” ¹³ Go gêu lêma gêsac eṅ e sep tagen̄ awê tau kêmêtôc tau kêtiam ma kelanem Anôtô. ¹⁴ Mago lômmôke gêlic Jesu gêgôm gêmâc ṅajam kêsa gêdêṅ sabat e kêtu môsi, tec kêsôm gêdêṅ lau gebe “Bec kômṅa 6 tec gêc. Amboac tonan̄ amêṅ êndêṅ bêc tônêgeṅ gebe sêṅgôm amac ôlim ṅajam êsan̄a. Amêṅ êndêṅ sabat atom.” ¹⁵ Ma Apômtau gêjô eṅ awa gebe “Amac dansan̄têna, amac samob agaboac nêṅ bôc to don̄ki an̄ga sêniṅ gêṅ ṅamala su gêdêṅ sabat ma awê êsêac jasênôm bugoc. ¹⁶ Ma awê tau, Abraham latuo tecenec, Sadan̄ gêsô eṅ tôn̄ kêtôm jala 18 nec, oc jan̄gamboac ênê Iêpoa su êndêṅ sabat atom me.” ¹⁷ Jesu kêsôm biṅ tonan̄ e nê soṅo-soṅo samob majen̄ tauṅ. Ma lau samob têntac ṅajam kêtu gêṅsêga ṅajam samob, taṅ eṅ gêgôm nan̄ṅa.

Biṅgôliṅ gêmêc ṅawêṅa

(Mat 13:31-32; Mar 4:30-32)

¹⁸ Ma Jesu kêsôm gebe “Anôtônê gamêṅ kêtôm asagen̄ ma jaê dôn̄ êpi asagen̄. ¹⁹ Gamêṅ tau kêtôm gêmêc ṅawê, ṅamalac teṅ kêkôc jakêsê kêsêp nê kôm. Gêṅ tau kêtu kapôêṅ e kêtu ka, go moc umbon̄ ṅalabuṅa jasêjam sac sêṅgôn̄ ṅalaka.”

Biṅgôliṅ jistṅa

(Mat 13:33)

²⁰ Go Jesu kêtû kênac kêtiam gebe “Jaê dôñ Anôtônê gamêñ êpi asagenj. ²¹ Gamêñ tau kêtôm jist awê tenj kêkôc ma kêgalunj gêwiñ polom kêsêp suc têlêac e gêjam aucgenj.”

Bij sacgêdô gasuc-gasucña
(Mat 7:13-14, 21-23)

²² Go Jesu kêsêlêñ jakêdôn-kêdôn lau anja malac saunj to kapôêñ lanjô gêlac Jerusalemgenj gêja. ²³ Ma ñac tenj kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, lau tanj sêñgônj matenj jali nanj, oc luagêcgenj me.” Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe ²⁴ “Atu kêka-kêka gebe asô sacgêdô gasucgasuc ana. Aê jasôm êndêñ amac gebe Taêsam oc sêñgôm gêñlêlôm elêmê, mago têtôm gebe sêsô sênaña atom.

²⁵ “Êndêñ tanj andu ñatau êndi naêlai katam auc nanj, amac oc akô awê ma atuc katam to asôm gebe ‘Apômtau, ôlêc su êndêñ aêac.’ Ma enj oc êjô amac awem gebe ‘Aê gajam kauc amac amêñ anja ondoc.’ ²⁶ Go amac aôc awem sa ma asôm gebe ‘Aêac aenj to anôm gêñ amoa awiñ aôm, ma kôdônj aêac gômoe ma malaclunj.’ ²⁷ Mago enj oc êsôm êtiam gebe ‘Aê gajam kauc amac amêñ anja ondoc, amac sec ñakolenjwaga samob, atainj taôm su anja aêñoc.’ ²⁸ Amac oc alic Abraham agêc Isak ma Jakob to propete samob sêmoa Anôtônê gamêñ, mago amac taôm oc têtinj amac su naamoa ônê. Anja ônê oc têtanj sêwakicgenj ma lunlunj êkôsij tau ñanô. ²⁹ Ma lau oc sêmêñ anja oc kêpi to oc kêsêp ma anja musanju-m to mula-mña, nasêñgônj êtu sêniñ gêñña anja Anôtônê gamêñ. ³⁰ Alicgac me, lau ñamuña oc têtû ñamata, ma ñamataña oc têtû ñamu.”

Jesu têtac gêwiñ Jerusalem
(Mat 23:37-39)

³¹ Gêdêñ ñasawa tonanjenj Parisai ñagêdô dêdêñ Jesu sêja ma sêsôm gebe “Ôêc anja tonec ôna, gebe Herodo gebe ênac aôm êndu.” ³² Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ana ma asôm êndêñ ñac imbêla pap tônê gebe ‘Gôlicgac me, aê tec kêtinj ñalau sec ma gagôm gêmac ñajam kêsa. Oc janjôm êndêñ galoc ma bêbêc, ma êndêñ bêc êtu têlêacña oc janac dabinj ñoc kôm. ³³ Lêñ tonec gêjac aê ñawae gebe jasêlêñ galoc to bêbêc ma ñaelenj gebe propete tenj kêtôm gebe ênaña anja gamêñ tenj atom, anja Jerusalem tagenj.’

³⁴ “Jerusalem, Jerusalem, aôm gôjac propete êndu to kôtuc êsêac, tanj Anôtô kêsakinj dêdêñ aôm sêwac nanj, ña poc endu. Aê gagôm gêñlêlôm elêmê gebe janac aômnêm ñapalê sa amboac talec têna gêjac ñalatu sa sêsô magê ñalabu, mago amac adec. ³⁵ Alic acgom, amacnêm andu oc êtu tuc êkônja. Ma aê jasôm êndêñ amac gebe Alic aê atom e asôm gebe ‘Lambinj êndêñ enj, tanj gêmêñ gêjam Apômtau lanjô nanj.’ ”

14

Jesu gégôm ñac gêmac ôli ñajam kêsa

¹ Gêdêñ sabat teñ Jesu kêso Parisainêñ kasêga teñ nê andu gaja gebe sêniñ geñ ma lau dêdib eñ sêmoa. ² Sêmoa e ñac ôli kêsuñ-kêsuñ teñ gêdêñ Jesu gêja. ³ Tec Jesu gêoc awa sa ma kêsôm gêdêñ biñsutau to Parisai gebe “Embe dangôm gêmac ñajam êsa êndêñ sabat, oc eso biñsu me masi.” ⁴ Mago êsêac sêjam tauñ tôn. Tec Jesu kêkam ñac tau e gégôm eñ ôli ñajam kêsa ma kêkêñ eñ gêc gêja. ⁵ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêm asa, embe latu me bôc emberêñ êsêp sê tobu êndêñ sabat ma oc ê eñ sa sebenêñ êndêñ sabat atom me.” ⁶ Ma êsêac têtôm gebe sêjô biñ tonañ atom.

Biñ tamoasiñ lau to takôniñ tauñña

⁷ Jesu gêlic gebe ñacleñ sêgôm mocsac gebe sêngôn ñamatañagen, tec kêsôm biñgôliñ teñ gêdêñ êsêac gebe ⁸ “Ñac teñ embe êkalem aôm gebe ôniñ awê to ñac ñamoasiñ ôwiñ, nan ôngôn ñamata atom, gebe moae ñatau kêkalem ñac towae teñ êlêlêc aôm su êwiñ êmêñ, ⁹ go ñac, tañ kêkalem amagêc wacêsôm êndêñ aôm gebe ‘Ôwi malam siñ êndêñ ñac tonecman.’ Ma aôm oc ôndi tomajamgen naôngôn ñamuña. ¹⁰ Embe sêkalem aôm, nan naôngôn ñamuña acgom. Go ñac, tañ kêkalem aôm nan, embe êmêñ, oc êsôm êndêñ aôm gebe ‘Ñoc ñac, ôsa mênôngôn ñamataña.’ Amboac tonañ oc etoc aôm sa êndêñ lau samob, tañ sêngôn sêwiñ aôm nan sêlic. ¹¹ Teñ embe etoc tau sa, nan Anôtô oc êkôniñ eñ, ma teñ embe êkôniñ tau, nan Anôtô oc etoc eñ sa.”

¹² Go Jesu kêsôm gêdêñ ñac, tañ kêkalem eñ nan gebe “Embe ono gêñ ocsalô me êtulaña, nan ôkalem nêma lau to lasimi ma tawan to lau tolêlôm, tañ acnêm sackapoagêdô gêdêñ tau nan, gebe moae sêkalem aôm ñagêjôña nan eñ atom. ¹³ Embe ono moasiñ, nan ôkalem lau ñalêlôm sawa to puliñ ma magiñ kêsu to matenpecgen, ¹⁴ go aê aoc êoc aôm, gebe êsêac tonañ oc sêkalem aôm ñagêjôña atom, ma êndêñ tañ lau gêdêñ sêndi sa nan, Anôtô oc êkêñ ñagêjô êndêñ aôm.”

Biñgôliñ moasiñ kapôêñña

(Mat 22:1-10)

¹⁵ Ñacleñnêñ teñ gêñô biñ tonañ ma kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Aê aoc êoc ñac, tañ oc êniñ gêñ anga Anôtônê gamêñ nan.” ¹⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ñac teñ gégôm moasiñ kapôêñ ma kêkêñ jaen lau taêsam. ¹⁷ Kêdabiñ gebe sêniñ ñamoasiñ tau ma kêsakin nê sakinwaga teñ gêja gebe naêsôm êndêñ lau, tañ jaen gêdêñ êsêac kwananjen nan gebe ‘Amêñ, gebe gajac ñabiñ gêñ gêbacnê.’ ¹⁸ Ma êsêac samob nêñ ñalêlôm kêtôm taugen tec sesen tauñ su. Ñac ñamataña kêsôm gêdêñ eñ gebe ‘Aê

gajam ôli kôm ten, tec najanac kêsi acgom. Amboac tonan jaten aôm gebe naômansan ñoc biñ.’¹⁹ Ma ñac ten kêsôm gebe ‘Aê gajam ôli bôc 10, tec najanac ñoc gêñ kêsi. Aê jaten aôm gebe naômansan ñoc biñ.’²⁰ Go ten kêsôm gebe ‘Aê galoc gajam awê sa, tec katôm gebe jawac atom.’²¹ Sakiñwaga tonan gêmu jagêjac miñ biñ samob tonan ñai gêdên nê ñatau. Teic andu ñatau têtac ñandan kêsa ma kêsôm gêdên nê sakiñwaga tonan gebe ‘Seben ôna ma ojon lau ñalêlôm sawa to puliñ ma matenpec to magiñ kêsû sa anga malac ñaintêna sauñ to kapôên mênêsêsô gamên tonec.’²² Ma sakiñwaga kêsôm gebe ‘Apômtau, biñ tañ kôjatu aê gebe jañgômña nan gagôm su, mago andu gêlôc atom tagen.’²³ Tec ñatau kêsôm gêdên sakiñwaga tau gebe ‘Ôsa kôm ñaintêna to tunmagê ôna ma ôkac lau gebe sêsô sêmên e ñoc: andu êlôc.’²⁴ Ma aê jasôm êndên amac gebe Lau tañ sênô aênoc jaen su nan, nên ten oc êsac aênoc moasiñ ñagec atom.”

Biñ tasap Jesu tôñña
(Mat 10:37-38)

²⁵ Lau taêsam sêwiñ Jesu sêja, tec kêsa tau ôkwi ma kêsôm gêdên êsêac gebe ²⁶ “Ñac ten embe êndên aê êmên ma têtac endec tama agêc têna ma nê awê to ñapalê ma lasiio to ñac ma ênac kapoac tau atom, nan oc êtôm gebe êtu ñoc ñacsenjom atom. ²⁷ Ñac ten embe êc nê kakesotau êndançuc aê atom, nan oc êtôm gebe êtu ñoc ñacsenjom atom. ²⁸ Amacnêm ten embe taê ênam gebe êkwê lôm ten, go êñgôn sic ma êsa waba andu taunja ñaôli samob sa êmun acgom e êjala gebe nê awa kêtôm gebe ênac dabiñ kôm tau. ²⁹ En embe êngôm amboac tonan atom, go êu dembon ênsac ñaômagen ma êtôm gebe ênac dabiñ andu atom. Ma lau samob, tañ sêlic nan, oc sêsû en susu ³⁰ ma sêsôm gebe ‘Ñac tônê kêkwê lôm gêjac mgen, mago kêtom gebe ênac dabiñ atom.’ ³¹ Ma kiñ ten, tañ nê siñwaga 10,000 embe ênac siñ êndên kiñ ten, tañ nê siñwaga 20,000 nan êñgôn sic ma taê ênam tau ñapep êmun acgom e êjala gebe nê ñaclai kêtôm gebe êku ñacjo tulu me masi. ³² Embe êtôm atom, go êsakiñ lausê-wamawaga nasêpuc ñacjo tôñ jaêcgen ma teten êtu wamaña. ³³ Amboac tonan amacnêm ñac ten embe êwi nê gên samob siñ samucgen atom, oc êtôm gebe êtu ñoc ñacsenjom atom.

Gwêc tañ kêtû sec
(Mat 5:13; Mar 9:50)

³⁴ “Gwêc tonan gên ñajam, mago embe ñamakic ênaña, oc dançôm ñamakic êsa êtiam amboac ondoc. ³⁵ Oc êtôm gebe tapalip êsêp kôm to êpi lênduc êna atom, tambaliñ siñ ñaômagen. Ñac ten nê tanasun êñôña embe ênêc, nan êñôman.”

15

Binjôlinj domba gêjaŋa
(Mat 18:12-14)

¹ Teloŋ to lau sec samob têtû gasuc Jesu sêmêŋ sebe sêŋô eŋ. ² Tec Parisai to biŋsutau têtû môsi ma sêsôm gebe “Ŋac tonec kêkôc lau sec sa ma geŋ gêŋ gêŋgôŋ gêwiŋ êsêac.” ³ Go Jesu kêsôm binjôlinj tonec gêdêŋ êsêac gebe.

⁴ “Amacnêŋ ŋac teŋ embe nê domba 100 sêmoa e ŋaten eo tau, oc êŋgôm amboac ondoc. Eŋ oc êwi 99 siŋ sêmoa gamêŋ sawa ma naensom naŋ gêbôm e êtap sa. ⁵ Embe ensom êmoa e êtap sa, oc êu ênsac magim ma êtu samuc nê gêŋ ⁶ e naêpi nê andu, go êmôêc nê tawaŋ to lau sackapoagêdô gêdêŋ tauŋa mênêsôm êndêŋ êsêac gebe ‘Têmtac ŋajam awiŋ aê gebe aê katap ŋoc domba, taŋ gêjaŋa naŋ, sa kêtiam.’ ⁷ Aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac sec tagen embe ênam tau ôkwi, naŋ lau undambêŋa oc têtû samuc eŋ êtôm tonanêlêlêc lau gêdêŋ 99, taŋ sêpô lêna biŋ sênam tauŋ ôkwiŋa atom naŋ.

Binjôlinj mone gejaŋa

⁸ “Me awê teŋ embe nê mone 10 ênêc ma embe teŋ ênaŋa, oc êŋgôm amboac ondoc. Eŋ êtuŋ ja sa naêsa gamêŋ ma ensom ŋapaŋ e êtap sa. ⁹ Eŋ embe êtap sa, oc êmôêc nê lauo to lau sackapoagêdô gêdêŋ tauŋa ma êsôm gebe ‘Têmtac ŋajam awiŋ aê, gebe aê katap ŋoc mone, taŋ gêjaŋa su naŋ sa kêtiam.’ ¹⁰ Aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac sec tagen embe ênam tau ôkwi, Anôtônê aŋela oc têtû samuc eŋ êtôm tonanêŋ,”

Binjôlinj latu gêjaŋa

¹¹ Go Jesu kêsôm gebe “Ŋac teŋ latuagêc sêmoa. ¹² Ma ŋac sauŋ kêsôm gêdêŋ tama gebe ‘Tamoc, ôkêŋ gêŋ samob, taŋ gawê kaiŋ naŋ, êndêŋ aê.’ Tec tama gêwa waba kêkôc gêdêŋ êsêagêc. ¹³ Bêc jauc atom, go ŋac sauŋ kêkêŋ nê waba samob lau sêjam ôli su ma kêkôc ŋaawa gêdi gêja gamêŋbôm. Anŋa ônê kêsa lêŋ sêlêŋ e kêjaiŋ nê awa samob. ¹⁴ Kêta nê gêŋ salin-salinŋeŋ e gêbacnê samob ma tôbôm kapôêŋ kêsa gamêŋ tonanêŋ, go ŋac tau gêŋgôŋ jageo ŋanô. ¹⁵ Tec jakêsap gamêŋ ŋatau teŋ tôŋ, taŋ kêsakiŋ eŋ gebe ejop ênê bôcanô, naŋ sêmoa sêŋam. ¹⁶ Ŋac tau taê kêka tagen tonec gebe êniŋ gêŋ ŋaôlic, taŋ bôc seŋ-seŋ naŋ, gebe êoc eŋ tôŋ, mago lau teŋ sêkêŋ gêŋ teŋ gêdêŋ eŋ atom. ¹⁷ Tec taê gêjac tau kêsi-kêsi gebe ‘Tamocnê kômwaga taêsam e gêŋ kêlêsuc êsêac, mago aê tec mo êjô aê êndu anŋa tonec nec. ¹⁸ Aê jandi jandêŋ tamoc najasôm êndêŋ eŋ gebe Tamoc, aê gagôm sec gêdêŋ Anôtô to gêdêŋ aôm. ¹⁹ Amboac tonanêŋ ôsam aê gebe latôm aê êtiam atom. Ôkêŋ aê jatu nêŋ kômwaga teŋ.’ ²⁰ Go gêdi gêdêŋ tama gêja.

“Kasêlêñ jakêsa jaêcgeñ e tama gêlic eñ. Tec taê walô eñ ma kêlêti jakambôêñ eñ ma kêlêsôp eñ alianô. ²¹ Go latu kasôm gêdêñ eñ gebe ‘Tamoc, aê gagôm sec gêdêñ Anôtô to gêdêñ aôm. Amboac tonañ ôsam aê gebe latôm aê êtiam atom.’ ²² Ma tama kêsôm gêdêñ nê sakinwaga gebe ‘Sebenj akôc ñakwê ñajamanô tau mênakêñ eñ êsô ma akêka joc êsêp eñ lêma to akêñ atapa êsêp eñ akainj. ²³ Ma akôc bôc, tanj talôm e kêtôp ñajam nanj, mênangunj gebe taniñ totêntac ñajamgeñ, ²⁴ gebe latuc tecenec gêmac êndu su, mago mata jali gêmoa. Gêjanja su, mago katap eñ sa kêtiam.’ Ma samob sêmoa totêntac ñajamgeñ.

²⁵ “Latu ñacsêga gêmoa kôm. Eñ gêmu gêmêñ e kêdabinj andu su, go gêñô onj to wê. ²⁶ Tec gêmôêc ñapalê tenj jakêtu kênac gêñ tônê ñam gêdêñ eñ. ²⁷ Ma ñapalê kêsôm gêdêñ eñ gebe ‘Lasim gêmu gamêñ tec tamam gegunj bôc, tanj talôm e kêtôp ñajam nanj, gebe kêtap lasim sa toôli samucgeñ kêtiam.’ ²⁸ Têwa têtac ñandanj e gebe êsô andu êna atom. Tec tama kêsa gêja jagêjam malô-malô eñ. ²⁹ Ma eñ gêjô tama awa gebe ‘Gôlicgac me, jala taêsam gajam sakinj gêdêñ aôm ma kagêli aômnêm binjsu tenj atom. Mago kôkêñ noninj ñalatu tenj gêdêñ aê gebe aêac to ñoc lau aninj totêntac ñajamgeñ nec atomanô. ³⁰ Mago latôm, tanj kêjaiñ nêm waba gêmoa gêwiñ mockainjo nanj, gêmêñ acgom, gocgo gôgunj bôc, tanj talôm e kêtôp ñajam nanj, kêtu enja.’ ³¹ Tec tama kêsôm gêdêñ eñ gebe ‘Latucenec, aôm gôngôñ gôwiñ aê ñapanj, ma aêñoc gêñ samob kêtû aômnêm gêwiñgac. ³² Aêac têtac ñajam to ôlinj kêpi nec jagêdêñgoc, gebe lasim tecenec gêmac êndu su, mago mata jali gêmoa. Eñ gêjanja su, mago tatap eñ sa kêtiam.’ ”

16

Binjôlinj gejobwaga secña

¹ Nasawa tenj Jesu kêsôm gêdêñ nê ñacsenjomi gebe “Ñac tolêlôm tenj gêñgônj ma nê gejobwaga tenj gêmoa. Ma lau sêju binj gêdêñ ñatau gebe gejobwaga kêjaiñ ênê waba. ² Tec ñatau gêmôêc eñ ma kêsôm gêdêñ eñ gebe ‘Binj amboac ondoc tec ganjô kêpi aôm nec. Ôwa kôm gejobwaganja sa acgom gebe aômnêm kôm gejobwaganja gêbacnê.’ ³ Gejobwaga tonanj kêsôm gêdêñ tau gebe ‘Ñoc ñatau oc êkôc ñoc kôm gejobwaganja su anja aêñoc, tec janjôm asagenj. Kôm takwê nomnja oc janjôm êtôm atom, ma embe jatenj gêñ, oc majoc. ⁴ Aê kajala gêñ, tanj gabe janjôm nanj, ec sêkôc aê sa janjônj nêñ andu êndêñ noc ñatau êtinj aê su anja kôm gejobwaganja.’ ⁵ Go kêkalem lau samob, tanj nê ñataunê tôp gêc êsêacña nanj, tagen-tagenj dêdêñ eñ sêja ma kêtû kênac gêdêñ ñac ñamatanja gebe ‘êoc ñataunê tôp amboac ondoc gêc aômña.’ ⁶ Ma eñ kêsôm gebe

'Niptêkwi wapap 100.' Go enj kêsôm gêdêñ ñac tau gebe 'Ôngôn sic ma ôkôc nêp papia tôpña mênoto sebenj gebe 50.' ⁷ Go kêtû kênac ñac teñ gebe 'Ma aôm nêp binj tôpña amboac ondoc.' Tec enj kêsôm gebe 'Janjom gasuc kapôên 100.' Ma gejobwaga kêsôm gêdêñ enj gebe 'Ôkôc nêp papia tôpña ma oto gebe 80.' ⁸ Go ñatau kêlanem gejobwaga keso tonan gebe gêgôm tokauc gebe lau nom tonecña sêgôm gêñ gêdêñ taun tokauc sêlêlêc lau ñawêña su.

⁹ "Amboac tonan jasôm êndêñ amac gebe Akôc awa nomña naanam lau ôkwi têtac êwiñ amac, gebe sêkôc amac sa anjôn bec teñgeñña êndêñ noc awa êmbacnêña. ¹⁰ Ñac teñ embe ejop gêñ ñasec-ñasec ñapepgeñ, oc ejop gêñ kapôên-kapôên êtôm tonan. ¹¹ Embe ajop awa nomña ñapep atom, ma asa oc êkêñ waba ñanô êndêñ amac gebe ajopña. ¹² Ma embe ajop gêñ jaba tonec ñapep atom, ma asa oc êkêñ gêñ ñanô êndêñ amac gebe awê kainj êsa ôlim.

¹³ "Sakinjwaga teñ ênam sakinj apômtau luagêc êtôm atom, enj oc têtac endec teñ ma têtac êwiñ teñ me oc êsap teñ tôñ ma têtac êmbu teñ. Amac amboac tonan, atôm gebe anam Anôtô to awa êpi tagenj atom."

Jesunê binj ñalô ñagedô

(Mat 11:12-13; 5:31-32; Mar 10:11-12)

¹⁴ Parisai tañ sêgôm mocsac awêña nan, sêñô binj samob tônê e sêlêc lusunñuñ sa. ¹⁵ Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe "Amac tec atoc taôm sa gêdêñ ñamalac gebe lau gêdêñ amac, mago Anôtô kêjala amacnêp ñalêlôm su. Waenj tañ ñamalac sê taên nan, Anôtô gêlic amboac gêñ alôb-alôb.

¹⁶ "Mosenê binjsu to propetenêñ binj gêbacnê gêdêñ Joanê têt, go sêsôm ñawae ñajam Anôtônê gamêñña lasê ma lau samob sêkac taun sebe sêsô sêna. ¹⁷ Mago undambê to nom embe ê su, oc ñagaô êlêlêc binjsu ñatalô saunjanô teñ ê sunja su.

¹⁸ "Ñac teñ embe endec nê awê ma ênam teñ, oc êngôm gêñ mockainjña. Ma ñac teñ embe ênam awê, tañ nê akwenj gedec enj nan, oc êngôm gêñ mockainjña amboac tonanjenj.

Ñac tolêlôm agêc Lasara

¹⁹ "Ñac tolêlôm teñ gêngôn. Enj kêsô ñakwê asôsamuc to kwalam-kwalam ñajam-ñajam ma kêtôm bêcgeñ kêmoasiñ tau ñapep. ²⁰ Ma ñac ñalêlôm sawa teñ gêngôn, nê ñaê Lasara. Kamoc gêjac têt enj auc ma tetoc enj gêc ñac tolêlôm nê sacgêdô. ²¹ Enj gebe êniñ mo ñapopoc, tañ kêsêlô anja ñac tolêlôm nê tebo nan, ma kêam sêja e têtamôê ênê kamoc. ²² Sêmoa acgom, go ñac ñalêlôm sawa tau gêmac êndu ma anjela sêsip enj jatetoc enj gêngôn Abrahamnê labum ñaô. Go ñac tolêlôm gêmac êndu amboac tonanjenj ma sêsunj enj. ²³ Enj gêmoa lamboam

tonjandan kapôêj ma gêôc mataanô sa e gêlic Abraham gêngôn jaêcgen ma Lasara gêngôn en labum ñaô. ²⁴ Tec gêmôêc gebe 'Tamoc Abraham, taêm walô aê ma ôsakin Lasara êsac lêmalatu ñatêpôê ñagec tôn êsêp bu ma mênêmoasac imbeloc êtu luc gebe gamoa jawaô ñalêlôm tonjandanjen.' ²⁵ Ma Abraham kêsôm gebe 'Latucenec, taêm ênam gebe kôkêc nê m ñajam su kwananjen gêdên gômoa matam jali, ma Lasara kêkôc secgen. Mago galoc en gêngôn malôgen anja tonec ma aôm gômoa tonjandanjen. ²⁶ Ma binj tenj êwiñ gebe Ñasawa kapôêj tec gec, genj aêac to amac gêngic. Lau tenj anja tonec embe taên ênam gebe dêndên amac sêwac, oc têtôm atom. Ma anja tonan amboac tonanjen.' ²⁷ Go ñac tolêlôm kêsôm gebe 'Amboac tonan, tamoc, jatenj aôm gebe ôsakin enj êna tamocnê andu. ²⁸ Aênoc lasici lemenj tenj tê sênghôn, tê naêkênj puc êsêac ñapep gebe sêsêp ñandanj ñagamênj tonec sêmênj sêwi ñ atom.' ²⁹ Tec Abraham kêsôm gebe 'Mose to propete nêñ binj tê gêc êsêacña nê, ac sênômanj.' ³⁰ Ma enj kêsôm gebe 'Masi, tamoc Abraham, tonec kêtôm atom. Mago ñac tenj anja ñacmatênênj embe êndênj êsêac êna, oc sênam tauñ ôkwi.' ³¹ Tec Abraham kêsôm gêdên enj gebe 'Êsêac embe sêkênj tanjenj Mose to propete nêñ binj atom, oc sêkênj êwiñ ñac, tanj êndi sa anja ñacmatênênj nanj, atom amboac tonanjen.' "

17

Bij kêpi sec

(*Mat 18:6-7, 21-22; Mar 9:42*)

¹ Go Jesu kêsôm gêdenj nê ñacsenomi gebe "Lêtôm tanj êngôm lau têtû sec nanj mênêsa, mago ojae ñac, tanj lêtôm ñam kêsêp en nanjma. ² Sêwa poctêmui sa enj gêsutêkwa ma sêmbalinj enj êsêp gwêc êna, go ñajam, gebe êtim lau sauñ tonec nêñ tenj e êtu sec nec atom. ³ Alic taôm.

"Lasim embe êngôm sec, go wec binj enj. Ma enj embe ênam tau ôkwi, go ôsuc ênê binj ôkwi. ⁴ Ma embe êngôm aôm sec êtu dim 7 êndênj bec tagenj, ma êkac tau ôkwi êndênj aôm êmu êwac êtu dim 7 wacêsôm gebe 'Aê gajam tauc ôkwi,' go ôsuc ênê binj ôkwi."

Bij kêpi takênj gêwiñ

⁵ Aposolo sêsôm gêdênj Apômtau gebe "Ôkênj aêacma akênj gêwiñ esewec." ⁶ Tec Apômtau kêsôm gebe "Embe nê m akênj êwiñ êtôm gêmêc ñawê ma asôm êndênj ka kamoc-kamoc tonec gebe 'Ômbuc taôm sa naôsê taôm ôkô gwêc,' oc tanja wamu êndênj amac.

Sakinwaganê kôm

⁷ “Amacnê m asa nê sakinwaga embe êkaliñ nom me ejop bôc su ma anğa kôm êmu êmên, oc êsôm êndên enj gebe ‘Gacgen mênôñgôn sic ma ôniñ genj.’ ⁸ Natau tenj oc êsôm atom. Enj oc êsôm êndên sakinwaga gebe ‘Ono ñoc gên ma ômansañ taôm êtu ônam sakin aênja e janiñ to janôm gên su acgom, go taôm naôniñ to ônom nêm gên êndanğuc.’ ⁹ Oc ênam danđe êndên nê sakinwaga tonañ gebe gêgôm kôm, tanj kêjatu enja nan, me masi. ¹⁰ Ma amac amboac tonañ. Embe anğôm kôm samob, tanj sêjatu amacña nan, go asôm gebe ‘Aêac sakinwaga ñaôma, tec agôm gên, tanj gêjac aêac ñawae nanjenj.’”

Jesu gêgôm lau tokamobôm 10 ôliñ têtú selec

¹¹ Jesunê lêñ kepen Jerusalem, tec kêsêlênj kêsá Samaria to Galilaia ñamadiñgenj gêja. ¹² Ma enj gêô lasê malac tenj ma lau tokamobôm 10 dêdac enj sêkô jaécgenj sêkanônj enj ¹³ ma sêmôêc sêpuc awenj sagenj gebe “Mêtmôkê Jesu, taêm walô aêacmên.” ¹⁴ Jesu gêlic ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aêc naatôc taôm êndênj lau dabunwaga.” Tec sêsêlênj sêmóa ma ôliñ têtú selec. ¹⁵ Êsêacnênj ñac tenj gêlic tau gebe ôli ñajam kêsá, tec kêkac tau ôkwi gêmu menkêlambinj Anôtô ña awa kapôênj, ¹⁶ ma gêu tau lanđanô jagêdênj nom gêc Jesu akainja, go gêjam danđe gêdênj enj. Ma ñac tau enj ñac Samarianja tenj. ¹⁷ Ma Jesu kêsôm gebe “Aê gaboc lau 10 ôliñ têtú selec. Ma 9 sêmóa ondóc. ¹⁸ Nêñ ñac tenj gebe êmu êmênj êlambinj Anôtôña gêmóa atom me, ñac jaba tagenj tonec me.” ¹⁹ Go Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ôndi sa ma ôêc ôna, aômnêm kôkênj gêwiñ tec gêgôm aôm ñajam kêsá.”

*Bij kêpi Anôtônê gôliñ êmenja
(Mat 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Parisai ñagêdô têtú kênac Jesu gebe “Êndênj ondóc Anôtônê gôliñ êmênj.” Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Anôtônê gôliñ êmênj tonjapuc gebe talic ña matenjanônja nec atom. ²¹ Êsêac oc sêsôm gebe ‘Gêc tonec’ me ‘gêc ônê’ nec atom, gebe Anôtônê gôliñ wacgêc amac ñalêlôm.”

²² Ma enj kêsôm gêdênj ñacsenjomi gebe “Ñabêc ñagêdô oc êmênj, ma amac oc anam awem su gebe alic ñamalacnê Latunê bêc tagenjenj, mago oc alic atom. ²³ Êsêac oc sêsôm êndênj amac gebe ‘Alic, gêmóa ônê. Alic, gêmóa tonec,’ nanj ana atom ma andanğuc êsêac atom. ²⁴ Kêtom ôsic kêkac eb tagenj ma kêpô umbonj ñalabu anğa ñagêdô e jakêsa gêdô nanj, ñamalacnê Latu embe êmênj, oc êtôm tônê. ²⁵ Mago enj êôc ñandanj taêsam to lau têm tonecña têtij enj su êmuñ acgom. ²⁶ Gên tanj sêgôm gêdênj Noanê bêc nanj, oc sênğôm êndênj ñamalacnê Latunê bêc amboac tonañ. ²⁷ Êsêac samob senj to sênôm gên ma ñac sêjam awê to awê sêjam ñac e gêdênj bêc, tanj Noa kêsô wanj ñalêlôm

gêja nan, ma bu kêsuj mêngeſen êsêac samob su. ²⁸ Gêdêſ Lotnê bêc sêgôm amboac tonanġen. Êsêac samob ſen to sênôm gêſ, ma sêjam ôli gêſ to sêkêſ gêſ gêdêſ lau sêjam ôli, ma sêſê gêſ to sêkwê nêſ andu. ²⁹ Mago gêdêſ bêc, taſ Lot kêſa anġa Sodom gêja nan, ja to talao anġa undambê kêſêp e geſen êsêac samob su. ³⁰ Ma êndêſ bêc, taſ Ŧamalacnê Latu eoc tau laſê nan, oc êtôm tonanġen.

³¹ “Êndêſ bêc tônê ſac teſ embe êſgôn ſalôm ſaô, nan êſêp naêkôc nê gêſ, taſ gêc andu ſalêlôm nan atom. Ma ſac teſ embe êmoa kôm, nan êkac tau ôkwi êmu êna nê andu atom amboac tonanġen. ³² Taêm ênam Lotnê awê. ³³ Ŧac teſ embe êſgôm gêſlêlôm gebe êmoa mata jali, oc êmac êndu, ma ſac teſ embe êmac êndu, oc êſgôn mata jali. ³⁴ Aê jaſôm êndêſ amac gebe Êndêſ êmbêc tau tônê ſac luagêc embe sêſêc mê tagen, nan Apômtau oc êkôc teſ sa ma êwi teſ ſiſ. ³⁵ Ma awê luagêc embe sêlai polom sêwiſ taſ sêmoa, nan Apômtau oc êkôc teſ sa ma êwi teſ ſiſ. [³⁶ Ma ſac luagêc embe sêmoa kôm sêwiſ taſ, nan Apômtau oc êkôc teſ sa ma êwi teſ ſiſ.]” ³⁷ Ma êsêac têtû kêſac eſ gebe “Apômtau, oc ſanô êſa anġa ondod.” Tec eſ kêſôm gêdêſ êsêac gebe “Gamêſ taſ ſamêtê teſ gêc nan, aoco oc sêkac sa sêmoa.”

18

Biſgôliſ awêtuſ ma mêtôcwagaſa

¹ Jeſu kêſôm biſgôliſ teſ gêdêſ êsêac gebe êkêli êsêac gebe teten mec ſapan têtû golon atom. ² Eſ kêſôm gebe “Mêtôcwaga teſ gêſgôn malac teſ. Eſ kêtêc Anôtô atom ma gê go ſamalac atom. ³ Ma awêtuſ teſ gêſgôn malac tonan, nan gêdêſ eſ gêja-gêja ma kêſôm gebe ‘Ônam aê kêſi anġa ſoc ſoſo-ſoſonê.’ ⁴ Mêtôcwaga gedec e ſaſawa teſ, gocgo kêſôm gêdêſ tau gebe ‘Aê katêc Anôtô atom ma gaê go ſamalac atom, ⁵ mago kêtû awêtuſ tonec kêlêſônê aêſa, tec gabe janam eſ kêſi, gebe moae nê meloco êſa mêſêtap aê laſôcanô auc.’” ⁶ Go Apômtau kêſôm gebe “Akêſ taſem bi ſ, taſ mêtôcwaga keſo kêſôm nan. ⁷ Amac abe Anôtô oc ênam nê lau, taſ kêjaliſ êsêac sa ma awen gêjac eſ kêtôm bêc to gelenġen nan, kêſi atom me. Ma abe oc ênam tau tôn me. ⁸ Aê jaſôm êndêſ amac gebe Eſ oc ênam êsêac kêſi ſeben. Tagen êndêſ noc Ŧamalacnê Latu êmêſa nan, oc êtap sêkêſ gêwiſ ſanô sa anġa nom me maſi.”

Biſgôliſ Parisai agêc telonġa

⁹ Jeſu kêſôm biſgôliſ tonec gêdêſ lau ſagêdô, taſ sêlic taſ ſebe lau gêdêſ ma sêbu lau ſagêdô nan gebe ¹⁰ “Ŧac luagêc sêpi lôm dabuſ sêja ſebe teten mec, Parisai teſ ma telon teſ. ¹¹ Parisai kêſa jakêkô ma keten mec gêc lêlômġen gebe

‘O Anôtô, aê gabe janam danje êndên aôm gebe aê katôm ñamalac ñagêdô amboac kêjanngowaga to lau sec ma mockainj ma amboac telonj tonec atom. ¹² Aê gajam dêbu ñ mo kêtôm dim luagêc kêtôm wokegenj, ma ñoc gênj samob, tanj katap 10-10 sa nanj, kakôc ñatenj su kêtômgenj mênjkêkêj kêtû da.’ ¹³ Go telonj tau kêsa jakêkô ñalêtinj. Enj gebe êôc mataanô sa êpi undambê atom, go kêpô gêduc ma kêsôm gebe ‘O Anôtô, taêm labu aê ñac secmanj.’ ¹⁴ Aê jasôm êndênj amac gebe Ñac tonanj kêsêp nê andu gêja nanj Anôtô gêlic enj amboac ñac gêdênj kêlêlêc Parisai su. Tenj embe etoc tau sa, go Anôtô êkôninj enj, ma tenj embe êkôninj tau, go Anôtô etoc enj sa.”

Jesu gêjam mec ñapalê

(Mat 19:13-15; Mar 10:13-16)

¹⁵ Lau sejonj ñapalê dedec dêdênj Jesu sêja gebe êkênj lêma ênsac êsêac. Ma nê ñacsenjomi sêlic e sec binj êsêac. ¹⁶ Go Jesu gêmôêc êsêac ma kêsôm gebe “Andec ñapalê dêndênj aê sêmênmanj. Akô êsêac auc atom, gebe lau tecenanj ñai tec têtû Anôtônê gamênj ñatau. ¹⁷ Binjnanô, aê jasôm êndênj amac gebe Ñac, tanj êkôc Anôtônê gamênj sa êtôm ñapalê atom nanj, oc êsô êna atom.”

Ñac tolêlôm

(Mat 19:16-30; Mar 10:17-31)

¹⁸ Ma kasêga tenj kêtû kênac Jesu gebe “Mêtêmôkê ñajam, aê janngôm amboac ondoc gebe jawê kainj janngônj matoc jali tenjenj.” ¹⁹ Tec Jesu kêtû kênac enj gebe “Amboac ondoc kôsam aê gebe ñajam. Ñac ñajam tenj gêmôa atom, Anôtô taugenj. ²⁰ Binjsu tec gônjô su gebe ‘Ôngôm gênj mockainjo to mockainja atom. Ônac ñamalac êndu atom. Ônam genjenj atom. Ônga binj atom. Otoc tamam agêc tênam sa.’” ²¹ Ma ñac tau gêjô enj awa gebe “Aê kamasanj binj samob tonanj kêtû tônj su gêdênj aê ñapalêgenj e mênjgêdênj galoc.” ²² Jesu gênjô ma kêsôm gêdênj enj gebe “Gênj tagenj tec aôm kôpô lêna. Ôkênj nêm waba samob lau sênam ôli ma ônac sam ñaawa êndênj lau ñalêlôm sawa, go nêm awa oc ênêc undambê, ma ômôênj ôndannguc aê.” ²³ Ñac tau gênjô binj tonanj e nê ñalêlôm ñawapac kêsa, gebe enj ñac tolêlôm ñanô.

²⁴ Jesu mata gê enj ma kêsôm gebe “Lau tolêlôm embe sêsô Anôtônê gamênj sêna oc sênngôm elêmê. ²⁵ Bôc kamele tenj oc êsêli êsô so ñalasê êna ñagaôgenj êlêlêc ñac tolêlôm êsô Anôtônê gamênj ênanja su.” ²⁶ Ma lau, tanj sênjô binj tau nanj, sêsôm gebe “Ai, amboac tonanj asa ênam samuc.” ²⁷ Tec Jesu kêsôm gebe “Gênj tanj ñamalac sênngôm êtôm atom nanj, Anôtô oc ê gôm naêtôm.”

²⁸ Go Petere kêsôm gebe “Ôlic acgom, aêacmênj tec awi ma gênj samob sinj ma adaguc aôm.” ²⁹ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac

gebe “Bi anô, aê jasôm êndên amac gebe Lau samob, tañ sêwi andu me awê me lasitêwai me tenenji me tamenji me ñapalê sinjêtu Anôtônê gamê ña,³⁰ oc têtap gêñ ñanô tau taêsam sa êlêlêc su êndên têm tonec, go êndên têm ônêña oc sêngônj maten jali tenjenj.”

Jesu geoc nê ñandan lasê kêtú têlêacña

(Mat 20:17-19; Mar 10:32-34)

³¹ Go Jesu kêkôc êsêac 12 sa ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Alic acgom, aêac tapi Jerusalem tana, ma binj samob, tañ propete teto kêpi ñamalacnê Latu nanj, oc êtu anô,³² gebe êsêac oc sêkênj enj êndênj lau samuc nasêsu enj susu to sêlênsu enj ma sêkasôp êpi enj. ³³ Êsêac oc si enj, go sênac enj êndu e abêc êtu têlêac oc êndi sa êtiam.” ³⁴ Mago êsêacnênj kauc kêsa kêpi binj tonan jai atom. Binj ñalô tonan jai kêsijn tau gêdênj êsêac ma sêjala binj, tañ Jesu kêsôm nanj atom.

Jesu gêgôm matapec, tañ keten-kêtê gen nanj, mata gêjac

(Mat 20:29-34; Mar 10:4-52)

³⁵ Jesu kêsêlênj e kêdabinj Jeriko, ma ñac matapec tenj gêngônj intêna ñatali keten-ketenj gêñ gêmoa. ³⁶ Enj gêñô lau taêsam sêsêlênj ñaonda ma kêtú kênac ñam. ³⁷ Êsêac sêwa sa gêdênj enj gebe “Jesu anja Nasaret tec kêsêlênj gêmênj.” ³⁸ Ma ñac tau gêmôêc gebe “Dawidnê Latu Jesu, taêm walô aêma.” ³⁹ Tec lau, tañ sêsêlênj sêmunj nanj, sec binj enj gebe ênam tau tôñ, mago enj gêmôêc kêpuc sagenj gebe “Dawidnê Latu, taêm walô aêma.” ⁴⁰ Tec Jesu kêkô ma kêjatu gebe sêkôc enj dêndênj enj sêmênj. Sêwê enj kêtú gasuc Jesu, go kêtú kênac enj gebe ⁴¹ Aôm gobe aê janjôm asagenj êndênj aôm. Ma enj kêsôm gebe “Apômtau, aê gabe matoc êlêc.” ⁴² Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Matam êlêc, aôm kôkênj gêwiñ, tec gêgôm aôm ñajam kêsa.” ⁴³ Ma mata gêlac gaôgenj e kêdaguc Jesu ma kêlambijn Anôtô. Lau samob, tañ sêlic gêñ tonan nanj, sêlanem Anôtô.

19

Jesu agêc Sakai

¹ Go Jesu kêsô Jeriko gebe êsêlênj tôñgenj êna. ² Ma ñac tenj gêmoa, nê ñaê Sakai. Enj telonjênj kasêga ma enj ñac tolêlôm tenj. ³ Enj kêtú kêka-kêka gebe êlic Jesu êpi ñanôgenj, mago gêgôm elêmê kêtú lau taêsamña gebe enj ñac dambê ec tenj. ⁴ Tec kêlêti gêmunj jakêpi ka kamoc-kamoc tenj gebe Jesu naêsa tonan ma êlic enj êpi ñanôgenj. ⁵ Jesu kêsêlênj e mênjêkanônj enj, go mata gedec ma kêsôm gêdênj enj gebe “Sakai, ôsêp sebenj ômôênj, gebe ocsalô tonec janjônj nê andu.” ⁶ Tec Sakai kêsêp sebenj mênjêkêkôc Jesu sa totêtac ñajamgenj. ⁷ Êsêac samob sêlic ma sêsac binj to sêsôm gebe “Enj kêsô ñac sec nê andu gêja

gebe êlêwan tau.”⁸ Sakai jakêkô ma kêsôm gêdêŋ Apômtau gebe “Apômtau, ôlic acgom, aêŋoc waba samob tonec galoc jakêŋ ŋamakenj êndêŋ lau ŋalêlôm sawa, ma moae kasau ŋac tenj, tec jakêŋ gêŋ aclê êjô gêŋ, taŋ kakôc su naŋ.”⁹ Go Jesu kêsôm gêdêŋ enj gebe “Ocsalô Anôtônê moasinj ênam ŋamalac kêsina mênjkêpi andu tonecgoc, gebe Abrahamnê wakuc tenj enj amboac tonan. ¹⁰ Gebe ŋamalacnê Latu tec gêmêŋ gebe ensom gêŋ gebenj ma ênam sa.”

Binjôlinj mone goldŋa
(Mat 25:14-30)

¹¹ Jesu kêdabinj Jerusalem ma lau, taŋ sêŋô binj tonan ŋai naŋ, seboç Anôtônê gôlinj oc gaôgenj êô lasê, tec enj kêsôm binjôlinj tenj gêwiŋ gebe ¹² “Ŋac towae tenj gêdi gêja gamêŋ jaêcsêga tenj gebe sêkêŋ enj êtu kinj, go êmu êmêŋ êtiam. ¹³ Tec gêmôêc nê sakinwaga 10 sêmêŋ ma kêkêŋ mone goldŋa 10 gêdêŋ êsêac. Go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe ‘Atulu gêŋ amoa e jamu jamêŋ êtiam.’ ¹⁴ Ŋac tau nê lau malacm têtac gedec enj, tec sêsakinj laumata têdaguc enj sêja ma sêsôm gebe ‘Aêac abe ŋac tônê êtu aêacma kinj atom.’

¹⁵ “Sêkêŋ ŋac tau kêtû kinj su, go gêmu gêmêŋ ma kêsôm sêmôêc sakinwaga, taŋ enj kêkêŋ mone gêdêŋ êsêac naŋ, gebe êŋô nêŋ kôm têtulu gêŋŋa ŋaŋanô. ¹⁶ Ŋac ŋamataŋa mênjkêsôm gebe ‘Apômtau, aôm nêŋ mone gold tagenj naŋ, tec katulu gêŋ e kêtap 10 sa mênjgêwiŋ.’ ¹⁷ Ma ŋatau kêsôm gêdêŋ enj gebe ‘Aôŋ, aôm sakinwaga ŋajam. Aôm gojob genj saunjanô ŋapep, tec jakêŋ aôm ôtu ŋatau ônam gôlinj malac 10.’ ¹⁸ Go ŋac kêtû luagêcŋa mênjkêsôm gebe ‘Apômtau, nêŋ mone gold, tec kêtulu gêŋ e kêtap lemenj tenj sa mênjgêwiŋ.’ ¹⁹ Tec ŋatau kêsôm amboac tonec gebe ‘Amboac tonan, aôm ônam gôlinj malac lemenj tenj.’ ²⁰ Ma ŋac tenj mênjkêsôm gebe ‘Apômtau, ôlic nêŋ mone. Aê kasabanj ŋa obo auc ma tec gec. ²¹ Aê katêc aôm gebe aôm ŋac ŋajaŋa. Aôm kôkôc gêŋ, taŋ kotoc gêcŋa atom naŋ, ma kojonj kôm, taŋ kôsê atom naŋ ŋanô sa.’ ²² Go ŋatau kêsôm gêdêŋ enj gebe ‘Aôm ŋac sec. Aôm taôm kôkic nêŋ binjgac. Aôm gôlic aê ŋac ŋajaŋa ma kakôc gêŋ, taŋ katoc gêcŋa atom naŋ, ma kajonj kôm, taŋ kasê atom naŋ ŋanô sa. ²³ Amboac ondoc kôkêŋ ŋoc mone gêja gamêŋ têtulu monenja atom. Embe jamu jamêŋ amboac tec, go jatap ŋoc gêŋ tonjalakacgenj sa.’ ²⁴ Go kêsôm gêdêŋ lau, taŋ sêkô-sêkô naŋ, gebe ‘Akôc mone gold su aŋga ênê ma akêŋ êndêŋ ŋac, taŋ nê mone gold 10 gêc naŋ.’ ²⁵ Ma êsêac sêsôm gêdêŋ enj gebe ‘Apômtau, ênê mone 10 gêc sugac.’ ²⁶ Mago enj kêsôm gebe ‘Aê jasôm êndêŋ amac gebe Ŋac taŋ nê gêŋ gêc naŋ, oc sêkêŋ ŋagêdô naêwiŋ, mago ŋac, taŋ nê gêŋ masi naŋ, oc sêkôc ŋakêsu, taŋ gêc enja naŋ, su amboac tonan.

27 Ma noc nãcjo, tañ sebe aê jatu êsêacnêñ kin atom nan, akôc êsêac mênjanac êsêac êndu êndên aê lanjônêmña.’ ”

Lau sêwê Jesu sêsô Jerusalem sêja
(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Joan 12:12-19)

28 Jesu kêsôm biñ tonan su, go kêsêlêñ kêpi Jerusalem gêja. 29 Kêsêlêñ e kêdabiñ Betpage to Betania, tañ kêsi lôc, tañ sêsam sebe Lôckatêkwi nan, go kêsakiñ nãcseñomi luagêc ³⁰ ma kêsôm gebe “Agêc asêlêñ apen malac, tañ gêc nêmña nan ana. Ma êndên tañ aô lasê, oc atap donki ñalatu teñ sa sêkô tônia kêkô, ñamalac teñ gêngônia ñaô kwananjen atomanô nan. Anjamboac su ma awê amên. ³¹ Ma nãc teñ embe êtu kênac amagêc gebe ‘Agaboac su kêtû agenña,’ nan asôm gebe ‘Apômtau kêpô lêna gên tau.’ ” ³² Nãclagêc tau sêja e têtap sa kêtôm kêsôm gêdên êsêagêc. ³³ Agêc sêgaboac donki ñalatu sêmoa, go ñatau sêsôm gêdên êsêagêc gebe “Agêc agaboac donki ñalatu su kêtû asagenña.” ³⁴ Ma êsêagêc sêsôm gebe “Apômtau kêpô lêna gên tau.” ³⁵ Go êsêagêc sêwê donki dêdên Jesu sêja, sêu nên ñakwê gêsac donki ñalatu ñaô ma sêkên Jesu gêngônia. ³⁶ En kêsêlêñ gêmoa, tec lau sêja nên ñakwê gêc intêna. ³⁷ En kêsêlêñ intêna, tañ kêsêp anja Lôckatêkwi kepen Jerusalem gêja, tec nãcseñomi samob sêoc awen sa ma sêlambiñ Anôtô totêntac ñajamgen ña awen kapôên kêtû gênsêga samob, tañ sêlic nanña, ³⁸ ma sêmôc gebe “Alanem kin, tañ gêmên gêjam Apômtau lanjô nan. Biñmalô ênêc undambê to ñawasi êsa anja lolôc.”

³⁹ Ma Parisai ñagêdô, tañ sêwê sêwiñ êsêac toñ tonan nan, sêsôm gêdên Jesu gebe “Mêtêmokê, wec bi ñ nêm nãcseñomiman.” ⁴⁰ Ma en gêjô êsêac awen gebe “Aê jasôm êndên amac gebe Êsêac tonec embe sênam tauñ tônia, ma poc oc sêmôc.”

Jesu kêtañ kêpi Jerusalem

⁴¹ En kêsêlêñ e kêdabiñ malac tau ma gêlic e kêtañ lasê ⁴² gebe “Ojae, ñabêc tecenec ôjala gên, tañ gebe ênam malô aômña nan ôwiñman, mago galoc kêsiñ tau gêdên matamanô. ⁴³ Têm oc mênêsa, go nêm nãcjo mênêsêkwê tunbôm to sêwê aôm auc ma sênji aôm auc e sêkapiñ aôm sa. ⁴⁴ Oc senseñ aôm to nêm ñapalê samob su ma sêwi poc teñ siñ êngônia poc teñ ñaô atom, gebe kôjala noc Anôtô ênam aôm saña atom.”

Jesu kêjanda lau anja lôm dabun
(Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Joan 2:13-22)

⁴⁵ Go Jesu kêsô lôm dabun gêja e kêjanda lau, tañ têtulu gên sêmoa nan, ⁴⁶ ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Teto gêc gebe Anôtô kasôm gebe ‘Aênoc andu tonec andu mecña,’ mago amac agôm kêtû kêjanjogawanên gêsun.”

⁴⁷ Jesu kédôñ lau gêmôa lôm kêtôm bêcgen, ma lau dabuñsêga to biñsutau ma launêñ laumata dêdib sebe sensen en su. ⁴⁸ Mago têtap ñalêñ sensen enña sa atom gebe lau samob sêsap en tøj sebe sêñô engen.

20

*Dabuñsêga sebe sêkip Jesunê ñaclai ñam sa
(Mat 21:23-27; Mar 11:27-33)*

¹ Ñabêc ten Jesu kédôñ lau anga lôm dabuñ to gêjam mêtê êsêac gêmôa ma lau dabuñsêga to biñsutau ma laumata dêdên en sêja ² ma sêsôm gêdên en gebe “Ôsôm êndên aêac gebe Aôm gôgôm gên tonan gôjam ñaclai ondoc lanô, me asa kêkên ñaclai tau gêdên aôm.” ³ Tec en gêjô êsêac awen gebe “Aê gabe jatu kênac biñ ten êndên amac amboac tonan. Asôm êndên aê acgom gebe ⁴ Joaņnê sanu nec anga Anôtônê me anga ñamalacnên.” ⁵ Ma êsêac taên gêjam gêc tauñgen gebe “Aêac embe tasôm gebe Anga Anôtônê, en oc êsôm aêac gebe ‘Ma amboac ondoc tec akên gêwiñ en atom.’ ⁶ Ma embe tasôm anga ñamalacnên, oc lau samob têtuc aêac ña poc êndu, gebe sêjala Joaņ gebe en propete ten.” ⁷ Tec sêjô en awa gebe “Aêac ajam kauc ênê ñam.” ⁸ Ma Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Amboac tonan aê jasôm ñaclai, tañ gêjam aê sa ma gagôm gen tau nan, êndên amac atom amboac tonan gen.”

*Binğôlin kôm wainña ñakômwagaña
(Mat 21:33-46; Mar 12:1-12)*

⁹ Go Jesu gêoc awa sa ma kêsôm binğôlin tonec gêdên lau gebe “Ñac ten kêsê nê wain kôm ten, go kêmasan ñabin gêdên lau sênam kôm êpiña ma en tau gêc gêja gamên ten gêmôa e ñasawa ñêngen. ¹⁰ Gêdên noc wain gêjam ñanôña en kêsakin sakinwaga ten gêdên kômwaga gêja gebe sêkên wain ñanô ñagêdô êndên en. Ma kômwaga si en ma sêkên en lêma sawagen gêmu gêja. ¹¹ Ma ñatau kêsakin sakinwaga ten gêja, nan si en ma sêpêlê en amboac tonan gen e sêkên en lêma sawagen gêmu gêja. ¹² Go kêsakin ñac ten gêwiñ kêtû têlêacña, nan sêjac en ôli lasê amboac tonan ma têtin en kêsa gêja. ¹³ Ma kôm wainña ñatau kêsôm gebe ‘Aê jangôm amboac ondocgen. Aê jasikan ñoc latuc, tec têtac gêwiñ en nec êna. Moae tetoc en sa.’ ¹⁴ Kômwaga sêlic latu tau ma sêsôm gêdên tauñ gebe ‘Ñac-gêwê-kain-gênlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac en êndu gebe gênlênsêm êtu aêacnên.’ ¹⁵ Tec têtin en anga kôm wainña kêsa gêja e sêjac en êndu.

“Kôm wainña ñatau oc êngôm êsêac amboac ondoc. ¹⁶ En oc êmên ma ensen kômwaga tonan su ma êkên kôm wainña êndên lau ten.” Ma êsêac, tañ sêñô biñ tau nan, sêsôm gebe “Masî,

amboac tonañ atom.”¹⁷ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Biñ tañ teto gêc gebe ‘Poc tañ sêkwêwaga sêbaliñ sin nan, poc tonanjen kêtû poc kêclêsunja nan, ñam amboac ondoc.’¹⁸ Ñac ten embe êtuc tau êpi poc tonec oc ôli êngic, ma poc tau embe êtuc êpi ten, oc êsac enj popocgen.”

Biñ takisña

(Mat 22:15-22; Mar 12:13-17)

¹⁹ Biñsutau to lau dabunjsêga sêjala gebe enj kêsôm biñgôliñ tonañ kepenj êsêac, tec gacgenj sebe sêkam enj tôñ gêdênj ñasawa tonanjen, mago têtêc lau.

²⁰ Êsêac dêdib enj ma sêsakinj lau sepenj biñwaga, tañ sêsaban taunj gebe lau mansañ nan, ec sêlô enj ña tau nê biñ ma sêkênj enj êsêp gôliñwaga lêma gebe êmêtôc enj. ²¹ Tec sêsôm gêdênj enj gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm kôsôm to kôdônj jagêdênj ma kôpuc openj ñamalac atom ma kôdônj Anôtônê lênj tonanôgen. ²² Aêac embe takênj takis êndênj kaisara oc eso aêacnênj biñsu me masi.” ²³ Jesu kêjala êsêac têtîm enj, tec kêsôm gêdênj êsêac gebe ²⁴ “Akôc denari tenj mênjalic acgom. Asa nê ñakatu to ñatalô gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Kaisaranê.” ²⁵ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amboac tonañ akênj kaisaranê gênj êndênj kaisara ma Anôtônê gênj êndênj Anôtô.” ²⁶ Ma êsêac têtôm gebe sêlô enj ña tau nê biñ lau sêlic nec atom. Ac sê taênj biñ, tañ enj kêsôm gêjô êsêac awenj nan, ma sêjam taunj tôñ.

Biñ ñacmatê sêndi saña

(Mat 22:23-33; Mar 12:18-27)

²⁷ Ma Sadukai, tañ sêsôm gebe ñacmatê oc sêndi sa atom nan, nênj ñagêdô dêdênj Jesu sêja ma têtû kênac enj gebe ²⁸ “Mêtêmôkê, Mose keto biñsu gêdênj aêac gebe Ñac tenj, tañ gêjam awê sa, mago nê gôlôac masi, embe êmac êndu, nan lasi ênam ênê awêtuc tau gebe êka gôlôac lasê êjô têwa su. ²⁹ Amboac tonañ lasitêwai 7 tec sêmoa. Ñacsêga gêjam awê e nê gôlôac masi ma gêmac êndu. ³⁰ Ma lasi, tañ kêsi enj nan, gêjam ênê awêtuc, ³¹ go ñac ñawalunj tenj. Biñ tonec kêtap lasitêwai 7 tonañ sa kêtômgenj gebe sêmac êndu togôlôac masigenj. ³² Sêmac êndu su, go awêtuc tau gêmac êndu amboac tonañ. ³³ Êndênj noc ñacmatê sêndi saña nan, enj oc êtu êsêacnênj asa nê awê, gebe êsêac 7 sêjam enj kêtû nênj awêgac.”

³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Lau nom tonecña nan ñac sêjam awê to awê sêjam ñac. ³⁵ Ma lau, tañ Anôtô ketoc êsêac sa gebe sêndi sa anja ñacmatênênj to sêwê kai ñ têm ônênja nan, oc sênam awê to sênam ñac atom, ³⁶ ma sêmac êndu êtiam atom gebe êsêac têtôm anjela ma têtû Anôtô latui gebe Anôtô gênu êsêac dêdi sa anja ñacmatênênj. ³⁷ Ñacmêtê sêndi sa ñabiñ Mose kêsôm lasê amboac tonañ. Enj gêjac miñ kêpi

ja kêsa gamêñ daniña, tec kêsam Apômtau gebe Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô. ³⁸ Biñ tonañ ñam gebe Anôtô kêtú ñacmatênên Anôtô atom, eñ kêtú lau materñ jali nêñ Anôtô, gebe samob sêmoa materñ jali sepeñ engeñ.” ³⁹ Ma biñsutau ñagêdô sêjô eñ awa gebe “Mêtêmôkê, aôm kôsôm jagêdên.” ⁴⁰ Gebe êsêac têtêc e têtú kênac biñ ñagêdô gêdên eñ kêtiam atom.

Biñ kêpi Kilisi

(Mat 22:41-46; Mar 12:35-37)

⁴¹ Go Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Ac sêsôm amboac ondoc tec sebe Kilisi Dawidnê latu eñ ⁴² gebe Dawid tau tec kêsôm gêc Pesalem ñabuku gebe

‘Apômtau kêsôm gêdên aêñoc Apômtau gebe

Ôñgôn aêñoc anôña

⁴³ e jakên aômnêm ñacjo sênêc amkainñ ñalabu acgom.’

⁴⁴ Kec, Dawid kêsam eñ gebe ‘Apômtau.’ Mago amboac ondoc tec Kilisi kêtú ênê latu.”

Lau sejob tauñ enden biñsutau

(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luk 11:37-54)

⁴⁵ Ma Jesu kêsôm gêdên nê ñacseñomi lau samob sêñô gebe ⁴⁶ “Ajop taôm êndên biñsutau, tañ sebe sêsêlên tonakwê baliñgeñ ma têtac gêwiñ gebe lau awen ênac êsêac anña mala-cluñ ma sebe sênac tauñ mata-mata gebe sêñgôn ñamataña anña lôm to gamên sêninñ gêñña. ⁴⁷ Êsêac sêjanjo awêtucnên andu su ma sêsabañ ña mec baliñ auc. Ñagêjô oc êtap êsêac sa êlêlêc.”

21

Awêtuc kêkên da

(Mar 12:41-44)

¹ Jesu gêoc mataanô sa ma gêlic lau tolêlôm sêkên nêñ da kêsêp Anôtônê kanom ² e gêlic awêtuc ñalêlôm sawa teñ kêkên mone sauñanô luagêc kêsêp. ³ Go kêsôm gebe “Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Awêtuc ñalêlôm sawa tônê kêkên kêlêlêc êsêac samob su, ⁴ gebe lau samob tônê sêkôc anña nêñ gêñ kêlêsuc êsêacña sa mênseñkên kêtú da. Ma eñ kêpô lêna ñanô, mago kêkên nê gêñ tonê mo samobgeñ kêsêp gêja.”

Jesu kêsôm biñ kêpi senseñ lôm dabuñ sunja

(Mat 24:1-2; Mar 13:1-2)

⁵ Lau ñagêdô sêsôm biñ kêpi lôm dabuñ gebe sêjam gêlôn ña poc ñajam to ña awalaun, tañ sêkên kêtú daña. Tec Jesu kêsôm gebe ⁶ “Têm oc mênêsa, go gêñ tê alic nê, ñapoc teñ oc êñgôn poc teñ ñaô anña tonec atom, teta samob salin-salin.”

Gêḡwapac ênac m tau
(*Mat 24:3-14; Mar 13:3-13*)

⁷ Ma êsêac têtû kênac Jesu gebe “Mêtêmôkê, êndêḡ ondoc biḡ tonac mêḡêsa ma asageḡ oc êtu gêḡ tonan ḡai ḡanô êsanḡ ḡabelo.”

⁸ Ma Jesu kêsôm gebe “Alic taôm gebe sênam amac ôkwi atom, gebe lau gwalêkiḡ oc sênam aê laḡôc sêmêḡ ma sêsam tauḡ gebe ‘Aê eḡ.’ Ma sêsôm gebe ‘ḡanoc kêdabiḡgac.’ Mago andanḡuc êsêac atom. ⁹ Ma embe anô siḡ to lau sêli tauḡ sa ḡawae, nan atakê atom, gebe gêḡ samob tonan mêḡêsa êmuḡ, mago noc nom ḡatêku êsuḡa oc êsa sebenḡ atom.” ¹⁰ Go kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Laum teḡ sêndi sênac siḡ êndêḡ laum teḡ, ma gamêḡ teḡ êndêḡ gamêḡ teḡ. ¹¹ Ôḡo oc ênam kapôêḡ-kapôêḡ ma tôbôm to gêmac sec êsa êtôm gamêḡgeḡ ma gêḡsêga têtakê ḡamalacḡa to gêḡtalô kapôêḡ anḡa undambê oc mêḡsêsa.

¹² Gêḡ tonan ḡai samob êsa atomgeḡ ma sêu lemeḡ êpi amac ma sêḡanda amac to sêkêḡ amac asô lôm malacḡa to andu kapoacwalôḡa ma sêwê amac akô kiḡ to gôliḡwaga laḡôḡnêḡ êtu aêḡoc ḡaêḡa. ¹³ ḡasawa tonan amacnêḡ noc awa Anôtônê mêtê sanḡa. ¹⁴ Taêm ênam êtu tôḡ gebe amansanḡ biḡ ajô êsêac aweḡḡa kwananḡ-kwananḡ atom, ¹⁵ gebe aê jansuḡ biḡ to kauc êndêḡ amac êwac ma nêḡ ḡacjo samob sêkḡ auc to senseḡ nêḡ biḡ nê sêḡḡôm êtôm atom. ¹⁶ Tenemi to tamemi, ma tewemi to lasimi, ma nêḡ tawanḡ to nêḡ lau ḡagêdô oc sêkêḡ amac nasênac amacnêḡ ḡagêdô êndu, ¹⁷ ma lau samob têtac endec amac êtu ḡoc ḡaêḡa. ¹⁸ Mago môkêmlauḡ tageḡ oc ênanḡ anḡa môkêmapac atom. ¹⁹ Apuc taôm tôḡ ma atap anḡḡoḡ matem jali sa.

Jesu kêsôm biḡ kêpi senseḡ Jerusalem suḡa
(*Mat 24:15-21; Mar 13:14-19*)

²⁰ “Amac embe alic siḡwaga topomtopom sêwa Jerusalem auc, nan ajala êndêḡ tonan gebe kêdabiḡ gebe malac tau oc êtu gasanḡ. ²¹ Êndêḡ tonan lau, taḡ sêḡḡoḡ Judaia nan, sêc sêpi lôc sêna, ma êsêac taḡ sêmoa malaclêlôm tau nan, sêc sêsa sêna, ma êsêac taḡ sêmoa malacmagê nan, sêsô malac sêna atom, ²² gebe ‘bêc Anôtô êkêḡ ḡagêḡoḡa tau tônê,’ gebe biḡ samob, taḡ teto gêc nan, ḡanô êsa. ²³ Ojae lauo, taḡ sêmoa teḡ to ônanḡ sêkêḡ su ḡapalê sêmoa nanmêḡ, gebe gêḡwapac ḡanô êtap gamêḡ tonan sa ma Anôtônê têtac ḡandanḡ êtap laum tonan sa. ²⁴ Oc sênac êsêac ḡa siḡ ma sêkôc êsêac tôḡ sêwê êsêac nasêsep tentenḡlatu samob ḡalêlôm. Ma lau samuc sêka Jerusalem popoc sêmoa e lau samuc nêḡ noc ênac pep.

ḡamalacnê Latu êmu êmêḡ
(*Mat 24:29-31; Mar 13:24-27*)

25 “Oc to ajôḡ ma utitalata kainṡenṡkainṡen ḡsa ma gwêc ḡadembom êḡgasim ḡakicsêa e ḡamalac samob, taḡ sêmoa nom naḡ, nêḡ meloco ḡsa ma nêḡ ḡalêlôm ḡtatutuc ḡnanô. 26 ḡamalac têtêc taḡḡ to ḡêḡ, taḡ mênḡêsa aḡga nom naḡ, ḡawêc êḡḡôm ḡamalac mateḡ êiô gebe ḡêḡ ḡaclai undambêḡa kôtêḡ-kôtêḡḡeḡ. 27 Ma êndêḡ tonanḡ oc sêlic ḡamalacnê Latu tonḡaclai ma tonḡawasi ḡnanô êḡḡôḡ tao teḡ ḡalêlôm êmêḡ. 28 Ma ḡêḡ tonanḡ embe êndambinḡ gebe ḡnanô ḡsa, naḡ matem teḡṡeḡeḡ to aôc lanḡôm sa, gebe bêc Anôtô ênam amac kêsiḡa kêdabinḡ.”

Kalelon êkêḡ puc aêac

(Mat 24:32-35; Mar 13:28-31)

29 Ma Jesu kêsôm binḡôlinḡ teḡ ḡêdêḡ êsêac gebe “Alic kalelon to ka ḡagêdô samob. 30 Embe alic êlêc, go taôm ajala gebe ockêsa kêdabinḡac. 31 Amac amboac tonanḡ. Êndêḡ taḡ alic ḡêḡ samob tonanḡ mênḡêsa naḡ, amac ajala gebe Anôtônê gamêḡ kêdabinḡ.

32 Binḡnanô, aê jasôm êndêḡ amac gebe Gôlôac tonec oc sênaḡa atom e ḡêḡ tonanḡ ḡai samob ḡnanô ḡsa acgom. 33 Undambê to nom ênaḡa ma aêḡoc binḡ oc ênaḡa atom.

Tanam jali

34 “Ajop taôm gebe ḡêḡ êjaḡinḡ amac to anôm ḡêḡ anaboa ma apô sim taôm êtu ḡêḡ nomḡa êkôninḡ nêḡ ḡalêlôm tôḡ atom, gebe bêc tonanḡ êtap amac sa sep tageḡ 35 êtôm lip ḡêḡjac gwada nec atom. Bêc tonanḡ oc êtap lau samob, taḡ sêḡḡôḡ nom auc naḡ sa. 36 Amboac tonanḡ anam jali to atenḡ mec ḡapaḡ gebe êpuc amac tôḡ ma awê ḡêḡ samob, taḡ oc êmêḡ naḡ sa ma naêkô ḡamalacnê Latu lanḡônêḡ.”

37 ḡêdêḡ bêc, taḡ Jesu kêdônḡ lau aḡga lôḡ dabuḡ naḡ, ḡagêbêc eḡ kêsa jagêḡmoa lôc, taḡ sêsam sebe Lôkatêkwi naḡ. 38 Ma ḡabêbêc lau samob dêdêḡ eḡ sebe sêḡô ênê binḡ aḡga lôḡ dabuḡ.

22

Judanêḡ laumata sêkêc Jesunê binḡ

(Mat 26:1-5, 14-16; Mar 14:1-2, 10-11; Joaḡ 11:45-53)

1 Om Polom ḡalucḡa, taḡ sêsam gebe Pasa naḡ, kêdabinḡ 2 ma lau dabuḡsêga to binḡsutau sêḡôm mocsac sebe senseḡ Jesu suḡa elêḡê, gebe têtêc lau.

3 Ma Sadaḡ kêsêp Juda, taḡ sêsam eḡ sebe Isariot ma ḡêḡmoa ḡêwiḡ êsêac 12 naḡ, nê ḡalêlôm ḡêja. 4 Ma eḡ ḡêdêḡ lau dabuḡsêga to siḡwaga lôḡ dabuḡḡa nêḡ laumata jakêmasaḡ lêḡ eoc Jesu lasê êndêḡ êsêacḡa. 5 Tec êsêac têtac ḡajam kêsa ma sêsôm kêtu tôḡ gebe sêkêḡ mone êndêḡ eḡ. 6 ḡac tau ḡêlôc gebe

êngôm, tec gêdib gebe êtap ñasawa ñajam tenj sa nanj lau sêkac taun su anja ênê acgom, go eoc enj lasê êndênj êsêac.

Sêmansañ moasiñ Pasaña

(*Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Joaņ 13:21-30*)

⁷ Polom ñaluc ñabêc sêmbuc domba Pasaña mênjkêsa. ⁸ Ma Jesu kêsakiñ Petere agêc Joaņ ma kêsôm gebe “Agêc naamansañ aêacnênj moasiñ Pasaña gebe taniñ.” ⁹ Tec êsêagêc sêsôm gêdênj enj gebe “Aôm gobe aêagêc amansañ anja ondoc.” ¹⁰ Tec enj kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Alic acgom, agêc embe asô malac ana, oc andac ñac tenj enjenj ku buña. Andanğuc enj asô andu tau, tañ enj êsô êna nanj. ¹¹ Go asôm êndênj andu ñatau gebe ‘Mêtêmôkê kêtû kênac aôm gebe Balêm ñaclenja, tañ aê to ñoc ñacsenjomi aniñ Pasa amoaña nanj, gêc ondoc.’ ¹² Ma enj oc êtôc gamênj ñalêlôm kapôênj tenj êndênj amagêc, tañ gêc ñadenj ñaôña, sêpô adênj kwananjenj nanj, go amansañ gênj anja tonañ.” ¹³ Agêc sêja ma têtap sa kêtôm Jesu kêsôm gêdênj êsêagêc ma sêmasañ Pasa.

Bij moasiñ dabuñña

(*Mat 26:26-30; Mar 14:22-26; 1Kor 11:23-25*)

¹⁴ Noc mênjkêsa, tec Jesu jagêngônj sic ma aposolo jasêwiñ enj. ¹⁵ Go kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ñoc ñalêlôm taêc gêjam gedenj tônjenj gebe janiñ Pasa tonec jawiñ amac êmuñ acgom, go jaôc ñandanj. ¹⁶ Aê jasôm êndênj amac gebe Oc janiñ êtiam atom jamoa e janiñ tonjanôgenj anja Anôtônê gamênj.” ¹⁷ Go kêkôc laclu gêjam danje ma kêsôm gebe “Akôc êwac ma anac sam êndênj taôm. ¹⁸ Ma aê jasôm êndênj amac gebe Galoc janôm wain ñanô êtiam atom e Anôtônê gamênj mênjêsa acgom.” ¹⁹ Go kêkôc polom mênjgêjam danje su, ma kêpô kêkôc jakêkênj gêdênj êsêac ma kêsôm gebe “Aênjoc ôlic, tañ kakênj gêjô amacña nanj tonañ. Anğôm amboac tonañ ec taêm ênam aêgenj.” ²⁰ Senj su, go kêkôc laclu amboac tonañ ma kêsôm gebe “Laclu tonañ kêtû aênjoc dec jamoatiñ poac wakucña tau, tañ kêkêc siñ kêtû amacña.

²¹ “Alic acgom, ñac tañ gebe eoc aê lasê nanj, lêma gêsac tebo gêwiñ aênjoc. ²² Ñamalacnê Latu tec oc êsa nê lênj êna êtôm Anôtô kêmasañ, tagenj ojae ñac, tañ eoc enj lasê nanjma.” ²³ Ma êsêac têtû kênac taunj gebe êsêacnênj asa oc êngôm gênj amboac tônê.

Asa lau têtû lau kapôênj

²⁴ Ñacsenjomi sêsôm taunj gebe nênj asa oc êtu ñac kapôênj êlêlêc ñagêdô su. ²⁵ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Lau samuc nênj kiñ sêkônij nênj lau. Ma êsêac, tañ sêjam gôliñ lau tonjaclai nanj, sêsam êsêac sebe ‘Moasiñ ñatau.’ ²⁶ Amac amboac tonañ atom. Mago amacnêm ñacsêga nanj êtôm ñac saunj ma kasêga êtôm sakiñwaga acgom, go ñajam. ²⁷ Ñac ondoc kêlêlêc

ondoc su. Nac tan gêngôñ gebe êniñ nêñgen nan, me nac tan gêjam sakin gên gêmoa nan. Nac tan gêngôñ gebe êniñ gênña nan. Aê tec gamoa amac ñasawa nec, katôm sakinwaga.

28 “Amac lau tonan asap aê tônia kêtôm ñoc noc lêtômña ñapan. 29 Tamoc gêlin ñagôlin su gêdên aê, tec aê jalin su êndên amac. 30 Aniñ to anôm gên anga ñoc tebo amoa ñoc gamên ma anğôn lèpôn ñaô, gebe amêtôc Israelnên gôlôac 12 nên binj.

Jesu kékên puc gêdên Petere

(*Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Joaņ 13:36-38*)

31 “Simon, Simon, ôlic Sadan gebe êkôc amac su, gebe ekolon amac êtôm sekolon lala sêjalin ñanô to ñapa sanja. 32 Ma aê tec katen kêtû aômña gebe nêm kôkên gêwin ê su atom. Ma êndên tan ônam taôm ôkwi su nan, ôpuc lasimi tônia.” 33 Tec Petere kêsôm gêdên en gebe “Apômtau, aê gajac ñawae gabe jasêp kapoacwalô to jamac êndu jawin aôm.” 34 Tec Jesu kêsôm gebe “Petere, aê jasôm êndên aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtan atomgen, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têtêac gebe gôjam kauc aê.”

Binj atali to sinja

35 Go Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Gêdên tan kasakin amac aja akôc awa kêsêp ômbinjak ñaatali ma abic atali to asô atapa atom nan, gên ten gêjô amac me masi.” Ma êsêac sêjô en awa gebe “Masianô, gên ten gêjô aêac atom.” 36 Tec en kêsôm gêdên êsêac gebe “Mago galoc amboac ten. Nac tan nê awa to atali gêc nan, êkôc gên tau. Ma nac tan kêkôc sinj atom nan, êkên nê ñakwê êndên lau sênâm ôli ma êkôc ñaawa naênâm ôli sinj ten. 37 Ma aê jasôm êndên amac gebe Binj tan teto amboac tonec nan, oc êtu tônia êpi aê gebe ‘Sêsam en gêwin kêjanğowaga.’ Binj tan teto kêpi aê nan, oc ñanô êsa.” 38 Ma êsêac sêsôm gebe “Apômtau, alic acgom, sinj luagêc tec gêc.” Go en kêsôm gêdên êsêac gebe “Kêtôm su.”

Jesu keten mec

(*Mat 26:36-46; Mar 14:32-42*)

39 Go Jesu kêsâ gêja ma kêpi Lôckatêkwi amboac gêgôm-gêgôm gêmoa ma ñacsenjomi têtadaguc en. 40 Sêl lasê gamên tau acgom, go kêsôm gêdên êsêac gebe “Aten mecmanj, gebe lêtôm êtap amac sa atom.” 41 Go gêwi êsêac sinj ma kêsû tau su kêsâ gêja ñasawa kêtôm têtuc poc naêsêpña, go kêpôn aduc ma keten mec gebe 42 “O Tamoc, embe aôm têtmac ten, nan ôkôc laclu tonec su anga aênoc. Mago aênoc binj êtu tônia atom, aôm taôm nêm êtu tônia.” [43 Go anjela ten anga undambê mênğêôc tau lasê gêdên en ma kêpuc en tônia. 44 Binj tonan kêmônân en ñanô e keten mec ñajanja. Ma nê waen keselen jatep-jatep amboac dec kêsêp nom.]

⁴⁵ Ketenj mec su ma gêdi gêdêj nê ñacsenjomi gêja e gêlic binj gêjac êsêac êndu ma sêc bêc sêc. ⁴⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac aêc bêc kêtû asagenja. Andi sa ma atenj mecmanj, gebe lêtôm êtap amac sa atom.”

Sêkôc Jesu tôj

(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Joaņ 18:3-11)

⁴⁷ Jesu kêsôm binj tonanj gêmoa ma sêlic lau pom tenj sêmênj, nanj êsêac 12 nêj ñac tenj, ñaê Juda, gêwê êsêac. Juda tau kêtû gasuc gêdêj Jesu gêja gebe êlêsoj enj alianô. ⁴⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Juda, aôm kôlêsoj Ñamalacnê Latu gobe oc enj lasê me.” ⁴⁹ Ma êsêac tanj sêsap Jesu tôj sêmoa nanj, sêlic gênj tonanj e sêsôm gebe “Apômtau, aêac oc anac êsêac ña sinj me masi.” ⁵⁰ Ma nêj ñac tenj gêjac dabujsêganê sakinwaga kêpa enj tanjalauj anôña su. ⁵¹ Tec Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Andec, agôm kêtôm.” Ma kêmoasac ênê tanjalauj e ñajam kêsa.

⁵² Ma Jesu kêsôm gêdêj lau dabujsêga to sinjwaga lôm dabujsa ma laumata, tanj têtû oloj-olojgenj dêdêj enj sêja nanj, gebe “Amac alic aê amboac kêjanjgowaga tenj me, tec aôc sinj to olopoac adêj aê amênj. ⁵³ Kêtôm bêcgenj gawinj amac gamoa lôm dabuj, mago êu lememe tenj kêpi aê atom. Ma onec amac to ñakesec ñanjaclai tau nême nocgoc.”

Petere gêsa Jesu auc

(Mat 26:57-58, 69-75; Mar 14:53-54, 66-72; Joaņ 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Êsêac sêkôc Jesu tôj ma sêwê enj sêsô dabujsêganê andu sêja. Ma Petere gêjac tau susu kêdaguc. ⁵⁵ Lau sêboa ja kêsa andu tau ñamalacluj ma sêsêlu sêngônj. Tec Petere jakêsêp êsêac ñasawa. ⁵⁶ Ma sakinwagao tenj gêlic ja kêpô Petere ma kêpuc mata tôj enj e kêsôm gebe “Ñac tônê gêwinj Jesugoc.” ⁵⁷ Ma Petere kêpa tau gebe “Awê, aê gajam kauc enj nec.” ⁵⁸ Têlajenj ma ñac tenj gêlic enj e kêsôm gebe “Êsêacnêj tenj aôm amboac tonanj.” Mago Petere kêsôm gebe “Ñac tau, aê atom.” ⁵⁹ Ma kêtôm ockatu ñasawa tenj gêbacnê, go ñac tenj kêsôm ñajanja gebe “Binjanô, ñac tônê gêwinj enj amboac tonanjoc, gebe enj ñac Galilaijanja.” ⁶⁰ Tec Petere kêsôm gebe “Ñac tau, binj tanj aôm kôsôm nanj, aê gajam kauc.” Kêsôm binj tonanj gêmoa ma gaôgenj talec kêtanj. ⁶¹ Tec Apômtau kêkac tau ôkwi mênjmata gê Petere e Petere taê gêjam Apômtaunê binj, tanj kêsôm gêdêj enj gebe “Êmbêc tonec talec oc êtanj atomgenj ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” ⁶² Tec kêsa gêja ma kêtanj ñanô.

Lau sêsu Jesu susu to sêjac enj

(Mat 26:67-68; Mar 14:65)

⁶³ Lau tañ sêkôc Jesu tôñ nan, sêsu enj susu to sêjac enj. ⁶⁴ Êsêac sêkwa enj lañôanô ña obo auc, go têtû kênac enj gebe “Ôsôm lasê gebe asa gêjac aôm.” ⁶⁵ Ma sêsôm biñ alôb-alôb ñagêdô taêsam kêpi enj gêwiñ.

Laumata sêkip Jesunê biñ sa

(Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Joaņ 18:19-24)

⁶⁶ Gelenmata ma launêñ lau ñanô to dabuñsêga ma biñsutau sêkac sa ma sêsôm sejoñ Jesu sêja lau ñanô sêkac sa ñamala. ⁶⁷ Go sêsôm gebe “Aôm embe Kilisi, nanj ôsôm taôm lasê êndêñ aêac.” Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê embe jasôm êndêñ amac, oc akêñ êwiñ atom. ⁶⁸ Ma embe jatu kênac biñ teñ êndêñ amac, oc ajô aê aoc atom. ⁶⁹ Ma galoc tonec Ñamalacnê Latu oc êngônj Anôtô ñaniniñ Njatau nê anôña.” ⁷⁰ Ma lau samob sêsôm gêdêñ enj gebe “Amboac tonanj Anôtônê Latu aôm me.” Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac asôm gebe aê ênê Latu.” ⁷¹ Ma êsêac sêsôm gebe “Aêac tapô lêna biñ ñagêdô êtu agenña. Aêac taun tañô biñ tau kêsa enj tau awa.”

23

Jesu kêkô Pilata lañônêm

(Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Joaņ 18:28-38)

¹ Lau samob, tañ sêkac taun sa sêmoa nanj, dêdi jasejoñ enj dêdêñ Pilata sêja. ² Go sêoc awen sa ma sêgôlinj biñ kêpi enj ma sêsôm gebe “Ñac tonec aêac alic enj gêli aêacma lau sa, ma kêkô lau auc gebe sêkêñ takis êndêñ kaisara atom to gê tau kêpi kinj Kilisi.” ³ Tec Pilata kêtû kênac Jesu gebe “Judanêñ kinj aôm me masi.” Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Kôsômgaç.” ⁴ Go Pilata kêsôm gêdêñ lau dabuñsêga to lau ñagêdô gebe “Aê galic ñac tonec gêwê biñ teñ ñakainj atom.” ⁵ Mago êsêac sêsôm ñajaña gebe “Enj gêli lau sa ma kêdônj kêtôm Judaia ñagamêñ samob. Gêjac m anja Galilaia e mêngeđêñ tonec.”

Jesu kêkô Herodo lañônêm

⁶ Pilata gêñô biñ tonanj ma kêtû kênac gebe “Ñac tônê enj ñac Galilaiana me.” ⁷ E gêñô gebe enj anja Herodonê gôlinj ñalêlôm, tec kêkêñ enj gêdêñ Herodo tau, tañ gêdêñ ñasawa tonanj gêmoa Jerusalem nanj gêja. ⁸ Herodo gêlic Jesu e têtac ñajam samucgenj gebe gêñô enj ñawaegenj ma gebe êlic enj ñanô elêmê ma taê gêjam gêwiñ gebe Jesu êngôm nê gêñsêga teñ enj êlic acgom. ⁹ Tec kêtû kênac biñ taêsam gêdêñ enj. Mago Jesu gêjô enj awa teñ atom. ¹⁰ Ma lau dabuñsêga to biñsutau, tañ sêkô nanj, sêgunj biñ ñajaña kêpi enj. ¹¹ Go Herodo to nê sinwaga sêmajec enj to sêsu enj susu ma sêkêñ ñakwê kwalam-kwalam gêdêñ enj kêsô, ma sêkêñ enj gêdêñ Pilata gêmu gêja kêtiam. ¹² Gêdêñ bêc tonanj

Herodo agêc Pilata, tañ gêmunjen sêkêñ kisa gêdêñ tauñ nan, sêwê tauñ auc kêtiam.

*Sêsôm kêtû tòn gebe Jesu êmac êndu
(Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Joañ 18:39-19:16)*

¹³ Pilata kêkalem lau dabunșêga to kasêga ma lau ñagêdô sa sêpi tagen, ¹⁴ go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ñac tonec amac akôc enj adêñ aê amên kêtû gêli lau saña, mago aê katu Iêsu enj, amac taôm anô. Bin tañ amac agôlinj kêpi enj nan, aê katap ñanô teñ sa anga ênê atom. ¹⁵ Ma Herodo amboac tonan, tec kêkêñ enj gêdêñ aêac gêmu gêmên kêtiam. Alicgac me, enj gêgôm bin teñ kêtôm gebe dansen enj suña nec atom. ¹⁶ Amboac tonan jasôm si enjen ma janğamboac enj su.” [¹⁷ Ñagôlinj teñ gêc gebe Pilata êngamboac ñac teñ su êtôm omsêgagenj êndên êsêac.] ¹⁸ Tec lau samob sêmôêc gulunjen gebe “Enj ênanaman, ma ôngamboac Baraba su êndên aêac.” ¹⁹ Ñac tonan gêli lau sa anga malac e gêjac ñamalac êndu, tec sêkêñ enj gêngôn kapoacwalô. ²⁰ Pilata taê gêjam gebe êngamboac Jesu su, tec kêmasan bin gêdêñ êsêac kêtiam. ²¹ Ma êsêac sêmôêc kêkô aucgenj gebe “Ônac enj êpi kakesotau, ônac enj êpi kakesotau.” ²² Go Pilata kêsôm gêdêñ êsêac kêtû dim têlêac gebe “Ñac tonec gêgôm sec amboac ondoc. Aê katap ênê bin dansen enj su ênananja teñ sa atom, tec gabe jai enjen ma janğamboac enj su.” ²³ Ma êsêac sêkac enj sêmôêc kapôên ma sêjatu gebe ênac enj êpi kakesotau êna. ²⁴ Amboac tonan Pilata kêsôm kêtû tòn gebe sêngôm nêñ bin ñanô êsa, ²⁵ ma kêgaboac ñac, tañ gêngôn kapoacwalô kêtû gêli lau sa to gêjac ñamalac êndunja nan, su kêtôm êsêac teten, ma Jesu tec kêkêñ enj gêja kêtôm êsêacnêñ bin.

*Sêjac Jesu kêpi kakesotau
(Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Joañ 19:17-27)*

²⁶ Êsêac sêkôc Jesu sêja e sêkam ñac Kureneña teñ tòn, ñaê Simon, tañ anga kôm gêmên nan, ma sêu kakesotau gêsac enj gebe êoc êndanğuc Jesu.

²⁷ Lau taêsam ñasec têdaguc Jesu ma lauo, tañ taên walô enj to têtan nan, sêwinj amboac tonanjen. ²⁸ Tec Jesu kêkac tau ôkwi gêdêñ êsêac ma kêsôm gebe “Jerusalem latuio, atan aê atom, atan taôm to nêñ ñapalê acgom. ²⁹ Alicgac me, têm teñ oc êmên êsa, go lau sêsôm gebe ‘Aêac awenj êoc lauo kapoac to êsêac, tañ sêkêkam atom nan, ma su tañ gêlôm gên dedec atom nan.’ ³⁰ Êndên ñasawa tônê oc lau sêoc awenj sa ma sêsôm êndên lôc gebe ‘Au taôm ansac aêac ñaô,’ ma êndên gamên ñabau gebe ‘Anğênduc aêac auc.’ ³¹ Embe êtap ka matac sa amboac tonec, ma oc êngôm ka masê amboac ondocgenj.”

³² Ma sêwê ñac sec luagêc sêwiñ sêja sebe sênac êsêagêc êndu sêwiñ Jesu. ³³ Sêja e sêô lasê gamêñ tau, nañ sêsam sebe “Môkêlac” nañ acgom, go sêjac eñ to ñac sec luagêc sêpi kakesotau, teñ genkaleñ anôña ma teñ genkaleñ gasêña. ³⁴ Ma Jesu kêsôm gebe “Tamoc, ôsuc êsêacnêñ biñ ôkwi, gebe sêjam kauc gêñ, tañ sêgôm nañ.” Go êsêac sêpuc kapoac ênê ñakwê ma sêjac sam. ³⁵ Lau sêkô ma sêlic gêñ tonañ ñai sêwiñ. Kasêga têtañ pêlê eñ gebe “Eñ gêjam lau ñagêdô sa, ma eñ embe Kilisi, tañ Anôtô kêjaliñ eñ sa nañ, go ênam tau sa amboac tonañgeñ.” ³⁶ Ma siñwaga sêsu eñ susu amboac tonañ ma têtû gasuc eñ sebe sêkêñ bu ñamakic êndêñ eñ ³⁷ ma sêsôm gebe “Embe Judanêñ kiñ aôm, nañ ônam taôm saman.” ³⁸ Ma biñ teñ gêc eñ ñaôña gebe “Judanêñ kiñ tau tonec.”

³⁹ Ma ñac sec luagêc, tañ senkaleñ nañ, nêñ teñ kêsôm biñ alôb-alôb kêpi eñ gebe “Aôm tonañ oc Kilisi me. Ônam taôm kêsi ma aêagêc awiñman.” ⁴⁰ Go nê ñac teñ gêjô eñ awa jagêc biñ eñ gebe “Ñandanê kêpi aêac kêtôm tau, ma aôm tonañ kôtêc Anôtô atom me. ⁴¹ Aêagêc tec daôc jagêdêñ, gebe kêtû aêagêcnêñ biñ ñagêjô, mago ñac tecenañ gêgôm gêñ teñ keso atom.” ⁴² Ma kêsôm gebe “O Jesu, taêm ênam aêma êndêñ tañ mênôtu kiñ.” ⁴³ Ma Jesu kasôm gêdêñ eñ gebe “Biññanô, aê jasôm êndêñ aôm gebe Ocsalô tonec aôm ômoa ôwiñ aê anga Paradis.”

Jesu gêmac êndu

(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Joaņ 19:28-30)

⁴⁴ Kêdabiñ gebe oc êkô ñaluñ ma gêsunbôm gêjam gamêñ samob auc e gêdêñ ocmata. ⁴⁵ Oc ñawê gêjaña ma obo baliñ, tañ genkaleñ lôm dabuñ nañ, gêngic kêsêp ñaluñgeñ. ⁴⁶ Ma Jesu gêmôêc kapôêñ gebe “O Tamoc, aê jasakiñ katuc êndêñ lêmam êwac.” Kêsôm tonañ su ma gêmac êndu. ⁴⁷ Kapitai tau gêlic e awa gêoc Anôtô gebe “Biññanô, ñac tonec eñ ñac gêdêñgoc.” ⁴⁸ Ma lau samob, tañ mênysêkô sebe sêlic gêñ tau nañ, sêlic e têtuc bôndagi ma sêc sêmu sêja. ⁴⁹ Jesunê lau samob to lauo, tañ têdaguc eñ anga Galilaia sêmêñ nañ, sêkô jaêcgeñ ma sêlic gêñ tonañ samob.

Sêkêñ Jesu kêsêp sê

(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Joaņ 19:38-42)

⁵⁰ Judanêñ kasêga teñ gêmoa, nê ñaê Josep, nañ ñac ñajam to ñac gêdêñ. ⁵¹ Eñ gêlôc sa gêdêñ biñ, tañ êsêac sêsôm to sêgôm nañ atom. Eñ anga Judanêñ malac teñ, ñaê Arimatia. Ñac tau gêoñ Anôtônê gamêñgeñ gêmoa. ⁵² Eñ gêdêñ Pilata gêja ma keteñ Jesunê ñawêlêlan, ⁵³ jakêkôc su mênkêsaban ña obo ma ketoc eñ gêc sêô, tañ sêsap kêsêp poc nañ. Tetoc ñawêlêlan teñ gêc sê tau su atom tagen. ⁵⁴ Bêc sêmasañ taunña ma sabat kêdabiñ.

⁵⁵ Tec lauo, tañ têtadaguc Jesu anğa Galilaia sêmêñ nan, sêwiñ Josep jasêlic sêo to kôm tetoc Jesunê ñawêlêlanj ênêcña. ⁵⁶ Go sêmu sêja ma sêmasañ gêñ ñamalau to ñalêsi gebe sêniñ oso ñawêlêlanj. Ma gêdêñ sabbat tau sêlêwanj taunj kêtôm biñsu ñajatu.

24

Jesu gêdi sa

(Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Joaņ 20:1-10)

¹ Gêdêñ woke ñabêc ñamataña gêdêñ bêbêc kanucgenj nan lauo sejoñ gêñ ñamalau, tañ sêmasañ nan, sa sêja sêo ² e sêlic sêsabi poc su anğa sêawa. ³ Tec sêsô sêja ma têtap Apômtau Jesu nê ñawêlêlanj sa atom. ⁴ Lauo tonañ taêñ gêjam jakêsa-jakêsa sêkô e sêlic ñac luagêc tonjakwê ñaeb ñaôma mênjsêkô sêwiñ êsêac. ⁵ Êsêac têtêc taunj e sêpô dêducgenj sêkô, go êsêagêc sêsôm gêdêñ lauo gebe “Amboac ondoci asôm mata jali tau anğa ñacmatênêñ. ⁶ Enj gêmua tonac atom, Anôtô gêñu enj sa su. Taêm ênam biñ, tañ enj kêsôm gêdêñ amac gêdêñ gêmua Galilaia nanj ⁷ gebe ‘Oc sêkêñ ñamalacnê Latu êndêñ lau sec nêñ lemeñ nasênac enj êpi kakesotau ma ñabêc êtu têtêac, go êndi sa.’” ⁸ Lauo taêñ gêjam ênê biñ tau tonañ, ⁹ tec sêmu anğa sêo sêja ma têtônj biñ samob tonañ ñai gêdêñ ñacsenjomi 11 to lau ñagêdô samob. ¹⁰ Lauo tau tonac ñai Maria anğa Magdala agêc Joana ma Jakobonê têna Maria to lauo ñagêdô, tañ sêwiñ êsêac nanj, sêsôm biñ tonañ gêdêñ aposolo. ¹¹ Mago lau tonañ sêñô lauonêñ biñ tonañ ñai e amboac sêboaco ma sêkêñ gêwiñ atom. ¹² Tec Petere gêdi ma kêlêti gêja sêo jakêtuc kêninj kêsêp e gêlic obo kwalam-kwalam tau gêc ma gêñac lêma kêtui gêñ tonañja, go gêc gêmu gêja kêtiam.

Ñac luagêc sêja Emaus

(Mar 16:12-13)

¹³ Bêc tonañgenj ma lau tonañ nêñ ñac luagêc sêja malac tenj, ñaê Emaus, nanj gêc Jerusalem ñagala, ñasawa kêtôm ockatu ñasawa têtêac, ¹⁴ ma agêc sêjam biñ samob tonañ ñai kêtui biñgalôm gêdêñ taunj. ¹⁵ Agêc sêsôm biñ tau ma sênac matenj gêdêñ taunj sêmoa e Jesu tau jagêo lasê ma kêsêlêñ gêwiñ êsêagêc, ¹⁶ mago agêc matenjanô kainj tenj e sêjala enj atom. ¹⁷ Go Jesu kêtui kênac êsêagêc gebe “Biñ ondoci tec amagêc ajam kêtui biñgalôm gêdêñ taôm amoa intêna nec.” Ma êsêagêc sêpô dêducgenj sêkô. ¹⁸ Go agêcnêñ ñac tenj, ñaê Kleopa, gêjô enj awa gebe “Aôm ñac jaba tagenj tonac, tec gômua Jerusalem ma kôjala biñ, tañ sêgôm anğa malac gêdêñ ñasawa tecenac nanj atom me.” ¹⁹ Go Jesu kêtui kênac êsêagêc gebe “Biñ amboaci ondoci.” Tec êsêagêc sêjô enj awa gebe “Biñ tonañ kêpi Jesu anğa Nasaret. Enj propete, tañ kêsôm to gêgôm nê gêñ ñajana,

Anôtô to lau samob sêlic. ²⁰ Ma aêacma lau dabun̄sêga to kasêga sêkêñ enj gêdêñ lau-mêtôcwaga sebe sênac enj êndu e sêjac enj kêpi kakesotau. ²¹ Mago aêac tec taên kêka gebe Ñac tau tonañ oc ênam Israel sa. Binj tonañ mênkêsa ma galoc ñabêc kêtú têlêac. ²² Go aêacma lauo ñagêdô têtakê aêac gebe bêbêc kanucgenj sêja sêô ²³ ma têtap ênê ñawêlêlanj sa atom, tec sêmu sêmênj ma sêsôm gebe sêlic anjela seoc taun̄ lasê, nanj sêsôm gebe enj gêmôa mata jali. ²⁴ Tec aêacma lau ñagêdô sêja sêô ma têtap sa kêtôm tañ lauo sêsôm nanjenj. Mago ñac tau tec sêlic enj atom.”

²⁵ Go Jesu kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Melocagêc, tonêm ñalêlôm ñadanigenj e akênj gêwiñ binj samob, tañ propete sêsôm nanj atom. ²⁶ Ñandanj tonañ gêjac Kilisi ñawae gebe êôc, go êkôc nê ñawasi sa atom me.” ²⁷ Ma enj gêwa binj, tañ teto kêpi enj nanj, sa gêdêñ êsêagêc gêjac m anja Mose to propete samob nêñ.

²⁸ Ac sêsêlêñ e têdabinj malac, tañ sebe sêna nanj, ma enj gêgôm amboac gebe êôc lêlêc êsêagêc êna. ²⁹ Tec agêc sêsôm sepenj ducgenj gebe “Ômoa ôwiñ aêagêcmanj gebe kêtula ma oc jakêspêgac.” Tec enj kêsô gêja gebe êngônj êwiñ êsêagêc. ³⁰ Gêdêñ tañ sêngônj sêwiñ taun̄ sebe sêniñ gênj nanj, Jesu kêkôc polom mênjgêjam danje ma kêpô kêkôc jakêkêñ gêdêñ êsêagêc. ³¹ Ma agêc matenjanô ñakênkêñ kêsa e sêjala enj su ma malamê. ³² Gocgo agêc sêsôm gêdêñ taun̄ gebe “Kec, gêdêñ tañ enj kêsôm binj gêdêñ aêagêc anja intêna ma gêwa binj, tañ teto gêc nanj sa, ma nêñ ñalêlôm kepenj aêagêc nec atom me.”

³³ Ma gacgenj dêdi sêmu sêja Jerusalem e têtap êsêac 11 to nêñ lau ñagêdô, tañ sêkac taun̄ sa sêngônj nanj sa. ³⁴ Ma lau tonañ sêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Apômtau gêdi sa binjñanôgoc, tec geoc tau lasê gêdêñ Simon.” ³⁵ Go êsêagêc sêjac minj binj, tañ kêsa anja intêna to sêjala enj gêdêñ kêpô polom kêkôc nanj, gêdêñ êsêac.

Jesu geoc tau lasê gêdêñ nê ñacsenjomi

(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Joan 20:19-23; Apos 1:6-8)

³⁶ Sêsôm binj tonañ sêmoa ma Jesu tau kêsa jakêkô êsêac ñalunjenj ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Binjmalô êndênj amac.” ³⁷ Mago êsêac têtakê ma têtêc taun̄ ñanô seboc sêlic ñalau tenj. ³⁸ Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amboac ondoc tec atakê ma nêm ñalêlôm ulu-ulu kêtú asagenja. ³⁹ Alic lemoc to ockainj acgom, gebe aê tau tec kakô. Mênjamoasac aê alic acgom. Ñalaunê ñamêsôm to ñatêkwa amboac alic anja aênjoc nec gêc atom.” ⁴⁰ Kêsôm tonañ ma kêtôc lêma to akainj gêdêñ êsêac. ⁴¹ Êsêac têntac ñajam gêbôc nêñ ñalêlôm auc ma sêkêñ gêwiñ atom, sê taênj ñaômagenj. Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêm gênj taniñja tenj gêc tonec me masi.” ⁴² Ma sêkêñ

i sigob ñagêdô tenj gêdêñ enj. ⁴³ Ma enj kékôc su mênjenj êsêac sêlic.

⁴⁴ Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aênoc binj, tanj gêngônj gawinj amac ma kasôm gêdêñ amac nanj, tonec gebe Binj samob. tanj teto kêpi aê gêc Mosenê binjsu to propete ma Pesalem nanj, samob oc êtu tônj.” ⁴⁵ Go gêwa binj sa gêdêñ êsêac e nêñ kauc jakêsêp binj, tanj teto gêc nanj. ⁴⁶ Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Binj amboac tonec tec teto gêc gebe Kilisi êôc ñandanj ma êndêñ bêc êtu têlêac, go êndi sa anja ñacmatênêñ. ⁴⁷ Ma ênê lau sênam enj lanjô nasênam mêtê lau samuc samob gebe sênam taunj ôkwi e êsuc êsêacnêñ sec ôkwi. Êsêac sênam mêtê sênac m anja Jerusalem. ⁴⁸ Binj tonanj ñai ñasêwa-binj-sawaga amac. ⁴⁹ Alicgac me, binj tau, tanj Tamoc gêjac mata nanj, oc jakêñ wacêpi amac. Mago anjônj malac tonecgenj e ñaclai anja lôlôc êkwa amac auc acgom.”

Jesu kêpi undambê gêja

(Mar 16:19-20; Apos 1:9-11)

⁵⁰ Go gêwê êsêac sêsa Betania sêja e gêôc lêma sa ma gêjam mec êsêac. ⁵¹ Gêjam mec êsêac gêmoa e gêwi êsêac sinj ma Anôtô kékôc enj sa kêpi undambê gêja. ⁵² Go êsêac sêpônj aenduc gêdêñ enj ma sêc sêmu sêja Jerusalem kêtiam totêntac ñajam samucgenj. ⁵³ Ac sêmoa lôm dabunj sêwi sinj atom, sêlanem Anôtôgenj.

Nawae Najam kêtôm JOAN KETO

Nawae Najam kêtôm Joan Keto nec gêwa Jesu sa gebe Anôtônê Binj ênêc tenjen to tenjenja en, tañ “kêtu ñamalac mêngêmoa nom gêwiñ aêac”. Teto Nawae Najam ñam buku tau gêwa sa gebe Lau tê sêsam-sêsam nê, sêkên êwiñ Jesu gebe Kilisi tau, tañ Anôtô gêjac mata en nañ, Anôtônê Latu tau ma lau, tañ sêkên êwiñ en oc sêngônj materj jali nañ (20:31).

Joan Gêjac m nê Nawae Najam gêwa Jesu sa gebe Anôtônê Binj Tau ênêc tenjen to tenjenja, tañ ñaê lulu sêkwa taunjen. En keto gêntalô ñagêdô, tañ sêwaka Jesu sa gebe Kilisi, tañ Anôtô gêjac mata nañ, to Anôtônê Latu en. Go keto gêntalô ñabingalôm, tañ gêwa binj nañ Anôtô geoc lasê ña gêntalô tau nañ, ñam sa. Buku ñasêbu tonañ gêjac ñagêdô sêkên gêwiñ Jesu to tédaguc en ñaminj, mago ñagêdô sêli taun sa gêdên en ma sêjac jao taun e sêkênj gêwiñ en atom. Jesu to nê ñacsenjomi sêbinj taun tøj ñañêngosu, tec kêtû awê gêdên gêbêc, tañ sêkôc en tøj nañ, ma kêpi binj, tañ en kêkênj puc to gêjac êsêac têtac tøj gêdênj tañ ñacjo sêjac en kêpi ka ñanoc kêdabinj nañ. Joan keto binj tonañ gêc môlêlatu 13-17. Go sêkôc Jesu tøj to sêmêtôc ênê binj ma sêjac en kêpi ka e gêdi sa to jageoc tau lasê gêdên nê ñacsenjomi ñaminj nañ, teto gêc môkêlatu ñamuña.

Joan tec kêwaka binj tonec sa gêc awêgenj gebe Danjôn materj jali ñam kêsêp Kilisigenj. Anôtô gêsuj moasiñ ñanô gêdên ñamalac sêkôc ñaômagenj. Moasiñ tau en galocgenj gêjac m ma kêkên lau, tañ sêkênj gêwiñ Jesu gebe intêna to binjñanô ma danjônj materj jali ñamôkê en nañ ñawae (14:6). Go Joanê binj taujala ten tonec gebe gê døj gênj ñanô undambêña kêpi ñamalacnênj gênj kêtôm bêcgenja amboac bu to mo ma ñawê to gejobwaga to nê domba ma wainmôkê to ñañanô.

Nadênañ

1. Binjandaj 1:1-18
2. Njackêsagu Joan ma Jesunê ñacsenjomi ñamataña 1:19-51
3. Jesu kêkôc nê sakinj sa gêjam mêtê lau gêmôa awêgenj 2:1-12:50
4. Jesunê bêc ñamuña anja Jerusalem to malac, tañ gêc malac tau ñagala nañ 13:1-19:42
5. Apômtau gêdi sa anjanacmatênênj ma geoc tau lasê 20:1-31
6. Nâtêkku gebe Apômtau geoc tau lasê anja Galilaia gêwiñ 21:1-25

Binj danjônj materj jaliña

¹ Anôtô kékêj undambê to nom atomgen nanj Bij tau gêmoa. Bij tau tonanj gêmoa jagêwij Anôtôgen, ma Bij tau nanj Anôtô tau. ² Anôtô kékêj undambê to nom atomgen nanj Bij tau gêmoa jagêwij Anôtôgen. ³ Anôtô kékêj gêj samob na enjen. Enj kékêj gêj tenj na enj masi nec atom. ⁴ Matej jali nam gêc Bij tau ma matej jali tau tonanj kêtû namalacnêj nawê. ⁵ Nawê tau tec mênjkêpô njakesec, mago njakesec gêjam auc atom.

⁶ Anôtô kêsakij namalac tenj, nê njâê Joanj. ⁷ Enj gêmêj gebe êwa Bij sa, gebe êwa nawê tau nam sa, gebe namalac samob sêjô ênê bij ma sêkêj êwij. ⁸ Nac tau tonanj nawê tau enj atom, gêmêj gebe êwa nawê nam sagenj.

⁹ Nawê nanô tau tonec mênjkêsêp nom e kêpô namalac samob. ¹⁰ Enj gêmoa nom ma Anôtô kékêj nom na enj, mago lau nomna sêjala enj atom. ¹¹ Enj gêmêj tau nê gamêj, mago nê lau sêkôc enj sa atom. ¹² Lau tanj sêkôc enj sa to sêkêj gêwij enj nanj, tec kékêj njac lai gêdêj êsêac gebe têtû Anôtônê njapalê. ¹³ Êsêacnêj nam kêsêp dec to têtac kêcac ma nac tenj kêka lasêna atom. Nêj nam jakêsêp Anôtôgenj.

¹⁴ Bij tau kêtû namalac mênjgêmoa gêwij aêac. Ma aêac talic ênê njawasi, tanj moasij to bijnanô gêjam enj auc nanj, ma njawasi tau kêtôm Tama kékêj gêdêj Latu tagenj. ¹⁵ Joanj gêwa enj nam sa kêcac awa sagenj gebe “Nac tau, nanj kasôm ênê bij gebe ‘nac tanj êndanjuc aê êmêj nanj, gêmunj aê gebe enj kêtû aênjoc namata.’”

¹⁶ Aêac samob takôc moasij to moasij anja gêj, tanj gêjam enj auc samucgen nanjoc. ¹⁷ Anôtô kékêj bijnu gêdêj Mose kêsôm lasê, ma moasij to bijnanô kêsa anja Jesu Kilisi nê. ¹⁸ Namalac tenj gêlic Anôtô atomanô, Anôtônê Latu tagenj, tanj gêngônj Tama labum nanj, gêwa enj nam sa.

Nackêsagu Joanj gêjam mêtê

(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ Juda sêsakij lau dabunwaga to Lewinê wakuc anja Jerusalem dêdêj Joanj sêja gebe têtû kênac enj gebe “Aôm asa.” Ma Joanj gêwa bij amboac tonec sa ²⁰ ma kêsôm lasê to gêsanj bij tenj auc atom, kêsôm lasêgenj gebe “Aê Kilisi tau atom.” ²¹ Tec êsêac têtû kênac enj gebe “Amboac ondoci, aôm Elia me.” Ma enj kêsôm gebe “Aê enj atom.” Tec têtû kênac enj gebe “Aôm oc propete tau me.” Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Masi.” ²² Go têtû kênac enj gebe “Aôm asa. Ôsôm acgom gebe awa bij sa êndêj lau, tanj sêsakij aêac nanj. Aôm taôm ôwa taôm sa acgom.” ²³ Tec enj kêsôm gebe

“Aê nac tenj awa, tanj gêmôêc gêmoa gamêj sawa gebe
 ‘Amansanj Apômtaunê intêna’
 amboac propete Jesaia kêsôm.”

²⁴ Go lau, tan Parisai sêsakinj êsêac nan, ²⁵ têtû kênac enj gebe “Aôm Kilisi tau atom ma aôm Elia atom, ma aôm propete tau atom, mago amboac ondoc tec kôsagu lau.” ²⁶ Tec Joan gêjô êsêac awenj gebe “Aê tec kasagu lau na bugen, ma nac tau, nan amac ajala enj atom nan, tec wackêkô amac nalunjen. ²⁷ Enj kêdaguc aê gêmênj, ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa nalêkônj atom.” ²⁸ Binj tonanj kêsa Betania, nan gêc Jordan namakenj ônêna, gamênj tan Joan kêsagu lau gêmoa nanj.

Anôtônê domba

²⁹ Nagelenj Joan gêlic Jesu gêdênj enj gêmênj ma kêsôm gebe “Kec, nê Anôtônê domba, tan kêsip namalacnênj sec su nan, tau tônê. ³⁰ Nac tau, tan njawa enj sa gebe ‘Nac tenj êndanjuc aê êmênj, nan gêmunj aê gebe enj kêtû aênoc namata.’ ³¹ Aê tec kajala enj kwananjenj atom, mago Anôtô gebe lau Israel sêlic enj, tec aê mênjkasagu lau na bugen.” ³² Joan gêwa binj njagêdô sa gebe “Aê galic Nalau kêsêp anja undambê amboac balôsi mênjgêmoa gêwinj enj. ³³ Aê tauc tec kajala enj kwananjenj atom. Mago nac, tan kêsakinj aê gamênj gebe jansangu lau na bu nan, kêsôm gêdênj aê gebe ‘Aôm oc ôlic Nalau êsêp mênjêmoa êwinj nac tenj. Ma nac tau tonanj oc ênsangu lau na Nalau Dabun.’ ³⁴ Binj tonanj aê galic, tec gawa sa gebe Anôtônê Latu enj.”

Jesunê nacsejomi namatana

³⁵ Nagelenj ma Joan to nê nacsejomi luagêc sêmu jasêkô kêtiam ³⁶ e Joan mataanô gêlic Jesu kêsêlênj gêmênj ma kêsôm gebe “Kec, nê Anôtônê domba.” ³⁷ Nacsejomagêc tau sênjô enj kêsôm binj tonanj, tec têdaguc Jesu sêja. ³⁸ Jesu kêsa tau ôkwi e gêlic êsêagêc têdaguc enj ma kêtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc asôm asagenj.” Ma êsêagêc sêjô enj awa gebe “Rabi” (tanam ôkwi gebe Mêtêmôkê), “aôm gôêc ondoc.” ³⁹ Ma enj kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Amênj, mênjalic.” Tec êsêagêc sêja sêlic gamênj, tan enj gêc nan, ma gêdênj bêc tonanj agêc sêmoa sêwinj enj. Ma binj tonanj gêdênj oc gebenj kwalamjenj.

⁴⁰ Naclagêc tan sênjô Joan kêsôm binj tau e agêc têdaguc Jesu sêja nan, nênj nac tenj tec Simon Petere lasi Andrea. ⁴¹ Nac tau kêtap têwa Simon sa kêtû namata ma kêsôm gêdênj enj gebe “Aêagêc atap Mesia tau sa” (tanam ôkwi gebe Kilisi). ⁴² Go gêwê têwa gêdênj Jesu gêja. Jesu mata gê enj ma kêsôm gebe “Aôm Joan latu Simon, tasam aôm gebe Kêpa acgom” (tanam ôkwi gebe Petere).

Jesu kêkalem Pilip agêc Natanael

⁴³ Nagelenj Jesu gebe êna Galilaia e gêdac Pilip ma kêsôm gêdênj enj gebe “Ôndanjuc aê.” ⁴⁴ Ma Pilip tau anja Andrea agêc Petere nênj malac Betsaida. ⁴⁵ Pilip gêdac Natanael ma kêsôm gêdênj enj gebe “Nac tanj Mose keto binj kêpi enj gêc binjsu

to propete teto nan, aêac atap en sêḡac. En Josep latu Jesu anḡa Nasaret.”⁴⁶ Ma Natanael kêsôm gêdêḡ en gebe “Gêḡ ḡajam teḡ oc mênḡesa Nasaret me.” Tec Pilip kêsôm gêdêḡ en gebe “Ômôêḡ ôlic.”⁴⁷ Jesu gêlic Nata nael gêdêḡ en gêja ma kêsôm kêpi en gebe “Kec, Israel ḡanô en, biḡdansaj teḡ gêc ênê ḡalêlôm atom.”⁴⁸ Natanael kêtû kênac en gebe “Gôlic aê anḡa ondoc.” Tec Jesu gêjô en awa gebe “Pilip gêmôêc aôm atomgen, ma aê galic aôm kôkô jambô ḡalabu.”⁴⁹ Ma Natanael gêjô en awa gebe “Mêtêmôkê, Anôtônê Latu aôm, Israelnêḡ kin aômgor.”⁵⁰ Go Jesu gêjô en awa gebe “Aê kasôm gêdêḡ aôm gebe Galic aôm kôkô jambô ḡalabu, tec kôkêḡ gêwiḡ aê nec me. Aôm oc ôlic ḡanô ḡagêdô êlêlêc gêḡ tonaj su.”⁵¹ Ma kêsôm gêdêḡ en gebe “Biḡḡanô, aê jasôm tobiḡḡanôḡen êndêḡ amac gebe Amac oc alic undambê êḡa ma Anôtônê anela sêpi sêsêp dêndêḡ ḡamalacnê Latu.” * sêjam ḡaê Petere ôkwi kesep taun awen gebe Kêpa. 1

2

Seḡ awê to ḡac ḡamoasiḡ anḡa Kana

¹ Nâbêc kêtû têlêac, go sêsi awê anḡa Kana Galilaijana ma Jesu têna gêmoa gêwiḡ. ² Ma sêkêḡ jaen gêdêḡ Jesu to nê ḡacsenomi gêja amboac tonaj gebe sêniḡ moasiḡ sêwiḡ. ³ Wain kêpa, tec Jesu têna kêsôm gêdêḡ en gebe “Êsêacnêḡ wain masi.” ⁴ Ma Jesu kêsôm gêdêḡ en gebe “Awê, aêagêcnêḡ asagen ḡagêdô gadêḡ taun. ḡoc noc mênḡkêsa atom tagen.” ⁵ Go têna kêsôm gêdêḡ sakinwaga gebe “En embe êsôm biḡ teḡ êndêḡ amac, nan anḡôm.” ⁶ Lau tau nêḡ kupoc buḡa 6 kêkô kêtôm Judanêḡ biḡ sêkwasiḡ taun têtû selecḡa. Ku tau tagen ḡalêlôm kêtôm sêsêwa bu bakep luagêc me têlêac êsêḡḡa. ⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Asuḡ bu êsêp ku tonaj e mênḡêc.” Tec êsêac sêsuḡ bu kêsêp e mênḡêc poap tagen. ⁸ Go kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Galoc akati ma akôc andêḡ ḡac-kêsaê-gêḡwaga ana.” Tec êsêac sêkôc sêja. ⁹ ḡac-kêsaê-gêḡwaga kêsaê e gêlic bu kêtû wain ma gêjam kauc ḡam. Tagen sakinwaga, taḡ sêsuḡ bu tau nan, tec sêjalagac. Go gêmôêc ḡac-gêjam-awêwaga ¹⁰ mênḡkêsôm gêdêḡ en gebe “Lau samob sêkêḡ wain ḡajam lau sênôm gêmuḡ e kêtôm, go sêkêḡ wain ḡaôma kêdaguc. Ma aôm kôgamiḡ wain ḡajam e galoc, go kôkêḡ.”

¹¹ Jesu gêjac m nê gêḡtalô kêpi gêḡ tonaj anḡa Kana Galilaijana ma geoc nê ḡawasi lasê, ma nê ḡacsenomi sêkêḡ gêwiḡ en.

¹² Gêgôm gêḡ tonaj su, go agêc têna ma lasii to nê ḡacsenomi sêsêp Kapanaum sêja jasêmoa tonaj bec ḡagêdô.

* **1:51:** ḡae Kêpa to ḡae Petere ḡam tagen gebe poc. Lau Juda

Jesu kêjanda têtulu-gêñwaga anğa lôm dabuñ
(*Mat 21:12-13; Mar 11:15-17; Luk 19:45-46*)

¹³ Judanêñ Pasa kédabin, tec Jesu kêpi Jerusalem gêja. ¹⁴ Anğa lôm dabuñ enj kêtap sa gebe lau sejoñ bulimakao to domba ma balôsi gebe lau sênam ôli, ma sêjô-monewaga sêngôñ sêwiñ. ¹⁵ Tec gêjam lêpoa kêtü bôcômbin ma kêjanda êsêac samob to nêñ domba ma bulimakao anğa lôm dabuñ sêsa awê sêja. Go kêsêwa sêjô-monewaga nêñ mone sin ma kêtin tebo pinpoñ. ¹⁶ Ma kêsôm gêdêñ lau-têtulu-balôsiwaga gebe “Akôc gêñ tau sa êsa awê êna. Anğôm Tamocnê andu Êtu andu sênam ôli gêñña atom.” ¹⁷ Ma nê ñacseñomi taêñ gêjam bin, tañ teto gêc nañ gebe “Gaim tauc su katu nêñ anduña.”

¹⁸ Tec Juda têtü kênac enj gebe “Aôm gôgôm gêñ amboac tonañ, nañ ôwa taôm sa ña gêñtalô ondóc êndêñ aêac.” ¹⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Embe anseñ lôm dabuñ tonec su ma oc jakwê sa êtôm bêc têtêac êtiam.” ²⁰ Tec Juda sêsôm gebe “Lôm dabuñ tecenec sêkwê sêmoa e jala 46 gêjaña, ma aôm tonañ gobe ôkwê sa êtôm bêc têtêac me.” ²¹ Jesu kêsôm bin lôm dabuñña tonañ kêpi tau ôli. ²² Gêdêñ tañ Anôtô gêñu Jesu sa anğa ñacmatênêñ nañ, nê ñacseñomi taêñ gêjam ênê bin tau tonañ ma sêkêñ gêwiñ bin, tañ teto gêc to bin Jesu kêsôm nañ.

Jesu kêjala lau samob

²³ Jesu gêmoa Jerusalem gêdêñ omsêga Pasa ma gêgôm gêñtalô lau taêsam sêlic, tec sêkêñ gêwiñ ênê ñaê. ²⁴ Mago Jesu kêkêñ tau pañ-pañ gêdêñ êsêac atom, gebe kêjala êsêac samob, ²⁵ ma kêpô lêna lau sêwa ñamalac teñ ñam sa êndêñ enña atom, gebe enj tau kêjala bin, tañ gêc ñamalacnêñ ñalêlôm nañ.

3

Jesu agec Nikodeme

¹ Parisainêñ ñac teñ gêmoa, nê ñaê Nikodeme. Enj Judanêñ kasêga teñ. ² Ñac tonañ gêdêñ gêbêc gêdêñ Jesu gêja ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm mêtêmôkê anğa Anôtônê tec gômôên, gebe gêñtalô tañ aôm gôgôm nañ, ñamalac teñ oc êngôm êtôm atom, Anôtô êwiñ enj acgom.” ³ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Binñanô, aê jasôm tobinñanôgeñ êndêñ aôm gebe Ñamalac teñ embe êtu wakuc atom, oc êtôm gebe êlic Anôtônê gamêñ atom.” ⁴ Go Nikodeme kêsôm gêdêñ enj gebe “Ñamalacanô êtôm gebe êtu wakuc êtiam amboac ondócgeñ. Oc êtôm gebe êsêp têna têtacclêlôm êtu dim luagêc ma êkôc enj êtiam me.” ⁵ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Binñanô, aê jasôm tobinñanôgeñ êndêñ aôm gebe Bu to Ñalau embe êkôc ñamalac êtu wakuc atom, oc êsô Anôtônê gamêñ êna atom. ⁶ Gêñ tañ ôli kêkôc nañ ôli, ma gêñ tañ Ñalau kêkôc nañ ñalau. ⁷ Ôñac

lêmam atom gebe kasôm gêdêñ aôm gebe ‘Amac atu wakuc êtiam.’⁸ Mu kêsêlêñ amboac kêsêlêñ. Aôm gônô ñakicsêa, mago mu-m to mutêpôê nan gôjam kauc. Lau tan Nalau kêkôc êsêac nan, nêñ biñ amboac tonan.’⁹ Ma Nikodeme gêjô enj awa gebe “Biñ tonan êtu anô amboac ondoc.”¹⁰ Jesu gêjô enj awa gebe “Israelnêñ mêtêmôkê aôm, mago gôjam kauc biñ tonec me.¹¹ Biñnanô, aê jasôm tobiñnanôgenj êndêñ aôm gebe Gêñ tan aêac ajala nan, tec asôm lasê, ma gêñ tan aêac alic nan, tec awa sa. Mago amac akôc aêacma biñ, tan awa sa nan, sa atom.¹² Aê kasôm biñ nomña gêdêñ amac, mago akêñ gêwiñ atom. Ma embe jasôm biñ undambêña êndêñ amac, oc akêñ êwiñ amboac ondoc.¹³ Namalac tenj kêpi undambê gêja atom, ñac tagen, tan kêsêp anja undambê gêmên nanjen. Enj Namalacnê Latu tau.¹⁴ Mose gêjac moac ñakatu sa anja gamên sawa ma oc sênac Namalacnê Latu sa êtôm tônê,¹⁵ gebe ñamalac samob, tan sêkên gêwiñ enj nan, sêngônj maten jali tenjen.”

¹⁶ Gebe Anôtô têtac gêwiñ ñamalac kainj tenj, tec kêkên nê Latu tagen gêmên gebe samob, tan sêkên gêwiñ enj nan, sênanja atom, sêngônj maten jali tenjen.¹⁷ Gebe Anôtô kêsakinj Latu tagen gêmên nom, gebe êmêtôc ñamalac atom, gêmên gebe ênam ñamalac kêsî.

¹⁸ Lau tan sêkên gêwiñ enj nan, oc êmêtôc êsêac atom. Ma lau tan sêkên gêwiñ enj atom nan, têtap mêtôc sagac, gebe sêkên gêwiñ Anôtônê Latu tagen nê ñaê atom.¹⁹ Mêtôc tau ñam amboac tonec gebe ñawê gêmên nom, mago ñamalac têtac gêwiñ ñakesec kêlêlêc ñawê su, gebe sêgôm nêñ secgenj.²⁰ Lau samob, tan sêgôm sec nan, têtac gedec ñawê ma oc nasêo lasê ñawê tau atom, gebe ñawê oc êmbu êsêacnêñ kolenj.²¹ Ma lau tan sêgôm biñnanô ñanô kêsî nan, tec oc nasêo lasê ñawê gebe êpô nêñ kolenj e ênêc awê, gebe sêgôm toAnôtôgenj.

Jesu agêc ñackêsagu Joan

²² Biñ tonan su, go Jesu to nê ñacsenjomi sêja gamên Judaianja. Enj gêmoa gêwiñ êsêac gêmoa tonan ma kêsagu lau.²³ Ma Joan kêsagu lau gêmoa Aion, tan gêc Salim ñagala nan amboac tonan gebe bu taêsam kêpoac tônê, tec lau sêja jakêsagu êsêac,²⁴ gebe gêdêñ tonan sêkên Joan gêngônj kapoacwalô atomgenj.

²⁵ Joan nê ñacsenjomi to ñac Judanja tenj ac sêpa taunj kêtû biñ sêkwasiñ taunj têtû selecña.²⁶ Go êsêac dêdêñ Joan sêja ma sêsôm gêdêñ enj gebe “Mêtêmôkê, ôlic acgom, ñac nan agêc amoa Jordan ñamakerj onêña awiñ taôm ma gôwa enj ñam sa nan, tec tau kêsagu lau ma samob dêdêñ enj sêja.”²⁷ Tec Joan gêjô êsêac awenj gebe “Ñamalac tenj tau êkôc gêñ tenj êtôm atom, Anôtô êkên êndêñ enj acgom.²⁸ Taôm anjôgac gebe kasôm gebe ‘Aê Kilisi atom, mago Anôtô kêsakinj aê gamun enj.’²⁹ Ñac tan

sêsi awê gêjac en ηawae nan, kêtû ηac-ênam-awêwaga. Mago ηac-ênamawêwaga nê ηac, tan jakêkô ma gêñô en nan, kêtû samuc ηac-ênam-awêwaga nê awa. Ma galoc aê amboac tonan têtac ηajam kêlêlêc samucgen. ³⁰ En êtôp ma aê jamêlinj.”

³¹ En tan anga lôlôc nan, kêlêlêc samob su. En tan nê ηam gêc nom nan, kêtû gêñ nomηa ma kêsôm binj nomηa. Ma en tan anga undambê nan, kêlêlêc samob su ³² Binj tan en gêlic to gêñô nan, tec gêwa sa, mago lau tenj sêkôc ênê binj sa atom. ³³ Ma lau tan sêkôc binj tonan sa nan, sêlôc kêtû tôñ gebe Anôtô en ηac binjnanôηa. ³⁴ ηac tan Anôtô kêsakinj en nan, kêsôm Anôtônê binj, gebe Anôtô kêkêñ ηalau gêdêñ en kêtôm dôñgenj atom, en kêsêwageñ. ³⁵ Tama têtac gêwiñ Latu, tec kêkêñ gêñ samob kêsêp en lêma. ³⁶ En tan kêkêñ gêwiñ Latu nan, êñgônj mata jali tenjenj. Ma en tan tanapêc gêdêñ Latunê binj nan, êlic gamêñ êñgônj mata jalinj atom, gebe Anôtô têtac ηandanj ginj en tôñgac.

4

Jesu agêc awê Samarianj

¹ Jesu kejala gebe Parisai sêñô en gêjam lau taêsam ôkwi têtû ηacsenjomi to kêsagu lau kêlêlêc Joan ηawae, ² Jesu tau kêsagu lau atom, ênê ηacsenjomigenj sêgôm, ³ tec gêwi Judaia sinj ma gêmu gêja Galilaia kêtiam. ⁴ Gamêñ tonan ηaintêna tagenj kêsâ Samarianjagenj gêja. ⁵ Tec en kêsêlêñ e gêô lasê malac Samarianj tenj ηaê Sukar gêc kôm, tan Jakob kêkêñ gêdêñ latu Josep nan ηagala. ⁶ Ma Jakobnê bumata kêpoac tonan. Jesu kêsêlêñ e têtwa gêbac tec gêñgônj bumata tau, ma oc amboac kêkô ηaluñgenj.

⁷ Go awê tenj anga Samaria kêsâ gêmêñ gebe êtê bu. Tec Jesu kêsôm gêdêñ en gebe “Ôkêñ bu mênjanôm.” ⁸ Gêdêñ tonan Jesunê ηacsenjomi sêsa malac sêja sebe sênam ôli mo. ⁹ Ma awê Samarianj tonan kêsôm gêdêñ en gebe “Aôm Juda ma aê awê Samarianj, mago amboac ondoc tec kotenj gebe jakêñ bu aôm ônôm nec.” (Gebe Juda to lau Samaria nêñ binj gelom tau atom.) ¹⁰ Go Jesu gêjô en awa gebe “Aôm embe ôjala gêñ, tan Anôtô kêkêñ nan, to ηac tan kêsôm gêdêñ aôm gebe Ôkêñ bu mênjanôm nan, go aômgenj otenj en gebe êkêñ bu mata jalinj êndêñ aôm.” ¹¹ Ma awê kêsôm gêdêñ en gebe “Apômtau, aômnêm laclu masi ma bu nec gacgenj kêsêp gêja su, ma aôm oc ôkôc bu mata jalinj tau anga ondoc. ¹² Aêac tamenj Jakob kêkêñ bumata tonec gêdêñ aêac. Êsêac to latui ma nê bôc sênôm bu tau. Aôm kôlêlêc enj su me.” ¹³ Go Jesu gêjô en awa gebe “Lau samob, nan sênôm bu tonec, oc êjô êsêac êtiam. ¹⁴ Mago tenj embe ênôm bu, tan aê oc jakêñ êndêñ en nan, oc bu êjô en

êtiã atom, êoc enj tônj endenj tônjgenj. Gebe bu, tanj aê jakênj êndênj enj nanj, êtu bumata êpulu anja ênê njalêlôm ma êkênj enj êngônj mata jali tenjenj.” ¹⁵ Tec awê tau kêsôm gêdênj Jesu gebe “Apômtau, ôkênj bu tonanj êndênj aê acgommanj, gebe bu êjô aê êtiã atom ma jamênj tonec êtu jatê buña êtiã atom.”

¹⁶ Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ôna ômôêc nêmkwenj, agêc amu amênj tonec.” ¹⁷ Tec awê gêjô enj awa gebe “Aênjoc akwenj masi.” Go Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Kôsôm jagêdênj gebe nêmkwenj masi. ¹⁸ Aôm gôjam njac lemenj tenj su, ma njac, tanj galoc gôjam gômoa nanj, nêmkwenj enj atom. Tec kôsôm jagêdênj.”

¹⁹ Ma awê kêsôm gêdênj enj gebe “Apômtau, aê galic aôm propete tenj. ²⁰ Aêac tamenj tetenj mec anja lôc tônê, ma amac tec asôm gebe atenj mec njamala gêc Jerusalem.” ²¹ Go Jesu kêsôm gebe “Awê, ôkênj êwinj aê gebe noc tenj oc mênjêsa, nanj atenj mec êndênj Tamoc anja lôc tônê to Jerusalem atom. ²² Amac tonanj atenj mec gêdênj njac, tanj ajala enj sapu nanj, ma aêac tec atenj gêdênj njac, tanj ajala enj nanj, gebe Anôtô ênam njamalac kêsî njamoasinj êsa anja Judanênj. ²³ Mago noc oc mênjêsa, ma noc tau kêdabinj su, ma êsêac, tanj tetenj mec njanô nanj, oc tetenj êndênj Tamoc tonjalau ma tobinjnanôgenj. Tamoc tec gesom lau, nanj tetenj mec amboac tonanj êndênj enj. ²⁴ Anôtô enj Njalau, ma êsêac, tanj tetenj mec êndênj enj nanj, tetenj tonjalau ma tobinjnanôgênj.” ²⁵ Ma awê kêsôm gêdênj enj gebe “Aê kajala gebe Mesia, tanj sêsam enj sebe Kilisi nanj, oc êmênj. Êndênj noc êmênjja, oc êwa binj samob njam sa êndênj aêac.” ²⁶ Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Njac tau aê, tec kasôm binj gêdênj aôm.”

²⁷ Gêdênj tonanj ênê njacsenjomi sêô lasê e têtakê, gebe gêjam binjalôm gêwinj awê tenj. Mago nênj tenj kêsôm gebe “Aôm gobe amboac ondoc,” me “Aôm kôsôm asagenj gêdênj enj,” nec atom. ²⁸ Awê tau gedec nê ku kêkô ma gêja malac jakêsôm gêdênj lau gebe ²⁹ “Amênj alic njac tenj, tê kêsôm njoc gênj, tanj gagôm nanj, samob lasê nê. Oc moae Kilisi tau me.” ³⁰ Tec êsêac sêsa anja malac dêdênj enj sêja.

³¹ Gêdênj njasawa tonangenj ênê njacsenjomi jatetenj enj gebe “Mêtêmôkê, ôniñ gênj.” ³² Tec enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aênjoc mo tenj tec gêc, amac ajala atom.” ³³ Ma ênê njacsenjomi sêsôm gêdênj tauñj gebe “Njac tenj kêkênj gênj taniñja gêdênj enj me.” ³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aênjoc mo tonec gebe janjôm njac, tanj kêsakinj aê gamênj nanj, nê binj êtu tônj to janac dabinj ênê kolenj. ³⁵ Amac asôm gebe ‘Ajônj aclê ênana acgom, go tajonj kôm njanô sa,’ asôm me masi. Ma aê tec jasôm êndênj amac gebe Aôc matemanô njac alic gênj kômñja gebe mo tau njakwac kêtû sôlôcgac. ³⁶ Njac-kejonj-sawaga kêkôc nê njali tec gêmoa ma gêjac njanô sênjgônj matenj jali tenjenjja sa,

e ñackêsêgêñwaga agêc ñac-kejon-sawaga lulugen têtac ñajam. ³⁷ Biñ tonec biññanô gebe ñac tenj kêsê ma ñac tenj kejon ñanô sa. ³⁸ Aê kasakinj amac gebe akôc kôm, tanj ajam atom nanj, ñanô sa. Lau tenj gêjam ñakôm su, ma amac akôc êsêac lemenjêdô su.”

³⁹ Lau Samaria taêsam anja malac tonanj sêkêñ gêwiñ enj kêtubij, tanj awê kêsôm lasê gêdêñ êsêac nanja gebe “Enj kêsôm aêñoc gêñ, tanj gagôm nanj, samob gêdêñ aê.” ⁴⁰ Amboac tonanj lau Samaria dêdêñ enj sêja ma teten enj gebe êmoa êwiñ êsêac. Tec enj gêmoa gamêñ tonanj kêtôm bêc luagêc. ⁴¹ Lau taêsam kêlêlêc sêkêñ gêwiñ enj kêtubij enj tau nê biñja, ⁴² ma sêsôm gêdêñ awê tau gebe “Aêac akêñ gêwiñ kêtubij aômñem biñjagenj atom, gebe aêac taun anjô to ajalagac gebe ñac tecenec kêtubij ñamalac samob nêñ kêsiwaga biññanô.”

Jesu gêgôm kinjê ñacnê latu ôli ñajam kêsâ

⁴³ Bêc luagêc tonanj gêjaña, go Jesu gêdi anja tonanj gêja Galilaia. ⁴⁴ Enj tau tec kêsôm lasê gebe “Propete tenj oc tetoc enj sa anja tau nê malac atom.” ⁴⁵ Gêdêñ tanj jagêô lasê Galilaia nanj, lau Galilaianja sêkôc enj sa kêtubij sêlic gêñ samob, tanj gêgôm gêdêñ om gêmoa Jerusalem nanja, gebe taun sêlic om tonanj sêwiñ. ⁴⁶ Amboac tonanj gêmu gêja Kana Galilaianja, tanj gêjam bu ôkwi kêtubij wain nanj.

Kinjê ñac tenj gêmoa Kapanau, nanj latu gêmac gêc. ⁴⁷ Ñac tau gêñô Jesu anja Judaia gêmêñ Galilaia ñawae ma gêdêñ enj jaketen enj gebe êsêp êwiñ enj naênjgôm ênê latu ôli ñajam êsa, gebe enj awa kêtubij dambê. ⁴⁸ Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Amac embe alic gêñtalô to gêñsêga atom, oc akêñ êwiñ atom.” ⁴⁹ Tec kinjê ñac kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, ôsêp ôwiñ aê ñagaô, gebe ñoc ñapalê oc êmac êndu.” ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôna, latôm oc êmoa mata jali.” Ñac tau kêkêñ gêwiñ biñ, tanj Jesu kêsôm gêdêñ enj nanj, ma gêja. ⁵¹ Kêsêlêñ gêmu kêsêp gêmoa ma nê sakinjwaga sêpuc enj tontôn sêja e sêsôm gêdêñ enj gebe “Latôm gêmoa mata jali.” ⁵² Enj kêtubij kênac ockatu ñasawa, tanj ñac tau ôli kêpôlac tau su nanja gêdêñ êsêac e sêsôm gêdêñ enj gebe “Gêdêñ nôgenj katun gêmu kêsâ ma ôli ñandan gawi enj sinj.” ⁵³ Ma tama kêjala gebe oc kêtôm tonanj, tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Latôm oc êmoa mata jali.” Amboac tonanj êsêac to nê gôlôac samob sêkêñ gêwiñ Jesu. ⁵⁴ Gêñtalô tonanj Jesu gêgôm kêtubij luagêc gêdêñ tanj gêmu anja Judaia gêja Galilaia nanj.

5

Ñac gêmac anja bugêjactonj ôli ñajam kêsâ

1 Tonê su ma Judanêḡ om teḡ kêdabinḡ, tec Jesu kêpi Jerusalem gêja. 2 Ma bugêjactorḡ teḡ kêpoac Jerusalem kêsi sacgêdô dombanḡa, sêsam ḡa Ebolai awenḡ gebe Betsada, ma andu sêlêb lemenḡ teḡ kêkô tonanḡ. 3 Lau togêmac taêsam sêc tonanḡ, matenḡpec to maginḡ kêsu ma ḡatêkwa kêtû golonḡ. [Êsêac sêoḡ gebe bu tau ḡakotonḡ-kotonḡ êsa 4 gebe Apômtaunê anjela teḡ kêsêp bu ḡatorḡ tau jakêjali bu tonanḡ kêsêp ḡasawa elêmê. Bu tonanḡ embe ḡakotonḡkotonḡ êsa ma ḡac teḡ embe êsêp êtu ḡamata, nanḡ oc ôli ḡajam êsa, gebe bu tonanḡ kepenḡ gêmac su palinḡ-palinḡenḡ.] 5 ḡac teḡ gêc tonanḡ, nanḡ gêmac gêc e ḡajala kêtôm 38. 6 Jesu gêlic ḡac tau gec ma kêjala gebe gêmac tonanḡ gêjam enḡ tōḡ kêtôm têm taêsam su, tec kêtû kênac enḡ gebe “Gobe ôlim ḡajam êsa me masi.” 7 Ma ḡac gêmac tau gêjô enḡ awa gebe “Apômtau, bu tonanḡ embe ḡakotonḡ-kotonḡ êsa, nanḡ ḡoc ḡac teḡ gebe êkêḡ aê jasêp bu ḡatorḡ tau jana nanḡ, gêmoa atom. Tauc gabe jana, tec ḡawapac ma lau sêmunḡ aê ḡapanḡ.” 8 Tec Jesu kêsôm gêdêḡ enḡ gebe “Ôndi sa, oc nêḡ mê sa ma ôsêlêḡ,” 9 e gacḡenḡ ḡac tau ôli ḡajam kêsa, gêôc nê mê sa ma kêsêlêḡ.

Ma gêḡ tonanḡ gêdêḡ sabat. 10 Tec Juda sêsôm gêdêḡ ḡac, taḡ ôli ḡajam kêsa nanḡ gebe “Sabat tec gêc, amboac tonanḡ kêtôm atom gebe ôc mê.” 11 Ma enḡ gêjô êsêac awenḡ gebe “ḡac nanḡ gêgôm aê ôlic ḡajam kêsa nanḡ, kêsôm gêdêḡ aê gebe ‘Oc nêḡ mê sa ma ôsêlêḡ.’ ” 12 Ma êsêac têtû kênac enḡ gebe “ḡac asa tê kêsôm gêdêḡ aôm gebe ‘Ôc nêḡ mê sa ma ôsêlêḡ.’ ” 13 Mago ḡac taḡ ôli ḡajam kêsa nanḡ, gêjam kauc, gebe lau taêsam sêkac sa sêmoa ma Jesu kêtaiḡ tau su anḡa êsêacnêḡ.

14 Tonê su ma Jesu kêtap enḡ sa gêmoa lôḡ dabunḡ ma kêsôm gêdêḡ enḡ gebe “Ôlic acgom, ôlim ḡajam kêsagac. Amboac tonanḡ ôḡgôm sec êtiam atom, gebe ḡenḡ teḡ êtap aôm sa êlêlêc gêmunḡḡa su atom.” 15 Go ḡac tau jakêsôm gêdêḡ Juda gebe “ḡac taḡ gêgôm aê ôlic ḡajam kêsa nanḡ Jesu.” 16 Amboac tonanḡ Juda senḡ oliḡ Jesu gebe gêgôm gêḡ amboac tonanḡ gêdêḡ sabat. 17 Tec Jesu gêjô êsêac awenḡ gebe “Tamoc gêjam kôm e mênḡgêdêḡ galoc, ma aê gajam kôm amboac tonanḡ.” 18 Kêtû tonanḡḡa Juda dêdib enḡ ḡanogenḡ sebe sênac enḡ êndû kêtû gêgôm sabat popocḡagenḡ atom, kêtû biḡ, taḡ enḡ kêsam Anôtô tau gebe Tama ma gêgôm tau kêtôm Anôtô nanḡḡa gêwiḡ.

Jesunê ḡaclai ḡam

19 Go Jesu gêjô êsêac awenḡ gebe “Biḡḡanô, aê jasôm to-biḡḡanôḡenḡ êndêḡ amac gebe Latu kêtôm gebe tau êḡgôm gêḡ teḡ atom. Gêḡ taḡ enḡ êlic Tama gêgôm nanḡ, go êḡgôm êtôm tonanḡ, gebe gêḡ, taḡ Tama gêgôm nanḡ, Latu gêgôm amboac tonanḡenḡ. 20 Tama têtac gêwiḡ Latu ma kêtôc gêḡ samob, taḡ enḡ tau gêgôm nanḡ, gêdêḡ enḡ ma oc êtôc kôm êlêlêc tonanḡ su

êndêñ eñ e amac oc êñac lememe. ²¹ Tama gêñu ñacmatê maten jali kêsa. Ma Latu tau êñu êsêac, tañ taê ênam nan, maten jali êsa amboac tonanjen. ²² Tama tau oc êmêtôc ñac ten atom. Eñ gêwi mêtôc sin samucgen gêdên Latu, ²³ gebe ñamalac samob tetoc Latu sa êtôm tetoc Tama sa. Ten embe etoc Latu sa atom, nan oc etoc Tama, tañ kêsakin eñ gêmên nan, sa atom amboac tonan.

²⁴ “Binñanô, aê jasôm tobinñanôgen êndên amac gebe Ñac tañ gêñô ñoc bin ma kêkên gawin ñac, tañ kêsakin aê nan, eñ gêñgôn mata jali tenjen. Ma eñ oc êô lasê mêtôc atom, eñ anja gêmec êndu tau jagelom gêñgôn mata jali. ²⁵ Binñanô, aê jasôm tobinñanôgen êndên amac gebe Noc ten oc mênêsa, ma noc tau kêdabin su gebe ñacmatê sênô Anôtônê Latu awa, ma êsêac, tañ sênô nan, oc sênğôn maten jali. ²⁶ Tama mata jali ñam gêc eñ tauña ma kêkên Latu mata jali ñam gêc eñ tauña amboac tonanjen. ²⁷ Ma kêkên ñaclai gêdên eñ gebe êmêtôc ñamalac gebe eñ Ñamalacnê Latu. ²⁸ Anac lememe atom, gebe noc oc mênêsa ma samob, tañ sêc sêô nan, oc sênô eñ awa ²⁹ ma mênêsa. Lau tañ sêgôm gen ñjam nan, sêndi sa sênğôn maten jali. Ma êsêac, tañ sêgôm sec nan, sêndi sa gebe têtap mêtôc sa.

Lau sêwa Jesunê ñam sa

³⁰ “Aê katôm gebe tauc janğôm gêñ ten atom. Aê jamêtôc êtôm ganô. Tec ñoc mêtôc tau jagêdên gebe gagôm tauc ñoc bin atom, gagôm ñac, tañ kêsakin aê nanjen nê bin.

³¹ “Aê embe jawa tauc ñam sa, oc jawa sa êtôm atom. ³² Ñac ten gêwa aê ñam sa tec gêmoea, ma aê kajala bin, tañ gêwa sa kêpi aê nan, gebe binñanô. ³³ Amac tonan asakin lau dêdên Joan sêja, ma eñ gêwa binñanô ñam sa, ³⁴ mago bin, tañ ñamalac sêwa sa nan, aê nec kakôc sa atom, tagen kasôm bin tau gebe ênam amac kêsi. ³⁵ Joan kêtú ja, nan gelom ñawê kêpô gamên nan, ma amac abe atu samuc ênê ñawê têlagen. ³⁶ Ñoc bin gêwa aê ñam saña kêlêlêc Joanê su, gebe kôm tañ tamoc kêkên aê gebe janac dabin nan, tec gajam. Ma kôm tau gêwa aênoc ñam sa gebe Tamoc kêsakin aê. ³⁷ Ma Tamoc, tañ kêsakin aê nan, gêwa aênoc ñam sa. Amac anô ênê awa atom e alic eñ lanô atom. ³⁸ Ma ênê bin gêc amacnêm ñalêlôm atom, gebe akên gêwin ñac, tañ kêsakin aê nan atom. ³⁹ Mêtê tañ teto gêc nan, amac apuc atu dôbgen amoea, abe anğôn matem jali tenjen ñam jakêsêp bin tonan, ma bin tonan ñai gêwa aê ñam sagoc. ⁴⁰ Mago amac abe andên aê amên akôc matem jali ñam atom.

⁴¹ “Aê jakôc waec anja ñamalacnên atom. ⁴² Mago aê kajala amac têmtac gêwin Anôtôña gêc nêñ ñalêlôm atom. ⁴³ Aê gamên gajam Tamoc lanô, mago amac akôc aê sa atom. Ñac ten embe êmên ênam tau lanô, go akôc eñ sa. ⁴⁴ Amac tañ

akôc waem anġa taôm nêma matem gêdin waem anġa Anôtô tagen nê atom nan, atôm gebe akêñ êwiñ amboac ondoc. ⁴⁵ Taêm ênam gebe aê jandôn amacnêm biñ êndên Tamoc nec atom. Nac-êndôn-amacnêm-binwaga gêmoa, en Mose, tañ akêñ matem en amoa nan. ⁴⁶ Embe akêñ êwiñ Mose, oc akêñ êwiñ aê, gebe nac tônê tê keto biñ kêpi aê. ⁴⁷ Ma embe akêñ êwiñ biñ, tañ en keto nan atom, oc akêñ êwiñ aêñoc biñ amboac ondoc.”

6

Jesu gêlôm 5,000

(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Tônê su ma Jesu gelom bugêjacton Galilaiana, tañ sêsam ten gebe Tiberiana nan, namaken onêña gêja. ² Ma lau taêsam tédaguc en sêja, gebe sêlic gêntalô, tañ en gêgôm gêdên lau gêmac nan. ³ Jesu kêpi lôc jagêngôn sic gêwiñ nê nacsenomi. ⁴ Ma Judanên omsêga Pasa kêdabin. ⁵ Jesu gêoc mataanô sa e gêlic lau taêsam dêdên en, ma kêsôm gêdên Pilip gebe “Aêac tanam ôli mo anġa ondoc gebe lau tonec sêniñ.” ⁶ Biñ tonan Jesu kêsôm gebe ênsaê en, gebe tau kêjala gên, tañ gebe êngômña nan. ⁷ Ma Pilip gêjô en awa gebe “Aêac embe tanam ôli mo na denari 200 ma mênakên nagec-nagec êndên êsêac êndên-êndêngeñ, mago oc êtôm atom.” ⁸ Go ênê nacsenominên ten, Simon Petere lasi Andrea, kêsôm gadên en gebe ⁹ “Napolê ten kêkôc mo lemeñ ten ma i luagêc tec gêmoa, mago gên tecenec oc êtôm lau taêsam tonec nai amboac ondoc.” ¹⁰ Go Jesu kêsôm gebe “Asôm gebe lau sêngôn sic.” Anġa gamên tonan gêgwan taêsam gêc. Amboac tonan lau, tañ sêngôn sic nan, amboac 5,000. ¹¹ Go Jesu kêkôc mo ma gêjam danġe, go gêjac sam gêdên lau, tañ sêngôn nan, ma gêgôm i amboac tonanġen gebe sêniñ êtôm têntac êwiñ. ¹² Sen e gêoc êsêac tôn, go kêsôm gêdên nê nacsenomi gebe “Anac nagêdôgêdô sa, gebe ten ênana atom.” ¹³ Mo lemeñ tenġen tecenan, mago lau sen e dedec nagêdô-gêdô gêcña, go sêjac sa kêsêp gadob 12 e mênġêc.

¹⁴ Namalac sêlic gêntalô, tañ en gêgôm nan, tec sêsôm gebe “Propete tañ êmên nom nan nac tau tonec binñanôgoc.” ¹⁵ Jesu kêjala gebe êsêac sebe sêmên sêjanġo en su ma sêkên en êtu nêñ kin, tec kêtaiñ taugen gêc kêpi lôc gêja.

Jesu kêsêlên gêmoa ñadembom ñaô

(Mat 14:22-23; Mar 6:45-52)

¹⁶ Kêtula, go nê nacsenomi sêsêp bugêjacton sêja ¹⁷ e sêpi wan ten sebe sêlac sêna Kapanam. Gamên ñakesec kêsa su, mago Jesu gêo lasê êsêac atom tagen, ¹⁸ ma mu gêbuc ñatêna e ñadembom secanô. ¹⁹ Sêlac e sêkên gamên kêtû sêga gêc wanġuña, go sêlic Jesu tau kêsêlên gêmoa ñadembom ñaôġen

mênjkêdabinj wanj ma têtêc tauj. ²⁰ Tec enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aê tau tonec, atêc taôm atom.” ²¹ Êsêac sebe nasêkôc enj êpi wanj, ma eb tagenj wanj kêsô gamêj, tanj sepej nanj.

Jesu kêtû mo ñanô danjôj maten jalinj

²² Nagelej lau, tanj sêmoa bugêjactoj ñamakenj ônêja nanj, sêlic gebe wanj tej kêpoac sêcluj gêwinj atom, wanj tagenj, ma Jesu tau gêwinj nê ñacsenjomi gêja atom, nê ñacsenjomi taunjenj sêja. ²³ Mago wanj ñagêdô anja Tiberia sêlac e jasêsô gamêj, tanj Apômtau gêjam danje ma kêkêj mo êsêac sej nanj ñagala. ²⁴ Gêdêj tanj lau sêlic Jesu to nê ñacsenjomi lanjôjmê nanj, ac sêpi wanj jasêsôm Jesu anja Kapanau.

²⁵ Êsêac têtap enj sa gêmoa bu makenj, tec sêsôm gêdêj enj gebe “Mêtêmôkê, aôm gêdêj ondoci gômôêj tonec.” ²⁶ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndêj amac gebe Amac asôm aê kêtû alic gêjtalôja atom, ac asôm aê kêtû aenj mo e gêoc amac tônia. ²⁷ Anjôm mocsac gêj tanija, tanj êtu palê nanj atom, mago anjôm mocsac gêj tanija, tanj ênêc e êkêj ñamalac sênjôj maten jali tenjenja nanj. Ñamalacnê Latu oc êkêj gêj tau êndêj amac gebe Tama Anôtô gêlôc gêdêj enj kêtû tônia sugac.” ²⁸ Ma êsêac sêsôm gêdêj enj gebe “Aêac anjôm amboac ondoci gebe anam Anôtônê kôm.” ²⁹ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Anôtônê kôm tau tonec gebe akêj êwinj ñac, tanj enj kêsakinj nanj.” ³⁰ Ma êsêac sêsôm gêdêj enj gebe “Aôm ônjôm gêjtalô ondoci gebe aêac alic ec akêj êwinj aôm. Aôm ônjôm asagenj. ³¹ Tamenj tec sej mana anja gamêj sawa kêtôm binj, tanj teto gêc nanj gebe ‘Enj kêkêj mo anja undambê gêdêj êsêac sej.’” ³² Go Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndêj amac gebe Mose kêkêj mo anja undambê gêdêj amac atom. Mo ñanô undambêja tonanj Tamoc tau kêkêj gêdêj amac, ³³ gebe ñac, tanj anja undambê kêsêp gêmêj ma kêkêj ñamalac sênjôj maten jali nanj, tec kêtû Anôtônê mo.” ³⁴ Ma êsêac sêsôm gêdêj enj gebe “Apômtau, ôkêj mo tonanj êndêj aêac enderj tôniaenja.” ³⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aê tauc tec katu mo ñamalac sêmoa maten jalinj tau. Ñac tanj êndêj aê êmêj nanj, mo êjô enj êtiam atom. Ma ñac, tanj êkêj êwinj aê nanj, bu êjô enj êtiam atomanô.

³⁶ “Aê tec kasôm gêdêj amac su gebe Amac alic aêgac, mago akêj gêwinj atom. ³⁷ Gêj samob, tanj Tamoc kêkêj gêdêj aê nanj, oc êndêj aê êmêj ma ñac tej embe êndêj aê êmêj, oc jamasuc enj atom. ³⁸ Aê kasêp anja undambê gamêj gebe janjôm tauc ñoc binj êtu tônia atom, janjôm ñac-kêsakinj aêwaga nê binj êtu tônia. ³⁹ Ma ñackêsakinj aêwaga tau nê binj amboac tonec gebe gêj samob, tanj kêkêj gêdêj aêja nanj, janam ñatenj sapu atom, janj samob sêndi sa êndêj bêc ñamuja. ⁴⁰ Tamocnê binj

tau tonec gebe lau samob, tañ sêlic Latu ma sêkêñ gêwiñ eñ nañ, gêngôñ materñ jali tengeñ ma aê êñu êsêac sêndi ña êndên bêc ñamuña.”

⁴¹ Juda sêli aweñ sa kêtú biñ, tañ kêsôm gebe “Aê mo kasêp anğa undambê gamêñ nañña.” ⁴² Ma êsêac sêsôm gebe “Ñac tonec Josep latu Jesu me masi. Têna agêc tama tec tajalagac. Ma amboac ondoc tec galoc eñ kêsôm gebe Aê kasêp anğa undambê gamêñ nec.” ⁴³ Tec Jesu gêjô êsêac aweñ gebe “Ali awem sa atom. ⁴⁴ Ñac ten kêtôm gebe tau êndên aê êmêñ atom. Tamoc tañ kêsakin aê gamêñ nañ, embe ê eñ, go aê jañu eñ êndi sa êndên bêc ñamuña. ⁴⁵ Teto gêc propetenêñ buku gebe ‘Anôtô oc êndôn ñamalac samob.’ Ma samob, tañ sêñô Tamocnê biñ ma sêkôc kauc anğa ênê nañ, tec dêdêñ aê sêmêñ. ⁴⁶ Ten gêlic Tamoc atom, ñac tagen, tañ kêsá anğa Anôtô tau nê nañ, taugen tec gêlic tama. ⁴⁷ Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndên amac gebe Eñ tañ kêkêñ gêwiñ nañ, gêngôñ mata jali tengeñ. ⁴⁸ Mo ñamalac gêngôñ materñ jaliña aê. ⁴⁹ Tamemi señ mana anğa gamêñ sawa, mago sêmac êndu. ⁵⁰ Mo tecenec kêsêp anğa undambê gêmêñ gebe ten embe êniñ oc êmac êndu atom. ⁵¹ Mo mata jali, tañ kêsêp anğa undambê gêmêñ nañ aê. Ñamalac ten embe êniñ mo tau tonec, oc êngôñ mata jali tengeñ. Ma mo tau, tañ aê jakêñ nañ, tauc ôlic tec jakêñ gebe ñamalac samob sêngôñ materñ jali.”

⁵² Judawaga awenñsuñ gêôc ka tauñ ma sêsôm gebe “Amboac ondoc, ñac tonec kêtôm gebe êkêñ nê ôli aêac taniñ me.” ⁵³ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndên amac gebe Amac embe aniñ Ñamalacnê Latunê ôli to anôm ênê dec atom, oc matem jali ñam ênêc amacña atom. ⁵⁴ Eñ tañ geñ aêñoc ôlic to gênôm aêñoc dec nañ, gêngôñ mata jali tengeñ, ma aê oc jañu eñ sa êndê bêc ñamuña, ⁵⁵ gebe aêñoc ôlic kêtú gêñ taniñña ñanô tau, ma aêñoc dec kêtú gêñ tanômña ñanô tau. ⁵⁶ Eñ tañ geñ aêñoc ôlic to gênôm aêñoc dec nañ, gêmoa aê ñalêlôm ma aê gamoa eñ ñalêlôm. ⁵⁷ Tamoc mata jali kêsakin aê gamêñ, ma aê tec gamoa matoc jali kêtú Tamocña. Ma eñ tañ geñ aê nañ, êngôñ mata jali êtu aêña amboac tonanğen. ⁵⁸ Mo tau, tañ kêsêp anğa undambê gêmêñ nañ, kêtôm mo, tañ tamemi señ-señ ma sêmac êndu nañ atom. Eñ tañ geñ mo tonanğen êngôñ mata jali tengeñ.” ⁵⁹ Biñ tonanğen Jesu kêsôm gêdêñ kêdôn mêtê gêmoa lôm Kapanauñña.

Biñ dangôn materñ jaliña

⁶⁰ Ênê ñacseñomi gwalêkin sêñô biñ tonanğen ma sêsôm gebe “Biñ tonanğen ñawapac sec. Asa kêtôm gebe êkêñ taña.” ⁶¹ Jesu kêjala gêc tau gebe nê ñacseñomi sêli aweñ sa, tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biñ tonec kêtú kasec amac me. ⁶² Ma embe alic

Namalacnê Latu êmu êpi gamêñ, tañ andanğenğ gêngôñ nan êna, oc amboac ondoc. ⁶³ Nalau tagenğ êkênğ ñamalac sêngôñ materğ jali. Ôliñ oc ênam sa naeo. Bin tañ kasôm gêdênğ amac su nanğ, tau ñalau to mata jali. ⁶⁴ Mago amacnêm ñagêdô sêkênğ gêwiñ atom.” Jesu kêsôm binğ tonanğ gebe kêjala êsêac, tañ sêkênğ gêwiñ enğ atomña nanğ, ma kêjala ñac, tañ eoc enğ lasêña nanğ kawananğenğ. ⁶⁵ Tec kêsôm gebe “Kêtu tonanğña tec kasôm gêdênğ amac gebe Nac teñ kêtôm gebe tau êndênğ aê êmênğ atom, Tamoc êlôc êndênğ enğ acgom.”

⁶⁶ Gêdênğ tonanğ ênê ñacsenğomi gwanğkinğ sêwi enğ sinğ sêsêlênğ sêwiñ enğ kêtiam atom. ⁶⁷ Tec Jesu kêsôm gêdênğ êsêac lau 12 gebe “Ma amac abe aêc ana amboac tonanğenğ me.” ⁶⁸ Ma Simon Petere gêjô enğ awa gebe “Apômtau, aêac oc andênğ asa ana, anğôñ materğ jali tenğenğ ñam gêc aômgenğ nêm, binğ. ⁶⁹ Ma aêac akênğ gêwiñ to ajala gebe Anôtônê ñac dabuñ aôm.” ⁷⁰ Go Jesu gêjô êsêac awenğ gebe “Aê kajaliñ amac lau 12 sa me masi. Mago amacnêm ñac teñ kêtu Sadanğnê ñac.” ⁷¹ Enğ kêsôm binğ tonanğ kêpi Simon Isariot latu Juda, tañ gebe eoc enğ lasê nanğ. Êsêac lau 12 nêñ ñac teñ enğ.

7

Jesu to lasii

¹ Binğ tônê su ma Jesu kêsêlênğ gêmoa Galilalagenğ. Enğ gebe êsêlênğ êmoa Judaia atom, gebe Juda dêdib sebe sênac enğ êndu. ² Judanênğ omsêga Lômbec kêdabinğ. ³ Tec Ênê lasii sêsôm gêdênğ enğ gebe “Ôndi anğa tonec ma ôna Judaia gebe nêm ñacsenğomi sêlic kôm, tañ aôm ôngômña nanğ sêwiñ. ⁴ Nac teñ embe taê ênam gebe nê wae êtu tapa, nanğ êngôm nê gênğ ênêc lêlômgenğ atom. Embe ôngôm nêm kôm teñ, go ôtu awê êndênğ lau samob sêlic.” ⁵ Lasii sêsôm binğ tonanğ gebe sêkênğ gêwiñ enğ atom amboac tonanğ. ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdênğ êsêac gebe “Aênğoc noc kêdabinğ atom tagenğ, êmacgenğ nêm noc tec gêc ñapanğ. ⁷ Lau nomğña têtac gedec amac atom, têtac gedec aêgenğ, gebe gawa êsêac sa gebe nêñ kôm keso. ⁸ Taôm api ana alic om. Aê tec oc japi jawac êndênğ om tonec atom tagenğ, gebe aênğoc noc kêdabinğ atom.” ⁹ Binğ tonanğ kêsôm gêdênğ êsêac su ma gêmoa Galilaia.

Jesu gêlic om Lômbecña

¹⁰ Lasii sêpi sêja su sebe sêlic om, go enğ kêpi gêja amboac tonanğ, mago gêmoa awê atom, kêsiniñ taugenğ. ¹¹ Gêdênğ om tau Juda sesom enğ ma sêsôm gebe “Nac tau gêmoa ondoc.” ¹² Lau taêsam sêli awenğ sa kêtu enğña. Nğgêdô sêsôm gebe “Enğ ñac ñajam”, ma ñagêdô sêsôm gebe “Masi, enğ kêsau lau.” ¹³ Binğ tonanğ kêpi enğ, tec êsêacnênğ teñ kêsôm kêtu awê atom, gebe samob têtêc Juda.

14 Sêlic om e sêkô lungeņ, go Jesu kêpi lôm dabuņ jakêdônġ mêtê gêdêņ êsêac. 15 Tec Juda sêņac lemeņ ma sêsôm gebe “Ŋac tônê kêjala mêtê amboac ondoc, têdônġ eņ atom nec.” 16 Ma Jesu gêjô êsêac aweņ gebe “Aêņoc mêtê kêtu tauc êoc gêņ atom, Ŋac taņ kêsakiņ aê gamêņ naņ, nê gêņ. 17 Teņ embe taê ênam gebe êņgôm Anôtônê biņ êtu tônġ, oc êjala Ŋoc mêtê Ŋam gebe aņga Anôtônê me aê kasôm tauc Ŋoc biņ. 18 Ŋac taņ kêsôm tau nê biņ naņ, gebe êņgôm tau nê wae êsa. Ma Ŋac taņ gebe êņgôm Ŋac-kêsakiņeņwaga nê wae êsa naņ, eņ Ŋac biņŊanônġa ma keso teņ gêc eņġa atom. 19 Mose kêkêņ biņsu gêdêņ amac atom me. Mago amacnêm teņ kêmasaņ kêtu tônġ atom. Ma amac adib aê abe anac aê êndu êtu asageņġa.” 20 Lau tau sêjô eņ awa gebe “Ŋalau sec gêgôm aôm. Asa gebe ênac aôm êndu.” 21 Tec Jesu gêjô êsêac aweņ gebe “Aê gajam koleņ tageņ ma amac samob êņac lememe. 22 Mose kêsakiņ amac gebe asa Ŋapalê, (lêņ tau kê a aņga Mosenê atom, gelom aņga abeminêņ,) tec amac êsa lau gêdêņ sabat amboac tonaņ. 23 Embe sêsa Ŋac teņ êndêņ sabat gebe sensenġ Mosenê biņsu su atom, ma amboac ondoc tec têtmac Ŋandaņ gêdêņ aê gebe gagôm Ŋac teņ ôli samucgeņ Ŋajam kêsa gêdêņ sabat. 24 Amêtôc biņ êtôm alic geņ gêc dêmoêġa atom. Amêtôc akip Ŋam Ŋa êndêņgeņ êtôm mêtôc gêdêņ.”

Jesu eņ Mesia me masi

25 Ma lau Jerusalemġa Ŋagêdô sêsôm gebe “Ŋac tau, taņ dêdib sebe sênac eņ êndu naņ tônê me. 26 Alic acgom, eņ kêsôm biņ gêmoa awêgeņ, mago sêsôm eņ awa auc atom. Moae kasêga sêjala eņ gebe eņ Kilisi tau me. 27 Ŋac tônê aêac tajala ênê Ŋamgac. Mago Kilisi tau embe êmêņ, naņ Ŋac teņ êjala ênê Ŋam atom.”

28 Jesu kêdônġ mêtê gêmoa lôm dabuņ, tec kêsôm biņ kêkac awa sageņ gebe “Amac tec ajala aê to ajala Ŋoc Ŋam me masi. Tauc Ŋoc Ŋalêlôm kêkac aê tec gamêņ nec atom. Eņ taņ kêsakiņ aê naņ, Ŋac biņŊanoġa tau, naņ amac ajam kauc eņ. 29 Aê tec kajala engac, gebe aê aņga ênê, ma eņ kêsakiņ aê tec gamêņ.” 30 Êsêac dêdib eņ gebe sêkôc eņ tônġ, mago Ŋac teņ lêma kêsac eņ atom, gebe nê noc kêdabiņ atom tageņ. 31 Lau taêsam sêkêņ gêwiņ eņ ma sêsôm gebe “Kilisi tau embe êmêņ, oc êņgôm gêņtalô wakuc ondoc êlêlêc Ŋac tonec su.”

Juda sêsakiņ siņwaga gebe sêkôc Jesu tônġ

32 Parisai sêņô gebe lau sêli aweņ sa amboac tonaņ, tec lau dabuņsêga to Parisai sêsakiņ sakiņwaga sêja sebe sêkôc eņ tônġ. 33 Ma Jesu kêsôm gebe “Aê jamoa saunġeņ jawiņ amac acgom, go jandêņ Ŋac, taņ kêsakiņ aê gamêņ naņ jana. 34 Amac oc ansom aê e atap aê sa atom, ma gamêņ, taņ aê jangônġ naņ, amac oc atôm gebe naasa atom.” 35 Tec Juda sêsôm gêdêņ taunġ

gebe “Nac tône gebe êna ondoc, tec kêsôm gebe aêac tatap en sa atom nê. En gebe êndên lau Helen me. ³⁶ Bin tec en kêsôm gebe ‘Oc ansom aê e atap aê sa atom,’ ma ‘Gamên tan aê janğon nan, amac atôm gebe naasa atom,’ nec nam amboac ondoc.”

Bin kêpi bu mata jali

³⁷ Gêdên omsêga ñabêc kapôên ñamuña nan, Jesu gêdi ña ma kêsôm kêkac awa sagen gebe “Nac ten embe bu êjô en, go mênênôm anğa aênoc. ³⁸ Nac tan kêkên gêwiñ aê kêtôm bin, tan teto gêc nan, gebe ‘Bu mata jaliña êc ñasamac kapôên êsa anğa ênê ñalêlôm êna.’” ³⁹ Bin tonan en kêsôm kêpi Nalau. tan en gebe lau-sêkên-gêwiñwaga êkêc anğa ênê. Jesunê ñawasi kêsa atomgen, tec Nalau gêmên atom tagen.

Lau sêwa tauñ kêkôc

⁴⁰ Lau tan sênô bin tonan nên ñagêdô sêsom gebe “Nac tonê en propete tau, binñanô.” ⁴¹ Ma ñagêdô sêsôm gebe “Nac tône en Kilisi tau.” Mago ñagêdô sêsôm gebe “Kilisi êsa anğa Galilaia me. ⁴² Bin tan teto gêc nan, amboac tonec gebe Kilisi êsa anğa Dawidnê ñawê ma êsa anğa malac Betlehem, tan Dawid gêngon nan êmên.” ⁴³ Amboac tonan lau sêwa tauñ kêkôc kêtû Jesuña ⁴⁴ e lau ñagêdô sebe sêkôc en tôn, mago ñac ten lêma kêsac en atom.

Judanên laumata seken gêwiñ atom

⁴⁵ Sakiñwaga dêdên lau dabuñsêga to Parisai sêmu sêja ma nên ñataui sêsôm gêdên êsêac gebe “Amboac ondoc, tec akôc en atom nec.” ⁴⁶ Ma sakiñwaga sêjô êsêac awen gebe “Ñamalac ten kêsôm bin amboac ñac tône kêsôm nec atomanô.” ⁴⁷ Tec Parisai sêjô êsêac awen gebe “En gêwa amac ôkwi amboac tonanğen me. ⁴⁸ Amac alic kasêga to Parisai ten kêkên gêwiñ en su me. ⁴⁹ Mago lau tône sêjam kauc Mosenê binసు nan, acmên sêbacgac.”

⁵⁰ Go êsêacnên ñac ten, Nikodeme, tan gêmunğen gêdên Jesu gêja nan, kêsôm gêdên êsêac gebe ⁵¹ “Aêac embe tanô ñac ten nê bin to tajala gên, tan en gêgôm nan atom, binసు êmêtôc en me masi. Oc masi.” ⁵² Tec êsêac sêjô en awa gebe “Aôm anğa Galilaia amboac tonan me. Ôsala ôlic acgom, propete ten gêdi sa anğa Galilaia atom.”

⁵³ Êsêac sêc gêdên-gêdênğen sêja nên andu.

8

Jesu taê walô mockaino

¹ [Jesu kêpi Lôckatakwi gêja ² e bêbêcğen, go gemu gêja lôm dabuñ ma lau samob dêdên en sêja, tec gêngon sic ma kêdôn mêtê gêdên êsêac. ³ Ma binсутau to Parisai sêwê awê ten, tan

têtap en sa gêjac sêmôcwalô gêngic nan, jatetoc en kêkô êsêac ñaluñ. ⁴ Ma sêsôm gêdên en gebe “Mêtêmôkê, awê tonec lau têtap êsêagêc nê mockain sa. ⁵ Mose kêjatu gêc biñsu gebe têtuc lau amboac tonan ña poc êndu. Ma aôm oc ôsôm amboac ondoc.” ⁶ Êsêac sebe sêngôlin biñ êpi en, tec sêsau sêoc en ña biñ tonan. Jesu gewec ma lêmalatu keto gêñ gêc nom. ⁷ Ma êsêac têtuc kênac en sêoc aucgen sêmoa, tec en kêsa sa ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Amacnêm ñac, tañ nê sec masi nan, êtuc poc êpi awê tonec êtu ñamata.” ⁸ Kêsôm su ma gewec jaketo nê gêñ kêtiam. ⁹ Êsêac sêñô biñ tonan ma têtain tañ tagen-tagen. Lau ñanô sêc sêmuñ e sedec Jesu taugen kêkô gêwiñ awê, tañ kêkô ñaluñ nan. ¹⁰ Go Jesu kêsa sa ma kêsôm gêdên awê gebe “Awê tau, ma lau tau. Nêñ ten kêtin aôm me masi.” ¹¹ Ma awê tau kêsôm gebe “Apômtau, masianô.” Tec Jesu kêsôm gêdên en gebe “Ma aê latin aôm atom amboac tonanjen. Ôna ma ôngôm sec ten êtiam atom.”]

Jesu kêtuc ñawê nomña

¹² Go Jesu kêsôm biñ gêdên êsêac kêtiam gebe “Nom ñaja aê. Ñac tañ êndanuc aê nan, êsêlên tokesec atom, mata jali ñaja êpô enjen.” ¹³ Ma Parisai sêsôm gêdên en gebe “Taôm gôwa taôm nêñ biñ sa, tec nêñ biñ tonan biññanô atom.” ¹⁴ Go Jesu gêjô êsêac awen gebe “Aê tauc embe jawa tauc ñoc biñ sa, go ñoc biñ tonan biññanô gebe ñoc ñam, tañ kasa gamên to ñoc lêtêpôê, tañ jana nan kajalagac, mago amac ajam kauc ñam, tañ kasa gamên to ñoc lêtêpôê, tañ jana nan. ¹⁵ Amac amêtôc kôtôm ñamalacnên kauc. Aê kêmetôc ñac ten atom. ¹⁶ Aê embe jamêtôc biñ, go ñoc mêtôc tau biññanô, gebe aê taucgen gamoa atom, ñac tañ kêsakin aê nan, gêwiñ aê. ¹⁷ Teto gêc amac taôm nêñ biñsu gebe ‘Biñ tañ ñamalac luagêc sêwa sa kêpi tagen nan biññanô.’ ¹⁸ Aê tec gawa tauc ñam sa gamoa, mago Tamoc, tañ kêsakin aê nan, gêwa aê sa gêwiñ.” ¹⁹ Tec êsêac sêsôm gêdên en gebe “Tamam gêmoe ondoc.” Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Amac ajala aê atom, tec ajala Tamoc atom. Embe ajala aê, oc ajala Tamoc êwiñ.”

²⁰ Biñ tonan Jesu kêsôm gêmoe lôm dabuñ ma kêdôn lau gêmoe balêm, tañ kanom kêkô nan. Mago lau sêkam en tôn atom gebe ênê noc mênkêsa atom tagen.

Gamên tañ aê gabe lêna nan, amac atôm gebe naasa atom

²¹ Go kêsôm gêdên êsêac kêtiam gebe “Aê jana ma amac oc ansom aê e amac êndu tonêm secgen. Gamên tañ aê jana nan, amac atôm gebe naasa atom.” ²² Tec Juda sêsôm gebe “Moea gebe êjain tau, tec kêsôm gebe ‘Gamên tañ aê jana nan, amac atôm gebe naasa atom’ nec me.” ²³ Go en kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac anga elon, mago aê anga lólôc. Amac anga nom

tonec, mago aê ança nom tonec atom. ²⁴ Tec kasôm gêdêñ amac gebe Amac êndu tonêm secgeñ. Ma embe akêñ êwiñ gebe aê ñac tau tonec atom, oc amac êndu tonêm secgeñ.” ²⁵ Ma êsêac sêsôm gêdêñ eñ gebe “Ma aôm asa.” Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Êtu asageñña aê jasôm biñ êndêñ amac ñapañ. ²⁶ Aêñoc biñ jasôm êndêñ amac to jamêtôc amacña taêsam tec gêc. Ñac tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ, eñ ñac biññanôña, ma biñ tañ gañô ança ênê nañ, kasôm lasê gêdêñ ñamalac samob.”

²⁷ Eñ kêsôm biñ kêpi Tama gêdêñ êsêac, mago nêñ kauc kêsa atom. ²⁸ Go Jesu kêsôm gebe “Êndêñ tañ anac Ñamalacnê Latu sa nañ, ajala gebe aê tau tonec. Aê gagôm tauc ñoc gêñ atom, gêñ tañ Tamoc kêdôn gêêdêñ aê nañ, tec kasôm. ²⁹ Ma ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ, tec gêwiñ aê. Eñ gedec aê taucgêñ gamoa atom, gebe aê gagôm gêñ, tañ eñ gêlic ñajam nañ, ñapañ tec gamoa.” ³⁰ Eñ kêsôm biñ tonañ ma lau gwalêkiñ sêkêñ gêwiñ eñ.

Biññanô oc êñgamboac amac su

³¹⁻³² Go Jesu kêsôm gêdêñ Juda, tañ sêkêñ gêwiñ eñ nañ gebe “Amac embe amoa ñoc biñ ñalêlôm, oc atu aêñoc ñacsenomi ñanô “ma ajala biññanô e biññano tau engamboac amac su.” ³³ Tec êsêac sêjo eñ awa gebe “Abrahamnê ñawê aêac ma aêac atu lau teñ nêñ sakiñwaga atomanô, ma amboac ondoc tec kôsôm gebe ôñgamboac aêac su.” ³⁴ Go Jesu gêjô êsêac awen gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ amac gebe Ñamalac samob, tañ sêgôm sec nañ, têtû sec ñasakiñwaga. ³⁵ Sakliñwaga oc êñgôn andu enden tôngeñ atom, latu tec êñgôn enden tôngeñ. ³⁶ Latu embe engamboac amac su, ôc tec amoa nêñ lêtêgeñ. ³⁷ Aê kajalagac gebe Abrahamnê wakuc amac, mago amac adib abe anac aê andu ñam gebe aêñoc biñ wackêsêp amacnêñ ñalêlôm atom. ³⁸ Gêñ tañ aê galic ança Tamocnê nañ, tec kasôm. Ma biñ, tañ amac añô ança tameminê nañ, tec agôm amboac tonan geñ.”

³⁹ Ma êsêac sêjô eñ awa gebe “Tamemai Abraham.” Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Embe Abrahamnê ñapalê amac, nañ ançôm gêñ atôm Abraham acgom, ⁴⁰ ma galoc amac adib abe anac aê êndu. Aê kasôm biññanô, tañ gañô ança Anôtônê nañ, gêdêñ amac, tec abe anac aê. Abraham gêgôm gêñ amboac tonañ atom. ⁴¹ Amac agôm tameminê geñ.” Ma êsêac sêsôm gêdêñ eñ gebe “Mockaiñ teñ kêka aêac lasê atom, aêac tamemai tageñ tec gêmoa, eñ Anôtô.” ⁴² Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anôtô embe amac tamemi, oc têmtac êwiñ aê, gebe aê kasa ança Anôtônê, ma ança ênê tec gamêñ. Tauc kakac tauc tec gamêñ nec atom. Ñac tau tônê kêsakiñ aê gamêñ. ⁴³ Ambôac ondoc tec nêñ kauc kêsa kêpi aêñoc biñ atom. Ñam gebe amac

akêñ tañem aêñoc biñ akêtôm atom. ⁴⁴ Amac tamemi Sadañ tau, ma sec, tañ kêkac tameminê ñalêlôm nañ, abe añgôm ñanô êsa. Ñac tau tonañ tôc andañgeñ kêtú gêjac-ñamalac-ênduwaga ma eñ gêmôa biññanô ñalêlôm atom, gebe biññanô gêc eñña atom. Embe êsôm biñdansañ, oc êsôm tau nê geñ, gebe dansañtênato dansañmôkê eñ. ⁴⁵ Mago aê kasôm biññanô, tec akêñ gêwiñ aê atom. ⁴⁶ Amacnêm asa oc eoc aêñoc geo teñ lasê. Aê embe jasôm blññanô, ma amboac ondóc tec akêñ êwiñ aê atom. ⁴⁷ Ñac tañ aña Anôtônê nañ, gêñô Anôtônê biñ. Amac aña Anôtônê atom, tec añô ênê biñ atom.”

Jesu agêc Abraham

⁴⁸ Juda sêjô eñ awa gebe “Aêac asôm gebe aôm ñac Samarianja teñ, tec ñalau sec teñ gêôc aôm nec. Aêac asôm jagêdêñ me masi.” ⁴⁹ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Ñalau sec teñ gêôc aê atom. Aê katoc Tamoc sa, mago amac agôm aê êndu-êndugeñ. ⁵⁰ Tauc gasom waec atom. Ñac tañ gesom ñoc waec ma kêmêtôc biñ nañ, tec gêmôa. ⁵¹ Biññanô, aê jasom tobiññanôgeñ êndêñ amac gebe Ñac teñ embe êmansañ aêñoc biñ êtu tôñ, oc êlic gêmacanô atom endenj tôneñ.” ⁵² Ma Juda sêsôm gêdêñ eñ gebe “Galoc aêac ajala ñanôgeñ gebe ñalau sec teñ gêôc aôm. Abraham to propete sêmac êndu, mago aôm kôsôm gebe ‘Ñac teñ embe êmansañ aêñoc biñ êtu tôñ, oc ênsaê gêmacanô atom endenj tôneñ.’ ⁵³ Aôm kôlêlêc tamemai Abraham, tañ gêmac êndu nañ su me. Ma propete sêmac êndu. Aôm gobe ôñgôm taôm amboac asa.” ⁵⁴ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Embe jañgôm tauc waec êsa, oc ñoc waec ñanô masi. Tamoc tañ amac asôm gebe nêm Anôtô eñ nañ, tec gêgôm aê waec kêsa. ⁵⁵ Amac ajala eñ atom, mago aê tec kajala eñgac. Aê embe jasôm gebe Kajala eñ atom, oc jatu dansañtêna teñ jatôm amac. Mago aê kajala eñ tec kamasañ ênê biñ gamoa. ⁵⁶ Tamemi Abraham têtac ñajam gebe êlic aêñoc bêc e gêlic ma kêtú samuc.” ⁵⁷ Ma Juda sêsôm gêdêñ eñ gebe “Aômñêm jala kêtôm 50 su atom, ma gôlic Abraham amboac ondóc.” ⁵⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ amac gebe Abraham têna kêkôc eñ atomgeñ, ma aê gamoa.” ⁵⁹ Ma êsêac sejoñ poc sa sebe têtuc eñ. Tec Jesu kêtaiñ tau su aña lôm dabuñ kêsa awê gêja.

9

Ñac têna kêkôc eñ tomatapecgeñ mataano ñajam kêsa

¹ Jesu kêsêlêñ gêmôa e gêlic ñac teñ têna kêkôc eñ tomatapecgeñ. ² Ma nê ñacsenjomi têtú kênac eñ gebe “Mêtêmôkê, asa gêgôm sec, ñac tau me têna agêc tama, tec têna kêkôc eñ tomatapecgeñ.” ³ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Ñac tau

gêgôm sec atom. Têna agêc tama sêgôm sec atom. En matapec gebe Anôtônê kôm tenj êtu awê êpi enj. ⁴ Aêac tanam ñac, tanj kêsakinj aê nanj, nê kôm êndênj elenjagenj. Nakesec êsa nanj lau tenj oc sênam kôm tenj atom. ⁵ Aê gamoa nom, tec katu nom tau ñaja.” ⁶ Kêsôm binj tonanj ma kêkasôp kêsêp nom, go kêjalinj e ñalemonjoma jakêkênj kêpi ñac tau mataanô, ⁷ go kêsôm gêdênj enj gebe “Ôna ma ônsanjgu taôm anja bugêjactonj Siloam” (tanam ôkwi gebe “Ñac tanj sêsakinj enj nanj.”) Amboac tonanj tec enj gêja kêsagu tau su ma gêmu gêja tomataanô gêlic gamênj. ⁸ Ênê lau sackapoagêdô gêdênj tauja to êsêac, tanj gêmunjgenj sêlic enj ketenj-ketenj gênj nanj, sêsôm gebe “Ñac tanj gênj gônj ketenj-ketenj gênj nanj, ñac tau tonec me masi.” ⁹ Tec ñagêdô sêsôm gebe “Aec, ñac tau tonec.” Ma ñagêdô sêsôm gebe “Masi, ñac tenj, tanj lanjôñanô kêtôm tau nanj.” Ma ñac tau kêsôm gebe “Aê tau tonec.” ¹⁰ Go êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Asagenj gêgôm matamanô kêpoa lasê.” ¹¹ Ma enj gêjô Êsêac awenj gebe “Ñamalac tanj sêsam enj gebe Jesu nanj, kêlalinj lemonj mênjkêkênj kêpi matocanô. Go kêsôm gêdênj aê gebe ‘Ôna Siloam ma ônsanjgu taôm.’ Tec aê gaja kasagu tauc e matocanô kêpoa lasê.” ¹² Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Ma ñac tau gêmoa ondóc.” Enj kêsôm gebe “Aê gajam kauc.”

Parisai sêkip enj mataanô ñajam kêsa ñalênj sa

¹³ Ma êsêac sêwê ñac, tanj gêmunjgenj matapec nanj, dêdênj Parisai sêja, ¹⁴ gebe Jesu kêjalinj lemonj ma gêgôm enj mataanô kêpoa lasê tonanj gêdênj sabat tenj. ¹⁵ Go Parisai têtú kênac enj kêtiam kêtú mataanô kêpoa lasêña. Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ñac tau kêkênj nom ñalemonj kêpi matocanô ma kasagu tauc, tec matocanô galic gamênj.” ¹⁶ Tec Parisai ñagêdô sêsôm gebe “Ñac tonanj anja Anôtônê atom, gebe gêjam dabunj sabat atom.” Ma ñagêdô sêsôm gebe “ñac sec tenj oc êngôm gêñtalô kapôênj tônê ñai amboac ondócgenj.” Ma sêwa tauj kêkôc. ¹⁷ Ma sêsôm gêdênj matapec kêtiam gebe “Ma aôm taôm oc ôsôm binj amboac ondóc êpi ñac, tanj gêgôm matamanô kêpoa lasê nanj.” Tec enj kêsôm gebe “Enj propete tenj.”

¹⁸ Juda sêkênj gêwinj gebe enj gêmunjgenj matapec ma galoc mataanô kêpoa lasê nanj atom e sêmôêc ñac, tanj mataanô kêpoa lasê nanj, têna agêc tama. ¹⁹ Ma têtú kênac êsêagêc gebe “Amagêc latômi, tanj asôm gebe têna kêkôc enj tomatapecgenj nanj, ñac tau tonec me. Ma amboac ondóc tec galoc mataanô gêlic gamênj.” ²⁰ Ma têna agêc tama sêjô êsêac awenj gebe “Aêagêc ajala gebe latunji enj, tanj têna kêkôc enj tomatapecgenj. ²¹ Mago mataanô gêlic gamênj ñalênj tec aêagêc ajam kauc. Ma ñac tanj gêgôm enj mataanô kêpoa lasê nanj, aêagêc ajam kauc enj amboac tonanj. Atú kênac enj. Enj kêtú kapôênj sugac, tau

êsôm nê biñ.” ²² Têna agêc tama sêsôm amboac tonañ kêtú têtêc Judaña, gebe Juda sêsôm biñ kêpi tagen gebe “Ñac ten embe êsam Jesu gebe Kilisi,” nan têtin en su anga gôlôacnên. ²³ Têna agêc tama têtêc tonañ, tec sêsôm gebe “En tau kêtú kapôên sugac, atu kênac en tau.”

²⁴ Amboac tonañ sêmôêc ñac, tan gêmunjen matapec nan, kêtú luagêcña ma sêsôm gêdên en gebe “Otoc Anôtô sa. Aêac ajala gebe ñac tônê en ñac sec.” ²⁵ Tec en gêjô êsêac awen gebe “En embe ñac sec, oc janam kauc. Tagen tonec tec kajala gebe gêmunjen matocpec, mago galoc galic gamên.” ²⁶ Ma êsêac sêsôm gêdên en gebe “En gêgôm asagen gêdên aôm. En gêgôm matamanô kêpoa lasê ñalên amboac ondoc.” ²⁷ En gêjô êsêac awen gebe “Kasôm gêdên amacgac mago akên tanem atom. Abe anô asagen êtiam. Amac abe atu ênê ñacsenomi awin me.” ²⁸ Ma êsêac sêbu en ma sêsôm gebe “Aôm tec kôtu ênê ñacsenom, ma aêac tec atu Mosenê ñacsenomi. ²⁹ Aêac ajalagac gebe Anôtô kêsôm biñ gêdên Mose. Mago ñac tônê tec ajam kauc ênê ñam.” ³⁰ Tec ñac tau gêjô êsêac awen gebe “Tonañ gên kain ten gebe amac ajam kauc ênê ñam, mago gêgôm matocanô kêpoa lasêgoc. ³¹ Aêac tajala gebe Anôtô kêkên taña gêdên lau sec atom. Mago ñac ten embe êsap Anôtô tôñ ma êngôm ênê biñ ñanô êsa, nan Anôtô oc êkên taña en. ³² Gêdên andanjen e mêngêdên galoc aêac tanô ñac ten gêgôm ñac, tan têna kêkôc en tomatapecgen nan, mataanô kêpoa lasê ñawae ten atomanô. ³³ Embe ñac tônê anga Anôtônê atom, oc êtôm gebe êngôm gên ten atom.” ³⁴ Tec êsêac sêjô en awa gebe “Tênam kêkôc aôm tosec samucgen ma gobe ôndôn aêac me.” Ma têtin en kêsá gêja.

³⁵ Jesu gênô têtin en kêsá ñawae, go gêdên tan kêtap ñac lau sa nan, kêsôm gebe “Aôm kôkên gêwin Ñamalacnê Latu me masi.” ³⁶ Ma ñac tau gêjô en awa gebe “Apômtau, en asa gebe jakên êwin en.” ³⁷ Tec Jesu kêsôm gêdên en gebe “Aôm gôlic engac. En ñac tau, tan gêjam binjanm gêdên aôm gêmoa.” ³⁸ Ma ñac tau kêsôm gebe “Apômtau, aê kakên gêwin.” Ma kêpôn aduc gêdên en. ³⁹ Go Jesu kêsôm gêdên en gebe “Aê gamên nom tonec gebe jamêtôc ñamalac, gebe êsêac, tan sêlic gamên atom nan, sêlic gamên, ma êsêac, tan sêlic gamên sêmoa nan, matenpec êsa.” ⁴⁰ Parisai tan sêmoa sêwin en nan, ñagêdô sênô biñ tonañ ma sêsôm gêdên en gebe “Aêac matenpec amboac tonañ me.” ⁴¹ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac embe matempec, go sec ênêc amacña atom. Mago galoc asôm gebe ‘Aêac alic gamên,’ tec nêc sec kêsap amac tôñ.”

10

Jesu kêtú ñacgejob ñajam

1 “Biññanô, aê Jasôm tobiññanôgeñ êndên amac gebe Ñac tañ kêsô dombanên sapa gêja, mago kêsô sacgêdôña atom, kêgêli paliñ-paliñgeñ nan, kêtú ñacgeñgeñ to kêjanğowaga teñ. 2 Ma ñac tañ kêsô sacgêdôña nan, tec dombanên ñacgejob eñ. 3 Ñacgejobsacgêdôwaga gêlêc katam su gêdên eñ, ma domba sênô eñ awa ma eñ gêmôêc nê domba kêsam êsêacnên ñaêgeñ, ma gêwê êsêac ña sêja. 4 Kêkên nê domba sêsa awê su, go tau kêsêlên gêmun ma domba têdaguc eñ, gebe sêjala ênê awagac. 5 Ñac jaba teñ oc têdaguc eñ atom, oc sêc eñ, gebe sêjala lau jaba awen atom.” 6 Biñğôliñ tonan Jesu kêsôm gêdên êsêac, ma biñ tau, tañ kêsôm gêdên êsêac nan, sêlala ñam atom.

7 Go Jesu kêsôm biñ kêtiam gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndên amac gebe Aê katu domba ñasacgêdô. 8 Lau samob, tañ sêmun aê sêmên nan, geñgeñtêna to kêjanğowaga. Tagen domba sêkên tañen êsêac atom. 9 Aê katu ñasacgêdô. Teñ embe êsô aênageñ êna, oc ênam eñ kêsi. Eñ êsô êsa ma êtap nê gên êlôm tauña sa. 10 Geñgeñtêna gêmên kêtú gên tagen tonecña gebe ênam geñgeñ to êmbuc ma enenñageñ. Aê gamên gabe êsêac sêmoa maten jali ma nên gên êlêsuc êsêacgeñ.

11 “Ñacgejob ñajam tau aê. Ñacgejob ñajam tau êmac êndu êjô domba su. 12 Ñac tañ gêjôb kêtú awaña nan, eñ ñacgejob ñanô atom, ma domba têtú ênê gên atom. Eñ êlic kêam sec êmên, oc êwi domba sin ma êc êna, ma kêam sec mênênac to ênam domba tau salin-salin. 13 Eñ gejob kêtú awaña, tec gê go domba tau atom. 14 Ñacgejob ñajam aê, tec kajala ñoc gên ma ñoc gên sêjala aê, 15 kêtôm Tamoc kêjala aê ma aê kajala Tamoc. Ma aê jamac êndu jajô domba su. 16 Aênoc domba ñagêdô sêmoa. Êsêac anğa toñ sapa tonecña atom. Amboac tonan kôm tonec gêjac aê ñawae gebe jawê êsêac sêmên e sênô aê aoc têtú ton tagen ma ñacgejob tagen. 17 Aê jamac êndu gebe janğôn matoc jali êtiam. Kêtú biñ tonanña Tamoc têtac gêwiñ aê. 18 Ñac teñ êkôc matoc jali su anğa aênoc atom, tauc jakên êna. Natau aê tec jakên êna, ma natau aê tec jakôc su êtiam. Tamoc kêjatu aê gebe amboac tonan.”

19 Ma Juda sêwa tauñ kêkôc kêtiam kêtú biñ tonanña. 20 Êsêacnên gwalêkin sêsôm gebe “Ñalau sec teñ gêgôm eñ, tec kêtú meloc. Amac akên tañem eñ êtu asageñña.” 21 Ma ñagêdô sêsôm gebe “Ñac tonalau sec teñ oc êsôm biñ amboac tonan atom. Nalau sec teñ kêtôm gebe êngôm matenpec maten êlêc me.”

Juda têtin Jesu su

22 Kêdabin om-sêjac-kawi-lôm-dabuñña anğa Jerusalem ma komô. 23 Ma Jesu kêsêlên gêmoa lôm dabuñ gêmoa Salomonê lôm sêlêb. 24 Tec Juda sêgi eñ auc ma sêsôm gêdên eñ gebe

“Aô, aôm gobe aêac amoa totêntac lulu e êndênj ondocgenj. Aôm embe Kilisi tau, nanj ôsôm lasê êndênj aêac.”²⁵ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê kasôm gêdênj amacgac, mago amac akênj gêwiñ atom. Kôm tanj gagôm gajam Tamoc lanjô nanj, gêwa aê sa su.”²⁶ Ma amac akênj gêwiñ atom, gebe amac anja aênjoc dombanênj atom.²⁷ Aênjoc domba sênjô aê aoc ma aê kajala êsêac ma têdaguc aê.²⁸ Aê oc jakênj êsêac sênjônj matenj jali tenjenj. Êtôm têm samob oc sênaña atomanô ma tenj oc êjanjo êsêac su anja aê lemoc atom.²⁹ Tamoc tanj kêkênj êsêac gêdênj aê nanj, kêlêlêc samob su, ma ñac tenj kêtôm gebe êjanjo êsêac su anja Tamoc lêma atom.³⁰ Aêagêc Tamoc atu ñanô tagenj.”

³¹ Tec Juda sejonj poc sa kêtiam sebe têtuc enj êndu.³² Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê katôc kôm ñajam taêsam anja Tamocnê gêdênj amac alic, mago kêtû kôm tonanj ñai ñaondocña tec abe atuc aê êndu.”³³ Go Juda sêjô enj awa gebe “Aêac abe atuc aôm êndu kêtû kôm ñajam tenña atom, kêtû binj alôb-alôbña to kêtû aôm ñamalac, mago gôboa taôm kôtu Anôtôña.”³⁴ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Teto gêc amacnêm binjsu gebe ‘Aê kasôm gebe amac anôtôi.’ Teto gêc me masi.”³⁵ Enj kêsam lau, tanj Anôtônê binj gêdênj êsêac nanj, gebe anôtôi. Binj tanj teto gêc nanj, dansenj su atom.³⁶ Aê kasam tauc gebe Anôtônê Latu aê. Ma amboac ondoc amac asôm gêdênj aê, tanj Tamoc gêjam dabunj aê e kêsakinj aê kasêp nom gamênj nanj, gebe Kôsôm binj alôb-alôb.³⁷ Embe janam Tamocnê kôm atom, go akênj êwiñ aê atom.³⁸ Mago embe janam kôm tau, ma amac embe akênj êwiñ aê atom, nanj akênj êwiñ kômgenj ma ajala to nêm kauc êsa gebe Tamoc gêmoa aê ñalêlôm ma aê gamoa Tamoc ñalêlôm.”³⁹ Tec êsêac sebe sêkam enj tôñj êtiam, mago enj gêwê êsêac lemenj sa.

⁴⁰ Go gelom Jordan ñamakenj ônêña kêtiam jagêmoa gamênj, tanj gêmunjenj Joanj kêsagu lau nanj.⁴¹ Ma lau taêsam dêdênj enj sêja ma sêsôm gebe “Joanj gêgôm gêñtalô tenj atom, mago binj samob, tanj Joanj kêsôm kêpi ñac tonec nanj binjanô.”⁴² Amboac tonanj lau taêsam sêkênj gêwiñ enj anja tônê.

11

Lasara gêmac êndu

¹ Ñac tenj, nê ñaê Lasara, gêmac gêc Maria agêc têwao Marta nêñj malac Betania.² Maria nanj genj oso Apômtau ña gêñmalu ma gêbuñ ênê akainj ña môkêlauñ nanj, lu ñac Lasara êmac gêc.³ Tec luogêc sêsakinj binj gêdênj Jesu gebe “Apômtau, ôlic acgom, ñac tanj têmtac gêwiñ enj nanj, tec gêmac gêc.”⁴ Jesu gênjô binj tonanj ma kêsôm gebe “Tonanj gêmac êmac êndunja atom, êgôm enj gebe Anôtônê wae êsa. Ma Anôtô êwaka Latunê wae sa êwiñ.”

⁵ Jesu têtac gêwiñ Marta agêc lasio ma Lasara. ⁶ Eñ gêñô gêmâc tonañ ñawae su, mago gêñgôn gamên, tañ gêmoa nan, e bêc luagêc gêjaña acgom. ⁷ Go kêsôm gêdên nê ñacseñomi gebe “Aêac tamu tana Judaia êtiam.” ⁸ Tec ñacseñomi sêsôm gêdên enj gebe “Mêtêmôkê, galocgen Juda sebe têtuc aôm ña poc êndu, ma gobe ômu ôna tônê êtiam me.” ⁹ Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Bêc samuc teñ kêtôm ockatu ñasawa 12. Ñac teñ embe êsêlênj êndênj ocgenj, oc êndinj akainj êpi gêñ teñ atom, gebe êllc ñawê nom tonecña. ¹⁰ Ñac teñ embe êsêlênj êndênj êmbêc, oc êndinj akainj, gebe ñawê gêc ênê ñalêlôm atom.” ¹¹ Eñ kêsôm tonañ su acgom, go kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aêacnêñ ñac Lasara gêc bêc su, tec gabe najañu enj.” ¹² Ma ñacseñomi sêsôm gêdênj enj gebe “Apômtau, embe ênêc bêc, oc ênam enj sa nan.” ¹³ Binj tonañ Jesu kêsôm kêpi Lasara gêmâc êndu, mago êsêac seboc enj kêsôm kêpi tanêc bêc talêwanj tauñña. ¹⁴ Tec Jesu kêsôm lasê gêdênj êsêac gebe “Lasara gêmâc êndu. ¹⁵ Aê têtac ñajam gebe gamoa enj ñagala atom kêtû amacña, gebe akênj êwiñ. Amboac tonañ dandênj enj tana.” ¹⁶ Ma Tom, tañ sêsam enj gebe Ôlinbôm nan, kêsôm gêdênj ênê ñacseñomi ñagêdô gebe “Dawin enj tanamanj, gebe tamac êndu dawin enj.”

Jesu kêtû dandi sa to dangônj maten jali ñam

¹⁷ Jesu gêô lasê ma kêtap sa gebe Lasara gêc sêlêlôm bêc aclê su. ¹⁸ Betania tonañ gêc Jerusalem ñagala, intêna tau kêtôm ockatu ñasawa tagenj. ¹⁹ Tec Juda gwalêkinj dêdênj Marta agêc Maria sêja-sebe sênac êsêac têtac tônj êtu lunjña. ²⁰ Marta gêñô Jesu gêmênj ñawae ma kêpuc enj tônjtônj gêja, ma Maria gacgenj gêñgônj andu. ²¹ Marta kêsôm gêdênj Jesu gebe “Apômtau, aôm embe ômoa tonec, luc oc êmac êndu atom. ²² Ma kajala gêwiñ gebe Aôm embe otenj gêñ teñ êndênj Anôtô, oc Anôtô êkênj êndênj aôm.” ²³ Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Lômñac oc êndi sa.” ²⁴ Marta kêsôm gêdênj enj gebe “Aê kajalagac gebe êndênj bêc ñamu êndênj tañ ñacmatê sêndi sa nan, enj oc êndi sa êwiñ.” ²⁵ Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Sêndi sa to sêñgônj maten jali ñam aê. Ñac tañ êkênj êwiñ aê nan, êmac êndumanj, tagenj oc êngônj mata jali. ²⁶ Lau samob, tañ sêmoa maten jali ma sêkênj gêwiñ aê nan, sêmac êndu atomanô, sêmoa tenjenj. Kôkênj gêwiñ binj tonec me masi.” ²⁷ Ma awê tau kêsôm gêdênj enj gebe “Aec, Apômtau, aê kakênj gêwiñ gebe Kilisi Anôtônê Latu, tañ êmênj nom nan aôm.”

Jesu kêtanj

²⁸ Marta kêsôm binj tonañ su ma jagêmôêc lasio Maria mênkêsôm kelecgenj gêdênj enj gebe “Mêtêmôkê tec gêmoa ma gêmôêc aôm.” ²⁹ Maria gêñô e gêdi sa ôb tagenj gêdênj Jesu gêja. ³⁰ Jesu gêô lasê malaclêlôm atom, gacgenj gêmoa gamên, tañ

Marta jagêdac en nan. ³¹ Juda tañ sêjac Maria têtac tòn sênghôn andu sêwiñ nan, sêlic en gêdi seben kêsa gêja ma têdaguc en, seboc en êna sêô ma êtañ anja tônê.

³² Maria gêja e gêô lasê gamên, tañ Jesu gêmoa nan, jagêlic en ma gêu tau jagêc en akaiñña, go kêsôm gêdên en gebe “Apômtau, aôm embe ômoa tonec ma luc oc êmac êndu atom.”

³³ Jesu gêlic êsêac to Juda, tañ sêwiñ tauñ sêmên nan, têttañ e atê gêmô en ma kêlênim tau. ³⁴ Go Jesu kêsôm gebe “Amac atoc ñac tau gêc ondod.” Ma êsêac sêsôm gêdên en gebe “Apômtau, ômôên, go ôlic.” ³⁵ Jesu matasulu kêsa ³⁶ ma Juda sêsôm gebe “Alic acgom, têtac gêwiñ en ñanôgoc.” ³⁷ Ma êsêacnên ñagêdô sêsôm gebe “Ñac tau, nan gêgôm matapec mata gêlac nan, oc kêtôm gebe ênam Lasara sa e êmac êndu atom me masi.”

Jesu gêju Lasara mata jali kêsa kêtiam

³⁸ Jesu atê gêmô en kêtiam e gêô lasê sêô. Ma sêô tau nan pocgêsun, tec sêkên poc tapa gêsar auc. ³⁹ Tec Jesu kêsôm gebe “Akac poc tapa su.” Ma ñac gêmac nê luu Marta kêsôm gêdên en gebe “Apômtau, ñasu kêsa gebe gêc bêc aclê su.” ⁴⁰ Tec Jesu kêsôm gêdên en gebe “Aê kasôm gêdên aôm, embe ôkên êwiñ, oc ôlic Anôtônê ñawasi. Kasôm me masi.” ⁴¹ Go sêkac poc su, ma Jesu mata gedec ma kêsôm gebe “Tamoc, aê gajam danje aôm gebe kôkên tanjam aêgac. ⁴² Aê kajalagac gebe kôkên tanjam aê geden tòngeñ. Mago kasôm biñ tau kêtú lau tec sêkôsêkô necña, gebe sêkên êwiñ aôm kôsakiñ aê gamên.” ⁴³ Kêsôm biñ tonar su ma gêmôêc ña awa kapôên gebe “Lasara, ôsa ômôên.” ⁴⁴ Ma ñacmatê kêsa toobo, nan si en akaiñ to lêma tòn, ma toobo waenña, nan sêkwa en lanjônô auc nanjen gêmên. Go Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Anjamboac en su ma akên en êna.”

Lau dabuñsêga to Parisai sêkic Jesunê biñ

(Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Juda tañ dêdên Maria nan, nên taêsam sêlic Jesu gêgôm gên tonar e sêkên gewiñ en. ⁴⁶ Ma nên ñagêdô dêdên Parisai jatedôn gen, tañ Jesu gêgôm nan, ñawae gêdên êsêac. ⁴⁷ Tec lau dabuñsêga to Parisai sêkac laumata sa ma sêsôm gebe “Aêac danjôm amboac ondod. Ñac tônê tec gêgôm gênjalô taêsam. ⁴⁸ Aêac embe talicgen ma êngôm nê gên, oc lau samob sêkên êwiñ en ma Rom mênjsêjanjo aêacnên gamên tolaugen su.” ⁴⁹ Ma êsêacnên ñac ten, nê ñaê Kaiapa, tañ kêtú ñac dabuñsêga gêdên jala tonar gêmoa nan, kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac ajam kauc biñ. ⁵⁰ Ma nê m kauc kêsa kêpi biñ tonec atom gebe Ñac tagen êmac êndu êjô lau, go êmoasin amac êlêlêc lau samob sênaña su.” ⁵¹ Biñ tonar en kêsôm tau nê biñ atom. En kêtú ñac dabuñsêga gêdên jala tonar gêmoa, tec geoc ñalô tonar lasê kêpi Jesu êmac êndu êjô lauña. ⁵² En oc êmac êndu êjô lau

tecenanjen atom, en êkaton Anôtônê lau samob, tan sêngôn palip-palipjen nan, sa sêpi tagen amboac tonan. ⁵³ Gêdên bôc tonan êsêac sêjac m sêkic êna bin sênac en ênduŋa. ⁵⁴ Tonan su ma Jesu kêsêlên gêmoa awê kêsêp Juda ŋalêlôm kêtiam atom, kêtaiŋ taugen anŋa tonan gêja malac ten, ŋaê Epraim gêc kêsî gamên sawaŋa, jatonê ŋacsenjomi sêmoa tonan.

⁵⁵ Judanên Pasa kêdabin, tec lau taêsam anŋa gamên tonan sêpi Jerusalem sêja sêmuŋ Pasa ŋanoc, sebe sênac dabin taun. ⁵⁶ Êsêac sêsôm Jesu sêmoa lôm dabun ma sêsôm gêdên taun gebe “Amac abe amboac ondoc, abe en oc êmên êlic om êwiŋ me.”

Lau dabunŋêga to Parisai sêjatu bin gebe “Ŋac ten embe êjala gamên, tan Jesu gêmoa nan, go êsôm lasê gebe sêkôc en tôn.”

12

Maria gen oso Jesu

(Mat 26:6-13; Mar 14:3-9)

¹ Pasa atom tagen, bec 6gen gêc, tec Jesu gêô lasê Betania. Lasara tan Jesu gênu en sa anŋa ŋacmatênên nan, gêmoa malac tonan. ² Êsêac seno moasiŋ gêdên en anŋa tonan, tec Marta gêjam sakiŋ gêŋ ma Lasara gen gêŋ gêngôn gêwiŋ êsêac. ³ Go Maria kêkôc bu ŋamalu, tan ŋaôli kapôên nan, kekec ten mênjen oso Jesu akaiŋ ma gêbuŋ en akaiŋ ŋa môkêlauŋ e bu tau ŋamalu kêpôn popoc kêkô andu tonan ŋalêlôm. ⁴ Tec ênê ŋacsenjominên ten, Juda Isariot, tan gebe eoc en lasê nan, kêsôm gebe ⁵ “Amboac ondoc sêkên bu tau gêdên lau sêjam ôli ŋa denari 300 atom, gebe sêkên ŋaawa êndên lau ŋalêlôm sawa.” ⁶ En taê gêjam lau ŋalêlôm sawa, tec kêsôm bin tonan nec atom. En ŋacgenjen tec kêbic êsêacnên kanom, ma gêŋ tan lau sêkên kêsêp nan, en kêkôc sa. ⁷ Tec Jesu kêsôm gebe “Ondec enjen, en gêjam dôŋ aênoc bec sênsuŋ aênŋa. ⁸ Lau ŋalêlôm sawa tec sêngôn sêwiŋ amac ŋapan, ma aê oc janŋôn jawiŋ amac ŋapan atom.”

Sêkic Lasaranê bin

⁹ Judanên lau taêsam sêŋô en gêmoa tonan ŋawae tec sêja, mago sêja kêtû Jesu taugenŋa atom, sebe sêlic Lasara, tan Jesu gênu en sa anŋa ŋamatênên nan êwiŋ. ¹⁰ Lau dabunŋêga sêkic bin gebe sênac Lasara êwiŋ, ¹¹ gebe Juda taêsam sêja kêtû enŋa e sêkên gêwiŋ Jesu.

Jesu kêsô Jerusalem gêja

(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Ŋagelen ma lau taêsam, tan sêô lasê kêtû omŋa nan, sêŋô Jesu êna Jerusalem ŋawae, ¹³ tec sêôc tômtômlauŋ sêpuc en tôntôn sêja ma sêmôêc gebe “Osana, alanem en, nan gemên

gêjô Apômtau lanô nan, to Israelnêj kinj,”¹⁴ Jesu kêtap donjki ñalatu tenj sa ma gêngônj ñaô kêtôm teto gêc gebe

¹⁵ “Sion Latuo, ôtêc taôm atom.

Ôlic acgom. nêj kinj gêngônj donjki ñalatu tenj ñaô gêdêj aôm gêwac.”

¹⁶ Gêdêj tonanj Jesunê ñacsenjomi sêjala binj tonanj ñam atom. Mago gêdêj tanj Jesu kêkôc nê ñawasi sa su nan, ac taêj gêjam gebe binj tônê teto kêpi enj. tec sêgôm ñanô kêsa amboac tonanj,

¹⁷ Lau tanj sêwinj enj gêdêj gêmôêc Lasara anjga sêô ma gêju enj sa anjga ñacmatênêj nan, tec sêsôm binj tau lasê. ¹⁸ Amboac tonanj lau sêpuc enj tontônj sêja, gebe sêjô enj gêgôm gêntalô tonanj ñawaegac. ¹⁹ Ma Parisai sêsôm gêdêj tauj gebe “Kec, amac alicgac, amacnêj binj ñanô masi, lau samob jatêdaguc enjgenj.”

Helen ñagêdô sebe sêlic Jesu

²⁰ Ma Helen ñagêdô sêwinj êsêac, tanj sêpi Jerusalem sêja nan, sebe tetenj mec êndêj om. ²¹ Lau tau dêdêj Pilip anjga Betsaida Galilaiana sêja ma tetenj enj gebe “Apômtau, aêacmêj abe alic Jesu.” ²² Tec Pilip jakêsôm gêdêj Andrea ma Andrea agêc Pilip jasêsôm gêdêj Jesu. ²³ Ma Jesu gêjô êsêagêc awenj gebe “Ñanoc kêdabingac gebe Ñamalacnê Latunê ñawasi êsa. ²⁴ Binjnanô, aê jasôm tobinjnanôgenj êndêj amac gebe Janjom ñawê embe êsêp nom atom, oc êtu palê atom ma tau ênêc. Êtu palê acgom, go ênam ñanô taêsam. ²⁵ Ñac tanj têtac gêwinj gebe êmoa mata jali nan, oc ênam sapu. Ma ñac tanj têtac gedec tau gebe êmoa mata jali anjga nom tonec nan, oc êmoasinj enj êngônj mata jali tenjenj. ²⁶ Tenj embe ênam sakinj aê, nanj êndanjguc aêmanj ma gamêj, tanj aê janjônj nan, ñoc sakinjwaga oc êngônj êwinj. Tenj embe ênam sakinj aê, nanj Tamoc oc etoc enj sa.

Jesu gêwa tau sa gebe êmac êndu

²⁷ “Galoc aênjoc katuc kêlênim tau, ma jasôm binj amboac ondoc. Jasôm gebe ‘Tamoc, ônam aê kêsi êndêj noc tonec me.’ Masianô, aê gamêj kêtû noc tonecnja. ²⁸ Tamoc, ôngôm nêj ñaê ñawae êsa.” Ma binj tenj kêsa anjga undambê gêmêj gebe “Aê gagôm ñawae kêsagac, ma oc janjôm ñawae êsa êtiam.” ²⁹ Lau tanj sêkô nan, sêjô e sêsôm gebe “Wapap gêjac.” Ma ñagêdô sêsôm gebe “Anjela tenj kêsôm binj gêdêj enj.” ³⁰ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Awa tônê kêsa kêtû aênja atam, kêsa kêtû amacnja. ³¹ Galoc nom tonec ñatêm mêtôcnja. Galoc Anôtô êtinj nom tonec ñatau êsa êna. ³² Ma embe sêsuj aê sa anjga nom, oc jaê êsêac samob sa dêndêj aê sêmêj.” ³³ Binj tonanj enj kêsôm gebe êwa nê êmac êndu ñalêj sa. ³⁴ Tec lau sêjô enj awa gebe “Aêac tec anjô gêc binjsu gebe Kilisi tau oc êmoa tenjenj. Ma amboac ondoc aôm kôsôm sêsuj Ñamalacnê Latu sa acgom. Ñamalacnê

Latu tonê asa.”³⁵ Go Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ja tau oc êwê amac ŋasawa saunġeŋ ôwiŋ. Asalêŋ atôm lau, taŋ ja gêwê êsêac naŋ, gebe ŋakesec êtap amac sa atom. Ŋac taŋ kêsêlêŋ gêmoa ŋakesec ŋalêlôm naŋ, gêjam kauc gamêŋ, taŋ gebe êna naŋ.³⁶ Ja tec gêwê amac gêmoa. Amboac tonanġ akêŋ êwiŋ ja tau gebe atu ŋawê latui.”

Juda sêkêŋ gêwiŋ Jesu atom

Jesu kêsôm biŋ tonanġ su ma gêja kêsiniŋ tau gêdêŋ êsêac.³⁷ Eŋ gêgôm gêŋtalô kapôêŋ taêsam êsêac sêlic, mago sêkêŋ gêwiŋ eŋ atom,³⁸ gebe propete Jesaia nê biŋ êtu anô gebe

“Apômtau, asa lau sêkêŋ gêwiŋ aêacma jaenġ,
ma Apômtau geoc nê lêma ŋaŋaclai lasê gêdêŋ asa.”

³⁹ Amboac tonanġ êsêac têtôm gebe sêkêŋ êwiŋ atom gebe Jesaia kêsôm teŋ gêwiŋ gebe

⁴⁰ “Eŋ kêpô êsêac materjanô ôkwi

to gêjac kapoac êsêac e nêŋ ŋalêlôm ŋadani kêsa,

gebe materjanô sêlic gêŋ atom

to gêŋ ŋalêlôm sêjala biŋ atom ma sênam tauŋ ôkwi atom,

e jaŋgôm êsêac ŋajam êsa atom.”

⁴¹ Biŋ tonanġ Jesaia kêsôm gebe gêlic Jesunê ŋawasi to gêwa eŋ sêŋac.

⁴² Biŋ tonanġ gêc, mago kasêganêŋ taêsam sêkêŋ gêwiŋ eŋ, tagenġ sêsôm lasê atom kêtû Parisainġa gebe têtiniŋ êsêac su anġa gônacnêŋ atom.⁴³ Lau tonanġ ŋai têtac gêwiŋ waenġ, taŋ gêc ŋamalacġa naŋ, kêlêlêc waenġ, taŋ gêc Anôtôŋa naŋ su.

⁴⁴ Jesu gêmôêc gêc awêgeŋ gebe “Ŋac taŋ kêkêŋ gêwiŋ aê naŋ, kêkêŋ gêwiŋ aê atom, kêkêŋ gêwiŋ ŋac, taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ.⁴⁵ Ma eŋ taŋ gêlic aê naŋ, gêlic ŋac, taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ.⁴⁶ Aê ja tec gamêŋ nom, gebe ŋamalac samob, taŋ sêkêŋ gêwiŋ aê naŋ, nêŋ teŋ êmoa ŋakesec atom.⁴⁷ Ma ŋac teŋ embe êŋô aêŋoc biŋ ma êmansaŋ atom, naŋ aê oc jamêtôc eŋ atom, gebe aê gamêŋ gabe jamêtôc lau nomġa atom, gamêŋ gabe janam lau nomġa kêsi.⁴⁸ Ŋac taŋ kêpô aê siŋ ma kêkôc ŋoc biŋ sa atom naŋ, kêtap nê ŋac-êmêtôc-eŋwaga sa. Biŋ taŋ kasôm naŋ, êmêtôc eŋ êndêŋ bêc ŋamuŋa,⁴⁹ gebe aê kasôm tauc ŋoc biŋ atom, Tamoc tau, taŋ kêsakiŋ aê gamêŋ naŋ, kêjatu aê kêtû biŋ, taŋ jasôm to jawa sa naŋġa.⁵⁰ Ma aê kajala gebe ênê jatu kêtû danġônġ materŋ jali teŋgeŋ ŋam. Amboac tonanġ biŋ, taŋ gawê sa naŋ, gawa sa kêtôm Tamoc kêsôm gêdêŋ aê.” *

13

Jesu kêkwasiŋ nê ŋacsenġomi eŋkainġ

* 12:50: Denari tagenġ kêtû komwaganenġ ŋaoli bec tagenġa.

1 Om Pasa kêdabinj su ma Jesu kêjala nê noc êwi nom tonec sinj êndênj Tama ênaŋa gêsuj sa. Enj têtac gêwiŋj nê lau, taŋ sêmoa nom nanj ŋanô, ma têtac gêwiŋj êsêac e gêjac dabinj kêpi nê ŋacseŋomi. 2 Êsêac seŋ gêŋj sêŋgônj ma Sadaŋ kêbalinj binj kêsêp Simon Isariot latu Juda su, gebe eoc Jesu lasê. 3 Jesu kêjala gebe Tama kêkêŋj gêŋj samob kêsêp enj lêma to kêjala gebe mêŋkêsa anŋa Anôtônê ma oc êmu êndênj Anôtô êna êtiam, 4 tec gêdi sa anŋa tebo ma kêkôc nê ŋakwê ŋaôŋa su ma kêkôc obo sakinjŋa jakêjandinj. 5 Go kêkêc bu kêsêp laclu jagêjac m kêsagu ŋacseŋomi enjkainj ma gêbuŋj ŋa obo, taŋ kêjandinj nanj. 6 Gêgôm e jakêsa Simon Petere, go ŋac tau kêsôm gêdênj enj gebe “Apômtau, aôm gobe ônsanŋu aê ockainj me.” 7 Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Gêŋj taŋ galoc gagôm nanj, gôjam kauc malôgeŋj go ôjala.” 8 Ma Petere kêsôm gêdênj enj gebe “Masianô, aôm ônsanŋu aê ockainj atomanô.” Jesu gêjô enj awa gebe “Aê embe jansanŋu aôm atom, oc ôwê kainj aê atom.” 9 Ma Simon Petere kêsôm gêdênj enj gebe “Apômtau, amboac tonanŋ ockainjgeŋj atom, lemoc to môkêcapac êwiŋj acgom.” 10 Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ŋac taŋ gêlinj bu su nanj, êkwasiŋj tau êtiam atom, akainj tagenj, gebe enj kêtû selegcac. Amac atu seleg amboac tonanŋ, tagenj samob atom.” 11 Enj kêjala ŋaceoc-enj-lasêwaga su, tec kêsôm gebe “Amac samob atu seleg atom.” 12 Enj kesagu êsêac enjkainj su, go kêsô nê ŋakwê sa kêtiam jagêŋgônj sic ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amacnê m kauc kêsâ kêpi gêŋj, taŋ gagôm gêdênj amac nanj, me masi. 13 Amac tonanŋ asam aê gebe Mêtêmôkê to Apômtau, nanj asôm jagêdênj, gebe aê tau tonec. 14 Apômtau to mêtêmôkê tau aê embe jansanŋu amac emkainj, go ansanŋu taôm emkainj êndênj-êndênjgeŋj amboac tonanŋgeŋj, 15 gebe aê katôc ŋadônjdonj gêdênj amac gebe amac taôm anŋôm amboac gagôm gêdênj amac su. 16 Binjŋanô, aê jasôm tobinjŋanôgeŋj êndênj amac gebe Sakinjwaga kêlêlêc nê ŋatau atom, ma jaenwaga kêlêlêc ŋac, taŋ kêsakinj enj nanj atom. 17 Embe ajala binj tonanŋ ma embe anŋôm ŋanô êsa, oc aê aoc êôc amac.

18 “Ma Jasôm êpi amac samob atom. Aê kajala lau, taŋ kajalinj êsêac sa nanj. Mago binj, taŋ teto gec nanj, êtu anô gebe ‘Ŋac taŋ geŋj aêŋoc mo nanj, gêôc akainj sa gebe êka aê.’ 19 Binj tau ŋanô kêsâ atom tagenj, ma galoc jawa sa êndênj amac kwananŋgeŋj. Ma êndênj binj tau ŋanô êsa, go akêŋj êwiŋj gebe aê tau tonec. 20 Binjŋanô, aê jasôm tobinjŋanôgeŋj êndênj amac gebe Tenj embe êkôc ŋac, taŋ aê kasakinj enj nanj sa, oc êkôc aê sa. Ma tenj embe êkôc aê sa, oc êkôc ŋac, taŋ kêsakinj aê gamêŋj nanj sa.”

*Jesu kêtôc ŋac, taŋ eoc enj lasê nanj
(Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luk 22:21-23)*

²¹ Jesu kêsôm biñ tonañ su e katu kêlênim tau, go gêwa sa gêc awêgeñ gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndên amac gebe Amacnêm ñac teñ oc eoc aê lasê.” ²² Ma ñacsenjomi mateñanô gêdên taun ma sêjam kauc ñac, tañ eñ kêsôm biñ kêkanôn eñ nan. ²³ Ñacsenjominên teñ, tañ Jesu têtac gêwiñ eñ nan, gêngôn kési enña. ²⁴ Ñac tonañ tec Simon Petere kêsênic mata eñ ma kêsôm gêdên eñ gebe “Ôtu kênac eñ gebe biñ tonañ kêsôm kêpi asa.” ²⁵ Go Ñac tau kêsô Jesu asêtêkwa ñalabu gêja ma kêtû kênac gebe “Apômtau, asa.” ²⁶ Tec Jesu gêjô eñ awa gebe “Ñac tau tec aê oc jasac mo ñagêdô tôn ma jakên êndên eñ.” Go kêsac mo ñagêdô tôn ma kékôc jakêkên gêdên Simon Isariot latu Juda. ²⁷ Ñac tau geñ su, ma Sadan kêsêp ênê ñalêlôm gêja. Tec Jesu kêsôm gêdên eñ gebe “Gên tañ gobe ôngôm nan, ôngôm seben.” ²⁸ Ma êsêac samob, tañ sen gêñ sêmoa nan, nêñ teñ kêjala biñ, tañ Jesu kêsôm gêdên eñ nan, ñam atom. ²⁹ Nêñ ñagêdô seboc Jesu kêsôm gêdên eñ gebe “Ônam ôli aêacnên gêñ omña kwananjen,” gebe Juda kêbic kanom. Ñagêdô seboc eñ êkên gêñ êndên lau ñalêlôm sawa. ³⁰ Ñac tau geñ gêñ su ma gacgen kêsâ gêja. Ma gêbêcauc.

Biñsu wakuc

³¹ Juda kêsâ gêja su, go Jesu kêsôm gebe “Galoc Ñamalacnê Latunê ñawasi mênjkêsâ ma Anôtônê ñawasi kêsâ kêtû enña. ³² Anôtônê ñawasi embe êsa êtu enña, go Anôtô êkên tau nê ñawasi êndên eñ amboac tonañ. Ma êkên ênê ñawasi êsa seben. ³³ Ñapalêac, aê jamoa jawiñ amac ñasawa sauñgen êwiñ, go ansom aê. Ma biñ tañ kasôm gêdên Juda nan, galoc jasôm êndên amac amboac tonañ gebe Gamên tañ aê jana, amac atôm gebe naasa atom. ³⁴ Aê jakên biñsu wakuc teñ êndên amac gebe Akên nêm têtac gêwiñ elom tau. Akên nêm têtac gêwiñ elom tau êtôm aê têtac gêwiñ amac. ³⁵ Embe akên nêm têtac gêwiñ elom tau, go samob sêjala êndên tonañ gebe aênoc ñacsenjomi amac.”

Jesu kêsôm lasê gebe Simon Petere ênsê eñ auc (Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Ma Simon Petere kêsôm gêdên eñ gebe “Apômtau aôm ôna ondoc.” Tec Jesu gêjô eñ awa gebe “Gamên tañ aê jana nan, galoc kôtôm gebe ôndançuc aê nec atom. Malôgen, go ôndançuc.” ³⁷ Ma Petere kêsôm gêdên eñ gebe “Apômtau, amboac ondoc galoc katôm gebe jandançuc aôm atom. Aê jamac endu êtu aômña.” ³⁸ Tec Jesu gêjô eñ awa gebe “Aôm gobe ômac êndu êtu aênâ me. Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndên aôm gebe Talec oc êtañ atomgen, ma aôm ônsâ aê auc atu dim têlêac.

14

Jesu kêtû intêna daô lasê dandêñ Tameñña

¹ “Nêm ñalêlôm êtênim tau atom. Akêñ êwiñ Anôtô ma akêñ êwiñ aê. ² Tamocnê andu tec ñabalêm taêsam gêc. Embe ênêc atom, oc jasôm êndêñ amac gebe Jana jamansañ nêm gamêñ. ³ Aê jana jamansañ amacnêm gamêñ su acgom, go jamu jamêñ ma jakôc amac, gebe gamêñ, tañ aê gêngôñ nañ, amac aņgôñ awiñ. ⁴ Ma gamêñ, tañ aê jana nañ, ñaintêna amac alicgac.” ⁵ Tom kêsôm gêdêñ eñ gebe “Apômtau, gamêñ tañ aôm ôna nañ, aêac ajala atom, ma oc alic ñaintêna amboac ondóc.” ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Intêna aê ma biññanô to aņgôñ matem jali ñam aê. Ñamalac teñ oc êndêñ Tamoc êna atom, aê jawê eñ acgom. ⁷ Embe ajala aê, oc ajala Tamoc amboac tonañ. Galoc tec ajala eñ ma alic eñgac.”

⁸ Go Pilip kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Apômtau ôtôc Tamam êndêñ aêac alic, go êtôm aêac.” ⁹ Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “O Pilip, gamoa gawiñ amac e ñêñgeñ ma kôjala aê atom me. Ñac tañ gêlic aê nañ, gêlic Tamoc su. Amboac ondóc tec kôsôm gebe ‘Ôtôc Tamam êndêñ aêac.’ ¹⁰ Aê gamoa Tamoc ñalêlôm ma tamoc gêmoa aê ñalêlôm nec kôkêñ gêwiñ atom me. Biñ tañ kasôm gêdêñ amac nañ, aê tauc ñoc biñ atom. Tamoc tañ gêmoa aê ñalêlôm nañ, gêjam nê kôm tonañ. ¹¹ Akêñ êwiñ aê gebe gamoa Tamoc ñalêlôm ma Tamoc gêmoa aê ñalêlôm. Embe masi, go akêñ êwiñ êtu kôm tonañña. ¹² Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ amac gebe Ñac tañ kêkêñ gêwiñ aê nañ, ênam kôm, tañ aê gajam nañ amboac tonañ ma oc ênam êlêlêc tonañ su, gebe aê jandêñ Tamoc jana. ¹³ Ma gêñ samob, tañ ateñ anam aê tañôc nañ, oc jaņgôm ñanô êsa, gebe Latu êwaka Tamanê ñawasi sa. ¹⁴ Embe ateñ gêñ teñ êndêñ aê anam aê lañôc, oc jaņgôm ñanô êsa.

Jesu gêjac mata Ñalau Dabuñ

¹⁵ “Embe têtmac êwiñ aê, oc amansañ aêñoc biñsu. ¹⁶ Go aê jateñ êndêñ Tamoc ma eñ êkêñ amacnêm ênamawemwaga teñ gebe ômoa êwiñ amac teñgeñ. ¹⁷ Ñac tau Ñalau biññanôña, tañ lau nomña sêkôc eñ sa êtôm atom nañ, gebe êsêac sêlic to sêjala eñ atom. Amac tec ajala eñgac, gebe gêwiñ amac ma gêmoa amacnêm ñalêlôm.

¹⁸ “Aê oc jandec amac atôm mosêbu atom, aê oc jandêñ amac jawac. ¹⁹ Ñasawa saungeñ ma lau nomña sêlic aê êtiam atom, mago amac tec oc alic aê, gebe aê gaņgôñ matoc jali, tec amac oc aņgôñ matem jali amboac tonañgeñ. ²⁰ Êndêñ bêc ônê amac oc ajala gebe aê gamoa Tamoc ñalêlôm ma amac amoa aê ñalêlôm ma aê jamoa amac ñalêlôm.

²¹ “Nac tanj kékôc aêhoc biñsu sa ma kamasanj nanj, enj ñac têtac gêwiñ aêña. Nac tanj têtac gêwiñ aê nanj, Tamoc têtac êwiñ enj ma aê têtac êwiñ enj amboac tonanj ma jaoc tauc lasê jandêñ enj.” ²² Ma Juda, Isariot latu tonanj atom, kêsôm gédêñ enj gebe “Apômtau, aôm gobe oc taôm lasê êndêñ aêac, mago êndêñ lau nomña atom, nanj ñam amboac ondoc.” ²³ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Nac tenj embe têtac êwiñ aê ma êmansanj aêhoc biñ, oc Tamoc têtac êwiñ enj ma aêagêc andêñ enj naangônj awiñ enj. ²⁴ Ma ñac tanj têtac gêwiñ aê atom nanj, kêmasanj aêhoc biñ atom. Ma biñ tau, tanj amac anjô nanj, aêhoc biñ atom, Tamoc tanj kêsakiñ aê gamêñ nanj nê.

²⁵ “Biñ tonanj nanj aê gêngônj gawiñ amac tec kasôm gédêñ amac. ²⁶ Ma ênam-awemwaga Njalau Dabunj tau, tanj Tamoc êsakiñ mênênam aê lanjoc nanj, oc êndônj biñ samob êndêñ amac to êwa amacnêm kauc sa e taêm ênam biñ samob, tanj kasôm gédêñ amac nanj. ²⁷ Aê jandec biñmalô êndêñ amac ma aêhoc biñmalô oc jakêñ êndêñ amac. Mago jakêñ êndêñ amac amboac lau nomña sêkêñ nec atom. Nêm ñalêlôm êlênim tau to atêc taôm atom. ²⁸ Amac anjô aê kasôm gédêñ amac gebe jana ma oc jandêñ amac jamêñ êtiam. Embe têtac êwiñ aê, oc têtac ñajam êsa gebe jandêñ Tamoc jana, gebe Tamoc kapôênj kêlêlêc aê su. ²⁹ Biñ tau ñanô kêsâ atom tagenj, mago gabe jasôm êndêñ amac kwananjenj gebe êndêñ tanj ñanô êsa nanj akêñ êwiñ. ³⁰ Aê jasôm biñ gwalêkiñ êndêñ amac êwiñ atom, gebe nom tonec ñatau êmênj, mago oc êku aê tulu atom. ³¹ Tagenj aê gagôm gêñ, tanj Tamoc kêjatu aê nanj, gebe lau nomña sêjala aê têtac gêwiñ Tamoc. Andi sa ma taêc anja tonec tana.

15

Jesu kêtû wainmôkê ñanô

¹ “Wainmôke ñanô aê ma Tamoc kêtû kôm wainña ñatau. ² Njoc ñawalô samob, tanj gêjam ñanô atom nanj, oc eso êngic, ma samob, tanj gêjam ñano nanj, oc ênac ñasêli su gebe ênam ñanô êlêlêc. ³ Amac atu selec su kêtû biñ, tanj kasôm gédêñ amac nanjña. ⁴ Amoa aê ñalêlôm, oc jamoa amac ñalêlôm. Njawalô tenj embe naênđiñ êsô ñamôkê atom, tau ênêc, oc êtôm gebe ênam ñanô atom. Ma amac embe amoa aê ñalêlôm atom, oc amboac tonanj.

⁵ “Wainmôkê aê ma ñawalô amac. Nac tanj gêmoa aê ñalêlôm, ma aê gamoa enj ñalêlôm nanj, gêjam ñanô taêsam, gebe aê embe jawiñ atom, oc atôm gebe anjôm gêñ tenj atom. ⁶ Tenj embe êmoa aê ñalêlôm atom, oc sêmbaliñ enj siñ e êtu masê amboac ñawalô, tanj kêmêliñ ma sejonj sa nasêmbaliñ êpi ja gebe êniñ su. ⁷ Embe amoa aê ñalêlôm ma njoc biñ oc ênêc amacnêm ñalêlôm, ma embe têtac êwiñ gêñ tenj ma atenj, nanj oc akôc.

⁸ Embe anam njanô taêsam e atu aênoc nacsenomi, go anjôm Tamocnê nawasi êsa. ⁹ Aê têtac gêwiñ amac kêtôm Tamoc têtac gêwiñ aê. Amoa noc têtac gêwiñ, tan kepen amac auc nan njalêlôm. ¹⁰ Embe amansañ aênoc biñsu, oc amoa noc têtac gêwiñ, tan kepen amac auc nan njalêlôm, atôm aê kamasañ Tamocnê biñsu ma gamoa ênê têtac gêwiñ, tan kepen aê auc nan njalêlôm.

¹¹ “Bin tonañ naj samob kasôm gêdêñ amac, gebe noc têtac najam wacênêc amacnêm njalêlôm ma ênac dabij amacnêm têtac najam ênam amac auc. ¹² Aênoc biñsu tonec gebe Akêñ nêm têtac gêwiñ elom tau êtôm aê têtac gêwiñ amac. ¹³ Nac tan êmac êndu êjô nê lau nan, nê têtac gêwiñ kêlêlêc nêñgen su. ¹⁴ Amac êmbe anjôm gêñ, tan kajatu amac nan, oc atu aênoc lau. ¹⁵ Aê jasam amac gebe sakinwaga êtiam atom, gebe sakinwaga gêjam kauc gêñ, tan nê natau gêgôm nan. Aê kêsam amacgac gebe atu noc lau, gebe gêñ samob, tan ganjô anja Tamocnê nan, tec gaoc lasê gêdêñ amac su. ¹⁶ Amac tec ajaliñ aê sa atom, aê kajaliñ amac sa ma kasakiñ amac gebe ana ma anam njanô, ma amacnêm njanô tonañ ênêc napan. Ma gêñ tan aten anam aê lanjoc nan, Tamoc oc êkêñ êndêñ amac. ¹⁷ Aê jajatu amac gebe akêñ têtac gêwiñ elom tau.

Lau nomña têtac gedec Jesunê lau

¹⁸ “Lau nomña embe têtac endec amac, nan taêm ênam gebe têtac gedec aê kêtû namata. ¹⁹ Amac embe anja lau nomña nêñ, oc lau nomña têtac êwiñ amac, gebe êsêacnêñ najêdô amac. Mago aê kajaliñ amac sa anja lau nomña nêñ, gebe atu lau nomña êtiam atom, tec lau nomña têtac gedec amac. ²⁰ Taêm ênam biñ, tan kasôm gêdêñ amac nan gebe Sakiñwaga kêlêlêc nê natau su atom. Êsêac sêjanda aêgac, tec oc sêjanda amac amboac tonañ. ²¹ Gêñ samob tonañ naj oc sêngôm êndêñ amac êtu noc njaêña, gebe sêjala nac, tan kêsakiñ aê gamêñ nan atom. ²² Aê embe jamêñ to jawa biñ sa êndêñ êsêac atom, oc nêñ sec masi. Mago galoc embe taêñ ênam gebe sênsa nêñ sec auc, oc sêngôm naeo. ²³ Nac tan têtac gedec aê nan, têtac gedec Tamoc amboac tonañ. ²⁴ Aê embe janam kôm, tan nac ten gêjam atom nan, anja êsêacnêñ atom, go nêñ sec masi. Tagen galoc sêlic noc kôm tau su, mago têtac gedec aêagêc Tamoc. ²⁵ Amboac tonañ biñ, tan teto gêc êsêacnêñ biñsu nan, oc êtu anô gebe ‘Êsêac têtac gedec aê njanomagen.’

²⁶ “Êndêñ tan jasakiñ ênam-awemwaga anja Tamocnê êndêñ amac êmêñ, Nalau biñjanôña, nan êsa anja Tamocnê nan, oc êwa aê nam sa. ²⁷ Ma amac awa aê nam sa amboac tonañ, gebe amoa awiñ aê gêdêñ gajac m noc kôm e mênjêdêñ galoc.

16

¹ “Biñ tonañ ñai kasôm gêdêñ amac gebe têtmtac lulu e anañja atom. ² Êsêac oc têtin amac su anja gôlôacnêñ. Ñanoc oc mênêsa ma samob, tañ sênac amac êndu nañ, oc sênac amac gebe sêjam sakin gêdêñ Anôtô ña gêñ amboac tonañ. ³ Gêñ tonañ ñai oc sêngôm gebe sêjala Tamoc atom ma sêjala aê atom. ⁴ Biñ samob kasôm gêdêñ amac gebe êsêac embe sêngôm gêñ tau êndêñ ñanoc, nañ taêm ênam gebe biñ tau kasôm gêdêñ amac su.

Ñalau Dabuñ nê kôm

“Gêmungeñ kasôm biñ amboac tonañ gêdêñ amac atom, gebe tauc gêngôn gawin amac. ⁵ Ma galoc jandêñ ñac, tañ kêsakin aê gamêñ nañ jana, ma amacnêm ñac teñ kêtû kênac aê gebe ‘Ôna ondoc’ nec atom. ⁶ Aê kasôm biñ tonañ gêdêñ amac e amacnêm ñalêlôm ñawapac gêjam aucgeñ, ⁷ ma aê jasom biññanô êndêñ amac gebe jawi amac sin nec, oc êmoasin amac. Embe jawi amac sin atom, oc ênam-awemwaga êndêñ amac êmêñ atom. Embe jana, go jasakin eñ êndêñ amac êmêñ. ⁸ Ñac tonañ êmêñ, go êwaka lau nomña nêñ kauc sa êpi sec tau ma êpi biñgêdêñ to êpi Anôtônê mêtôc. ⁹ Êpi sec gebe sêkêñ gêwin aê atom. ¹⁰ Ma êpi biñgêdêñ gebe jandêñ Tamoc jana ma amac alic aê êtiam atom. ¹¹ Ma êpi mêtôc gebe Anôtô kêmêtôc nom tunc ñatau su.

¹² “Aêñoc biñ ñagêdô gwalêkin gebe jasôm êndêñ amacña tec gêc, mago galoc oc asip sa atôm atom. ¹³ Ma êndêñ tañ ñac ônê, Ñalau biññanôña, tau êmêñ nañ, oc êwê amac ajala biññanô tau tomalageñ, gebe eñ oc êsôm tau nê biñ atom. Biñ tañ eñ gêñô nangeñ, tec êsôm ma eoc biñ, tañ oc mênêsa nañ, lasê êndêñ amac. ¹⁴ Ñac tau oc êwaka aêñoc ñawasi sa, gebe eñ oc êkôc su anja aêñoc ma êsôm lasê êndêñ amac. ¹⁵ Tamocnê gêñ samob kêtû aêñoc. Amboac tonañ tec kasôm gebe Ñac tau êkôc su anja aêñoc ma êsôm lasê êndêñ amac.

Ñalêlôm ñawapac ênam tau ôkwi êtu têtntac ñajam

¹⁶ “Têlageñ acgom ma alic aê sapu, ma têlageñ êtiam, go alic aê êtiam.” ¹⁷ Ênê ñacseñomi ñagêdô sêsôm gêdêñ taun gebe “Biñ tonec amboac ondoc, tec eñ kêsôm gêdêñ aêac nec gebe ‘Têlageñ acgom ma alic aê sapu, ma têlageñ êtiam, go alic aê êtiam, ma ñalô tonec ‘Aê jandêñ Tamoc jana.’ ” ¹⁸ Ma Êsêac sêsôm gebe “Biñ tonec amboac ondoc, tec eñ kêsôm nec gebe ‘Têlageñ.’ Aêac tajala ênê biñ ñam atom nec.” ¹⁹ Jesu kêjala êsêac sebe têtû kênac eñ, tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac apuc taôm gebe kasôm gebe ‘Têlageñ acgom ma amac alic aê sapu, ma têlageñ êtiam, go alic aê êtiam me.’ ” ²⁰ Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ amac gebe Amac oc atañ ñanô e apuc tañjboa sa ma atañ ma lau nomña oc têtû samuc. Amac oc

amoa tonêm ñalêlôm ñawapacgeñ, mago nêmm ñalêlôm ñawapac tonañ oc ênam tau ôkwi êtu têtmac ñajam. ²¹ Awê teñ embe êkôc ñapalê, oc nê ñalêlôm ñawapac gebe nê noc kêdabinçac. Mago êndên tañ êkôc ñapalê su nañ, taê ênam ñandañ êtiam atom, têtac ñajam gebe kêkôc ñapalê kêtü awê sugac. ²² Amboac tonañ galoc tonêm ñalêlôm ñawapacgeñ amoa e êndên tañ jalic amac êtiam nañ, têtmac ñajam êsa. Ma lau teñ oc sêkôc têtmac ñajam su aña amacnêmm êtiam atom. ²³ Êndên bêc ônê oc atu kênac biñ teñ êndên aê êtiam atom. Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndên amac gebe Embe aten çêñ teñ êndên Tamoc anam aê lañôc, oc êkên êndên amac. ²⁴ Mênçêdên tonec amac aten çêñ teñ ajam aê lañôc atom. Aten oc akôc ma têtmac ñajam êsa samucgeñ.

Jesu kêku nom tau tulu

²⁵ “Biñ tonec ñai kasôm kêtü biñçoliñ çêdên amac. Ma ñanoc tau mênêsa, oc janam êtu biñçoliñ êndên amac êtiam atom, jawa Tamoc ñam sa êndên amac ênêc awêgeñ. ²⁶ Êndên bêc ônañ amac oc aten çêñ anam aê lañôc, nañ aê jasôm êndên amac gebe aê oc jateñ êndên Tamoc êtu amacña êtiam nec atom. ²⁷ Tamoc tau tec têtac çêwiñ amac, gebe amac têtmac çêwiñ aê ma akên çêwiñ gebe aê kasa aña Tamocnê tec çamên. ²⁸ Aê kasa aña Tamocnê tec çamên nom. Ma jawi nom siñ ma jandên Tamoc jamu jana êtiam.” ²⁹ Tec ênê ñacseñomi sêsôm gebe “Kec, galoc kôsôm çêc awêgeñ, çôjam kêtü biñçoliñ atom. ³⁰ Galoc aêac ajala gebe aôm kôjala biñ samob ma kôpô lêna lau gebe têtü kênac biñ teñ êndên aômña atom. Amboac tonañ tec aêac akên çêwiñ gebe aôm kôsa aña Anôtônê.” ³¹ Go Jesu çêjô êsêac awen gebe “Galoc akên çêwiñ me. ³² Alic acgom, noc teñ oc mênêsa, ma noc tau kêdabinç sugac, tañ sêsa amac êliñ-êliñ amoa nêmm êndênêndêngeñ ma oc andec aê taucgeñ jamoa, mago oc taucgeñ jamoa atom, gebe Tamoc çêwiñ aê. ³³ Aê kasôm biñ tonec çêdên amac gebe tobiñmalôgeñ amoa aê ñalêlôm. Aña nom tonec amac amoa tonêm ñalêlôm ñawapacgeñ, mago têtmac êpa sugen. Aê kaku nom tau tulu sugac.”

17

Jesu keteñ mec kêtü nê ñacseñomiña

¹ Jesu kêsôm biñ tonañ su, go mata gedec undambê ma keteñ mec gebe “O Tamoc, ñanoc kêdabinçac, ôkên Latômnê ñawasi êsa, gebe Latôm oc êkên aômnnêmm ñawasi êsa. ² Aôm kôkên en kêtü çêñ totau-totau samob ñatau, gebe êkên lau samob, tañ kôkên çêdên en nañ, sênçôn maten jali tençen. ³ Sênçôn maten jali ñam tonec gebe sêjala aôm Anôtô ñanô tagen açêc

Jesu Kilisi tau, tañ kôsakiñ eñ gêmêñ nanj. ⁴ Kôm tañ kôsakiñ aê gebe janam nanj, tec gajam e gajac dabiñ su ma kakêñ aômnêm ñawasi kêsa anja nom. ⁵ O Tamoc, galoc ôkêñ ñawasi, tañ gêc aomña nanj, êndêñ aê, ñawasi tañ gawê kainj gêdêñ nom masigeñ ma gamoa gawiñ aôm nanj.

⁶ “Aê gawa nêm ñaê sa gêdêñ ñamalêc, tañ kôkêñ gêdêñ aê anja lau nomña nêñ. Aômnêm gêñ êsêac, tec kôkêñ êsêac gêdêñ aê ma sêmasañ aômnêm biñ. ⁷ Galoc sêjala gebe gêñ samob, tañ kôkêñ gêdêñ aê nanj, anja aômnêmgeñ, ⁸ gebe biñ, nanj kôkêñ gêdêñ aê, tec kakêñ gêdêñ êsêac. Ac sêkôc sa e sêjala tonjanôgeñ gebe aê kasa anja aômnêm, ma sêkêñ gêwiñ gebe aôm kôsakiñ aê tec gamêñ.

⁹ “Aê kateñ kêtû êsêacña, kateñ kêtû lau nom-ñaña atom. Kateñ kêtû êsêac tañ kôkêñ gêdêñ aê nanña, gebe nêm gêñ êsêac. ¹⁰ Aêñoc gêñ samob kêtû aômnêm gêñ, ma aômnêm gêñ samob kêtû aêñoc gêñ, ma êsêac sêwaka aêñoc ñawasi sa. ¹¹ Aê tec janjôn nom êtiam atom, mago êsêacmêñ gacgeñ sêñgôn nom. Ma aê jandêñ aôm jawac. O Tamoc dabuñ, ômansañ êsêac gebe sêmoa nêm ñaê, tañ kôkêñ gêdêñ aê nanj ñalêlôm, ma têtû gêñ tageñ amboac aêagêc tageñ. ¹² Gêdêñ tañ gamoa gawiñ êsêac nanj, kamasañ êsêac sêñgôn tonêm ñaêgeñ, tañ kôkêñ gêdêñ aê nanj. Aê gajob êsêac e nêñ teñ gêjaña atom, ñac gêbac latu tageñ, gebe biñ tañ teto gêc nanj, êtu anô. ¹³ Galoc tonec aê jandêñ aôm jawac, ma biñ tonec jasôm anja nom êwiñ gebe ñoc têtac ñajam ênam êsêac auc samucgeñ. ¹⁴ Aê kakêñ aômnêm biñ gêdêñ êsêac ma lau nomña têtac gedec êsêac, gebe êsêac anja lau nomña nêñ atom, têtôm aê tauc anja nom atom amboac tonañ. ¹⁵ Aê jateñ gebe aôm ôkôc êsêac su anja nom atom, jateñ gebe ojop êsêac êndêñ ñac sec. ¹⁶ Êsêac anja nom atom têtôm aê anja nom atom. ¹⁷ Ônam dabuñ êsêac ña biñjanô tau, gebe aômnêm biñ kêtû biñjanô. ¹⁸ Aê kasakiñ êsêac sêmoa nom kêtôm aôm kôsaki ñ aê gamêñ nom. ¹⁹ Ma aê janam dabuñ tauc êtu êsêacña gebe êsêac têtû dabuñ tobiñjanô amboac tonañ.

²⁰ “Aê jateñ êtu êsêac tonec taungeña atom, jateñ êtu lau, tañ sêñô êsêacnêñ biñ e sêkêñ êwiñ aê nanña êwiñ ²¹ gebe samob têtû gêñ tageñ amboac aôm, Tamoc, gômoa aê ñalêlôm ma aê gamoa aôm ñalêlôm. Ma êsêac sêmoa aêagêc ñalêlôm, ec lau nomñc sêkêñ êwiñ gebe aôm kôsakiñ aê gamêñ. ²² Ma ñawasi, tañ kôkêñ gêdêñ aê nanj, tec kakêñ gêdêñ êsêac, gebe êsêac têtû gêñ tageñ amboac aêagêc tageñ. ²³ Aê gamoa êsêac ñalêlôm kêtôm aôm gômoa aê ñalêlôm, gebe ônac dabiñ êsêac têtû gêñ tageñ, ma lau nomña sêjala gebe aôm kôsakiñ aê gamêñ to têtac gêwiñ êsêac amboac têtac gêwiñ aê.

²⁴ “O Tamoc, aê gabe gêñ, tañ kôkêñ gêdêñ aê nanj, sêmoa

sêwiņ aê sêngôn gamêņ, taņ aê oc jaņgôn naņ, gebe sêlic aêņoc ŋawasi, taņ kôkêņ gêdêņ aê, gebe aôm têtmac gêwiņ aê gêdêņ nom ŋanô kêsa atom tagen. ²⁵ O Tamoc, ŋac gêdêņ, lau nomņa sêjala aôm atom, mago aê kajala aômğac, ma êsêac tonec tec sêjala gebe aôm kôsakiņ aê. ²⁶ Aê ŋawa nê m ŋaê sa gêdêņ êsêac ma oc jawa sa-jawa sa jamoa, gebe nê m têtmac gêwiņ aêņa ênêc êsêacnêņ ŋalêlôm ma aê jamoa êsêacnêņ ŋalêlôm.”

18

Sêkôc Jesu tôņ

(*Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luk 22:47-53*)

¹ Jesu kêsôm biņ tonañ su, go gêwiņ nê ŋacsenomi sêsa jaselom bu Kidron. Kôm tenj gêc bu ŋamakenj ônêņa, ma Jesu to nê ŋacsenomi sêsêp kômlelôm sêja. ² Juda taņ geoc enj lasê naņ, gêlic gamêņ tonañ kwananjen, gebe Jesu kêkac nê ŋacsenomi sa aņga tonañ elêmê. ³ Juda tau kêkôc lau matu tenj sa ma lau dabuņsêga to Parisai nêņ sakiņwaga ŋagêdô sêwiņ sêoc dawen to lamp ma laukasap sa jasêo lasê. ⁴ Jesu kêjala gêņ samob, taņ gebe êtap enj sa naņ kwananjen, mago kêsa jakêsôm gêdêņ êsêac gebe “Amac asôm asa.” ⁵ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Jesu Nasaretna.” Go enj kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Aê tau tonec.” Ma Juda taņ gebe eoc enj lasê naņ, kêkô gêwiņ êsêac. ⁶ Jesu kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Aê tau tonec,” ma êsêac sênu taunjen e jasêu taunj sêc. ⁷ Tec enj kêtû kênac êsêac kêtiam gebe “Amac asôm asa.” Ma êsêac sêsôm gebe “Jesu Nasaretna.” ⁸ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê kasôm gêdêņ amac su gebe aê tau tonec. Embe ansom aê, ma andec êsêac onec sêna.” ⁹ Biņ tonañ gebe ênê biņ, taņ kêsôm naņ, êtu anô gebe “Êsêac taņ kôkêņ gêdêņ aê naņ, gajam êsêacnêņ tenj sapu atom.” ¹⁰ Ma Simon Petere, naņ nê siņ gêc, tec gêbuc sa jakêpa dabuņsêganê sakiņwaga taņjalaun anôņa su, ma sakiņwaga tau nê ŋaê Malku. ¹¹ Tec Jesu kêsôm gêdêņ Petere gebe “Ônsêmuņ siņ êmu êsêp ŋaatali êna. Laclu taņ Tamoc kêkêņ gêdêņ aê naņ, oc janôm gêņ êsêp atom me.”

Jesu kêkô dabuņsêga laņôņnê m

¹² Lau tonj tonañ to nêņ kapitai ma Judanêņ sakiņwaga sêkôc Jesu ma sêsô enj tôņ. ¹³ Go sêwê enj dêdêņ Anas sêja, Kaiapa taņ kêtû ŋac dêbuņsêga gêdêņ jala tonañ gêmoa naņ iawa. ¹⁴ Kaiapa tau tec kêsôm gêdêņ Juda gebe “Ŋac tagenj êmac êndu êjo lau, go êmoasiņ lau êlêlêc.”

Petere gêsa Jesu auc

(*Mat 26:69-70; Mar 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵ Simon Petere agêc ŋacsenom tenj têdaguc Jesu sêja. Ma ŋac dabuņsêga kêjala ŋacsenom tonanğac, tec gêwin Jesu kêsô ŋac dabuņsêga nê andu ŋamalacluj gêja. ¹⁶ Ma Petere kêkô sacgêdô

nadêmôêja. Go ñacsenjom, tan ñac dabuñsêga kêjala en su nan, kêsa jakêmasañ biñ gêdêñ awê gejob sacgêdôña ma gêwê Petere agêc sêsô sêja. ¹⁷ Ma awê gejob sacgêdôña kêsôm gêdêñ Petere gebe “Aôm kôtu ñac tônê nê ñacsenjom tej gôwiñ me.” Ma en kêsôm gebe “Masi.” ¹⁸ Gamêñ ñaluc ma kômwaga to sakinwaga sêmakop ja ma sêsêlu sêkô, tec Petere kêsêlu ja kêkô gêwiñ êsêac.

Dabuñwaga kêtú lêsú Jesu

(Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Ma ñac dabuñsêga kêtú kênac Jesunê ñacsenjomi to nê mêtê ñam gêdêñ en. ²⁰ Tec Jesu gêjô en awa gebe “Aê kasôm biñ gêdêñ lau samob gamoa awêgen ma kadôñ mêtê gamoa lôm malacña to lôm dabuñ, tan Juda samob sêkac sa nan, elêmê ma kasôm biñ tej kasiñ atom. ²¹ Aôm kôtu kênac aê kêtú asagenña. Ôtu kênac lau-sêñô-biñwaga acgom, gebe êsêac tec sêjala aêñoc bi ñ, tan kasôm nan.” ²² Kêsôm bi ñ tonañ gêmoa ma sakinwaga, tan sêkô nan, nêñ tej kêtap Jesu kêsêp alianô ma kêsôm gebe “Aôm gôjô ñac dabuñsêga awa amboac tonañ me.” ²³ Tec Jesu gêjô en awa gebe “Embe jasôm eso, nan ôwa sa gebe keso. Ma embe jasôm êndêñ, ma amboac ondoc gôjac aê.” ²⁴ Go Anas gêsô en tôn ma kêsakiñ en tolêpoagen gêdêñ ñac dabuñsêga Kaiapa gêja.

Petere gêsa Jesu auc kêtiam

(Mat 26:71-75; Mar 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Simon Petere kêsêlu ja kêkô ma êsêac sêsôm gêdêñ en gebe “Aôm anga ênê ñacsenjominêñ tej amboac tonañ me.” Ma en kêpa tau gebe “Masi.” ²⁶ Go ñac dabuñsêga nê sakinwaganêñ tej, ñac tan Petere kêpa en tanalaun su nan gwadê, tec kêsôm gebe “Aôm tonec tê galic aôm gômoa kôm gôwiñ en nê me.” ²⁷ Ma Petere kêpa tau kêtiam, tec sep tagen talec kêtan.

Jesu kêkô Pilata lañônêm

(Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ Bêbêcgen ma sêwê Jesu anga Kaiapanê sêja gôliñwaganê andu. Juda tauñ sêsô gôliñwaganê andu sêja atom, têtêc gebe sêngôm tauñ têtú sec a têtôm gebe sêniñ Pasa sêwiñ atom. ²⁹ Amboac tonañ Pilata kêsa gadêñ êsêac gêja ma kêsôm gebe “Atiñ biñ ondoc ñakain kêpi ñac tonec.” ³⁰ Ma êsêac sêjô en awa gebe “Ñac tonañ êmbe ñac secanô atom, aêac oc akôc en andêñ aôm amêñ atom.” ³¹ Tec Pilata kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac taêm akôc en awac ma amêtôc en êtôm amacnêm biñsu.” Ma Juda sêsôm gêdêñ en gebe “Aêacma jao kêkô gebe anac ñamalac tej êndu atom.” ³² Biñ tonañ kêsa gebe Jesunê biñ, tan kêsôm gêwa nê êmac êndu ñalêñ sa nan, êtu anô.

³³ Amboac tonañ Pilata kêsô gôliñwaganê andu gêja kêtiam jagêmôc Jesu ma kêtú kênac en gebe “Judanêñ kiñ aôm me

masi.” ³⁴ Tec Jesu gêjô en awa gebe “Aôm taôm taêm gêjam biñ tonañ tec kôsôm, me lau ñagêdô sêwa aê ñam sa gêdên aôm.” ³⁵ Ma Pilata gêjô en awa gebe “Aê Juda me. Aômnêm lau to lau dabunșêga sêkên aôm gôdên aê gômôên. Aôm gôgôm asagen.” ³⁶ Ma Jesu gêjô en awa gebe “Aêñoc gamên gêc nom tonec atom. Embe aêñoc gamên ênêc nom tonec, oc ñoc lau sênac sinj ma Juda sêkôc aê tônia atom. Mago aêñoc gamên gêc tonec atom.” ³⁷ Ma Pilata kêsôm gêdên en gebe “Amboac tonañ aôm kinj tej me.” Tec Jesu gêjô en awa gebe “Kôsômgaç, aê kinj tej. Tinoc kêkôc aê tec gamên nom tonec gebe jawa biññanô sa. Lau samob, tañ nêñ ñam kasêp biññanô nan, sênjô aê aoc.” ³⁸ Ma Pilata kêsôm gêdên en gebe “Biññanô tau tonañ asagen.”

Pilata kêkic Jesunê biñ

(Mat 27:15-31; Mar 15:6-20; Luk 23:13-25)

Kêsôm biñ tonañ su, go kêsa gêdên Juda gêja kêtiam ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Aê katap biñ tej sa kêpi ñac tônia atomanô. ³⁹ Amacnêm mêtê tej tec gêc gebe jañgamboac ñac tej su êtôm Pasagen êndên amac. Ma galoc abe jañgamboac Judanên kinj su êndên amac me masi.” ⁴⁰ Ma êsêac sêmôêc sêoc aucgen kêtiam gebe “Enj atom, Baraba.” Ma Baraba tau tonañ en kêjañgowaga tej.

19

¹ Gocgo Pilata kêsôm sêkôc Jesu tônia ma si en ña lêpoa. ² Ma sêkôc okêm mênșêmôê kêtü sunșun, go sêkên en kêkuc ma sêu ñakwê asôsamuc gêsac en, ³ go jasêkô en lañônêmña ma sêsêm gebe “Judanên kinj, ômoa ñajamônia.” Ma têtap en kêsêp alianô.

⁴ Pilata kêsa gêja kêtiam ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Alic acgom, aê jawê en êsa awê êndên amac, go taôm ajala gebe katap biñ tej sa kêpi enj atom.” ⁵ Go Jesu tosunșun okêm ma tonjakwê asôsamuc kêsa awê gêdên êsêac gêja. Ma Pilata kêsôm gêdên êsêac gebe “Alic ñamalac tau tonec.” ⁶ Lau dabunșêga to sakinwaga sêlic en e sêmôêc gebe “Ônac enj êpi kakesotau êna. Ônac enj êpi kakesotau êna.” Tec Pilata kêsôm gêdên êsêac gebe “Taôm akôc enj awac ma anac enj êpi kakesotau, gebe aê tauc tec katap biñ tej sa kêpi enj atom.” ⁷ Juda sêjô enj awa gebe “Aêacma biñsu tej gêc, ma êtu biñsu tonañña tec enj êmac êndu, gebe kêsam tau gebe Anôtônê Latu.”

⁸ Pilata gênjô biñ tonañ e kêtêc tau ñanô, ⁹ ma kêsô gôliñwaganê andu gêja kêtiam jakêtu kênac Jesu gebe “Aôm anga ondoc,” e Jesu gêjam tau tônia. ¹⁰ Tec Pilata kêsôm gêdên enj gebe “Aôm gôjam taôm tônia aê me. Aôm kôjala gebe aê katu ñatau jañgamboac aôm sunja to ñatau janac aôm ôpi kakesotaunja me masi.” ¹¹ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Anôtô lôlôcña embe êlôc atom, aôm ôtu aêñoc ñatau atom. Amboac tonañ ñac, tañ kêkên

aê gadêḡ aôm gamêḡ naḡ, nê sec kêlêlêc aômnêm su.” ¹² Pilata gêḡô biḡ tonanḡ tec gesom intêna êḡgamboac eḡ suḡa, mago Juda sêmôêc sêoc aucgeḡ gebe “Embe ôḡgamboac ḡac tonanḡ su, oc kaisaranê ḡac aôm atom. ḡac teḡ embe êḡgôm tau êtu kiḡ naḡ, oc etoc tau sa êndêḡ kaisara.”

¹³ Pilata gêḡô biḡ tonanḡ su, go gêwê Jesu kêsa awê e Pilata tau gêḡgôḡ lêpôḡ sêmêtoêc biḡḡa, naḡ kêkô gamêḡ, taḡ sêsam sebe “Masacpoc” naḡ, sêsam ḡa Ebolai awenḡ gebe “Gabata.” ¹⁴ Biḡ tonanḡ sêgôm gêdêḡ bêc, taḡ sêmasanḡ tauḡ kêtú Pasaḡa naḡ. ḡaoc kêkô ḡaluḡgeḡ ma Pilata kêsôm gêdêḡ Juda gebe “Alic nêḡ kiḡ tauma acgom.” ¹⁵ Ma lau tau sêmôêc gebe “Enaḡamanḡ, ênaḡamanḡ. Ônac eḡ êpi kakesotau.” Tec Pilata kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Amac abe aê janac amacnêm kiḡ êpi kakesotau êna me.” Ma lau dabuḡsêga sêjô eḡ awa gebe “Aêacma kiḡ masi, kaisara taugenḡ.” ¹⁶ Sêsôm su, go kêkêḡ Jesu gêdêḡ êsêac gebe sênac eḡ êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau

(Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luk 23:26-43)

Amboac tonanḡ sêkôc Jesu sa sêja. ¹⁷ Eḡ tau gêoc nê kakesotau ma sêsa gamêḡ, taḡ sêsam gebe “Gamêḡ mômêlacḡa” naḡ sêja, sêsam ḡa Ebolai awenḡ gebe “Golgota.” ¹⁸ Jasêjac eḡ kêpi kakesotau aḡga tonanḡ, ma ḡac luagêc sêwiḡ eḡ senkaleḡ makeḡ-makeḡ, ma Jesu kêsêp ḡaluḡgeḡ. ¹⁹ Ma Pilata keto ḡalô teḡ ma gêjac tamiḡ kakesotau. ḡalô tau gebe “Judanêḡ Kiḡ Jesu Nasareḡa.” ²⁰ Gamêḡ taḡ sêjac Jesu kêpi kakesotau naḡ, gêc malacgala, tec Juda taêsam sêsam ḡalô tau. Ma teto ḡalô tau ḡa Ebolai ma Rom to Helen awenḡ. ²¹ Tec Judanêḡ lau dabuḡsêga sêsôm gêdêḡ Pilata gebe “Oto gebe ‘Judanêḡ kiḡ atom,’ oto gebe ‘Eḡ tau kêsam tau gebe Judanêḡ kiḡ aê.’ ” ²² Ma Pilata gêjô êsêac awenḡ gebe “Biḡ taḡ kato naḡ katogac.”

²³ Siḡwaga sêjac Jesu kêpi kakesotau su acgom, go sêboa ênê ḡakwê sa gêja toê aclê kêtôm êsêac siḡwaga kêtômgeḡ. Ma ḡakwê ôliḡa gacgeḡ gêc. ḡakwê baliḡ tau sêsi atom, sêwa samucgeḡ aḡga gêsutêkwa ma kêsêp e gêdêḡ akaiḡ, ²⁴ ma sêsôm gêdêḡ tauḡ gebe “Takac êḡgic atom, tapuc kapoac ma takêḡ êndêḡ ḡac teḡ êkôc samucgeḡ.” Sêgôm tonanḡ gebe biḡ, taḡ teto gêc naḡ, êtu anô gebe

“Êsêac sêjac sam aêḡoc ḡakwê gêdêḡ tauḡ ma sêpuc kapoac kêtú ḡoc ḡakwê baliḡḡa.”

Gêḡ tonanḡ siḡwaga sêgôm.

²⁵ Jesu têna agêc têna saunḡ, Kleopanê awê Maria, ma Maria Magdalaḡa sêkô Jesunê kakesotau ḡalabu. ²⁶ Jesu gêlic têna agêc ḡacsenom, taḡ têtac gêwiḡ eḡ naḡ, agêc sêkô sêwiḡ tauḡ, tec kêsôm gêdêḡ têna gebe “Awê, ôlic latôm tonanḡ.” ²⁷ Go kêsôm

gêdêŋ ŋacsenjom tau gebe “Ôlic tênam tonanŋ.” Ma gêdêŋ ŋasawa tau tonanŋenŋ ŋacsenjom tau kêkôc Jesu têna sa jagêŋgônŋ ênê andu gêwiŋ enŋ.

Jesu gêmac êndu

(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Tonanŋ su ma Jesu kêjala gebe gêjac dabiŋ nê gêŋ samob e gêbacnê gebe biŋ, taŋ teto gêc nanŋ, êtu anô, tec kêsôm gebe “Bu gêjô aê.” ²⁹ Laclu tobu ŋamakic kêkô, tec sêsac mêckelep tôŋ kêsêp bu ŋamakic ma sêjac kêsô ôpic jasêsunŋ kêpi gêdêŋ enŋ awasunŋ gêja. ³⁰ Jesu gênôm bu ŋamakic tau su ma kêsôm gebe “Gajac dabiŋ sugac.” Go môkêapac gêjac tuluc ma kêkêŋ nê katu gêja.

Sêgunŋ Jesu kêsêp nê bl

³¹ Gêdêŋ bêc tonanŋ, bêc sêmansaŋ taunŋ êtu Pasaŋa, tec Juda tetenŋ Pilata gebe êkêŋ lau têtuc lau tau enŋkaiŋ tulu ma sêkôc êsêacnêŋ ŋawêlêlanŋ su. Tetenŋ enŋ nanŋ ŋam gebe ŋawêlêlanŋ senŋkalenŋ kakesotau êndêŋ sabat atom, gebe sabat tonanŋ kapôenŋ kêlêlêc. ³² Amboac tonanŋ siŋwaga jatêtuc ŋac ŋamataŋa akaiŋ tulu ma ŋac, taŋ sêjac enŋ genŋkalenŋ ŋamakenŋ nanŋ, sêgôm enŋ amboac tonanŋenŋ. ³³ Go dedenŋ Jesu sêja e sêlic enŋ gêmac êndu su, tec têtuc enŋ akaiŋ tulu atom. ³⁴ Mago siŋwaga tenŋ gêgunŋ enŋ ŋa kem ŋamata kêsêp nê bi e gacgenŋ dec to bu kêsa. ³⁵ Ma ŋac, taŋ gêlic genŋ tau nanŋ, kêsôm lasê ma kêsôm lasê tobiŋŋanôgenŋ. Ŋac tau kêjala gebe kêsôm biŋŋanô gebe amac akêŋ êwiŋ amboac tonanŋ. ³⁶ Sêgôm gêŋ tonec gebe biŋ, taŋ teto gêc nanŋ, êtu anô gebe “Êsêac oc têtuc ênê ŋatêkwa tenŋ tulu atom.” ³⁷ Ma biŋ tonec êwiŋ gebe “Lau oc matenŋ e ŋac, taŋ sêgunŋ enŋ nanŋ.”

Êsêac sêsunŋ Jesu kêsêp sê

(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Biŋ tonanŋ su acgom, go Jesunê ŋacsenjom tenŋ, taŋ gêjam nê ŋalêlôm auc kêtu kêtêc Judaŋa nanŋ, Josep anŋa Arimatia, ketenŋ Pilata gebe êkôc Jesunê ŋaweleanŋ su, tec Pilata gêlôc. Amboac tonanŋ Josep jakêkôc ŋawêlêlanŋ tau su. ³⁹ Ma Nikodeme, taŋ gêmunŋenŋ gedenŋ gêbêc gedenŋ Jesu gêja nanŋ, kêkôc katêkwi to môsê sêgalunŋ gawiŋ tau kêtôm dôŋ 100 ma gêja amboac tonanŋ. ⁴⁰ Êsêac lau tonanŋ jasekôc Jesunê ŋawêlêlanŋ su ma sêsabanŋ togenŋmalugenŋ kêsêp obo kwalam-kwalam kêtôm Juda sesabanŋ nêŋ ŋacmatê semoa. ⁴¹ Kôm tenŋ gêc gamêŋ, taŋ sêkêŋ Jesu kêpi kakesotau nanŋ ŋagala, ma sêô wakuc tenŋ gec kôm tonanŋ ŋalêlôm, taŋ tetoc ŋacmatê tenŋ gêc gêmunŋ su atomanô. ⁴² Ac tetoc enŋ gec tonanŋ gebe Judanêŋ bêc sêmansaŋ taunŋa gêbacnê, tec sesunŋ Jesu gêc sêô tonanŋ dambegenŋ.

20

Jesu gêdi sa anja nacmatênêj
(*Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luk 24:1-12*)

¹ Gêdêj woke nhabêc namata nhabêbêc kanucgej nanj Maria Magdalaña gêja sêo e gêlic sêkac poc su anja sêawa. ² Tec kêlêti jakêsôm gêdêj Simon Petere agêc nacsenjom, tanj Jesu têtac gêwiñ enj nanj gebe “Êsêac sêkôc Apômtau sa anja sêo ma ajam kauc gamêj, tanj tetoc enj gêc nanj.” ³ Tec Petere agêc nacsenjom tau sêsa sêo sêja. ⁴ Agêc sêlêti lulugen sêwiñ taunj sêja e nacsenjom, nanj kêlêlêc Petere ma gêmuñ jagêo lasê sêo kêtû namata ⁵ jakêruc kêniñ e gêlic obo kwalam-kwalam gêc, mago enj tau kêsêp gêja atom. ⁶ Simon Petere kêdaguc e gacgej kêsêp sêlêlôm gêja ma gêlic obo kwalam-kwalam gêc, ⁷ ma obo waenja, tanj sêu gêsac môkêapac nanj, gêc gêwiñ obo kwalam-kwalam tonanj atom, sêluñ sa ma tetoc gêc taunja. ⁸ Gocgo nacsenjom, tanj jagêo lasê sêo kêtû namata nanj, kêsêp njalêlôm gêja e gêlic ma kêkêj gêwiñ, ⁹ gebe agêcnêj kauc kêsa kêpi binj, tanj teto gêc gebe Enj oc êndi sa anja nacmatênêj nanj, su atom tagenj. ¹⁰ Tonanj su, go nacsenjomagêc sêc sêmu sêja.

Jesu geoc tau lasê gêdêj Maria Magdalaña
(*Mat 28:9-10; Mar 16:9-11*)

¹¹ Maria mênkêtanj kêkô sê namagê. Kêtanj ma kêtuc kêniñ kêsêp sê njalêlôm ¹² e gêlic anjela luagêc tonêj njakwê naeb nãoma sêngônj gamêj, tanj tetoc Jesunê nawêlêlanj gêc nanj namala, tenj gêngônj enj môkêapacña ma tenj gêngônj enj akainja. ¹³ Ma agêc sêsôm gêdêj enj gebe “Awê, aôm kôtanj asagenj.” Tec enj kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Êsêac sêkôc njoc Apômtau sa ma aê gajam kauc gamêj, tanj tetoc enj gêc nanj.” ¹⁴ Kêsôm binj tonanj su ma kêkac tau ôkwi e jagêlic Jesu kêkô, mago kêjala enj gebe Jesu nec atom. ¹⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Awê, aôm kôtanj asagenj. Aôm gosom asa.” Ma awê tau geboc enj njac-gejob-kômwaga tenj, tec kêsôm gêdêj enj gebe “Apômtau, embe aôm ôkôc enj su, nanj ôsôm gamêj, tanj kotoc enj gêc nanj, nam êndêj aê, ma jakôc enj jamêj,” ¹⁶ Go Jesu awa gêjac enj gebe “Maria.” Tec awê tau gêjac tau ôkwi ma kêsôm gêdêj enj nã Ebolai awenj gebe “Rabuni,” gebe “Mêtêmôkê.” ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Ômoasac aê atom, gebe kapi gadêj Tamoc gaja atom tagenj. Ôndêj lasici naôsôm êndêj êsêac gebe ‘Aê japi jandêj aê Tamoc to ac Tamemi, jandêj êoc Anôtô to amacnêm Anôtô jana acgom.’” ¹⁸ Amboac tonanj Maria Magdalaña jakêsôm lasê gêdêj nacsenjomi gebe “Aê galic Apômtau su, tec kêsôm binj tonec gêdêj aê.”

Jesu geoc tau lasê gêdêñ ñacsenjomi
(*Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luk 24:36-49*)

¹⁹ Woke ñabêc ñamataña tonañ ñakêtula ma ñacsenjomi sêlai balêm, tañ sêngôn nan, ñakatam auc gebe têtêc Juda. Go Jesu jakêkô êsêac ñaluñgeñ ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biñmalô êndêñ amac.” ²⁰ Kêsôm biñ tonañ su, go kêtôc lêma to nê bi gêdêñ êsêac. Tec ñacsenjomi têntac ñajam kêsa gebe sêlic Apômtau. ²¹ Go Jesu kêsôm gêdêñ êsêac kêtiam gebe “Biñmalô êndêñ amac, aê jasakiñ amac amboac Tamoc kêsakiñ aê.” ²² Kasôm biñ tonañ su, go gêju awajaô kêpi êsêac ma kêsôm gebe “Akôc Nalau Dabuñ êwac. ²³ Embe asuc launêñ sec ôkwi, oc ênaña, ma embe aê tôñ, oc gacgeñ ênêc êsêacña.”

Jesu agêc Tom

²⁴ Gêdêñ tañ Jesu mêngeoc tau lasê nan, êsêac 12 nêñ teñ, Tom, tañ sêsam enj gebe Ôlinbôm nan, gêmoa gêwiñ êsêac atom. ²⁵ Tec ñacsenjomi ñagêdô sêjac miñ gêdêñ enj gebe “Aêac alic Apômtau su.” Ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê embe jalic bêlêm ñamala, tañ gêc ênê lêma nan atom, ma embe jakêñ lemoclatu êsêp bêlêm ñamala atom, ma embe jakêñ lemoc êsô ênê bi atom, oc jakêñ êwiñ atomanô.”

²⁶ Nábêc 8 gêjaña acgom, go ñacsenjomi sêngôn balêm kêtiam ma Tom gêwiñ êsêac. Ac sêlai katam auc sêngôn, ma Jesu jakêkô êsêac ñaluñgeñ, go kêsôm gebe “Biñmalô êndêñ amac.” ²⁷ Ma kêsôm gêdêñ Tom gebe “Ôkêñ Iêmamlatu ênsac tecenec ma ôlic lemoc ma ôkêñ lêmam êsô ñoc bi ec têmtac lulu atom, ôkêñ êwiñgeñ.” ²⁸ Tec Tom gêjô enj awa gebe “O ñoc Apômtau to êôc Anôtô.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm kôkêñ gêwiñ kêtû gôlic aêña me. Aê aoc êôc êsêac, tañ sêlic ñanô atom ma sêkêñ êwiñ.”

Joan keto buku tonec kêtû ñam amboac ondocña

³⁰ Jesu gêgôm gêñtalô gwalêkiñ nê ñacsenjomi sêlic, mago teto samob tomalagenj kêsêp buku tonec atom. ³¹ Teto tonanjenj gebe akêñ êwiñ Jesu, gebe Kilisi tau, Anôtônê Latu enj, ma akêñ êwiñ gebe anjgôn matem jali êtu ênê ñaêña.

21

Jesu geoc tau lasê gêdêñ ñacsenjomi 7

¹ Tonañ su, go Jesu geoc tau lasê gêdêñ nê ñacsenjomi kêtiam anja bugêjactonj Tiberiana, ma ñamiñ tau tonec. ² Simon Petere agêc Tom, tañ sêsam enj gebe Ôlinbôm nan, ma Natanael anja Kana Galilaiana, ma Sebedai latuagêc to ñacsenjomi ñagêdô nêñ luagêc, ac sêngôn sêwiñ taun. ³ Ma Simon Petere kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê jana jansom i.” Tec êsêac sêsôm

gêdêñ enj gebe “Aêac awiñ aôm.” Ac sêsa jasêpi wanj tenj ma gêdêñ gêbêc tonanj têtap i tenj sa atom. ⁴ Gêdêñ gelenmata, go Jesu kêkô ambêô ma nê ñacsenomi sêjala enj gebe Jesu nec atom. ⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Napalêac, amacnêm gêñ taniñja tenj gêc me masi.” Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Masi.” ⁶ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Au wasanj êsêp wanj ñalêsij, tanj kêsî anôña nanj, ma oc atap ñanô sa.” Sêu kêsêp gêja ma sebe sênam jaônj êpi êmêñ e sêgôm jageo gebe i taêsam gêwê. ⁷ Ma ñacsenom tanj Jesu têtac gêwiñ enj nanj, kêsôm gêdêñ Petere gebe “Op, Apômtaugoc.” Simon Petere gêñô gebe Apômtau, tec kêkwa tau auc ña nê ñakwê, tanj kêkôc su gêc nanj, ma gêu tau kêsêp bu gêja. ⁸ Nacsenomi ñagêdô towanjenj sêpoac jabanj bau amboac tasaka ñasawa êtôm 50, tec sêjam jaônj wasanj toigenj kêpi bau gêja. ⁹ Jasêsô bau e sêlic ja kêsî ma i to mo kêsîa gêwiñ. ¹⁰ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Akôc i, tanj galoc alô nanj, ñagêdô amêñ.” ¹¹ Tec Simon Petere kêpi wanj gêja ma gêjam jaônj wasanj, tanj i kapôêñ 153 sêwê e tonoma nanj, kêpi bau gêja, mago wasanj gêñgic atom. ¹² Go Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amêñ, anij gêñ bêbêcña acgom.” Nacsenomi samob têtêc tauñ e nêñ tenj katu kênac enj gebe “Aôm asa,” nec atom. Êsêac sêjala engac gebe enj Apômtau. ¹³ Go Jesu kêkôc mo jakêkêñj gêdêñ êsêac ma i amboac tonanjenj. ¹⁴ Jesu gêdi sa anja ñacmatênêñ ma geoc tau lasê gêdêñ nê ñacsenomi kêtû dim têlêacña tonanj.

Jesu agêc Petere

¹⁵ Senj gêñ su, go Jesu kêsôm gêdêñ Simon Petere gebe “Joan latu Simon, aôm têtmac gêwiñ aê kêlêlêc êsêac tônê su me masi.” Tec Simon gêjô enj awa gebe “Aec, Apômtau, aôm kôjala gebe aêñoc ñalêlôm gêwiñ aôm. “Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ojop aêñoc domba ñalatu.” ¹⁶ Go Jesu kêtû kênac enj kêtiam kêtû dim luagêc gebe “Joan latu Simon, aôm têtmac gêwiñ aê me masi.” Tec Simon gêiôc gêdêñ Jesu gebe “Aec, Apômtau, aôm kôjalagac gebe aêñoc ñalêlôm gêwiñ aôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ojop aêñoc domba.” ¹⁷ Go kêtû kênac enj kêtû dim têlêac gebe “Joan latu Simon, aôm nêñ ñalêlôm gêwiñ aê me masi.” Tec Peterenê ñalêlôm ñawapac kêsîa, gebe kêtû kênac enj katu dim têlêac gebe “Aôm nêñ ñalêlôm gêwiñ aê me masi,” ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, aôm kôjala gêñ samob, aôm kôjala gebe ñoc ñalêlôm gêwiñ aôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ojop aêñoc domba. ¹⁸ Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndêñ aôm gebe Aôm ñapalêgenj, tec taôm kôjandij nêñ ômbinjak ma kôsêlêñj gôja gamêñ, tanj gobe ôna nanj. Ma embe otu ñac langwa, oc ôlam lêmam ma tenj êjandij aôm nêñ ñalêlôm ñawapac ma êwê aôm ôna gamêñ, tanj taôm

godec gebe ôna atom nanj.” ¹⁹ Jesu kêsôm biñ tonanj gebe êtôc Peterene lêñ êmac êndu ma êwaka Anôtônê ñawasi sanja. Kêsôm biñ tonanj su ma ketenj enj gebe “Ôndanġuc aê.”

Jesu agêc ñacsenjom, tanj enj têtac gêwiñ nanj

²⁰ Petere kêkac tau ôkwi e gêlic ñacsenjom, tanj Jesu têtac gêwiñ enj nanj kêdaguc. Gêdêñ êsêac senj Pasa ma enj gêc kêsi Jesunja ma kêsôm gebe “Apômtau, asa oc eoc aôm lasê.” ²¹ Tec Petere gêlic enj e kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Apômtau, ma ñac tônê oc amboac ondoc.” ²² Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Aê embe têtac tenj gebe enj êmoa e jamu jamên, nanj oc aômnêm biñ me. Aôm tec ôndanġuc aêgenj.” ²³ Amboac tonanj biñ tonec kêsa gêdêñ lasitêwai ñagêdô gêja gebe Ñacsenjom tônê oc êmac êndu atom. Jesu kêsôm ñalô tonec gebe “Enj êmac êndu atom” nec atom. Enj kêsôm tagenj tonec gebe “Aê embe têtac tenj gebe enj êmoa e jamu jamên, nanj oc aômnêm biñ me.”

²⁴ Ñacsenjom tonec tec gêwa biñ tau ñai ñam sa ma keto biñ tau ma aêac ajala gebe biñ, tanj gêwa sa nanj biññanô.

²⁵ Jesu gêgôm gêñ ñanô ñagêdô gwalêkinj gêwiñ. Aê taêc gêjam gebe êsêac embe sêwa samob sa tomalagenj ma teto, oc êsêp papia taêsam e ênam ñom aucgenj.

Gêñ Tañ Apostolo Sêgôm Nan APOSOLO

Gêñ Tañ Aposolo Sêgôm Nan nec Luka keto gêjac têku nê Nawaë Najam. En keto buku tau gebe ênac miñ ñalau Dabuñ gêwê lau buña ñamataña sêpuc Jesu waña ma sêsôm ênê Nawaë Najam lasê “anğa Jerusalem to Judaia samucgeñ ma Samaria ñagamên e naëndên nom ñamadiñ” (1:8). Mêtê kêlainñ tau gêjac m anğa Judanên gamên acgom, ma gelom-gelom jakêtu lau nomña samobgeñ nên sekên gêwiñ, tec ñamiñ tau tonañ. Luka gebe ênac nê lau têm tônêña têtac tôn, tec keto gebe Mêtê tau kékêli lau teñ sêli taun sa gêdên kaisara, tê sejam gôliñ Romnên gamên nê atomanô. En gêwa lau tau nên kauc sa kêpi biñ, tañ lau Juda sêkên gêwiñ to sêkên matengeñ sêmoa nan, gebe kêtü anô kêpi biñ lau buña sêkên gêwiñ necgac.

Buku tau nec ñasêbu têlêac, nan kêtôc aposolo to lau sêsôm Jesunê Nawaë Najam lasê kêsä anğa gamên dambê jaselom gamên baliñ ma sêwaka Gôlôac Dabuñ tau sa-sa nan gebe (1) Jesu kêpi undambê gêja su acgom, go gôlôac buña ñamataña kêwaka tau sa anğa Jerusalem tau; (2) Mêtê kêsä anğa Palestina ñagameñ ñagêdô (Samaria to Suria) gêwiñ; ma (3) Mêtê gelom Gwêc Nalun ñagamên ñagêdô samob e jagêdên malacsêga Rom.

Aposolonên buku tonec ñagêbôm teñ gebe sêjac Nalau Dabuñ nê koleñsêga ñamiñ gêjam auc. Gêdên Om Pentekostña Nalau Dabuñ toñaclaigeñ mênkêpi lau buña anğa Jerusalem, tec gêwê to kêpuc êsêac to nên laumata tôn kêtôm biñ, tê sêjac ñamiñ gec buku tau nê, samob gêmoageñ. Ac sêkaton lau buña ñamataña nên jaen sa ñatênageñ gêc biñ ñagêdô, tañ aposolo sêjam-sejam mêtê lau ma teto sa nan. Go gêñsêga, tañ teto ñamiñ gêc nan, kêtôc jaen tau ñañaclai kêtü anô kêpi lau buña sêsa nên lênña ma kêpi gôlôac samob sêbiñ taun tôn toñanôgeñ nanña.

Nadênan

1. Jesu gêjac dabiñ aposolo kêtü nên kôm sêwa en ñam saña 1:1-26
- a. Jesunê awamu kêjatu aposolo sa sêsôm en wae lasêña ma gêjac mata Nalau Dabuñ gêden êsêac 1:1-14
- b. Sêjaliniñ ñac teñ sa gêjô Juda su 1:15-26
2. Sêwa Jesu sa anğa Jerusalem 2:1–8:3
3. Sêwa Jesu sa anğa Judaia to Samaria 8:4–12:25
4. Aposolo Paulu nê sakin 13:1–28:31
 - a. Lên Misionña ñamataña 13:1–14:28
 - b. Aposolo sêkac taun sa anDa Jerusalem 15:1-35
 - c. Lên Misionña kêtü luagêcña 15:36–18:22
 - d. Lên Misionña kêtü têlêacña 18:23–21:16

e. Sêkêc Paulu tòn gêngôn kapoacwalô anja Jerusalem ma Kaisarea to Rom 21:17–28:31

APOSOLO

Jesu gêjac mata Njalau Dabuŋ

¹ Teopili, biŋ ŋamataŋa tec kato su kêpi biŋ samob, taŋ Jesu gêgôm to kêdôn gêdên taŋ gêjac m nê kôm ² e gêdên bêc, taŋ Anôtô kêkôc eŋ sa naŋ. Anôtô kêkôc eŋ sa atomgeŋ ma Njalau Dabuŋ kêkac Jesu tec kêsakiŋ aposolo, taŋ kêjaliŋ êsêac sa naŋ. ³ Gêdên taŋ kêkôc nê ŋandaŋ su naŋ, kêtôc tau gêmoa mata jaliŋa gêdên êsêac gêjagêmu-gêjagêmu ŋalên gwalêkiŋ. Sêlic eŋ kêtôm bêc 40 ma kêsôm biŋ kêpi Anôtônê gamên gêdên êsêac. ⁴ Eŋ gêmoa gêwiŋ êsêac ma gêjac jao gebe “Awi Jerusalem siŋ atom ma aôn biŋ, taŋ Tamoc gêjac mata to aŋô anja aêŋoc naŋ, e ŋanô êsa acgom. ⁵ Gebe Joaŋ tec kêsagu lau ŋa bu, ma amac oc aliŋ Njalau Dabuŋ êtu nê m saŋgu ŋabêc jauc atom.”

Jesu kêpi undambê gêja

(Mar 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁶ Lau taŋ sêkac tauŋ sa naŋ, têtû kênac eŋ gebe “Apômtau, êndên têtû tonec oc ômansaŋ Israelnên gamên êtu gamên towae êtiam me masi.” ⁷ Ma eŋ kêsôm gêdên êsêac gebe “Amacnê m kôm gebe ajala têtû to noc, naŋ ŋaclai ŋatau Tamoc taê gêjam gêc nê tauŋa naŋ atom. ⁸ Mago Njalau Dabuŋ wacêpi amac e atu lau toŋaclai ma awa aê ŋam sa anja Jerusalem to Judaia samucgeŋ ma Samaria ŋagamên e naêndên nom ŋamadiŋ.” ⁹ Jesu kêsôm biŋ tonan su, go êsêac sêlic eŋ kêpi lôlôc gêja e tao ten kêsip eŋ su, tec matenânô sêlic eŋ sapu.

¹⁰ Eŋ kêpi gêja ma êsêac maten gê undambê ŋaŋêngeŋ sêkô e sêlic ŋac luagêc toŋakwê ŋaeb ŋaôma mênysêkô sêwiŋ êsêac. ¹¹ Ac sêsôm gebe “Amac Galilaiawaga, asageŋ akô matem gê undambê. Jesu tau, taŋ anja amacnê m kêpi undambê gêja naŋ, oc êmu êmên êtôm tê alic eŋ kêpi undambê gêja nê.”

Sêjaliŋ ŋac ten sa gêjô Juda

¹² Go aposolo sêmu anja lôc, taŋ sêsam gebe Lôckatêkwi naŋ, sêja Jerusalem. Lôc tau gêc Jerusalem ŋagala amboac lên sabatŋa ten. ¹³ Jasêô lasê e gacgeŋ sêpi andu ŋabalê m ŋaden ŋaôŋa, taŋ êsêac sêmoasêmoa naŋ sêja. Ma êsêac lau tau tonec Petere agêc Joaŋ ma Jakobo agêc Andrea ma Pilip agêc Tom ma Batolomai agêc Matai ma Alpai latu Jakobo agêc Simon Seloto ma Jakobo latu Juda. ¹⁴ Lau samob tonan sêwiŋ lauo ŋagêdô ma Jesu têna Maria to Jesu lasii teteŋ mec tonên ŋalêlôm kêpi tagen sêjac ŋawae sêmoa.

¹⁵ Gêdên ŋasawa tonan lasitêwai amboac 120 sêngôn sêwiŋ tauŋ, go Petere gêdi kêkô êsêac ŋaluŋ ma kêsôm gebe ¹⁶ “O

lasitêwaac, Nalau Dabun gêôc Dawid awa sa ma kêsôm bin kwananjen kêpi Juda, tan gêwê lau-sêkôc-Jesu-tônwaga nan. Bin tan teto gêc nan, kêtû anô sugac. ¹⁷ Nac tonan gêwiñ aêac ma gêwê kain sakij tonec gêwiñ.”

¹⁸ Nac tau kêkôc awa geo jagêjam ôli kôm ten, go gêu tau môkêapac gêmun e jagêôc gêngic kêsêp nalunjen ma natêtac gêwê. ¹⁹ Lau Jerusalemja samob sêñô bin tonan nawae, tec sêsam kôm tau naê na êsêac taun awen gebe Akeldama, nam gebe “Kômdec.”

²⁰ “Bin tau teto gêc buku Pesalemja gebe ‘Ênê andu oc êtu tuc e nac ten êngôn nalêlôm atomanô.’ Ma teto bin tonec gêwiñ gebe ‘Nac ten oc êwê kain ênê sakij.’

²¹⁻²² “Amboac tonan nac ten mênêwiñ aêacman ma êsôm Apômtau Jesu gêdi sa nawae lasê. En nac tan anga lau, tan sêsêlên sêwiñ aêac gêdên tan Apômtau Jesu kêsênjê gêja gêmênjê gêmoa aêac nasawa gêdên tan en gêlin Joanê sanju nan, e mênjêdênjê gêwi aêac sin ma kêpi lôlôc gêja nan.” ²³ Amboac tonan sêkênjê nac luagêc, Josep, tan sêsam en gebe Barsaba, ma nê naê ten gebe Justu nan, agêc Matia. ²⁴ Go teten mec gebe “O Apômtau, aôm kôjala namalac samob nêñ nalêlôm, mênôtôc nac tau, tan kôjalij en sa anga nac luagêc tonec nêñ nan, êndênjê aêac, ²⁵ gebe êkôc sakij to aposolonênjê kôm sa êjô Juda, tan gêwi sin ma gêc gêja nê gamênjê.” ²⁶ Ma sêpuc kapoac e jakêsêp Matia ma sêsam enj gêwiñ aposolo 11. * palij-palijênjê êndênjê sabat atom. Êsêac sêsêlênjê intêna dambênjê, tec sêsam nasawa tonan gebe lênjê sabatja.

2

Nalau Dabun kêsêp gêmênjê

¹ Gêdênjê bêc Pentekostja nan êsêac samob sêkac taun sa sêngônjê tagen. ² Go sep tagen nadindij kêsa anga undambê kêtôm mu gêbuc natêna mênjêgêjam andu, tan êsêac sêngônjê nan, auc samucgen. ³ Ma sêlic gênjê gêwa gêngic-gêngic amboac ja naimbêla mênjêgêsac êsêac naô gêdênjê-gêdênjêgenjê. ⁴ Ma nalau Dabunjê gêjam êsêac samob auc, tec sêjam lau jaba awenjê kêtôm Nalau Dabunjê gêôc êsêac awenjê sa.

⁵ Juda mansan anga gamênjê samob, tan gêc umbonjê nalabu nan, sêkac taun sa jasêngônjê Jerusalem. ⁶ Gamênjê tau tonan nadindij kêsa, tec lau samob sêpi tagen e têtakê gebe sêñô lau tônê sêjam êsêac taun awenjê gêdênjê-gêdênjêgenjê. ⁷ Lau samob sêlic e gêjac nêñ Iênô auc to sê taênjenjê ma sêsôm gebe “Êsêac samob, tê sêsôm binjê sêmoa nê, lau Galilajana me masi. ⁸ Amboac

* 1:26: Lau Juda sêjac go gebe sênam kôm go sêsêlênjê

ondoc tec tanô êsêac sêsôm aêac tauñ awen, tan tenenji sêkôc aêac ma tasôm nan. ⁹ Lau Parta to Mede ma Elam, ma aêac, tan danğôñ Mesopotamia to Judaia ma Kapadokia ma Pontu to Asia ¹⁰ ma Prugia to Pampulia ma Aiguptu to Libua ñagamên Kurene ma lau, tan tamên anğa Rom nan, ¹¹ Judawaga to lau lênña ma lau Krete to Arabia, aêac tanô êsêac sêsôm Anôtônê gênjalô kapôên ñawae ña aêac tauñ awen.” ¹² Gên tonan gêjac êsêac samob nan Iênô auc e sêpê lêna ma sêsôm gédên tauñ gebe “Gên tonan ñam amboac ondoc.” ¹³ Ma lau ñagêdô sêsu susu gebe “Wain wakuc kêjanñ êsêac.”

Petere gêjam mêtê

¹⁴ Tec Petere to êsêac lau 11 dêdi sêkô, go kêsôm kêpuc awa sagen gédên êsêac gebe “Judawaga to amac samob, tan anğôñ Jerusalem nan, aê jawa biñ tonec ñam sa êndên amac anô acgom. ¹⁵ Amac abe lau tonan wain kêjanñ êsêac me. Masigoc. Oc gocgo tec mênğic lauñ sa kêkô. ¹⁶ Tagen biñ, tan propete Joel kêsôm nan, kêtü anô gebe

¹⁷ ‘Anôtô kêsôm gebe Êndên béc ñamuña oc jakêc ñoc Ñalau êpi ñamalac samob
e latômio to ñac oc seoc biñ lasê, ma nêñ ñacsenomi oc sêlic ñakatu,
ma amacnêñ lau ñanô oc sênêc mê.

¹⁸ Êndên bôc tonan oc jakêc ñoc Ñalau êpi ñoc sakinwagao to ñac e seoc biñ lasê.

¹⁹ Ma oc jakên gênşêga anğa umbon Iólôcña ma gênjalô anğa nom elonña tonec ñai, dec to ja ma jadaun.

²⁰ Oc oc ênam kanuc ma ajôn êtôm dec, go Apômtaunê béc kapôên ma béc towae tau mênêsa.

²¹ Êndên tônê lau samob, tan awen gêjac Apômtaunñ ñaê nan, tec Anôtô oc ênam êsêac kêsi.’

²² “Amac Israelwaga, anô ñoc biñ tonec acgom. Anôtô kêwaka Jesu Nasaretna sa geden amac ña gen kapôên to gênşêga ma gênjalô. En kêkên Jesu gêgôm gên tau gêmoa amac ñalêlôm taôm ajalagac. ²³ Anôtô taê gêjam ñabin to kêjala kêtü tôn kwananğen gebe êwi ñac tau sin êsêp amac lemem. Amac akên en gédên lau-sesen-biñsu-popocwaga sêjac en kêpi kakesotau, tec kêtôm amac taôm ajac en êndü. ²⁴ Ñac tau tonan Anôtô kêgaboac en su anğa gêmac ñanandan ma gênñ en gêdi sa gebe gemacanô tau kêkôc en tôn kêtôm atom. ²⁵ Dawid kêsôm biñ kêpi en gebe

‘Aê galic Apômtau kêkô ñoc lanğcnêñ geden tônğen.

En gêmoa aênoc anônja gebe jaku atom.

²⁶ Amboac tonan tec têtac ñajam kêsa ma imbeloc kêtü samuc. Aê gamoa toôlic matê-matêgen, mago kakên matoc

27 gebe aôm oc ondec aênoc katuc êmoa lamboam atom ma aôm Ôkêñ nêm ñac dabuñ ôli êtu palê atom.

28 Aôm kôtôc intêna jangôn matoc jalinja gêdêñ aê.

Aôm oc ôkêñ aê jamoa aôm lanômnmêm e têtac ñajam ênam aê auc samucgeñ.'

29 "O ñoc lasitêwaac, aê gabe jasôm abenji Dawid nê biñ ênêc awêgeñ êndêñ amac. Enj gêmac êndu ma sêsuñ enj ma ênê sêô gêc aêac ñalêlôm e gedenj galoc. 30 Ñac tonanj enj propete teñ ma kêjala biñ, tañ Anôtô kêsôm kêtû tônj kêpi enj gebe 'Aô mnêm wakuc teñ oc êngôn nêm lêpônj kinja.' 31 Enj propete, tec gêlic biñ, tañ ocgo mênêsa nanj kwananjenj ma kêsôm ñalô tonec kêpi Kilisi êndi sanja gebe

'Anôtô gedec enj gêmoa lamboam atom ma enj ôli kêtû palê atom.'

32 Ma Jesu tau tec Anôtô gêñu enj gêdi sa ma aêac lau samob tonec alic geñ tau asôm lasê. 33 Anôtô kêsunj enj sa jagêngôn ênê anôña, ma Jesu kêkôc Ñalau Dabuñ anja Tamanê kêtôm Tama gêjac mata gêdêñ enj nanj, menjkekec tec amac alic to anjô.

34 Dawid tau kêpi undambê gêja atomgeñ, mago kêsôm gebe

'Apômtau kêsôm gêdêñ aênoc Apômtau gebe Ôngôn aênoc anôña 35 e jakêñ aômnêm ñacjo sênêc amkainj ñalabu acgom.'

36 "Amboac tonanj lau Israel samob sêjala ñanôgeñ acgom gebe Jesu tau, tañ amac ajac enj kêpi kakesotau nanj, Anôtô kêkêñ enj kêtû Apômtau to Kilisi." 37 Sênô biñ tonanj e kepenj êsêacnêñ ñalêlom ñanô ma sêsôm gedenj Peterere to aposolo ñagêdô gebe "O lasitêwaac, aêacmêñ oc anjôm tauñ amboac onclocgeñ." 38 Tec Peterere kêsôm gedenj êsêac gebe "Anam taôm ôkwi ma sensanju amac sênam Jesu Kilisi lanjô êtômgeñ gebe êsuc amacnêm sec ôkwi, go Anôtô êkêñ Ñalau Dabuñ êndêñ amac êwac. 39 Gebe Anôtô gêjac mata biñ kêpi amac to nêm ñapalê ma êsêac lau gamêñbômña samob, kêpi êsêac samob, tañ Apômtau, aêacnêñ Anôtô, kêkalem êsêac nanj."

40 Ma Peterere gêwa sa to gêjac biñsu êsêac ña biñ ñagêdô gwalêkinj gebe "Akêñ taôm andêñ Anôtô gebe ênam amac kêsi anja lau geo tonanj nêñ." 41 Lau tañ sêkôc Peterenê biñ sa nanj, sêlinj sanju. Ma gêdêñ bêc tonanj lau amboac 3,000 jasêwinj gôlôac. 42 Lau tonanj ñai sêmasanj aposolonêñ mêtê to biñ sêmbinj tauñ tônia ma sêpô polom kêkôc to tetenj mec. Sêgôm gêñ tonanj gedenj tôniañ.

Gôlôacnêñ lêñ

43 Êsêac samob têtac ñatutuc, gebe aposolo sêgôm Ogêñsêga to gêñtalô taêsam. 44 Ma êsêac, tañ sêkêñ, gêwinj nanj, samob sêngônj sêwinj tauñ ma sêwê kainj nêñ gêñ samob sêpi tagenj.

45 Êsêac sêkêñ nêñ waba to gêñ lau sêjam ôli ma sêjac sam ñaawa

gêdêñ lau samob kêtôm sêpô lêna taun gêdêñ-gadêñgeñña.
⁴⁶ Êsêac semoa lôm dabun kêtôm bêcgeñ, ma nêñ ñalêlôm kêpi tagen to sêpô polom kêkôc kêtôm nêñ andugeñ ma señ nêñ gêñ totêntac ñajam ma tonêñ ñalêlôm ñañêñ. ⁴⁷ Êsêac sêlambin Anôtô ma lau samob sêlic êsêac ñajam ma sêmoasin êsêac. Ma Apômtau kêkêñ lau, tañ gêjam êsêac kêsi nan, jasêwiñ gôlôac tau kêtôm bêcgeñ.

3

Ñac ñatêkwa kêtû golon ôli ñajam kêsa

¹ Ñasawa ten Petere agêc Joan sêpi lôm dabun sêja sebe teten mec êndêñ ñanoc ocmataña. ² Ma ñac ten gêmoa tonan. Têna kêkôc en akain to lêma kêtû golon. Kêtôm bêcgeñ lau sêbalañ en jatetoc en gêngôn lôm dabun ñakatam, tañ sêsam gebe Katamñajam nan, gebe eten gêñ êndêñ lau, tañ sêsô lôm dabun sêna nan. ³ Ñac tau gêlic Petere agêc Joan sebe sêsô lôm dabun sêna, tec keten gêñ gêdêñ êsêagêc. ⁴ Tec Petere agêc Joan maten gê en e Petere kêsôm gebe “Matam ê aêagêc acgom.” ⁵ Ma ñac tau mata gê êsêagêc gêjam kauc gebe sêkêñ gêñ êndêñ en. ⁶ Go Petere kêsôm gebe “Silber to gold gêc aêña atom, ma gêñ, tañ gêc aêña nan, tec gabe jakêñ êndêñ aôm. Gajam Jesu Kilisi Nasaretna lanô gebe Ôsêlêñ.” ⁷ Go kêkam en gêdêñ lêma anôña ma gegen en sa. Ma gaôgeñ ñac tau atapa to agwam ñajana kêsa, ⁸ ma gêboan sa jakêkô ma kêsêlêñ, go gêwiñ êsêagêc kêsô lôm dabun jakêlambin Anôtô to kêsêlêñ gêboan kêpigen. ⁹ Lau samob sêlic en kêlambin Anôtô gegen taugen gêmoa, ¹⁰ ma sêjala gebe ñac, tañ gêngôn kêsi lôm dabun ñakamñajam ma keten-keten gêñ gêmoa nan, ñac tau tonecgoc. Ma sê taên to sêñac lemen kêtû gêñ, tañ kêtap en sa nanña.

Petere gêjam mêtê gêmoa Salomonê lôm seleb

¹¹ Ñac tau kêsap Petere agêc Joan tôñ ñapan, tec lau samob sê taên ma sêkac sa dêdêñ êsêac sêja jasêkô lôm sêlêb, tañ sêsam gebe Salomonê nan. ¹² Petere gêlic lau tonan ma awa gêjac êsêac gebe “Amac lau Israelwaga, asagen asôm bin selec kêtû ñac tonecña ma matemanô gêdêñ aêagêc kêtû asagenña. Abe aêagêc taun ma ñaclai to ñajam tec agôm en kêsêlêñ nec me. ¹³ Abraham agêc Isak ma Jakob nêñ Anôtô ma tamenji samob nêñ Anôtô kêkêñ nê sakinwaga Jesu nê ñawasi kêsa. Ñac tonan, tañ amac akêñ en gêdêñ ñacjo ma asa en auc akô Pilata lanônêm. Pilata gebe êngamboac en su, ¹⁴ mago amac asa ñac dabun to gêdêñ tau auc ma aten gebe sêngamboac ñac, tañ gêjac ñamalac êndu nan, su êndêñ amac. ¹⁵ Ñac tau gebe êwê amac anğôn matem jali, mago ajac en êndu, nan tec Anôtô gêñu en sa anğa ñacmatêñ, aêac alic gêñ tau tec asôm lasê. ¹⁶ Ma ñac

tau, nan amac alic to ajala en nan, kékên gêwiñ Jesunê ñaê, tec ñaê tau gêjam en sa. Jesu kêpuc ñac tau tôñ kékên gêwiñ, tec gêgôm en ôli samucgeñ ñajam kêsa tec alic en kékô amac samob lanjômnmêña.

17 “O lasitêwaac, aê galicgac gebe amac ajam kauc tê agôm, ma amacnêm kasêga sêjam kauc amboac tonanğen. 18 Anôtô gêgôm nê biñ, tañ gêôc propete samob awen sa ma sêsôm lasê gebe Kilisi êkôc ñandan nan, ñanô kêsa. 19 Amboac tonan ambu taôm ma anam taôm ôkwi gebe nêm sec ênaña, 20 ma têm moasiñña anğa Apômtaunê lanjôanô mênêsa wacêlau amac tekwem saki êsa, ec êkên Kilisi Jesu, tañ kêjaliñ sa kêtü amacña kwananğen nan êmên. 21 Ñac tau êmoa undambê e êndên têm Anôtô êmansañ gên samob êtu wakuc êtiam, amboac kêsôm lasê gêôc propete dabuñ awen sa gêdên andanğen nan. 22 Mose kêsôm gebe ‘Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êñu amacnêm propete teñ sa anğa lasimi to tewemi nêñ êtôm aê, ma biñ samob, tañ en êsôm êndên amac nan, akên tañem. 23 Lau embe sêkên tañen propete tau tonan nê biñ atom, oc Anôtô ensen êsêac samob su anğa nê launên.’ 24 Propete samob, Samuel to êsêac, tañ têdaguc nan, sêsôm to sêkên têm tonan ñawae. 25 Propete latuñi amac to poac, tañ Anôtô kêmoatiñ gêdên tamemi nan, ñalatuñ amac. Anôtô kêmoatiñ poac tau gêdên Abraham ma kêsôm gebe ‘Êtu nêm wakucña laum nomña samob têtap moasiñ sa.’ 26 Anôtô kêtôc nê sakiñwaga gêdên amac kêtü ñamata ma kêsakiñ en gebe êmoasiñ amac e anam taôm ôkwi êndên-êndêngeñ ma awi nêm sec tokaiñ-tokaiñ siñ.”

4

Petere agêc Joañ sênğôn kapoacwalô

1 Agêc sêsôm biñ tonan gêdên lau sêmoa ma lau dabuñwaga to kapitai lôm dabuñña ma Sadukai dêdên êsêagêc sêja. 2 Lau tonan ñai sêlic êsêagêc sec gebe têdôn lau ma sêkên Jesu gêdi sa anğa ñacmatênên ñawae gêdên êsêac. 3 Tec sêkôc êsêagêc tôñ jasêlai agêc auc sênğôn e bêbêcgeñ acgom, gebe kêtula su. 4 Lau tañ sênğô Peterenê biñ tau nan, nêñ taêsam sêkên gêwiñ ma lau tau nêñ ñacwaga amboac 5,000.

5 Njábêbêc êsêacnên kasêga to laumata ma biñsatau sêkac taun sa anğa Jerusalem, 6 ma ñac dabuñsêga Anas agêc Kaiapa ma Joañ agêc Alesandere ma êsêac ñagêdô anğa ñac dabuñsêga nê gôlôac sêwiñ. 7 Ma sêsôm sejoñ ñaclagêc tau jasêkô êsêac lanjônnmê, go têtü Iêsu êsêagêc gebe “Asa nê ñaclai to ñaê kêpuc amagêc tôñ, tec agôm gên tônê nec.” 8 Tec Njalu Dabuñ gêjam Petere auc e kêsôm gêdên êsêac gebe “O launên kasêga to laumataac, 9 galoc amac embe atu Iêsu aêagêc êpi moasiñ, tañ

agôm gêdêñ ñac puliñ nan, ¹⁰ go amac samob to lau Israel samob ajala gebe Jesu Kilisi Nasaretna, tañ amac ajac eñ kêpi kakesotau gêja ma Anôtô gêñu eñ sa anğa ñacmatênêñ nan, nê ñaê gêgôm ñac, tañ kêkô amac lanômñem nan, ôli ñajam kêsa. ¹¹ Ñac tau

‘poc, tañ amac akwêwaga alic gebe sec nan, tec kêtú poc kêclêsuña.’

¹² Ñacmoasiñ teñ gêmôa atom, ma ñaê ñajam teñ anğa umbon ñalabu gêdêñ ñamalac gebe ênam aêac saña teñ gêc atomanô.”

¹³ Lau tau sêlic Petere agêc Joaņ têntac kêpa su ma nêñ kauc kêsa gebe êsêagêc anğa lau ñaôma nêñ, tañ sêsô lôm teñ atom nan, tec sê taêñ ma sêjala êsêagêc gebe sêsap Jesu tôngeñ. ¹⁴ Ac sêlic ñac puliñ, tañ ôli ñajam kêsa nan, kêkô gêwiñ êsêagêc ma sêsôm biñ sêjô agêc awenña e masi. ¹⁵ Amboac tonañ sêjatu êsêagêc sêwi gamêñ sêkac saña siñ sêsa awê sêja, ma sêmasañ biñ gêdêñ tauñ ¹⁶ ma sêsôm gebe “Aêac dangôm ñaclagêc tônê amboac ondóc. Lau Jerusalemña samob sêlic gêñtalô, tê êsêagêc sêgôm nêgac, ma aêac oc dansa auc êtôm atom. ¹⁷ Dambôc êsêagêc awenñ auc ñajana gebe biñ tau tonec ñawae êtu tapa êndêñ lau samob êna atom, ma sêsam ñac tônê nê ñaê êndêñ lau teñ êtiam atom.” ¹⁸ Go sêmôêc êsêagêc mênşêjac jao gebe êsêagêc sêsôm Jesunê ñaê lasê to têndônñ ñaê tau teñ êtiam atomanô.

¹⁹ Ma Petere agêc Joaņ sêjô êsêac awenñ gebe “Taôm taêm ênam alic acgom, Anôtô êlic biñ ondóc naêndêñ, taneñ wamu amac me taneñ wamu eñ. ²⁰ Aêagêc atôm atom gebe akapic awenşuñ êtu gêñ, tañ alic to anô nanña.” ²¹ Amboac tonañ sêjac biñsu êsêagêc ñakôninña ma sêkêñ agêc sêja. Êsêac têtap lêñ sêmêtôc êsêagêcña teñ sa atom kêtú lauña, gebe samob tetóc Anôtô sa kêtú gêñ, tañ gêgôm nanña. ²² Ñac tau, nanñ êsêagêc sêgôm gêñtalô ôli ñajam kêsaña kêpi eñ nan, nê jala kêtú 40 su.

Gólôac teteñ mec kêtú sêmoa totêntac êpa sugenña

²³ Sêwi Petere agêc Joaņ siñ su, tec agêc dêdêñ nêñ lau sêja ma sêjac miñ biñ, tañ lau dabuñşêga to laumata sêsôm gêdêñ êsêagêc nan. ²⁴ Lau tonañ sêñô su e awenñ gêôc Anôtô selengeñ gebe “O Ñatau, aôm nanñ kôkêñ undambê to nom ma gwêc to gêñ samob, tañ sêmoa ñalêlôm nan, ²⁵ aôm tau tonañ kôkêñ Ñalau Dabuñ gêôc aêac abeñi Dawid, tañ kêtú aômñem sakinwaga nan, awa sa gebe

‘Lau samuc nêñ ñaonda kêpi kêtú asageñña to lau taêñ gêjam biñ ñaôma-ñaôma nan, ñam amboac ondóc.

²⁶ Kiñ nomña sêkac tauñ sa, ma kasêga sêmoatiñ biñ sêñgônñ tageñ amboac tonañ, sebe sensenñ Apômtau agêc nê ñac, tañ geñ oso eñ nan su.’

²⁷ Biññanôgen, Herodo agêc Ponti Pilata ma lau samuc to lau Israel sêkac sa anğa malac tonec sebe senseñ aômnêm sakinwaga dabuñ Jesu, tañ goeñ oso eñ nañ su. ²⁸ Ma sêgôm gêñ, tañ aôm taêm gêjam kwananğen gebe lêmam ôngômña nañ, ñanô kêsa. ²⁹ O Apômtau, galoc ôlic gebe êsêac sêjô aêac ña biñgen. Amboac tonañ ôpuc nêm sakinwaga aêac tôn gebe asôm nêm biñ totêntac êpa sugen. ³⁰ Ômêtôc lêmam moasiñ ma ôkêñ nêm sakinwaga dabuñ Jesu nê ñaê êngôm gêñsêga to gêñtalô.” ³¹ Ac teteñ mec tonañ su, ma gamêñ, tañ êsêac sêkac sa sêñgôn nañ, kêwiwic tau e Nalau Dabuñ gêjam êsêac samob auc ma sêsôm Anôtônê mêtê totêntac kêpa sugen.

Gôlôac sêwê kain nêñ gen samob ñaton tagen

³² Lau-sêkêñ-gêwiñwaga samob têntac tagen to nêñ ñalêlôm kêpi tagen. Ma ñac teñ gêlic nê gêñ amboac taugen nê gêñ atom, êsêac samob sêwê kain gêñ ñaton tagen. ³³ Aposolo sêwa Apômtau Jesu gêdi sa ñawae sa toñaclaigen, ma ñamoasiñ kapôêñ kêpi êsêac samob, ³⁴ gebe êsêacnêñ ñac teñ kêpô lêna tau kêtú gêñ teñña gêmôa atom, gebe gamêñ to and-u ñatau samob sêkêñ nêñ gêñ lau sêjam ôli ma sêkôc ñaawa ³⁵ jatetoc gêc aposolo enkainña. Go êsêac sêjac sam gêñ tau gêdêñ lau, tañ sêpô lêna kêtú gêñ teñña nañ kêtômgen.

³⁶ Ma Lewinê wakuc teñ gêmôa, nê malacmôkê Kupro. Ênê ñaê Josep, mago aposolo sêsam eñ gebe Bamaba, tanam ôkwi gebe “Biñmanlatu,” ³⁷ ñac tau nê kôm teñ gêc, tec kêkêñ lau sêjam ôli ma kêkôc ñaawa jaketoc gêc aposolo enkainña amboac tonanğen.

5

Anania agêc Sapira nêñ biñ

¹ Ñac teñ, nê ñaê Anania, agêc nê awê Sapira sêkêñ nêñ kôm ñagêdô teñ lau sêjam ôli. ² Ñac tau gêjam ñaawa ñagêdô auc, nê awê gêlic, ma kêkôc ñagêdô jaketoc gêc aposolo enkainña. ³ Ma Petere kêsôm gebe “Anania, amboac ondoc Sadañ gêjam nêm ñalêlôm auc e kôsau Nalau Dabuñ ma gôjam kôm ñaawa ñagêdô auc. ⁴ Aôm kôkêñ gêdêñ lau sêjam ôli atomgen, tec taôm kôtu nêm gêñ ñatau. Kôkêñ gêdêñ lau sêjam ôli su, tec kôtu ñaawa ñatau amboac tonañ. Amboac ondoc tec taêm gêjam biñ amboac tonañ gêc nêm ñalêlôm. Aôm kôsau ñamalac atom, aôm kôsau Anôtôgoc.” ⁵ Anania gêñô biñ tonañ e gêu tau jatomatêgen gêc. Ma lau samob, tañ sêñô biñ tonañ ñawae nañ, têtêc taun ñanô. ⁶ Go lau matak dêdi jasêsaban eñ ma sêbalan eñ sêsa awê jasêsun eñ.

⁷ Ockatu ñasawa amboac têlêac gêjaña, ma ñac tau nê awê gêjam kauc biñ, tañ gêgôm nê akweñ nañ, tec gêmêñ. ⁸ Ma

Petere kêtû kênac enj gebe “Ôsôm êndênj aê acgom gebe Amagêc akôc kôm ñaôli tau tecenecgenj me.” Ma awê tau kêsôm gebe “Aec, gêñ tau tecenanjenj.”⁹ Tec Petere kêsôm gêdênj enj gebe “Amboac ondoc amagêcnêm ñalêlôm kêpi tagenj abe ansaê Apômtaunê Nalau. Ôlic acgom, lau tañ sêsunj nê akwenj su nañ, enjmata gêdiñ katam sebe sêmbalanj aôm sêsa sêna.”¹⁰ Ma gacgenj awê tau kêku e jatomatêgenj gêc enj akainjña. Lau matak sêsô sêja e sêlic awê tau tomatêgenj gêc, tec sêbalanj enj jasêsunj enj gêwiñ nê akwenj.¹¹ Gôlôac dabunj pebenj têtakê ñanô e lau ñagêdô samob, tañ sêñô binj tau ñawae nañ, têtakê amboac tonanjenj.

Aposolo sêgôm gêñtalô to gêñsêga taêsam

¹² Aposolo sêgôm gêñtalô to gêñsêga taêsam sêmoa lau ñalêlôm ma lausêkênj-gêwiñwaga samob sêkac taunj sa semoa Salomonê lôm sêlêb.¹³ Lau ñagêdô têtêc taunj, tec sêsap êsêac tôñ atom, mago tetoc êsêac sa têtôm apômtau towae.¹⁴ Ma êsêac, tañ sêkênj gêwiñ Apômtau nañ, têtû gwalêkiñ, gebe lauo to ñac taêsam.¹⁵ Lau tau sejonj nêñ gêmac sêsa malaclunj sêja jasêkênj êsêac sêc mê to sac ma taênj kêka gebe Petere embe êsêlêñ êmênj, nañ katu naênêc ajunj ênsac êsêacnênj ñagêdô êwiñ-êwiñ.¹⁶ Ma lau taêsam anja malac, tañ gêc Jerusalem ñagala nañ, sejonj lau gêmac to lau ñagêdô, tañ ñalau ñatêmui gêgôm êsêac nañ sêmênj, tec aposolo sêgôm êsêac ôliñ ñajam kêsa samob.

Sêkôc aposolo tôñ kêtû dim luagêcña

¹⁷ Ma ñac dabunjsêga to nê lau samob, tañ anja Sadukainênj tonj nañ, sêjam lêmunj aposolo ñanô¹⁸ e sêkam êsêac tôñ ma sêkênj êsêac sêñgônj andu kapoacwalônja.¹⁹ Gêdênj gêbêc Apômtaunê anjela tenj jagêlêc katam andu kapoacwalônja su, go gêwê êsêac sêsa sêja ma kêsôm gebe²⁰ “Ana anam mêtê lau akô lôm dabunj ma asôm binj anjônj matem jaliña samob lasê.”²¹ Ac sêñô binj tonanjenj, tec bêbêc kanucgenj sêsô lôm dabunj sêja ma têtônj lau.

Go ñac dabunjsêga to nê lau sêkac taunj sa ma sêkalem laumata to Israelnênj lau ñanô samob sa ma sêkênj lau sêja andu kapoacwalônja gebe sêkôc aposolo tau sêmênj.²² Tec sakinjwaga sêja e têtap aposolo sa sêmoa andu kapoacwalônja atom, go sêmu sêja ma sêsôm gebe²³ “Aêac aja e alic sêlai andu kapoacwalônja auc e panj tagenj to gejobwaga sejop katam sêkô, mago alêc katam su e alic jaôb tagenj.”²⁴ Lôm dabunj ñakapitai to lau dabunjsêga sêñô binj tonanjenj ma taênj gêjam jakêsa-jakêsa.²⁵ Go ñac tenj kasôm gedenj êsêac gebe “Alic acgom, lau tau, tañ akenj êsêac sêñgônj kapoacwalô nañ, têt jatedônj lau sêkô lôm dabunj.”²⁶ Amboac tonanjenj kapitai gêwiñ

nê sakinwaga jasêkôc aposolo. Sêkôc êsêac sêjam saicgenj atom, têtêc gebe lau oc têtuc êsêac ña poc êndu.

²⁷ Amboac tonanj sêwê êsêac sêja laumata sêkac sa ñamala. Ñac dabunșêga kêtû kênac êsêac gebe ²⁸ “Aêac ajac jao ñajaña gêdêñ amac gebe andônñ ñaê tonanj êtiam atom, mago alic acgom, amacnêm mêtê gêjam Jerusalem aucgenj. Amac abe aê ñamalac tônê nê dec êpi aêac me.” ²⁹ Tec Petere to aposolo sêjô êsêac awenj gebe “Aêac tanenj wamu Anôtô êlêlêc ñamalac. ³⁰ Jesu tanj amac akêñ enj genkalenj kakesotau jaasenj enj su nanj, tec aêac tamenjinêñ Anôtô gêñu enj sa. ³¹ Ñac tau Anôtô ketoc enj sa gêngônñ ênê anônña, gebe êtu laumata to kêsiwaga ma ênam Israel ôkwi to êsuc êsêacnêñ sec ôkwi. ³² Binj tonanj ñai aêac alic ñanô, tec awa sa amoa, aêac to Ñalau Dabunj, tanj Anôtô kêkêñ gêdêñ lau tanenj wamu enñja nanj.”

³³ Lau tonanj ñai sêñô binj tonanj e gêli nêñ ñalêlôm sa secanô sebe sênac aposolo endu. ³⁴ Go laumatanêñ tenj gêdi sa, enj Parisai tenj, nê ñaê Gamaliel. Enj kêdônwaga binșuñja tenj ma lau samob tetoc enj sa. Enj kêjatu gebe sejonj aposolo sêsa awê saunjenj. ³⁵ Go kêsôm gêdêñ laumata gebe “Amac lau Israelwaga, alic taôm ñapep, anğôm lau tonanj amboac secgenjmanj. ³⁶ Gêdêñ ñasawa tenj Teuda ketoc tau sa gebe êtu ñac towae ma lau 400 sêsap enj tônñ. Tec sêjac enj endu, ma lau, tanj sêsap enj tônñ nanj, sêjanda êsêac samob sêc êlinjêlinjenj e nêñ kôm gê su. ³⁷ Tonanj su, go gêdêñ bêc, tanj sêsa lau saña nanj, ñac Galilaianja Juda gêdi ma kêlêtôm lau e taêsam sêsap enj tônñ. Sêmoa e ñac tau gêjaña ma sesenj êsêac, tanj sêsap enj tônñ nanj, samob êlinj-êlinj. ³⁸ Ma galoc jasôm ñoc ñalêlôm êndêñ amac gebe Awi lau tônê sinj ma akêñ êsêac sêc sêna. Gêñ amboac tônê embe ñamalac taunj taênj ênam me sêngôm, oc êtu goloñ. ³⁹ Ma embe anja Anôtônê, oc ansenj su atôm atom. Ajop tagenj tonec, ansenj Anôtô atom.”

⁴⁰ Lau tau sêkêñ gêwiñ Gamalielnê binj, go sêmôêc aposolo jasi êsêac ña palipgenj ma sêjac binșu êsêac gebe sênam mêtê êpi Jesunê ñaê êtiam atom. Go sêkêñ êsêac sêsa sêja. ⁴¹ Lau tau sêwi laumata sinj sêsa sêja totêntac ñajamgenj, gebe Anôtô ketoc êsêac sa ma gêlic êsêac têtôm gebe lau sêgôm êsêac majenj kêsa kêtû Jesunê ñaênja. ⁴² Êsêac têdônñ lau anja lôm dabunj to andu kêtôm bêcgenj ma sêsôm ñawae ñajam lasê gebe Jesu enj Kilisi, sêwi sinj atom.

6

Sêjalij samwaga 7 sa

¹ Gêdêñ ñasawa tonanj ñacsenjomi têtû taêsam. Ma lau Helen têtû môsi lau Ebolai gebe sim êsêacnêñ awêtuc su ña gêñ, tanj sêjac sam kêtôm bêcgenjja nanj. ² Tec êsêac lau 12 sêkalem

ñacseñomi samob sa ma sêsôm gebe “Aêac embe anac sam mo ma oc aňgôm Anôtônê mêtê êtôm atom. Gêñ amboac tonañ aêac alic kêtôm atom. ³ O lasitêwaac, ajaliñ nêm lau mansañ 7, tañ Nalau Dabuñ to kauc mêtêña gêjam êsêac auc nañ sa, gebe mênşêkôc kôm tau tonañ su. ⁴ Aêac lau tonec abe atañ mec to anam sakiñ êndên mêtêgeñ.” ⁵ Lau samob, tañ sêkac tañ sa nañ, sêñô biñ tonañ ñajam, tec sêjaliñ lau tonec ñai sa, ñac teñ kêkêñ gêwiñ ñajaña to Nalau Dêbu ñ gêjam eñ auc, nê ñaê Stepan, gêwiñ Pilip agêc Prokoro ma Nikanor agêc Timon ma Parmena agêc Judanêñ ñac lêñña teñ aňga Antiokia, nê ñaê Nikolaus. ⁶ Sêkêñ lau tonañ ñai sêkô aposolo lañôñnêm ma teteñ mec to sêu lemeñ gêsac êsêac.

⁷ Anôtônê mêtê kêtû tapa e ñacseñominêñ toñ aňga Jerusalem kêtû kapôên, ma lau dabuñwaga taêsam sêkêñ gêwiñ mêtê to sêsô ñalabu.

Sêkôc Stepan tøj

⁸ Moasiñ to ñaclai gêjam Stepan auc ma gêgôm gêñşêga to gêñtalô kapôên lau sêlic. ⁹ Tec lau ñagêdô aňga toñ, tañ sêsam êsêac sebe Libertini to Kurene ma Alesandriaña nañ, dêdi sa ma lau Kilikia to Asiaña sêwiñ. Êsêac to Stepan ac sêpa tañ kêtû mêtêña. ¹⁰ Eñ kêsôm biñ tokauc ma to Nalau Dabuñ, tec êsêac sêku eñ tulu atom. ¹¹ Amboac tonañ sêu biñ gêdên lau teñ jasêsôm gebe “Aêac aňô eñ kêsôm biñ alôb-alôb kêpi Mose to Anôtô.” ¹² Sêgôm sêmoa e dêdac lau to laumata ma biñsutau sa, jasêkôc Stepan tøj ma sê eñ dêdên laumata sêja. ¹³ Ma sêjaliñ lau ñagêdô sa gebe sêñgôliñ biñ êpi eñ gebe “Ñac tonec kêsôm biñ kêpi gamêñ dabuñ to Mosenê biñsu ñawaô. ¹⁴ Aêac aňô eñ kêsôm gebe Jesu Nasaretña oc enseñ gamêñ tonec su, ma mêtê, tañ Mose kêkêñ gelom aêac nañ, eñ oc ênam ôkwi.” ¹⁵ Laumata samob, tañ sêkac tañ sa sêñgôñ nañ, matañ gê eñ e sêlic lañôanô kêtôm aňela teñ nê.

7

Stepan gêjam mêtê

¹ Go ñac dabuñşêga kêsôm gebe “Biñ tau amboac tônê me masi.” ² Tec Stepan kêsôm gebe

“O tamocac to ñoc lasitêwaac, añ ñoc biñ acgom. Gêmungeñ aêac abeñi Abraham gêñgôñ Haran atomgeñ, gêmoa Mesopotamiageñ e ñawasi ñatau Anôtô geoc tau lasê ³ ma kêsôm gêdên eñ gebe ‘Ondec nêm gamêñ ênêc to nêm lau sêmoa ma ôna ôñgôñ gamêñ, tañ aê oc jatôc êndên aôm nañ.’ ⁴ Tec eñ gedec Kaldeanêñ gamêñ gêcña ma gêdi mênşgêñgôñ Haran. Gêmoa e tama gêmac êndu acgom, go Anôtô gêwê eñ aňga tonañ mênşgelom gamêñ tau tec galoc êmac aňgôñ nec.

⁵ Gêdêṅ tonanṅ ênê ṅapalê masi, ma Anôtô kékêṅ enṅ gêwê kainṅ gamêṅ ṅagec atomanô, mago Anôtô gêjac matagenṅ gedenṅ enṅ gebe êkêṅ gamêṅ tonec êndêṅ enṅ to nê wakuc, taṅ sêjô enṅ su nanṅ. ⁶ Ma Anôtônê biṅ amboac tonec gebe ‘Nêṅ wakuc oc têtû lau jaba sêmoa lau teṅ nêṅ gamêṅ, ma malacm oc sêkôninṅ esêac têtû nêṅ gêṅôma to sejonṅ êsêac êtôm jala 400.’ ⁷ Ma Anôtô kêsôm gêwiṅ gebe ‘Lau tau, taṅ sêkôninṅ êsêac têtû nêṅ gêṅôma nanṅ, aê oc jamêtôc êsêac. Tonanṅ su, go êsêac sêc sêmu mênṅsênâṅ sakinṅ aê anṅa gamêṅ tau tonec.’ ⁸ Go Anôtô kêmoatinṅ poac sêsa ṅapalêṅa gêdêṅ Abraham gêwiṅ, tec kêka Isak lasê ma kêsa enṅ gêdêṅ ṅabêc kêtû 8, ma Isak gêgôm gêdêṅ Jakob, ma Jakob gêgôm gêdêṅ aêac abenṅi 12 amboac tonanṅenṅ.’

⁹ “Aêac abenṅi têtac sec gêdêṅ Josep e sêkêṅ enṅ gêdêṅ lau sêjam ôli enṅ ma sêkôc enṅ sêja Aiguptu, mago Anôtô gêwiṅ enṅ. ¹⁰ Tec kêjaṅgo enṅ su anṅa nê ṅandanṅ samob to kékêṅ moasinṅ ma kauc mêtêṅa gêdêṅ enṅ kékô kinṅ Aiguptuṅa, Parao, lanṅônêṅ. Ma Parao kékêṅ enṅ gêjam gôlinṅ Aiguptu to ênê gôlôac samob. ¹¹ Tôbôm kêsa Aiguptu to Kanaan ṅagamêṅ samob e sêṅgônṅ jageo ṅanô ma tamenṅi têtâp nêṅ gêṅ sêniṅṅa sa atom. ¹² Jakob gêṅô polom gêc Aiguptu ṅawae, tec kêsakinṅ tamenṅi sêsêp sêja kêtû ṅamata. ¹³ Sêmoa e sêsêp sêja kêtû luagêcṅa nanṅ, tec Josep gêwa tau sa gêdêṅ têwai ma Parao gêṅô Josep tau nê gôlôac ṅam. ¹⁴ Go Josep kékêṅ biṅ gêja ma kêkalem tama Jakob to nê gôlôac samob sêja. Ma lau tau têtôm 75. ¹⁵ Jakob tau kêsêp gêja e gêmac êndû anṅa Aiguptu, ma tamenṅi amboac tonanṅ. ¹⁶ Go sêkôc êsêac sêja Sikem ma sêsuṅ êsêac sêc sêô, taṅ Abraham gêjam ôli ṅa silber toṅ teṅ gêdêṅ Hamor latui anṅa Sikem nanṅ.

¹⁷ “ṅanoc sêwi gamêṅ tau sinṅa, taṅ Anôtô gêjac mata gêdêṅ Abraham nanṅ, kêdabinṅ gebe êmbacnê, ma lau têtû taêsam e sêjam Aiguptu auc. ¹⁸ Sêmoa e kinṅ wakuc teṅ, taṅ gêjam kauc Josep nanṅ, gêjam gôlinṅ Aiguptu. ¹⁹ ṅac tonanṅ kêsau kêtim aêacnêṅ lau ma gejonṅ tamenṅi ma kêkac êsêac gebe sêwi nêṅ gêṅ dedec sinṅ palinṅ-palinṅenṅ gebe sêmoa materṅ jali atom. ²⁰ Gêdêṅ ṅasawa tonanṅ Mose têna kékôc enṅ, ma Anôtô gêlic enṅ ṅajam, tec agêc sêlôm enṅ sêmoa nêṅ andulêlôm e ajônṅ têlêac. ²¹ Go sêwi enṅ sinṅ palinṅ-palinṅenṅ e Parao latuo kékôc enṅ sa jagêlôm enṅ kêtôm latu teṅ. ²² Ma têdônṅ Aiguptunêṅ mêtê samob gêdêṅ Mose, gêmoa e kêtû ṅac ṅajaṅa biṅ to kômṅa.

²³ “ṅac tau gêmoa e nê jala kêtû 40 su, go taê gêjam gebe ênac lasitêwai Israelṅa kêsi. ²⁴ Gêlic ṅac teṅ kêlêsu ṅac Israelṅa teṅ, tec gêjam Israel tonanṅ kêsi ma gêjac ṅac Aiguptuṅa nanṅ êndû kêtû kêlêsu ṅac tonanṅa. ²⁵ Mose geboc lasitêwai sêjala Anôtô gebe ênam êsêac kêsi ya ey lêma, mago nêṅ kauc kêsa su atom. ²⁶ ṅabêbêc lau ṅagêdô sêsôm tauṅ sêmoa e enṅ gêlic, tec

gê wama êsêac ma kêsôm gebe 'Lauac, amac lau ñam tagen. Amboac ondoc tec abe anğôm taôm kwalec nec.' ²⁷ Ma ñac-kisa-môkêwaga tonan ketin en ma kêsôm gebe 'Asa kêkên aôm kôtu aêacma gôlinwaga to mêtôcwaga. ²⁸ Oc gobe ônac aê êndu amboac nôgen gôjac Aiguptu tau nan me.' ²⁹ Tec Mose gêc su kêtû bin tonanña jakêtu ñac jaba gêngôn nom Midian e kêka ñapalê luagêc lasê anga tonan.

³⁰ "Jala 40 gêjanja gêwin, go anjela ten geoc tau lasê gêdên en anga gamên sawa lôc Sinainja, kêsêp ja ñawaô, tan kêsâ gamêndani nan ñalêlôm. ³¹ Mose gêlic gên tonan e gêñac lêma ma kêtû gasuc gêja gebe êlic gên tau ñam acgom. Tec Apômtaunê awa ten kêsâ gebe ³² "Tamaminên Anôtô, Abraham agêc Isak ma Jakob nêñ Anôtô aê.' Tec Mose kêtênêp ma kêtêc tau e gebe êlic gên tau ñam atom. ³³ Go Apômtau kêsôm gêdên en gebe 'Ôngamboac atapa su anga amkain gebe gamên, tan kôkô nan, gamên dabu ñ. ³⁴ Aê galic sejon ñoc lau anga Aiguptu e sêmoa jageo, ma ganô nêñ tani, tec kasêp gamên gebe janam êsêac kêsî. Amboac tonan ômôn, aê gabe jasakin aôm êna Aiguptu.'

³⁵ "Mose tau, tan êsêac sêsa en auc ma sêsôm gebe 'Asa kêkên aôm kôtu gôlinwaga to mêtôcwaga nan,' tec Anôtô kêsakin en kêtû gôlinwaga to kêsîwaga. En kêkên anjela geoc tau lasê gêdên Mose anga gamêndani gebe êpuc en tôn. ³⁶ Ñac tonan kejon êsêac sa ma gêgôm gêñsêga to gêntalô anga gamên Aiguptu to anga Gwêckoc ma gamên sawa kêtôm jala 40. ³⁷ Mose tau tec kêsôm gêdên Israelwaga gebe 'Anôtô oc êñu amacnêm propete ten sa anga lasimi to tewemi nêñ êtôm aê.' ³⁸ Ñac tagen tonan tec gêmoa gêwin gôlôac dabun anga gamên sawa ma gêwin anjela, tan kêsôm bin gêdên êsêac to tamenj anga lôc Sinai nan, ma ñac tonanjen tec bin mata jalinja gêdên en gebe êndôn aêc.

³⁹ "Mago aêac tamenj sebe tanen wamu en atom. Êsêac sêmasuc en to sêjam nêñ ñalêlôm ôkwi gêdên Aiguptu kêtiam. ⁴⁰ Ma sêsôm gêdên Aron gebe 'Ômansan aêacma anôtôi gwam gebe sêwê aêacña, gebe Mose, tan gêwê aêac anga Aiguptu amên nan, aêac ajam kauc bin ondoc kêtap en sa.' ⁴¹ Gêdên tonan sêgôm nêñ bulimakao ñalatu ñakatu ten ma sêkên da gêdên anôtô gwam tau to têtû samuc lemen ñakôm. ⁴² Tec Anôtô gêjam dêmôê êsêac ma kêkên êsêac sêjam sakin umbon ñagêlôn kêtôm teto gêc propetenên buku gebe

'Amac lau Israelwaga, gêdên tan amoa gamên sawa e jala 40 nan,

oc akên bôc to da gêdên aê me masi.

⁴³ Amac abalan gwam Moloknê bec to anôtô gwam Repan nê utitalata ma agôm gên tau ñakatu abe aten mec êpi.

Amboac tonañ aê jawê amac e naañgôn Babel ñamakenj ôñêña.’

⁴⁴ “Aêac tamenj sêkôc lôm bec, tañ gêwa Anôtô gêmôa gêwinj êsêacña sa nañ, sêmoa gamêñ sawa. Ac sêmasañ kêtôm ñadônj, tañ Anôtô kêtôc gêdêñ Mose gêlic ma kêjatu enj gebe êngômña nañ. ⁴⁵ Tamenj sêbalañ lôm bec tonañ sêwinj Josua sêja lau samuc nêñ gamêñ, tañ sêkôc su nañ. Anôtô tau gêmunj tamenj ma kêtinj lau samuc su, tec lôm bec kêkô gamêñ tonec e gêdêñ Dawidinê têm. ⁴⁶ Anôtô gêlic Dawid ñajam, tec ñac tau ketenj gebe êtap gamêñ teñ sa ma êsunj Jakobné Anôtônê andu teñ sa êkô. ⁴⁷ Mago gêc e Salomo kêkwê Anôtônê andu tau. ⁴⁸ Tagenj Lôlôc Natau oc êngônj andu, tañ sêgômña lemenj nañ atom, êtôm propete kêsôm gebe

⁴⁹ ‘Undambê kêtü ñoc lêpônj
ma nom kêtü ockainj ñakadembonj.

Apômtau kêsôm gebe

Amac abe akwê aêñoc andu amboac ondoc,

me ñoc gamêñ, tañ jañgônj tekoc saki êsaña nañ, oc ênêc ondoc.

⁵⁰ Amac abe gêñ totau-totau samob tonañ ñai tauc lemoc
gajam kauc me.’

⁵¹ “Ojae amac, gêsômtêkwa ñatonj ma nêm ñalêlôm to tañemsunj ñadani atôm lau samuc. Amac akô Nalau Dabunj auc ñapañ atôm tamemi tec amoa. ⁵² Propete ondoc teñ amac tamemi sêjanda enj atom. Ma êsêac sêjac lau, tañ andañgenj seoc binj lasê kwanañgenj gebe ñac gêdêñ oc êmêñ nañ êndugac. ⁵³ Amac lau tau tonec tec êkêc binjsu anja anjelanêñ, mago amasañ kêtü tônj atom.”

Têtuc Stepan ña poc êndu

⁵⁴ Lau sêñô binj tonañ e gêli nêñ ñalêlôm sa secanô ma sêmôê lunlun enj. ⁵⁵ Ma Nalau Dabunj gêjam Stepan auc e mata gedec undambê, gêlic Anôtônê ñawasi ma gêlic Jesu kêkô Anôtônê anôña. ⁵⁶ Tec kêsôm gebe “Op, aê galic undambê gêña ma Njamalacné Latu kêkô Anôtônê anôñagoc.” ⁵⁷ Lau tonañ sêwakic e sêbôc tañensunj auc ma gulunj tagenj sêja sêgi enj auc. ⁵⁸ Ma têtinj enj kêsa malacmagê gêja sebe têtuc enj ña poc êndu. Tec lau binjmôkê sêkôc nêñ ñakwê su ma sêkêñ jatetoc gêc ñac matac teñ, nê ñaê Saulu, akainjña. ⁵⁹ Êsêac têtuc Stepan ña poc sêmoa ma ketenj mec gebe “Apômtau Jesu, ôkôc ñoc ñalau sa.” ⁶⁰ Enj kêpônj aduc ma gêmôêc ña awa kapôêñ gebe “Apômtau, ôê êsêacnêñ sec tônj atom.” Kêsôm tonañ su ma gêmâc êndu.

8

¹ Saulu gêlic êsêac sesenj Stepan su e gêjac mataanô ñajam.

Saulu kêlêsu gôloac dabunj

Gêdêñ ñasawa tonañ lau sêlêsu gôlôac dabun Jerusalemña kêlêlêc. Sêgôm e lau samob sêc êlin-êlin têtôm Judaia to Samaria ñagamêngeñ sêja. Aposolo taungeñ tec sêmoa. ²Ma lau mansañ ñagêdô sêsun Stepan ma têtanj tanjiboa ñanô kêpi enj.

³Saulu kêpi gôlôac dabun nêñ andu kêtômgeñ ma gê lauo to ñac jakêkêñ êsêac sêsô kapoacwalô sêja, gêgôm e gesen gôlôac dabun êlin-êlinj.

Mêtê kêtû tapa anga Samaria

⁴Êsêac tanj sêc êlin-êlin kêtôm gamêngeñ sêja nan, jasêsôm ñawae ñajam lasê. ⁵Ma Pilip tec kêsêp malac Samarianña jagêjam mêtê êsêac kêpi Kilisi. ⁶Lau taêsam sêñô Pilipnê binj to sêlic gêntalô, tanj enj gêgôm nan, e sêkêñ tanj enj totêntac tagen, ⁷gebe lau taêsam tonjalau ñatêmui sêmoa, nan ñalau tau sêwacik ma sêsa anga êsêacnêñ sêja, ma ñatêkwa kêtû golonj to maginj kêsû taêsam ôlinj ñajam kêsa. ⁸Ma lau, tanj sêngônj malac tonanj nan, têtac ñajam samucgeñ.

⁹Ma ñac mecwaga tenj, nê ñaê Simon, gêngônj malac tonanj, nan gêmungeñ gêgôm mectomanj e gêjac lau Samarianña nêñ Iênô auc ma gêboa tau gebe enj ñac tonjalai kainj tenj. ¹⁰Tec lau saunj to lau kapôênj samob sêkêñ tanj enj ma sêsôm gebe “Anôtônê ñalci, tanj sêsam gebe kapôênj nan, oc ñac tau tonanj.”

¹¹Êsêac sêkêñ tanj enj gebe enj gêjac êsêacnêñ Iênô auc ña nê mecgeñ e ñasawa ec balinj su. ¹²Ma Pilip kêsôm ñawae ñajam Anôtônê gamêñ to Jesu Kilisi nê ñaêña lasê e lauo to ñac sêkêñ gêwinj ma sêlinj sanju. ¹³Go Simon tau kêkêñ gêwinj amboac tonanj e gêlinj sanju ma kêsap Pilip tônj. Enj gêlic gêntalô to gênsêga kapôênj e gêjac ênê Iênô auc.

¹⁴Aposolo tanj sêngônj Jerusalem ñanj, sêñô ñawae gebe lau Samarianña sêkôc Anôtônê mêtê sa, tec sêsakinj Petere agêc Joan dêdêñ êsêac sêja. ¹⁵Ñaclagêc tonanj sêsêp sêja, go tetenj mec kêtû lau taunja gebe Ñalau Dabun êpi êsêac, ¹⁶gebe Ñalau Dabun kêpi êsêacnêñ tenj atom tagen, ac sêlinj busanju ñaômagenj kêpi Apômtau Jesu nê ñaê. ¹⁷Tec aposolo luagêc sêkêñ lemenj gêsac êsêac acgom, go Ñalau Dabun gelom êsêac.

¹⁸Simon gêlic aposolo sêkêñ lemenj gêsac lau, ma Ñalau Dabun gelom êsêac, tec kejonj awa gêdêñ êsêagêc gêja ¹⁹ma kêsôm gebe “Akêñ ñalci tonanj êndêñ aê amboac tonanjenj. Aê embe jakêñ lemoc ênsac ñac tenj, go Anôtô êkêñ Ñalau Dabun êndêñ enj.” ²⁰Tec Petere kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm ônaña tonêm awagenj. Aôm gobe ônam ôli Anôtônê moasinj ña awa me. ²¹Aôm gôwê kainj kôm tonec ñagec atomanô, gebe Anôtô gêlic aômnmê ñalêlôm geogenj. ²²Amboac tonanj ônam taôm ôkwi anga nêmm geonanj ma otenj Apômtau, moae êsuc binj geo, tanj gêc nêmm ñalêlôm nanj ôkwi. ²³Aê galic nêmm geonanj kêtôm

ñaikisi ñamakic gêjam aôm auc to sec ñalêpoa gêsô aôm tôñ.”
 24 Go Simon gêjô eñ awa gebe “Amagêc taôm atenñ mec êndênñ Apômtau anam aê aoc gebe biñ, tañ agêc asôm nañ, ñatenñ êtap aê sa atom.”

25 Naclagêc tau sêsôm to sêwa Apômtaunê biñ sa su, go sêmu sêja Jerusalem ma sêsôm ñawae ñajam lasê anğa Samarianênñ malac gwalêkinñ gêwiñ.

Pilip agêc gejobwagasêga Aitiopiaña

26 Apômtaunê anela tenñ kêsôm gêdênñ Pilip gebe “Ôndi ma ôsêlênñ êndênñ oc êkô ñaluñ ôsa intêna, tañ anğa Jerusalem kêsêp Gasana gêja nañ. “Intêna tau kêsêp gamênñ sawa. 27 Tec eñ gêdi gêja. Ma ñac Aitiopiaña tenñ, lau Aitiopiaña nêñ kwin Kandake nê gejobwagasêga, nañ kwin kêkênñ eñ gejob ênê waba samob nañ, jaketenñ mec anğa Jerusalem. 28 Eñ gêmu gêja nê gamênñ ma kêsam propete Jesaia nê biñ gêngônñ nê kareta ñaô. 29 Go Nalau Dabuñ kêsôm gêdênñ Pilip gebe “Ôtu gasuc nawê kareta tônê tôñ.” 30 Tec Pilip kêlêti kêdaguc gêja e gêñô eñ kêsam propete Jesaia nê biñ ma kêtû kênac gebe “Biñ tañ kôsam nañ, kôjala ñam me masi.” 31 Ma ñac tau kêsôm gebe “Embe ñac tenñ êtôc intêna êndênñ aê atom, oc jajala amboac ondoc.” Go ketenñ Pilip gebe êpi naênğônñ êwiñ eñ. 32 Ma biñ tau, tañ ñac tau kêsam nañ, tonec gebe

“Sejonñ eñ amboac domba, nañ sebe sêmbucña
 ma amboac domba ñalatu, tañ sebe sêkapiñ ñaôlilu nañ,
 mago kêtanñ atom.

33 Gêdênñ tañ sêkôninñ eñ nañ, sêmêtôc eñ kêtôm ñagôlinñ atom.
 Asa kêtôm gebe ênac ênê wakuc nêñ miñ. Oc masi,
 gebe sesenñ eñ su anğa nom.”

34 Go gejobwagasêga tau kêsôm gêdênñ Pilip gebe “Aê jatenñ aôm ôwa sa acgom. Propete kêsôm biñ tau kêpi asa. Kêsôm kêpi tau me kêpi ñac tenñ.” 35 Tec Pilip gêoc awa sa gêjac m nê mêtê ña propetenê ñalô tonanñ ma kêsôm Jesunê ñawae ñajam lasê gêdênñ eñ. 36 Agêcnênñ kareta kêsêlênñ e jasêo lasê bu tenñ ma gejobwagasêga tau kêsôm gebe “Kec, bu tec kêpoac. Asagenñ êkô aênoc busanğu auc.” [37 Go Pilip kêsôm gêdênñ eñ gebe “Aôm embe ôkênñ êwiñ tonêm ñalêlôm samucgenñ, go danğôm.” Ma eñ gêjô Pilip awa gebe “Aê kakênñ gêwiñ Jesu Kilisi eñ Anôtônê Latu.”] 38 Go eñ kêjatu gebe kareta êkô, ma Pilip agêc gejobwagasêga sêsêp bu jasêkô, go Pilip kêsagu eñ. 39 Agêc anğa bu sêpi sêmênñ e Apômtaunê Nalau kêkôc Pilip su, ma gejobwagasêga gêlic eñ kêtiam atom ma gêc totêtac ñajamgenñ gêja. 40 Pilip jagêo lasê Asoto, go kêsôm ñawae ñajam lasê gêjac laoc malac samob e jagêo lasê Kaisarea.

9

Jesu gêjam Saulu ôkwi

¹ Saulu tau nê ñalêlôm gegen enj sa e gêjô Apômtaunê ñacseñomi ña binj ma gebe ênac êsêac êndu. Enj gêdênj dabuñsêga gêja ² ma keten enj gebe êkênj papia êwa enj sanja êndênj lau Damaskus nêj Iômmôke gebe Saulu embe êtap lau ñagêdô, nan sêkênj gêwiñ Jesunê mêtê nan sa, oc ênsô êsêac awê ma ñac tônj ma ejonj êsêac sêna Jerusalem. ³ Enj kêsêlênj gêmoa e kêdabinj Damaskus ma sep tagen ja tenj anja undambê kêpô enj gêjam aucgenj ⁴ e gêu tau jagêc nom ma gênjô awa tenj, tanj kêsôm gêdênj enj gebe “Saulu, Saulu, asagenj kôjanda aê.” ⁵ Ma enj kêsôm gebe “Apômtau, aôm asa.” Go ñac tau kêsôm gebe “Aê Jesu tec kôjanda aê. ⁶ Mago galoc aôm ôndi ôsa malac ôna, go sêsôm binj, tanj gêjac aôm ñawae nanj. Iasê êndênj aôm.” ⁷ Ma lau, gênj sêwiñ enj nanj, sênjô binj tau, mago sêlic ñamalac tenj atom, tec sêjam tauñ tônjenj sêkô. ⁸ Saulu gêdi anja nom ma mata gêlac e gêlic gamênj atom. Tec êsêac sêkam enj ma sêwê enjenj sêja Damaskus. ⁹ Enj gênjgônj tonanj gêlic gamênj atom kêtôm bôc têlêac ma genj to gênôm gênj atom.

¹⁰ Ma ñacseñom tenj gênjgônj Damaskus, nê ñaê Anania, nanj Apômtau gêgôm ênê katu kainj tenj kêsa ma kêsôm gêdênj enj gebe “Anania,” e ñac tau kêsôm gebe “Apômtau, aê tec gamoa.” ¹¹ Go Apômtau kêsôm gêdênj enj gebe “Ôndi ma ôsa intêna, tanj sêsam sebe intêna solop nanj, ôna ma ôtu kênac ñac, tanj sêsam enj sebe Saulu Tarsusja nanj, anja Judanê andu, gebe enj ketenj mec ¹² ma gêlic ñac tenj, nê ñaê Anania, jakêkênj lêma gêsac enj gebe mata êlêc êtiam.” ¹³ Go Anania gêjô enj awa gebe “Apômtau, aê ganjô lau taêsam sêsôm gebe ñac tonanj gêgôm aômnêm lau dabuñ, tanj sênjgônj Jerusalem nanj, sec elêmê. ¹⁴ Ma sêsôm gebe kêkôc ñaclai anja lau dabuñsêga nêj gebe ênsô lau samob, tanj awenj gêjac aômnêm ñaê nanj tônj.” ¹⁵ Tec Apômtau kêsôm gêdênj enj gebe “Ôna, ñac tau tônê tê gajac dabinj enj su gebe ejonj ñoc ñaê êndênj lau samuc to kinj ma Israel latunji êna. ¹⁶ Gebe aê tauc jatôc gênjwapac, tanj enj êoc êtu ñoc ñaêña nanj, êndênj enj.”

¹⁷ Tec Anania gêdi gêja e jakêpi andu tau, go kêkênj lêma gêsac enj ma kêsôm gebe “Lasicenec Saulu, Apômtau Jesu, tanj geoc tau lasê gêdênj aôm anja intêna, tanj kôsa gômôênj nanj, kêsakinj aê tec gamênj gebe matamanô êpoa lasê êtiam ma ñalau Dabuñ ênam aôm auc.” ¹⁸ Ma gaôgenj gênj, tanj gêsaj Saulu mataanô auc nanj, kêsêlô amboac i ñagala e gêbacnê ma gêlic gamênj kêtiam. Go gêdi sa e gêlinj sanju ¹⁹ ma genj gênj têtewa saki kêsa kêtiam.

Saulu gêjam mêtê anja Damasku

Bêc ñagêdô Saulu gêwiñ ñacsenjomi gêmoa Damaskus. ²⁰ E gacgen gêjam mêtê kêpi Jesu anja Judaneñ lôm gebe ñac tau tonañ Anôtônê Latu. ²¹ Ma lau samob, tañ sêñô ênê bi ñ tonañ nañ, sêñac lemeñ ma sêsôm gebe “Ñac tau, tañ gesen êsêac, tañ awen gêjac ñaê tônê anja Jerusalem nañ, ñac tau tonec me masi. Eñ gêmênj gebe ênsô êsêac anja tonecña tônj êwiñ ma ejoñ êsêac sêndênj lau dabuñsêga sêna atom me.” ²² Ma Saulu gêwa sa ñajana kélêlêc gebe Jesu tonec eñ Kilisi tau. Kêsôm biñ amboac tonañ tec gêgôm lau Juda, tañ sêñgônj Damaskus nañ, nêñ kauc kêñnsônj e toñoma.

Saulu gêc Judawaga su

²³ Bêc ñagêdô gêjana acgom, go Judawaga sêkic ênê biñ gebe sênac eñ êndu. ²⁴ Biñ tau ñapuc kêsa gêdênj Saulu. Ac sêkênj lau sejop malac ñasacgêdô gêwiñ kêtôm bêc to gelenjenj gebe sênac eñ êndu. ²⁵ Tec Saulunê ñacsenjomi sêkôc eñ gêdênj gêbêc jasêkênj eñ kêsêp sêm, tañ sêwa amboac talu nañ, ma sêlêwanj eñ kêsêp tuñbôm ñadêmôê gêja.

Saulu gêmoa Jerusalem

²⁶ Gêja e gêo lasê Jerusalem jakêsaê gebe êsap ñacsenjomi tônja. Tec gêgôm elêmê gebe samob têtêc eñ, sêkênj gêwiñ gebe Jesunê ñacsenjom tenj eñ atom. ²⁷ Tec Barnba gêjam eñ sa ma gêwê eñ agêc dêdênj aposolo sêja. Eñ gêjac m inj biñ Saulu gêlic Apômtau anja intêna ma Jesu kêsôm biñ gêdênj enja. Ma gêjac minj gêwiñ gebe Saulu kêsôm Jesunê ñaê lasê gêmoa awêgenj anja Damaskus. ²⁸ Go Saulu gêmoa-gêmoa gêwiñ êsêac anja Jerusalem ma kêsôm Apômtaunê ñaê lasê gêmoa awêgenj. ²⁹ Eñ gêjam biñgalôm gêwiñ lau Juda, tañ sêsôm biñ Helen nañ, e sêpê taunj kêtú mêtêña. Tec êsêac sebe sêkam eñ tônj ma sênac eñ êndu. ³⁰ Lasitêwai sêñô biñ tonañ ñawae ma sêkênj eñ kêsêp Kaisarea gêja acgom, go sêsakinj eñ anja tonañ gêja Tarsus.

³¹ Gêdênj ñasawa tonañ gôlôac dabuñ anja Judaia to Galilaia ma Samaria ñagamênj samob sêñgônj towamag-enj. Lau tau sêsa nêñ lêñ totêtêc Apômtaugenj ma Ñalau Dabuñ kêpuc êsêac tônj to gêjac lênsônj êsêac e têtú taêsam.

Aenea ôli ñajam kêsa

³² Petere kêsêlênj-kêsêlênj gêmoa e jagêo lasê Anôtônê lau, tañ sêñgônj Luda nañ. ³³ Go kêtap ñac tenj anja tonañ sa, nê ñaê Aenea, tañ nê ñatêkwa kêtú golonj ma gêcgenj kêtôm jala 8. ³⁴ Tec Petere kêsôm gêdênj eñ gebe “Aenea, Jesu Kilisi gêgôm aôm ñajam kêsa, ôndi sa ma ôluñ nêm mê sa,” e eñ gêdi sa gulunj tagenj. ³⁵ Lau Luda to Saron samob, tañ sêlic ñac tau nañ, sêjam taunj ôkwi dêdênj Apômtau.

Tabita mata jali kêsa kêtiam

³⁶ Awê tenj gêngôṅ Jope, nê ñaê Tabita, tanam ôkwi gebe Mojawa, nanj kékênj gêwiṅ Jesu. Enj gêjam lau sa ña kolen tokaiṅ-tokaiṅ to kêmoasiṅ êsêac ñanô. ³⁷ Gêdêṅ ñasawa tonanj gêmac gêgôm enj gêc e gêmac êndu. Go sêmasañ ênê ñawêlêlanj ma tetoc gêc andu ñadenj tenj. ³⁸ Ñacsenṅomi sêṅô Petere gêmoa Luda, tanj gêc Jope ñagala nanj ñawae, tec sêsakiṅ ñac luagêc jatetenj enj gebe “Ôndêṅ aêac ômôêṅ sebenmanj.” ³⁹ Petere gêdi ma gêwiṅ êsêagêc sêja. Ac sêô lasê su acgom, go sêwê Petere sêpi andu tau ñadenj tonanj sêja. Ma awêtuc samob dêdêṅ enj sêja e têtôc obo to ñakwê, tanj Tabita gêngôṅ gêwiṅ êsêac ma kési nanj, gêdêṅ enj ma têtanj. ⁴⁰ Tec Petere kêmasuc êsêac samob sêsa sêja, go kêpônj aduc ketenj mec. Tônanj su, go kékac tau ôkwi gêdêṅ ñacmatê ma kêsôm gebe “Tabita, ôndi sa.” Ma awê tau mata gêlac e gêlic Petere ma gêdi gêngôṅ. ⁴¹ Go Petere gêsuj lêma jakekam enj sa ma gêmôêc Anôtônê lau to awêtuc mênjketôc awê tau gêdêṅ êsêac gebe mata jali kêsa su. ⁴² Lau Jope samob sêṅô biṅ tonanj ñawae ma taêsam sêkêṅ gêwiṅ Apômtau. ⁴³ Ma Petere gêmoa Jope gêngôṅ gêwiṅ ñac kêmasañ bôc ñaôlicṅa tenj, nê ñaê Simon, ñasawa ec baliṅ.

10

Petere agêc Korneli

¹ Ñac tenj gêngôṅ Kaisarea, nê ñaê Korneli. Ñac tonanj kêtuj siṅwaga tonj tenj, tanj sêsam êsêac sebe “TonjItalianja” nanj, nêṅ kapitai. ² Enj to nê gôlôac samob lau ñajam têtêc Anôtô, ma enj kêmoasiṅ lau Juda ñapep to ketenj mec gêdêṅ Anôtô gedenj tôngeṅ. ³ Gêdêṅ ocmata ñac tonanj katu gêlic Anôtônê aṅela tenj katôgeṅ gêdêṅ enj jakêsôm gêdêṅ enj gebe “Korneli.” ⁴ Korneli kêtakê e mata gê enj ma kêsôm gebe “Apômtau, biṅ amboac ondoc.” Go aṅela kêsôm gêdêṅ enj gebe “Nêm mec to nêm moasiṅ kêpi gêdêṅ Anôtô jataê gêjam gêmoa. ⁵ Amboac tonanj galoc ôkêṅ lau sêna Jope nasêkôc Simon tenj, tanj sêsam enj sebe Petere nanj sêmêṅ. ⁶ Ñac tau kêtuj ñaclenj jagêngôṅ gêwiṅ Simon tenj, tanj kêmasañ bôc ñaôlic nanj, nê andu kékô gwêctaligenj.” ⁷ Aṅela kêsôm biṅ gêdêṅ enj su ma gêc gêja acgom, gocgo Korneli gêmôêc nê sakiṅwaga luagêc ma siṅwaga tenj. Ñac tau kêtêc Anôtô ma gêjam sakiṅ Korneli ñapep. ⁸ Korneli gêjac miṅ biṅ samob gêdêṅ êsêac ma kêsakiṅ êsêac sêja Jope.

⁹ Lau tonanj sêsêlêṅ sêmoa e ñagelenj, go jatêdabiṅ malac. Gêdêṅ tonanj Petere kêpi andu tau ñadenj ñaôṅa gebe etenj mec, ma oc kékô ñaluṅ. ¹⁰ Gêmoa e mo gêjô enj ma gebe êniṅ gêṅ. Tec sêmasañ ênê gêṅ sêmoa ma katu kaiṅ tenj kêsa ¹¹ e gêlic undambê gêṅa ma sêlêwanj gêṅ tenj amboac obo kapôêṅ sêmoatiṅ ñalêsu aclê ma sêlêwanj kêsêp nom gêmêṅ. ¹² Ma bôc

nomņa kainj tej-kainj tej to gêj, taj kêkêņgeņ nanj, ma moc umbonj ņalabuņa sêsêp jasêmoa ņaiêiôm. ¹³ Go awa tej gêdêj enj gebe “Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniņ.” ¹⁴ Tec Petere kêsôm gebe “Apômtau, masigoc, gêj sec to alôb-alôb amboac tonaj aê gaenj tej su atomanô.” ¹⁵ Go awa tau kêsâ kêtiam kêtû dim luagêc gebe “Gêj taj Anôtô kêmasaj kêtû selec nanj, ômbu gebe alôb-alôb atom.” ¹⁶ Biņ tonaj kêsâ kêtû dim têlêac su, go gaôgenj obo tau gegenj tau sa kêpi undambê gêja kêtiam.

¹⁷ Petere taê gêjam gêj, taj gêlic nanj, ņam jakêsa-jakêsa gêmoa ma lau, taj Korneli kêsakiņ êsêac nanj, têtû kênac Simonnê andu gêdêj lau e têtap sa mênșêkô ņasacgêdô. ¹⁸ Lau tau sêmôêc têtû kênac gebe “Simon, taj sêsam enj sebe Petere nanj, kêtû ņaclenj mênșgêņgônj tonec me masi.” ¹⁹ Petere taê gêjam gêj, taj gêlic nanj, ņam gêņgônj, ma ņalau Dabuj kêsôm gêdêj enj gebe “Ôlic acgom, lau têlêac mênștêtû kênac aôm sêkô. ²⁰ Ôndi ôsêp ma ôwiņ êsêac, taêm ênam naêsa-naêsa atom, gebe aê tauc kasakiņ êsêac tec sêmêj.” ²¹ Tec Petere kêsêp jakêsôm gêdêj êsêac gebe “Aô, ņac taj asôm nanj, aê tau tonec. Ac amêj kêtû biņ ondocņa.” ²² Lau tau sêsôm gebe “Kapitai Korneli, ņac gêdêj, taj kêtêc Anôtô nanj, ma Judawaga sêlic enj ņac mansaj, ņac tau tônê aņela dabuj tej mênșkêsôm biņ gêdêj enj gebe êkêj lau mênșêkôc aôm ôna ênê andu ma êņô biņ aņga aômņēm.” ²³ Tec Petere kêmasaj biņ gêdêj êsêac sêsô nê andu ņalêiôm sêja ma kêkêj gêj êsêac senj.

ņagelenj enj gêdi gêwiņ êsêac sêja ma lasitêwai ņagêdô aņga Jope dêdi sêwiņ enj. ²⁴ ņagelenj, go jasêô lasê Kaisarea. Korneli kêkalem nê lasitêwai to nê tawanj sa kwananņeņ, ma sêoņ êsêac sêmoa. ²⁵ Gêdêj taj Petere kêsô gêja nanj, Korneli kêpuc enj tônjtônj kêsa gêmêj e gêu tau gêc enj akaiņņa ma ketoc enj sa. ²⁶ Tec Petere kêkam enj sa ma kêsôm gebe “Ôndi sa, aê ņamalac amboac tonaj.” ²⁷ Sêjam biņgalôm sêwiņ tauj sêsô sêja e gêlic lau taêsam sêkac tauj sa, ²⁸ ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac alicgac gebe biņsu gêjac jao gebe Judawaga têtû ņaclenj me sêņgônj sêwiņ tentenlatu tej atom. Mago Anôtô kêtôc gêdêj aê gebe jambu ņamalac tej gebe sec to ņatêmui atomanô. ²⁹ Kêtû tonajņa aê gaņô amacnêm môêc tec gadec atom, gadi gamêj. Ma galoc jatu kênac amac gebe amôêc aê kêtû asagenņa.”

³⁰ Tec Korneli kêsôm gebe “Gêdêj ocmata tej aê katenj mec gamoa ņoc andu e galic ņac tej toņakwê ņaôsicôsic mênșkêkô aê laņôcnêm, galoc ņabêc aclê gêjaņa su. ³¹ Ma ņac tau kêsôm gebe ‘Korneli, Anôtô gêņô aômņēm mec ma taê gêjam nêm moasiņgac. ³² Amboac tonaj ôsakiņ lau sêna Jope nasêkôc Simon, taj sêsam enj sebe Petere nanj êmêj. ņac tau kêtû ņaclenj gêņgônj Simon, taj kêmasaj bôc ņaôlic nanj nê andu, taj kêkô

gwêctali nan.’³³ Tec kakêñ lau ñagaôgen dêdêñ aôm sêwac ma aôm gôgôm ñajam gebe gômôêñ. Aêac samob, tec amoa Anôtô lañônêm nec, abe anô biñ samob, tañ Apômtau kêsakiñ aôm nan.”

Petere gêjam mêtê gêmoa Kornelinê andu

³⁴ Go Petere gêoc awa sa ma kêsôm gebe “Galoc aê kajala biññanôgen gebe Anôtô kêpuc open lau ten atom. ³⁵ Lau samuc samob nêñ ten embe êtêc en ma êngôm gêñ êndêngeñ, nan oc êlic en ñajam. ³⁶ Amac anô biñ, tañ Anôtô kêsakiñ gêdêñ lau Israel. En kêsôm ñawae ñajam lasê kêpi Jesu Kilisi gê wama. Ñac tau kêtû samob nêñ Apômtau. ³⁷⁻³⁸ Amac ajala biñ tau, tañ gêjam Judaia samucgeñ auc nañgac. Ma biñ tau tonec gebe Anôtô geñ oso Jesu anga Nasaret ña Ñalau Dabuñ to ñaclai. Ma biñ tau gêjac m anga Galilaia gêdêñ Joañ gêjam mêtê kêpi busañgu su acgom, go Jesu gêjac laoc gamêngeñ jakêmoasiñ lau to gêgôm lau, tañ Sadañ kêkônin êsêac tôñ nan, ôlin ñajam kêsâ. Gêgôm gêñ tonañ gebe Anôtô gêwin en. ³⁹ Ma aêac alic gêñ samob, tañ gêgôm anga Judanêñ gamên to Jerusalem nan, tec awa sa. Ñac tonañ êsêac sêkêñ en geñkaleñ ka ma sêjac en êndu. ⁴⁰ Ñac tau tonañ Anôtô gêñu en sa gêdêñ bêc kêtû têlêac ma kêkêñ en geoc tau lasê. ⁴¹ Geoc tau lasê gêdêñ lau samob atom, gêdêñ aêacgeñ, tec Anôtô kêjaliñ aêac sa kwananengeñ gebe awa ênê biñ sa nec. En gêdi sa anga ñacmatênêñ ma aêac tec aen to anôm gêñ awin en. ⁴² Go en kêjatu aêac gebe anam mêtê lau to awa sa gebe Anôtô kêjaliñ en sa kêtû lau mater jali to ñacmatê nêñ mêtôcwaga. ⁴³ Propete samob sêwa en ñam sa gebe Anôtô êsuc lau peben, tañ sêkêñ gêwin en nan, nêñ sec ôkwi êtu ênê ñaêña.”

Anôtô kêkêñ Ñalau Dabuñ gêdêñ lau samuc

⁴⁴ Petere kêsôm biñ tonañ gêmoa ma Ñalau Dabuñ mênkêpi êsêac samob, tañ sêñô biñ semoa nan. ⁴⁵ Ma Judawaga ñanô, tañ sêkêñ gêwin ma sêwin Petere nan, sê taên gebe Anôtô kêkêc nê Ñalau Dabuñ kêpi lau samuc gêwin, ⁴⁶ gebe sêñô êsêac sêjam lau ñagêdô awen ma sêlambiñ Anôtô. Go Petere kêsôm gebe ⁴⁷ “Ñalau Dabuñ kêpi lau tonec kêtôm kêpi aêac. Asa oc ênac jao gebe sêlin sañgu atom.” ⁴⁸ Go kêsôm sêsagu êsêac sêjam Jesu Kilisi lañô. Ma lau tau teten Petere gebe êngôn êwin êsêac bêc ñagêdô acgom. * Judawaga sêkêñ gêwin gebe gêñ dêmôêña êtôm gebe êngôm nêñ ñalêlôm êtu sec, tec sen paliñ-paligen atom, sen gêñ, tañ Mosenê biñsu gêwa sa gebe gêñ selec nanengeñ.

* **10:48:** Judawaganen biñ têtû selecña ñagêdo gêc Mat 15:2.

11

Petere gêjac minj gedenj gôlôac Jerusalemja

¹ Aposolo to lasitêwai, tañ sêngôn Judaia nañ, sêñô lau samuc sêkôc Anôtônê mêtê sa ñawae. ² Petere kêpi Jerusalem gêja, tec lau Juda ñanô ñagêdô sêsôm enj gebe ³ “Aôm kôpi lau samuc nêñ andu to goenj gêñ gôngônj gôwinj êsêacgoc.” ⁴ Tec Petere gêôc awa sa ma gêwa binj tau sa tomalagenj gêdêñ êsêac gebe

⁵ “Aê katenj mec ganğônj malac Jope e katuc kainj tenj kêsa ma galic gêñ tenj amboac obo kapôênj sêmoatinj ñalêsu aclê tônj kêsêp anja undambê gêdêñ aê gêmênj. ⁶ Aê gaôc kêninj e galic bôc nomja kainj tenj-kainj tenj, bôclai ma gêñ kêkênja to moc umbonj ñalabuja. ⁷ Ma ganğô awa tenj kêsa gêdêñ aê gebe ‘Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniñ.’ ⁸ Go kasôm gebe ‘Apômtau, masigoc, gêñ sec to alôb-alôb amboac tonanj aocsunj gêjam kauc samuc.’ ⁹ Go awa tau anja undambê gêjô aê aoc kêtû dim luagêc gebe ‘Gêñ tañ Anôtô kêmasanj kêtû selec nañ, ômbu gebe alôb-alôb atom.’ ¹⁰ Ganğô binj tonanj e kêtû dim têlêac, go gêñ samob tonanj ñai kêpi undambê gêja kêtiam. ¹¹ Ma gaôgenj galic lau têlêac, tañ sêsakinj anja Kaisarea dêdêñ aê mênjsêô lasê andu, tañ ganğônj nañ. ¹² Ma Njalau Dabunj kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Ôwinj êsêac taêm ênam binj naêsanaêsa atom.’ Tec gawinj lasitêwai 6 tecenec e api ñac tau nê andu. ¹³ Go Njac tau gêjac minj gêdêñ aêac gebe gêlic anjela tenj kêkô ênê andu ma kêsôm gêdêñ enj gebe ‘Ôsakinj lau sêna Jope ma sêkôc Simon, tañ sêsam enj sebe Petere nañ sêmênj. ¹⁴ Njac tau êsôm binj, tañ ênam aôm to nêm gôlôac samob kêsi nañ, êndênj aôm.’ ¹⁵ Aê gocgo gajac m ñoc binj gamoa ma Njalau Dabunj kêpi êsêac amboac gêmunjenj kêpi aêac. ¹⁶ Tec aê taêc gêjam Apômtaunê binj, nañ kêsôm gebe ‘Joan kêsagu amac ña bu, mago amac oc alinj Njalau Dabunj êtu nêm sanju nañ.’ ¹⁷ Êsêac sêkênj gêwinj Apômtau Jesu Kilisi e Anôtô kêmoasi ñ êsêac amboac kêmoasinj aêacgenj. Ma aê asa gebe jakô Anôtô auc.” ¹⁸ Lau tau sêñô binj tonanj e sêjam taunj tônj. Ac sêlambinj Anôtô ma sêsôm gebe “Anôtô gêjam lau samuc ôkwi, gebe sêngônj matenj jali sêwinj amboac tonanjenj.”

Gôlôac Antiokiana

¹⁹ Sêjac Stepan su acgom, go gêñwapac, tañ kêdaguc nañ, gêjam gôlôac salinj-salinj. Êsêac sêc sêjac laoc gamênjenj e jasêô lasê Poinike to Kupro ma Antiokia ma sêsôm mêtê gêdêñ lau tenj atom, sêsôm gêdêñ Judawagagenj. ²⁰ Go nêñ lau ñagêdô dêdi anja Kupro to Kurene jasêô lasê Antiokia. Anja tonanj sêsôm Apômtau Jesu nê ñawae ñajam lasê gêdêñ lau Helen gêwinj. ²¹ Apômtau lêma gêwinj êsêac e lau taêsam sêkênj gêwinj ma sêjam taunj ôkwi dêdêñ Apômtau sêja.

²² Gôlôac dabun Jerusalemja sêjô bin, tanj êsêac sêgôm nan, jawae ma sêsakinj Bamaba gêja Antiokia. ²³ Kêsêlêj jagêô lasê e gêlic Anôtô kêmoasinj lau tonanj njanô, tec têtac njam ma gêlêj binj êsêac samob gebe nêj njalêlôm taêj ênam Apômtaugej ma sêsap enj têtanj njapanj. ²⁴ Enj tau njac njam ma Njalau Dabunj gêjam enj auc to kêkêj gêwinj njajana, tec gêjam lau taêsam ôkwi e sêkêj gêwinj Apômtau. ²⁵ Go Barnaba tau gêja Tarsus gebe ensom Saulu. ²⁶ Enj jakêtap enj sa, go kêkêc enj gêja Antiokia. Ma êsêagêc sêngônj sêwinj gôlôac dabunj jala samuc tenj ma têtônj lau taêsam. Anja Antiokia tonanj tec sêsam Apômtaunê njacsenjomi gebe lau Kilisinja kêtû njamataanô.

²⁷ Gêdêj njasawa tonanj propete anja Jerusalem sêsêp Antiokia sêja. ²⁸ Êsêacnêj tenj, nê njê Agaba, Njalau Dabunj kêkac enj, tec gêdi ma geoc binj tonac lasê gebe Tôbôm kapôêj êsa ênam njamalac samob nêj gamêj auc. Ma binj tau nanô kêsâ gêdêj kaisara Klaudi nê têt. ²⁹ Tec njacsenjomi sêsôm kêtû têtj gebe sênam lasitêwai, tanj sêngônj Judaia nanj sa. Êsêac samob êtôm njacanôgej sêkêj êtôm awa, tanj gêc êsêacnja nanj. ³⁰ Sêgôm gêj tau su, go sêsakinj Barnaba agêc Saulu gebe nasêkêj awa tau êndêj laumata. * Judawaga sêkêj gêwinj gebe gêj dêmoêja êtôm gebe êngôm nêj njalêlôm êtu sec, tec senj gêj palinj-palinj enj atom, senj gêj, tanj Mosenê binjsu gêwa sa gebe gêj selet nanjenj.

12

Sêjac Jakobo endu ma sêkêc Petere têtj

¹ Gêdêj têt tonanj kinj Herodo kêkac lêma sa gebe ejonj gôlôac dabunj nêj njagêdô. ² Enj gêjac Joanj têtwa Jakobo njâ sinj êndu. ³ Herodo gêlic gebe binj tonanj gêjac Judawaga matenjanô njam, tec gêjac têtû e kêkêc Petere têtj amboac tonanj. (Binj tonanj kêsâ gêdêj Om Polom Njalucnja.) ⁴ Kêkêc enj têtj su, go kêkêj enj kêsô andu kapoacwalônja gêja. Go kêkêj sinjwaga tonj aclê gebe sejop enj. Tonj tenj njalau aclê-aclê. Herodo taê gêjam gebe Pasa êmbacnê acgom, go êtêc enj êndêj lau. ⁵ Amboac tonanj sejop Petere gêngônj kapoacwalô, ma gôlôac dabunj tetenj mec gêdêj Anôtô kêtû enja gedenj têtjenj.

Mec njacjai kêgaboac Petere su

⁶ Gêdêj tanj Herodo taê gêjam gebe êtêc Petere êndêj lau nanj, njagêbêc sêsô Petere têtj njâ kapoacwalô luagêc ma sêkêj enj gêc bêt gêc sinjwaga luagêc njasawa. Ma gejobwaga sêkô katamdêmôê ma sejop andu kapoacwalônja. ⁷ Ma sep tagenj Apômtaunê anjela geoc tau lasê e njawê kêpô balêm njalêlôm. Go

* **11:30:** Judawaganêj binj têtû seletnja njagêdô gêc Mat 15:2.

añela tau kepeñ Petere dambê ma gêñu enj ma kêsôm gebe “Ôndi sa sebenj.” Gêdêñ tonañ kapoacwalô kêsua anja enj lêma. ⁸ Go añela kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôjandiñ nêmbinjakap ma ôkic nêmbatapa tôñ.” Ma enj gêgôm amboac tonañ. Go añela kêsôm gêdêñ enj gebe “U nêmbakwê ênsañ taôm ma ôndañguc aê.” ⁹ Petere kêsua kêdaguc enj gêja. Enj gêjam kauc gebe gêñ, tañ añela gêgôm nañ, ñanô atom, geboc gêc mêgeñ. ¹⁰ Agêc sêsêlêñ e jasêlêlêc gejobwaga ñamataña to gejobwaga kêtua luagêcña, go jasêo lasê katam ki, tañ kêsua intêna malacña nañ. Ma katam tau gêlêc tau su gêdêñ êsêagêc, tec agêc sêsa sêja sêsêlêñ sêmoa intêna. Go sep tagenj añela malamê. ¹¹ Peterenê kauc ñawa kêsua, go kêsôm gebe “Galoc kajala ñanôgeñ gebe Apômtau kêsakinj nê añela kêtangoa aê su anja Herodo lêma to gêñ samob, tañ Juda sêkêñ matenj gebe sêngôm nañ.”

¹² Nê kauc kêsua su ma kêpi Joañ, tañ sêsam enj sebe Marka, têna Maria nê andu gêja. Lau taêsam sêkac taun sa anja tonañ ma tetenj mec sêmoa. ¹³ Enj kêmbadi katam anduña ma sakinjwagao tenj, nê ñaê Rode, gêja gebe êlic ñam. ¹⁴ Enj gêja e kêtjala Petere awa ma têtac ñajam gêjam enj auc e gêlêc katam su atom, kêlêti kêsô gêja ma kêsôm lasê gebe Petere tec kêkô katamdêmôê. ¹⁵ Ma êsêac sêsôm gêdêñ awê tau gebe “Aôm meloc.” Ma enj kêsôm ñajaña gebe “Masi, ñac tau tônê binjanô.” Tec êsêac sêsôm gebe “Oc ênê añela.” ¹⁶ Ma Petere kêmbadi katam gedenj tôngeñ e sêlêc su ma sêlic enj e têtakê ñanô. ¹⁷ Enj gêjab lêma gêdêñ êsêac gebe jamangenj, go gêjac Apômtau gêwê enj anja andu kapoacwalôña kêsua gêmênj ñaminj gêdêñ êsêac ma kêsôm gêwinj gebe “Asôm binj tonoc ñawae êndênj Jakobo to lasitêwai ñagêdô.” Go enj tau kêsua malac tenj gêja.

¹⁸ Gelenmata sinjwaga selendec ñanô ma sênac matenj taun gebe Petere gêja ondoc. ¹⁹ Herodo gesom enj, mago kêtap enj sa atom. Amboac tonañ kêtua lêsu gejobwaga ma kêtinj êsêac gebe sênac êsêac êndu. Go Herodo tau gêdi anja Judaia kêsêp Kaisarea gêja gêngôn tonañ.

Herodo gêmac êndu

²⁰ Herodo têtac ñandanj gêdêñ lau Turu to Sidon. Lau tonañ nêñ ñalêlôm kêpi tagenj, tec dêdênj enj sêja. Êsêac sêjam nenenj kinjê sakinjwaga andulêlômña, Blasta, ma tetenj gebe sê wama taun, gebe kinjê nom ñanô gêlôm êsêac. ²¹ Gêdêñ noc sêmasañ binj tonañña, go Herodo kêsô ñakwê kinjña sa jagêngônj lêpônj ma kêsôm bi ñ gêdêñ êsêac. ²² Tec lau awenj gêoc enj gebe “Awa tônê ñamalacnê atom, anôtô tenj nê.” ²³ Ma sep tagenj Apômtaunê añela gêjac enj gebe ketoc Anôtô sa atom, tec têmoa senj enj e gêmac êndu.

²⁴ Go Anôtônê mêtê kêlainj tau gêjam gamêj auc. ²⁵ Barnaba agêc Saulu sêjam nêj sakinj tonanj e gêbacnê anja Jerusalem, go sêkôc Joan, tanj sêsam enj gebe Marka nanj, gêwinj êsêagêc ma sêmu sêja Antiokia.

13

Sêjam mec Bamaba agêc Saulu

¹ Propete to bijsu, tanj sêmoa gôlôac dabuñ Antiokianja nalêlôm nanj tonec, Barnaba agêc Simeon, tanj sêsam enj sebe Niger nanj, ma Luki anja Kurene ma Manaen, tanj agêc kinj Herodo ñapalêgeñ sêmoa sêwinj tauñ nanj, ma Saulu. ² Njasawa tenj êsêac sêjêm sakinj Apômtau to sêjam dabuñ mo sêmoa, ma Njalau Dabuñ kêsôm gebe “Awaka Bamaba agêc Saulu sa êtu kôm, tanj kakalem êsêagêc nanja.” ³ Tec sêjam dabuñ mo ma tetenj mec, go sêu lemenj gêsac êsêagêc ma sêkêj êsêagêc sêja.

Aposolo sêjam mêtê anja Kupro

⁴ Njalau Dabuñ kêsakinj êsêagêc e sêsêp Selaikia sêja. Anja tonanj sêlac jasêsô nuc Kupro. ⁵ Sêmoa Salami ma sêsôm Anôtônê biñ lasê anja Judanêj lôm. Ma Joan gêjam sakinj gêmoa gêwinj êsêagêc.

⁶ Go ac sêsêlêj tédaguc nuc samuc tonanj e jasêo lasê Papo. Anja Papo têtap ñac Judanja tenj sa. Enj mecwaga tenj to propete dansanj, nê ñaê Barjesu. ⁷ Njac tau gêmoa gêwinj gôlinwaga Sergi Paulus, enj ñac tokauc tenj. Njac tonanj kêkalem Barnaba agêc Saulu dêdêj enj sêja, ñam enj gebe êñô Anôtônê biñ. ⁸ Mago mecwaga Eluma (lau Helen sêjam ênê ñaê ôkwi amboac tonanj) gêlêc biñ sa êsêagêc ma gêgôm gêñlêlôm gebe ênam gôlinwaga ôkwi êkêj êwinj mêtê atom. ⁹ Tec Saulu, tanj sêsam enj tenj gebe Paulu nanj, Njalau Dabuñ gêjam enj auc ma kêpuc mata tøj enj ¹⁰ ma kêsôm gebe “Aôm Sadañ latu. Biñdansanj to alôb-alôb gêjam aôm auc samucgeñ, tec kôkêj kisa gêdêj biñ gêdêj samob. Aôm gôjam Apômtaunê intêna solop ôkwi ñapanj. Êndênj ondoc, go ôwi sinj. ¹¹ Ôlic acgom, galoc Apômtaunê lêma oc ênac aôm gebe matampec êsa ôlic oc êtiam atom e ñasawa tenj acgom.” Ma sep tagenj ñakanuc to ñakesec kêkôm enj auc ma gesom lau kêlêsağenj gebe sêkam enja. ¹² Gôlinwaga gêlic gêj tonanj tec kêtakê kêtü Apômtaunê mêtêña e kêkêj gêwinj.

Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia Pisidianja

¹³ Paulu to nê lau sêpi wanj anja Papo ma sêlac e jasêsô Perge, tanj gêc Pampulia nanj. Go Joan kêtainj tau su anja êsêagêcnêj ma gêmu gêja Jerusalem. ¹⁴ Sêwi Perge sinj ma sêsêlêj e sêo lasê Antiokia Pisidianja. Gêdêj sabat sêsô Judanêj lôm jasêñgôj. ¹⁵ Lômmôkê sêsam Mosenê bijsu to propetenêj biñ lasê su acgom, go sêsakinj biñ gêdêj êsêagêc gêja gebe “O lasitêwaagêc,

binj êpuc lau tôḡḡa embe ênêc amagêcḡa, go asômmanj.”¹⁶ Tec Paulu gêdi sa gêjab lêma êsêac ma kêsôm gebe

“O Israelwaga to amac, taḡ atêc Anôtô nanj, akêḡ taḡem acgom.¹⁷ Lau Israel tonec nêḡ Anôtô kêjaliḡ tamenj sa ma ketoc lau tau sa gêdêḡ taḡ sêḡḡōḡ nom jaba Aiguptu nanj, go gêôc lêma sa ma gêwê êsêac aḡga tonanj sêsa sêja.¹⁸ Ma gêlôm êsêac sêmoa gamêḡ sawa kêtôm jala 40.¹⁹ Go gesenj nom Kanaan ḡalaum 7 su ma gêjac sam ḡagamêḡ tau gêdêḡ êsêac sêwê kainj,²⁰ kêtôm jala 450.

“Tonanj su, go kêkêḡ ḡôliḡwaga gêdêḡ êsêac e gêdêḡ propete Samuel nê têm.²¹ Gêdêḡ ḡasawa tonanj tetenj kiḡ e Anôtô kêkêḡ Kis latu Saulu aḡga Benjaminnê ḡôlôac kêtû nêḡ kiḡ kêtôm jala 40.²² Go kêsap enj tulu ma ketoc Dawid sa kêtû nêḡ kiḡ. Anôtô gêwa ḡac tonanj sa amboac tonec gebe ‘Aê katap Isai latu Dawid sa, nanj ḡoc ḡalêlôm galic enj ḡajam. Enj oc êḡḡôm aêḡoc binj samob êtu tôḡ.’²³ Aḡga ênê wakuc Anôtô kêkêḡ kêsiwaga Jesu gêdêḡ lau Israel kêtôm gêjac mata.²⁴ Jesu kêtû awê atomḡenj, ma Joanj kêsôm mêtê lasê gêdêḡ lau Israel samob kêpi busaḡḡu sênam taḡḡ ôkwiḡa.²⁵ Kêdabiḡ gebe Joanj ênac mata nê kolenj ma kêsôm gebe ‘Amac abe aê asa. Aê ḡac tau, taḡ asaê amoa nanj atom. Alic acgom, ḡac tau oc êndanḡuc aê ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa ḡalêkôḡ atom.’

²⁶ “O lasitêwac, Abraham latui amac ma amac lau, taḡ atêc Anôtô nanj, Anôtô kêsakinj binj moasiḡḡa tonanj gêdêḡ aêac.²⁷ Lau taḡ sêḡḡōḡ Jerusalem nanj, to nêḡ laumata sêjala Jesu tônê to propetenêḡ binj, taḡ sêsam kêtôm sabatḡenj nanj atom. Mago sêkic ênê binj, tec sêḡôm binj tau ḡanô kêsa.²⁸ Êsêac têtap ênê keso ensenj enj suḡa tenj sa atom, mago tetenj Pilata gebe ênac enj êndu.²⁹ Êsêac sêḡôm binj samob, taḡ teto kêpi enj nanj, ḡanô kêsa su acgom, go sêkôc enj su aḡga ka jatetoc enj gêc sêô.³⁰ Go Anôtô gêḡu enj sa aḡga ḡacmatênêḡ.³¹ Bêc taêsam enj geoc tau lasê gêdêḡ êsêac, taḡ sêwiḡ enj aḡga Galilaia sêpi Jerusalem sêja. Ma lau tau tec galoc sêwa enj ḡam sa gêdêḡ lau sêmoa.³² Ma aêac asôm ḡawae ḡajam, taḡ Anôtô gêjac mata gêdêḡ tamenj nanj, lasê gêdêḡ amac.³³ Ma binj tau Anôtô gêḡôm ḡanô kêsa kêpi êsêac latuḡi aêac, gedenj taḡ gêḡu Jesu sa, kêtôm binj, taḡ teto gec Pesalem kêtû luagêcḡa gebe ‘Aôm kôtu aêḡoc Latuc, galoc katu aôm Tamam.’

³⁴ Anôtô gêḡu enj sa aḡga ḡacmatênêḡ, gebe ôli êtu palê atomḡa. Enj geoc binj tonanj lasê kwananḡenj ma kêsôm gebe ‘Aê gabe jakêḡ Dawidnê gêḡ dabuḡ to ḡanêḡ tau êndêḡ amac.’³⁵ Ma kêsôm ḡagêdô gêc madiḡ tenj gêwiḡ gebe ‘Aôm oc ôkêḡ nêḡ ḡac dabuḡ ôli êtu palê atom.’

³⁶ Gebe Dawid tê gêjam sakinj kêtôm Anôtônê binj gêdênj tau nê launênj têt, go gêc nê bêc ma sêsuj enj gêwiñ tamai ma ôli kêtû palê. ³⁷ Ma ñac, tanj Anôtô gêju enj sa nanj, ôli kêtû palê atom. ³⁸⁻³⁹ O Lasitêwaac, amboac tonanj ajala tonec êwiñ acgom. Aêac asôm lasê êndênj amac gebe Anôtô kêsuc sec samob ôkwi kêtû ñac tônêja. Samob tanj sêkênj êwiñ enj nanj, têtû lau gêdênj. Mosenê binjsu êtôm gebe ensenj aêacnênj sec su e tatu lau gêdênj nec atom. ⁴⁰ Amboac tonanj alic taôm gebe binj, tec propete sêsôm nec, êtap amac sa atom ⁴¹ gebe ‘Amac asenj-binjwaga alic acgom, oc anjac lemema, mago ananja, gebe êndênj amacnêm têt aê oc janam ñoc kôm tenj. Embe sênac kôm tau ñamiñ, oc akênj êwiñ atom.’ ”

⁴² Ñac ulu sebe sêsa awê sêna ma lau tetenj êsêagêc gebe êndênj sabat tenj sêsôm binj tonanj ñagêdô êndênj êsêac êtiam. ⁴³ Lau sêsa anja Judanênj lôm ma Judawaga to nêj lau lêñja taêsam, tanj têtêc Anôtô nanj, têtadaguc Paulu agêc Barnaba. Agêc sêsôm binj to sêjac binjsu êsêac gebe sinj Anôtônê moasinj tôngeñ.

⁴⁴ Gêdênj sabat, tanj kêtadaguc nanj, lau malacña ec jauc sêkac tau ñ sa sebe sêñô Apômtaunê mêtê. ⁴⁵ Judawaga sêlic lau taêsam tonanj e têtac sec ma sêsôm binj alôb-alôb sêoc Paulunê binj aucgeñ. ⁴⁶ Tec Paulu agêc Barnaba sêsôm totêntac kêpa sugenj gebe “Aêagêc ajac ñawae gebe asôm Anôtônê mêtê êndênj amac êtu ñamata. Mago amac atinj mêtê to amac taôm asaê taôm atôm anjgônj matem jali tengeñja atom, tec aêagêc andênj lau samuc ana. ⁴⁷ Gebe Apômtau kêjatu aêac amboac tonecgeñ gebe

‘Aê kakênj aôm kôtu lau samuc nêj ja, gebe ônau lau kêsi e naêndênj nom ñamadinj nanj.’ ”

⁴⁸ Lau samuc sêñô binj tonanj e têtac ñajam kêsa ma sêlambinj Anôtônê mêtê. Ma êsêac samob, tanj Anôtô kêjalinj êsêac sa gebe sêngônj matenj jali tengeñ nanj, tec sêkênj gêwiñ.

⁴⁹ Ma Apômtaunê mêtê kêtû tapa gêjam gamênj samob auc. ⁵⁰ Tagenj Judawaga sêkalom lauo towae, tanj têtêc Anôtô nanj, to malac tonanj ñakasêga ñanô-ñanô e sêli launênj ñalêlôm sa gebe sênac Paulu agêc Barnaba. Tec têtinj êsêagêc anja nêj gamênj sêsa sêja. ⁵¹ Agêc dedonj kekop anja enkainj su, gebe lau tau nêj binj êpi êsêac taunj, ma sêja Ikonium. ⁵² Ñacsenomi têtac ñajam kêsa to ñalau Dêbu ñ gêjam êsêac auc.

14

Paulu agêc Barnaba sêmoa Ikonium

¹ Gêdênj tanj ñac ulu sêmoa Ikonium nanj, sêsô Judawaganênj lôm amboac tonangeñ. Agêc sêjam mêtê kainj tenj e Judawaga to Helen taêsam sêjam tauñ ôkwi. ² Mago Judawaga, tanj sêkênj

gêwiñ atom nan, sêli lau sa to sêgôm lau samuc nêñ ñalêlôm ñamalac kêsa e têtac ñandan gêdên lasitêwai ñawaô. ³ Agêc sêmoa tonan ñasawa baliñ. Apômtau tau gêwa êsêagêc sêjam ênê mêtê ñamoasin sa kêpuc agêc tôn, tec lemeñ sêgôm gêñsêga to gêñtalô ⁴ e lau malacña sêwa tauñ kêkôc e ñagêdô sêwiñ Judawaga ma ñagêdô sêwiñ aposolo. ⁵ Sêmoa, go lau samuc to Judawaga tonên kasêga dêdi sebe sênac to têtuc êsêagêc ña poc êndu. ⁶ Tec agêc sêjala ma sêc sêja Lukaonia ñamalac Lustra to Derbe ma gamên ñagêdô, tan gêc ñamagêña nan. ⁷ Sêmoa tonan ma sêsôm ñawae ñajam lasê.

Paulu agêc Barnaba semoa Lustra

⁸ Ma ñac ten gêñgôn Lustra, têna kêkôc en tomagi kêsugen e akaiñ ñajana atom ma kêsêlên ñagec atomanajana atom ma kêsêlên ñagec atomanô. ⁹ Ñac tau gêñô biñ, tan Paulu kêsôm nan. Paulu mata gê en e gêlic gebe ñac tau kêkên gêwiñ jakêtôm su gebe ôli ñajam êsaña. ¹⁰ Tec kêsôm awa kacgen gebe “Amkaiñ ñajana êsa ma ôndi sa ôkô.” Ma en gêboan sa ôb tagen ma kêsêlên. ¹¹ Lau pom kapôên ten sêlic Paulu gêgôm gêñ tonan, nan sêmôêc ña biñ Lukaonianagen gebe “Anôtôi têtú ñamalac ma sêsêp dêdên aêac sêrrêngoc.” ¹² Ma sêsam Barnaba gebe Dia ma Paulu gebe Hermes gebe en ñac awa biñña. ¹³ Dianê lôm kêkô malac ñamagê, tec dabuñwaga kejon bulimakao kapoac to ñaola gebe sêñgêlônña jagêô lasê sacgêdô gebe êkên da êwiñ lau tau. ¹⁴ Aposolo Barnaba agêc Paulu sêñô biñ tonan ñawae e sêkac nêñ ñakwê gêñgic jasêboan sêsêp lau ñalêlôm ma sêmôêc gebe ¹⁵ “Lauac, abe anğôm amboac ondoc. Aêagêc tonac ñamalac palê-palê atôm amac. Aêagêc asôm ñawae ñajam gêdên amac gebe anam taôm ôkwi anğa gêñ ñaôma tecenec andên Anôtô mata jali tau ana. En ñac, tan kêkên undambê to nom ma gwêc to ñagên totau-totau samob. ¹⁶ Gêdên têm gêmunña en gêlôc gebe lau samuc sêsa tauñ nêñ lêñ. ¹⁷ Mago en gêwa tau sa ña moasin, kêkên kom anğa undambê gêdên amac ma têm tomoasu gêlôm amac to kêkên mo gêoc amac tôn anğôn totêmtac ñajamgen.” ¹⁸ Naclagêc sêsôm bi ñ tonan, mago kêtú kôm kapôên gebe sêkô lau auc êtu sêkên da êndên êsêagêc atomña.

¹⁹ Go Judawaga ñagêdô anğa Antiokia to Ikonium sêmên ma sêjam lau pom tonan ôkwi e têtuc Paulu ña poc ma sê en kêsa anğa malac gêja seboç en gêmac endu. ²⁰ Go ñacseñomi sêgi en auc sêkô e gêdi sa kêsô malac gêja. Ñageleñ êsêagêc Barnaba sêja Derbe.

Paulu agêc Barnaba sêmu sêja Antiokia Suriana

²¹ Naclagêc sêsôm ñawae ñajam lasê anğa malac tonan e sêjam lau taêsam ôkwi, go sêmu sêja Lustra to Ikonium ma Antiokia

Pisidianja kêtiam. ²² Agêc sêpuc ñacsenjominêñ ñalêlôm tôñ to sêjac biñsu êsêac ñajaña gebe sêwi biñ sêkêñ gêwiñña siñ atom. Ma sêsôm biñ tonec gêwiñ gebe “Ñandar taêsam êpi aêac acgom, go tasô Anôtônê gamêñ tana.” ²³ Go ñaclagêc sêjaliñ lau sa kêtôm gôlôac dabuñgeñ têtü laumata. Go sêjam dabuñ mo to teten mec ma sêsun êsêac dêdêñ Apômtau, tañ sêkêñ gêwiñ en nañ.

²⁴ Go sêsa Pisidianjageñ e jasêô lasê Pampulia. ²⁵ Sêjam mêtê anja Perge su acgom, go sêsêp Atalia sêja. ²⁶ Anja tonan sêlac jasêô Antiokia, malac tañ gêmungeñ sêkêñ êsêagêc sêsêp Anôtônê moasiñ ñalêlôm to sêsakiñ êsêagêc kêtü kôm, tañ sêgôm su nañña.

²⁷ Jasêô lasê su acgom, go sêkac gôlôac dabuñ sa ma sêjac miñ biñ samob, tañ Anôtô kêkêñ êsêac sêgôm nañ, ma gêlêc katam takêñ gêwiñña su gêdêñ lau samuc. ²⁸ Ma agêc sêmoa sêwiñ ñacsenjomi ec ñêñgeñ. * agêc Hermes.

15

Aposolo sêkac taun sa anja Jerusalem

¹ Lau buña ñagêdô anja Judaia sêsêp sêja Antiokia, ma têtôn lasitêwai amboac tonec gebe “Embe sêsa amac êtôm Mosenê biñ atom, oc Anôtô ênam amac kêsî atom.” ² Paulu agêc Bamaba ma lau tonan ac awenñsun gêoc ka taun ma sêjô biñ tonan ñapan. Tec gôlôac dabuñ sêsôm kêtü tôñ gebe sêkêñ Paulu agêc Barnaba ma êsêac taun nêñ lau ñagêdô dêdêñ aposolo to laumata sêpi Jerusalem sêna êtu biñ sêpê taunña nañ.

³ Amboac tonan gôlôac dabuñ sêkêñ êsêac sêsa Poinike to Samarianja sêja ma sêjac miñ lau samuc sêjam taun ôkwi ñawae e gêgôm lasitêwai samob têtac ñajam kêsî samucgeñ. ⁴ Jasêô lasê Jerusalem su acgom, go gôlôac dabuñ to aposolo ma laumata sêkôc êsêac sa, ma ac sêjac miñ gêñ kapôêñ samob, tañ Anôtô kêkêñ êsêac sêgôm nañ. ⁵ Go lau ñagêdô anja Parisainêñ toñ, tañ sêkêñ gêwiñ mêtê nañ, dêdi sa ma sêsôm gebe “Asa lau samuc acgom, go anac biñsu êsêac gebe sêmansañ Mosenê biñsu.”

⁶ Tec aposolo to laumata sêkac sa gebe sêjô biñ tau sêlic acgom. ⁷ Ac sêjô biñ tonan sêmoa e Petere gêdi sa ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “O lasitêwaac, amac taôm alicgac gebe gêmungeñ ganğôn gawin amac ma Anôtô kêjaliñ aê sa gebe aocsun jasôm ñawae ñajam lasê êndêñ lau samuc sêñô ma sêkêñ êwiñ. ⁸ Ma Anôtô, tañ kêtjala ñamalacnêñ ñalêlôm nañ, kêtüwaka lau samuc sa ma kêkêñ Nalau Dabuñ gêdêñ êsêac amboac kêkêñ gêdêñ aêac. ⁹ En kêtümoasiñ aêac to êsêac ñadôn tageñ. Êsêac sêkêñ gêwiñ, tec

* **14:28:** Lau Rom nêñ anôtôi jabe luagêc nêñ ñaê Dia

en gêgôm nêj ñalêlôm kêtû selec. ¹⁰ Ma galoc abe ansaê Anôtô amboac ondoc, tec abe akêj gêj ñawapac, nañ aêac to tamenj daôc e tatôm atom nañ, ênsac ñacseñomi magiñm. ¹¹ Mago aêac tec takêj gêwiñ gebe Anôtô gêjam aêac to êsêac kêsî kêtû Apômtau Jesu nê moasiñña ña lêj tagen.”

¹² Lau samob sêjam tauñ tôngej ma sêkêj tanej Barnaba agêc Paulu nêj miñ. Êsêagêc sêjac miñ gêjtalô to gêñsêga, tañ Anôtô gêgôm ña êsêagêc lemenj gêdêj lau samuc nañ. ¹³ Ñaclagêc sêsôm biñ e sêjac mata, go Jakobo gêjô êsêagêc awen ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, anjô ñoc biñ acgom. ¹⁴ Simon gêjac miñ gebe andanjenj Anôtô kêtû ñaclenj lau samuc gebe êjaliñ lau tenj sa anga êsêacnêj têtû ênê lau. ¹⁵ Biñ tonan to biñ, tañ propete teto nañ, ñam kêsêp tagenj amboac tonec gebe

¹⁶ “Malôgenj acgom, go aê jamu jamêj ma jakwê Dawidnê bec, tañ kêsêp jakêtap nañ, sa êtiam. Ma jakwê gêj, tañ kêku sa nañ, sa êtiam to jamansañ êtu solop. ¹⁷ Amboac tonan lau nomña ñagêdô to lau samuc samob, tañ ñoc ñaê kêpi êsêac nañ, sensom Apômtau.

¹⁸ “Apômtau tañ gêgôm biñ tau kêtû awê gêdêj andanjenj nañ, nê biñ tau tonan.”

¹⁹ “Amboac tonan aê taêc gêjam ñoc biñ tonec gebe Lau samuc, tañ sênam tauñ ôkwi dêndêj Anôtô nañ, talênsônj êsêac atom. ²⁰ Tagenj tato papia êndêj êsêac gebe sêngamiñ tauñ êndêj gwam ñagêj môm-môm ma êndêj mockainjo to mockainj ma êndêj bôc sêgiñ ênduñja to êndêj dec, ²¹ gebe Mosenê biñ tônê tec sêjam mêtê lanğwa-lanğwa kêtôm gamênjenj ma sêsam lasê anga Judanêj lôm samob kêtôm sabatgenj.”

Biñ tañ laumata sêmasañ nañ

²² Sêsôm biñ tonan su, go aposolo to laumata ma gôlôac dabuj samob sêsôm kêtû têtj ma sêjaliñ nêj lau ñagêdô sa, gebe sêkêj êsêac sêwiñ Paulu agêc Barnaba sêna Antiokia. Tec sêkêj lasitêwainêj gôliñwaga Juda, tañ sêsam enj sebe Barsaba nañ, agêc Sila. ²³ Ma sêkêj papia tonec gêdêj êsêac sebe sêkôc sêna gebe

“Amacnêm lasitêwai aêac, aposolo to laumata awenj gêjac lasitêwai anga lau samuc nêj, tañ sêngônj Antiokia to Suria ma Kilikia nañ. ²⁴ Aêac anjô ñawae gebe aêacma lau ñagêdô, tañ asakinj êsêac atom, tauñ dêdêj amac sêwac nañ, sêlênsônj amac ña tauñ nêj biñ e sêgôm nêm ñalêlôm ñawapac kêsâ. ²⁵ Tec aêac akac tauñ sa ma amasañ ma biñ kêpi tagenj e ajaliñ lau sa ma akêj êsêac sêwiñ aêacnêj ñaclagêc, tañ têtac gêwiñ êsêagêc nañ, Barnaba agêc Paulu, sêwac. ²⁶ Ñaclagêc tonan sêjac ka kêtû aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê ñaêña. ²⁷ Juda agêc Sila, tañ aêac akêj êsêagêc sêwac, ocgo tauñ sêwa biñ tonan ñagêdô sa êndêj

amac êwiņ. ²⁸ Nalau Dabuņ to aêac asôm kêtû têtj gebe akêtj biņ ĩawapac ĩagêdô êkônij amac têtj êwiņ atom, gêtj tecenecgeņ, go amansaj ĩapep gebe ²⁹ Anġamiņ taôm êndêtj da gwamĳa to êndêtj dec ma êndêtj bôt, taņ sêġiņ êndu ma êndêtj mockaiņo to mockaiņ naņ. Embe andec gêtj tonaj ĩai, ma oc êtôm. Amoa ĩajamôtj.”

³⁰ Amboac tonaj sêkêtj êsêac sêja. Sêsêlêtj e sêo lasê Antiokia ma sêkac gôlôac dabuņ sa aegom, go sêkêtj papia gêdêtj êsêac. ³¹ Ac sêsam papia tau ma têtac ĩajam kêsa kêpi biņ, taņ kêpuc êsêac têtj naņ. ³² Juda agêc Sila têtj propete sêwiņ, tec sêjac biņsu lasitêwai to sêpuc êsêac têtj ĩa biņ gwalêkiņ. ³³ Sêmoa acgom, go lasitêwai sêwi êsêac siņ tobiņmalôgeņ sêmu dêdêtj lau, taņ sêsakiņ êsêac naņ, sêja kêtiam. [³⁴ Sila taê ġajam gebe ġacgeņ êmoa.] ³⁵ Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia ma têtôtj to sêsôm ĩawae ĩajam lasê kêpi Apôtmaunê biņ sêwiņ lau ĩagêdô taêsam.

Paulu agêc Barnaba sêwa tauņ kêtôt

³⁶ Bêc ĩagêdô ġêjaņa acgom, go Paulu kêsôm gêdêtj Barnaba gebe “Aêagêc tamu malac samob, taņ tasôm Apôtmaunê biņ lasê naņ tana, ma tanac lasitêwai kêsi gebe sêmoa ĩajam me masi.” ³⁷ Ma Barnaba gebe êkôt Joan, taņ sêsam eņ sebe Marka naņ êwiņ. ³⁸ Mago Paulu ġêlic ĩac tau kêtôm gebe sêkôt eņ êwiņ êsêagêcĳa atom, gebe eņ ġêwi êsêagêc siņ anġa Pampulia ma kêsêlêtj ġêwiņ êsêagêc kêtû kômĳa atom. ³⁹ Amboac tonaj êsêagêc awenġsuņ ġêôt ka tauņ ĩajaņa e sêkac tauņ kêtôt. Barnaba kêtôt Marka ġêwiņ eņ agêc sêja Kupro. ⁴⁰ Paulu kajaliņ Sila sa ma lasitêwai tetetj moasiņ anġa Apôtmaunê kêtû êsêagêcĳa, go sêkêtj êsêagêc sêja. ⁴¹ Sêsêlêtj sêsa Suria to Kilikianja ġasêpuc gôlôac dabuņ têtj.

16

Timote ġêwiņ Paulu agêc Sila

¹ Go sêo lasê Derbe ma Lustra. Ma têtap ĩacsenom tetj sa anġa tonaj, nê ĩaê Timote. ĩac tau têna Judao tetj, naņ kêtêtj ġêwiņ, ma tama ĩac Helenja. ² Lasitêwai Lustra to Ikoniumĳa sêwa eņ ĩam sa ³ e Paulu gebe êkôt Timote êwiņ eņ. Tec kêtôt eņ ġakêsa eņ gebe Juda ġamêtj tonajĳa samob sêjala tama gebe eņ ĩac Helenja tetj. ⁴ Sêjac laoc malacgeņ sêja ma têtôtj biņ, taņ aposolo to laumata sêsôm kêtû têtj anġa Jerusalem naņ, ġêdêtj êsêac gebe seġop. ⁵ Amboac tonaj gôlôac dabuņ sêkêtj ġêwiņ ĩajaņa kêsa, ma lau ġasêwiņ-ġasêwiņ kêtôm bêcgeņ.

Paulu ġêc me kêpi ĩac Makedoniaņa

⁶ Nalau Dabuņ kêtô êsêac auc gebe sênam mêtê anġa Asia atom, tec sêsa Prugia to Galata ĩagamêtj sêja. ⁷ Têdabiņ Musia

ma sêsa Bituniaŋageŋ, mago Jesunê Njalau gêlôc gêdêŋ êsêac atom. ⁸ Amboac tonan jatêdaguc Musia ŋagamêŋ ŋamadiŋ ma sêsêp gwêc dêdêŋ Troasŋa sêja. ⁹ Ma gêdêŋ gêbêc Paulu gêc mê gebe ŋac Makedoniaŋa teŋ kêkô ma keten en gebe “Olom Makedonia mênônam aêac sa.” ¹⁰ Paulu mata gêlac acgom, go aêac asaic taunŋen abe ana Makedonia seben, taên gêjam gebe Anôtônê kalem gêdêŋ aêac gebe asôm ŋawae ŋajam lasê êndên êsêac anŋa tônêŋa.

Ludia gêjam tau ôkwi

¹¹ Amboac tonan êsuŋ su anŋa Troas ma gacgeŋ apen Samotrakiageŋ e ŋageleŋ ma asô Neapoli. ¹² Anŋa tonan jaasa Romnêŋ malac wakuc Pilipi, taŋ kêtû Makedonia ŋamalacsêga nan, ma anŋôn malac tonan bêc ŋagêdô. ¹³ Go gêdêŋ sabat aêac asa malac ŋamagê aja e aô lasê bu teŋ, gebe aêac taên gêjam gebe teten mec ŋamala oc gêc tonan. Aêac anŋôn sic ma asôm biŋ gêdêŋ lau, taŋ sêkac tau ŋ sa nan. ¹⁴ Ma awê teŋ, nê ŋaê Ludia, gêmoa; nan gêjam sakiŋ Anôtô. En anŋa malac Tuatira ma kêtulu obo asôsamuc. En gêŋô biŋ tau ma Apômtau kêlain ênê ŋalêlôm e kêkên taŋa biŋ, taŋ Paulu kêsôm nan. ¹⁵ Asagu en to nê lau su, go keten aêac ma kêsôm gebe “Embe alic aê kakên gêwiŋ Apômtau ŋanôgeŋ, nan asô mênanŋôn ŋoc andu,” ma kêkac aêacgeŋ.

Sêkên Paulu agêc Sila sêsêp kapoacwalô

¹⁶ Nabêc teŋ aêac abe ana mec ŋamala tonan. Asêlêŋ amoa e adac sakiŋwagao teŋ tonalau geoc biŋ lasêŋa. Awê tonan geoc biŋ lasê gêdêŋ lau ma sêkên ŋaawa taêsam gêdêŋ ênê ŋatui. ¹⁷ Awê tau kêdaguc aêac to Paulu ma gêmôêc gebe “Lau tonec têtû Lôlôc Natau Anôtô nê sakiŋwaga, tec sêwa lêŋ Anôtô ênam ŋamalac kêsija sa êndên amac.” ¹⁸ Awê tau kêsôm biŋ tonan e tobêc-tobêc, tec Paulu têtac ŋandan kêkac tau ôkwi ma kêsôm gêdêŋ ŋalau gebe “Aê jajatu aôm gajam Jesu Kilisi lanô gebe ôwi awê tonan siŋ ôsa ôna.” Ma gaôgeŋ ŋalau tau gêwi en siŋ kêsa gêja. ¹⁹ Awê tau nê ŋataui sêlic nêŋ awa ŋamôkê gêc gêja, tec sêkôc Paulu agêc Sila tôn ma sê êsêagêc sêsa malaclun dêdêŋ kasêga sêja. ²⁰ Go sêwê êsêagêc dêdêŋ gôliŋwaga sêja ma sêsôm gebe “Juda luagêc tonec mênșêli aêacnêŋ malac sa. ²¹ Agêc têdôn mêtê teŋ amboac aêac lau Rom tatôm gebe takôc sa ma danŋôm ŋa nan atom.” ²² Lau malacŋa sêbu êsêagêc sêwiŋ, tec gôliŋwaga sêkac êsêagêcnêŋ ŋakwê su ma sêjatu gebe si êsêagêc ŋa sêm. ²³ Si êsêagêc ŋanô su acgom, go sêbaliŋ agêc sêsêp kapoacwalô sêja ma sêjac biŋsu ŋagejobwaga gebe ejop êsêagêc ŋapep. ²⁴ Sêjac biŋsu ŋac tau amboac tonan, tec kêbaliŋ êsêagêc sêsô andu kapoacwalôŋa ŋabalêm ŋaluŋŋa sêja ma kêkapiŋ êsêagêc enkaiŋ tôn ŋa ka.

25 Sêc e gêbêcauc gêja lu acgom, go Paulu agêc Sila teten mec to sêjam nêj wê gêdêj Anôtô, ma lau kapoacwalôja sêjô êsêagêc awenj sêwiñ. 26 Sêgôm sêmoa e gaôgenj ôjô gêjam kapôên, tec andu kapoacwalôja njaalê wiwic e katam samob gêlêc tau su sep tagenj ma lau samob nêj kapoacwalô kêsû. 27 Nagejobwaga mata gêlac e gêlic kapoacwalô njakatam samob gêja, tec kêtainj nê sinj sa gebe êmbuc tau, gêjam kauc gebe lau kapoacwalôja oc sêc sêja. 28 Go Paulu gêmôêc awa kapôênj gebe “Ôjainj taôm atom, aêac samob tec anjônj.” 29 Tec njac tau ketenj gebe sêkôc ja sêmênj ma kêlêti kêsô gamênj njalêlôm gêja e jakêtênêp tau êndu-êndu gêu tau gêc Paulu agêc Sild enjainja 30 ma gêwê êsêagêc sêsa awê sêja ma kêsôm gebe “O apômtauagêc, aê janjôm asagenj gebe Anôtô ênam aê kêsi.” 31 Tec êsêagêc sêsôm gebe “Ôkênj êwiñ Apômtau Jesu, go Anôtô ênam aôm to nênm gôlôac kêsi.” 32 Go agêc sêwa Apômtaunê mêtê sa gêdêj enj to nê lau samob, tanj sênjônj ênê andu nanj. 33 Gêdêj gêbêcauc njasawa tonanjenj njac tau kêkôc êsêagêc sa jakêkwasinj êsêagêcnênj sêm njamala ma gaôgenj êsêagêc sêsagu enj to nê lau samob. 34 Go kêkôc êsêagêc sêsô nê andu jakêkênj mo êsêagêc senj, ma tonê gôlôac samob têtac njajam samucgenj gebe sêkênj gêwiñ Anôtôgac.

35 Gelenja lasê, go gôlinjwaga sêsakinj nêj sakinjwaga sêja sêsôm gebe “Ôwi njac luagêc tonanj sinj.” 36 Tec gejobwaga kêdônj binj tau gêdêj Paulu gebe “Gôlinjwaga sêsakinj lau sêmênj gebe jawi amagêc sinj. Amboac tonanj aêc tobinjalôgenj ana.” 37 Tec Paulu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aêagêc njac Romja, mago sêmasanj aêagêcma binj atom. ma si aêagêc akô malaclunj to sêbaliñ aêagêc asêp kapoacwalô. Ma galoc sebe sêkênj aêagêc kelecgenj ana me. Masigoc, amboac tonanj atom. Êsêac taunj sêmênj ma sêwê aêagêc asa ana.” 38 Sakinjwaga tedônj binj tonanj gêdêj gôlinjwaga. Ac sêjô njawae gebe êsêagêc njac Romja ma têtakê njanô. 39 Tec sêja sê binjmalô êsêagêc, go sêwê êsêagêc sêsa sêja ma tetenj êsêagêc gebe sêwi êsêacnênj malac sinj. 40 Agêc sêsa anja andu kapoacwalôja ma gêdêj Ludia jasêlic lasitêwai ma sê binjmalô êsêac sa su. go sêc sêja.

17

Lau sêli awenj sa anja Tesaloniki

1 Êsêac sêsêlênj e jasêsa Ampipoli to Apolonia ma jasêo lasê Tesaloniki, nanj Judanênj lôm tenj kêkô. 2 Paulu kêsô lôm gêja amboac gêgômngêgôm gêmoa ma gêjam binjanjm gêwiñ êsêac kêpi Anôtônê binj kêtôm sabbat têlêac. 3 Enj kêsôm mêtê lasê to kêwaka Kilisi tau sa gêdêj êsêac gebe gêoc njandanj ma gêdi sa anja njacmatênênj nanj gêjac enj njawae. Go kêsôm gêwiñ

gebe “Jesu, taŋ kasôm eŋ lasê gêdêŋ amac naŋ, eŋ Kilisi tau.” ⁴ Ma êsêacnêŋ ŋagêdô sêkêŋ gêwiŋ ma sêsap Paulu agêc Sila tôŋ. Ma Helen, taŋ têtêc Anôtô naŋ, nêŋ taêsam sêwiŋ ma kasêganêŋ lauo ŋalêlêma atom amboac tonanŋeŋ. ⁵ Tec Judawaga têntac ŋandaŋ kêsa ma sejoŋ lau sec ŋagêdô anŋa malaclêlôm mênșsêjac êsêac sa gebe sêkalom malac. Tec sêwa Jasonnê andu auc ma sêsôm Paulu agêc Sila sebe sêkôc êsêagêc dêndêŋ lau sêna. ⁶ Mago têtap êsêagêc sa atom. Tec sê Jason to lasitêwai ŋagêdô dêdêŋ malac ŋagôliŋwaga sêja ma sêmôêc gebe “Lau tau, tê sêlênsônŋ gamêŋboa nê, sêjam aêacnêŋ gamêŋ tôŋ amboac tonanŋoc. ⁷ Jason tonec kêkôc êsêac sa. Lau samob tônê sesenŋ kaisaranê biŋsu su ma sêsôm gebe kiŋ teŋ gêmoa nê ŋaê Jesu.” ⁸ Lau malac tonanŋa to ŋagôliŋwaga sêŋô biŋ tonanŋ e kêlênsônŋ êsêac ŋanô. ⁹ Tec sêsôm Jason to nê lau ŋagêdô sêkêŋ gêŋ sêjac da tauŋ su, go sêwi êsêac siŋ.

Aposolo sêmoa Beroia

¹⁰ ŋagêbêc tonanŋ lasitêwai sêkêŋ Paulu agêc Sila sebenŋ sêja Beroia. Agêc sêo lasê su, go sêsô Judanêŋ lôm sêja. ¹¹ Lau tau nêŋ lêŋ mansaŋ ŋajam sêlêlêc Juda Tesalonikiŋa nêŋ su. Ac sêkôc mêtê sa ŋapep sêjac ŋawaegenŋ ma sêkip buku dabuŋ ŋam sa kêtôm bêcgenŋ, sê dôŋ mêtê, taŋ aposolo sêsôm naŋ, gebe oc kêtôm tau me masi. ¹² Amboac tonanŋ êsêacnêŋ lau taêsam sêkêŋ gêwiŋ ma Helennêŋ lau towaenŋ nêŋ lauo to ŋacwaga ŋagêdô ŋalêlêma atom amboac tonanŋeŋ. ¹³ Juda Tesalonikiŋa sêŋô Paulu kêsôm Anôtônê mêtê anŋa Beroia gêwiŋ ŋawae, tec tauŋ sêja sebe sêlênsu to sêlênsônŋ êsêac amboac tonanŋeŋ. ¹⁴ Lasitêwai sêŋô ŋawae, tec sejoŋ Paulu sebenŋ sêsa gwêc sêja, ma Sila agêc Timote gacgenŋ sêŋgônŋ. ¹⁵ Lau taŋ sêwiŋ Paulu naŋ, sêwê eŋ e jasêo lasê Atenŋ. Êsêac sebe sêmu sêna, go eŋ kêmasaŋ biŋ gêdêŋ êsêac gebe nasêkac Sila agêc Timote sebenŋ dêndêŋ eŋ sêna.

Paulu gêmoa Aten

¹⁶ Paulu gêoŋ êsêagêc gêŋgônŋ Aten ma gêlic sêkêŋ gwam taêsam gêjam malac auc, ma nê ŋalêlôm kêbôli auc ŋanô. ¹⁷ Tec gêjam biŋgalôm gêwiŋ Judawaga anŋa nêŋ lôm to êsêac, taŋ têtêc Anôtô naŋ, kêtôm bêcgenŋ ma lau, taŋ kêtap êsêac sa anŋa malacluŋ naŋ, amboac tonanŋeŋ. ¹⁸ Ma Epikuri to Stoiki nêŋ lau tokauc ŋagêdô sebe sênsaê eŋ, tec lau ŋagêdô sêsôm sebe “Ŋac gwai-gwai ŋatau tonanŋ gebe êsôm asagenŋ.” ŋagêdô sêsôm gebe “Eŋ gebe êsôm anôtôi jaba ŋawae.” Êsêac sêsôm biŋ tonanŋ gebe Paulu kêsôm ŋawae ŋajam lasê kêpi Jesu gêdi sa anŋa ŋacmatênêŋ. ¹⁹ Amboac tonanŋ sêkôc Paulu jasêwê eŋ sêja Areo Pagu (nêŋ sêmêtôc biŋ ŋamala) ma sêsôm gebe “Aêac abe ajala biŋ wakuc, taŋ kôdônŋ gêdêŋ lau naŋ awiŋ. ²⁰ Aôm kôs m

binj kainj tenj kêsêp aêac taņeņsuņ, ma aêac abe ajala binj tonan ŋam.” ²¹ Lau Aten samob to lau jaba, taņ sêngôņ sêwiņ êsêac naņ, ôliņ palê sebe sêsôm to sêņô binj wakucgeņ ŋapaņ.

²² Tec Paulu gêdi jakêkô Areo Pagu ŋaluņgeņ, go kêsôm gebe “Lau Atenwaga, aê galic amac atoc anôtôi sa ŋapepegeņ. ²³ Kasêlêņ katôm malacgêdôgeņ gaja ma kêsala amacnêm gêņ dabuņ e katap altar tenj sa teto ŋabinj gêc gebe ‘Anôtô taņ tajam kauc eņ naņ nê.’ Tec gabe jawa gêņ tau, taņ ajam kauc ma atoc sa naņ, sa êndêņ amac. ²⁴ Anôtô tau, taņ kêkêņ undambê to nom ma ŋagêņ totau-totau samob naņ, kêtu undambê to nom Ŋatau, mago gêņgôņ lôm dabuņ, taņ sêkwê ŋa lemeņgeņ naņ atom. ²⁵ Eņ kêpô lêna gêņ, taņ ŋamalac sêgôm ŋa lemeņ naņ atom, gebe eņ tau kêkêņ êsêac sêmoa mateņ jali to sêsê aweņ ma kêkêņ ŋagêņ samob gêdêņ êsêac. ²⁶ Eņ kêkêņ ŋamalac tageņ kêtu ŋamalac totonj-totonj, taņ sêngôņ nom auc naņ, samob nêņ ŋamôkê. Eņ kêkêņ nêņ têm sêmoaņa to gamêņ sêņgôņņa ŋamadiņ kwananģeņ. ²⁷ Anôtô gêgôm gêņ tonanģe be sensom eņ. Moae sênsaê eņ ma têtap eņ sa, gebe eņ gêmoa jaêc aêac samob nêņ tenj atom.

²⁸ ‘Eņ kêkôm aêac auc, tec tamoa mateņ jali to daņgôm nêņ gêņ samob ma tamoa amboac tamoa,’ kêtôm amacnêm sêga-wêwaga ŋagêdô sêsôm gebe ‘Aêacnêņ ŋam kêsêp eņ.’

²⁹ Aêacnêņ ŋam kêsêp Anôtô, tec tanam dôņ Anôtô êpi gwam gold to silber ma poc, taņ ŋamalac taêņ gêjam ŋamêtê ma sêgôm naņ atom. ³⁰ Anôtô gêlic têm, taņ ŋamalac sêjam kauc taunģa naņ gêbacnê, ma galoc gêjac binjsu ŋamalac gebe lau samob êtôm gamêņ samobgeņ sênam taunģ ôkwi. ³¹ Ma kêtôc bêc êmêtôc ŋamalac samob êndêņgeņņa kêkô kwananģeņ ma kêjaliņ ŋac êmêtôc binģa sa su. Eņ kêwaka ŋac tau sa gêdêņ lau samob gebe gêņu eņ sa aņģa ŋacmatênêņ.”

³² Lau tau sêņô ŋacmatê sêndi sa ŋabinj e ŋagêdô sêsu susu ma ŋagêdô sêsôm gebe “Malôgeņ, go aņô aôm ôsôm binj tonanģe ŋagêdô êtiam.” ³³ Sêsôm su, go Paulu gêwi êsêac siņ kêsã gêja. ³⁴ Go lau ŋagêdô sêsap eņ tôņ ma sêkêņ gêwiņ. Acnêņ Areo Pagu ŋalaumata tenj, nê ŋaê Dionusi agêc awê tenj, nê ŋaê Damari, ma lau ŋagêdô sêwiņ. * sêmoasiņ taunģ ôliņ ma sêjam kauc gebe gêņ ŋanô tau tonanģe. Stoiki têtu mêtê taunģ ŋapep ma sêjam kauc gebe ênam êsêac sa sêmoa ŋajamģeņ. † sêkac taunģ saņa.

18

Paulu gêmoa Korinti

* **17:34:** Lau Helen nêņ lau tokauc nêņ tonģ luagêc. Epikuri † **17:34:** Gamêņ tonanģe kêtu lau Aten nêņ gamêņ laumata

¹ Tonañ su, go Paulu gêwi Aten siñ gêja Korinti. ² Anğa tonañ kêtap Juda tenj sa, nê ñaê Akwila. Têna kêkôc enj anğa Pontu. Êsêagêc nê awê Priskila sêwi Italia siñ sêmênj wakucgenj. Njam kêsêp kaisara Klaudi kêjatu gebe Judawaga samob sêwi Rom siñ. Tec Paulu gêdênj êsêagêc gêja. ³ Enj gêlic acnênj lemenj ñakolenj tagenj, tec gêmoa gêwiñj êsêagêc ma sêjam kôm sêwiñj taunj. Êsêac sêwa becobo kêtû nêñj kôm. ⁴ Paulu gêjam biñgalôm anğa Judanênj lôm kêtôm sabbatgenj gebe êkêli Juda to Helen gebe sêkênj êwiñgenj.

⁵ Sila agêc Timote anğa Makedonia sêmênj acgom, go Paulu gêjam mêtê toôli palêgenj ma gêwa Jesu sa gêdênj Judawaga gebe enj Kilisi. ⁶ Gêdênj tanj Judawaga sêôc ênê biñ auc ma sêsôm biñ alôb-alôb nanj, enj kekolonj kekop anğa nê ñakwê su ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Nêm dec êpi amac taôm môkêmapac. Aê oc jawê ñakainj atom. Galoc jandênj lau samuc jana.” ⁷ Go kêsa anğa tonañ ma jagelom ñac tenj, tanj kêtêc Anôtô nanj, nê andu. Njac tau nê ñaê Titi Justu. Nê andu kêkô jabanj Judanênj lôm. ⁸ Lômmôkê Krispi to nê gôlôac samob sêkênj gêwi ñ Apômtau, ma lau Korinti taêsam sêñô mêtê e sêkênj gêwiñj ma sêlinj sanju.

⁹ Njagêbêc Apômtau gêsunj mê gêdênj Paulu ma kêsôm gebe “Ôtêc taôm atom, ôsôm biñ lasêgenj, ônam taôm tôñ atom. ¹⁰ Aê tec gawinj aôm ma ñac tenj êndi sa ma êngôm ôlim êtu sec atom, gebe aêñoc lau taêsam sêmoa malac tonañ.” ¹¹ Paulu kêdônj Anôtônê mêtê gêngônj gêwiñj êsêac jala samuc tenj ma ajônj 6.

¹² Gêdênj tanj Galio kêtû gôlinjwaga Akaiana nanj, Judawaga samob nêñj biñ kêpi tagenj sêli taunj sa gêdênj Paulu, tec sêwê enj dêdênj sêmêtôc-biñ-ñamala sêja ¹³ ma sêsôm sebe “Njac tonec kêpinjkap lau, gebe sênam sakinj Anôtô eso biñsu ñalênj.” ¹⁴ Paulu gebe êjô biñ e Galio kêsôm gêdênj Judawaga gebe “Amac Judawaga, embe biñ sec ñanô me sec kapôênj tenj, go jakôc amacnêm biñ sa êtôm ñagôlinj. ¹⁵ Ma embe awemsunj êôc ka taôm êtu amacnêm mêtê to waem ma biñsunja, nanj amac taôm amansan. Aê gabe jatu biñ tonañ ñamêtôcwaga atom.” ¹⁶ Kêsôm ma kêmasuc êsêac anğa kêmêtôc-biñ-ñamala sêsa sêja. ¹⁷ Tec êsêac samob sêkôc lômmôkê Sostene tôñ e sêjac enj anğa sêmêtôc-biñ-ñamala ñatêclabu, mago Galio gêlic amboac gêlic.

Paulu gêmu gêja Antiokia

¹⁸ Paulu gêmoa Koriniti ec nêñgenj acgom, go kêkam lasitêwai lemenj ma gebe êlêc êna Suria. Ma Priskila agêc Akwila sêwiñj enj. Anğa Kenkrea kêsôm sêsêburj ênê môkêlauñ su gebe gêjac mata biñ tenj gêdênj Apômtau kêtû gêñ tenja. ¹⁹ Sêlac e jasêsô Epese, go kêkênj êsêagêc sêñgônj ma enj tau kêsô Judanênj lôm jagêjam biñgalôm gêwiñj Judawaga. ²⁰ Lau tonañ tetenj enj gebe êmoa bêc ñagêdô êwiñj êsêac acgom, mago gêlôc sa atom,

²¹ kêkam êsêac lemenj su ma kêsôm gêdêj êsêac gebe “Anôtô embe têtac êwiñ, go jamu jamêj êtiam.” Go gêdi anja Epese ma gêlac gêja.

²² Wanj kêsô Kaisarea ma enj kêpi bau jakêkam gôlôac dabun su ma kêsêp Antiokia gêja. ²³ Jasêmoa e têm ñagêdô gêjaña acgom, go gêdi kêtiam. Enj kêsâ Galata to Prugia ñagamêngeñ gêja ma kêpuc lau buña samob tøj.

Apolo gêjam mêtê anja Epese

²⁴ Näsawa tonanj Juda teñ, nê ñaê Apolo, jagêô lasê Epese. Têna kêkôc enj anja Alesandria. Enj ñac tokauc teñ, nanj kêjala Anôtônê mêtê ñapep. ²⁵ Êsêac têdôñ Apômtaunê mêtê gêdêj enj e nê ñalêlôm kêkac enj tec kêsôm to kêdôñ biñ kêpi Jesu solopgeñ. Tagenj enj kêjala Joaņnê busaņgugenj. ²⁶ Enj gêjam mêtê gêjac m totêtac kêpa sugenj anja Judanêj lôm. Priskila agêc Akwila sêñô enj, tec sêkôc enj sa gêgônj gêwiñ êsêagêc ma sêwa Anôtônê mêtê sa e tomalagenj gêdêj enj. ²⁷ Gêmoa e gebe êna Akaia, tec lasitêwai teto papia gêdêj lau buña ma tetenj êsêac gebe sêkôc enj sa. Enj jagêô lasê Akaia ma gêjam êsêac, tañ Anôtônê moasinj gêjam êsêac auc e sêkêñ gêwiñ sêmoa nanj, sa ñapep, ²⁸ gebe kêku Judawaga tulu ña biñ toñaclai gêmoa awêgeñ lau samob sêlic ma gêwa Jesu sa gebe enj Kilisi kêtôm biñ, tañ teto gêc nanj.

19

Paulu gêmoa Epese

¹ Gêdêj tañ Apolo gêmoa Korinti nanj, Paulu kêsêlêj gêmoa Asia ñagamêj lôcña e jagêô lasê Epese ma kêtap ñacsenomi ñagêdô sa anja tonanj. ² Tec kêtu kênac êsêac gebe “Gêdêj tañ amac akêñ gêwiñ su nanj, atap Njalau Dabun sa me masi.” Ma êsêac sêsôm gêdêj enj gebe “Masi, aêac tec anj Njalau Dabun gêmoa ñawae teñ atomanô.” ³ Ma enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac alinj busaņgu ondóc.” Tec êsêac sêsôm gebe “Aêac alinj Joaņnê saņgu.” ⁴ Go Paulu kêsôm gebe “Joaņ kêsagu lau sêlinj busaņgu sênam taunj ôkwija, ma kêsôm gêdêj lau gebe sêkêñ ewiñ ñac, tañ oc êndaņguc enj nanj ac tau Jesu.” ⁵ Lau tau sêñô biñ tonanj, tec sêlinj saņgu kêpi Apômtau Jesu nê ñaê. ⁶ Paulu kêkêñ lêma gêsac êsêac acgom, go ñalau Dabun kêpi êsêac e sêsôm biñ awenj talô ma seoc biñ lasê. ⁷ Lau tau moae têtôm 12.

⁸ Paulu kêsô Judanêj lôm gêja jakêsôm biñ totêtac kêpa sugenj gêmoa ajônj têléac. Enj gêjam biñgalôm kêpi Anôtônê gamêj gêwiñ êsêac to gêgôm gêñlêlôm êsêac gebe sêkêñ êwiñ Apômtauña. ⁹ Mago lau ñagêdô nêñ ñalêlôm ñadani kêsâ e sêkêñ gêwiñ atom, sêbu mêtê, tañ Paulu gêjam nanj, gêdêj lau, tec Paulu kêkac tau su anja êsêacnêñ ma kêkôc ñacsenomi sêwiñ

en. En gêjam biŋgalôm gêmoa Turananê lôm kêtôm bêcgeŋ.
 10 Gêgôm gêmoa e jala samuc luagêc, go Juda to Helen samob,
 taŋ sêŋgôn gamêŋ Asiana naŋ, sêŋô Apômtaunê mêtê.

Skewa latui

11 Anôtô kêpuc Paulu lêma tôn ma gêgôm gêŋsêga kapôêŋ,
 12 gebe lau sêkôc obo waenŋa to nê ŋakwê kômŋa, taŋ en
 kêjandiŋ naŋ, su jasêu gêsac gêmac e ôliŋ ŋajam kêsa, ma ŋalau
 sec sêsa sêja. 13 Ma Judanêŋ lau têtinŋ ŋalau secŋa sêsêlêŋ sêjac
 laoc gamêŋgeŋ. Êsêac taunŋ sêsam Apômtau Jesu nê ŋaê kêpi lau
 toŋalau sec, ma sêsôm gebe “Aê jajatu amac ŋa Jesu, taŋ Paulu
 gêjam mêtê kêpi en naŋ, nê ŋaê.” 14 Judanêŋ ŋac dabuŋsêga
 Skewa nê latui 7 sêsa lêŋ tonanŋ. 15 Tec ŋalau sec gêjô êsêac awenŋ
 gebe “Jesu taŋ kajala enŋac, ma Paulu naŋ kajala en amboac
 tonanŋ. Mago amac tonec asa lau.” 16 Ma ŋamalac, taŋ ŋalau
 sec gêgôm en naŋ, gêboanŋ jagêlô êsêac tôn e kêku êsêac tulu
 ma kêjamunŋ êsêac e ôliŋ ŋaômageŋ ma todecgeŋ sêc anŋa andu
 tonanŋ sêja. 17 Ma lau Juda to Helen samob, taŋ sêŋgôn Epese
 naŋ, sêŋô biŋ tonanŋ e têtakê samob ma awenŋ gêôc Apômtau
 Jesu nê ŋaê ŋanôgeŋ. 18 Lau gwalêkiŋ, taŋ sêkêŋ gêwiŋ su naŋ,
 sêmêŋ ma seoc nêŋ sec, taŋ sêgôm naŋ lasê. 19 Ma êsêac mec-
 geowaga taêsam sejon nêŋ buku mecŋa kêpi tagenŋ jasêkêŋ ja
 geŋ su gêc lau taêsam laŋôŋnêmŋa, ma sêsam buku tonanŋ ŋai
 ŋaôli kêpi tagenŋ kêtôm silber 50,000. 20 Ma mêtê ŋajaŋa kêsa
 gêjam gamêŋ auc kêtôm Apômtaunê ŋaclai.

Sêli biŋ sa anŋa Epese

21 Biŋ tonanŋ gêbacnê su, go Paulu taê gêjam gêc nê ŋalêlôm
 gebe êsa Makedonia to Akaianaŋgeŋ êna Jerusalem, taê gêjam
 gebe “Jana ônê su acgom, go najalic Rom amboac tonanŋgeŋ.”
 22 Ma kêkêŋ nê kêpuctônŋwagaagêc Timote agêc Erasta sêja
 Makedonia, en tau gêŋgôn Asia ŋasawa ŋagêdô gêwiŋ.

23 Gêdêŋ ŋasawa tonanŋ lau sêli taunŋ sa ŋanô kêtû mêtêŋa.
 24 ŋam gebe ŋac-kêpac-silberwaga tenŋ, nê ŋaê Demetri, gêgôm
 anôtôo Diana nê lôm jaba ŋakatu silber ma gêjam ôli kômwaga
 sêkôc ŋaôli saunŋ atom anŋa ênê. 25 Tec ŋac tau kêkalem lau
 tonanŋ to êsêac ŋagêdô, taŋ sêwê kaiŋ kôm amboac tônê naŋ,
 sêpi tagenŋ, go kêsôm gebe “Lauac, amac ajalagac gebe kôm
 tonec ŋai gêjam aêac sa tec tatu lau tolêlôm. 26 Ma galoc taôm
 alic to anôgac gebe Paulu tonanŋ gêgôm gêŋlêlôm e gêjam lau
 taêsam ôkwi, mago gêgôm anŋa Epese tagenŋ atom, en kêsôm biŋ
 gêjam Asia samucgeŋ auc gebe anôtôi, taŋ dagôm ŋa lemenŋ
 naŋ, ŋanô masi. 27 Biŋ tonanŋ oc êŋgôm aêacgeŋ nêŋ waenŋ
 kômŋa êtu sec atom, êŋgôm lau sêlic anôtôo kapôêŋ Diana
 nê lôm amboac gêŋ ŋaôma êwiŋ amboac tonanŋ e malôgeŋ
 acgom, go sensenŋ anôtôo, taŋ lau anŋa Asia samucgeŋ to nom

ngagamên samob tetoc enj sa nan, nê wae kapôênj tau su amboac tonanjen.”

²⁸ Lau tau sêjô biñ tonan e têtac nandanj secanô ma sêmôêc kêsa aucgenj gebe “Epesenênj Diana kapôênjgoc.” ²⁹ Sêgôm e malac samucgenj nadindij kêsa ma lau samob jasêsêwa sêsa nêj gamênj dôa-dôanja ma sê nac Makedoniaja luagêc Naj agêc Aristarka, tanj sêsêlêj sêwiñ Paulugenj nanj sêwiñ. ³⁰ Paulu gebe êsêp lau tonan naj nalêlôm êna e nacsenjomi sesen enj. ³¹ Ma gôlinjwaga Asiaja ngêdô, tanj têtac gêwiñ Paulu nanj, sêkêj puc enj ma teten enj gebe naêsa gamênj dôadôanja atom, ³² gebe êsêac, tanj sêkac sa anja tonan nanj, nêj biñ kêlênsônj samucgenj, ac sêmôêc kesotau-kesotau. Nêj taêsam sêkac sa njaômagenj ma sêjam kauc nam. ³³ Lau ngêdô sêlic Alesandere, tanj Judawaga sêsuc enj kêsa gêja nanj, ma sêjam kauc sebe enj biñmôkê. Tec enj gêoc lêma sa gebe êwa nê biñ sa êndênj lau. ³⁴ Mago êsêac sêjala enj gebe nac Judanja, tec sêmôêc gulun-gulunjenj gebe “Epesenênj Diana kapôênjgoc.” Sêmôêc sêkô kêtôm ockatu nasawa luagêc.

³⁵ Sêgôm sêmoa, go acnênj nac-ketobiñwaga gêjac êsêac têtac tôj ma kêsôm gebe “Amac Epesewaga, lau samob sêjala malac Epese tec kêtû Diana kapôênj nê lôm to lôm nakatu, tanj kêsêp anja undambê gêmênj nanj nagejobwaga. ³⁶ Biñ tau tonec gêc awê, tasôm biñ taêsam atom. Amboac tonanj nêj nalêlôm êtu malô ma anjôm gêj tenj paliñ atom. ³⁷ Amac awê nac luagêc tônê amênj, mago êsêagêc sêjanjo gêj tenj anja lôm atom ma sêsôm biñ alôb-alôb tenj kêpi aêacnênj anôtôo atom. ³⁸ Ma Demetri to nê kômwaga embe nêj biñ êndênj nac tenj ênêc, nanj noc sêmêtôc biñja gêc ma gôlinjwaga semoa, tec sêwaka taunj saman. ³⁹ Ma embe nêj biñ ngêdô ênêc, nanj amansanj êndênj lau malacja nêj noc sêkac sanja. ⁴⁰ Ocsalô tonec aêac tawê biñ talênsônj lauja nakainjgoc, gebe aêac tali taunj sa nec nam tenj gêc atom, tec tatôm gebe dawa tau nj sa êtôm atom.” ⁴¹ Kêsôm tonanj su ma kêkêj lau sêc êlinj-êlinj.

20

Paulu kêsa Makedonia gêja Helennen gamênj

¹ Biñ kêtû malô acgom, go Paulu kêkac nacsenjomi sa ma gêlênj biñ êsêac to kêkam êsêac lemenj ma gêdi gêja Makedonia. ² Enj gêjac laoc gamênj tonan ma gêlênj biñ êsêac na biñ taêsam e jakêsa Helennênj gamênj. ³ Gêmoa e ajônj têlêac gêjanja ma gebe êpi wanj êna Suria, tec kêtap sa gebe Judawaga dêdib enj. Amboac tonanj taê gêjam kêtû tôj gebe êsa Makedonianagenj êmu êna êtiam. ⁴ Puru Beroianja latu Sopatra ma Aristarka agêc Sekundu anja Tesaloniki, —Gai agêc Timote anja Derbe ma Tukiki agêc Tropim anja Asia sêsêlêj sêwiñ enj. ⁵ Nac luagêc

tonañ sêmuñ ma sêôñ aêac anğa Troas. ⁶ Aêac alic Om Polom Nalucña su acgom, go asuñ su anğa Pilipi ma alac amoa e bêc lemeñ teñ, go jaasô Troas adêñ êsêac ma anğôñ tonañ bêc 7.

Paulu kêtü ñaclen Troas

⁷ Gêdêñ woke ñabêc ñamataña aêac akac sa kêtü apô polom êkôcña ma Paulu gêjam biñgalôm gêwiñ êsêac. Eñ taê gêjam gebe ñaelen go êndi, tec sêjac têku biñgalôm e gêbêcauc gêja lugen. ⁸ Êsêac têtun lamp taêsam gelom anğa ñaden, tañ aêac akac sa nan. ⁹ Paulu gêjam biñgalôm gêmoa ma ñapalê teñ, nê ñaê Aitiku, gêngôn katam saun, tec bec gêgôm en e kêlin tau sin ma gebeñ kêsêp ñaden têlêac tonañ gêja e tomatêgen. Tec lau sêkôc en sa. ¹⁰ Paulu kêsêp jakêtap labôc gêsac en ñaô, go gêlô en tôn ma kêsôm gebe “Ali taôm sa atom, katu tec gêmoa en ñalêlôm.” ¹¹ Go gêmu kêpi gêja kêtiam, jakepô polom kêkôc ma gen, go gêjam biñgalôm geden tôngeñ e gêu bôn kêsma ma gêdi gec gêja. ¹² Ñapalê tau, tañ mata jali kêsma nan, sêkôc en sêja totêntac ñajamgen.

Dêdi anğa Troas e jasêsô Milete

¹³ Paulu kêsôm gebe êmoa baugen êna ma aêac lau ñagêdô api wan amun naasô Asos gebe akôc en sa anğa tônê. ¹⁴ Aêac asô Asos e atap taun sa kêtiam ma akôc en sa jaasô Mitulene. ¹⁵ Ñabêbêc aêac asuñ su ma alac e apoac akanôn Kio ma ñagelen asô Samos e ñagelen teñ, go jaasô Milete. ¹⁶ Paulu taê gêjam kêtü tôn gebe êsô Epese atom, êôc kêsigen êna. Eñ gebe ênam gamêñ tôn êmoa Asia atom, kêkac taugen gebe êna Jerusalem ma embe ñasawa êtôm, go naelic om Pentekost anğa tônê.

Paulu gêjam mêtê laumata Epeseña ma sebon taun

¹⁷ Paulu gêmoa Miletegen ma kêkên bin gêja Epese ma kêkalem gôlôac dabun nêñ laumata gebe dêndên en sêna. ¹⁸ Jasêo lasê dêdên en tec kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac alic ñoc lêñ, tañ kasa gêdên gaô lasê gamêñ Asia wakucgen ma kasa kêtôm têm samob, tañ gamoa gawin amac nan. ¹⁹ Aê gajam sakin Apômtau ma gabu tauc tomatoc-sulugen ma katap lêtôm sa gebe Judawaga dêdib aê. ²⁰ Ma kêgamin bin êmoasin amacña teñ atom, kasôm lasê gêdên amac to kadôn amac anğa awêgen to andulêlôm gêwiñ. ²¹ Aê gawa sa ñanôgen gêdên lau Juda to Helen gebe sênam taun ôkwi êndên Anôtô to sêkên êwiñ Apômtau Jesu Kilisi. ²² Ma galoc Nalau Dabun gêjam gôlin aê gebe jana Jerusalem ma gêñ, tê êtap aê sa anğa ônêña nê, tau kajala atom. ²³ Tagen tonec ñalau Dabun gêwa sa gêdên aê kêtôm malacgen ma kêsôm gebe oc jatap kapoacwalô to gêñwapac sa. ²⁴ Aê taêc labu ñoc katuc atom. Aê gabe janac

dabin̄ ñoc lēñ to sakin̄, tañ kakôc an̄ga Apômtau Jesu nê nan̄, gebe jawa ñawae ñajam Anôtônê moasin̄ña sa.

²⁵ “Ma galoc aê kajala gebe amac samob, tañ gajam mêtê kêpi Anôtônê gamêñ gamoa gawiñ amac nan̄, oc alic aê lan̄ôc êtiam atom. ²⁶ Amboac tonan̄ galoc tecenec jawa sa êndêñ amac gebe Amacnêñ ñac teñ embe ênaña, aê oc jawê biñ tonan̄ ñakain̄ teñ atomanô, ²⁷ gebe kêgamin̄ biñ teñ atom, kasôm Anôtônê biñ lasê tomalagen̄ gêdêñ amac. ²⁸ Ajop taôm to lau samob, tañ ñalau Dabuñ kêkêñ amac atu êsêacnêñ gejobwaga gebe ajop Anôtônê gôlôac dabuñ, tañ eñ gêjam ôli êsêac ña tau nê dec nan̄. ²⁹ Aê kajala gebe aê embe jawi amac siñ jana ma kêam sec oc dêndêñ amac mên̄sêlênsôn̄ gôlôac ñawaô. ³⁰ Ma lau ñagêdô an̄ga amac taôm nêñ oc sêndi mên̄sênam mêtê ôkwi e sê ñacseñomi têndañguc êsêac. ³¹ Amboac tonan̄ anam jaligen̄, taêm ênam gebe jala samuc têlêac gêñgôn̄ gawiñ amac ma gajac biñsu amac gêdêñ-gêdêñgen̄ tomatocsulugen̄ kêtôm bêc to gelen̄ samob, kêlêwan̄ atom.

³² “Ma galoc jansuñ amac andêñ Anôtô to nê moasin̄ ñabin̄ ana. Eñ kêtôm gebe ênac dabin̄ amac to êkêñ gêñlênsêñ êndêñ amac awiñ Anôtônê lau samob. ³³ Aê matoc katu lau teñ nêñ silber to gold ma ñakwê atom. ³⁴ Taôm alicgac gebe lemoc tecenec gêjam aê to ñoc lau ma apô lêna sa. ³⁵ Aê kadôn̄ amac kêpi gêñ samobgen̄ ñapan̄ gebe tanam kôm ñajaña amboac tonan̄, ec tanam lau ñasec sa. Taêm ênam Apômtau Jesu nê biñ, tañ tau kêsôm gebe ‘Takêñ gêñ êndêñ lau nan̄ êmoasin̄ aêac êlêlêc takôc gêñ an̄ga launêñ su.’”

³⁶ Paulu kêsôm biñ tonan̄ su, go kêpôn̄ aduc ma keten̄ mec gêwiñ êsêac samob. ³⁷ Lau samob sêmbôên̄ tauñ to têtan̄ ñanô ma sêlêsoñ eñ alianô. ³⁸ Ênê biñ, tañ kêsôm gebe êsêac sêlic eñ lan̄ôanô êtiam atom nan̄, tec gêgôm êsêacnêñ ñalêlôm ñawapac kêlêlêc. Sêgôm tonan̄ su, go sêkêñ eñ kêpi wan̄ gêja.

21

Paulu gêja Jerusalem

¹ Aêac akêñ êsêac siñ ma alac e jaasô Kos. Go ñabêbêc jaasô Rodo ma an̄ga tonan̄ alac e jaasô Patara. ² Aêac atap wan̄ teñ sa gebe êlac êna Poinike, tec api ma alac aja. ³ Alac e aê Kupro sa mên̄jakêñ gêc gasêña gêja ma apen̄ Suria e jaasô Turu, gebe sênam waba an̄ga wan̄ êsêp bau. ⁴ Aêac atap ñacseñomi sa ma an̄gôn̄ awiñ êsêac bêc 7. Lau tonan̄ ñalau Dabuñ kêkac êsêac e sêsôm gêdêñ Paulu gebe êpi Jerusalem êna atom. ⁵ Aêac amoa e ma bêc gêbacnê, go adi gebe asêlêñ. Ma lau malacña samob to nêñ lauo ma nêñ ñapalêo to ñac sejon̄ aêac an̄ga malac asa

sêclun aja. Go anğa ambêô aêac apôn aenđuc to aten mec. ⁶ Su, go akam taun ma aêac api wan, ma êsêac sêc sêmu sêja.

⁷ Aêac alac anğa Turu e jaasô Tolemai ma atap lasitêwai gamên tônêna sa, tec awen gêjac taun ma anğôn awiñ êsêac bêc ten. ⁸ Nğelen adi asêlên e aô lasê Kaisarea ma asô jaenwaga Pilip nê andu aja ma anğôn awiñ en. Nac tonan samwaga 7 nêñ ten en. ⁹ Nac tau latuio awêtakiñ aclê seoc biñ lasê sêmoa. ¹⁰ Aêac anğôn bêc nğêdô, go propete ten kêsêp anğa Judaia gêmên, nê nê Agaba. ¹¹ En kêtü nacleñ gêdên aêac. Nac tau kêkôc Paulunê ômbiñkap su mênğêsô tau akain to lêma tôn ma kêsôm gebe “Nalau Dabuñ nê biñ tau tonec gebe Judawaga oc sênsô ômbiñkap tecenec natau tôn amboac tonec anğa Jerusalem ma sêkên en êsêp lau samuc lemen.” ¹² Aêac to malac natau anô biñ tonan, tec aten en gebe êpi Jerusalem êna atom. ¹³ Mago Paulu gêjô aêac awen gebe “Amboac ondoc atan ma agôm aênoc nălêlôm nwapac kêsa. Embe sênsô aê tôn ma sênğômman. Aê gajac dabiñ tauc gebe jamac êndu anğa Jerusalem êtu Apômtau Jesu nê nêna.” ¹⁴ Aêac asôm biñ elême tec ajam taun tôn ma asôm gebe “Apômtaunê biñ êtu anô.”

¹⁵ Nabêc nğêdô gêjaña acgom, go aêac amasan ma waba ma api Jerusalem aja. ¹⁶ Nacsenomi nğêdô anğa Kaisarea sêwiñ, tec sêwê aêac atu nacleñ Nason. En nac buña langwa ten anğa Kupro.

Paulu kêtü nacleñ Jakobo

¹⁷ Aêac jaaô lasê Jerusalem su, go lasitêwai sêkôc aêac sa totêntac njamgen. ¹⁸ Nğelen Paulu kêkôc aêac sa adên Jakobo aja, ma laumata samob sêkac sa sêmoa tonan. ¹⁹ Êsêac awen gêjac taun su, go Paulu gêjac miñ biñ, tañ Anôtô gêgôm gêdên lau samuc gebe kêpuc ênê sakiñ tôn nan tomalagen. ²⁰ Lau tau sênô e sêlambiñ Anôtô ma sêsôm gêdên Paulu gebe “O lasitêwa, aôm gôlicgac, Judawaga taêsam nânô lasê sekên gêwiñ Kilisi, mago sêsap Mosenê biñsu tôn sêjac nŵae. ²¹ Lau tonan sênô nŵae gebe aôm kôdôn Judawaga, tañ sêsêp lau samuc nŵasawa nan, gebe sêwi Mose sin, ma kôsôm gebe sêsa nên nŵapalê atom to sêwi lên mêtê langwanja sin. ²² Ma galoc danğôm amboac ondoc. Lau samob oc sênô aôm gômôên nŵae su. ²³ Amboac tonan ôngôm êtôm biñ, tec aêac abe asôm êndên aôm nec. Aêacma lau aclê sêjac mata biñ kêpi biñ ten tec sênğôn. ²⁴ Naôkôc lau tonan sa, gebe lau dabuñwaga sênğôm biñ atu selecña êpi aôm ôwi êsêac ma ônam ôli lau, tañ sêkapiñ êsêac môkênlan nan, go lau samob sêjala gebe bi n, tañ têdôn kêpi aôm nan, nânô masi. Êsêac taun oco sêlic aôm gebe kôsa nêm lên kôsap biñsu tönğen. ²⁵ Ma biñ kêpi lau samuc, tañ sêkên gêwiñ su nan, aêac asôm biñ tonec kêtü tôn gebe êsêac sênğamiñ

taun êndên da gwamja to êndên bôc ñadec, ma êndên bôc, tañ sêgin êndu ma êndên mockaino to mockain.”²⁶ Nábêbêc Paulu kékôc lau tau sa, ma sêmasañ ênê biñ êtu selecja gêwiñ lau tau tonañ, go kêsô lôm dabuñ gêja ma kêsôm bêc sêngôn selecja lasê ma sêmasañ noc sêkên nêñ da êndên-êndêngeñja.

Êsêac sêkôc Paulu tôñ anja lôm dabuñ

²⁷ Kêdabin gebe ñabêc 7 tonañ êmbacné ma Judawaga Asianja sêlic enj gêmoa lôm dabuñ, tec sêli lau samob nêñ ñalêlôm sa e sêkôc enj tôñ. ²⁸ Ma sêmôêc gebe “Aô, Israelwaga, anam aêac samañ. Alic ñac tau, tañ kêdôn lau anja gamên samob gêbu lau Israel to Mosenê biñsu ma gamên tau tonec nañ. Ma galoc gêwê Helen ñagêdô sêsô lôm dabuñ sêja ma gêgôm gamên dabuñ tau kêtú secgoc.” ²⁹ Násawa tenj lau tonañ sêlic ñac Epesēja Tropim gêmoa malacluj gêwiñ Paulu, tec seboc Paulu oc gêwê enj kêsô lôm dêbu ñ gêja. ³⁰ Tec malac ñatau samob sêii taun sa ma sêjac taun sa sêpi tagen jasêkôc Paulu tôñ ma sê enj anja lôm dêbu ñ kêsa gêja, ma sêlai ñakatam auc sebenj. ³¹ Lau tau sêsôm sebe sênac Paulu êndu e sinwaganên kapitaisêga gêñô lau Jerusalemja samob sêli taun sa ñawae, ³² tec kékôc sinwaga to nêñ kapitai ñagêdô sa jasêlêti dêdên lau tau sêsêp sêja. Lau tonañ sêlic kapitaisêga to sinwaga sêmên ma sêwi Paulu sinj sêjac enj kêtiam atom. ³³ Go kapitaisêga kêtú gasuc gêja, kékôc Paulu tôñ ma kêsôm sêsô enj tôñ ña kapoacwalô luagêc. Go kêtú kênac ênê ñam to biñ, tañ enj gêgôm nañ. ³⁴ Lau samob sêmôêc kesotau-kesotau e sêoc gamên auc langwagenj, tec enj gêñô biñ sapu ma kêsôm sêkôc Paulu dêdên sinwaganên gamên sêja. ³⁵ Sêô lasê ñatêcwale ma lau sebe sênac Paulu, tec sinwaga sêoc enj sa lólôcgeñ, ³⁶ gebe lau tau samob sêwiñ ma sêmôêc panjen gebe “Enañamanj.”

Paulu gêjam talañ tau

³⁷ Sebe sêkên Paulu êsô sinwaganên gamên êna, tec kêsôm gêdên kapitaisêga gebe “Oc ôlôc gebe jasôm biñ tenj êndên aôm me masi.” Ma ñac tau kêsôm gêdên enj gebe “Aôm kôsôm biñ Helen me masi. ³⁸ O, aôm ñac Aiguptuñja, tañ wali tenjen gôli kêjanowaga 4,000 nêñ ñalêlôm sa ma kojôn êsêac sêsa gamên sawa sêja nañ, aôm atom me.” ³⁹ Tec Paulu kêsôm gebe “Aê tinoc Judao, tec kékôc aê anja Tarsus Kilikianja ma gawê kainj malac towae tônê gawin, tec katenj aôm gebe ôlôc ma jasôm biñ êndên lau tônê.” ⁴⁰ Kapitaisêga gêlôc, go Paulu kékô têcwale ma gêjab lêma gêdên lau e gamên gêmec, go awa gêjac êsêac ña awen Ebolai gebe

22

¹ “O lasitêwaac to tamocac, biñ tañ galoc gabe jawa tauc sa êndên amac nañ, aňô acgom.” ² Lau tau sêñô eñ awa gêjac êsêac ña awerñ Ebolaigenñ, tec biñ gêmac samob. Ma Paulu kêsôm gebe ³ “Aê tinoc Judao kêkôc aê aňga Tarsus Kilikianja ma katu kapôên aňga malac tonec, kasô Gamalielnê lôm ma kêdôn tameninênñ biñsu gêdên aê e tomalagenñ. Aê gajam sakinñ Anôtô gajac ñawae katôm tec amac samob agôm agôm amoa nec. ⁴ Aê kêjanda lau, tañ sêsap mêtê wakuc tonec tônia nañ, e gasenñ êsêac su sêjaña ma gêsô êsêac tônia to kakênñ êsêac lauo to ñac sêsêp kapoacwalô sêja. ⁵ Ñac dabuñsêga to laumata samob embe sêwa aêñoc miñ sa, oc êtôm tec tauc kasôm nec. Aê kakôc papia aňga êsêacnênñ gêjac lasitêwai Damaskusña ñawae, tec gaja gebe jakôc êsêac, tañ sêmoa tonañ nañ tônia, ma-jakênñ êsêac sêna Jerusalem gebe têtap nênñ ñagêjô sa.

Paulu gêjac tau nê miñ Apômtau Jesu gêjam eñ ôkwiña

⁶ “Aê kasêlênñ gamoa e kêdabiñ Damaskus. Ma gêdênñ oc kêkôc ñaluñgenñ, go ñawê kapôênñ tenñ gaôgenñ aňga undambê mênkêpô aê e gêjam aucgenñ. ⁷ Aê gau tauc jagaêc nom, go ganjô awa tenñ gêdênñ aê gebe ‘Saulu, Saulu, asagenñ kôjanda aê.’ ⁸ Ma aê gajô biñ tonañ gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Go eñ kêsôm gêdênñ aê gebe ‘Aê Jesu Nasaretna, tec kôjanda aê.’ ⁹ Lau tañ sêwiñ aê nañ, sêlic ñawêgenñ, mago sêñô ñac, tañ kêsôm biñ gêdênñ aê nañ, awa atom. ¹⁰ Go aê kasôm gebe ‘Apômtau, aê janjôm asagenñ.’ Ma Apômtau kêsôm gêdênñ aê gebe ‘Ôndi sa ma ôna Damaskus acgom, go sêwa biñ samob, tañ Anôtô gebe ôñgômña nañ, sa êndênñ aôm aňga tônê.’ ¹¹ Ñawê tonjawasi tônê kêpô aê e matocanô kêtú pec ma ñoc lau sêkam aêgenñ gaja Damaskus.

¹² “Ma ñac mansañ tenñ, nê ñaê Anania, kêmasañ biñsu ñapep e Judawaga gamênñ tônênña samob tetoc eñ sa. ¹³ Ñac tau gêdênñ aê gêmênñ mênkêkô aê lanjôcnêmña ma kêsôm gebe ‘Lasicenec Saulu, matam êlêc.’ Ma gêdênñ tonanjenñ matoc gêlac e galic eñ kêkô. ¹⁴ Ma ñac tau kêsôm gebe ‘Tameninênñ Anôtô kêjalij aôm sa gebe ôjala ênê biñ ma ôlic ñac gêdênñ tau to ôñô eñ awa, ¹⁵ gebe ôwa eñ sa êndênñ ñamalac samob ña biñ, tañ gôlic to gônjô nañ. ¹⁶ Ma galoc gobe amboac ondóc. Ôndi sa, mênjawam ênac ênê ñaê ma ôlinñ sanju êkwasiñ nêm sec su.’

Jesu kêsakinñ Paulu gêdênñ lau samuc gêja

¹⁷ “Gamoa acgom, go gamu gamênñ Jerusalem kêtiam mênkatenñ mec gamoa lôm dabuñ e katuc kainñ tenñ kêsa ¹⁸ ma galic Jesu kêkô ma kêsôm biñ gêdênñ aê gebe ‘Ôwi Jerusalem sinj sebeñ ma ônsaic taômgenñ ôna, gebe êsêac oc sêkôc biñ, tañ aôm gobe ôwa sanja nañ, sa atom.’ ¹⁹ Ma aê kasôm gebe

'Apômtau, êsêac tauņ sêjalagac gebe aê tec kakôc lau, taņ sêkêņ gêwi ñ aôm naņ, tônia ma kalêsu êsêac ñanô-ñanô kêtôm Judanêņ lômgenj. ²⁰ Ma gêdêņ taņ sêkêc ñac-gêwa-aôm-sawaga Stepan nê dec siņ naņ, tauc kakô gawiņ e galic ñajam ma gajob lau-sêjac-eņ-ênduwaga nêņ ñakwê.' ²¹ Ma ñac tau kêsôm gêdêņ aê gebe 'Ôêc ôna, aê jasakiņ aôm ôndêņ lau samuc, taņ sêņgônia gamêņbômgenj naņ ôna.' "

Paulu agêc kapitaisêga nêņ biņ

²² Lau sêņô Paulunê biņ e mênġgêdêņ tonañ, go sêli awen sa ma sêmôêc gebe "Ansenj ñac tonec su aņga nom, gebe eņ kêtôm gebe êmoa mata jali atom." ²³ Êsêac sêņala e sêôc gamêņ auc laņgwagenj sêkô ma têdain nêņ ñakwê balij to sêpalip kekop kêpi jakêkô. ²⁴ Tec kapitaisêga kêjatu gebe sêwê Paulu sêna siņwaganêņ gamêņ ma kêsôm gebe si eņ ma têtũ Iêsu biņ, taņ lau sêmôêc kêpi eņ naņ ñam. ²⁵ Êsêac sêsô eņ ña ômbiņkap tônia ma Paulu kêsôm gêdêņ kapitai, taņ kêkô ñagala naņ, gebe "Embe ñac Romņa tenj, ma amêtôc eņ atom, oc êtôm gebe ai eņ ñaômagenj me masi." ²⁶ Kapitai gêņô biņ tonañ, tec gêdêņ kapitaisêga jakêsôm gêdêņ eņ gebe "Aôm gobe ôņgôm amboac ondoc, ñac tônia eņ Romgoc." ²⁷ Tec kapitaisêga mênġkêtu kênac Paulu gebe "Ôsôm êndêņ aê acgom, aôm ñac Romņa biņñanô me masi." Ma Paulu gêlôc gebe "Aec, biņñanô." ²⁸ Go kapitai gêjô eņ awa gebe "Aê gabe jatu ñac Romņa naņ gajam ôli ña awa kapôêņ." Ma Paulu kêsôm gebe "Aê tonec ñac Romņa aņga tamocnê." ²⁹ Amboac tonañ lau, taņ sebe têtũ Iêsu eņ naņ, gacgenj sêkac tauņ su. Ma kapitaisêga tau, taņ kêjala gebe Paulu ñac Romņa naņ, kêtêc tau kêtũ kêsôm sêsô ñac tau tônia.

Paulu kêkô lau dabuņsêga to laumata laņôniaņem

³⁰ Nageleņ kapitaisêga gebe êņô biņ, taņ Judawaga sêgônia kêpi Paulu naņ, ñam ñapep. Tec kêsôm sêgaboac eņ su ma kêkac lau dabuņsêga to laumata samob sa, go kêsôm sêwê Paulu sêsêp sêja jakêkô êsêac laņôniaņem.

23

¹ Paulu mata gê lau ñanô, taņ sêkac tauņ sa naņ, ma kêsôm gebe "O lasitêwaac, aê kasa ñoc lêņ tonoc ñalêlôm ñawagenj gamoa Anôtô laņôniaņemņa e mênġgêdêņ tonec." ² Tec ñac dabuņsêga Anania kêjatu lau, taņ sêkô jabaņ eņ naņ, gebe têtap eņ awa auc. ³ Ma Paulu kêsôm gêdêņ eņ gebe "Aôm taņ kotoc taôm sa ñaôma-ñaôma naņ, Anôtô êtap aôm. Aôm gôniaņgônia tonañ gobe ômêtôc aêņoc biņ êtôm biņsu ma amboac ondoc tec gosenj biņsu ma kôsôm gebe têtap aê nec." ⁴ Go lau, taņ sêkô jabaņ Paulu naņ, sêsôm gebe "Amboac ondoc aôm gôbu Anôtônia ñac dabuņsêga amboac tonañ." ⁵ Tec Paulu kêsôm

gebe “Lasitêwaac, aê kajala gebe en̄ nac dabuñsêga nan̄ atom. Teto gêc gebe ‘Ôsôm bin̄ sec êpi launêñ gôliñwaga atom.’ ”

⁶ Paulu kêjala Sadukainêñ lau ñagêdô ma Parisainêñ ñagêdô sêmoa sêwiñ, tec gêmôêc kapôêñ gêdêñ êsêac, tañ sêkac taun̄ sa nan̄, gebe “O lasitêwaac, Parisai teñ latu aê ma aê tauc Parisai amboac tonan̄. Êsêac sêmêtôc aê kêtû kakêñ matoc ñacmatê sêndi saña.” ⁷ Kêsôm bin̄ tonan̄ su ma Parisai to Sadukai sêli taun̄ sa sêmoa e sêkac taun̄ kêkôc, ⁸ gebe Sadukai sêsôm gebe ñacmatê sêndi sa atom ma añela to ñalau sêmoa atom. Ma Parisai tec sêkêñ gêwiñ gêñ tonan̄ ñai samob. ⁹ Lau tau sêmôêc sêôc aucgeñ e biñsutau ñagêdô an̄ga Parisainêñ toñ dêdi sa ma sesen̄ taun̄ ma sêsôm gebe “Aêac atap sec teñ sa gêc ñac tonec nê atom, tagen̄ moae ñalau teñ me añela teñ oc kêsôm bin̄ gêdêñ en̄ nec.” ¹⁰ Sêsôm taun̄ ñanô-ñanô e kapitaisêga kêtêc gebe moae sêkac Paulu êkôc, tec kêjatu siñwaga matu teñ sêsêp mên̄sêjan̄go Paulu su an̄ga launêñ ma sêkôc en̄ sêja nêñ gamêñ.

¹¹ Ñagêbêc tonan̄ Apôm̄tau mên̄kêkô gêwiñ Paulu ma kêsôm gebe “Têmtac êpa su, aôm gôwa aê sa an̄ga Jerusalem su ma oc ôwa aê sa an̄ga Rom amboac tonan̄geñ.”

Lau Juda sêkic Paulunê bin̄

¹² Gamêñ ñawê kêsa acgom, go Juda ñagêdô sêkac taun̄ sa ma sêjac kapoac taun̄ gebe sêniñ to sênôm gêñ teñ atom e sênac Paulu êndu su acgom. ¹³ Ma lau, tañ sêkic Paulunê bin̄ amboac tonan̄ nan̄, sêlêlêc 40 su. ¹⁴ Lau tau tonan̄ dêdêñ lau dabuñsêga to laumata ma sêsôm lasê gebe “Aêac lau tonec ajac kapoac taun̄ gebe aniñ to anôm gêñ teñ atom e anac Paulu êndu acgom. ¹⁵ Amboac tonan̄ amac to laumata naansau kapitaisêga gebe êkêñ ñac tau êsêp êndêñ amac êmêñ gebe atu Iêsu ênê bin̄ ñapep. Ma aêac oc naamansañ taun̄ kwanan̄geñ gebe anac en̄ êndu an̄ga intêna ñadambê teñ. En̄ oc êô lasê amac atom.”

¹⁶ Paulunê sib gêñô sêkic sa lan̄gwa nê bin̄ ñawae, tec gêja kêsô siñwaganêñ gamêñ jakêsôm lasê gêdêñ Paulu. ¹⁷ Tec Paulu gêmôêc kapitai teñ ma kêsôm gêdêñ en̄ gebe “Ôwê ñapalê tecenec ôndêñ kapitaisêga ôna, en̄ gebe êsôm bin̄ teñ êndêñ en̄.” ¹⁸ Tec kapitai kêkôc ñapalê tau sa ma gêwê en̄ agêc dêdêñ kapitaisêga sêja, go kêsôm gêdêñ en̄ gebe “Ñac kapoacwalôña Paulu gêmôêc aê gaja ma keten̄ gebe jakôc ñapalê tecenec jandêñ aôm jamêñ, gebe ñac tau gebe êsôm bin̄ teñ êndêñ aôm.” ¹⁹ Go kapitaisêga kêkam ñapalê tau lêma agêc jasêkô taun̄ña ma kêtû Iêsu en̄ gebe “Aôm gobe ôsôm bin̄ amboac ondoc êndêñ aê.” ²⁰ Ma ñapalê tau kêsôm gebe “Judawaga sêmasañ bin̄ kêtû tôn̄ gebe teten̄ aôm ma bêbêc ôkêñ Paulu êsêp êndêñ laumata êna. Êsêac sebe sênsau sêôc aôm gebe têtû Iêsu ênê bin̄ ñapep.

²¹ Amboac tonañ ôkêñ êwiñ êsêacnêñ biñ atom, gebe lau kêlêlêc 40 su dêdib enj sêmoa. Êsêac sêjac kapoac taun gebe sêniñ to sênôm gêñ teñ atom e sênac Paulu êndu acgom. Ma galoc sêmasañ taun sêsaê aômgeñ gebe ôlôc.” ²² Go kapitaisêga gêjac biñsu ñapalê tecenañ gebe “Biñ tañ kôsôm lasê gêdêñ aê nañ, ônac miñ êndêñ lau teñ atom.” Ma kêkêñ enj gêc gêja.

Sêsakin Paulu gêdêñ gôliñwaga Peliki gêja

²³ Go kapitaisêga gêmôêc nê kapitai luagêc ma kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Amansañ siñwaga 200 to lau sêngôn hosña 70 ma lau kêmña 200 gebe sêsa Kaisarea sêna êndêñ 9 oklok êmbêc. ²⁴ Amansañ hos ñagêdô êwiñ gebe Paulu êngôn ñaô ma akôc enj toôli samucgeñ andêñ gôliñwaga Peliki ana.” ²⁵ Go keto papia teñ gêwiñ gebe

²⁶ “Aê Klaudi Lusi aoc gêjac gôliñwaga towae Peliki. ²⁷ Ñac tecenec tec Judawaga sêkôc enj tôn ma sebe sênac enj êndu. Aê ganô enj ñac Romña, tec kakôc enj sa ma gajam enj kêsi. ²⁸ Aê gabe jakip biñ, tañ sêgôliñ kêpi enj nañ, ñam sa, tec kakêñ enj kêsêp gêdêñ nê laumata gêja. ²⁹ Aê katap sa gebe biñ, tañ sêgôliñ kêpi enj nañ, ñam kêsêp êsêacnêñ biñsu, mago êsêac taun nêñ ñalêlôm kêpi tagen kêtû biñ tonañña atom. Tagen aê galic biñ teñ kêtôm amboac tanac enj êndu to takêñ enj êngôn kapoacwalôña nañ, gêc atom. ³⁰ Ma ganô biñ teñ ñawae gebe dêdib enj sebe sênac enj êndu, tec kakêñ enj seben gêdêñ aôm gêwac ma ka-som gêdêñ lau-sêgôliñ-biñ-kêpi-enjwaga gebe dêndêñ aôm sêwac ma sêwa nêñ biñ sa êndêñ aôm.”

³¹ Siñwaga tau sêkôc Paulu sa kêtôm kapitaisêganê biñ ma gêdêñ gêbêc sêkôc enj sêja Antipatri. ³² Ñabêbêc sêkêñ enj gêdêñ lau, tañ sêngôn hos ñaô nañ, gebe sêkôc enj sêna, go êsêac taun sêc sêmu sêja nêñ gamêñ kêtiam. ³³ Lau tonañ jasêô lasê Kaisarea, go sêkêñ papia gêdêñ gôliñwaga ma sêkôc Paulu dêdêñ enj sêja. ³⁴ Gôliñwaga kêsam papia su, go kêtû kênac Paulu gebe enj ñac anja gamêñ ondocña e gêñô gebe enj anja Kilikia. ³⁵ Tec kêsôm gebe “Lau tañ sêgôliñ biñ kêpi aôm nañ, sêmêñ acgom, go janô nêñ biñ.” Ma kêjatu gebe sejop Paulu êngôn Herodonê andu.

24

Sêmêtôc Paulunê biñ

¹ Bêc lemen teñ gêjana acgom, go ñac dabunșêga Anania kêkôc laumata ñagêdô to ñac teñ, nê ñaê Tertulu, tañ gêjam lau awen gêdêñ gôliñwaga nañ, ma ac sêsêp sêja e sêjac miñ nêñ biñ, tañ sêgôliñ kêpi Paulu nañ, gêdêñ gôliñwaga. ² Êsêac sêmôêc Paulu gêmêñ su, ma Tertulu gêôc awa sa gebe êngôliñ biñ êpi enj, tec kêsôm gebe

“O ñac towae Peliki, aôm gômoa, tec aêac amoa tobiñmalô ñajam. Aôm ñac tokauc, tec kômoasiñ lau gamêñ tonecña ñapep. ³ Aêac lau samob anğa gamêñ samob akôc moasiñ tonañ sa to ajam danđe ñanô. ⁴ Aê gabe janam aôm tôñ atom, gabe jateñ aômgenj gebe ôlic ñajam ma ôkêñ tanam ma biñ dambê. ⁵ Ñac tonec aêac ajala eñ ñac kalomtêna sec. Eñ gêli Judawaga anğa nom ñagamêñ samob sa ma kêtú lau mêtê-geowaga Nasaretña nêñ ñamata. ⁶ Galoc eñ gêgôm gêñlêlôm gebe êñgôm lôm dabuñ êtu sec êwiñ, tec aêac akôc eñ tôñ abe amêtôc ênê biñ êtôm aêacma biñsu. ⁷ Mago kapitaisêga Lusi kêsêp e jakêjanço eñ su anğa aêacma ⁸ ma kêsôm gebe lau, tañ sêgôliñ biñ kêpi eñ nañ, dêndêñ aôm sêmêñ. Galoc aôm taôm ôtu lesu eñ, go ôñô biñ samob, tañ aêac agôliñ kêpi eñ nañ ñam.” ⁹ Ma Judawaga sêpuc biñ tôñ sêwiñ eñ ma sêlôc gebe biñ tau amboac tonañ.

Paulu kêsôm biñ gêjam talañ tau

¹⁰ Go gôliñwaga gêjac gêsu gêdêñ Paulu gebe êsôm nê biñ. Tec Paulu kêsôm gebe

“Aê kajala gebe kôtu lau tonec nêñ mêtôcwaga jala taêsam su. Amboac tonañ jamansañ êoc biñ êndêñ aôm totêtac êpa sugen. ¹¹ Aôm embe ôpuc biñ tau ñam, oc ôjala gebe aê kapi Jerusalem gaja kêtú jateñ mecña nañ bêc taêsam gêjaña atom, bêc 12gen. ¹² Judawaga têtáp aê sa gebe aê to lau teñ awenñsuñ gêôc ka tau anğa lôm dabuñ atom. Ma têtáp aê sa gali lau teñ sa anğa Judanêñ lôm ñagêdô to malacluñ atom. ¹³ Biñ samob, tañ galoc lau tônê sêgôliñ kêpi aê nañ, êsêac têtôm gebe sêkip ñam teñ sa atom amboac tonañ. ¹⁴ Tagen tonec jasôm lasê êndêñ aôm gebe Aê gajam sakinj tamocinêñ Anôtô kêdaguc mêtê wakuc, tañ êsêac sêsam gebe mêtê geo teñ nañ. Aê kakêñ gêwiñ biñ, tañ gêc Mosenê biñsu to teto kêsêp propetenêñ buku nañ samob. ¹⁵ Aê kakêñ matoc kêtôm êsêac tec sêkêñ mateñ sêmoa gebe Anôtô êñu lau gêdêñ to lau keso sêndi sa. ¹⁶ Amboac tonañ tec katu mêtê tauc gebe jamoa toñoc ñalêlôm ñawagenj êndêñ Anôtô to ñamalac ñapañ.

¹⁷ “Aê gamoa e jala ñagêdô gêjaña acgom, go sêkêñ awa kakôc gadêñ ñoc lau gamêñ ma gabe jakêñ da êwiñ. ¹⁸ Tec kamasañ biñ jatu selecña gamoa lôm dabuñ ma gabe jakêñ da, tec têtáp aê sa. Aê kasêp lau teñ ñasawa atom to gali lau teñ sa atom. ¹⁹ Judawaga Asiaña nêñ ñagêdô sêmoa lôm sêwiñ. Lau tônê nêñ biñ êndêñ aê embe ênêc, nañ sêmêñ sêsôm sêkô aôm lañômñêmña, go ñajam. ²⁰ Me êsêac tauñ sêsôm acgom. Êsêac têtáp ñoc keso ondóc sa gêdêñ tañ kakô laumata lañô nêmña. ²¹ Moae keso tagen tonec gebe kakô êsêac ñaluñ ma gamôêc gebe Galoc amac amêtôc aê gebe kakêñ gêwiñ gebe ñacmatê oc sêndi sa.”

²² Peliki kêjala mêtê tonan̄ ñam su, tec gebe ênam êsêac tøn̄ ma kêsôm gebe “Kapitaisêga Lusi êsêp êmên̄ acgom, go tamêtôc amacnêm bin̄ êmbacnê.” ²³ Go kêsôm gêdên̄ kapitai gebe ejop Paulu êmoa awêgen̄, ma ênê lau embe taên̄ ênam gebe sêmoasiñ en̄, nan̄ ênac jao atom.

Sejop Paulu sêmoa

²⁴ Bêc ñagêdô gêjaña acgom, go Peliki agêc nê awê Judao Drusila sêja ma kêsôm sêkôc Paulu dêdên̄ en̄ sêja, go gên̄ô en̄ gêwa sêkên̄ gêwiñ Kilisi Jesu ñam sa. ²⁵ Paulu kêsôm bin̄ kêpi bin̄gêdên̄ to têtû mêtê taun̄ ñapep ma Anôtô êmêtôc ñamalacnên̄ bin̄ña. En̄ kêsôm bin̄ tonan̄, tec Peliki kêtêc tau ma kêsôm gebe “Galoc aôm ôna acgom. Ñoc ñasawa ten̄ embe ênêc, go jamôêc aôm êtiam.” ²⁶ En̄ taê kêka gêwiñ gebe Paulu ênac da tau ña awa êndên̄ en̄, tec kêsôm sêkôc en̄ sêja sêmu mên̄gêjam bin̄galôm gêdên̄ en̄. ²⁷ Jala luagêc gêjaña ma Porki Peste mên̄gêjô Peliki su. Peliki gebe Judawaga sêlic en̄ ñajam, tec gedec Paulu tokapoacwalôgen̄ gêmoa.

25

Paulu awa gêjac kaisara

¹ Peste kêkôc kôm gôlin̄wagaña sa e ñabêc têlêac gêjaña, go an̄ga Kaisarea kêpi Jerusalem gêja. ² An̄ga tônê lau dabun̄sêga to Judawaganên̄ laumata sêu Paulunê bin̄ gêdên̄ en̄ ma semasan̄ bin̄ gêdên̄ en̄ gebe ³ êkên̄ Paulu êpi Jerusalem êndên̄ êsêac êna ec ac sêlic gebe en̄ kêmoasiñ êsêac. Êsêac sêmasan̄ bin̄ tau gebe dêndib en̄ e senseñ en̄ su an̄ga intêna ñadambê ten̄. ⁴ Tec Peste gêjô êsêac awen̄ gebe “Paulu tau tê sêkôc en̄ tøn̄ gacgen̄ gêmoa Kaisarea, ma saun̄gen̄, go jamu jana amboac tonan̄gen̄.” ⁵ Ma kêsôm gêwiñ gebe “Amacnêm kasêga sêwiñ aê sêsêp sêna acgom, go embe sêlic ñac tônê nê bin̄ ênêc, nan̄ sêsôm êpi en̄.”

⁶ Peste gên̄gôn̄ gêwiñ êsêac bêc 8 me 10, go kêsêp Kaisarea gêja. Ñabêbêc jagên̄gôn̄ nê lêpôn̄ sêmêtôc bin̄ña ma kêsôm sêkôc Paulu sêja. ⁷ Gêja acgom, ma Judawaga, tan̄ an̄ga Jerusalem sêsêp sêja nan̄, sêwa en̄ auc jasêgôlin̄ bin̄ sec taêsam kêpi Paulu, mago têtôm gebe sêwaka bin̄ ñanô ten̄ sa atom. ⁸ Tec Paulu kêkac bin̄ su tau gebe “Aê gagôm gên̄ ten̄ gasen̄ Judanên̄ bin̄su to lôm dabun̄ ma kaisara atom.” ⁹ Peste gebe Judawaga sêlic en̄ ñajam, tec kêsôm gêdên̄ Paulu gebe “Aôm gobe ôpi Jerusalem ôna ma jamêtôc aômnnêm bin̄ an̄ga ônê me masi.” ¹⁰ Ma Paulu kêsôm gêdên̄ en̄ gebe “Aê kasêp kaisaranê mêtôc ñan̄lom su, tec sêmêtôc aê an̄ga tonecman̄. Aôm tec kôjalagac gebe gagôm keso ten̄ gêdên̄ Judawaga atom. ¹¹ Embe jan̄gôm gên̄ eso ten̄ êtôm sênac aê êndun̄ja, oc janac jao tauc atom. Mago lau tonec

embe sêngolin biñ êpi aê ñaômagen, nan ñac tenj êtôm gebe êkêñ aê jasêp êsêac lemenj atom. Amboac tonanj aoc ênac kaisara.”
 12 Kêsôm su, go Peste gêjam biñgalôm gêwiñ ñac kêpuc enj tôñña su, ma sêjô Paulu awa gebe “Awam gêjac kaisara, amboac tonanj ôndêñ kaisara ôna.”

Paulu kêkô Agripa agêc Bernke lanjônêm

13 Bec ñagêdô gêjaña acgom, go kiñ Agripa agêc nê awê Bernike sêô lasê Kaisarea sebe sêlic to sêkam Peste. 14 Agêc jasemoa e bêc ñagêdô gêjaña acgom, go Peste gêwa Paulunê biñ sa gêdêñ kiñ ma kêsôm gebe “Peliki gedec ñac kapoacwalôña tenj gêmoa tonec. 15 Gêdêñ tanj gaja Jerusalem nan, Judanêñ lau dabuñsêga to laumata sêsôm ênê biñ lasê gêdêñ aê, ma tetenj gebe aê jamêtôc ênê biñ. 16 Tec aê gajô êsêac awenj gebe Romnêñ mêtê tonec gebe sêmêtôc ñac tenj paliñ-paliñgenj atom. Ñac tobiñ naêkô lau-sêgôlin-biñwaga lanjônêm êmuñ ma ênac kolec tau to êwaka nê biñ sa acgom. 17 Tec lau tau mênșêô lasê e gaôñ bêc taêsam atom. Ñageleñ gaja gêngôn lêpônj sêmêtôc biña ma kasôm sêkôc ñac tau sêmênj. 18 Lau-sêgôlin-biñwaga dêdi, mago sêsôm biñ sec, tanj aê gaboc sêsôm êpi enj natenj atom. 19 Ac sêsôm biñ luagêc kêpi enj. Tenj kêtû tauñ nêñ mêtêña ma tenj kêtû ñacmatê tenj, nê ñaê Jesu, tanj Paulu gêwa enj sa gebe gêmoa mata jali nanña. 20 Aê kapuc biñ tau ñam e kapô lêna tauc, tec katu kênac enj gebe êpi Jerusalem êna sêmêtôc ênê biñ anja tônê me masi. 21 Mago Paulu ketenj gebe ajop enj e kaisara tau êmêtôc ênê biñ acgom. Tec kasôm gebe sejop enj ñapep e jakêñ enj êndêñ kaisara êna.” 22 Go Agripa kêsôm gêdêñ Peste gebe “Aê tauc gabe janô biñ anja ñac tau nê acgom.” Tec enj kêsôm gebe “Bêbêc go ôñô.”

23 Ñageleñ Agripa agêc Bernike to nêñ gêlônj kainj tenj-kainj tenj jasêsô gamênj ñalêlôm tau sêja. Go kapitaisêga to malac ñakasêga sêwiñ, ma Peste kêjatu gebe sêkôc Paulu sêmênj. 24 Go Peste kêsôm gebe “O kiñ Agripa to amac samob tec amoa awiñ aêac, alic ñac tau, tanj Judawaga samob anja Jerusalem to anja tonec sêkac aê kêtû enña ma sêmôêc ñajaña gebe êmoa mata jali êtiam atom. 25 Aê kajala gebe ênê biñ sec kêtôm sênac enj ênduñja tenj gêc atom, tagenj enj tau awa gêjac kaisara. Amboac tonanj tec kasôm kêtû tôñ gabe jakêñ enj êna. 26 Mago katap ñac tau nê biñ ñanô tenj sa kêtôm gebe jato êndêñ êôc ñatau ênaña nec atom. Kêtû tonanña tec kasôm sêkôc ñac tau mênkêkô aôm, kiñ Agripa, to amac samob lanjômnmêm, gebe tatu Iêsu enj e jajala biñ tau êtu katô acgom, go jato êna. 27 Embe takêñ ñac kapoacwalôña tenj êna ma dawa ênê biñ sa êwiñ atom, oc êtôm atom.”

26

Paulu gêjac kolec tau

¹ Go Agripa kêsôm gêdêñ Paulu gebe “Aê galôcgac gebe ôwaka taôm sa.” Kêsôm su, go Paulu kêmêtôc lêma ma gêjam talañ tau gebe

² “O kiñ Agripa, Judawaga sêgôliñ biñ kêpi aê elêmê e galoc têtac ñajam gebe jawaka tauc sa jakô aôm lañômnêm. ³ Aê têtac ñajam kêlêlêc ñam gebe aôm kôjala Judawaganêñ mêtê to nêñ biñ sêpê tauñña samob tomalageñ. Amboac tonañ tec jateñ aôm gebe ôpuc taôm tônggeñ ma ôkêñ tañam ñoc biñ acgom.

⁴ “Judawaga samob sêlic aêñoc lêñ ñapalêgeñña, tañ gamoa gawiñ ñoc lau to gêngôn Jerusalem nañgac. ⁵ Êsêac sêjala wanêcgeñ su gebe aê Parisai. Embe taêñ ênam, go tauñ sêwa biñ tonec sa gebe gajam sakiñ Anôtô kasa êôc lêñ kêdaguc Parisainêñ gôliñ ñajaña kaiñ teñ. ⁶ Anôtô gêjac mata biñ gêdêñ aêac tamenji gebe ñanô êsa, tec kakêñ matoc gamoa ma galoc katap mêtôc sa kêtû biñ tauña. ⁷ Aê kakêñ matoc biñ, tañ aêacnêñ gôlôac sêkêñ mateñ gebe têtap saña nañ, ma sêjam sakiñ Anôtô kêtôm bêc to geleñgeñ kêtû biñ tonañña. O kiñ, kêtû biñ, tañ takêñ mateñ tamoa nañña, tec Judawaga sêgôliñ biñ kêpi aê. ⁸ Amboac ondoc tec akêñ gêwiñ biñ, nañ Anôtô êñu ñacmatê sêndi saña nañ atom.

⁹ “Gêmungeñ ñoc ñalêlôm taêc gêjam elêmê gebe jansen Jesu Nasaretna nê ñaê su ña kisa tokaiñ-tokaiñ. ¹⁰ Geñ amboac tonañ tec gagôm anga Jerusalem. Aê kakôc ñaclai anga lau dabuñsêga nêñ ma kakeñ Anôtônê lau gwalekiñ sêsêp kapoacwalô sêja, ma gêdêñ tañ sêkic êsêacnêñ biñ nañ, aê kasôm gawiñ. ¹¹ Aê kalêsu êsêac todim-todim kêtôm Judanêñ lôm samobgeñ ma kakac êsêac gebe sêsêm biñ alôb-alôb. Ñoc ñalêlôm kêpuc aê melocña ma kêjanda êsêac e gagôm anga malac gamenbômña gêwiñ.

Paulu gêjac tau nê miñ Apômtau Jesu gêjam eñ ôkwiña

¹² “Amboac tonañ kakôc ñaclai anga lau dabuñsêga nêñ ma sêsakiñ aê gaja Damaskus. ¹³ O kiñ, kasêlêñ gamoa intêna e gêdêñ oc kêkô ñaluñ ma galic ñawê anga undambê ñawasi kêlêlêc oc su mênkêpô aê to lau, tañ sêwiñ aê nañ, e gêjam aucgeñ. ¹⁴ Aêac samob au tauñ jaaêc nom, ma ganô awa teñ kêsôm ña Ebolai aweñ gêdêñ aê gebe ‘Saulu, Saulu, asagen kôjanda aê. Kêm tañ gêjam aôm nañ, ôwê sa ôtôm atom.’ ¹⁵ Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Tec Apômtau kêsôm gebe ‘Aê Jesu tec kôjanda aê. ¹⁶ Amboac tonañ ôndi sa ôkô ñajaña. Aê gaoc tauc lasê gadêñ aôm, gabe jamansañ aôm ôtu ñoc sakiñwaga ma ôwa biñ, tañ gôlic su to biñ, nañ jatôc êndêñ aôm nañ sa. ¹⁷ Aê gabe janam aôm sa anga Judawaganêñ to anga lau

samuc, tañ gabe jasakin aôm ôndêñ êsêac ôna nan nêñ amboac tonañ. ¹⁸ Ôngôm êsêac materñ êlêc e sênam taunñ ôkwi anga ñakesecña dêndêñ ñawê to anga Sadañnê ñaclai dêndêñ Anôtô sêna. Go jasuc êsêacnêñ sec ôkwi kêtú sêkêñ gêwiñ aêña ma sêwê kain gêñlênsêm sêwiñ Anôtônê lau.’

Paulu gêwa mêtê sa gêdêñ Judawaga to lau samuc

¹⁹ “O kin Agripa, amboac tonañ tec tañocpêc gêdêñ bin undambêña, tañ galic nanñ atom. ²⁰ Aê gawa sa gêdêñ êsêac, tañ sêngôñ Damaskus kêtú ñamata to gêdêñ Jerusalem ma Judaia ñagamêñ samob ma gêdêñ lau samuc, gebe sênam taunñ ôkwi dêndêñ Anôtô sêna to sênam nêñ koleñ ñasakin êwaka êsêac sa, gebe sêjam taunñ ôkwi su. ²¹ Kêtú bin tonañña tec Judawaga sêkôc aê tôn anga lôm dabun sebe sênac aê êndu. ²² Anôtô tec kêpuc aê tôn gêmoa e galoc kakô tonec ma gawa bin sa gêdenñ lau saunñ to kapôên. Aê kasôm bin wakuc tenñ atom, kasôm bin tagenñ, tañ propete to Mose sêsôm kêpi genñ, tañ oc ñanô êsaña nanñgenñ, ²³ gebe Kilisi kêkôc ñandanñ ma gêdi sa anga ñacmatênêñ kêtú ñamata to kêtú ñawê kêpô Judawaga to lau samuc gawinñ.”

Paulu keteñ Agripa gebe ênam tau ôkwi

²⁴ Paulu kêwaka tau sa amboac tonañ kêkô ma Peste gêmôêc kapôênñ gebe “Paulu, aôm meloc. Kôpuc bin taesam ñam e gêgôm nêñ kauc kêlênsônñ.” ²⁵ Go Paulu gêjô enñ awa gebe “O ñac towae Peste, meloc gêgôm aê atom, aê kasôm binñanô ma binñ tokauc. ²⁶ Kin kêjala bin tonecgac, amboac tonañ tec aê kasôm ñoc binñ totêtac kêpa sugenñ gêdêñ enñ, gebe aê kajalagac, enñ keso binñ samob tonec ñai ñatenñ atom, gebe gêñ tau kêsa anga gamêñ ñakêsinn tenñ atom, ñanô kêsa gêc awêgenñ. ²⁷ O kin Agripa, aôm oc kôkêñ gêwiñ propetenêñ binñ me masi. Aê kajala gebe aôm kôkêñ gêwiñgac.” ²⁸ Ma Agripa kêsôm gêdêñ Paulu gebe “Ñasawa dambê tecenecgenñ aôm gobe ônam aê ôkwi jatu ñac Kilisinja.” ²⁹ Tec Paulu kêsôm gebe “Aê jatenñ Anôtô gebe ñasawa dambê me baliñ, go aôm taômgenñ atom, amac lau samob, tañ galoc anô ñoc binñ nanñ, atôm aêgenñ, tagenñ kapoacwalô tec êngôm amac êwiñ atommanñ.”

³⁰ Go kin agêc gôlinwaga ma Bernike to nêñ lau dêdi ³¹ jasêsa ma sêsôm gêdêñ taunñ gebe “Ñac tônê gêgôm sec tenñ amboac êmac êndu to êngônñ kapoacwalônña atom.” ³² Ma Agripa kêsôm gêdêñ Peste gebe “Ñac tônê embe awa ênac kaisara atom, oc tañgamboac enñ su.”

27

Paulu gêjac gêja Rom

¹ Sêsôm binñ kêtú tônñ gebe aêac alac ana Italia, tec sêkêñ Paulu to lau kapoacwalônña ñagêdô gêdêñ sinwaga “Tonñ Kaisaraña,”

nan nêḡ kapitai ten, nê ḡaê Juli. ² Aêac api lau Adramuti nêḡ wan ten, tan gebe naêsô sêclun gamêḡ Asiaḡa nan, jac agen lac sa, ma ḡac Makedoniaḡa Aristarka anḡa Tesaloniki gêwiḡ aêac. ³ ḡageleḡ aêac asô Sidon, ma Juli, tan kêmoasiḡ Paulu ḡapep nan, gêlôc gêdêḡ en gebe naênac nê lau kêsi ma sênam en sa acgom. ⁴ Go agen sa anḡa tonan ma aja e mu kêpuc aêac tôḡ, tec aêc Kupro ḡalêlômgeḡ, ⁵ e jaasac Kilikia to Pampulia nêḡ gamêḡ ma jaasô Mura gêc Lukia. ⁶ Kapitai kêtap lau Alesandria nêḡ wan ten sa kêpoac tonan gebe êna Italia, tec gêjac aêac tulu api wan tonan.

⁷ Wan kêsêlêḡ ḡajam atom, aêac agôm elêmê amoa e bêc taêsam gêjaḡa, go adabiḡ Nidi. Mu kêsêlêḡ kêtú kapôêḡ, tec aêac abe asô e jageo. Tec alac apeḡ Krete e adabiḡ gamêḡ Salmonea. ⁸ Ma kêtiḡ aêac e gebe naapi bau ma agôm ḡapan e jaasô gamêḡ ten sêsam sebe Lêlômêjam. Gamêḡ tonan gêc malac Lasea ḡagala.

⁹ Bêc taêsam gêjaḡa e gamêḡ kêtú sec, gebe Judawaganêḡ noc sênam dabun moḡa gêbacnê, tec Paulu gêjac biḡsu êsêac ¹⁰ ma kêsôm gebe “Lauac, aê kajala gebe aêac embe talac, go tatap gêḡ wapac sa ma gêḡ taêsam oc ênaḡa. Waba to wanḡeḡ êtu sec atom, aêac taun oc tanaḡa amboac tonanḡeḡ.” ¹¹ Ma kapitai kêkêḡ gêwiḡ Paulunê biḡ atom, kêkêḡ gêwiḡ ḡac gôliḡa to wan ḡatau nêḡ biḡgeḡ. ¹² Sêclun tonan kêtôm gebe wan êpoac ḡajam êndêḡ komô atom, tec lau taêsam sêsôm kêtú tôḡ gebe sêwi sêclun tonan siḡ. Êsêac sebe nasêsô Poiniki ma embe êtôm, go sêpoac tonan êndêḡ komô. Poiniki tonan sêclun Kreteḡa ten, tan gêbôc mu auc.

Gwêc kêtú sec

¹³ Mula kêsêlêḡ ḡajam, tec êsêac taêḡ gêjam sebe sêḡgôm nêḡ biḡ, tan sêsôm nan, êtu tôḡ. Amboac tonan sê kapoacwalô sa ma sêlac sêjac Kretenêḡ gamêḡ baugen sêja. ¹⁴ Aêac akêḡ gamêḡ siḡ saunḡeḡ acgom, go mu gêbuc sec ten kêsa anḡa nuc tau ¹⁵ mênkêtap wan sa, ma abe anḡa mu e agôm jageo, tec awi siḡ ma adam ḡaômageḡ. ¹⁶ Aêac aêc nuc saun, ḡaê Kauda, ḡalêlômḡageḡ, tec atôm gebe anam gombo sa, mago kêtú kôm kapôêḡ. ¹⁷ Êsêac sê gombo sa, go sêkic lêpoa kêsêp wan dambê gebe êḡgamiḡ wan tau tôḡ. Ma têtêc gebe mu êtiḡ êsêac sêpi mêc Surti, tec sêlêc lac su ma adamgeḡ. ¹⁸ Mu to gwêc kêjamun aêac kain ten e ḡabêbêc sêbaliḡ waba ḡagêdô siḡ ¹⁹ ma ḡageleḡ êsêac sêbaliḡ wan ḡagêḡlêlôm ḡagêdô siḡ ḡa taun lemeḡ. ²⁰ Bêc ḡagêdô gêjaḡa ma aêac alic oc to utitalata sapu, ma mu gêbuc secanô e aêac taêḡ gêjam gebe aêac taun sugac.

²¹ Êsêac seḡ gêḡ atom e ḡasawa ḡêḡgeḡ, tec Paulu jakêkô gêwiḡ lau wanḡa ma kêsôm gebe “O lauac, embe akêḡ tanem

aênoc biñ ma anğen lac sa anğa Krete atom, go tatap gêñ wapac tonec sa atom to gêñ tenj ênaña atom. ²² Ma galoc janac biñsu amac gebe têmtac êpa su, gebe amacnêm ñac tenj oc ênaña atom, wañ tagen tec oc ênaña, ²³ gebe gêdênj gêbêc tonanñ ñoc Anôtô, tañ gajam sakinj gêdênj enj nanj, nê anjela tenj mênjgêdênj aê ²⁴ ma kêsôm gebe 'Paulu, ôtêc taôm atom, aôm oc ôkô kaisara lanônêm. Ma ôlic acgom, Anôtô kêkênj samob, tañ sêlac sêwiñ aôm nanj, gêdênj aôm.' ²⁵ Lauac, amboac tonanñ têmtac êpa su. Aê kakênj gêwiñ Anôtôgac gebe biñ, tañ anjela kêsôm gêdênj aê nanj, êtu tônj. ²⁶ Mago aêac oc dandam nadansac nuc tenj acgom."

²⁷ Aêac adam gwêc Adrianja e bêc 14 gêjaña, ñagêbêc e gêja lujen ma lau wañña sêsaê gebe tédabinj baugac. ²⁸ Ac sêu poc e sêlic saka samuc 15. ²⁹ Tec têtêc gebe moae wañ naênsac poc, tec sêu anka aclê kêsêp wañkuña ma sêpuc boagenj gebe elenja sebenmanj. ³⁰ Lau wañña sebe sêwi wañ sinj ma sêc sêna, tec sebe sêlêwanj gomboa ma sêsau gebe sêu anka wañ nêmña êsêp. ³¹ Tec Paulu kêsôm gêdênj kapitai to sinwaga gebe "Lau tônê embe sêmoa wañ sêwiñ atom, ma amac oc anaña samob." ³² Tec sinwaga dêdim gomboa tau ñalêpoa gêñgic ma gêu tau kêsêp gêjaña.

³³ Kêdabinj gebe elenja, go Paulu awa gêjac êsêac ma ketenj êsêac gebe sêninj gêñ. Enj kêsôm gebe "Bêc 14 gêjaña ma anğônj ñaômagenj, aenj gêñ tenj atom. ³⁴ Tec aoc gêjac amac gebe aninj gêñ tekwem saki êsa, ma ênam amac sa gebe anam samuc, ma môkêmlauñ tenj êmbuc sa anğa môkêmapac ênaña atom." ³⁵ Kêsôm su, go kêkôc mo mênjgêjam danje Anôtô êsêac samob sêlic, go kêpô kêkôc ma genj. ³⁶ Go samob nêñ ñalêlôm kêtû malô ma senj gêñ sêwiñ. ³⁷ Ma aêac lau samob tañ anğônj wañ nanj, lau 276. ³⁸ Senj gêñ e kêtom, go sêbaliñ gêñ taniñña ñagêdô kêsêp gwêc gêja gebe wañ êtu gaô.

Gwêc gesenj wañ su

³⁹ Gamênj ñawê kêsa, mago sêjala gamênj kêtû katô atom, sêlic ñasuc tolêlôm tenj, tec sêsôm kêtû tônj gebe Embe êtôm, go wañ naêpi bau anğa tônê. ⁴⁰ Amboac tonanñ dêdim anka gêñgic kêsêp gwêc gêja, to sêgaboac gôlinj su ma segenj lac saunj jamoatêpôênja sa, go mu gêlinj-gêlinj êsêac sêsô bau sêja. ⁴¹ Tédabinj mêc ma wañ nêmña kêsêmunj e janjajaña kêsa, tec gwêc kêgasim jagêjac wañkuña popoc. ⁴² Sinwaga sebe sênac lau kapoacwalônja êndu gebe sêkêkôc nasêpi bau ma sêc sêna atom. ⁴³ Mago kapitai gebe ênam Paulu sa, tec gesenj êsêacnênj biñ ma kêjatu lau, tañ sêkêkôc kêtû tônj nanj, gebe sêu taunj sêsêp gwêc sêmunj ma nasêpi bau. ⁴⁴ Go lau ñagêdo sênsac katapa to wañ

ɲagêɲlêlôm ɲagêdô-gêdô. Êsêac sêgôm amboac tonan, tec jasêpi bau tomalagen.

28

Paulu gêmoa nuc Malta

¹ Aêac anğon acgom, go anô nuc tau ɲaê gebe Malta. ² Malacm sêmoasin aêac ɲanô. Êsêac sêboa ja ma sejon aêac samob jaasêlu ja, gebe kom to malo gêgôm aêac. ³ Paulu gêsôb gabgab gebe naêkên êpi ja, tec ja gêôc moac ten ôli ɲandan kêsa ma kêkên kêsa jagêɲac en kêsêp lêma. ⁴ Malacm sêlic moac genkaleɲ ênê lêma ma sêsôm gêdên taun gebe “Nac tônê oc gêjac ɲamalac êndu. En gêjam samuc anğa gwêc, mago gêwê ɲagêjô sa atom.” ⁵ Paulu kêdain moac su kêpi ja gêja, mago gên ten gêgôm en atom. ⁶ Êsêac sêsaê gebe en lêma ênsun auc ma êmac êndu elêmê. Sêon seboç gên ten êngôm en e sêlic ɲanô masi, tec taên gêjam bin ten kêtú wakuc gebe “en anôtô ten.”

⁷ Nuc tau tonan ɲakasêga tau nê ɲaê Pupli. Ênê gamên ɲagêdô gêc tonan, nan kêkôc aêac sa ma gêjac ja aêac bêc têlêac. ⁸ Ma ɲac tau tama ôli ɲawajaô kapôên ma gêjam bu gêc. Tec Paulu kêsô gêdên en jaketen mec ma kêkên lêma gêsac en e ɲac tau ôli ɲajam kêsa. ⁹ Gêgôm tonan tec lau gêmac ɲagêdô anğa nuc tonanɲa sêmên, ma gêgôm êsêac ɲajam kêsa. ¹⁰ Lau tau tetoc aêac sa ɲanô e aêac abe alac ana ma sêkên gên, taɲ aêac apô lênaɲa nan, kêpi wan gêdên aêac.

Paulu gêô lasê Rom

¹¹ Ajôn têlêac gêjaɲa, go api Alesandrianên wan ten alac aja. Wan tau kêpoac tonan gêdên komô. Sêsap anôtô ten latuagêc ôlinbôm ɲakatu gêc wanêmɲa. ¹² Aêac asô Suraku ma anğon tonan bêc têlêac. ¹³ Go asa anğa tonan ma asô Regi, ma ɲagelen mula kêsêlên ma alac e ɲabêc kêtú luagêc ma asô Potiolo. ¹⁴ Aêac aja e atap lasitêwai ɲagêdô sa sêngôn tonan. Êsêac tetên aêac gebe anğon awin êsêac bêc 7. Tonan su, go aja Rom. ¹⁵ Lasitêwai anğa tonan sêjô aêac ɲawae ma sêpuc aêac têtôn sêmên e dêdac aêac anğa Apiunê malac têtulu gênɲa to andu ɲacleɲa têlêac. Paulu gêlic êsêac e gêjam danje Anôtô totêtac kêpa sugen.

¹⁶ Aêac aô lasê Rom, go sêlôc sa gebe Paulu êmoa nê taun a ewin sinwaga ten ejop en.

Paulu gêjam mêtê anğa Rom

¹⁷ Gêmoa e bêc têlêac gêjaɲa acgom, go kêkalem Judanên kasêga sa. Êsêac sêpi tagen su, go kêsôm gêdên êsêac gebe “O lasitêwaac, aê gagôm gên ten gasen gôlôac to tameninên mêtê lanğa atom, mago tec sêkôc aê tôn anğa Jerusalem ma sêkên

aê kasêp lau Rom lemenj. ¹⁸ Êsêac têtü Iêsu ñoc binj e sêlic gagôm sec amboac sênac aê ênduñja atom, tec sebe sêngamboac aê su. ¹⁹ Judawaga sêoc binj aucgenj, tec ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe aoc ênac kaisara. Êsêac sêgôm tônê, mago aê gabe jangôlinj binj tenj êpi êsêac atom. ²⁰ Kêtu binj tonanña tec kakalem amac gebe jalic amac to jasôm binj êndênj amac gebe gaoc kapoacwalô tonec kêtu binj, tanj Israel sêkênj materj nanña.” ²¹ Go êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Papia tenj kêpi aôm anña Judaia gêdênj aêac gêmênj atom, ma ñac tenj anña lasitêwainênj mênkêdônj to gêjac minj binj sec tenj kêpi aôm gêdênj aêac anjô atom. ²² Mago aêac abe anjô binj, tanj taêm gêjam nanj acgom, gebe aêac anjô ñawae gebe lau têt m gamênjenj sesenj mêtê, tanj aôm kôsap tôn nanj elême.”

²³ Ma ac sêjac noc tauñj kêpi bêc tenj, go êsêacnênj taêsam dêdênj enj sêja ênê andu, jagêjam mêtê gêwa Anôtônê gamênj sa gêdênj êsêac. Enj gêjam nenenj êsêac gebe sêkênj êwiñ Jesu to gêwa Mosenê binjsu ma propetenênj binj sa gêdênj êsêac kêtôm bêc to gelenjenj. ²⁴ Lau ñamakenj sêkênj gêwiñ Paulunê binj, ma ñamakenj sêkênj gêwiñ atom. ²⁵ Êsêacnênj binj keso tau ñapanj e sebe sêc sêna, tec Paulu kêsôm binj tecenec gebe “Ñalau Dabunj gêoc propete Jesaia awa sa gêdênj tamemi jagêdênjenj ²⁶ gebe ‘Ôndênj lau tônê ôna ma ôsôm gebe Tanjemsunj anjô, mago nê m kauc êsa atom to matemanô alic, mago ajala atom, ²⁷ gebe lau tônê nêñ ñalêlôm ñajanja kêsa ma tanjensunj gêoc auc to materj gêmôb, tec materjanô sêlic gênj sapu to tanjensunj sênjô binj atom, ma nêñ ñalêlôm sêjala gênj atom ma sebe sênam tauñj ôkwi mênjanjgôm êsêac ñajam êsa atom.’

²⁸ Amboac tonanj jasôm lasê êndênj amac gebe Anôtônê moasinj ênam ñamalac kêsinja tonec enj kêkênj gêjac lau samuc ñawae. Êsêac tec oc sêkênj tanjenj.” [²⁹ Kêsôm binj tonanj su, ma Judawaga sêc jasêsôm tauñj ñanô.]

³⁰ Paulu gêjam ôli nê gamênj ñalêlôm tenj ma gêmoa e jala samuc luagêc. Enj kêkôc lau, tanj têtü ñaclenj dêdênj enj sêja-sêja nanj, sa samob, ³¹ ma gêjam mêtê kêpi Anôtônê gamênj to kêdônj binj kêpi Apômtau Jesu Kilisi totêtac kêpa sugenj ma lau tenj sêkô enj auc atom.

Paulunê papia gêdêñ lau ROM

Paulunê papia gêdêñ lau Rom nec ñac tau keto gebe êkêñ puc lau tau gebe ñasawa tenj acgom, go naêo lasê Rom gebe ênac gôlôac buña anja malacsêga tau kêsi. Enj gebe ênam mêtê lau buña tônêña êmoa e su, go naelom Spania ma êsêac sêpuc enj to nê kôm wakuc tonan tônia. Go ñam tenj gêwiñ gebe êwa binj lau buña sêkêñ gêwiñ nanj ñam sa kêtôm tau kêjalagac ma êiêñ binj êsêac sêsa nêñ lêñ têtôm lau buña ñanômanj. Mêtê tanj Paulu gêjam-gêjam nanj, enj keto gêc awê tomalagenj anja buku tau tonec.

Enj awa gêjac lau buña gôlôac Romña e su, go kêsôm enj taê gêjam êsêac kêsêp nê mec ñalêlôm gêmoa ñapanj nanj lasê gêdêñ êsêac, gogco keto ñalôtêna, tanj kêdênanj papia tau kêsô ñalabu gêja nanj, gebe “Ñawae Ñajam tonan geoc Anôtô kêmasanj ñamalacnêñ binj e gêlic êsêac têtû lau gêdêñña lasê. Gêgôm kêtû takêñ gêwiññagenj, tec kêtû lêñ tau ñam to ñatêpôê” (1:17).

Go gêwa ñamôkê tonanj kêkôc gêja mata têlêac. (1) Ñamalac samob, lau Juda to lau samuc, sêsô sec ñañaclai ñalabu têtôm taunjenj, tec Anôtô êlic êsêac lau gêdêñña atomanô. Anôtô gêlic lau têtû lau gêdêñ ñalêñ tagenj gebe sêkêñ êwiñ Jesu Kilisi. (2) Go lau, tanj Anôtô gêlic êsêac têtû lau gêdêñ kêtû Kilisinja su nanj, ac sêmbinj taunj tônia taminj Kilisi tau e sêsa nêñ lêñ samob êtu wakuc amboac tonanjenj. Ñac-kêkêñ-gêwiñwaga gê malô tau gêdêñ Anôtô kêtû Kilisinja, tec Anôtônê Ñalau kêgaboac enj su anja sec ñañaclai to gêmacanô tau gêwiñ amboac tonanjenj. Ñac buña nê lêñ kêtôm sêsi enj su anja sec to gêmacgac. Paulu kêsôm Anôtônê Binjsu to nê Ñalau gêjam gôlinj ñac buña kêtû nê lêñ samobña nanj ñabinj kêsêp môkêlatu tonec ñai gêwiñ-gêwiñ. Anôtô gebe ênam ñamalac pebenj kêsi ñabinj kêtû tônia gêc, tec Aposolo kêpuc binj tau ñam gebe Anôtô taê gêjam kwananjenj gebe ejonj ñamalac samobgenj sêwê kainj ênê moasinj êtu Jesu Kilisinja sêwiñ. Paulu taê gêjam kêtû tônia gebe lau Juda oc sêmbuc dêmôênj Jesu endenj tôniajenj atom. (3) Go Paulu gêwa lêñ, tanj gêjac lau buña ñawae nanj, ñam sa gêc môkêlatu ñamuña gebe tamoa dawinj taunj totêntac êwiñ taunjenj. Enj keto ñabinj ñagêdô kêpi tanam sakinj Anôtônja ma tasô gôlinjwaga ñalabu tanjenj wamugenja to tapuc nêñ lau mênbanj tônia ma talênsônia lasitêwai atomja to tatoc taunj sa êndênj-êndênja. Go gêjac mata nê papia keto tau nê binj ñagêdô e awa gêoc Anôtô kêtû ñamu.

Ñadênanj

1. Paulu gêjac m nê papia to kewake ñalôtêna sa 1:1-17

2. Njamalac gêngôn jageo gêjac Anôtô ênam enj kêsi njawae 1:18–3:20
3. Anôtô gêjam njamalac kêsi njalênj gebe têtû lau gédênj kêtû sêkênj gêwiñ Kilisi kêsi êsêac sunja 3:21–4:25
4. Kilisi gêbiñ lau buña tôñ sêsa nêñ lênj kêtû wakuc 5:1–8:39
5. Anôtô ênam lau Israel kêsi njalênj 9:1–11:36
6. Lênj tañ gêjac lau buña njawae nanj 12:1–15:13
7. Paulu gêjac mata nê papia to awa gêjac nê lau njagêdô 15:14–16:27

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê sakinwaga aê, Paulu, tañ Anôtô kêkalem aê katu aposolo ma kêjaliñ aê sa gebe jasôm ênê njawae njam lasê. ² Njawae njam tau Anôtô gêjac mata kwananjan ma kêkênj nê propete sêsôm lasê ma teto gêc buku dabunjan. ³ Biñ tau kêpi ênê Latu, aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi, tañ kêtû njamalac mênjkêsa anja Dawidnê wakucnênj. ⁴ Ma Anôtô gêñu enj gêdi sa anja njacmatênênj, tec kêwaka enj sa tonjaclaigenj gebe enj kêtû ênê Latu, tañ gêwê kaiñ Njalau êngôm aêac tatu dabunjan. ⁵ Anôtô kêkênj enj kêmoasinj aê to kêkênj sakinj aposoloña gelom aê, gebe jawê lau samuc samob sêkênj êwiñ to tañenjan wamu êtu ênê njênja. ⁶ Lau samuc tau nêñ njagêdô amac, tañ Anôtô kêkalem amac atu Jesu Kilisi nê gênj awiñ.

⁷ Amboac tonanjan aê jato êndênj amac samob, tañ Anôtô têtac gêwiñ amac to kêkalem amac atu ênê lau anja Rom nanjan.

Tamenjan Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasinj to biñmalô êndênj amac êwac.

Paulu gêjam danje Anôtô kêtû gôlôac Romnja

⁸ Ma njoc biñ njamatañja tau tonec gebe Aê gajam danje njoc Anôtô kêtû amac samobnja gajam Jesu Kilisi lanjô gebe lau nomnja pebenjan sênjô amac akênj gêwiñ njawae. ⁹ Anôtô tañ gajam sakinjan enj tonjoc njalêlôm samucgenjan kasôm Latunê njawae njam lasê nanjan, kêtû njoc gêwa-aê-sawaga ma kêjala kêtû tôñ gebe aê taêc gêjam amac gedênj töngeñ tec gamoa ¹⁰ ma kateñ mec kêtû amacña njapanjan. Aê kateñ mec kêtû biñ tonecña gebe Anôtô êlôc sa acgom ma êmoasinjan aê gebe jandênj amac jawacmanjan. ¹¹ Biññanô, aê gajam aoc su amac njanô, gebe jalic amac ma jakênj moasinjan njalauña njagêdô êndênj amac êwac, gebe êpuc amac tôñ. ¹² Aê gabe amboac tonec gebe amacnêm akênj gêwiñ ênam aê sa ma aênjoc kakênj gêwiñ ênam amac sa, ec tapuc taunjan tôñ njan nêñ takênj gêwiñ elom tau. ¹³ O lasitêwaac, aê gabe jansa biñ auc êndênj amac atom. Aê kamasanjan biñ kêtû dim taêsam su gebe jandênj amac jawac, mago biñ kêkô aê auc e mênjgêdênj galoc. Aê jawac gebe janam kôm e jatap njanô sa anja amacnêm êwiñ amboac katap sa anja lau samuc njagêdô

nêḡ. ¹⁴ Kôm tonec gêḡac aê ḡawae gebe janam sakinḡ lau Helen to lau samuc ma lau tokauc to lau kaucmê. ¹⁵ Amboac tonanḡ ḡoc ḡalêlôm kêkac aê gebe jasôm ḡawae ḡajam lasê êndêḡ amac anḡa Rom êwiḡ.

Nawae ḡajam ḡaḡaclai

¹⁶ Aê majoc kêtḡ ḡawae ḡajamḡa atom, gebe Anôtônê ḡaclai, taḡ ênam lau sêkêḡ gêwiḡḡa samob kêsi nanḡ, Juda sêmuḡ, go lau samuc amboac tonanḡenḡ. ¹⁷ Gebe Nawae ḡajam tonanḡ geoc Anôtônê biḡgêdêḡ ḡam lasê gebe anḡa takêḡ gêwiḡ êndêḡ takêḡ êwiḡ, kêtôm teto gêc gebe “ḡacgêdêḡ êḡḡôn mata jali êtu kêkêḡ gêwiḡḡa.”

Namalac samob nêḡ keso

¹⁸ Anôtônê têtac ḡandanḡ geoc tau lasê anḡa undambê mênḡkêpi ḡamalacnêḡ dedec Anôtônḡa to sec samob. ḡamalac sêkôninḡ biḡ ḡanô tôḡ ḡa nêḡ geo. ¹⁹ Anôtô têtac ḡandanḡ gêdêḡ êsêac, gebe gêḡ ḡagêdô, taḡ kêwaka enḡ sa nanḡ, tec gêc awê gêdêḡ êsêac, gebe Anôtô tau kêkêḡ kêtḡ awê gêdêḡ êsêac su. ²⁰ Anôtônê ḡam kêsinḡ tau, mago lau, taḡ sêjala gêḡ, nanḡ Anôtô kêkêḡ nanḡ, sêjala ênê ḡaclai tenḡenḡa to ênê ḡawasi Anôtônḡa. Gêdêḡ taḡ enḡ kêkêḡ undambê to nom nanḡ, e mênḡgêdêḡ galoc gêḡ tonanḡ kêtḡ awê gêdêḡ êsêac sêlic. Êsêac tec sêpa tauḡ ma sêsôm gebe Aêac ajam kauc enḡ nec, oc sêḡḡôm têtôm atom. ²¹ Êsêac sêjala Anôtôgac, mago tetoc enḡ sa kêtôm enḡ Anôtô atom ma sêjam danḡe atom. Êsêac taêḡ gêjam biḡ meloc-meloc gêbôc nêḡ kauc e ḡakesec gajam nêḡ ḡalêlôm auc. ²² Seboc êsêac lau tokauc, mago êsêac lau meloc. ²³ Êsêac sêjam Anôtô tenḡenḡ nê ḡawasi ôkwi ma sêkêḡ ḡakatu gêḡ mêtê-mêtêḡa, taḡ ḡalanḡ kêtôm ḡamalac to moc ma bôc to gêḡ kêgalabḡa nanḡ, gêḡo su.

²⁴ Kêtḡ ḡamalacnêḡ kauc gêbôc tonanḡḡa Anôtô gêwi êsêac sinḡ gêdêḡ nêḡ têtac ḡakalac e sêḡôm gêḡ mômḡa ma sêjainḡ tauḡ e ôlinḡ kêtḡ sec. ²⁵ Êsêac sêjam Anôtônê biḡḡanô ôkwi ḡa biḡdansanḡ ma tetoc gêḡ, taḡ Anôtô kêkêḡ nanḡ, sa to sêjam sakinḡ gêdêḡ gêḡ tonê ḡai ma sêwi Anôtô, taḡ kêkêḡ gêḡ samob nanḡ sinḡ. Aêac talanem enḡ endenḡ tôḡḡenḡ. Biḡḡanô.

²⁶ Kêtḡ biḡ tonanḡḡa Anôtô gêwi êsêac sinḡ sêsêp ḡakalac melocḡa sêja. Êsêacnêḡ lauo sêjam lêḡ lauo to ḡacḡa ôkwi ma sêsa lêḡ keso. ²⁷ Ma ḡacwaga amboac tonanḡ. Êsêac sêwi lêḡ lauo to ḡacḡa sinḡ ma têtac ḡakalac gêdêḡ tauḡ ḡawaô. ḡacwaga sêḡôm gêḡ têtac ḡakalacḡa gêdêḡ tauḡ, tec têtap nêḡ geo ḡagêḡo sa kêpi tauḡ.

²⁸ Êsêac dedec gebe sêjala Anôtô, tec Anôtô gêwi êsêac sinḡ dêdêḡ kauc meloc e sêḡôm gêḡ, taḡ kêtôm gebe ḡamalac sêḡôm atomḡa nanḡ. ²⁹ Gêḡ geo samob gêjam êsêac auc samucḡenḡ, sec,

geo, lèn sesec. Bin tonec gêlôc gêc êsêacnêḡ ḡalêlôm gebe Têntac sec, sêjac ḡamalac êndu, sêsôm taunḡ, sêsau taunḡ ma sêgôm lau waenḡ kêtû sec. Êsêac sêsac lau, ³⁰ sêgôlinḡ bin kêpi lau, sêkênḡ kisa gêdênḡ Anôtô, sêsôm bin alôb-alôb, sêkianḡ taunḡ sa, tetoc taunḡ sa ḡa awenḡsunḡ kapôênḡ. Êsêac têtac sec ḡalêḡ wakuc sa to taḡenḡpêc gêdênḡ tenenḡi to tamenḡi. ³¹ Êsêacnêḡ kauc masi to sêsap binḡ, taḡ sêjac mata nanḡ tulu. Êsêac têtac gêwinḡ lau to taênḡ labu lau atom. ³² Anôtônê binḡsu gêwa sa gebe lau samob, taḡ sêgôm gêḡ amboac tonanḡ, oc sêmac êndu. Êsêac sêjalagac, mago sêgôm gêḡ tau sêmoa. Ma gêḡ tonanḡenḡ atom, sêlic lau, taḡ sêgôm sec tau sêwinḡ êsêac nanḡ, ḡajam amboac tonanḡenḡ.

2

Anôtô kêmêtôc bin jagêdênḡenḡ

¹ Ojae, amac lau, taḡ amêtôc launêḡ bin nanḡ, oc ansa taôm auc amboac ondoc. Amac embe amêtôc lau ḡagêdô nêḡ binḡ, go am u taôm êwinḡ, gebe binḡ, taḡ amêtôc nanḡ, amac taôm agôm awinḡac. ² Aêac tajalagac gebe Anôtônê metôc êtap êsêac, taḡ sêgôm gêḡ tonanḡ ḡai nanḡ, sa binḡḡanôḡenḡ. ³ Ma amac lau, taḡ amêtôc lau kêtû gêḡ tonanḡ ḡainḡa, mago taôm agôm nanḡ, taêm gêjam amboac ondoc. Amac oc aêc Anôtônê mêtôc su me masi. ⁴ Anôtô enḡ têtac wapôm to kêpuc tau tôḡ ma gê binḡ tôḡ. Ma amac alic gêḡ samob tonanḡ ḡai sec me. Anôtônê têtac wapôm gebe êwê amac anam taôm ôkwi. Binḡ tonanḡ amac ajala me masi. ⁵ Amac atoc taôm sa ma ajam nêḡ ḡalêlôm ôkwi atom, tec êndênḡ bêc Anôtô eoc nê têtac ḡandanḡ to mêtôc êndênḡenḡḡa lasêḡa nanḡ, amac oc akalem ênê têtac ḡandanḡ êpi taôm. ⁶ Anôtô oc êkênḡ ḡagêjô êndênḡ ḡamalac samob êndênḡ-êndênḡenḡ êtôm nêḡ kolenḡ, taḡ sêjam nanḡ. ⁷ Lau taḡ sêjam kolenḡ ḡajam totêntac kêpa sugenḡ ma taênḡ kêka ḡawasi to waenḡ ḡajam ma sêmoa tenḡenḡ nanḡ, Anôtô êkênḡ êsêac sênḡôḡ materḡ jali tenḡenḡ. ⁸ Ma lau, taḡ taênḡ gêjam taunḡ waenḡenḡ to taḡenḡpêc gêdênḡ binḡḡanô, mago taḡenḡ wamu gêdênḡ gêḡ geo nanḡ, Anôtônê têtac ḡandanḡ to têtac kêbôli auc gêdênḡ êsêac. ⁹ Gêḡwapac to ḡandanḡ êpi ḡamalac samob, taḡ sêgôm sec nanḡ. Juda oc têtac sa êmunḡ, ma lau samuc amboac tonanḡ. ¹⁰ ḡawasi to waenḡ ḡajam ma binḡmalô êndênḡ lau samob, taḡ sêgôm nêḡ gêḡ ḡajam nanḡ. Juda oc têtac sa êmunḡ, ma lau samuc amboac tonanḡ, ¹¹ gebe Anôtô kêpuc lau tenḡ ḡam atom, gêlic samob kêtôm taunḡenḡ.

¹² ḡamalac samob, taḡ sêjam kauc binḡsu ma sêgôm sec nanḡ, binḡsu oc êtinḡ êsêac su atom, taunḡ sênaḡa, ma êsêac samob, taḡ sênô binḡsugac, mago sêgôm sec nanḡ, Anôtô oc êmêtôc êsêac êtôm binḡsu tau tonanḡ, ¹³ gebe lau, taḡ sênô binḡsu ḡaômagenḡ nanḡ, Anôtô êlic êsêac amboac lau gêdênḡ atom. Lau taḡ sêgôm

ɲanô kêsa nanɲen, tec têtû lau gêdêɲ. ¹⁴ Lau samuc têtap biɲsu sa atom. Mago tauɲ embe sêɲgôm gêɲ, taɲ biɲsu kêjatu nan, ɲanô êsa, go êsêac, taɲ têtap biɲsu sa atom nan, sêkêɲ tauɲ nêɲ lêɲ ɲagôliɲ gêwê êsêac kêtû tauɲ nêɲ biɲsu. ¹⁵ Êsêacnêɲ lêɲ gêwa sa gebe Anôtô keto biɲsu ɲakôm kêsêp êsêacnêɲ ɲalêlôm. Ma êsêacnêɲ awa ɲalêlômɲa gêwa biɲ tonan sa gêwiɲ gebe nêɲ taêɲ gêjam kêmetôc êsêac to kêpuc êsêac tôɲ gêwiɲ. ¹⁶ Biɲ tonan ɲai oc êtû awê êndêɲ bêc, taɲ Anôtô êkêɲ Jesu Kilisi êmetôc ɲamalacnêɲ biɲ kêsiɲ tauɲa nan, êtôm ɲoc ɲawae ɲjam, taɲ kasôm lasê nan.

Lau Juda to Mosenê biɲsu

¹⁷ Aôm kôsam taôm gebe Juda to taêm kêka biɲsu ma kôlanem taôm Anôtôɲa. ¹⁸ Aôm kôjala Anôtônê biɲ ma biɲsu gêwa nêɲm kauc sa e kôjala gêɲ gêdêɲ to gêɲ keso. ¹⁹ Aôm kôsaê taôm gebe kôtu matenpecnêɲ ɲac-êwê-êsêacwaga to lau, taɲ sêmoa ɲakesec nan, nêɲ ɲawê, ²⁰ kôtu lau kauc gêbôc nêɲ jaomwaga to ɲapalê ɲasec-ɲasec nêɲ kêdôɲwaga, taɲ gôlic biɲsu kêtû kauc to biɲɲanô ɲamôkê gêdêɲ aôm. ²¹ Amboac ondoc kôdôɲ lau ɲagêdô, mago kôdôɲ taôm atom. Aôm gôjam mêtê gebe tanam geɲgeɲ atom, mago taôm gôjam geɲgeɲ me masi. ²² Aôm kôsôm gebe danɲôm gêɲ mockaiɲo to mockaiɲa atom, mago aôm taôm gôgôm gêɲ tau me masi. Aôm gôlic sakiɲ gwamɲa gebe gêɲ sec, mago taôm kôjaɲgo gêlôɲ su anɲa gwam ɲalôm me masi. ²³ Aôm kôlanem taôm biɲsuɲa, mago kôgêli biɲsu tau tec gôwê Anôtô auc me masi. ²⁴ Biɲ tonan kêtôm biɲ, taɲ teto gec gebe “Lau samuc sêsôm biɲ alôb-alôb kêpi Anôtônê ɲaê kêtû amacɲa.”

²⁵ Aôm embe ômansaɲ biɲsu, go sêsa aômɲa ênam aôm sa. Embe ôɲgêli biɲsu, go sêsa aôm suɲa êtôm sêsa aôm atom. ²⁶ Ma ɲac samuc teɲ embe ejop biɲsu ɲajatu, go Anôtô êlic ɲac samuc tau êtôm ɲac, taɲ sêsa eɲ nan. ²⁷ Ma ɲac, taɲ sêsa eɲ atom, mago gêgôm biɲsu ɲanô kêsa nan, oc êmetôc aôm. Êtû agenɲa. Gebe aôm kôtap biɲsu ɲabuku sa to sêsa aôm, mago kôgêli biɲsu. ²⁸ ɲac taɲ sêlic eɲ ôli dêmôêɲagenɲa gebe Juda nan, eɲ Juda ɲanô atom. Ma ɲac, taɲ sêsa eɲ ôligenɲ nan, sêsa eɲ ɲanô atom. ²⁹ Mago Juda ɲanô tau nec eɲ ɲac, taɲ nê ɲalêlôm kêsap Judanêɲ mêtê tôɲ. Ma ɲac, taɲ sêsa eɲ ɲanô nan, sêsa eɲ tonê ɲalêlômgeɲ. Kôm tonan gêjac biɲsu, taɲ teto gêc nan, ɲawae atom, gêjac ɲalau Dabuɲ ɲawae. ɲac tau tonan nê wae ɲam kêsêp ɲamalacɲa atom, kêsêp Anôtôɲagenɲ.

3

¹ Amboac ondoc, lau Juda oc têtap moasiɲ sa êlêlêc lau samuc su me masi. Me sêsa lauɲa tau nan ɲanô amboac ondoc. ² Op, moasiɲ to ɲanô tokaiɲ-tokaiɲ taêsam. Moasiɲ ɲamataɲa

tonec gebe Anôtô kékêñ nê mêtê gêdêñ êsêac. ³ Njagêdô embe sêkêñ êwiñ atom, go amboac ondoc. Êsêacnêñ sêkêñ gêwiñ atomña oc enseñ Anôtônê lêñ ñañêñ su me. ⁴ Masigoc. Njamalac samob dansañtêna. Anôtô taugen eñ ñac biññanôña kêtôm teto gêc gebe

“Nêm biñ êwaka aôm sa gebe kôsôm jagêdêñ,
ma lau embe sêmêtôc aôm, nañ oc ôku êsêac tulu.”

⁵ Aêacnêñ biñ geo embe êwaka Anôtônê biñgêdêñ sa, nañ tasôm asagen. Ma Anôtô embe êjac nê têtac ñandañ sa, oc êñgôm eso me masi. Biñ tonañ kasôm kêtôm ñamalacnêñ kaucgoc.

⁶ Masigoc. Anôtô embe enseñ tau amboac tonañ, oc êmêtôc ñamalac samob nêñ biñ êtu katô amboac ondoc. ⁷ Ma amboac ondoc. Nôc biñdansañ embe êwaka Anôtônê biññanô sa e ênê ñawasi êsa êlêlêc su, nañ eñ oc êmêtôc aê amboac ñac sec teñ me. ⁸ Embe amboac tonañ, go tasôm biñ alôb-alôb gebe “Danğôm secmañ, gebe sec ênam ñanô ñajamôñ.” Tasôm amboac tonañ me. Lau njagêdô sêgôliñ biñ kêpi aêac ma sêsôm gebe aêac asôm ñalô tau tonañ. Lau tonañ oc sêndac nêñ mêtôc naêndêñgen.

Njac gêdêñ teñ gêmôa atom

⁹ Amboac ondoc, aêac Juda atap moasiñ ñajam sa êlêlêc su me. Masianô. Aêac asôm sugac gebe Juda to lau samuc samob sêsô sec ñañaclai ñalabu, ¹⁰ kêtôm teto gêc gebe

“Njac gêdêñ teñ gêmôa atomanô.

¹¹ Njac tokauc teñ gêmôa atom,
ma ñac gesom Anôtônê teñ gêmôa atom.

¹² Samob sêkac taun su e têtû sec samobgac.

Njac têtac wapômña teñ gêmôa atom, masi samucgen.

¹³ Êsêacnêñ awenñsuñ kêtôm sêawa gêña.

Imbeleñ geno-geno biñdansañ e ñawasi lanğwagen.

Gêdônğolic kêsabañ moac ñamalic auc.

¹⁴ Awenñsuñ kêpuc boa ñawaô ma biñ ñaclai gêjam auc.

¹⁵ Sêlêtigen gebe sêkêc dec siñ.

¹⁶ Êsêacnêñ lêñ kepeñ sensen gêñ popocña ñawaô

to sêngôm launêñ ñalêlôm ñawapac êsaña,

¹⁷ ma sêjam kauc lêñ sê wamaña.

¹⁸ Êsêac sêkô Anôtô lanğnêm, mago têtêc eñ atom.”

¹⁹ Aêac tajala gebe biñ samob, tañ biñsu kêsôm nañ, kêkanônğ êsêac, tañ sêmôa biñsu ñalabu nañ. Biñsu êmbôc êsêac awenñ auc ma ñamalac samob sêjala nêñ keso, tañ sêgôm gêdêñ Anôtô nañ, gebe ²⁰ Anôtô kêmasañ ñamalac samob nêñ biñ e gêlic êsêac têtû lau gêdêñ kêtû ñamalac sêgôm biñsu ñanô kêsaña nec atom. Biñsu ñakoleñ tagenñ tonec gebe êtôc aêacnêñ sec ênêc awêgen êndêñ aêac.

Takêj êwiñ Kilisiña gêjam aêac kêsi

²¹ Galoc lêj tec Anôtô kêsa gebe êmansañ ñamalacnêj biñ e êlic êsêac têtú lau gêdêj, mêngeoc tau lasê. Geoc tau lasê kêpi biñsu ñalêj atom. Mose tau nê biñsu to propete sêwa biñ tau sa. ²² Anôtô kêmasañ ñamalacnêj biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêj nañ gêgôm kêtú sêkêj gêwiñ Jesu Kilisiña. Êsêac samob, tañ sêkêj gêwiñ Kilisi nañ, têtáp moasin tonañ sa kêtômgeñ, ²³ gebe ñamalac peben sêgôm sec tec sêjac jaê Anôtônê ñawasi. ²⁴ Mago Anôtô kêmoasin êsêac to kêmasañ êsêacnêj biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêj ñaômagen, gêgôm kêtú Kilisi Jesu kêsi êsêac suna. ²⁵ Anôtô tau kêkêj Kilisi kêtú da wamaña gebe ênê dec ensey lau, tañ sêkêj gêwiñ en nañ, nêj sec su. Biñ tonañ gêwa Anôtô kêmasañ ñamalacnêj biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêj ñalêj sa. Gêdêj têm gêmuñña Anôtô gê ñamalacnêj biñ tôn ma gêwi nêj sec ñabin siñ gêcña. ²⁶ Mago galoc Anôtô gebe êwaka lêj kêmasañ ñamalacnêj biñña sa, ec tajala gebe en ñac gêdêj ma kêmasañ lau, tañ sêkêj gêwiñ Jesu nañ, nêj biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêj.

²⁷ Ma aêacnêj waen tau gêc ondóc. Waen tau gêbacnêgac. Biñsu amboac ondóc gesen su. Biñsu tañ kêjatu aêac gebe tanam koleñ me. Masianô. Biñ takêj gêwiñña. ²⁸ Aêac tajala biñ tonec kêtú tôn gebe Anôtô kêmasañ ñamalacnêj biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêj kêtú sêkêj gêwiññagen, kêtú sêjam biñsu ñakoleñña nec atom. ²⁹ Anôtô kêtú Juda taungen nêj Anôtô me. En kêtú lau samuc nêj Anôtô gêwiñ atom me. Aec, lau samuc nêj gêwiñgoc. ³⁰ Anôtô tagen, tec êmansañ Judanêj biñ e êlic êsêac têtú lau gêdêj êtu sêkêj gêwiñña ma êmansañ lau samuc nêj êtu sêkêj gêwiñña amboac tonañgen. ³¹ Amboac tonañ aêac dasen biñsu su kêtú takêj gêwiñña me. Masigoc, aêac tatoc biñsu sagan.

4

Abraham kêtú ñadônj

¹ Amboac tonañ aêac tasôm asagen êpi aêac abenji Abraham. Ênê biñ amboac ondóc. ² Anôtô embe êlic Abraham êtu ñac gêdêj êtu gêjam koleñ ñajamña, go Abrahamnê wae êsa. Mago Anôtô gêlic amboac tonañ atom. ³ Biñ tañ teto gêc nañ, kêsôm amboac ondóc. Kêsôm gebe “Abraham kêkêj gêwiñ Anôtô, tec gêlic en ñac gêdêj.” ⁴ Ñac tañ gêjam kôm nañ, nê ñaôli kêtú moasin gêdêj en atom, kêtú ênê kôm ñagêjô. ⁵ Ñac tañ gêjam kôm atom, mago kêkêj gêwiñ Anôtô gebe kêmasañ lau sec nêj biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêj nañ, Anôtô oc êmansañ ñac tonañ nê biñ êtu nê kêkêj gêwiñña. ⁶ Biñ tau kêtôm Dawid kêsôm

gêdêḅ taḅ awa gêôc ḅac, naḅ Anôto kêmasaḅ ênê biḅ e gêlic eḅ kêtû ḅac gêdêḅ kêtû ênê kolaḅ gêdêḅ teḅḅa atom gebe

⁷ “Aê aoc êôc lau, taḅ Anôto kêsuc nêḅ geo ôkwi

to kêgêduc nêḅ sec auc naḅ.

⁸ Aê aoc êôc ḅac,

taḅ Apômtau taê gêḅam ênê sec kêtiam atom naḅ.”

⁹ Amboac ondod, Dawid awa gêôc lau nec kêkanôḅ lau taḅ sêsa êsêac naḅḅeḅ, me kêkanôḅ lau samuc gêwiḅ. Aêac tasôm sugac gebe Abraham kêkêḅ gêwiḅ Anôto, tec gêlic eḅ ḅac gêdêḅ.

¹⁰ Gêdêḅ ondod biḅ tonaaḅ kêsa. Gêdêḅ taḅ sêsa eḅ su naḅ, me gêdêḅ taḅ sêsa eḅ atomḅeḅ naḅ. Biḅ tau kêsa gêdêḅ taḅ sêsa eḅ atomḅeḅ naḅ. ¹¹ Sêsa Abraham atomḅeḅ, mago Anôto kêmasaḅ ênê biḅ kêtû kêkêḅ gêwiḅḅa. Go sêsa eḅ kêtû biḅ tau tonaaḅ ḅabelo. Tec eḅ kêtû lau samuc samob, taḅ sêkêḅ gêwiḅ naḅ tameḅi. Sêsa êsêac atom, mago sêkêḅ gêwiḅ Anôto, tec kêmasaḅ êsêacnêḅ biḅ e gêlic êsêac têtû lau gêdêḅ. ¹² Eḅ kêtû êsêac, taḅ sêsa êsêac naḅ, tameḅi amboac tonaaḅ. Mago eḅ kêtû êsêac tameḅi kêtû sêsa êsêacḅageḅ atom, kêtû sêsêlêḅ sêpuc aêac tameḅi Abraham wêḅa ma sêkêḅ gêwiḅ kêtôm eḅ kêkêḅ gêwiḅ

gêdêḅ taḅ sêsa eḅ atomḅeḅ naḅ.

Takêḅ êwiḅ, go tatap moasiḅ, taḅ Anôto gêḅac mata naḅ, ḅanô sa

¹³ Anôto gêḅac mata gêdêḅ Abraham to nê wakuc gebe nom samuc tau êtu nêḅ gêḅlênsêḅ. Eḅ gêḅac mata biḅ tonaaḅ kêtû Abraham gêgôm biḅsu ḅanô kêsaḅa nec atom, gêḅac mata kêtû gêlic eḅ ḅacgêdêḅ kêtû kêkêḅ gêwiḅḅa. ¹⁴ Embe lau, taḅ sêḅgôm biḅsu ḅanô êsa naḅ, sêwê kaiḅ gêḅlênsêḅ, go biḅ takêḅ gêwiḅḅa ḅanô masi, ma biḅ, taḅ Anôto gêḅac mata naḅ, ê su. ¹⁵ Aêac talicḅac gebe biḅsu kêkalem Anôtônê têtac ḅandaḅ. Ma biḅsu embe masi, go biḅ taḅḅeli biḅsuḅa masi amboac tonaaḅeḅ.

¹⁶ Kêtû tonaaḅḅa biḅ, taḅ Anôto gêḅac mata naḅ, ḅam kêsêḅ launêḅ sêkêḅ gêwiḅ, gebe sêjala gebe Anôto êkêḅ nê moasiḅ ḅaômageḅ êndêḅ Abrahamnê wakuc samob, êndêḅ êsêac, taḅ sêgôm biḅsu ḅanô kêsa naḅḅeḅ atom, êndêḅ êsêac, taḅ sêkêḅ gêwiḅ têtôm Abraham naḅ, amboac tonaaḅeḅ. Gebe Abraham kêtû aêac samob tameḅi ¹⁷ amboac teto gêc gebe “Aê kakêḅ aôm kêtû tentenlatu taêsam tameḅi.” Abraham kêkêḅ gêwiḅ Anôto, taḅ gêḅu ḅacmatê mateḅ jali kêsa to kêkalem gêḅ, taḅ gêc atom naḅ, gebe mêḅêsa. ¹⁸ Abraham kêkêḅ mata gêḅ, taḅ kêtôm gebe takêḅ mateḅ atomḅa naḅ, ma kêkêḅ gêwiḅ gebe êtu tentenlatu taêsam tameḅi êtôm biḅḅêm laḅḅwa kêsôm gebe “Aômḅnêḅ wakuc têtû taêsam têtôm tônê.” ¹⁹ Abraham kêjala gebe nê jala amboac 100 ma kêjala tau gebe ôli kêtû mêtê su, ma Saranê têḅ êkôc ḅapalêḅa gêbacnê amboac tonaaḅeḅ, mago Abraham kêkêḅ gêwiḅ kêtû golaḅ atom. ²⁰ Anôto gêḅac mata

biñ amboac tonañ, mago Abraham têtac lulu to kékêñ gêwiñ kwalec atom. Eñ kékêñ gêwiñ kêpuc eñ tôñ najaña ma gégôm Anôtônê ñawasi kêsa. ²¹ Eñ kêjala tonanôgeñ gebe Anôtô kêtôm gebe êngôm biñ, tañ gêjac mata nan, ñanô êsa. ²² Kêtu tonanña tec “Anôtô gêlic eñ gêwê kaiñ biñgêdêñ.” ²³ Njalô “Anôtô gêlic eñ gêwê kaiñ biñgêdêñ” nan, teto kêtû Abraham taugenña atom. ²⁴ Teto gêc kêtû aêacña gêwiñ. Aêac embe takêñ êwiñ Anôtô, tañ gêñu aêacnêñ Apômtau Jesu anga ñacmatênêñ sa nan, eñ oc êlic aêac lau gêdêñ amboac tonanğen. ²⁵ Eñ kékêñ Jesu gêmâc êndu kêtû tagêli biñsuña ma gêñu eñ sa gebe êmansañ aêacnêñ biñ êndêñ Anôtô.

5

Anôtô kêmasañ aêacnêñ biñ ñañanô

¹ Anôtô kêmasañ aêacnêñ biñ e gêlic aêac tatu lau gêdêñ kêtû takêñ gêwiñña, tec gê wama aêac kêtû aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisiña. ² Aêac takêñ gêwiñ, tec ñac tau gêlêc katam su ma tamoâ moasiñ ñalêlôm to takêñ maten tawê kaiñ Anôtônê ñawasiña toôlin kêpigen. ³ Mago tonanğen atom. Aêac ôlin kêpi kêtû gêñwapacña amboac tonanğen, gebe tajala gêñwapac tau kékêñ aêac daôc wapac totêntac kêpa sugen. ⁴ Daôc gêñwapac totêntac kêpa sugen kékêñ aêac tatu lau ñañên. Tatu lau ñañên, tec takêñ maten gêñ, tañ gêc nêmña. ⁵ Takêñ maten oc êngôm aêac majen êsa atom, gebe Anôtô kékêñ nê Njalau Dabuñ gêdêñ aêac, tec kékêc nê têtac gêwiñ ñanô kêsêp aêacnêñ ñalêlôm.

⁶ Gêdêñ tañ aêac tamoâ tonên palêpalagen nan, Kilisi gêmâc êndu gêdêñ ñanoc kêtû lau dedec Anôtôña. ⁷ Njamalac ten oc êmac êndu êtu ñac gêdêñ tenña atom. Moae lau tagen-tagen oc sêmac êndu êtu ñac ñajamña. ⁸ Mago Kilisi gêmâc êndu kêtû aêacña gêdêñ tañ tamoâ tosecgen. Biñ tonañ gêwa Anôtônê têtac gêwiñ aêacña sa. ⁹ Kilisinê dec kêmasañ aêacnêñ biñ gêdêñ Anôtô, tec Kilisi oc ênam aêac kêsi êndêñ Anôtônê têtac ñandan amboac tonanğen. ¹⁰ Aêac tatu Anôtônê ñacjo, mago eñ gê wama aêac kêtû Latu gêmâc ênduña. Galoc gê wama aêac su ma Latu tau gêmoa mata jali, tec oc ênam aêac kêsi êlêlêc su ñênğen. ¹¹ Mago biñ tonanğen atom. Aêac ôlin kêpi Anôtôña kêtû aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi gê wama aêac gêdêñ Anôtôña.

Adam agêc Kilisi

¹² Sec gêmên nom kêtû ñamalac tagen nê secña. Ma gêmâcanô tau mênğêô lasê kêtû sec tauña. Gêmâc tau gelom-gelom e kêtap ñamalac samob sa, gebe samob sêgôm secgac. ¹³ Biñsu mênkêsa atomgen ma sec gêc nom kwananğen. Mago biñsu embe masi, oc sec ñadôn masi amboac tonañ, tec sêsôm ñabin atom. ¹⁴ Mago gêmâcanô tau gêjam gôlin ñamalac samob, tañ

sêmoa Adam agêc Mose nêñ têm ñasawa nañ. Êsêac sêgôm sec kêtôm Adam kêgêli biñsu nec atom, mago gêmacanô tau gêjam gôliñ êsêac amboac tonanğen. Adam tau kêtü ñac, tañ oc êmênña nañ, nê dôñ.

¹⁵ Mago Anôtônê moasiñ ma Adam kêgêli biñsu kêtôm tau atom. Taêsam sêmac êndü kêtü ñac tagen kêgêli biñsuña, mago Anôtônê moasiñ to ñamalac tagen Jesu Kilisi nê moasiñ, tañ lau taêsam sêkôc aômagen nañ, kapôên kêlêlêc su. ¹⁶ Ma moasiñ, tañ Anôtô kêkên ñaômagen nañ, to sec, tañ ñac tagen gêgôm nañ, keso tau. ñac tagen gêgôm sec, tec mêtôc gesen en. Mago moasiñ tau kêmasañ lau sêgêli biñsu ñabiñ taêsam kêtü solop. ¹⁷ Biññanô, ñac tagen kêgêli biñ ma kêtü ñac tagen tonanña gêmacanô gêjam gôliñ gên samob. Mago ñac tagen tonec, Jesu Kilisi, nê kôm ñanô kêlêlêc su. Lau samob, tañ sêkôc moasiñ tolêlôm-tolêlôm to êsêac, tañ Anôtô kêmasañ êsêacnên biñ e gêlic êsêac têtü lau gêdên nañ, oc sênam gôliñ sênğôn mater jali êtu ñac tagen Jesu Kilisiña.

¹⁸ Amboac tonañ, ñac tagen kêgêli biñ, tec gesen ñamalac samob su, ma ñac tagen gêjam kôm gêdên, tec Anôtô kêmasañ ñamalac samob nêñ biñ e sênğôn mater jali. ¹⁹ ñac tagen nê tañapêc gêgôm lau taêsam têtü sec. Ma ñac tagen nê taña wamu kêmasañ lau taêsam nêñ biñ e Anôtô gêlic êsêac têtü lau gêdên.

²⁰ Biñsu tau mênğêô lasê gebe êngôm lau sênğêli biñsu ênam sêga. Mago gêdên tañ sec gêjam sêga nañ, Anôtônê moasiñ tañ kêtöp kêtü kapôên kêlêlêc su. ²¹ Amboac tonañ sec gêjam gôliñ kepen gêmacanôgen, ma Anôtônê moasiñ gêjam gôliñ kepen danğôn mater jali tenğenña kêtü Anôtô kêmasañ aêacnên biñ tatu lau gêdên kêtü aêacnên Apômtau Jesu Kilisiña.

6

Aêac tamac êndü dawin Kilisi

¹ Ma galoc tasôm biñ amboac ondoc. Tasôm gebe Tamoac sec ñalêlômman, gebe moasiñ tau ênam sêga me. ² Masigoc, amboac tonañ atom. Aêac dawî sec siñ nañ kêtôm tamac êndü su, tec tasêlên tamoac sec ñalêlôm êtiam amboac ondoc. ³ Amac ajala biñ tonañ atom me. Aêac samob, tañ busanğü gêbiñ aêac tôn tamiñ Kilisi Jesu nañ, busanğü gêbiñ aêac tôn tamiñ en gêmac êndü amboac tonañ. ⁴ Gêdên tañ taliñ sanğü nañ, Anôtô kêsuñ aêac dawin Kilisi gebe tawê kain en gêmac êndü. Ma Tamanê ñawasi gênü Kilisi sa anğa ñacmatênên, tec aêac tasa nêñ lên tamoac mater jali wakuc amboac tonanğen.

⁵ Aêac tamac êndü dawin Kilisi tatôm en gêmac êndü, tec oc dandi sa dawin en tatôm en gêdi sa amboac tonanğen. ⁶ Biñ tonec aêac tajalagac gebe aêacnên ñalêlôm lanğwa kêpi kakesotau gêwiñ Kilisi, gebe ensen ôliñ ñasec tau su ma tatu

sec tau n̄sakin̄waga êtiam atom. ⁷ Gebe n̄ac, tañ gêm̄ac êndu su nañ, gêm̄ac kêngaboac eñ su aña sec n̄añaclai. ⁸ Aêac embe tamac êndu dawin̄ Kilisi, go takên̄ êwin̄ gebe dan̄gôn̄ mater̄ jali dawin̄ eñ amboac tonan̄geñ. ⁹ Aêac tajala gebe Anôtô gên̄u Kilisi sa aña n̄acmatên̄eñ, tec oc êmac êndu êtiam atomanô. Gêm̄acanô tau oc ênam gôlin̄ eñ êtiam atom. ¹⁰ Eñ gêm̄ac êndu tonan̄ gêm̄ac êndu kêt̄u dim tagen̄ ma gesen̄ sec n̄añaclai su. Eñ mata jali, tec gêngôn̄ mata jali kêt̄u Anôtôn̄a. ¹¹ Ma amac amboac tonan̄, alic taôm amboac awi sec sin̄ su kêtôm amac êndu. Ma Kilisi Jesu gêbin̄ amac tôn̄ añañôn̄ matem jali kêt̄u Anôtôn̄a.

¹² Amboac tonan̄ sec ênam gôlin̄ amac ôlim, tañ êmac êndu nan̄, e tañem wamu têt̄mac n̄akalac ôlim̄na nec êtiam atom. ¹³ Akên̄ ôlim n̄agên̄lêlôm êndên̄ sec êtu geo n̄alaukasap atom. Akên̄ taôm êndên̄ Anôtô êtôm n̄ac, tañ mata jali kês̄a ma akên̄ ôlim n̄agên̄lêlôm êndên̄ Anôtô êtu bin̄gêdên̄ n̄alaukasap, ¹⁴ gebe sec ênam gôlin̄ amac êtiam atom, gebe amoa bin̄su n̄alabu atom, amoa Anôtônê moasin̄ n̄alabu.

Aêac tatu bin̄gêden̄ n̄sakin̄waga

¹⁵ Ma galoc amboac ondoc. Aêac tamoa bin̄su n̄alabu atom, tamoa moasin̄ n̄alabu, tec dan̄gôm̄ sec tamoa me. Masigoc, amboac tonan̄ atom. ¹⁶ Amac ajalagac, amac embe akên̄ taôm anam sakin̄ n̄ac teñ ma tañem wamu eñ, go atu n̄ac, tañ tañem wamu eñ nan̄, nê sakin̄waga. Embe atu sec n̄sakin̄waga, go anaña ma embe atu taña wamu n̄sakin̄waga, go Anôtô êmansañ amacnêm bin̄. ¹⁷ Mago tanam dan̄ge Anôtô, gebe gêm̄un̄geñ amac atu sec n̄sakin̄waga, mago galoc tédôn̄ mêtê gêdên̄ amac, tec tañem wamu bin̄ñanô tonêm n̄alêlôm samucgeñ. ¹⁸ Kilisi kêngaboac amac su aña sec n̄añaclai, tec ajam sakin̄ bin̄gêdên̄. ¹⁹ Aê jasôm n̄oc bin̄ amboac n̄amalac sêsôm nêñ acgom, gebe amac n̄amalac palê-palê. Gêm̄un̄geñ amac akên̄ ôlim n̄agên̄lêlôm kêt̄u gên̄ n̄atêmui to geo n̄sakin̄waga. Ma galoc akên̄ ôlim n̄agên̄lêlôm kêt̄u bin̄gedên̄ n̄sakin̄waga, tec asa Anôtônê launên̄ lên̄.

²⁰ Gêdên̄ tañ atu sec n̄sakin̄waga nan̄, amac asô bin̄gêdên̄ n̄alabu atom. ²¹ Ma amac atap sakin̄ tonan̄, tañ galoc gêgôm̄ amac majem kês̄a nan̄, n̄añanô sa amboac ondoc. N̄anô tonec gebe gêm̄acanô tau. ²² Mago galoc tec Anôtô kêngaboac amac su aña sec n̄añaclai ma atu ênê sakin̄waga. Sakin̄ tonan̄ n̄añanô gebe asa Anôtônê launên̄ lên̄ e êtu n̄amu añañôn̄ matem jali teñgeñ. ²³ Sec n̄aôli tau tonec gebe gêm̄acanô. Ma Anôtônê moasin̄ tau tonec gebe aêacnên̄ Apôm̄tau Kilisi Jesu gêbin̄ aêac tôn̄ dan̄gôn̄ mater̄ jali teñgeñ.

7

Awê to ñac sêjam tauñ kêtú ñadôñdôn

¹ O lasitêwaac, aê galic amac ajala biñsu ñam, tec ñoc biñ tonec êndên amac gebe Biñsu gêjam gôlin ñamalac kêtôm nêñ têm, tañ sêmoa maten jali anğa nom nanğen. ² Awê ten embe ênam ñac, go biñsu êmbin êsêagêc tôn sêpi tagen e ñac tau êmac êndu. Ñac tau embe êmac êndu su, go biñsu, tañ gêbin êsêagêc tôn nan êmbacnê. ³ Amboac tonan awê tau nê akwen embe êmoa ma ênam ñac ten, oc êngôm biñ sêjam tauñña popoc. Mago nê akwen embe êmac êndu, go biñsu êmbin êsêagêc tôn êtiam atom. Ma awê tau embe ênam ñac ten, oc êngôm biñ sêjam tauñña popoc atom.

⁴ O ñoc lasitêwaac, amacnêm biñ amboac tonan. Amac awi biñsu sin kêtôm amac êndu su, gebe atu Kilisinê ôli awin, tec atu ñac, tañ Anôtô gên e sa anğa ñacmatênên nan, nê gêngac, gebe tanam ñanô ñajam êtu Anôtônja. ⁵ Gêdên tañ taên gêjam tauñ ôlinğen tamoa nan, biñsu kêjali sec ñagên têtac kalacña sa, mênğêjam kôm anğa ôlin ñagênlêlôm samob e kôm tau ñanânô gebe gêmacanô tau. ⁶ Ma galoc biñsu, tañ gêbin aêac tôn nan, gêbacnê ma tamac êndu, tec dawi gên, tañ gêsô aêac tôn nan sin. Tec galoc tanam sakin têdanğuc lên lanğwa, tañ teto gêc biñsu nan, êtiam atom, tanam sakin têdanğuc Ñalaunê lên wakuc.

Biñsu to sec ñabin wapac

⁷ Ma oc tasôm biñ amboac ondoci. Biñsu tau oc gên sec me. Masigoc, amboac tonan atom. Biñsu embe êtôc sec êndên aê atom, oc jajala sec atom. Biñsu kêsôm gebe “Matam katu atom.” Embe ênac jao biñ tonan atom, oc jajala biñ matoc katuña atom. ⁸ Sec tau gesom lên êjali têtac kalacña sa anğa ñoc ñalêlôm, tec kêtap sa gêc biñsu ñajao to ñajatu ñalêlôm. Embe biñsu masi, oc sec tau êtu gên matê. ⁹ Gêdên tañ gajam kauc biñsu nan, gamoa matoc jali e biñsu ñajao mênğêô lasê, tec sec tau mata jali kêsa ma aê gamac êndu. ¹⁰ Ma biñsu ñajatu, tañ gebe êkên aê janğôn matoc jali nan, kêkên aê gêmac êndu. ¹¹ Gebe sec tau gesom lên e kêtap sa gêc biñsu ñajao to jatu ñalêlôm, tec kêtim aê e biñsu tau gêjac aê êndu. ¹² Amboac tonan biñsu tau gên dabun, ma biñsu ñajatu to jao gên dabun to gêdên ma ñajam amboac tonan.

¹³ Ma amboac ondoci, gên ñajam tonec kêkên aê gamac êndu me. Masianô, amboac tonan atom. Sec tau gêgôm. Sec tau kêtú awê ñalên gêjam gên ñajam lanô mênkêkên aê gêmac êndu. Lên tonan gêwa sa gebe biñsu ñajatu to jao kêkên sec gêjam sêga. ¹⁴ Aêac tajala gebe biñsu ñam kêsêp Ñalau. Mago aê ñamalac nomña, tec sec kêkônin aê e gajam sakin sec tau. ¹⁵ Aê

gajam kauc gêj, tañ gagôm nañ, gebe gêj, tañ têtac gêwiñ gabe jañgômña nañ, gagôm atom. Mago gêj, tañ têtac gedec gabe jañgôm atomña nañ, tec gagôm. ¹⁶ Embe jañgôm gêj, tañ têtac gedec nañ, go êwa sa êndênj aê gebe biñsu tau ñajam. ¹⁷ Amboac tonañ, tec aê tauc gagôm gêj tonañ atom, sec tañ gêc ñoc ñalêlôm nañ, tec gêgôm. ¹⁸ Aê ñamalac ñaôma tonec kajala taucgac gebe gêj ñajam teñ gêc ñoc ñalêlôm lañgwa tonec atom. Aê têtac gêwiñ gebe jamansañ gêj ñajam, mago katôm gebe jañgôm ñajam tau ñanô êsaña atom. ¹⁹ Gebe gêj ñajam, tañ têtac gêwiñ gabe jañgômña nañ, tec gagôm atom, mago sec, tañ têtac gedec gabe jañgôm atom ña nañ, tec gagôm. ²⁰ Aê embe jañgôm gêj, tañ têtac gedec nañ, go aê tauc jañgôm gêj tau êtiam atom. Sec tañ gêc ñoc ñalêlôm nañ, tec gêgôm.

²¹ Amboac tonañ aê katap ñagôliñ tonec sa gebe Gabe jañgôm gêj ñajam, mago sec kêsap aê tøy tec gesen. ²² Aê têtac gêwiñ Anôtônê biñsu ñanôgenj gêc ñoc ñalêlôm, ²³ mago aê kêsâê tauc gebe biñsu teñ gêc ñoc ôlic ñagêñlêlôm. Biñsu tonañ gêjac siñ gêdênj biñsu, tañ gêc ñoc kauclêlôm nañ, e gêsô aê tøj kasô sec ñabiñsu, tañ gêc ñoc ôlic ñagêñlêlôm nañ ñalabu. ²⁴ Ijoc aêma, asa êjañgo aê su aña ôlic togêmac tonec. ²⁵ Aê gajam danje Anôtô kêtü aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisiña. Amboac tonañ kasôm biñ tonec gebe Ñoc kauc tec gajam sakiñ gêdênj Anôtônê biñsu, ma ñoc ñalêlôm lañgwa tec gajam sakiñ gêdênj sec ñabiñsu.

8

Tasa nêj lêj to Nalaugenj

¹ Amboac tonañ lau, tañ Kilisi Jesu gêbiñ êsêac tøj nañ, têtap mêtôc ensenj êsêac suña sa atom, ² gebe Ñalau, tañ kêkênj aêac danjônj matenj jali kêtü Kilisi Jesuña nañ, nê biñsu tec kêgaboac aêac su aña sec to tamac êndü ñabiñsu. ³ Kôm tañ nêj ñalêlôm lañgwa kêkô auc e biñsu gêgôm kêtôm atom nañ, Anôtô gêgôm. Eñ kêmêtôc sec, tañ gêc ñalêlôm lañgwa nañ, e gesenj su gêjaña gebe kêsakiñ tau Latu toôli nomña kêtôm ñamalac ôliñ tosec nañ, gebe ensenj sec su. ⁴ Eñ gêgôm gêj tonañ gebe tasa nêj lêj tandanjuc ñalêlôm lañgwa atom, tandanjuc Nalaugenj e tanenj wamu êndênj biñsu ñajatu gêdênj ênam aêac aucgenj. ⁵ Gebe êsêac, tañ sêsêlêj kêtôm nêj ñalêlôm lañgwa gêwê êsêacña nañ, taênj gêjam gêj ñalêlôm lañgwaña. Ma êsêac, tañ sêsêlêj kêtôm Ñalau gêwê êsêacña nañ, taênj gêjam gêj Ñalauña. ⁶ Embe taênj ênam gêj ñalêlôm lañgwaña, oc tamac êndü. Embe taênj ênam gêj Ñalauña, oc danjônj matenj jali tobiñmalôgenj. ⁷ Ñac teñ embe taê ênam gêj ñalêlôm lañgwaña, oc êtu Anôtônê ñacjo, gebe eñ kêsô Anôtônê biñsu ñalabu atom, tau embe têtac êkac eñ gebe naêsô ñalabu, oc êñgôm êtôm atom. ⁸ Êsêac tañ sêsêlêj

kêtôm nêñ ñalêlôm lanğwa gêwê êsêac nañ, oc kêtôm gebe ênac Anôtô mataanô ñajam atom.

⁹ Mago amac asêlêñ kêtôm ñalêlôm lanğwa gêwê amac nec atom, asêlêñ kêtôm ñalau gêwê amac. Anôtônê Ñalau embe êngôñ amacnêm ñalêlôm biññanôgeñ, oc biñ amboac tonañ. Ñac teñ embe êkôc Kilisinê Ñalau sa atom, oc êtu Kilisinê gêñ atom. ¹⁰ Ma Kilisi embe êmoa nêm ñalêlôm, go ôlim êtu gêñ matê êtu secña, ma ñalau êkêñ amac aņgôñ matem jali êtu Anôtô kêmasañ amacnêm biñ e gêlic amac atu lau gêdêñña. ¹¹ Anôtô gêñu Jesu aņga ñacmatênêñ sa. Ênê Ñalau embe êngôñ amacnêm ñalêlôm, go Anôtô, tañ gêñu Kilisi aņga ñacmatênêñ sa nañ, êngôm amac ôlim, tañ kêtû mêtê nañ, mata jali êsa amboac tonañgeñ. Eñ kêkêñ nê Ñalau gêñgôñ amacnêm ñalêlôm gebe ênam kôm tau.

¹² O lasitêwaac, amboac tonañ sakin teñ gêjac aêac ñawae tec gêc. Tageñ tanam sakin êtôm nêñ ñalêlôm lanğwa êkac aêacña nec atom. ¹³ Embe asêlêñ êtôm ñalêlôm lanğwa êwê amac, oc amac êndu. Mago Ñalau embe êwê amac e ôlim ñalêñ êtu gêñ mêtê, oc êkêñ amac aņgôñ matem jali. ¹⁴ Gebe lau samob, tañ Anôtônê Ñalau gêwê êsêac nañ, têtû Anôtônê latui. ¹⁵ Ñalau tañ amac akôc sa nañ, kêkêñ amac atu sakinwaga e atêc taôm kêtiam nec atom. Ñalau tañ amac akôc sa nañ, kêkêñ amac atu Anôtônê latui. Ñalau tau kêpuc aêac tôñ, tec tamôêc gebe “Tamemai, o Tamemai.” ¹⁶ Ñalau tau tonañ tec gêwa sa mênğêwiñ aêacnêñ ñalau gebe Aêac tatu Anôtônê ñapalêgac. ¹⁷ Embe tatu Anôtônê ñapalê, go tawê kain ênê gêñlênsêm. Embe tawê kain Anôtônê gêñlênsêm, go tawê kain Kilisinê dawin amboac tonañgeñ, gebe aêac embe daôc ñandan dawin Kilisi, oc tatap ñawasi sa dawin eñ amboac tonañ.

Ñawasi tañ mênğêsa nañ

¹⁸ Aê taêc gêjam gebe Aêac embe tanam dôn gêñwapac, tañ galoc gêgôm aêac nañ, êpi ñawasi, tañ malôgeñ oc mêngeoc tau lasê êndêñ aêac nañ, oc talic gêñwapac tau gebe ec saun. ¹⁹ Gêñ samob, tañ Anôtô kêkêñ nañ, sêkêñ maten to têtû gwsaê ñanoc Anôtô eoc latui lasêña. ²⁰ Gêñ samob, tañ Anôtô kêkêñ nañ, ñalêñ gêc gebe oc sênaña. Tauñ taêñ gêjam lêñ tau atom, Anôtô kêkêñ êsêac sêsô lêñ tonañ ñalabu, gebe sêkêñ maten biñ tonec gebe ²¹ Anôtô êngamboac gêñ samob, tañ eñ kêkêñ nañ, su aņga sakin sênañaña ma sêmoa nêñ lêtêgeñ sêwê kain Anôtônê ñapalênêñ ñawasi. ²² Aêac tajalagac gebe gêñ samob, tañ Anôtô kêkêñ nañ, sêmoa jageo to têtan ñanô e mênğêdêñ galoc kêtôm awê ñapalê kêtun eñ. ²³ Mago biñ tonañgeñ atom. Aêac tauñ tamoa jageo to tatan gêc lêlômgeñ ma tatu gwsaê noc tatu Anôtônê latui to noc Anôtô êngamboac aêac su aņga tauñ ôliñña.

Aêac takôc Njalau sa kêtû gêñ tonañ ñakamaclaun. ²⁴ Anôtô kêsi aêac su, tec takêñ materñ ñanô tau. Mago aêac embe talic gêñ, tan takêñ materñ nan, ñanô su, oc takêñ materñ gêñ tau êtiam atom. Asa êkêñ mata gêñ, tan gêlic gêc nan. ²⁵ Mago embe takêñ materñ gêñ, tan talic ñanô atom nan, oc daônñ ñañêngeñ tamoã.

²⁶ Ma Njalau tau mênkêpuc aêacnêñ palê-palê tôñ amboac tonañ. Aêac tãjam kãuc tateñ gêñ êndênñ Anôtô naêndêngeñña. Mago Njalau tau keteñ gêjô aêac su ñaawa kainñ teñ kêtôm tasôm naêtôm atom. ²⁷ Mago Anôtô, tan gêbi ñamalacnêñ ñalêlôm létênñ nan, kêjala biñ, tan Njalau taê gêjam nan, gebe Njalau keteñ gêjô Anôtônê lau su kêtôm Anôtô tau taê gêjam.

²⁸ Aêac tajalagac gebe Anôtô gêjam gôlinñ gêñ samob gebe gêñ tau êmoasiñ êsêac, tan têtac gêwiñ enñ nan êtômgeñ. Anôtô kêjaliñ êsêac sa kwananğenñ tec kêkalem êsêac. ²⁹ Gebe enñ kêjala êsêacgac ma kêjaliñ êsêac sa kwananğenñ gebe têtôm enñ Latunê katu, gebe Latu êtu lasii taêsam nêñ ñacsêga. ³⁰ Ma lau, tan Anôtô kêkalem êsêac nan, enñ kêjaliñ êsêac sa kwananğenñ amboac tonañ. Ma lau, tan enñ kêkalem êsêac nan, kêmasañ êsêacnêñ biñ e gêlic êsêac têtû lau gêdênñ. Go êsêac, tan kêmasañ nêñ biñ su nan, kêkêñ nê ñawasi gêdênñ êsêac amboac tonañ.

Anôtô têtac gêwiñ aêac kêtû Kilisi Jesuñ

³¹ Aêac oc tasôm biñ amboac ondóc êjô biñ samob tonañ ñai. Anôtô embe êwiñ aêac, oc asa enseñ aêac su. ³² Nac tau taê walô tau nê Latu atom, kêkêñ enñ kêtû da kêtû aêac samobña. Enñ kêkêñ Latu gêdênñ aêac, tec oc êkêñ gêñ ñagêdô samob gebe êmoasiñ aêacña atom me. ³³ Asa oc êngôlinñ biñ êpi lau, tan Anôtô kêjaliñ êsêac sa nan. Anôtô tau kêmasañ êsêacnêñ biñ sugac. ³⁴ Asa oc êmêtôc êsêac e enseñ êsêac su. Masigoc. Kilisi Jesu, tan gêmãc êndu ma gêdi sa kêtiam nan, jagênğônñ Anôtônê anônña ma keteñ Anôtô gêjô aêac su. ³⁵ Asa oc êkãc aêac su anğã Kilisinê têtac gêwiñ aêacña. Gêñwapac me tamoã naeo me lau sêjanda aêacña me mo êjô aêacña me tapô lêna ñakwê to gêñ ñagêdônña me êndambiñ gêñ ñaclai enseñ aêac sunña me siñ. Gêñ tonañ ñai oc êkãc aêac su me masi. ³⁶ Biñ tanñ teto gêc nan, gêwa biñ tau sa gebe

“Sêjaiñ aêac kêtôm bêcgeñ kêtû aômña,
ma sêgôm aêac atôm domba, tanñ sebe sêmbucña nanñ.”

³⁷ Mago aêac taku gêñwapac samob tonañ ñai tulu gebe ñac, tan têtac gêwiñ aêac nan, kêpuc aêac tôñ. ³⁸ Tonec aê kajala kêtû tôñ gebe Tamãc êndu me danğônñ materñ jali, anğela me ñaclai, biñ galocña me biñ ñamuña me gêñ ñajanañ teñ, ³⁹ gêñ Iólócña me gêñ elonña me gêñ nomña teñ kêtôm atom gebe êkãc aêac su anğã Anôtônê têtac gêwiñ, tanñ ñam kêsêp aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nanñ.

9

Anôtô to né lau Israel nêḡ biḡ

¹ Aê katu Kilisinê ḡac, tec kasau atom, kasôm biḡḡanôḡeḡ. ḡoc awa ḡalêlômḡa, taḡ ḡalau Dabuḡ ḡêḡam ḡôliḡ naḡ, ḡêwa sa amboac tonanḡ gebe kasau atom. ² Aê ḡaôc wapac ḡanô to ḡandanḡ kêtuiḡ ḡoc ḡalêlôm ḡapanḡ kêtuiḡ teoci to lasici, taḡ ma ḡam nomḡa kêsêḡ tagenḡ naḡḡa. ³ Aê tauc gabe Anôtô êḡuc boa aê jamoa jaêc Kilisi êtui êsêacḡa. ⁴ Êsêac lau Israelḡoc. Êsêac Anôtônê latui to sêwê kaiḡ ênê ḡawasi. Anôtô kêmoatiḡ nê poac to kêkêḡ nê biḡsu ḡêdêḡ êsêac. Eḡ kêkêḡ sakiḡ omḡa ma ḡêḡac mata biḡ to biḡ ḡêdêḡ êsêac. ⁵ Êsêac sêsa aḡḡa abeḡinêḡ ma Kilisinê ḡam nomḡa kêsêḡ êsêacḡeḡ. Talanem eḡ, taḡ Anôtô ḡanô kêlêlêc ḡêḡ samob su naḡ, endenḡ tōḡeḡ. Biḡḡanô.

⁶ Aê jasôm tonec gebe Anôtônê biḡ kêsêlô nec atom, gebe lau samob, taḡ nêḡ ḡam kêsêḡ Israel naḡ, Israel ḡanô êsêac atom. ⁷ Ma Abrahamnê wakuc samob têtui ênê ḡ apalê ḡanô atom amboac tonanḡ. Anôtô kêsôm ḡêdêḡ Abraham gebe “Nêm wakuc ḡanô oc sêsa aḡḡa Isaknêḡeḡ.” ⁸ Biḡ tonanḡ ḡam amboac tonec gebe ḡapalê taḡ tenenḡi sêkôc êsêac ḡalêḡ ḡamalacḡa naḡ, Anôtônê ḡapalê ḡanô êsêac atom, mago ḡapalê, taḡ tenenḡi sêkôc êsêac kêtui Anôtô ḡêḡac mata êsêacḡa naḡḡeḡ, tec têtui Abrahamnê wakuc ḡanô. ⁹ Biḡ taḡ Anôtô ḡêḡac mata naḡ, tonec gebe “Êndêḡ ḡanoc amboac tonec aê oc jamu jamêḡ êtiam ma Sara êkôc latu teḡ.”

¹⁰ Mago tonanḡeḡ atom. Rebekanê biḡ kêtôm tonanḡ. ¹¹ Aêac abeḡi Isak ḡêḡam eḡ e ḡêmoa teḡ. ¹² Eḡ kêkôc ôliḡbôm atomḡeḡ ma êsêagêc sêḡôm ḡêḡ ḡajam me sec teḡ atom tagenḡ, ma Anôtô kêsôm ḡêdêḡ Rebeka gebe “ḡacsêḡa oc ênam sakiḡ ḡac sauiḡ.” Biḡ tonanḡ ḡêwa sa gebe Anôtô gebe êḡḡôm biḡ, taḡ eḡ tau taê kêka naḡḡeḡ, ḡanô êsa ma êjaliḡ ḡac teḡ sa êtui ênê kolenḡ ḡajamḡa atom, êtui kêkalem eḡḡageq. ¹³ Kêtôm biḡ, taḡ teto ḡêc naḡ gebe “Aê têtac ḡêwiḡ Jakob ma têtac gedec Esau.”

¹⁴ Galoc oc tasôm biḡ amboac ondoci. Anôtô kêsa lêḡ ḡeome. Masigoc, amboac tonanḡ atom. ¹⁵ Eḡ kêsôm ḡêdêḡ Mose gebe “Aê taêc walô ḡac, taḡ gabe taêc walô eḡ naḡ, to taêc labu ḡac, taḡ gabe taêc labu eḡ naḡ.” ¹⁶ Amboac tonanḡ Anôtô kêjaliḡ aêac sa, ḡam kêsêḡ aêacnêḡ taêḡ ḡêḡam to nêḡ lêḡ atom, kêsêḡ Anôtônê taê walônḡeḡ. ¹⁷ Teto biḡ ḡêc gebe Anôtô kêsôm ḡêdêḡ Parao gebe “Aê kakêḡ aôm kôtu kiḡ gebe jawa ḡoc ḡaclai sa êḡi aôm e ḡoc ḡaê ḡawae êsa êtôm nom samucḡeḡ êna.” ¹⁸ Amboac tonanḡ Anôtô embe têtac teḡ, ḡo taê walô lau ma embe têtac teḡ, oc êḡḡôm launêḡ ḡalêlôm ḡadani êsa.

Anôtônê têtac ḡandanḡ to né taê walô

19 Talic, go ôsôm biñ tonec gebe “Embe amboac tonañ, go Anôtô êmbu aêac êtu asagenña. Asa êtôm gebe enserj ênê biñ, tañ taê gêjam kêtú têtñ nanj.” 20 Aôm asa tec otoc taôm sa ma ôjô Anôtônê biñ amboac tonañ. Ku teñ oc êsôm êndênj awê kêpac ku taunja gebe “Aôm kôpac aê lanôc amboac tonec kêtú asagenña,” oc êsôm me. 21 Awê-kêlêsob-kuwagao nanj kêtú nomku tau nãtauo atom me. Eñ kêtôm gebe êkôc nomlêsob tagenj ma êngôm ñamakenj êtu ku tolanjô gêñ ñajam êsêpña ma ñamakenj êtu ku ñaôma gêñ sec êsêpña. 22 Anôtô amboac tonañ. Eñ gebe êtôc nê têtac ñandanj ênêc awê ma gebe êwa nê ñaclai sa. Mago enj gê êsêac, tañ têtac ñandanj kêpi êsêac gebe enserj êsêac su nanj, nêñ biñ têtñ. 23 Ma enj gebe êwa nê ñawasi tolêlôm-tolêlôm sa amboac tonañ. Ewa sa êpi lau, tañ taê walô to kêmasañ êsêac kwananjenj gebe sêwê kainj ênê ñawasi. 24 Eñ ñêkalem aêac anja lau Juda nêñ tonñagenj atom, kêkalem aêac anja lau samuc nêñ têtñja gêwiñ amboac tonanjenj. 25 Biñ tonañ enj kêsôm gêc Hoseanê buku gebe

“Aê oc jakalem lau, tañ têtú aênjoc atom nanj,
gebe têtú ñoc lau,

ma êsêac, tañ têtac gêwiñ êsêac atom nanj,
têtú ñoc gêñ têtac êwiñ ñanôña.

26 Ma anja gamênj, tañ Anôtô kêsôm gêdênj êsêac gebe
‘Aênjoc lau amac atom’ nanj,

oc sêsam êsêac gebe ‘Anôtô mata jali nê latui.’ ”

27 Jesaia gêmôêc kêpi Israel gebe

“Israel latui embe taêsam ñanô têtôm ganjac gwêcña,
nanj Anôtô oc ênam ñagêdôgenj sa,

28 gebe Apômtau oc ênac dabinj nê biñ

ma êngôm ñanô êsa anja nom ñagamênj samob êkajagenj”

29 Biñ tonañ kêtôm biñ, tañ Jesaia kêsôm kwananjenj gebe

“Lau sinj undambêña nêñ Apômtau embe endec aêacnênj ñawê
ñagêdô sêmoa atom,

oc tatôm Sodom to sêlic aêac amboac Gomora.”

Lau Israel to ñawae ñajam ñabinj

30 Aêac oc tasôm biñ ondoc. Tasôm tonec gebe Anôtô kêmasañ lau samuc, tañ sêsôm lêñ sêmansañ biñ êndênj Anôtônja atom nanj, nêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdênj kêtú sêkênj gêwiñña. 31 Ma Israel, tañ têtadaguc biñsu gebe sêmansañ nêñ biñ êndênj Anôtô nanj, têtap biñsu ñanô sa atom. 32 Têtap sa atom nanj ñam kêsêp asagenj. Êsêac sêkênj gêwiñ atom, êsêac taênj kêka taunj nêñ kolenjenj. Êsêac dêdinj enj kainj kêpi poc dêdinj enj kainj êpiña, 33 kêtôm teto gêc gebe

“Alic acgom, aê jatoc poc teñ lau dêdinj enj kainj êpiña
to pocsêga teñ êngôm lau têtac êmbôli aucña naênjgônj Sion.

Ma ñac, tañ kékêñ gêwiñ poc tonañ, oc ênaña, atom.”

10

¹ O lasitêwaac, aê taêc kêka tonoc ñalêlôm samucgen ma kateñ mec gêdêñ Anôtô kêtú êsêacña gebe ênam êsêac kêsi. ² Aê gabe jawa êsêacnêñ biñ sa gebe sêgôm Anôtônê biñ topalêgen, mago sêgôm tokauc atom. ³ Êsêac sêjam kauc Anôtônê lêñ êmansañ ñamalacnêñ biñña, tec sêsôm tauñ nêñ lêñ ma sêsô Anôtônê lêñ êmansañ êsêacnêñ biñña ñalabu atom. ⁴ Ñam gebe Biñsu mênğêjac pep gêdêñ Kilisi, gebe Anôtô taugen tec êmansañ lau, tañ sêkêñ gêwiñ nañ, nêñ biñ.

Anôtô gebe ênam ñamalac samob kêsi

⁵ Mose keto gebe biñsu kêtôm gebe êmansañ ñamalacnêñ biñ êndêñ Anôtô ma kêsôm gebe “Ñac tañ êngôm ñanô êsa nañ, oc êngôñ mata jali.” ⁶ Mago ñac, tañ Anôtô kêmasañ ênê biñ nañ, kêtú kékêñ gêwiñña nañ, êsôm ênêc nê ñalêlômgen gebe “Asa oc êpi undambê ana,” nec atom. Biñ tonañ ñam gebe êkôc Kilisi êsêp nom êmêñ. ⁷ Me êsôm tonec gebe “Asa oc asêp lamboam êna,” nec atom. Biñ tonañ ñam gebe êkôc Kilisi anğa ñacmatênêñ êpi êmêñ. ⁸ Biñ tau amboac tonec gebe “Anôtônê biñ wacgêc aôm ñagala, gêc aôm awamsuñ to nêñ ñalêlôm.” Biñ takêñ gêwiñña tau tonañ, tec tajañ mêtê kêpi. ⁹ Embe awamsuñ ôsôm Jesu lasê gebe eñ Apômtau, ma embe nêñ ñalêlôm ôkêñ êwiñ gebe Anôtô gêñu eñ sa anğa ñacmatênêñ, nañ Anôtô oc ênam aôm kêsi. ¹⁰ Embe nêñ ñalêlôm takêñ êwiñ, go Anôtô êmansañ aêacnêñ biñ e êlic aêac tatu lau gêdêñ. Embe awensuñ tasôm biñ lasê, go Anôtô ênam aêac kêsi. ¹¹ Teto biñ gêc gebe “Ñac tañ kékêñ gêwiñ eñ nañ, oc ênaña atom.” ¹² Juda to lau samuc têtôm taungen. Êsêac samob nêñ Apômtau tagen. Eñ ñac tolêlôm kêtôm gebe êmoasiñ lau samob, nañ awenğêjac eñ nañ, ¹³ gebe “Apômtau ênam lau samob, tañ awenğêjac ênac ênê ñaê nañ kêsi.”

¹⁴ Lau embe sêkêñ êwiñ ñac tau atom, oc awenğêjac ênac eñ amboac ondóc. Embe sêñô ênê biñ atom, oc sêkêñ êwiñ amboac ondóc. Embe sênam mêtê êsêac atom, ma oc sêñô amboac ondóc. ¹⁵ Ma Anôtô embe êsakiñ jaenwaga atom, oc sênam mêtê amboac ondóc. Kêtôm teto gêc gebe “Op, lau tañ sêsôm ñawae ñajam lasê nañ, eñkaiñ ñakicsêa ñajamanô.” ¹⁶ Mago samob sêñô ñawae ñajam tau ma sêkôc sa atom gebe Jesaia kêsôm gebe “O Apômtau, asa kékêñ gêwiñ jaen, tañ aêac akêñ nañ.” ¹⁷ Amboac tonañ takêñ gêwiñ ñam kêsêp tañô jaen. Tañô jaen ñam kêsêp sêsôm Kilisinê biñ lasê.

¹⁸ Ma gabe jatu kênac gebe Êsêac sêñô ñawae ñajam atom me. Masi, sêñôgac, gebe teto gêc gebe

“Aweñ ñaonda kêsa gêjam nom ñagamêñ samob auc,
ma êsêacnêñ biñ gelom-gelom e gêdêñ nom ñamadiñ.”

¹⁹ Jatu kênac êtiam gebe Israel oc sêjala me masi. Sêjalagac.
Andanğen Mose kêsôm gebe

“Aê jakêñ amac anam lêmuñ êsêac, tañ têtü laum teñ atom
tagen,

ma jañgôm amac têtmtac êmbôli auc êndêñ lau-kauc-masiwaga
nañ.”

²⁰ Ma Jesaia kêsôm gêc awêgen gebe

“Lau tañ sêsôm aê atom nañ, têtap aê sa,

ma gaoc tauc lasê gêdêñ êsêac, tañ têtü kênac aê atom nañ.”

²¹ Go kêsôm tonec kêpi Israel gebe “Gajac kajo lau tañenpêc to
aweñ olaboa kêtôm bêcgen elêmê.”

11

Anôtô taê walô lau Israel

¹ Ma galoc jatu kênac acgom gebe Anôtô oc kêtin nê lau su
me masi. Masigoc, amboac tonañ atom. Aê tauc nec Israel teñ
añga Abrahamnê ñawê ma Benjaminsnê gôlôac. ² Anôtô kêtin
nê lau, tañ kêjaliñ êsêac sa kwananğen nañ, su atom. Amac
ajala biñ, tañ teto kêpi Elia nañ, me masi. Eñ gêbu Israel gêdêñ
Anôtô ma kêsôm gebe ³ “O Apômtau, êsêac sêjac nêmm propete
êndu ma sesen aômnmê altar su e gêjac aê taucgen sa, ma galoc
dêdib aê sêmoa sebe sênac aê êndu amboac tonanğen.” ⁴ Ma
Anôtônê biñ ondoc gêjô Elia awa. Biñ tonec gebe “Aê kajalin
ñoc lau 7,000 sa tec sêmoa, lau tonañ sêpôn aenğduc gêdêñ Bal
atom.” ⁵ Ma têt galocña ñabiñ kêtôm tonañ. Lau ñagêdô
gacgen sêmoa, nañ kêtôm Anôtô kêjaliñ êsêac sa kêtü nê taê
walô êsêacña. ⁶ Anôtô embe taê walô êsêac, go nêñ kolen ênam
êsêac sa êtiam atom. Kolen embe ênam êsêac sa, go ênê moasin
tau êtu moasin ñanô atom.

⁷ Ma galoc amboac ondoc. Gêñ tañ Israel sêsôm nañ, têtap sa
atom. Lau tañ Anôtô kêjaliñ êsêac sa nañ, taunğen tec têtap sa,
ma êsêac ñagêdô nêñ ñalêlôm ñajaña kêsa. ⁸ Kêtôm biñ, tañ teto
gêc nañ gebe

“Anôtô gêgôm êsêacnêñ kauc ñawapac kêsa
e matenjanô sêlic gêñ atom

to tañensuñ sêñô biñ atom, tec sêmoa ñapan e mênğêdêñ galoc.”

⁹ Ma Dawid kêsôm gebe

“Êsêacnêñ moasin sêniñña êtu nêñ lakô to nêñ uc
ma êtu nêñ lip ênac êsêacña to nêñ ñagêjô sec.

¹⁰ Ôkêñ êsêac matenjanô êtu kanuc e sêlic gamêñ atom,
ma dêmômêntêkwa êwa lip enden tönğen.”

Anôtô gêjam lau samuc kêsi

¹¹ Amboac tonañ jatu kênac acgom. Êsêac dêdij enkainj gebe sêu taunj sênanjaña me. Masigoc, amboac tonañ atom. Êsêac sêgêli binj, tec kêtü moasinj gêjam lau samuc kêsî. Binj tonañ epeñ lau Israel nêñ ñalêlôm e sênam lêmuñ lau samuc. ¹² Êsêac sêgêli binj, tec kêtü moasinj gêdêñ lau nomña samob, ma êsêac têtôm Anôtônê mêtê atom, tec kêtü moasinj gêdêñ lau samuc. Ma embe êsêac tomalagenj sêmansañ Anôtônê binj, oc moasinj êlêlêc su ñêngeñ êndêñ ñamalac samob.

¹³ Aê jasôm ñoc binj êndêñ amac lau samuc gebe Aê tec katu lau samuc nêñ jaenwaga ma jalambinj ñoc sakinj tonañ gebe ñajamanô. ¹⁴ Aê taêc kêka gebe jakêñ ñoc lau sênam lêmuñ amac e janam esêacnêñ ñagêdô kêsî. ¹⁵ Anôtô kêtinj êsêac su, tec gê wama ñamalac nomña samob. Ma Anôtô embe êkôc êsêac sa, oc êtôm ñacmatê sêndi sa sêmoa maten jali. ¹⁶ Embe tapac polom ma takêñ polom ñamataña êndêñ Anôtô, go polom samucgeñ êtu ênê amboac tonañ. Ma embe ka ñawakac êtu Anôtônê, go ka ñalaka êtu ênê amboac tonañ.

¹⁷ Katêkwianô ñalaka ñagêdô Anôtô kêsapu su ma jakêkôc katêkwibôm ñalaka jagêjam jaba. Amac lau samuc atôm katêkwibôm ñalaka tec galoc awê kainj ñalêsi, tañ katêkwianô ñawakac kêkêñ nanj. ¹⁸ Amboac tonañ otoc taôm sa êndêñ ñalaka, tañ sêsapu su nanj atom. Embe otoc taôm sa, go taêm ênam taôm gebe aôm gôlôm ñawakac atom, ñawakac gêlôm aôm.

¹⁹ Moae ôsôm gebe “Sêsapu ñalaka tônê su gebe sênam jaba aê jajô.” ²⁰ Binjanô, êsêac sêkêñ gêwiñ atom, tec sêsapu êsêac su. Ma aôm kôkêñ gêwiñ, tec kôkô êsêac malenj. Amboac tonañ taêm ênam binj otoc taôm saña atom, ôtêc taôm. ²¹ Anôtô embe taê labu ka tau ñalaka atom, oc taê labu aôm atom amboac tonanjenj. ²² Amboac tonañ matam êsap Anôtônê moasinj to nê ñajaña. Êsêac tañ têtü sec nanj, têtap ñajaña sa. Mago aôm kôtap moasinj sa. Embe ômoa ênê moasinj ñalêlôm, oc êmoasinj aôm. Embe masi, oc êsapu aôm su amboac tonañ. ²³ Ma lau Israel embe sêwi nêñ sêkêñ gêwiñ atomña sinj, Anôtô oc êkêñ êsêac nasêkô malenj tau êtiam. ²⁴ Amac lau samuc atôm katêkwibôm ñalaka, tañ sêsapu su ma sêjam jaba amac api katêkwianô, nanj kêtü amacnêm ñamôkê kwananjenj atom. Ma Anôtô embe êkêñ katêkwianô tau ñalaka tonañ, tañ kêsapu su nanj, sêmu sêndêñ taunj ñamôkê, oc êngôm ñagaô êlêlêc.

Anôtô taê walô lau samob

²⁵ O lasitêwaac, aê gabe amac anam kauc binj ñalêlômña tonec atom, gebe akêli taôm êtu taôm nêñ kaucña atom. Binj amboac tonec gebe Israelnêñ ñagêdo nêñ ñalêlôm ñajaña kêsâ ênêc e lau samuc samob tomalagenj sêsô Anôtônê gamênj sêna

su acgom, ²⁶ go Anôtô ênam Israel samob kêsi amboac tonan, kêtôm teto gêc gebe

“Kêsiwaga oc mênêsa anga Sion ma ênam Jakobnê geo ôkwi.

²⁷ Êndênj tan jakôc êsêacnênj sec su nan, jamoatinj noc poac tonec êndênj êsêac.”

²⁸ Lau Israel sêkôc njawae njam sa atom, tec têtû Anôtônê njaco kêtû amacnja. Mago Anôtô kêjalinj êsêac sa su, tec têtû ênê lau têtac gêwinj êsêacnja kêtû abeninja. ²⁹ Binj tonec kêtû tônj gebe Anôtô ênam nê moasinj to kalem ôkwi atom. ³⁰ Gêmunjenj amac lau samuc tanjempêc gêdênj Anôtô, ma galoc lau Israel nênj tanjnpêc tec kêkênj Anôtô taê walô amac. ³¹ Êsêac amboac tonan. Galoc êsêac tanjnpêc kêtû Anôtô taê walô amacnja ma êsêacnênj tanjnpêc oc êkênj Anôtô taê walô êsêac ôwinj amboac tonanjenj, ³² gebe Anôtô kêkênj tanjnpêc kêkôninj njamalac samob tônj, gebe taê walô êsêac samobnja.

³³ Ojae, Anôtô enj njac moasinj tolêlôm-tolêlômngoc. Kauc mêtênja to kauc êjala gênjnja njamsêga enjgoc. Asa oc êwa ênê mêtôc njam sa, ma asa oc êkip ênê lênj njam sa.

³⁴ “Asa kêjala Apômtaunê taê gêjam ma asa kêtû ênê njac-êwa-binj-sawaga.

³⁵ Me asa kêkênj gênj tenj gêdênj enj kwananjenj, tec galoc gebe êkôc nê gênj njagêjô.”

³⁶ Enj kêkênj to kêpuc gênj samob tônj gêmoa ma gênj samob tonan naj kepenj enjenj. Njawasi êndênj enj endenj tônjenj. Binjanô.

12

Tasa nêj lênj toKillsigenj

¹ O lasitêwaac, aê jalênj binj amac êtu Anôtônê taê walônja gebe akênj ôlim êtu da mata jali to dabunj êndênj Anôtô naêlic ênac mataanô njam. Amacnêm sakinj tokauc njam tau tonan. ² Asa nêm lênj atôm lau nom tonecnja nênj atom. Anam taôm ôkwi e nêm njalêlôm êtu wakuc gebe nêm kauc êsa êpi Anôtônê binj, tanj gebe êngôm njanô êsanja nan, e ajala gênj njam to gênj, tanj gêjac Anôtô mataanô njamnja nan, ma gênj tanj Anôtô gêjac dabinj.

³ Anôtô kêkênj moasinj gêdênj aê, tec jasôm êndênj amac samob êndênj-êndênjenj gebe Akêli taôm êlêlêc su atom. Taêm ênam nêm gênj njanênjenj êtôm nêm akênj gêwinj njadônj, tanj Anôtô gêjac sam gêdênj amac gêdênj-gêdênjenj nan. ⁴ Aêac ôlinj njagênjlêlôm taêsam gêc kêtômgenj ma ôlinj njagênj tonan samob sêwê kainj kôm gêdênj-gêdênjenj nan. ⁵ Ma aêac amboac tonan. Aêac lau taêsam, mago Kilisi gêbinj aêac tônj tatu ôli tagenj, mago ôli tagenj tau njagênjlêlôm gêdênj-gêdênjenj. ⁶ Anôtô kêmoasinj aêae njam moasinj tokainj-tokainj. Embe tatap moasinj daoc binj lasênja

sa, go tanam kôm tau êtôm nêj takêj gêwiñ ñadôj. ⁷ Embe tatap moasin sakinña sa, go tanam sakinj. Embe tatap moasin tandôj lauña sa, go tandôj lau. ⁸ Ñac teñ embe êlêj biñ lau, go êngôm ñapep. Teñ embe êkêj to ênac sam gêj êndêj lau, go êngôm tonê ñalêlôm makengeñ. Teñ embe êtu gejobwaga, go ejop nê gêj topalêgeñ. Teñ embe taê wald lau, go êngôm totêtac wapigeñ.

Lau buña nêj lêj ñagôliñ

⁹ Têmtac êwiñ taôm totêmtac makengeñ. Akêj kisa êndêj sec ma asap ñajam tôj. ¹⁰ Têmtac êwiñ taôm lasitêwarija êmbiñ amac tôj ma atoc taôm sa êjô taugenj. ¹¹ Anam nêj kôm samob ñadôb, anam tokam-tokam atom. Ñalau êkac amac ñanôgeñ, ec anam sakinj êndêj Apômtau. ¹² Akêj matem to têmtac ñajamgeñ. Aôc gêjwapac totêmtac êpa sugenj, ma atenj mec ansin sugenj. ¹³ Anôtônê lau embe sêpô lêna taun, go anam êsêac sa. Anjôm ja lau topalêgeñ.

¹⁴ Anam mec lau, tañ sêjanda amac nañ, apuc boa êsêac atom, anam mecgeñ. ¹⁵ Têmtac ñajam awiñ lau, tañ têtac ñajam nañ, ma atañ awiñ lau, tañ têtanj nañ. ¹⁶ Taêm ênam nêj gêj êpi tagenj awiñ taôm ñajamgeñ. Taêm ênam gêj towaegenj atom, ansunj taôm êndêj lau ñaôma êwiñ. Akêli taôm êtu nêj kaucña atom. ¹⁷ Akêj sec êjô sec atom. Gêj tañ ñamalac samob sêlic ñajam nañ, taêm ênam ñapep. ¹⁸ Amac taôm ênsaê, embe alic êtôm, go amoa awiñ lau samob tobiñmalôgeñ. ¹⁹ O lauace, taôm akac kamocgôc atom. Aliñ su êndêj Anôtônê têtac ñandanj êna êtôm teto gêc gebe “Aê oc jakac kamocgôc to jakêj ñagêjô. Apômtaunê biñ tau tonanj.” ²⁰ Mago “embe mo êjô nêj soñ-soñ, nañ ôkêj enj êniñ ma embe bu êjô enj, nañ ôkêj enj ênôm. Ôngôm amboac tonanj, ec enj maja sinj tagenj.” ²¹ Sec êku aôm tulu atom, ôkêj ñajam êku sec tulu.

13

Tañem wamu endenj gôliñwaga

¹ Lau samob sêsô nêj gôliñwaga ñalabu, gebe gôliñwaga taun sêkêj taun atom, Anôtô kêkêj êsêac. Anôtô kêtü gôliñwaga, tañ sêmoa nañ, nêj ñamôkê. ² Amboac tonanj ñac teñ embe enenj gôliñwaganêj biñ, oc êkô Anôtônê ñagôliñ auc. Ma êsêac, tañ sêkô ñagôliñ auc nañ, têtap Anôtônê mêtôc sa. ³ Lau tañ sêsa nêj lêj ñajam nañ, têtêc gôliñwaga atom, lau tañ sêgôm sec nanjenj, tec oc têtêc. Aôm embe têmtac êwiñ gebe ôtêc gôliñwaga atom, nañ ôngôm nêj gêj ñajamgeñ, go gôliñwaga awa êôc aôm. ⁴ Ñac tau kêtü Anôtônê sakinwaga, gebe ejop aôm ômoa ñajamña. Embe ôngôm sec, oc ôtêc taôm, gebe enj gêôc nê sinj ñaômagenj atom. Enj kêtü Anôtônê sakinwaga ma gêgôm ênê têtac ñandanj

ɲanô kêsa kêpi ɲac, taɲ gêgôm sec naɲ. ⁵ Amboac tonanɲ asô gôliɲwaga ɲalabumanɲ, tagenɲ asô ɲalabu êtu atêc Anôtônê têtac ɲandanɲagenɲ atom, asô ɲalabu êtu nêɲ ɲalêlôm êkac amacɲa êwiɲ. ⁶ Kêtu tonanɲa akêɲ takis êndêɲ gôliɲwaga gebe sêjam kôm tonanɲ tec têtu Anôtônê sakiɲwaga. ⁷ Launêɲ tôp, taɲ gêc amacɲa naɲ anac. Akêɲ takis êndêɲ ɲac takisɲa to anam ôli gôliɲwaganêɲ takis ɲagêdô amboac tonanɲ. Asô nêɲ laumata ɲalabu tô atoc lau towaenɲ sa.

Biɲ têtac gêwiɲ launɲa

⁸ Ajop taôm gebe aɲgôm tôp atom. Tôp tagenɲ tonec ênêc amacɲa gebe akêɲ têtac gêwiɲ elom tau. ɲac taɲ têtac gêwiɲ nê lau jabanɲ enɲ naɲ, gêgôm biɲsu ɲanô kêsa. ⁹ Biɲsu tonec ɲai gebe “Ôɲgôm gêɲ mockaiɲo to mockaiɲɲa atom, ônac ɲamalac êndu atom, ônam genɲenɲ atom, matam katu gêɲ atom,” to biɲsu ɲalô ɲagêdô samob, naɲ ɲalô tonec kêkatoɲ sa gebe “Têtac êwiɲ nêɲ lau wachanɲ aôm amboac têtac gêwiɲ taôm.” ¹⁰ ɲac taɲ têtac gêwiɲ nê lau jabanɲ enɲa naɲ, êɲgôm êsêac sec atom. Amboac tonanɲ embe têtac êwiɲ lau, go danɲgôm biɲsu samob ɲanô êsa.

Kilisinê bec kêdabiɲ

¹¹ Aɲgôm genɲ tonanɲ gebe ajala noc taugac. Aêc bêc kêtôm, galoc noc andi saɲa mênkêsagac. Gêdêɲ taɲ takôc takêɲ gêwiɲ sa naɲ, Anôtônê moasiɲ ênam aêac kêsiɲa gêc ɲasawa ec baliɲ mago galoc mênkêdabiɲgac. ¹² Gêbêcauc gêbacnê ma geleɲmatagac. Amboac tonanɲ takwalec koleɲ ɲakesecɲa su ma daja laukasap ɲawêɲa sa. ¹³ Aêac tasa nêɲ lêɲ ɲapep amboac lau, taɲ sêsêlêɲ gêdêɲ ocsalôgenɲ naɲ. Taniɲ lasamboa atom to tanôm anaboa atom, danɲgôm gêɲ mockaiɲo to mockaiɲɲa atom ma materɲ danɲguchoa atom, takêɲ kisa êndêɲ lau to tanam lêmuɲ êsêacboa atom. ¹⁴ Asô Apômtau Jesu Kilisi sa êtu nêɲ ɲakwê ma amoasiɲ ôlim ɲapep, tagenɲ ajop taôm êndêɲ têtac ɲakalac.

14

Amêtôc lasitêwai atom

¹ ɲac tenɲ embe êkêɲ êwiɲ lêna-lêna, naɲ akôc enɲ sa êwiɲ amac, mago alênsônɲ enɲ ɲa biɲ tokaiɲ-tokaiɲ atom. ² ɲac taɲ kêkêɲ gêwiɲ ɲajaɲa naɲ, tec genɲ gwada to gêɲ samob. Tagenɲ ɲac, taɲ kêkêɲ gêwiɲ lêna-lêna naɲ, genɲ genɲ gagagenɲ. ³ ɲac taɲ genɲ gwada naɲ, êmbu ɲac, taɲ gedec gwada naɲ atom. Ma ɲac, taɲ genɲ gêɲ gagagenɲ naɲ, êmêtôc ɲac, taɲ genɲ gêɲ ɲagêdô samob naɲ atom, gebe Anôtô kêkôc enɲ sêɲac. ⁴ Aôm asa, tec gobe ômêtôc ɲac tenɲ nê sakiɲwaganê biɲ. Enɲ tau nê ɲatau oc

êjac enj sa êkô, me êkêj enj êku sa. Enj oc êkô gebe ênê Njatau njajaŋa gêmoa, tec oc êjac enj sa êkôgenj.

⁵ Njac tenj ketoc bêc tenj sa kêlêlêc njagêdô su, ma njac tenj ketoc bêc samob sa kêtôm taugenj. Agêc lulugenj sêkêj êwiŋ nêj biŋ tau ma sêsap tôjmaŋ. ⁶ Njac taŋ ketoc bêc njagêdô sa naŋ, gêgôm kêtu Apômtau ŋa, ma njac, taŋ genj gêj njagêdô samob naŋ, gêgôm kêtu Apômtauŋa, gebe gêjam danje gêdêj Anôtô gêwiŋ. Ma njac, taŋ genj gêj njagêdô samob atom naŋ, genj gêj atom kêtu Apômtauŋa ma gêjam danje Anôtô, ⁷ gebe aêacnêj tenj gêmoa mata jali kêtu tauŋagenj atom, ma tenj gêmac êndu kêtu tauŋa atom amboac tonanjenj. ⁸ Aêac embe tamoa materj jali, go tamoa êtu Apômtauŋa, ma embe tamac êndu, go tamac êndu êtu Apômtauŋa. Amboac tonanj tamoa materj jali me tamac êndu, oc tatu Apômtaunê gêŋgenj. ⁹ Kêtu biŋ amboac tonanŋa Kilisi gêmac êndu to gêmoa mata jali gebe êtu njacmatê to lau materj jali nêj Apômtau.

¹⁰ Aôm kômêtôc lasimnê biŋ kêtu asagenŋa. Ma aôm tenj tonec gôbu lasim kêtu asagenŋa, gebe aêac samob oc takô Anôtônê lêpôj njanêmaŋ, ¹¹ êtôm teto gêc gebe

“Apômtau kêsôm gebe Aê tec gêŋgônj matoc jali biŋnanô.

Amboac tonanj njamalac samob sêpôj aenjduc êndêj aê, ma awenj samob êôc aê Anôtô.”

¹² Amboac tonanj aêac samob tonec oc dawa tauŋ nêj lêj njam sa êndêjêndêjenj êndêj Anôtô.

Talênsôj lasitêwai atom

¹³ Amboac tonanj tamêtôc lasitêwai êtiam atom, ma asôm êtu tôj gebe êlênsôj to atim nêj lasitêwai êtiam atom amboac tonanjenj. ¹⁴ Apômtau Jesu gêbiŋ aê tôj, tec galic ma kajala kêtu tôj gebe gêj tonanj njai samob njaterj tau sec atom. Ma njac tenj embe taê ênam gêj tenj gebe sec, oc êtu sec êndêj enj.

¹⁵ Aôm embe ôniŋ gêj, taŋ êlênsôj lasimnê njalêlôm naŋ, oc ôsa nêj lêj totêmtac gêwiŋgenj êtiam atom. Kilisi gêmac êndu kêtu lasimna, tec onsenj enj su ŋa nêj gêj taniŋna atom. ¹⁶ Amboac tonanj ajop nêj gêj njam gebe lau sêsôm biŋ alôb-alôb êpi atom. ¹⁷ Anôtônê gamêj njam kêsêp sêniŋ to sênom gêjna atom. Njam tau tonec gebe Njalau Dabuŋ kêkêj biŋgêdêj to biŋmalô ma têtac njam mêjgêjam auc. ¹⁸ Njac taŋ ênam sakiŋ Kilisi ŋa lêj amboac tonanj naŋ, ênac Anôtô mataanô njam to njamalac tetoc enj sa. ¹⁹ Amboac tonanj tapenj biŋ, taŋ êmboa biŋmalô sa to biŋ, taŋ ênam aêac sa gebe tapuc lasitêwai tôj. ²⁰ Onsenj Anôtônê kôm su ŋa gêj taniŋna atom. Gêj samob njamgenj, mago nêj gêj taniŋna embe êlênsôj njac tenj nê njalêlôm, naŋ ôwi siŋ ma ôlic amboac gêj sec. ²¹ Lasim embe êlic aôm ôniŋ bôc me ônom wain me gêj tenj e êlênsôj ênê njalêlôm naŋ, ondec

ênêcɲa, go ɲajam. ²² Biɲ taɲ aôm kôkêɲ gêwiɲ naɲ, ênêc aôm to Anôtôɲagenɲ. Aê aoc êôc ɲac, taɲ kêsaê nê lêɲ e gêlic kêtôm ma kêsa lêɲ tau tonê ɲalêlôm makenɲenɲ. ²³ Mago ɲac teɲ embe êniɲ gêɲ totêtac lulugenɲ, oc Anôtô êmêtôc eɲ, gebe gêgôm gêɲ tau tonê kêkêɲ gêwiɲenɲ atom. Gêɲ samob, taɲ ɲam jakêsêp takêɲ gêwiɲ atom naɲ tau sec.

15

Tamoasiɲ taunɲenɲ atom, tamoasiɲ lau meɲbaɲ aêacɲa êwiɲ

¹ Kôm teɲ gêjac aêac lau, taɲ takêɲ gêwiɲ ɲajaɲa naɲ, ɲawae gebe tamoasiɲ taunɲenɲ atom, daôc lau palê-palê nêɲ gêɲwapac dawinɲanɲ. ² Aêac samob êndêɲ-êndêɲenɲenɲ tamoasiɲ lau mênbaɲ aêac gebe damboa êsêac sa e sêmoa ɲajam, ³ gebe Kilisi kêmoasiɲ tau atom amboac tonanɲenɲ, kêtôm teto gêc gebe “Lau taɲ sêmbu aôm naɲ, nêɲ biɲ sêmbuɲa mênkêpi aêgenɲ.” ⁴ Biɲ samob, taɲ gêmunɲenɲ teto naɲ, teto gebe êndôn gêacɲa, gebe daôc gêɲwapac totêtac êpa sugenɲ ma biɲ, taɲ teto gêc naɲ, êpuc aêac tôɲ e êkêɲ aêac takêɲ materɲ Anôtô. ⁵ Anôtô taɲ kêpuc amac tôɲ aôc gêɲwapac totêtac kêpa sugenɲ ma amoa totêtac malôgenɲ naɲ, êkêɲ amac taêm ênam nêɲ biɲ êpi tagenɲ andanɲguc Kilisi Jesu nê Iênɲenɲ, ⁶ gebe amac samob têtac tagenɲ atoc aêacnêɲ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô sa ɲa awem tagenɲ.

ɲawae ɲajam gêjac lau Juda to lau samuc ɲawae kêtômgenɲ

⁷ Amboac tonanɲ akôc taôm sa êtôm Kilisi tau kêkôc amac sa, gebe anɲôm Anôtônê ɲawasi êsa. ⁸ Aê jasôm ɲoc biɲ tonec gebe Kilisi gêmêɲ kêtú lau Juda nêɲ sakiɲwaga gebe êwaka Anôtô sa, gebe eɲ ɲac biɲɲanônɲa ma êɲgôm biɲ, taɲ Anôtô gêjac mata gêdêɲ êsêac abenɲi naɲ, êtu anô. ⁹ Ma eɲ gêmêɲ kêtú sakiɲwaga gebe lau samuc tetoc Anôtô sa êtu taê walô êsêacɲa. Kêtôm teto gêc gebe

“Amboac tonanɲ aê aoc êôc aôm jamoa lau samuc ɲalêlôm, ma janɲa wê êpi nêɲ ɲaê.”

¹⁰ Ma kêsôm biɲ teɲ gêwiɲ gebe

“Amac lau samuc têtac ɲajam êsa awiɲ ênê lau.”

¹¹ Ma biɲ teɲ gêc gebe

“Amac lau samuc samob alambinɲ Apômtau, ma tentenɲlatu samob sêlanem eɲ.”

¹² Ma Jesaia kêsôm nê biɲ tonec gebe

“Isainê ɲawakac oc êlêc sa,

ma ɲac, taɲ mênêsa naɲ, oc ênam gôlinɲ lau samuc, ma lau samuc oc sêkêɲ materɲ eɲ.”

¹³ Anôtô taɲ kêtú aêac takêɲ materɲ ɲamôkê naɲ, êkêɲ amac akêɲ êwiɲ ɲajaɲa e têtac ɲajam to biɲmalô ênam amac auc

samucgeŋ, gebe Njalau Dabuŋ êpuc amac tôŋ ma akêŋ matem anac ŋawaegeŋ.

Paulu têtac ŋajam kêtû nê kôm jaerŋwagaŋa

14 O ŋoc lasitêwaac, aê kajaJa kêtû tôŋ gebe gabêjam gêjam nêŋ ŋalêlôm auc ma ajala gêŋ samob tomalageŋ ma atôm gebe alêŋ biŋ taôm ŋaŋêŋgeŋ. 15 Mago kato biŋ tonan ŋalô ŋagêdô ec ŋajaŋa gêdêŋ amac, gebe japuc nêŋ ŋalêlôm tôŋ taêm ênam biŋ tau êtiam. Aê kato ŋalô tau gebe Anôtô kêkêŋ moasiŋ gêdêŋ aê, 16 ma kêkêŋ aê katu Kilisi Jesu nê sakiŋwaga gebe janam kôm êpi lau samuc amboac dabuŋwaga ten, taŋ gêjam Anôtônê ŋawae ŋajam ŋasakiŋ dabuŋ gebe Njalau Dabuŋ êkalem lau samuc têtû Anôtônê gêŋ e têtû da dabuŋ ênac Anôtô mataanô ŋajamŋa. 17 Kilisi Jesu gêbiŋ aê tôŋ, tec ôlic kêpi kêtû kômŋa gebe gajam kêtû Anôtônê. 18 Aê katêc tauc, tec jasôm biŋ ten atom, biŋ tageŋ, taŋ Kilisi kêkêŋ gebe jaŋgôm e lau samuc taŋeŋ wamu Anôtô nan. Aê gajam kôm tau ŋa biŋ to lêŋ. 19 Kilisi kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ aê, tec gagôm gêŋtalô to gêŋsêga, ma Njalau Dabuŋ kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ aê amboac tonan, tec gajam mêtê Kilisinê ŋawae ŋajam tomalageŋ gajac m anŋa Jerusalem ma gajam e gaô lasê lluriki. 20 Aê têtac gêwiŋ gebe jasôm ŋawae ŋajam lasê êndêŋ lau taŋeŋsuŋ samuc Kilisinê ŋaêŋa. Aê gabe jau ŋoc demboŋ ênsac lau ten nêŋ alê mata atom. 21 Kêtôm teto gêc gebe

“Lau taŋ sêŋô eŋ ŋawae atom nan, oc sêlic eŋ, ma lau taŋeŋsuŋ samuc nan, oc sêjala eŋ.”

Paulu gebe êna Rom

22 Kôm tonan kêkô aê auc ŋapan, tec gadêŋ amac gêwac atom. 23 Kêtôm jalageŋ gajam aoc su gabe jandêŋ amac jawac, ma galoc gajac dabiŋ ŋoc kôm anŋa gamêŋ tonec sugac. 24 Amboac tonan taêc kêka gebe jalic amac êndêŋ wacjasa amacnêŋ gamêŋ êndêŋ taŋ gabe jana Spania nan. Aê jatu samuc amac ŋasawa dambê su acgom, go jakêŋ matoc gebe akêŋ aê jana gamêŋ ônê. 25 Galoc tonecgeŋ aê kasêlêŋ kapeŋ Jerusalem gebe najanam sakiŋ Anôtônê lau anŋa tônê. 26 Gôlôac dabuŋ Makedonia to Akaiaŋa sêmasaŋ kêtû tôŋ gebe sêkêŋ da ênam Anôtônê lau anŋa Jerusalem nêŋ lau ŋalêlôm sawa sa. 27 Êsêac taŋ sêmasaŋ kêtû tôŋ ma sêgôm jagêdêŋ gebe lau Jerusalemŋa nêŋ tôp gêc êsêacŋa, gebe lau samuc sêwê kaiŋ lau Jerusalemŋa nêŋ moasiŋ ŋalêlômŋa, tec gêjac lau samuc ŋawae gebe sênam lau Jerusalem ŋa sa ŋa moasiŋ olinŋa. 28 Aê jakêŋ ŋanô, taŋ êsêac sejoŋ sa nan, êsêp lau Jerusalemŋa lemeŋ to janac dabiŋ kôm tau su acgom, go jandi jasa nêŋ gamêŋŋageŋ jana Spania. 29 Aê kajalagac, embe jandêŋ amac jawac, oc jawac to Kilisinê mec tolêlôm-tolêlôm.

³⁰ O lasitêwaac, aê jateŋ amac êtu aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi to êtu Nalau Dabuŋ nê têtac gêwiŋ aêacŋa, gebe anac siŋ awiŋ aê ma atenŋ mec êndêŋ Anôtô êtu aêŋa. ³¹ Ateŋ gebe ênam aê kêsi êndêŋ lau sêkêŋ-gêwiŋatomwaga, taŋ semoa Judaia naŋ, to Anôtônê lau sêlic ŋoc sakiŋ, taŋ janam anŋa Jerusalem naŋ, ênac mateŋanô ŋajam. ³² Go Anôtô embe êlôc sa, go jandêŋ amac jawac totêtac ŋajamgeŋ ma jasê aoc su jangôŋ jawiŋ amac. ³³ Biŋmalô ŋamôkê Anôtô êwiŋ amac samob. Biŋŋanô.

16

Paulu awa gêjac lau Romŋa

¹ Aê jakêŋ lasiŋio Poibe, taŋ gêjam sakiŋ gôlôac dabuŋ Kenkreanŋa gêmoa, nê ŋawae êndêŋ amac. ² Akôc eŋ sa êtôm Anôtônê launêŋ mêtê êtu Apômtaunê ŋaêŋa. Eŋ embe êpô lêna tau êtu nê kôm me gêŋ teŋŋa, naŋ anam eŋ sa gebe awê tonanŋ gêjam lau taêsam sa ma gêjam aê sa gêwiŋ.

³ Aê aoc gêjac Priska agêc Akwila, taŋ sêjam Kilisi Jesu nê kôm sêwiŋ eŋ naŋ. ⁴ Êsêagêc tec sêjac môkê tauŋ kêtû aêŋa. Mago aê taucgeŋ gajam danŋe êsêagêc atom, gôlôac dabuŋ anŋa lau samuc nêŋ samob sêjam danŋe êsêagêc sêwiŋ. ⁵ Aê aoc gêjac gôlôac dabuŋ, taŋ sêkac sa sêmoa agêcnêŋ andu naŋ, amboac tonanŋeŋ. Aê aoc gêjac ŋoc ŋac Epainete. Ŋac tau kêtû lau sêkêŋ gêwiŋ Kilisiŋa nêŋ ŋamêc anŋa Asia ŋagamêŋ. ⁶ Aê aoc gêjac Maria. Eŋ gim tau su kêtû amacŋa. ⁷ Aê aoc gêjac Androniki agêc Junia. Êsêagêc Juda têtôm aê ma sêŋgônŋ kapoacwalô sêwiŋ aê. Aposolo sêjala êsêagêc kêtû tônŋ su, ma agêc têtû Kilisinê lau sêmuŋ aê. ⁸ Aê aoc gêjac ŋoc ŋac Ampliata, taŋ Apômtau gêbiŋ aêagêc tônŋ naŋ. ⁹ Aê aoc gêjac Urbana. Eŋ gêjam Kilisinê kôm gêwiŋ aêac. Ma aoc gêjac ŋoc ŋac Staku gêwiŋ. ¹⁰ Aê aoc gêjac Apele, taŋ kêsap Kllisi tônŋ ŋaŋêŋgeŋ naŋ. Aê aoc gêjac Aristobulunê gôlôac. ¹¹ Aê aoc gêjac Herodion, taŋ aêagêcma ŋam tagenŋ. Aê aoc gêjac êsêac, taŋ Apômtau gêbiŋ êsêac tônŋ anŋa Narikisinê gôlôac. ¹² Aê aoc gêjac awêlagêc Trupaina agêc Truposa. Êsêagêc sim tauŋ su kêtû Apômtauŋa. Aê aoc gêjac Persida. Eŋ awê ŋajam ma gim tau su ŋanôgeŋ kêtû Apômtauŋa. ¹³ Aê aoc gêjac Rupu, taŋ Apômtau kêjaliŋ eŋ sa naŋ, agêc eŋ têna, taŋ kêtû aê tinoc gêwiŋ naŋ. ¹⁴ Aê aoc gêjac Asuŋkriti agêc Plagon ma Herme agêc Patroba ma Herma to lasitêwai, taŋ sêmoa sêwiŋ êsêac naŋ. ¹⁵ Aê aoc gêjac Pilologo agêc Julia ma Nerea agêc luo ma Olumpa to Anôtônê lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ êsêac naŋ. ¹⁶ Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê launêŋ mêtê. Kilisinê gôlôac samob awenŋ gêjac amac.

¹⁷ O lasitéwaac, aê jalêḡ biḡ amac gebe Ajop taôm êndêḡ êsêac, taḡ sêwa gôlôac êkôc to sêlênsônḡ biḡ takêḡ gêwiḡḡa, taḡ amac aḡô to akôc sa naḡ. Anḡamiḡ taôm êndêḡ êsêac. ¹⁸ Lau tonanḡ ḡai sêjam sakiḡ aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi atom, sêjam sakiḡ taunḡ têtacwalôgeḡ. Êsêac sêsôm biḡ malô-malô to biḡ ḡalêsi ḡajam ma sêsau lau, taḡ sêmoa totêntac makenḡgeḡ ma taêḡ gêjam biḡ sec teḡ atom naḡ, nêḡ ḡalêlôm. ¹⁹ Amac taḡem wamu Anôtônê biḡ ḡawae kêsa gêjam gamêḡ samob auc su, tec aê têtac ḡajam kêtû amacḡa. Aê gabe nêḡm kauc êsa êpi geḡ ḡajam to anac jaê gêḡ sec, ²⁰ Aêacnêḡ biḡmalô ḡamôkê Anôtô êkêḡ Sadanḡ êso emkaiḡ ḡalabu ma ênac eḡ popoc sebeḡ. Aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiḡ êndêḡ amac.

²¹ Timote taḡ gêjam kôm gêwiḡ aê naḡ, awa gêjac amac. Ma Luki agêc Jason ma Sosipatra, taḡ aêacma ḡam kêsêp tagenḡ naḡ, awenḡ gêjac amac amboac tonanḡgeḡ. ²² ḡac kêlêpêwaga aê, Terti, Apômtau gêbiḡ aê tôḡ, tec aoc gêjac amac. ²³ ḡai taḡ gejob aê to kêkêḡ nê andu kêtû gôlôac dabunḡ nêḡ gamêḡ sêkac saḡa naḡ, awa gêjac amac. Erasta taḡ gejob malac tau ḡakanom naḡ, agêc aêac lasiḡi Kwartanḡ awenḡ gêjac amac amboac tonanḡ. ²⁴ [Aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiḡ êndêḡ amac samob. Biḡḡanô.]

Paulu ketenḡ mec lambiḡḡa

²⁵ ḡawasi êndêḡ Anôtô. Eḡ kêtôm gebe êḡgôm amac akêḡ êwiḡ ḡajana êtôm ḡawae ḡajam, taḡ kakêḡ gêdêḡ amac naḡ, to êtôm Jesu Kilisi nê jaenḡ ma êtôm biḡ, taḡ kêsiḡ tau totêm-totêm gêc lêlômgeḡ e galoc geoc tau lasê naḡ. ²⁶ Ma galoc biḡ tau kêtû awê gebe Anôtô, taḡ gêmoa tenḡgeḡ naḡ, kêjatu propete gebe teto biḡ tau e lau samuc samob sêḡô to sêjala ma sêkêḡ êwiḡ to taḡenḡ wamu biḡ tau.

²⁷ Anôtô tagenḡ, taḡ taugenḡ gêwê kaiḡ kauc samob tomôkêgeḡ naḡ, nê ḡawasi ênêc tenḡgeḡ ma tenḡgeḡ êtu Jesu Kilisiḡa. Biḡḡanô.

Paulunê papia n̄amataŋa gêdêŋ lau KORINTI

Paulunê papia n̄amataŋa gêdêŋ lau Korintŋa nec n̄ac tau keto biŋ, taŋ kêlênsôŋ lau buŋa e sêsa nêŋ lêŋ to sêkêŋ gêwiŋ kwalec naŋ. Biŋ amboac tonan̄ kêlênsôŋ gôlôac, taŋ Paulu kêwaka sa aŋga malac Korint naŋ gêwiŋ. Gêdêŋ têm n̄ac tau gêmoe nê, Korint tonan̄ lau Helen nêŋ malac to sêcluŋ towae teŋ kêsa paŋ waŋ gamêŋ-gamêŋ n̄alêŋ, tec lau jaba toê-toê sêja sêmêŋ-sêja sêmêŋ n̄apaŋ, ma gagedô taêsam jasêŋgôŋ malac tau kêtû têlê. Lau Rom sêjaŋgo sugac, tec sêkêŋ kêtû gamêŋ Akaia n̄amalacsêga. Biŋ amboac tec kêlain̄ Korintwaganêŋ waen̄ kêtû tapa gêja gebe malacm têtulu geŋ sêjac n̄awae e têtû awa n̄atau. Lau mêtê tokauc êsêac, tec sêkwê nêŋ andu to sêmasaŋ nêŋ gêŋ n̄agêdo samob e n̄akatu n̄ajam êndu. Biŋ mockaiŋoŋa to sec ôliŋ n̄akalacga gêjam sêga aŋga malac tau. Sêjam sakin̄ gêdêŋ anôtô i jaba n̄anô lasê.

Biŋ taŋ kêkêŋ wapac Paulu tau ma gebe êkônin̄ eŋ taŋ naŋ, tonec gebe Gôlôac Korintga gêwa tau kêkôc-kêkêc. Lau buŋa têtû palê gêdêŋ sec ma sêmêtôc lau tobiŋ jageo, go biŋ lauo to gêc sênam taun̄ŋa ma semoa sêwiŋ taun̄ŋa to biŋ n̄alêl̄m epeŋŋa ma Gôlôac Dabuŋ n̄agôliŋ to n̄anô aŋga N̄alau Dabuŋ nê ma biŋ n̄acmatê dêndi saŋa. Paulu kêpuc biŋ tonan̄ n̄ai n̄am e kêkip sa tonan̄ogeŋ ma ketoc N̄awae N̄ajam kêmêtôc biŋlensôŋ tau n̄alêŋ.

Aŋga môkêlatu 13 eŋ kêwaka têtac êwiŋ taun̄ŋa sa gebe Anôtônê moasiŋ n̄ajamanô tau geder̄ nê lau. Lau kêtôm nom n̄agamêŋgeŋ sêŋô biŋ tageŋ tonan̄ kêtû tôŋ êsêac e moae kêlêlêc buku tau n̄amin̄ n̄agêdô su.

Nadênaŋ

1. Paulu gêjac m nê biŋ 1:1-9
2. Gôlôac gêwa tau kêkôc 1:10-4:21
3. Awêlagôc n̄ac sênam taun̄ n̄apeŋŋa 5:1-7:40
4. Lau buŋa to lau samuc nêŋ biŋ 8:1-11:1
5. Lau buŋa sêlic nêŋ om n̄agôliŋ 11:2-14:40
6. Killsi gêdi sa gêjac kamoalêc lau buŋa dêndi saŋa 15:1-58
7. Sêkêŋ da gêjac lau buŋa Judaiaŋa n̄awae 16:1-4
8. Paulu tau nê biŋ n̄agêdô ma gêjac mata nê papia 16:5-24

Paulu gêjac m nê biŋ

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, taŋ Anôtô taê gêjam kwanan̄geŋ tec kêkalem aê naŋ, agêc lasic Sostene ² aêagêcma biŋ êndêŋ Anôtônê gôlôac amac, taŋ aŋgôŋ Korinti naŋ. Kilisi Jesu kêkêŋ amac atu Anôtônê lau awiŋ samob, taŋ awen̄ gêôc

aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi nê ḡaê kêtôm gamêḡ samobḡen. Eḡ kêtû aêac to êsêacnêḡ Apômtau.

³ Tameḡi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêḡ moasiḡ to biḡmalô êndêḡ amac êwac.

Paulu gêjam danḡe gêdêḡ noc Anôtô

⁴ Aê gajam danḡe gêdêḡ ḡoc Anôtô kêtû amacḡa ḡapanḡ, gebe eḡ kêkêḡ Kilisi Jesu keḡonḡ moasiḡ wackêmoasiḡ amac. ⁵ ḡac tau tonanḡ kêkêḡ amac atu lau tolêlôm gêḡ samobḡa, atu lau tolêlôm biḡ tokauc samobḡa amboac tonanḡ. ⁶ Tec ḡawae, taḡ gêwa Kilisi sa nanḡ, kêtû tôḡ amac sugac. ⁷ Ma amac, taḡ asaê aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi eoc tau lasêḡa nanḡ, apô lêna ênê moasiḡ teḡ atom. ⁸ ḡac tau tonanḡ oc êpuc amac tôḡ atu lau ḡajanaḡ, ec êtu ḡamu amoa ḡabiḡ masigeḡ e êndêḡ aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi nê bêc. ⁹ Anôtô eḡ ḡac ḡanḡêḡ. Eḡ kêkalem amac ma gêbiḡ amac tôḡ tamiḡ Latu, aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi.

Gôlôac gêwa tau kêkôc

¹⁰ O lasitêwac, aê jalêḡ biḡ amac êtu aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi nê ḡaêḡa gebe amac samob nêḡ biḡ êpi tagenḡ ec awa taôm êkôc-êkôc atom. Kauc tagenḡ to nêḡ ḡalêlôm tagenḡ êkic amac tôḡ. ¹¹ O ḡoc lasitêwac, Kloenê lau mênḡtêdônḡ gêdêḡ aê gebe biḡ kisaḡa gêc amac ḡasawa. ¹² Biḡ tau amboac tonec gebe Amac samob nêḡ biḡ keso tau-keso tau amboac tonec gebe “Aê katu Paulune gêḡ.” “Aê katu Apolonê gêḡ.” “Aê katu Kepanê gêḡ.” “Aê katu Kilisinê gêḡ.” ¹³ Êsêac sêkac Kilisi kêkôc me. Êsêac sêjac Paulu kêpi kakesotau kêtû amacḡa me. Êsêac sêsagu amac ḡa Paulunê ḡaê me. ¹⁴ Aê gajam danḡe Anôtô gebe kasagu amacnêḡ teḡ atom, Krispi agêc Gai taunḡen. ¹⁵ Tec ḡac teḡ êsôm gebe kasagu eḡ ḡa ḡoc ḡaê nec atom. ¹⁶ Biḡḡanô aê kasagu Stepana to nê gôlôac amboac tonanḡ, mago amac ḡagêdô tec gajam kauc oc kasagu me masi. ¹⁷ Kilisi kêsakiḡ aê gebe jansaḡu lau atom, eḡ kêsakiḡ aê gebe jasôm ḡawae ḡajam lasê. Aê jasôm lasê ḡa biḡ tokauc ḡamalacḡa atom, gebe jawê Kilisinê kakesotau auc atom.

Kilisi kêtû Anôtônê ḡaclai to mêtê tokauc

¹⁸ Aêac tajala gebe lau, taḡ sênaḡa nanḡ, sêḡô kakesotau ḡawae amboac biḡ meloc. Mago aêac, taḡ Anôtô ênam aêac kêsi nanḡ, tasaê ḡawae tau gebe Anôtônê ḡaclai. ¹⁹ Kêtôm teto gêc gebe “Aê oc jansenḡ lau tokauc nêḡ kauc su ma oc iatiḡ mêtê, taḡ laumêtê sêkip sa nanḡ su.”

²⁰ Lau tokauc sêmoa ondóc. Biḡsutau sêmoa ondóc. Lau nom tonecḡa, taḡ sêpa taunḡ nanḡ, sêmoa ondóc. Anôtô gêgôm kauc-nom tonecḡa kêtû meloc su. ²¹ Anôtô eḡ ḡac tokauc, tec kêmasaḡ ḡalêḡ amboac tonec gebe ḡamalac taunḡ nêḡ kauc

êwê êsêac sêjala Anôtô atom. En tec gêlic njam gebe ênam lau kêsi êtu sêkên gêwiñ jaen meloc, tañ aêac ajac nanña. ²² Lau Juda sêjatu gêntalô to lau Helen sêpuc kauc njam sebe têtap sa. ²³ Mago aêac ajam mêtê kêpi Kilisi, tañ sêjac en kêpi kakesotau gêja nan. Juda sênô e têntac kêbôli auc, ma lau samuc sênô amboac biñ meloc. ²⁴ Tager njam aêac lau Juda to lau Helen, tañ Anôtô kêkalem aêac nan, talicgac gebe Kilisi kêtû Anôtônê njaclai to Anôtônê mêtê tokauc, ²⁵ gebe Anôtônê biñ meloc nan gêñ tokauc kêlêlêc njamalacnên kauc su, ma Anôtônê gêñ palê-palê nan gêñ tonjaclai kêlêlêc njamalacnên njaclai su.

²⁶ O lasitêwaac, taêm ênam Anôtônê kalem gêdên amac acgom. En kêkalem lau tokauc nomña to lau tonjaclai ma lau towae taêsam sêwiñ amac atom. ²⁷ Lau tañ njamalac sêlic êsêac amboac gêñ meloc nan, Anôtô kêjaliñ êsêac sa, gebe êngôm lau tokauc majen êsa. Ma lau, tañ njamalac sêlic êsêac amboac gêñ palê-palê nan, Anôtô kêjaliñ êsêac sa, gebe êngôm lau njajana majen êsa. ²⁸ Lau tañ njamalac sêlic êsêac amboac gêñ njaoma to gêñ njanômê to gêñ, tañ gêc atom nan, Anôtô kêjañ sa, gebe ensen gêñ, tañ gêc nan su. ²⁹ Amboac tonan njamalac ten kêtôm gebe etoc tau sa êkô Anôtô lanônêmña atomanô. ³⁰ Anôtô kêkên Kilisi Jesu gêbiñ amac tôn ma kêkên en kêtû aêacnên mêtê tokauc njam. Anôtô kêkên Kilisi kêmasañ aêacnên biñ e Anôtô gêlic aêac tatu lau gêdên, ma gêwê aêac tasa Anôtônê launên lên ma kêsi aêac su anja gêñ samob ³¹ kêtôm teto gêc gebe

“Nac ten embe etoc tau sa,
oc etoc tau sa êtu Apômtaunjaen.”

2

Tasôm Kilisi gêmac endu anja kakesotau njawae lasê

¹ O lasitêwaac, gêdên tañ gadên amac gêwac nan, gêwac toaoc êjam ma tokauc kapôên gebe jasôm Anôtônê biñ njalêlômña lasê êndên amac nec atom. ² Aê gamoa gawiñ amac nan taêc gêjam biñ njagêdô gêwiñ atom, Jesu Kilisi taugen, tañ sêjac en kêpi kakesotau gêja nan. ³ Aê nac palê-palê ma katêc-katêc tauc, tec gamoa gawiñ amac tonoc njalêlôm njatutucgen. ⁴ Aê kasôm njoc biñ to gajac jaen amac gabe janam amac ôkwi nja kauc nom nja nec atom, aê gajam mêtê kawaka Anôtônê Njalau to njaclai sa, ⁵ gebe amacnêm akên gêwiñ njam êsêp njamalacnên kauc atom, êsêp Anôtônê njaclaigen.

Anôtônê Njalau geoc biñ lasê

⁶ Biñjanô, aêac asôm biñ tokauc gêdên lau, tañ sêkên gawiñ njajana kêsa nan. Mago biñ tokauc tonan biñ tokauc nom tonecña atom, to gôliñwaga, tañ sêjam gôliñ nom tonec

ma malôgen oc sênaŋa nan, nêŋ biŋ tokauc atom amboac tonanŋen. ⁷ Mago aêac asôm Anôtônê biŋ tokauc, taŋ kêsini tau gêc lêlômgen nan. Anôtô kêjaliŋ biŋ tau sa gêdêŋ kêkêŋ undambê to nom atomgen, gebe êkêŋ ŋawasi êndêŋ aêac. ⁸ Nom tonec ŋagôliŋwaga teŋ kêjala biŋ tonanŋ atomanô. Êsêac embe sêjala, oc sênac ŋawasi Ŋatau êpi kakesotau êna atom. ⁹ Mago kêtôm teto gêc gebe

“Gêŋ taŋ ŋac teŋ mataanô gêlic atom

to ŋac teŋ taŋasunŋ gêŋô atom

ma ŋamalac teŋ taê gêjam gêc nê ŋalêlôm kwananŋen atom nan, gêŋ tonanŋ Anôtô kêmasanŋ gebe êkêŋ êndêŋ êsêac, taŋ têtac gêwiŋ en nan.”

¹⁰ Ma Anôtô kêkêŋ nê Ŋalau, tec geoc biŋ ŋalêlômŋa tonanŋ lasê gêdêŋ aêac, gebe Ŋalau kêkip gêŋ samob ŋam sa, ma kêkip Anôtônê biŋ ŋalêlômŋa sa amboac tonanŋen. ¹¹ Ŋamalac asa oc êjala nê gêŋ ŋalêlôm ŋa. Ŋamalacnê ŋalau, taŋ gêmoa ênê ŋalêlôm nan, taugenŋ tec kêjala. Ma Anôtônê gêŋ amboac tonanŋ, ŋac teŋ kêjala atom, Anôtônê Ŋalau taugenŋ. ¹² Ma aêac takôc ŋalau nomŋa sa atom, takôc Ŋalau, taŋ gêmêŋ anŋa Anôtônê nan sa, gebe tajala moasiŋ samob, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ aêac nan. ¹³ Amboac tonanŋ aêac asôm biŋ, taŋ ŋamalacnêŋ kauc kêdônŋ nan atom, asôm biŋ, taŋ Ŋalau kêdônŋ nan, ma awa biŋ Ŋalauŋa sa gêdêŋ lau, taŋ sêwê kaiŋ Ŋalau nan.

¹⁴ Mago ŋac, taŋ gêwê kaiŋ Ŋalau atom nan, êkôc gêŋ, taŋ Anôtônê Ŋalau êkêŋ nan, sa atom. Enŋ oc êlic amboac gêŋ meloc ma nê kauc êsa êpi gêŋ tau atom, gebe Ŋalau êwê lau acgom, go sêpuc ŋam naêndêŋgenŋ. ¹⁵ Ŋac taŋ gêwê kaiŋ Ŋalau nan, êtôm gebe êpuc gêŋ samob ŋam, mago ŋac teŋ êpuc ŋac, taŋ gêwê kaiŋ Ŋalau nan, nê ŋam êtôm atom.

¹⁶ Asa kêjala Apômtaunê taê gêjam geboc êndônŋ biŋ êndêŋ enŋ.” Aêac tec tatap Kilisinê taê gêjam sa.

3

Anôtônê kolenŋwaga

¹ O lasitêwaac, gêmunŋen aê katôm gebe jasôm biŋ êndêŋ amac amboac kasôm gêdêŋ lau, taŋ sêwê kaiŋ Ŋalau nan atom. Aê kasŋôm biŋ amboac kasôm gêdêŋ lau tonjalêlôm lanŋwa to gêdêŋ lau, taŋ sêkôc Kilisi sa amboac ŋapalê dedecgenŋ. ² Aê kakêŋ su gêdêŋ amac anôm, kakêŋ mo atom, gebe amac atôm atom gebe aniŋ gêŋ ŋajaŋa. Ma galoc embe jakêŋ, oc atôm atom amboac tonanŋenŋ, ³ gebe amac asa lau tonjalêlôm lanŋwa nêŋ lêŋ amoa. Amac embe anam lêmunŋ taôm to akêŋ kisa êndêŋ taôm, go êwa amac sa gebe amac lau tonjalêlôm lanŋwa to asa lêŋ ŋamalacŋa amoa atom me. ⁴ Ŋac teŋ embe êsôm

gebe “Aê katu Paulunê gêḡ,” ma teḡ embe êsôm gebe “Aê katu Apolonê gêḡ,” oc asa lêḡ ḡamalacḡa atom me.

⁵ Amboac ondoc, Apolo eḡ asa me Paulu eḡ asa. Aêagêc sakinwaga, taḡ awê amac akêḡ gêwiḡ Kilisi naḡ. Aêagêc ajam ma kôm gêdêḡ-gêdêḡgeḡ kêtôm Apômtau kêkêḡ gêdêḡ aêagêc. ⁶ Aê kapuḡ ḡawê ma Apolo kêsanem bu, mago Anôtô kêkêḡ gêḡ tau kêpi. ⁷ Amboac tonanḡ ḡac, taḡ kêpuḡ ḡawê agêc ḡac, taḡ kêsanem naḡ, talic amboac ḡanô atom, ḡanô tagenḡ ḡac, taḡ kêkêḡ gêḡ tau kêpi. ḡac tau eḡ Anôtô. ⁸ ḡac kêpuḡ ḡawêḡa agêc ḡac kêsanem buḡa agêc têtôm tauḡ. Êsêagêc lulugeḡ sêkôc nêḡ kôm ḡaôli êtôm nêḡ koleḡ, taḡ sêjam naḡ, ⁹ gebe aêagêc ajam kôm awiḡ Anôtô, ma amac atu ênê kôm moḡa to atu Anôtônê andu, taḡ kêkwê gêmoa naḡ.

¹⁰ Anôtô kêkêḡ moasiḡ gêdêḡ aê katu kamunda tokauc, tec kasuḡ andu tau ḡaalê, ma ḡac teḡ gêu demboḡ, go lau samob, taḡ sêkwê andu tau sêmoa naḡ, sejop nêḡ kôm ḡapepgeḡmaḡ. ¹¹ Alê ḡanô Jesu Kilisi tau tec kêkô sugac, ma ḡac teḡ êtôm gebe ênsuḡ alê teḡ êḡô alê ḡanô tonanḡ atomanô. ¹² Mago ḡac teḡ embe êkwê andu êkô alê tau ḡaô, oc êtôm gebe êkôc gold me silber me pocawa me ka me oba me labilauḡ. ¹³ Lau samob nêḡ kôm gêdêḡ-gêdêḡgeḡ oc êtu awê. Kilisinê bêc oc êkêḡ kôm tau ênêc awê ma eoc ḡanô lasê ḡa ja ma ja tau êwaka lau samob nêḡ kôm gêdêḡ-gêdêḡgeḡ ḡaḡanô sa. ¹⁴ ḡac teḡ nê kôm, taḡ kêkwê sa naḡ, embe êkô, naḡ ḡac tau oc êkôc ḡaôli. ¹⁵ Embe ja êniḡ ḡac teḡ nê kôm, oc nê kôm ḡanô ênaḡa, mago eḡ tau, Anôtô oc ênam eḡ kêsi, êtôm êḡaḡo eḡ aḡa ja ḡalêlôm su.

¹⁶ Amac atu Anôtônê lôm dabuḡ ma Anôtônê ḡalau gêḡgôḡ amacnêḡ ḡalêlôm. Amac ajala biḡ tonanḡ me masi. ¹⁷ ḡac teḡ embe enseḡ Anôtônê lôm dabuḡ su, naḡ Anôtô oc enseḡ eḡ su, gebe Anôtônê lôm tonanḡ gêḡ dabuḡ, ma amac tec atu lôm dabuḡ tau.

¹⁸ Ansau taôm atom. Amacnêḡ ḡac, taḡ geboc eḡ ḡac tokauc nom tonecḡa naḡ, êtu ḡac meloc acgom, ec êtu ḡac tokauc ḡanô, ¹⁹ gebe kauc nom tonecḡa Anôtô gêlic amboac gêḡ meloc kêtôm teto gêc gebe

“Eḡ gêwa lau tokauc nêḡ kaucdansaḡ kêtû lip ênac êsêacḡa.”

²⁰ Ma teto teḡ gêwiḡ gebe

“Apômtau kêjala lau tokauc nêḡ taêḡ gêjam ma gêlic gebe ḡanô masi.”

²¹ Amboac tonanḡ ḡac teḡ etoc tau sa êtu ḡamalac teḡḡa atom, gebe gêḡ samob kêtû amacnêḡ. ²² Paulu agêc Apolo ma Kepa, nom tonec ma aḡgôḡ matem jaliḡa to amac ênduḡa, ma gêḡ galocḡa to gêḡ ḡamuḡaḡa, gêḡ samob tonanḡ ḡai kêtû amacnêḡ. ²³ Ma amac taôm tec atu Kilisinê gêḡ, ma Kilisi tau kêtû Anôtônê.

4

Kilisine aposolo

¹ Amac alic aêac amboac Kilisinê sakinwaga to Anôtônê gêṅ ṅalêlômṅa ṅagejobwaga acgom. ² ṅatau gebe êtap gêṅ tagen tonec sa aṅga gejobwaganê gebe eṅ ṅac ṅaṅêṅ. ³ Amac me ṅamalacnêṅ mêtôc teṅ embe êmêtôc aê, oc jalic amboac gêṅ ṅaôma. Ma aê tauc jamêtôc tauc atom amboac tonanṅeṅ. ⁴ Aê gabe ṅoc keso teṅ gêc atom, tagenṅ biṅ tonanṅ gêwa aê sa gebe katu ṅac gêdêṅ nec atom. ṅoc mêtôcwaga Apômtau taugenṅ. ⁵ Amboac tonanṅ amêtôc lau êmuṅ noc Apômtau êmêṅṅa atom. ṅac tau tonanṅ oc êpô gêṅ, taṅ kêsiṅ tau gêc ṅakesec ṅalêlôm nanṅ, ṅawê êsa ma oc êkêṅ biṅ, taṅ ṅamalac taêṅ gêjam gêc nêṅ ṅalêlôm nanṅ, êtu awê. Êndêṅ tonanṅ lau samob têtap nêṅ lambiṅ sa aṅga Anôtônê êndêṅ-êndêṅgeṅ.

⁶ O lasitêwaac, kêtu amacṅa aê kato biṅ tonanṅ kêpi aêagêc Apolo. Aê kato kêpi aêagêc gebe jandôṅ ṅalô tonec êndêṅ amac gebe Aôc lêlêc biṅ, taṅ teto gêc nanṅ atom. Amacnêṅ teṅ etoc ṅac teṅ sa ma êmbu ṅac teṅ atom. ⁷ Asa ketoc aôm sa. Aômnêṅ asagenṅ gêc, taṅ kôkôc aṅga Anôtônê atom. Embe ôkôc gêṅ aṅga Anôtônê ma amboac ondoc kotoc taôm sa amboac kôkôc atom.

⁸ Amac aenṅ gêṅ gêôc amac tôṅ sugac. Amac atu lau tolêlôm sugac. Amac taôm ajam gôliṅ taômṅac, apô lêna aêac atom. Ojae, aê gabe amac anam gôliṅ taôm ṅanôṅeṅmaṅ, go aêac anam gôliṅ awiṅ amac amboac tonanṅeṅ. ⁹ Tagenṅ aê gabe Anôtô kêdênaṅ aêac aposolo akô ṅamuṅagenṅ atôm lau, taṅ sêkic êsêacnêṅ biṅ nanṅ, gebe sênac êsêac êndu e aṅela to ṅamalac nom samucgeṅṅa sêlic amboac êsêac sêgôm dôṅ teṅ. ¹⁰ Aêac atu lau meloc kêtu Kilisiṅa, ma amac atu lau tokauc awiṅ Kilisi. Aêac lau palê-palê, ma amac lau ṅajaṅa. Amac lau towaem, ma aêac lau waenṅmê. ¹¹ Mo to bu gêjô aêac, aêac apô lêna ṅakwê, lau sêjac aêac ma amoa ṅasawagenṅ e mênṅgêdêṅ galoc. ¹² Aêac taunṅ lemeṅ ajam kôm to aim taunṅ sugenṅ. Lau sêbu aêac, mago ajam mec êsêac gêjô. Êsêac sêjanda aêac, ma aêac apuc taunṅ tôṅ. ¹³ Êsêac sêsôm biṅ alôb-alôb kêpi aêac, mago aêac akêṅ biṅ malô gêjô. Aêac atu nom tonec ṅagêṅgambu to ṅagêṅgêsuṅ-ôpic. Sêlic aêac amboac tonanṅ e mênṅgêdêṅ galoc.

¹⁴ Aê kato biṅ tonanṅ gebe jaṅgom amac majem êsa atom, aê galic amac amboac ṅoc ṅapalê ṅajam, tec gabe janac biṅsu amac. ¹⁵ Amac moae atap jaomwaga 10,000, taṅ Kilisi gêbiṅ êsêac tôṅ nanṅ sa, mago atap tamemi taêsam sa atom. Aê tonec katu amac tamemi kêtu Kilisi Jesuṅa gêdêṅ taṅ kakêṅ ṅawae ṅajam gêdêṅ amac nanṅ. ¹⁶ Amboac tonanṅ aê jalêṅ biṅ amac gebe atêku aê. ¹⁷ Kêtu tonanṅa aê kasakiṅ Timote gêdêṅ amac gêwac. Eṅ kêtu aêṅoc ṅapalê ṅajam to ṅaṅêṅ, taṅ Apômtau gêbiṅ

en tōn nan. En êkêñ puc amac gebe taêm ênam Kilisinê lêt, tañ kasa to kadôn gêdêñ gôlôac dabuñ samob kêtôm gamêñgen nan. ¹⁸ Amacnêm ñagêdô seboc aê jandêñ amac jawac atom, tec sêboa taun. ¹⁹ Apômtau embe êlôc sa, oc jandêñ amac jawac seben ma janô êsêac, tañ sêboa taun nan, nêñ biñgen atom, jajala êsêacnêñ ñaclai acgom, ²⁰ gebe Anôtônê gamêñ ñam kêsêp tasôm biñña atom, kêsêp ñaclaiñagen. ²¹ Amac abe amboac ondoc. Aê jandêñ amac jawac tosêmgen me jawac totêtac êwiñ ma tonjalêlôm malôgen.

5

Tamêtôc biñ mockaiñña to mockaiñña

¹ Lau sêñô ñawae gebe biñ mockaiñña gêc amacña. Biñ mockaiñña tau kaiñ teñ kêtôm lau samuc sêgôm atom. Ñac teñ gêjam tamanê awê. ² Biñ tonañ gêc, mago amac aboa taôm amoa me. Amoa tonêm ñalêlôm ñawapacgenmañ, ec atin ñac, tañ gêgôm gêñ tonañ nan, su anña amac ñalêlôm.

³ Aê tec gamoa jaêc amac, mago ñoc ñalau gêmoa gêwiñ amac tec kêmêtôc ñac, tañ gêgôm gêñ tau nan, nê biñ su amboac gamoa gawiñ amac. ⁴ Amac embe akac sa anam aêacnêñ Apômtau Jesu lanô, nan ñoc ñalau to aêacnêñ Apômtau Jesu nê ñaclai wacêwiñ amac, ⁵ ma akêñ ñac tau êsêp Sadan lêma gebe ensen en ôli, ec êndêñ Apômtaunê bêc Anôtô ênam ênê ñalau kêsi. ⁶ Amac waem ñajam atom. Jist ñagec kêtôm gebe ênam polom samucgen auc. Biñ tonañ amac ajala me masi. ⁷ Amac atu polom ñaluc sugac. Amboac tonañ andec jist lanğa ênêcña gebe atu polom wakuc, gebe sêbuc aêacnêñ domba Pasaña su. Domba Pasaña tau Kilisi. ⁸ Amboac tonañ talic nêñ om tojist lanğa atom. Jist lanğa tau sec to geo. Talic topolom ñalucgen. Polom ñaluc ñam gebe talic tonjalêlôm ñawa ma tobiññanôgen.

⁹ Aê kato gêdêñ amac kêsêp papia teñ su gebe Anac jaê lau mockaiñña. ¹⁰ Aê taêc gêjam gebe êngamiñ taôm êndêñ nom tonec ñalau mockaiñña tapaôngeñ nec atom me anğamiñ taôm êndêñ lau maten katu gêñña me kêjanğowaga me lau, tañ sêjam sakin gwam nan, atom amboac tonañ. Embe taêm ênam gebe anğamiñ taôm êndêñ lau samob amboac tonañ, nan awi nom siñ acgom, go êtôm. ¹¹ Aê kato gêdêñ amac gebe ñac, tañ êsam tau gebe amac lasimi en nan, embe en ñac mockaiñña me ñac mata katu gêñña me ênam sakin gwam me êsôm biñ alôb-alôb me ênôm gêñ anaboa me êjanğo gêñboa, nan anac jaê en ma anin gêñ anğôn awiñ en atom. ¹² Amboac ondoc, aê jamêtôc lau, tañ sêmoa môtêñ samuc me. Masi. Amac amêtôc êsêac, tañ sêmoa gôlôac ñalêlôm nan. ¹³ Lau tañ sêmoa môtêñ samuc nan, Anôtô oc êmêtôc êsêac, ma amac atin ñac sec anğa

amacnê m êsa êna. * sêpac nêj polom Pasaŋa, go sêkêj jist êsêp êwiŋ atom. Êsêac sêkasiŋ nêj laclu samob ŋawasi kêsa gebe jist ŋagec êsap laclu tau tônia atomanô. Tec Paulu gêjam dôj lau buŋa kêpi polom Pasaŋa tau tonaj.

6

Lau samuc nêj mêtôcwaga sêmêtôc lau buna atom

¹ Amboac ondoc, amacnê m ŋac teŋ embe nê biŋ êndêj nê ŋac teŋ ênêc, oc maja tau atom ma êndêj ŋac samuc teŋ êna gebe êmêtôc ênê biŋ me. Eŋ êndêj Anôtônê lau ênamaŋ gebe sêmansaŋ biŋ tau. ² Anôtônê lau oc sêmêtôc lau nomŋa samob. Biŋ tonaj amac ajala me masi. Amboac ondoc, amac embe amêtôc lau nomŋa samob, oc atôm gebe amêtôc nê m biŋ ŋasawaŋa ŋasec-ŋasec atom me. ³ Aêac oc tamêtôc aŋela amboac tonaj. Biŋ tonaj amac ajala me masi. Embe tamêtôc aŋela, go tatôm gebe tamêtôc nêj biŋ nom tonecŋa atom me. ⁴ Amboac tonaj biŋ nom tonecŋa embe êlênsônia amac, go lau, taŋ gôlôac dabuŋ sêlic êsêac sêmoa tomôkêj samucgeŋ naŋ, sêmêtôc biŋ tau me. ⁵ Majem taôm. Amboac ondoc, amacnê m ŋac tokauc teŋ gêmoa, taŋ kêtôm gebe êmêtôc lasitêwainêj biŋ ŋasawaŋa naŋ, oc gêmoa atom me. ⁶ Tec akêj lasitêwainêj biŋ gêdêj lau-sêkêj-gêwiŋ-atomwaga gebe sêmêtôc nec.

⁷ Amac akêj taôm adêj mêtôcwaga, tec gêwa amac sa gebe asô sugac. Kêtu asagenŋa amac aôc sec, taŋ sêgôm gêdêj amac naŋ atom. Kêtu asagenŋa amac ajac jao gebe sêjaŋgo gêj aŋga amacŋa. ⁸ Mago tonanŋeŋ atom. Amac taôm agôm sec to ajaŋgo gêj su ma agôm gêj tau gêdêj taôm nê m lasitêwai. ⁹ Amac ajalagac gebe lau sec sêwê kaiŋ Anôtônê gamêj êtu nêj gêj lênsê m atom. Ansau taôm atom. Lau mockaiŋo to mockaiŋa to êsêac, taŋ sêjam sakiŋ gêdêj gwam ma êsêac, taŋ sêgôm biŋ sêjam tauŋa popoc to ŋapalê, taŋ sêkêj tauŋ têtôm lauo ma ŋacwaga, taŋ sêkwa ec tauŋ naŋ, ¹⁰ ma geŋgeŋtêna to lau materŋ katu gêjŋa ma lau, taŋ sênôm gêj e kêjaŋiŋ êsêac to êsêac, taŋ sêsôm biŋ alôb-alôb ma kêjaŋgowaga, lau samob tonaj ŋai oc sêwê kaiŋ Anôtônê gamêj êtu nêj gêj lênsê m atom. ¹¹ Gêmunŋeŋ amacnê m ŋagêdô sêgôm gêj amboac tonê. Mago galoc Anôtô kêkwasiŋ amac su e atu Anôtônê laugac. Galoc Anôtô kêmasaŋ amacnê m biŋ e gêlic amac atu lau gêdêj kêtu Apômtau Jesu Kilisi nê ŋaê to aêacnêj Anôtônê ŋalauŋa.

Alambiŋ Anôtô ŋa nê m ôlim

¹² “Gêj samob kêtôm gebe jaŋgômŋa,” mago gêj samob tau oc êmoasiŋ aê atom. “Gêj samob kêtôm gebe jaŋgômŋa,” mago ŋateŋ ênam gôliŋ aê atom. ¹³ Biŋŋanô, lau sêsôm gebe Gêj

* 5:13: Asam biŋ jist'a, taŋ gêc Mat 13:33. Mago Judawaga embe

taniŋŋa gêjac têtacwalô ŋawae, ma têtacwalô gêjac gêŋ taniŋŋa ŋawae.” Mago Anôtô oc ensey lulugen su. Aêac ôliŋ gêjac gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa ŋawae atom, gêjac Apômtau tau ŋawae. Ma Apômtau gêjac aêac ôliŋ ŋawae. ¹⁴ Anôtô gêŋu Apômtau sa ma oc êŋu aêac sa ŋa nê ŋaclai amboac tonan. ¹⁵ Amac ôlim kêtû Kilisinê ôli ŋagêŋlêlôm. Amac ajala biŋ tonan me masi. Ma amboac ondoc, oc jakôc Kilisinê ôli ŋagêŋlêlôm ten ma jaŋgôm gêŋ tau êtu mockaiŋo ôli ŋagêŋlêlôm ten me. Masigoc. ¹⁶ Ŋac taŋ êmoa êwiŋ awê mockaiŋoŋa nan, êsêagêc oc têtû ôli tageŋ. Amac ajala biŋ tonan me masi. Teto gêc gebe “Êsêagêc oc têtû ŋanô tageŋ.” ¹⁷ Mago ŋac, taŋ gêbiŋ tau tôŋ tamiŋ Apômtau nan, gêwê kaiŋ Ŋalau tageŋ gêwiŋ eŋ. ¹⁸ Aêc gêŋ mockaiŋoŋa su. Ŋac ten embe êŋgôm sec ŋagêdô, oc êlênsôn eŋ tau ôli atom. Mago embe êŋgôm mockaiŋ, oc êŋgôm sec êndêŋ tau ôli solop. ¹⁹ Amac ôlim kêtû Ŋalau Dêbuŋ, taŋ gêmoa amacnêŋ ŋalêlôm nan, nê lôm dabuŋ. Ôlim kêtû amacnêŋ gêŋ atom, Anôtô kêkêŋ gêdêŋ amac. Amac ajala atom me. ²⁰ Eŋ gêjam ôli amac ŋa ŋaôli kapôêŋ. Amboac tonan alambiŋ Anôtô ŋa amac ôlimgeŋ.

7

Lauo to ŋac sêjam tauŋ ŋabiŋ

¹ Aê gabe jajô biŋ, taŋ amac ato nan. Ŋac ten embe êmoasac awê atom, oc ŋajam. ² Mago kêtû biŋ mockaiŋoŋa tec ŋacwaga sênam awê êndêŋ-êndêŋgeŋ to lauo sênam ŋac êndêŋ-êndêŋgeŋ. ³ Ŋac êŋgamiŋ tau êndêŋ nê awê atom, ma awê êŋgamiŋ tau êndêŋ nê akweŋ atom, ⁴ gebe awê kêtû tau ôli ŋatauo atom, ŋac kêtû nê awênê ôli ŋatau, ma ŋac kêtû tau ôli atom, awê kêtû ŋatauo. ⁵ Anŋamiŋ taôm êndêŋ taôm atom. Embe taêm ênam gebe anam dabuŋ taôm êsêp ŋasawa êtu aterŋ mecŋa, go amansaŋ biŋ awiŋ taôm êmuŋ acgom ma ŋajam. Têm tau êmbacnê, go amoa awiŋ taôm êtiam, gebe Sadaŋ êlêtôm amac êtu nêŋ têtac ŋakalacŋa atom. ⁶ Biŋ tonan aê kasôm amboac jatu atom, kasôm gebe jawa sagerŋ êndêŋ amac. ⁷ Aê gabe ŋamalac samob têtôm aêmaŋ. Tageŋ Anôtô gêjac sam moasiŋ gêdêŋ ŋamalac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ, kêkêŋ ten gêdêŋ ŋac ten ma ten gêdêŋ ten.

⁸ Aê jasôm ŋoc biŋ êndêŋ lau, taŋ sêjam awê to ŋac atom ma êndêŋ awê tuc. Êsêac embe sêmoa têtôm aê, go ŋajam. ⁹ Mago êsêac embe sênam dabuŋ ôliŋ têtôm atom, go lauo sênam ŋac ma ŋacwaga sênam awê samaŋ. Sênam tauŋ tec ŋajam êlêlêc sêmoa toôliŋ ŋakalac su.

¹⁰ Êndêŋ lauo to ŋac, taŋ sêjam tauŋ nan, aê jakêŋ biŋsu ten. Biŋsu tau aêŋoc atom, Apômtaunê gebe Awê êkac tau su anŋa nê akweŋnê atom. ¹¹ Embe êkac tau su, nan êmoa nê tauŋa e taê

ênam teŋ, go êmansaŋ bi ŋ êndêŋ nê akweŋ ma êmu êndêŋ eŋ êna êtiam. Ma ŋac tau êwi nê awê siŋ atom amboac tonanŋeŋ.

¹² Êndêŋ lau ŋagêdô aêgeŋ tec jasôm biŋ tonec. Biŋ tau Apômtaunê biŋ atom. ŋac buŋa teŋ embe ênam samuco teŋ ma awê tau embe têtac êwiŋ gebe êŋgôŋ êwiŋ ŋac tonanŋ, nanŋ ŋac tau êwi eŋ siŋ atom. ¹³ Ma awê buŋa teŋ embe ênam ŋac samuc teŋ, ma ŋac tau embe têtac êwiŋ gebe êŋgôŋ êwiŋ awê tonanŋ, nanŋ awê tau êwi nê akweŋ tonanŋ siŋ atom, ¹⁴ gebe ŋac samuc êtu Anôtônê gêŋ êtu ênê awêŋa, ma awê samuco êtu Anôtônê gêŋ êtu ênê akweŋŋa. Embe amboac tonanŋ atom, go nêŋ ŋapalê têtû gêŋ sec, mago êsêac têtû Anôtônê gêŋgac. ¹⁵ Mago samuco to ŋac, taŋ sêjam lau buŋa nanŋ, embe sêkac taŋ su aŋga lau buŋa nêŋ, go sêŋgôm. Biŋ amboac tonanŋ êkôninŋ awê buŋa to ŋac buŋa tôŋ atom. Anôtô kêkalem amac gebe amoa tobiŋmalôgeŋ. ¹⁶ O awê tau, aôm oc ônam nêŋ akweŋ kêsi. Kôjala biŋ tonanŋ me masi. O ŋac tau, aôm oc ônam nêŋ awê kêsi. Kôjala biŋ tonanŋ me masi.

Tasa nêŋ lêŋ, taŋ Anôtô kêmasaŋ nanŋ

¹⁷ Aê kamaŋ biŋ tonec gêdêŋ gôlôac dabuŋ samob gebe Lau samob sêsa nêŋ lêŋ êtôm taŋ Apômtau gêjac sam moasiŋ gêdêŋ êsêac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ ma êtôm taŋ Anôtô kêkalem êsêac nanŋ. ¹⁸ Anôtô embe êkalem ŋac, taŋ sêsa eŋ su nanŋ, go ŋac tau ênam tau auc atom. Embe êkalem ŋac samuc teŋ, go sêsa ŋac tau atom. ¹⁹ Sêsa lau me sêmoa amboac lau samuc, biŋ tau tonanŋ ŋanô masi. Gêŋ ŋanô tau tonec gebe sêmansaŋ Anôtônê biŋsu. ²⁰ Kôm taŋ lau sêjam gêdêŋ taŋ Anôtô kêkalem êsêac nanŋ, sêsap tôŋmaŋ. ²¹ Gêdêŋ taŋ Anôtô kêkalem aôm nanŋ, aôm oc kôtu ŋac teŋ nê gêŋôma me. Embe amboac tonanŋ, go biŋ tau êkêŋ wapac aôm atom. Mago embe sêŋgamboac aôm su, nanŋ ômoa nêŋ lêtêgeŋ. ²² Gêŋôma taŋ Apômtau kêkalem eŋ nanŋ, kêtû Apômtaunê ŋac, taŋ kêgaboac eŋ su jagêmoa nê Iêtêgeŋ nanŋ. Ma ŋac, taŋ gêmoa nê Iêtêgeŋ ma Apômtau kêkalem eŋ nanŋ, jakêtu Kilisinê gêŋôma. ²³ Anôtô gêjam ôli amac ŋa ŋaôli kapôêŋ, amboac tonanŋ atu ŋamalacnêŋ gêŋôma atom. ²⁴ O lasitêwaac, kôm taŋ lau sêjam gêdêŋ Anôtô kêkalem êsêac sêmoa nanŋ, sêsap tôŋ êndêŋ-êndêŋgeŋ sêwiŋ Anôtômaŋ.

Lau taŋ sêjam awê to ŋac atom ma awêtuc nêŋ biŋ

²⁵ Aê katap Apômtaunê biŋsu teŋ kêpi lau, taŋ sêjam awê to ŋac atom nanŋ, sa atom. Mago Apômtau taê walô aê tec katu ŋac ŋaŋêŋ. Amboac tonanŋ jasôm ŋoc taêc gêjam lasê ma amac akêŋ êwiŋ ŋoc biŋ. ²⁶ Aê taêc gêjam amboac tonec gebe galoc gêŋwapac tec gêc. Tec ŋamalac embe sêmoa amboac sêmoa, oc ŋajam. ²⁷ Aôm gôjam awê sa su me. Tec ôŋgôm gêŋlêlôm gebe ôwi eŋ siŋŋa atom. Ma aôm tonanŋ gôjam awê atom me. Tec

onsom awê atom. ²⁸ Mago aôm embe ônam awê sa, oc ôngôm sec atom. Ma awêtakiņ embe ênam ŋac, oc êngôm sec atom amboac tonanġeņ. Mago ġeņwapac nom ŋa oc êtap lau amboac tonan sa, tec aê gabe jambôc auc êndêņ amac. ²⁹ O lasitêwaac, aê jasôm ŋoc biņ tonec gebe Têm kêtû dambê sugac, amboac tonan êsêac, taņ sêjam awê sa su naņ, sêmoa amboac sêjam awê atom. ³⁰ Êsêac taņ têtai naņ, sêmoa amboac têtai atom, ma êsêac taņ têtac ŋajam naņ, sêmoa amboac têtac ŋajam atom. Êsêac taņ sêjam ôli ġeņ naņ, sêmoa têtôm lau, taņ nêņ waba masi. ³¹ Ma êsêac, taņ sêjam kôm kêpi ġeņ nomŋa sêmoa naņ, sêmoa têtôm lau, taņ sêjam kôm tonan atom, gebe nom tonec oc ê su ênaņa.

³² Aê gabe amac apô sim taôm atom. Ŋac taņ ġejam awê atom naņ, kêpô sim tau kêtû Apômtauņa, gebe Apômtau êlic eņ ênac mataanô ŋajam. ³³ Ŋac taņ ġejam awê sa naņ, kêpô sim tau kêtû ġeņ nomŋaņa, gebe nê awê êlic eņ ênac mataanô ŋajam. ³⁴ Amboac tonan nê ŋalêlôm ġeja lu. Ma awê, taņ ġejam ŋac sa atom to awêtakiņ sêpô sim tauņ kêtû Apômtauņa gebe êsêac ôliņ to nêņ ŋalau têtû Apômtaunê ġeņ. Mago awê, taņ ġejam ŋac sa naņ, kêpô sim tau kêtû ġeņ nomŋaņa, gebe nê akweņ êlic eņ ênac mataanô ŋajam. ³⁵ Aê kasôm biņ tonan gebe ênam amac sa. Aê gabe jawa lakô amac atom, aê taêc ġejam gebe amac atu lau mansan to ŋanġeņ asap Apômtau tônia totêmtac makenġeņ.

³⁶ Embe sê awê to ŋac gebe sênam tauņ, mago sênam tauņ sebeņ atom, ma ŋac tau embe taê ênam gebe lêņ tonan keso, ma têtac êkac eņ gebe sênam tauņ ŋagaô, nanġo sêngôm ŋanô êsa êtôm eņ taê ġejam. Oc sêngôm sec atom, sênam tauņmaņ. ³⁷ Ma ŋac embe taê ênam êtu tônia ma biņ teņ êkac eņ atom, ma nê ŋaclai êtôm gebe ênam ġoliņ tau ma êmansan nê ŋalêlôm gebe ênam awê atomġeņ, oc ŋajam amboac tonan. ³⁸ Amboac tonan ŋac teņ embe ênam awê, oc ŋajam, ma teņ embe ênam awê atom, oc ŋajam êlêlêc.

³⁹ Sêmôcwalô ġebiņ awê tamiņ nê akweņ kêtôm têm, taņ nê akweņ ġêmoa mata jali. Embe nê akweņ êmac êndu, go awêtuc êtôm gebe ênam ŋac teņ sa êtôm têtac êwiņ. Tageņ ênam to Apômtaugeņ. ⁴⁰ Mago awêtuc embe êmoa amboac awêtuc, oc aoc êoc eņ êlêlêc. Ŋoc taêc ġejam tau tonan, ma aê gabe oc kakôc Anôtônê Ŋalau sa amboac tonan.

8

Biņ kêpi ġeņ taniņņa, taņ sêkêņ kêtû da ġêdêņ gwam

¹ Biņ kêpi da gwamŋa amboac tonec. Aêac tajala gebe aêac samob tatap kauc sêņac. Mago kauc tonan kêkêli ŋamalac e tetoc tauņ sa, ma têtac ġewiņ ŋanô tau tec ġeboa ġôlôac sa.

² Nac tanj taê gêjam gebe kêjala gêngac, mago enj kêjala gên tau e jagêdênj ñamadij atom tagenj. ³ Nac tenj embe têtac êwiñ Anôtô, nanj Anôtô oc êjala enj.

⁴ Biñ kêpi taniñ gên, tanj sêkênj kêtü da gêdênj gwamña nanj, amboac tonec. Aêac tajala gebe “gwam mata jali tenj gêmöa nom atom,” tajala gebe “Anôtô ñanô tagenj tec gêmöa.” ⁵ Êsêac oc sêsam ñaclai undambê to nomña ñagêdô gebe anôtôi kêtôm “anôtôi” to “apômtaui” taêsam sêmöa. ⁶ Mago Anôtô tagenj tec kêtü aêacnênj Tamerji. Enj kêkênj gên samob ma aêac tamöa tapenj enjenj. Ma Apômtau tagenj gêmöa, Jesu Kilisi. Anôtô kêkênj gên samob ña enjenj, ma aêac tamöa ña enjenj.

⁷ Mago samob têtap kauc tonanj sa atom. Lau ñagêdô, tanj gêmunjenj sêsa lênj gwamña nanj, sêsap gwam ñalênj tôñ e mênjgêdênj galoc. Êsêac senj gwada da gwamña ñanô tenj e gêgôm nênj ñalêlôm palê-palê ñatêmui kêsa. ⁸ Gên taniñña oc êwaka aêac sa êndênj Anôtô atom. Embe taniñ gên atom, oc tasô gên ñanô tenj atom. Ma embe taniñ gên, oc tatap ñanô tenj sa êlêlêc su atom amboac tonanjenj. ⁹ Tagenj alic taôm gebe gên, tanj amac asaê gebe atôm gebe oc anjôm nanj, êlênsônj lau palê-palê atom. ¹⁰ Nac ñalêlôm palê-palê tenj embe êlic aôm, tanj nêñ kauc kêsa kêpi biñ tonanj nanj, ôniñ gênj ôñgônj lôm gwamña, oc êôc awasuj tôñ êndênj gênj gwamña tau me. Masigoc. ¹¹ Aômnêñ kauc oc êjaiñ ñac palê-palê tonanj e ênanja. Mago ñac tau tonanj kêtü aôm lasim ma Kilisi gêmac êndü kêtü enja. ¹² Embe anjôm sec êndênj lasitêwai amboac tonanj e êlênsônj nênj ñalêlôm palê-palê, go anjôm sec êndênj Kilisi tau. ¹³ Kêtü tonanjña gênj taniñña embe êtim lasic, go janiñ gwada tenj êtiam atomanô gebe jatim lasic e êtu sec nec atom.

9

Paulu kêwaka aposolonênj kôm to lênj sa

¹ Kilisi kêgaboac aê su gamöa ñoc lêtêgenj atom me. Ma aê aposolo atom me. Aê galic aêacnênj Apômtau Jesu atom me. Aê gajam kôm kêtü Apômtauña ma amac atu kôm tau ñañanô atom me. ² Lau ñagêdô oc moae sêlic aê katôm aposolo atom, mago katu amacnêñ aposolo. Apômtau gêbiñ amac tôñ, tec atu ñoc sakiñ aposoloña ñabelo.

³ Lau embe sêmêtôc aê go jawaka tauc sa amboac tonec. ⁴ Aê katôm gebe janiñ to janôm gên me masi. ⁵ Aê kêtom gebe janam awê buña ma jasêlênj jawiñ enj amboac aposolo ñagêdô to Apômtaunê lasii ma Kêpa sêgôm me masi. ⁶ Aêagêc Barnaba taunjenj atôm gebe awi kôm lemenña siñ atom me. ⁷ Siñwaga ondóc gêjac siñ ma tau gêjam ôli tau. Asa kêsê wain kôm tenj ma genj ñanô atom. Ma asa gejob bulimakao ma gênôm ñasu atom.

⁸ Aê ñawa biñ tonañ sa kêpi ñamalacnêñ gêñgen ma biñsu kêsôm biñ tau gêwiñ amboac tonañ. ⁹ Kêsômgaç. Teto gêç Mosenê biñsu gebe “Ôkic bulimakao, tañ kêka polom ñanô gêmoa nañ, awasuñ auc atom.” Anôtô taê gêjam kêpi bulimakaogen me. ¹⁰ Me kêsôm biñ tonañ kêtú aêacña. Biñ tonañ teto kêtú aêac tauñña. Ñac tañ êkac nom ôkwi to ñac, tañ ejon ñanô sa nañ, agêç lulugen sêkêñ maten gebe sêwê kainj kôm ñanô sêwiñ. ¹¹ Aêac asê ñawe ñalaunja kêsêp amac. Embe ajon ñanô nomña sa aña amacnêm, oc alic amboac gêñ kainj tenj me. ¹² Lau ñagêdô embe sêlic êtôm gebe sêwê kainj amacnêm kôm ñanô, go aêac awê kainj gêñ alêlêc êsêac su atom me.

Mago aêac akôc gêñ tenj aña amacnêm atom, aôc gêñwapac samob, gebe aêacma biñ tenj êkô Kilisinê ñawae ñajam auc atom. ¹³ Amac ajalagac gebe lau, tañ sêjam kôm sêmoa lôm dabuñ nañ, têtap nêñ gêñ taniñña sa aña lôm dabuñ. Ma êsêac, tañ sêkêñ da jagêsac altar nañ, sêwê kainj da tonañ ñagêdô. ¹⁴ Kêtú tonañña Apômtau kêjatu gebe lau, tañ sêsôm ñawae ñajam lasê nañ, kôm ñawae ñajamña tau êlôm êsêac amboac tonañ.

¹⁵ Mago aê tonec gagôm gêñ samob tonañ ñai ñatenj ñanô kêsa atomanô. Ma kato biñ tonañ ñai gebe akêñ gêñ êndênj aêña nec atom. Aê embe jamac êndu êtu moña, oc jalic ñajam êlêlêc ñac tenj ensenj êôc waec kôm tonañña su. ¹⁶ Aê embe jasôm ñawae ñajam lasê, oc êngôm aê waec êsa atom. Kôm tonec gêjac aê ñawaegac. Ojae aêma, embe jasôm ñawae ñajam lasê atom, oc jamoa naeo. ¹⁷ Aê tauc embe jajalinj kôm tonañ sa, oc jatap kôm tau ñaôli sa. Mago tauc embe jajalinj sa atom, oc êtu ñoc kôm, tañ gêjac aê ñawae nañ. ¹⁸ Amboac tonañ aê jatap kôm ñaôli ondoc sa. Ñoc ñaôli tau tonec gebe jasôm ñawae ñajam lasê to jakêñ ñawae ñajam tau ñaômagenj ma jakac lau gebe sêkêñ ñagêjô, tañ gêjac aê ñawae kêtú gajam sakinj ñawae ñajamña nañ atom.

¹⁹ Kilisi kêgaboac aê su, tec gamoa ñoc lêtêgenj, mago aê tauc kakêñ tauc katu samob nêñ sakinjwaga, gebe janam lau taêsam ôkwi. ²⁰ Aê katu lau Juda nêñ ñac Judaña tenj, gebe janam lau Juda ôkwi. Aê tauc kasô Mosenê biñsu ñalabu atom, mago katu lau, tañ sêsô biñsu ñalabu nañ, nêñ ñac kêsô biñsu ñalabuña tenj, gebe janam êsêac, tañ sêsô biñsu ñalabu nañ ôkwi. ²¹ Aê tauc gamoa Kilisinê biñsu ñalêlôm ma yamoa to Anôtônê biñsumêgenj atom, mago katu lau tobiñsumê nêñ ñac tobiñsumêña tenj, gebe janam lau tobiñsumê ôkwi. ²² Aê katu lau palê-palê nêñ Ñac palê-palêña tenj, gebe janam lau palê-palê ôkwi. Aê katu lau samob nêñ ñac gêñ samobña, gebe janam nêñ ñagêdô ôkwi-ôkwi. ²³ Gêñ samob tonañ ñai aê gagôm kêtú ñawae ñajamña, gebe jawê kainj ñawae ñajam ñamoasinj jawiñ.

²⁴ Amac alicgac me, êsêac, tañ seņ kwanjkwani noc sêmoa naņ, samob sêlêti, mago ñac tagen oc êtap ñanô sa. Amboac tonañ alêtigen gebe atap ñanô tau sa. ²⁵ Lau samob, tañ sebe sêniņ kwanjkwani noc naņ, têtû mêtê taun gêņ samobña. Êsêac sêgôm gêņ tonañ, gebe têtap sunsun têlagenña teņ sa. Mago aêac tec dagôm, gebe tatap sunsun tengeņña tau sa. ²⁶ Aê tauc kêlêti kalêsagen atom. Ma aêagêc ñac teņ embe apen taun, oc jatuc lemoc teņ sawa atom. ²⁷ Aê katu kasec ôlic to kêkôniņ tauc gebe tauc, tañ gajam mêtê lau ñagêdô naņ, jatu meloc atom.

10

Tajop taun ênden sakiņ gwamña

¹ O lasitêwaac, aê gabe jansa biņ tonec auc êndên amac atom gebe Tameņi samob sêsêlêņ sêmoa tao ñalabu ma samob selom gwêc sêja. ² Êsêac samob sêliņ tao to gwêc kêtû nêņ sanju, tañ gêbiņ êsêac tôņ tamiņ Mose. ³ Êsêac samob seņ mo ñalaunja tagen têtôm taungeņ, ⁴ ma samob sênôm gêņ ñalaunja, gebe êsêac sênôm anja poc ñalaunja, tañ kêdaguc êsêac naņ, Ma poc tau Kilisi tau. ⁵ Mago Anôtô gêlic êsêacnêņ taêsam gêjac mataanô ñajam atom, tec gesen êsêac su anja gamên sawa.

⁶ Gêņ tonañ ñai kêtû ñadôņdôņ gêdên aêac gebe tajop taun ma mater katu gêņ sec tatôm êsêac nec atom. ⁷ Ma amac anam sakiņ gwam atôm êsêacnêņ ñagêdô sêjam sakiņ nec atom amboac tonañ. Teto gêc amboac tonec gebe “Lau sêņgôn sic sebe sêniņ to sênôm gêņ ma dêdi sa sebe têtê wê.” ⁸ Aêac daņgôm geņ mockainjo to mockainña tatôm êsêacnêņ ñagêdô sêgôm naņ atom amboac tonanğen. Êsêac sêgôm, tec gêdên bêc tagen lau 23,000 sêjaņa. ⁹ Ma aêac tansaê Apômtau tatôm esêacnê ñagêdô sêsaê eņ naņ atom amboac tonanğen. Êsêac sêgôm, tec moac gesen êsêac. ¹⁰ Aôc gêdô atôm êsêacnêņ ñagêdô sêoc gêdô naņ atom. Êsêac sêgôm, tec anjela sinña gêjac êsêac endu.

¹¹ Biņ tonañ ñai kêtap êsêac sa kêtû ñadôņdôņ ma teto gêc gebe êkên puc aêac gebe nom ñatêm êmbacnêña mên-kêdabiņ aêac sugac. ¹² Amboac tonañ ñac, tañ geboc kêkô ñajana naņ, ejop tau gebe ênac tau êndu atom. ¹³ Lêtôm tañ kêtap amac sa naņ, Iêtôm kaiņ teņ atom, lêtôm ñamalacņagen. Ma Anôtô eņ ñac ñanêņ, tec êlôc gebe letôm êtap amac sa êlêlêc ôlimwalô su atom. Lêtôm embe êtap amac sa, oc êmansaņ lêņ awê letôm saņa, ma êpuc amac tôņ e atôm gebe aôc letôm tau.

¹⁴ O lauace, amboac tonañ aêc sakiņ gwamña sumañ. ¹⁵ Amac lau tokauc, tec kasôm biņ gêdên amac. Amac taôm ansaê biņ, tec jasôm nec. ¹⁶ Aêac tajam danğe Anôtô kêpi laclu moasiņña ma embe tanôm, go tawe kaiņ Kilisine dec dawin

atom me. Ma embe taniņ polom, taņ tapô êkôc naņ, go tawe kainj Kilisinê ôli dawinğ atom me. ¹⁷ Polom tagenğ tec gęc, tec aêac lau taêsam tatu ôli tagenğ, gebe aêac samob tawê kainj polom tagenğ.

¹⁸ Alic lau Israel acgom. Lau taņ senğ da naņ, sêwê kainj sakinğ altarnğ tonanğ. ¹⁹ Aê jasôm biņ amboac ondoci. Jasôm gebe da gwamņğ tau gęņ ñanô teņ me. Me gwam tau gęņ ñanô. Masianô. ²⁰ Mago gabe jasôm tonec gebe Gęņ taņ lau samuc sêkêņ kêtũ da naņ, sêkêņ gedenğ Anôtô atom, sêkêņ gêdêņ ñalau sec. Aê gadec gebe ambiņ taôm tôņ tamiņ ñalau sec. ²¹ Amac atôm gebe anôm gęņ êsêp Apômtaunê laclu to êsêp ñalau sec nêņ laclu êpi tagenğ atom. Amac atôm gebe awê kainj Apômtaunê moasiņ to ñalau sec nêņ êpi tagenğ atom amboac tonanğ. ²² Aêac takêli Apômtau e têtac ñandanğ êsa me. Aêacnêņ ñaclai kêlêlêc ênê su me.

Danğôm nêņ gęņ samob tawaka Anôtônê wae sagenğ

²³ “Gęņ samob kêtôm gebe danğôm,” mago gęņ tau samob oc êmoasiņ aêac atom. “Gęņ samob kêtôm gebe danğôm,” mago gęņ tau samob oc êmboac gôlôac sa atom. ²⁴ Ñac teņ taê ênam gebe nê gęņ êmoasiņ eņ taugenğ nec atom, taê ênam gebe ensom gęņ êmoasiņ lau nagêdôņğ êwiņ acgom. ²⁵ Aninğ gwada, taņ sêkêņ gêdêņ lau sêjam ôli anğa têtulu gęņ ñamala naņ samob. Apuc gwada teņ ñam êtu nêմ ñalêlôm ulu-uluņğ atom, ²⁶ gebe teto gęc gebe “Nom to ñagêņ samob kêtũ Apômtaunê gęņgęņ.” ²⁷ Ñac samuc teņ embe êkalem amac gebe aninğ gęņ awinğ eņ ma embe ana, naņ aninğ gęņ samob, taņ sêkêņ êndêņ amac naņ ñaucņagenğ, apuc ñam êtu nêմ ñalêlôm ulu-uluņğ atom. ²⁸ Mago ñac teņ embe êsôm êndêņ amac gebe “Gęņ tonanğ sêkêņ kêtũ da gêdêņ gwam,” naņ aninğ atom êtu ñac, taņ kêkêņ puc amacņğ ma êtu êlênsônğ ñalêlôm atomņğ. ²⁹ Aê kasôm kêpi amac taôm nêմ ñalêlôm atom, kasôm kêpi ñac tau tonanğ nê ñalêlôm. Kilisi kêgaboac aê su gamoa ñoc lêtêgenğ, tec ñac teņ nê ñalêlôm êmêtôc aê amboac ondociğ. ³⁰ Aê embe janam danğe Anôtô to janiņ gęņ, oc sêsôm biņ alôb-alôb êpi gęņ, taņ gajam danğe su naņ, êtu asagenğğ.

³¹ Gęņ taņ amac aenğ to gęņ, taņ amac anôm ma gęņ, taņ amac agômagôm naņ, anğôm samob gebe awaka Anôtônê wae sa. ³² Amacnêմ lêņ êlênsônğ Juda to Helen ma Anôtônê gôlôac atom. ³³ Aê gagôm amboac tonanğ. Aê gagôm ñoc gęņ samob e lau samob sêlic ênac matenğanô ñajam. Aê taêc gęjam gebe êtu moasiņ êndêņ aê taucgenğ atom, êtu moasiņ êndêņ lau taêsam êwiņ gebe Anôtô ênam êsêac kêsi.

11

¹ Atêku aê amboac aê katêku Kilisi.

Lauo to ñac sêlic om ñamêtê

² Aê jalambin amac gebe taêm gêjam aê ñapañ tec amoa ma amasañ mêtê, tañ kakêñ gêdêñ amac nañ. ³ Aê gabe amac ajala tonec Kilisi kêtú ñacwaganêñ mômêñapac ma ñacwaga têtú nêñ lauo mômêñapac, ma Anôtô kêtú Kilisi mômêapac. ⁴ Ñac ten embe eten mec me eoc bin lasê ma êkuc gêñ ten, oc êngôm en tau mômêapac, Kilisi kwalec. ⁵ Ma awê ten embe eten mec me eoc bin lasê ma êkuc gêñ ten atom, oc êngôm tau mômêapac, nê akweñ, kwalec. Kêkuc gêñ ten atom, tec kêtôm awê, tañ sêsêbuñ en mômêlauñ su samucgen. ⁶ Awê ten embe taê ênam gebe êkuc gêñ atom, nañ sêkapiñ mômêlauñ sumañ. Mago awê ten embe sêkapiñ me sêkaliñ mômêlauñ, oc êtu bin majenña êndên en, tec en êkuc gêñ ten acgomman. ⁷ Ñac êkuc gêñ ten atom. En kêtú Anôtônê katu to ñawasi. Ma awê tau kêtú ñacné ñawasi ⁸ gebe ñac tau anga awênê atom, awê anga ñacné. ⁹ Ma Anôtô kêtêñ ñac tau kêtú awêña atom, kêtêñ awê kêtú ñacña. ¹⁰ Amboac tonañ awê êkuc gêñ êtu anelana. Gêñ tau êwa en sa gebe kêsô nê akweñnê ñaclai ñalabu. ¹¹ Apômtau gêbin aêac tôn, amboac tonañ ñac ênam awê sa ma awê ênam ñac sa, ¹² gebe awê kêsá anga ñacné ma ñac gêmóa kêtú awê kêtôc enña. Ma gêñ samob gêmêñ anga Anôtônê. ¹³ Amac taôm asôm acgom. Awê ten embe eten mec êndên Anôtô ma êkuc gêñ ten atom, oc êtôm me masi. ¹⁴ Ñac ten embe mômêlauñ baliñanô, oc êtu bin majenña êndên en. ¹⁵ Mago awê embe mômêlauñ baliñanô, oc êtu ênê gêlôn. Ñamalacnêñ mêtê kêdôn bin tonañ gêdên amac atom me. Anôtô kêtêñ mômêlauñ baliñ gêdên awê gebe êngandê en auc. ¹⁶ Ñac ten embe taê ênam gebe êkên kisa êndên mêtê tonañ, nañ jasôm bin tagen tonec gebe aêac to Anôtônê gôlôac ma mêtê ten gêc atom.

Sêgôm Apômtaunê moasin ñalên kêtênsôn

¹⁷ Aê gabe jakêñ ñagôlin ten êndên amac. Aê jalambin amac êtu nêñ akac saña atom, gebe nêñ akac sa tonañ kêmóasin amac atom, gêgôm amac atu sec. ¹⁸ Bin tonec tec ganô kêtú ñamata gebe Amac gôlôac akac taôm sa ma awa taôm kêtôc-kêtôc. Aê kakêñ gêwiñ gebe bin ñagêdô amboac tonañ oc gêc binñanô. ¹⁹ Gôlôac sêwa tauñ êkôc-êkôc oc ñajam, gebe amacnêñ lau mansañ sêwaka tauñ sa têtú awê. ²⁰ Gêdên tañ amac akac taôm sa nañ, akac sa kêtú anin Apômtaunê moasinña atom. ²¹ Gêdên noc anin gêñña amac samob aen nêñ gêñ gêdên-gêdêngeñ, tec lau ñagêdô mo gêjô êsêac ma ñagêdô sênôm gêñ e kêjanin êsêac. ²² Nêñ andu anin to anôm gêñña kêtô atom me. Amac atu kasec Anôtônê gôlôac ma anôm êsêac, tañ nêñ gêñ masi nañ, majen êsa me. Aê jasôm bin

amboac ondoc êndêñ amac. Oc jalambij amac me. Masi, aê jalambij amac êtu nêmbij tonanña atom.

Apômtau Jesu kêkêñ moasiñ dabuñ gêdêñ nê lau
(*Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luk 22:14-20*)

²³ Bij tan kakêñ gêdêñ amac nan, aê kakôc anga Apômtaunê gebe Gêdêñ gêbêc tan Juda geoc Apômtau lasê nan, Jesu tau kêkôc polom ²⁴ mêngegêjam danje ma kêpô kêkôc, go kêsôm gebe “Aêñoc ôlic, tan gêjô amac nan tonec. Anğôm amboac tonan, ec taêm ênam aêgeñ.” ²⁵ Ser su, go kêkôc laclu amboac tonan ma kêsôm gebe “Laclu aêñoc dec poac wakucña tau tonec. Anğôm amboac tonan, go embe anôm, ma taêm ênam aêgeñ.” ²⁶ Êtôm têm samob, tan anij polom tonec to anôm êsêp laclu tonec nan, asôm Apômtau gêmâc êndu ñawae lasê e tau êmu êmêñ.

Taniñ moasiñ dabuñ ñapep, takic tauñ nêñ bij atom

²⁷ Amboac tonan teñ embe êniñ polom tonec me ênôm êsêp Apômtaunê laclu tonec wauc-waucgeñ, nan oc êwê Apômtaunê ôli to dec ñakain. ²⁸ Samob sênsaê tauñ êndêñ-êndêñgeñ su acgom, go sêniñ polom to sênôm êsêp laclu tonec. ²⁹ Ñamalac tan êniñ moasiñ to ênôm êsêp laclu nan, embe etoc Apômtaunê ôli sa atom, oc êniñ to ênôm gêñ tau êtu êkic tau nê bijña. ³⁰ Kêtu tonanña tec amacnêmbi lau taêsam têtap gêmâc sa to ôliñwalô gêjan ma ñagêdô sêmac êndu. ³¹ Aêac embe tansaê tauñ ñapep, go Anôtô êmêtôc aêac atom. ³² Apômtau kêmbêtôc to gêjac aêac, gebe ênê mêtôc ñamuña enser aêac su tananña dawin nom atom.

³³ O lasitêwaac, amboac tonan embe akac sa êtu anij moasiñña, nan aôn taôm acgom. ³⁴ Teñ embe mo êjô en, nan êniñ gêñ anga nê andu kwananğen, gebe akac taôm sa êtu akic taôm nêmbijña atom. Tauc jandêñ amac jawac acgom, go jamansan bij ñagêdo êwiñ.

12

Ñalau Dabuñ nê moasiñ

¹ O lasitêwaac, aê gabe jansa moasiñ Ñalauña auc êndêñ amac atom. ² Amac ajalagac gebe Gêdêñ tan amoa lau samucñagen nan, nêmbi ñalêlôm kêkac amac e awê adêñ gwam awamê aja. ³ Amboac tonan aê jasôm lasê êndêñ amac gebe Ñac teñ embe Anôtônê Ñalau êoc en awa sa, nan êsôm gebe “Aê japuc boa Jesu” nec atom. Me teñ embe Ñalau Dabuñ ênam en auc atom, nan oc êtôm atom gebe êsôm gebe “Jesu en Apômtau.”

⁴ Moasiñ gêdêñ-gêdêñgeñ, mago ñaÑalau tagen. ⁵ Sakin gêdêñ-gêdêñgeñ, mago ña Apômtau tagen. ⁶ Ñaclai tanam kômña gêdêñ-gêdêñgeñ, mago ñaAnôtô tagen, tan gêjam kôm kêpi lau samob gebe sêngôm gêñ samob ñanô êsa nan. ⁷ Ñalau

geoc tau lasê gêdênj ñamalac ñalênj gêdênj-gêdênjenj gebe êmoasin gôlôac. ⁸ Ñalau kékênj kauc mêtêña gêdênj ñac tenj, to Ñalau tonanjenj kékênj kauc êkip binj ñam saña gêdênj tenj. ⁹ Ñalau tagenj tonanj kékênj ñac tenj kékênj gêwiñ ma kékênj moasinj danjôm lau ôlinj ñajam êsana gêdênj ñac tenj. ¹⁰ Enj kékênj ñaclai gêdênj ñac tenj, tec gêgôm gêñsêga ma kékênj ñac tenj geoc binj lasê. Enj kékênj ñac tenj kêjala ñalau ñajam to secña ma kékênj ñac tenj kêsôm binj awenj ñatalô, ma kékênj tenj gêwa binj awenj ñatalôña sa. ¹¹ Ñalau tagenj tau tonanj gêjam kôm samob tonanj ñai. Enj gêjac sam nê moasinj gêdênj lau gêdênj-gêdênjenj kêtôm enj tau taê gêjam.

Ôli tagenj, ma ñagêñlêlôm taêsam

¹² Kilisi kêtôm ôli tenj. ôli tau gênj tagenj, mago ñagêñlêlôm taêsam. Ôli ñagêñlêlôm tokainj-tokainj, mago samob tonanj têtû ôli tagenj. ¹³ Aêac samob talinj sanju ma Ñalau tagenj gêbinj aêac tônj tatu ôli tagenj Juda to lau samuc, gêñôma to lau, tanj sêmoa nêñ Iêtêgenj nanj, ma sêkênj Ñalau tagenj gêdênj aêac samob tanôm.

¹⁴ Ôli tau ñagêñlêlôm tagenj atom, ñagêñlêlôm taêsam. ¹⁵ Akainj embe êsôm gebe “Aê lêma atom, tec katu ôli ñagêñlêlôm tenj atom,” binj tonanj oc êkac enj su anja ôli êtôm atom. ¹⁶ Ma tanjasunj embe êsôm gebe “Aê mataanô atom, tec katu ôli ñagêñlêlôm t enj atom,” binj tonanj oc êkac enj su anja ôli êtôm atom. ¹⁷ Ôli samucgenj embe êtu mataanônjagenj, oc êñ binj amboac ondoci. Ma embe êtu tanjasunjagenj, oc êñju gêñ ñamalu amboac ondoci. ¹⁸ Mago galoc amboac tenj. Anôtô kékênj ôli ñagêñlêlôm gêdênj-gêdênjenj kêtôm enj taê gêjam. ¹⁹ Ôli samucgenj embe êtu ñagêñlêlôm tagenj, go ôli ñanô tau ênêc ondoci. ²⁰ Mago galoc amboac tenj. Ôli ñagêñlêlôm taêsam ma ôli ñanô tagenj.

²¹ Mataanô kêtôm atom gebe êsôm êndênj lêma gebe “Aê kêpô lêna aôm atom.” Ma môkêapac kêtôm atom gebe êsôm êndênj akainjagêc gebe “Aê kêpô lêna amagêc atom.” ²² Amboac tonanj atom. Ôlinj ñagêñlêlôm, tanj talic amboac gêñ palê-palê nanj, embe masi, oc tapô lêna ñanô. ²³ Ôli ñagêñlêlôm, tanj talic amboac gêñ ñaôma nanj, têkwa auc ñapep. Ma aêac ôlinj ñasec, nanj tajop ñapep sawa. ²⁴ Ôlinj ñagêñlêlôm ñajam, nanj tajop amboac tonanj atom. Anôtô kêmasanj ôlinj ma ketoc ñagêñlêlôm ñaôma-ñaôma sa kêlêlêc. ²⁵ Enj gêgôm amboac tonanj gebe ôli êwa tau êkôeêkôc atom, ñagêñlêlôm samob taênj ênam tauñ ma sênam tauñ sa êndênjêndênjenj. ²⁶ Ôli ñagêñlêlôm tagenj embe êtap ñandanj sa, go ñagêñlêlôm samob sêôc ñandanj sêwiñ. Ma embe tetoc ñagêñlêlôm tagenj sa, go samob têtac ñajam sêwiñ.

²⁷ Amac atu Kilisinê ôli ma atu ñagêñlêlôm gêdêñ-gêdêñgeñ.
²⁸ Ma Anôtô kêdênañ gôlôac dabuñ nêñ lau ñagêdô amboac tonec. Aposolo têtù ñamata, propete têtù luagêcña, kêdôñwaga têtù têlêacña. Go kêkêñ ñagêdô sêgôm gêñsêga, ñagêdô têtap moasinñ sêñgôm lau gêmac ôlinñ ñajam êsaña sa, ñagêdô sêjam lau sa, ñagêdô sêjam gôlinñ gôlôac, ñagêdô sêsôm binñ awenñ ñatalôña.
²⁹ Êsêac samob têtù aposolo ma têtù propete ma têtù kêdôñwaga atom. Samob sêgôm gêñsêga atom. ³⁰ Samob têtap moasinñ sêñgôm lau gêmac ôlinñ ñajam êsaña sa atom. Samob sêsôm binñ awenñ ñatalôña ma sêwa binñ awenñ ñatalôña sa atom. ³¹ Ma amac atu kêka-kêka moasinñ ñanô taumanñ.

Ma galoc jatôc lêñ, tañ kêlêlêc ñagêdô su nañ, andêñ amac.

13

Binñ têtac gêwiñ ñanôña

¹ Aê embe jasôm ñamalac to añela awenñ, mago têtac êwiñ ñanôgeñ atom, oc jatôm ki kêdôñ tau to kelenkelenñ kêtanñ. ² Ma embe jaoc binñ lasê to jajala gêñ kêsiniñ tauña to kauc ñam samob, ma embe jakêñ êwiñ ñajanañ êtôm jasôm lôc sêmbuc tauñ saña, mago têtac êwiñ ñanô atom, oc jatu gêñ ñaôma. ³ Ma embe janac sam ñoc waba samob êndêñ lau ñalêlôm sawa to jakêñ ôlic ja êniñ, mago têtac êwiñ ñanôgeñ atom, oc ênam aê sa atom.

⁴ Têtac gêwiñ ñanô gê binñ tôñ, têtac gêwiñ ñanô kêtôm ñac gabêjam, gêjam lêmuñ atom. Têtac gêwiñ ñanô kêkianñ tau sa atom to ketoc tau sa atom, ⁵ kêsa lêñ wauc-waucgeñ atom, taê gêjam taugenñ nê gêñ atom, têtac ñandanñ seberñ atom, gê launêñ sec tôñ atom. ⁶ Têtac gêwiñ ñanô tau kêtù samuc gêñ geo atom, kêtù samuc binñ ñanô taugenñ. ⁷ Têtac gêwiñ ñanô tau gêôc gêñwapac samob, kêkêñ gêwiñ binñ samob, kêkêñ mata gêñ samob, gêôc gêñ samob totêtac kêpa sugenñ.

⁸ Têtac gêwiñ ñanô oc êmbacnê atomanô. Binñ daoc Anôtônê binñ lasêña oc ê su ênaña. Binñ awenñ ñatalôña oc êmbacnê. Binñ tajala kauc ñamña oc ê su ênaña amboac tonanñ. ⁹ Aêac tajala kauc ñatênageñ ma daoc binñ lasêña ñatênageñ amboac tonanñ. ¹⁰ Mago êndêñ tañ gêñ ñanô tau mênêsa nañ, gêñ ñatênageñña tau oc ê su ênaña.

¹¹ Gêdêñ tañ aê ñapalêgeñ nañ, kasôm binñ katôm ñapalê sêsôm, ma kajala gêñ katôm ñapalê sêjala ma taêc gêjam binñ katôm ñapalê taênñ gêjam e katu ñac acgom, go gawi mêtê ñapalêgeñña tau sinñ. ¹² Galoc talic gêñ kêtôm tasala gêñ tau kêsêp tasalakatu ñadaunñdaunñ teñ, mago êtù ñamu oc talic gêñ samob ñalanô êpi tagen. Galoc aê kajala gêñ ñatênageñ. Mago êtù ñamu oc jajala gêñ samob tomalagenñ êtôm Apômtau kêjala aê. ¹³ Galoc gêñ têlêac tonec tec gêc gebe Takêñ gêwiñ ñanô to

takêj materj ñanô ma têntac gêwiñ ñanô. Mago têntac gêwiñ ñanô tau tec gêñ ñanô kêlêlêc gêñ ñagêdô su ñêngeñ.

14

Biñ ñagêdô kêpi moasiñ Njalaunja

¹ Amacnê m lêñ epeñ têmtac êwiñ ñanôña ma atu kêka-kêka moasiñ Njalaunja ma taêm êka moasiñ aoc Anôtônê biñ lasêña êtu ñamatageñ, ² gebe ñac, tañ kêsôm biñ awenñ ñatalôña nañ, kêsôm biñ gêdêñ ñamalac atom, kêsôm gêdêñ Anôtô taugenñ. Lau teñ sêñô biñ tonañ atom, Njalau kêkac eñ tec kêsôm biñ, tañ gêc lêlômgeñ nañ. ³ Mago ñac, tañ geoc Anôtônê biñ lasê nañ, kêsôm biñ gêdêñ ñamalac ma gêboa êsêac sa to gêlêñ biñ êsêac ma gêjam malô nêñ ñalêlôm. ⁴ Ñac tañ kêsôm biñ awenñ ñatalôña nañ, gêboa tau sa, mago ñac, tañ geoc Anôtônê biñ lasê nañ, gêboa gôlôac dabuñ sa amboac tonañ. ⁵ Aê gabe amac samob asôm biñ awenñ ñatalôña, mago aê têtac gêwiñ kêlêlêc gebe aoc Anôtônê biñ lasê. Ñac tañ geoc Anôtônê biñ lasê nañ, kêmoasiñ gôlôac kêlêlêc ñac, tañ kêsôm biñ awenñ ñatalôña nañ su. Tagenñ ñac teñ embe êwa ênê biñ tau sa e êmboa gôlôac dabuñ sa, oc êtôm amboac tonañgeñ.

⁶ O lasitêwaac, aê embe jandêñ amac wacjasôm biñ awenñ ñatalôña, oc janam amac sa amboac ondoc. Aê embe jasôm biñ, tañ gêc lêlômgeñ nañ, lasê ma jawa kauc ñam sa me jaoc Anôtônê biñ lasê ma jandôñ mêtê êndêñ amac atom, oc janam amac sa atom. ⁷ Gêñ tañ takôc kêtú tanam wê êsêpña amboac gasuc me kaliñgwanñ nañ, embe sêju me sênac ñalêñ tagenñ ñapanñ, oc tajala ñaawa, tañ êsêac sebe sêju me sênac nañ amboac ondoc. ⁸ Ma dauc embe êtañ meloc-meloc, go asa êmansañ tau atu ênac siñña. ⁹ Amacnê m biñ amboac tonañ. Amac embe asôm biñ ênêc awê atom, asôm biñ awenñ ñatalôñageñ, oc sêjala biñ, tañ asôm nañ amboac ondoc. Amac oc asôm nê m biñ êsêp sawa. ¹⁰ Lau nomña nêñ awenñ tokaiñ-tokaiñ, mago awenñ samob tonam. ¹¹ Aê embe jajala ñac teñ awa ñam atom, go ñac, tañ kêsôm tau awa nañ, êlic aê amboac ñac jaba, ma aê oc jalic eñ amboac ñac jaba amboac tonañ. ¹² Amac amboac tonañ. Amac atu kêka-kêka moasiñ Njalaunja, tec ansom moasiñ, tañ emboa gôlôac dabuñ sa nañ, e ênam amac aucgeñ.

¹³ Amboac tonañ ñac, tañ kêsôm biñ awenñ ñatalôña nañ, eteñ mec êndêñ Anôtô gebe êkêñ moasiñ êwa biñ saña êndêñ eñ êwiñ. ¹⁴ Aê embe jateñ mec jasôm biñ awenñ ñatalôña, go ñoc ñalau eteñ mec, mago ñoc kauc oc êjala ñam atom. ¹⁵ Biñ tau amboac ondoc. Aê gabe ñoc ñalau embe eteñ mec, nañ ñoc kauc eteñ êwiñ. Ñoc ñalau embe ênam wê, nañ ñoc kauc ênam êwiñ. ¹⁶ Nê m ñalaugeñ embe ênam danje Anôtô, go lau ñagêdô,

taŋ sêmoa naŋ, sênac mata nê m mec ma sêsôm gebe “Biŋŋanô” sêwiŋ naŋ amboac ondoc. Êsêac sêjam kauc biŋ, taŋ koteŋ naŋ. 17 Aôm oc gôjam danŋe Anôtô ŋajamgeŋ, tageŋ nê m mec gêboa lau ŋagêdô sa gêwiŋ atom.

18 Aê gajam danŋe Anôtô kêt u kasôm biŋ awen ŋatalôŋa kêlêlêc amac samob suŋa. 19 Mago aŋga gôlôac dabuŋ ŋalêlôm embe jasôm biŋ tokauc ŋalô lemeŋ teŋgeŋ gebe jandôŋ lau ŋagêdôŋa, oc ŋajam êlêlêc jasôm biŋ awen ŋatalôŋa ŋalô 10,000 su.

20 O lasitêwaac, taêm ênam biŋ atôm ŋapalê saun taêŋ gêjam nec atom. Taêm ênam biŋ atôm lau kapôêŋ taêŋ gêjam. Mago lêŋ secŋa tec atôm ŋapalê dedecmaŋ. 21 Apômtau kêsôm biŋ teto gêc gebe

“Aê jasôm biŋ êndêŋ lau tônê janam lau jaba awen

to janam lau, naŋ sêsôm biŋ jaba laŋôŋ.

Mago êsêac oc sêkêŋ taŋeŋ aê atom.”

22 Amboac tonan biŋ awen ŋatalôŋa kêt u lau-sêkêŋ-gêwiŋwaga nêŋ ŋabelo atom, kêt u lau-sêkêŋ-gêwiŋ-atomwaga nêŋ ŋabelo. Ma daoc Anôtônê biŋ lasêŋa kêt u lau-sêkêŋ-gêwiŋ-atomwaga nêŋ ŋabelo atom, kêt u lau-sêkêŋ-gêwiŋwaga nêŋ ŋabelo.

23 Gôlôac dabuŋ embe samob sêkac tauŋ sa ma samob sêsôm biŋ awen ŋatalôŋa, go lau ŋagêdô me lau samuc, taŋ nasêwiŋ naŋ, oc sêsôm biŋ amboac ondoc. Oc sêsôm gebe meloc kêtê amac. 24 Mago samob embe seoc Anôtônê biŋ lasê ma ŋac samuc teŋ me ŋac jaba teŋ embe naêwiŋ, oc samob nêŋ biŋ epeŋ to êmêtôc eŋ 25 e biŋ, taŋ kêsij tau gêc nê ŋalêlôm naŋ, êtu awê, go êu tau laŋôanô êndêŋ nom etoc Anôtô sa ma êsôm lasê ênêc awêgeŋ gebe “Anôtô gêmoa gêwiŋ amac biŋŋanôgoc.”

Danŋôm nêŋ gê ŋ samob ŋapep sawa

26 O lasitêwaac, biŋ tonan ŋam amboac ondoc. Amac embe akac taôm sa, go ŋac teŋ êpuc wê teŋ sa, teŋ êndôŋ mêtê, teŋ êsôm biŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ, lasê, teŋ êsôm biŋ awen ŋatalôŋa ma teŋ êwa biŋ tau sa. Gêŋ samob tonan ŋai aŋgôm êtu amboa gôlôac dabuŋ saŋa. 27 Lau embe sêsôm biŋ awen ŋatalôŋa, go ŋac luagêc me têlêac sêsôm biŋ ma êtôm. Êsêac sêsôm biŋ sêndênaŋ taunŋeŋ ma ŋac teŋ êwa biŋ tau sa. 28 ŋac êwa biŋ saŋa teŋ embe êmoa atom, go ŋac êsôm biŋ awen ŋatalôŋa ênam tau tôŋ êndêŋ gôlôac dabuŋ, êsôm biŋ ênêc eŋ tau to Anôtôŋageŋ. 29 ŋac luagêc me têlêac seoc Anôtônê biŋ lasê ma lau ŋagêdô sênsaê biŋ tau. 30 Anôtô embe eoc biŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ naŋ, teŋ lasê êndêŋ ŋac teŋ, taŋ gêŋgôŋ gôlôac ŋalêlôm naŋ, go ŋac, taŋ kêsôm biŋ gêmoa naŋ, êoc nê biŋ tôŋ acgom. 31 Amac samob atôm gebe aoc Anôtônê biŋ lasê asôm ajô taôm-ajô taômgeŋ e andôŋ lau to alêŋ biŋ lau samob. 32 Lau seoc

binj lasêña nêñ ñalau tanjên wamu êndênj êsêac, tanj seoc binj lasê nanj, ³³ gebe Anôtô kêtû gêñ wauc-waucgenj ñaAnôtô atom, kêtû binjmalô ñaAnôtô.

Mêtê tanj sêgôm anja Anôtônê launêñ gôlôac samob nanj, sêngôm anja amacnêm amboac tonanj gebe ³⁴ Gôlôac embe sêkac sa, go lauo sênam taunj tôñ. Alôc gebe sêsôm binj nec atom. Êsêac sêkônij taunj êtôm Anôtônê binjsu kêsôm. ³⁵ Lauo embe taênj ênam gebe sêjala binj ñagêdô êtu tôñ, go têtû kênac nêñ ñaci anja taunj nêñ êndumanj. Gôlôac embe sêkac sa ma awê tej embe êsôm binj, oc êtu binj majenja. ³⁶ Taôm asôm acgom, Anôtônê binj kêsa anja amac taômgenj nêm me gêsunj tau gêdênj amac taômgenj gêwac me.

³⁷ Ñac tej embe êlic tau gebe ñac eoc Anôtônê binj lasêña me êwê kainj moasinj Ñalauña tej, nanj êjala gebe binj, tanj aê kato gêdênj amac nanj, Apômtaunê jatu. ³⁸ Enj embe êjala binj tonanj atom, oc amac ajala enj atom amboac tonanj. ³⁹ O lasitêwaac, amboac tonanj atu kêka-kêka gebe aoc Anôtônê binj lasê ma akô lau, tanj sêsôm binj awenj ñatalôña nanj, auc atom. ⁴⁰ Anjôm gêñ samob naêndênjenj ma êtôm ñagôlinjenj.

15

Apômtau Jesu gêdi sa

¹ O lasitêwaac, aê jakênj puc amac gebe taêm ênam ñawae ñajam êtiam. Aê kasôm ñawae ñajam tau lasê gêdênj amac ma amac akôc sa ma ñawae ñajam tau kêpuc amac tôñ akô ñajanja.

² Embe akôc ñawae ñajam, tanj kasôm lasê gêdênj amac nanj tôñ, go ênam amac kêsi. Mago embe akôc tôñ atom, oc akênj êwinj ñaôma.

³ Binj ñamataña, tanj kakênj gelom amac nanj, gelom aê amboac tonanj gebe Kilisi gêmac êndu kêtû aêacnêñ secña kêtôm teto gêc. ⁴ Êsêac sêsunj enj ma Anôtô gêñu enj sa gêdênj bêc kêtû têlêac kêtôm teto gêc. ⁵ Enj geoc tau lasê gêdênj Kepa su acgom, go gêdênj êsêac 12. ⁶ Go geoc tau lasê gêdênj lasitêwai, tanj sêlêlêc 500 su nanj, ma sêlic enj sêwinj taunjenj. Lau tau nêñ taêsam tec materj jali sêmoa ma ñagêdô sêmac êndu su. ⁷ Go geoc tau lasê gêdênj Jakobo su, go gêdênj aposolo samob.

⁸ Enj geoc tau lasê gêdênj samob su, go kêtû ñamuanô tau enj geoc tau lasê gêdênj aê amboac tonanj, tec katôm ñapalê, tanj têna kêkôc enj keso têm. ⁹ Aê katu aposolonêñ ñac ñamuña tej. Aê katôm gebe sêsam aê gebe aposolo atom, gebe aê kêjanda Anôtônê gôlôac dabunj. ¹⁰ Mago Anôtônê moasinj kêkênj aê katu aposolo. Ma ênê moasinj, tanj kêkênj gêdênj aê nanj, ñanô masi atom. Aê gajam kôm kapôênj kêlêlêc êsêac samob su, mago aê tauc gagôm atom, Anôtônê moasinj, tanj gêwinj aê nanj gêgôm.

11 Mago mêtê tau aê to êsêac ajam kêtôm taugen ma amac tec akêñ gêwiñ.

Njacmêtê oc sêndi sa

12 Aêac ajam mêtê gebe Anôtô gêñu Kilisi gêdi sa ança njacmatênêñ. Ma amboac ondoc amacnêm lau njagêdô sêsôm gebe njacmatê oc sêndi sa atom nec. 13 Njacmêtê embe sêndi sa atom, oc Anôtô êñu Kilisi gêdi sa atom amboac tonanjen. 14 Kilisi embe êndi sa atom, oc jaen, tañ aêac ajac gêdêñ amac nan, ñanô masi ma amacnêm akêñ gêwiñ ñanô masi amboac tonanjen. 15 Embe amboac tonan, oc aêac atu lau, tañ awa biñdansañ sa kêpi Anôtô, aêac awa sa gebe Anôtô gêñu Kilisi sa, mago en embe êñu njacmatê sa atom, nanço gêñu Kilisi sa atom amboac tonanjen. 16 Anôtô embe êñu njacmatê sa atom, nanço gêñu Kilisi sa su atom amboac tonan. 17 Mago en embe êñu Kilisi sa atom, oc akêñ êwiñ ñaôma ma amoa tonêm secgen ñapan. 18 Ma êsêac, tañ sêkêñ gêwiñ Kilisi ma sêmac êndu su nan, sêjaña amboac tonanjen. 19 Aêac embe takêñ materñ Kilisi êndêñ têm tamoa nom tonecñagen, go lau sêlic aêac tatu gêñ gêbac ma taên walô aêac êlêlêc lau njagêdô samob su nêñgen. 20 Mago Anôtô gêñu Kilisi gêdi sa ança njacmatênêñ sugac. En kêtú lau, tañ sêmac êndu su nan, nêñ ñamêc. 21 Ñamalac tagen kêtú tamac êndu ñañamôkê, ma ñamalac tagen kêtú dandi sa ança njacmatênêñ ñañamôkê. 22 Biñ tau amboac tonec gebe Adam gêbiñ aêac tôñ, tec samob tamac êndu, ma Kilisi gêbiñ aêac tôñ, tec samob materñ jali êsa. 23 Mago samob materñ jali êsa êndêñ-êndêñgen êtôm nêñ noc. Kilisi kêtú ñamêc, go êsêac, tañ têtú ênê lau nan, sêndi sa êndêñ noc en êmu êmêñña. 24 Su, go Kilisi ênac dabinj gêñ samob. En oc ensenj gôlinj to ñaclai ma ñajaña samob su, ma êkêñ gôlinj tau êndêñ Tama Anôtô. 25 Gôlinj kinña gêjac Kilisi ñawae e Anôtô êkêñ ñacjo samob sêsô en akainj ñalabu acgom. 26 Go êtu ñamu ensenj ñacjo gêmacanô tau su. 27 Teto gêc gebe “Gêñ samob kêsô en akainj ñalabu.” Teto gebe “Gêñ samob kêsô en ñalabu,” mago biñ tonec gêc awê gebe ñalô Gêñ samob kêkanônñ ñac, tañ kêkêñ gêñ samob kêsô en ñalabu nan, gêwiñ atom. 28 Gêñ samob êsô Latu ñalabu su acgom, go Latu tau êsô ñac, tañ kêkêñ gêñ samob kêsô en ñalabu nan, ñalabu amboac tonan, gebe Anôtô ênam gôlinj gêñ samob ênam aucgen.

29 Lau tañ sêlinj sanju sêjô njacmatê nan, oc sêñgôm amboac ondoc. Njacmatê embe sêndi sa atomanô, go êsêac sêlinj sanju sêjô njacmatê su êtu asagenña. 30 Ma aêac amboac ondoc. Aêac amoa jageo kêtôm bêc samob kêtú gêñ ñaclai gebe ensenj aêacña nec kêtú asagenña. 31 O lasitêwaac, biññanôgoc, aê gêmac êndu kêtôm bêcgen. Aê kasôm biñ tonan kêtú amac atu ñoc waec,

tañ gêc gêwiñ aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nanña. ³² Aê gajac siñ gêdêñ bôc ñaclai anña Epese. Aê embe janac siñ tau êtu biñ ñamalacñageñ, oc ênam aê sa amboac ondoc. Ñacmatê embe sêndi sa atom, go taniñ to tanôm gêñ tanac ñawaegenman, gebe ñaelen oc tamac êndu.

³³ Ansau taôm atom. Embe asêlêñ awiñ lau sec, oc ensem nêmmêmetê ñajam su. ³⁴ Tekwem saki êsa ñapep ma anğôm sec êtiam atom. Aê jasôm biñ tonec e jañğôm amac majem êsa gebe Amacnêmmê lau ñagêdô sêjam kauc Anôtô.

Aêac oc dandi sa toôliñgen

³⁵ Lau ñagêdô oc têtû kênac gebe “Ñacmêmetê oc sêndi sa amboac ondoc. Ma embe mênșêpi, oc sêkôc ôliñ amboac ondoc.”

³⁶ Melocma. Gêñ tañ kôsê nan, embe êtu palê atom, oc êpoa atom. ³⁷ Embe ôsê gêñ, oc ôsê ñadambê, tañ êlêc êpi êmên nan atom, oc ôsê ñamatugeñ, amboac jañgom me gêñ ñagêdô ñawê. ³⁸ Anôtô êkên ñanô êndên ñawê êtôm taê gêjam ma êkên ñanô tokaiñ-tokaiñ êndên ñawê êndên-êndêngeñ. ³⁹ Gêñ samob ôliñ têtôm tauñ atom. Ñamalac ôliñ teñ ma bôc ôliñ teñ ma moc ôliñ teñ ma i ôliñ teñ. ⁴⁰ Ñanô undambêña to ñanô nomña gêc gêdên-gêdêngeñ amboac tonañ. Mago gêñ undambêña ñawasi teñ, ma gêñ nomña ñawasi teñ. ⁴¹ Oc ñawasi teñ ma ajôn ñawasi teñ ma utitalata ñawasi teñ. Ma utitalata tonañ ñai ñawasi gêdên-gêdêngeñ amboac tonañ.

⁴² Êndên noc ñacmatê sêndi saña nan, oc amboac tonañ. Sêsetê gêñ, tañ ê su nan, ma gêñ teñgeñña oc êndi sa. ⁴³ Sêsetê ôli ñaôma ma ôli ñawasi oc êndi sa. Sêsetê ôli palê-palê ma ôli toñaclai oc êndi sa. ⁴⁴ Sêsetê ôli nomña ma ôli ñalauña oc êndi sa. Embe ôli nomña ênêc, go ôli ñalauña ênêc amboac tonañgeñ. ⁴⁵ Amboac teto gêc gebe “Ñac ñamataña, Adam, kêtû gêñ mata jali.” Mago Adam ñamuña en ñalau, tañ kêkên aêac danğôn mater jali. ⁴⁶ Ôli ñalauña mênkêsa kêtû ñamata atom, ôli nomña gêmun, go ôli ñalauña kêdaguc. ⁴⁷ Ñamalac ñamataña en anña nom, tec kêtû gêñ nomña. Ñamalac kêtû luagêcña gêmên anña undambê. ⁴⁸ Lau nomña têtôm ñac nomña tonañ, ma lau undambêña têtôm ñac undambêña tonañ. ⁴⁹ Aêac tec tawê kaiñ ñac nomña lanô nec, oc tawê kai ñac undambêña lanô amboac tonañgeñ. ⁵⁰ O lasitêwaac, biñ tonec tec jasôm gebe Aêac ôliñ to dec tonec tawê kaiñ Anôtônê gamên atom. Ma gêñ, tañ ê su nan, oc êwê kaiñ gêñ teñgeñña atom.

⁵¹ Anô acgom, aê jasôm biñ ñalêlômña teñ êndên amac gebe Aêac samob oc tamac êndu atom, mago Anôtô oc êpô aêac samob ôliñ ôkwi kaiñ teñ êsa. ⁵² Biñ tau êsa sep tageñ ma eb tageñ êndên dauc êtañ ñamuña. Dauc tonañ embe êtañ, go ñacmatê oc sêndi sa toôliñ teñgeñña ma Anôtô oc êpô aêac olin

ôkwi kainj tenj êsa, ⁵³ gebe gêñ tonec, tanj ê su nanj, oc êsô gêñ tenjenña sa amboac ñakwê, ma gêñ tonec, tanj êmac êndu nanj, oc êsô gêñ, tanj êmac êndu atomña nanj sa. ⁵⁴ Mago êndênj tanj gêñ tonec, tanj ê su nanj, oc êsô gêñ tenjenña sa, ma gêñ tonec, tanj êmac êndu nanj, oc êsô gêñ, tanj êmac êndu atomña nanj sa, go binj, tanj teto gêc nanj, êtu anô gebe

“Ñac tanj kêku ñacjo tulu nanj, gesenj gêmacanô tau su.

⁵⁵ O gêmacanô tau, aôm kôku ñacjo tulu ñañanô gêc ondod.

O gêmacanô tau, nêm kêm tau ondod.”

⁵⁶ Sec kêtü gêmacanô ñakêm, ma binjsu kêtü sec ñañaclai. ⁵⁷ Mago danje êndênj Anôtô, tanj kékênj aêac taku ñacjo tulu kêtü aêacnênj Apômtau Jesu Kilisinja.

⁵⁸ O ñoc lasitêwaace, amboac tonanj atu lau ñajanja to amoa nêm ñajênj. Anam Apômtaunê kôm ênam amac auc ñapanj. Ma ajala gebe kolenj, tanj anam êtu Apômtaunja nanj, oc anam ñaôma atom.

16

Da tanam Anôtônê lau saña

¹ Galoc binj êpi awa ênam Anôtônê lau saña. Anjôm êtôm binj, tanj kajatu gêdênj gôlôac dabunj Galatanja gebe sênjgômña nanj. ² Êtôm woke ñabêc ñamataña samob amac samob êndênjêndênjenj anac awa sa ênêc tauña êtôm gêñ, tanj gêc amacña nanj, ec êndênj tanj jaô lasê amac nanj, ajonj da sa ñalênj ñawapac atom. ³ Aê jaô lasê amac su acgom, go jasakinj lau, tanj amac alic êaêac têtôm nanj, topapia êwa êsêac saña sêna Jerusalem gebe sêkênj nêm moasinj êndênj lau ônê. ⁴ Embe jalic êtôm gebe tauc jasêlênj, go êsêac sêsêlênj sêwinj aê.

Paulu tae gêjam nê lênj ñagêdô

⁵ Aê jana Makedonia su acgom, go jandênj amac jawac, gabe jasa Makedonianagenj jawac. ⁶ Aê oc jamoa jawinj amac ñasawa ec, moae jamoa e komô êmbacnê. Go amac anam aê sa to akênj aê jasa ñoc lênj ñagêdô êtiam. ⁷ Aê gabe jalic amac têlagenj ma jawi amac sinj sebenj atom. Aê taêc kêka gebe Apômtau embe êlôc sa, go janjônj jawinj amac ñasawa ec balinj. ⁸ Aê jamoa Epese tonec e Pentekost êmbacnê, ⁹ gebe katam tenj gêlêc su samucgenj gêdênj aê, tec janam kôm tonjanôgenj, mago ñoc soño-soño taêsam tec sêmoa.

¹⁰ Timote embe êwac, nanj amoasinj enj ec ôli andanj amac gebe enj gêjam Apômtaunê kôm kêtôm aê tauc. ¹¹ Tenj êlic enj amboac gêñ ñaôma atom. Anam enj sa to akênj enj tobinjalôgenj êndênj aê êmu êmênj êtiam, gebe aê to lasitêwai aônj enj.

¹² Binj êpi lasinji Apolo amboac tonec. Aê katenj enj kêtü dim taêsam su gebe êwinj lasitêwai êndênj amac êwac. Mago enj taê

gêjam gebe êwac galoc atom, ñasawa tenj embe êtap lêñ ñajam tenj sa, go êwac.

Paulu gêjac mata nê binj

¹³ Anam jali to akêñ êwiñ ma akô ñajana atôm ñacgen.
¹⁴ Angôm nêñ gêñ samob totêmtac êwiñgenj.

¹⁵ O lasitêwaac, amac ajala Stepana to nê gôlôac. Êsêac lau buña ñamataña anja gamêñ Akaiña ma sêkêñ tauñ sêjam sakiñ Anôtônê lau sêjac ñawaegenj. ¹⁶ Aê jalêñ binj amac gebe asô lau amboac tonanj ñalabu êtôm asô êsêac samob, tañ sêjam sakiñ to sim tauñ su sakiñ tonanña nanj, ñalabu amboac tonanj. ¹⁷ Aê têtac ñajam gebe Stepana agêc Potunata ma Akaika dêdêñ aê sêmêñ sêjô amac samob su. ¹⁸ Êsêac tonanj sêlau amac to aêacnêñ ñalêlôm. Tec atoc lau amboac tonanj saman.

¹⁹ Gôlôac dabuñ Asia Saunña awenj gêjac amac. Akwila agêc Priska to gôlôac dabuñ, tañ sêkac sa anja êsêagêcnêñ andu nanj, awenj gêjac amac ñanô kêtû Apômtauña. ²⁰ Lasitêwai samob awenj gêjac amac. Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê lau nêñ mêtê.

²¹ Aê Paulu tauc kato binj aoc gêjac amacña tonec ña tauc lemoc. ²² Tenj embe têtac êwiñ Apômtau atom, oc Anôtô êpuc boa enj. Marana tê (ñam gebe O Apômtau ômôêñ). ²³ Apômtau Jesu nê moasiñ wacêpi amac. ²⁴ Aê têtac gêwiñ amac samob, tañ Kilisi Jesu gêbinj aêac tôñ nanj.

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ lau KORINTI

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ lau Korintña nec ñac tau keto gêdêñ ñasawa ten, tañ ênê to gôlôac Korintña nêñ biñ kêlêsa tau ñasec nan. Lau buña ñagêdô oc sêli tauñ sa gêdêñ Paulu ma sêbu en ñajaña, mago en gêjam awa su ñanôgen gebe sê wama tauñman. Lau tau sêwi nêñ kisa sin, tec keto nê kêtü samuc ñawae gêdêñ êsêac gêja.

Papia ñasêbu ñamataña Paulu keto biñ kêlêsa tau to kêlênsôn en to gôlôac Korintña nan acgom, go gêwa en keto nê biñ ñajaña kepen lau, tañ sêbu en to sêli tauñ sa gêdêñ en nan, ñam sa e kêsôm nê têtac ñjam lasê kêpi lau tau gebe taên gêjam tauñ e sêjam tauñ ôkwi ma sê wama tauñ, sêgôm kêtü nê papia ñajaña tônêña. Go keten gôlôac tau gebe sêkên nêñ da kapôêngeñ sênam lau buña ñalêlôm sawa aña Judaia nan sa. Gocgo kêkac biñ su tau ma gêwa nê sakin sa gebe aposolo ñanô ten en. En keto biñ tonan gêdêñ Korintwaga luagêcgeñ, tañ sêbu Paulu gebe aposolo dansan en ma sêboa tauñ sa sebe aposolo ñanô êsêac tauñgeñ nan.

Ñadênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-11
2. Paulu tau to gôlôac Korintña nêñ biñ 1:12-7:16
3. Da kêtü lau buña Judaiaña 8:2-9:15
4. Paulu kêpuc biñ su tau to gêwa tau sa gebe aposolo ñanô ten en 10:1-13:10
5. Paulu gêjac mata nê papia 13:11-14

Paulu gêjac m nê papia ma gêjam danje Anôtô

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô kêkalem aê nan, agêc lasic Timote, aêagêcma biñ êndên Anôtônê gôlôac amac, tañ anğôn Korinti to êndên Anôtônê lau samob, tañ ajam Akaia aucgeñ anğôn nan. ² Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasin to biñmalô êndên amac êwac.

³ Talanem Anôtô, aêacnên Apômtau Jesu Kilisi tama en. Aêac Tamenji en, tañ kêtü taê walô ñatau to gêjam malô samob ñaAnôtô. ⁴ En gêjam malô aêac gêdêñ tañ nêñ gêñwapac tokain-tokain kêtap aêac sa nan, e tauñ tatôm gebe tanam malô êsêac, tañ sêmoa gêñwapac tokain-tokain ñalêlôm nan, ña biñmalô, tañ Anôtô gêjam malô aêac tauñ nan. ⁵ Kilisinê ñandan mênkêsalê aêac auc, mago Kilisinê gêjam malô aêacña mênkêsalê aêac auc amboac tonanğen. ⁶ Aêac embe aôc gêñwapac, go aôc êtu ênam malô amac to ênam amac kêsinja. Ma Anôtô embe ênam malô aêac, go êngôm êtu ênam malô amacña, gebe êngôm nêñ

nalêlôm njanja êsa e aôc gêjwapac totêmtac êpa sugen atôm aêac aôc gêjwapac tau tonan. ⁷ Aêac taên kêka amac amoa ma ajala gebe amac, tan aêc gêjwapac awiñ aêac nan, awê kainj Anôtônê gêjam malô aêacña awiñ amboac tonan.

⁸ O lasitêwaac, aêac abe ansan gêjwapac, tan kêtap aêac sa anga Asia nan, auc êndên amac atom. Gêjwapac tau kêlêlêc aêacma ôliñwalô su ma kêkônin aêac tôn njanôgen e atan tauñ gebe atu lau gêbacgac. ⁹ Aêac tauñ asaê gebe sêkic aêacma bin sugac. Mago gêñ tau gêgôm aêac kêtû êwa ma kauc sanja gebe taên êka tauñ ma tekwen saki atom, taên êka Anôtô, tan gêñu nacmatê dêdi sa nan taugen. ¹⁰ Enj gêjam aêac kêsi anga gêmac njanclai ônê ma oc ênam aêac kêsi. Aêac akên materñ enjen gebe ênam aêac kêsi êtiam. ¹¹ Ma amac anam aêac sa aterñ mec êtu aêacña êwiñmanj. Anôtô oc êñô lau taêsam nêñ mec, ma enj êmoasiñ aêac e lau taêsam sênam danje enj êtu aêacña.

Paulu kêtû nacñ lau Korinti sebeñ atom nan njan

¹² Aêacma waen njan tau tonac gebe aêacma awa nalêlômña gêwa sa gêdên aêac gebe asa ma lên amoa nom atôm Anôtônê lau tolanôñnêm sawagen. Kauc njanalacña gêjam gôlin aêac atom, Anôtônê moasiñ gêjam gôlin aêac. Ma lên tau tonan aêac asa ajac nawaejen gêdên amoa awiñ amac amboac tonanjen. ¹³ Gebe aêac ato bin kainj tenj gêdên amac atom, ato bin, tan amac atôm gebe asam to ajala nanjen. Aê taêc kêka gebe oc ajala bin tau tomalagen, ¹⁴ amboac ajala aêacma bin natênagen su gebe êndên Apômtau Jesu nê bêc aêac atu nêm waem njan, amboac amac atu ma waen njan.

¹⁵ Aê taêc gêjam bin tonan kêtû tôngac, tec gabe jandên amac jawac êmunj acgom, gebe atap moasiñ sa êtu dim luagêc. ¹⁶ Aê gabe jasa amacnêm gamênñagen jana Makedonia. Ma anga Makedonia gabe jamu jandên amac jawac êtiam, gebe anam aê sa ma akên aê jana Judaia. ¹⁷ Aê gabe jasa ñoc lên amboac tonan, tec taêc gêjam bin palinpalingen me. Me gêñ, tan taêc gêjam kêtû tôn gebe jangôm nan, oc taêc gêjam kêtôm kauc njanalacña ma jasôm “aêc, aêc” to “masi, masi” êpi tagen me. ¹⁸ Anôtô enj nac nanên, tec kêjala gebe aêacma bin gêdên amac kêtû “aêc” to “masi” kêpi tagen nec atom, ¹⁹ gebe Anôtônê Latu Jesu Kilisi, tan aêagêc Silwana ma Timote ajam mêtê kêpi enj gêdên amac nan, nê bin aec to masl nec atom. Gêdên tan Kilisi gêmên nan, Anôtô gêlôc gebe “Aec.” ²⁰ Kilisi gêlôc gêdên Anôtônê bin samob, tan gêjac mata nan. Kêtû tonanña aêac tasôm gebe “Binjanô” kêtû Kilisiña gebe talambin Anôtô. ²¹ ñac tanj kêpuc aêac to amac tôn tamoawawin Kilisi ma genj oso aêac nan, Anôtô tau. ²² Enj kepenj nê njalô kêpi aêac, tec

tatu ênê gêñ, ma kakêñ Njalau Dabuñ kêsêp aêacnêñ ñalêlôm kêtû ñakamaclauñ êtu gêñ, tañ gebe êkêñ êndêñ aêacña nañ.

²³ Aê aoc gêjac Anôtô gebe mênêwa ñoc ñalêlôm sa êndêñ amac gebe taêc walô amac, tec gaja Korinti atom tagen gebe jañgôm amac sec atom. ²⁴ Aêac atu amacnêm akêñ gêwiñ ñataui atom, amac akêñ gêwiñ ñajaña tec amoa. Tagen aêac abe anam kôm awiñ amac gebe têmtac ñajam êsa.

2

¹ Aê taêc gêjam kêtû tôn gêc ñoc ñalêlômgen gebe jandêñ amac jawac atom, gebe jañgôm nêm ñalêlôm ñawapac êsa êtiam atom. ² Gebe aê embe jañgôm amacnêm ñalêlôm ñawapac êsa, asa oc êñgôm aê têtac ñajam êsa. Lau tenj sêmoa gebe sêñgômña atom, lau tañ gagôm nêñ ñalêlôm ñawapac kêsa nanjen. ³ Aê kato bin tonañ gebe aê embe jawac, go añgôm ñoc ñalêlôm ñawapac êsa atom, gebe kôm tonec gêjac amac ñawae gebe añgôm aê têtac ñajam êsa. Aê kakêñ gêwiñ gebe aê embe jamoa totêtac ñajamgen, go amac samob amoa totêmtac ñajam amboac tonañjen. ⁴ Aê kato papia tau tonañ gêdêñ amac tonoc ñalêlôm ñawapac to ñatutucgen ma tomatocsulugen. Aê kato kêtû jañgôm nêm ñalêlôm ñawapac êsaña nec atom, kato gebe ajala aê têtac gêwiñ amac ñanôgenja.

Korinti sêsuc ñac, tañ gêgôm sec nañ, nê bin ôkwi

⁵ Ñac tenj embe êli bin sa, oc êñgôm aê tauc ñoc ñalêlôm ñawapac êsa atom, êkêñ wapac amacnêm ñagêdô. Aê gabe jasôm gebe êkêñ wapac êndêñ amac samob nec atom, gabe jakônij enj samucgen atom. ⁶ Ñac tau kêtap nê sec ñagêjô anja lau taêsam nêñ sa sugac, tec kêtôm. ⁷ Amboac tonañ galoc asa ñalêñ tenj ma asuc ênê bin ôkwi to anam malô enj gebe nê ñalêlôm ñawapac êlêlêc e êñgôm tau paliñ nec atom. ⁸ Kêtû tonañña aê jalêñ bin amac gebe êtôc nêm têmtac gêwiñ enja ênêc awê êndêñ enj êtiam. ⁹ Papia tañ kato gêdêñ amac nañ, ñam tau tonec gebe jansaê amac gebe jajala amac oc tanjem wamu aêñoc bin samob me masi. ¹⁰ Amac embe asuc ñac tenj nê bin ôkwi, aê oc jasuc ôkwi amboac tonañ. Bin jasuc ôkwiña tenj embe ênêc, oc jasuc ôkwi êtu janam amac saña jakô Kilisi lañônêm. ¹¹ Aêac tanac jao taun êndêñ Sadan gebe ênsau êc aêac atom. Aêac tajam kauc ênê gêñlêlôm atom.

Paulu gêmoa Troas tonê ñalêlôm ñatutucgen

¹² Gêdêñ tañ gaô lasê Troas gabe jasôm Kilisinê ñawae ñajam lasê nañ, galic gebe Apômtau gêlêc katam tenj su gêdêñ aê gebe janam kôm. ¹³ Mago gamoa totêtac malôgen atom, ñam gebe katap lasic Titi sa atom, tec kêkam êsêac lemen ma gaja Makedonia.

¹⁴ Mago danje êndêñ Anôtô. Eñ kékêñ aêac, tañ Kilisi gêbin aêac tôn nan, awaka ênê wae kêku ñacjo tuluña sa. Ma kékêñ aêac gebe aoc Kilisinê wae lasê ênam gamêñ samob auc êtôm ñamalu ñajam, tañ gêjam gamêñ popoc nan. ¹⁵ Gebe Anôtô gêlic aêac atu Kilisinê gêñmalu amoa lau, tañ Anôtô ênam êsêac kêsi to lau, tañ sênaña nan ñalêlôm. ¹⁶ Lau ñamaken sêñu amboac ñasu gêmacanôña, tañ gesen êsêac nan. Lau ñamaken sêñu amboac ñamalu ñajam, tañ kêsa anga gamêñ sêngôn mater jalinã ma kékêñ êsêac sêngôn mater jali. Asa kêtôm sakin amboac tonan. ¹⁷ Aêac atulu Anôtônê mêtê amboac lau taêsam sêgôm kêtû awaña nan atom. Anôtô kêsakin aêac, tec asôm ênê mêtê lasê tonjalêlôm ñawagen akô Anôtô lanjonêm, asôm kêtôm Kilisi gêbin aêac tôn.

3

Poac wakuc ñasakinwaga

¹ Galoc amac alic aêac amboac akian taun sa kêtiam me. Me moae aêac apô lêna papia êwa aêac sa êndêñ amacña, me apô lêna amacnêm papia êwa aêac sa êndêñ lauña kêtôm lau ñagêdô sêkôc-sêkôc nec me. ² Aêacma papia êwa aêac saña nan amac taôm. Papia tau teto kêsêp aêacma ñalêlôm, lau samob têtôm gebe sêjala to sêsam. ³ Bin tau gêc awê gebe amac atu Kilisinê papia, tañ kékêñ gêdêñ aêac gebe asakin. Eñ keto papia tau ña busa kêsêp poc tapa atom, keto ña Anôtô mata jali nê Nalau kêsêp ñamalacnêñ ñalêlôm.

⁴ Kilisi kêwaka aêac akêñ gêwiñ sa e ôlin andan Anôto, tec asôm tonan. ⁵ Aêac taun atôm gebe taun taên ênam bin to anam kôm amboac tonan atom. Aêac atôm kôm tau nan ñam kêsêp Anôtônagen. ⁶ Eñ kêpuc aêac tôn e atu poac wakuc ñasakinwaga. Poac wakuc tau ñam kêsêp bin su tetonã atom, kêsêp Nalau, gebe bin su tetonã tec gesen ñamalac su, mago Nalau kékêñ êsêac sêngôn mater jali.

⁷ Bin su tañ Anôtô keto kêsêp poc nan, mênkêsa tonawasigen e lau Israel têtôm gebe sêlic Mose lanjonô atom kêtû ñawasi, tañ gêjam lanjonô auc nanña. Tagen ñawasi tau tonan gê su kêtiam. Bin su tañ kêtû gêmacanô ñasakinwaga embe êmên tonawasi amboac tonan, ⁸ go ñawasi, tañ êsap sakin Nalauña tôn nan, oc êlêlêc su. ⁹ Sakin tañ kêmêtôc ñamalac gebe sênaña nan, kêtap ñawasi sa, ma sakin, tañ kêmasan ñamalacnêñ bin e Anôtô gêlic êsêac têtû lau gêdêñ nan, kêtap ñawasi sa kêlêlêc su atom me. ¹⁰ Tec ñawasi ônêña embe tanam dôñ êpi ñawasi tonec, oc talic gebe ñawasi ñanô atom, ñam gebe sakin tonec ñawasi kêlêlêc ñêngeñ su. ¹¹ Embe gêñ, tañ ê su nan, êtap ñawasi amboac tonan sa, go gêñ, tañ ênêc tengeñña nan, êtap ñawasi sa êlêlêc su.

¹² Aêac akêñ materñ biñ amboac tonañ, tec amoa totêntac kêpa sugen. ¹³ Aêac atôm Mose atom. En gêsanñ lañðanô ña obo auc, gebe lau Israel sêlic ñawasi ê su ênaña anña lañðanô nanñ atom. ¹⁴ Ma êsêacnêñ ñalêlôm ñadani kêsa. Kêtôm têm sêsam poac langwa ñabiñ, go obo tonañ gêsanñ biñ auc ñapanñ e mênğêdêñ galoc, sêkôc obo tau su atom, gebe Kilisi taugenñ kêtôm gebe êkac obo tau su. ¹⁵ Biññanô, kêtôm têm samob, gêñ sêsam Mosenê biñ lasê nanñ, obo tau tonañ gêsanñ êsêacnêñ ñalêlôm auc e mênğêdêñ galoc. ¹⁶ Mago Israel embe sênam taunñ ôkwi êndêñ Apômtau, go êkac obo tau su. ¹⁷ Apômtau enñ Nalau. Ma Apômtaunê Nalau embe êmoa êwiñ ñamalac, go êngamboac êsêac su sêmoa nêñ lêtêgen. ¹⁸ Aêac tec obo gêsanñ aêac lañðanô auc atom nec, tatôm tasalakatu, tañ Apômtaunê ñawasi jakêpô lau e Apômtau Nalau êkêñ aêac tapô taunñ ôkwi tatôm enñ tau katu ma tawê kainñ ñawasi to ñawasi.

4

Anôtônê awamata kêsêp kunom

¹ Anôtô taê walô aêac, tec kêkêñ sakinñ tonañ gêdêñ aêac. Amboac tonañ aêac tatu goloñ atom. ² Aêac akac taunñ su anña gêñ, tañ kêsinñ tau ma kêtôm gebe êngôm aêac majenñ êsanña nanñ. Aêac asêlêñ asa lêñ dansañ atom ma ajam Anôtônê biñ ôkwi atom. Aêac aoc biññanô lasê akô Anôtô lañðnêm e awaka taunñ sa gêdêñ lau samob, tañ sêkêñ tanenñ nêñ awa ñalêlôm ña nanñ. ³ Njawae ñajam, tañ ajam nanñ, embe êsinñ tau, go êsinñ tau êndêñ lau, tañ oc sênaña nanñenñ. ⁴ Êsêac sêkêñ gêwiññ atom gebe nom tonec ñañatausêga gêsanñ nêñ ñalêlôm auc e ñakesec kêsa ma sêlic ñawê, tañ kêsa anña njawae ñajam nanñ atom. Njawae ñajam tau gêwa Kilisi, tañ kêtû Anôtô katu solop nanñ, nê ñawasi sa. ⁵ Gebe aêac ajam mêtê kêpi aêac taunñ atom, awa Jesu Kilisi sa gebe enñ Apômtau ma aêac taunñ gebe atu amacnêm saki ñwaga katu Jesuña. ⁶ Anôtô tañ kêsôm gebe ñawê êsa anña ñakesec nanñ, kêkêñ aêacma ñalêlôm ñawê kêsa. Njawê tau ñam kêsêp ajala Anôtônê ñawasi, tañ gêc Kilisi lañðanô nanñ.

⁷ Mago awamata, tañ awê kainñ nanñ, kêsêp aêacma ñalêlôm amboac kêsêp ku, tañ sêpac ña nom nanñ, gebe ñaclai ñamôkê ênêc awê gebe anña aêac taunñ ma atom, anña Anôtônêgen. ⁸ Gêñwapac tokainñ-tokainñ kêlêsuc aêacgenñ, mago kêlêsa aêac popoc atom. Aêac aê go taunñ, mago katuñ gêbac atom. ⁹ Lau sêjanda aêac, mago Anôtô gêwi aêac sinñ atom. Sêku aêac tulu, mago sesenñ aêac su atom. ¹⁰ Aêac aoc Jesu gêmac êndu kêpi aêac ôlinñ ñapanñ, gebe Jesu gêmoa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôlinñ amboac tonanñenñ. ¹¹ Aêac amoa materñ jali, mago asa panñ gêmac ñalêndanñ ñapanñ kêtû Jesuña, gebe Jesu gêmoa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôlinñ mêtê-mêtê. ¹² Amboac tonañ ñaclai

tamac ênduŋa gêjam kôm kêpi aêac, ma ŋaclai danŋôŋ materŋ jaliŋa gêjam kôm kêpi amac.

¹³ Teto gec gebe “Aê kakêŋ gêwiŋ tec kasôm lasê.” Nalau taŋ kakac ŋac tonanŋ e kêkêŋ gêwiŋ nanŋ, kêkac aêac amboac tonanŋenŋ. Tec aêac akêŋ gêwiŋ ma asôm lasê amboac tonanŋ. ¹⁴ Aêac ajala gebe Nac taŋ gêŋu Apômtau Jesu gêdi sa nanŋ, oc êŋu aêac andi sa awiŋ Jesu to êkêŋ aêac awiŋ amac takô enŋ laŋônêmŋa. ¹⁵ Biŋ samob tonanŋ kêsa kêtû amacŋa. Anôtônê moasiŋ embe ênam sêga anŋa launêŋ, go êsêacnêŋ mec danŋenŋa êtu dani êlêlêc e Anôtônê ŋawasi êsa.

Tasa nêŋ leŋ totakêŋ êwiŋenŋ

¹⁶ Amboac tonanŋ aêac atu goloŋ atom. Aêac ôliŋ embe êtu sec, ma êtu sec. Mago aêacma ŋalêlôm êtu wakuc êtôm bêcgeŋ, ¹⁷ gebe ma gêŋwapac gêgôm aêac têlagenŋ ma asaê amboac ŋagaô nanŋ, êkêŋ ŋawasi tenŋenŋa kapôêŋ êlêlêc gêŋwapac su ŋêŋenŋ. ¹⁸ Aêac materŋ gê gêŋ, taŋ materŋanô talic sapu nanŋ, gebe gêŋ, taŋ materŋanô talic nanŋ, é su, mago gêŋ, taŋ talic sapu nanŋ, oc ênêc tenŋenŋ.

5

¹ Aêac ajala gebe aêacma bec nomŋa tonec embe etoc su, go Anôtô êkêŋ andu tenŋ êndêŋ aêac. Andu tau, taŋ ŋamalac sêkwê ŋa lemeŋ atom nanŋ êkô undambê tenŋenŋ. ² Amboac tonanŋ aêac aenŋ oliŋ to ajam awenŋ su ma andu undambêŋa gebe êkwa aêac auc. ³ Embe êkwa aêac auc, go têtap aêac sa toôliŋ ŋaôma atom. ⁴ Aêac anŋôŋ bec ôliŋŋa tonec amoa, tec aenŋ oliŋ tauŋ toma ŋalêlôm ŋawapacgeŋ. Aêac abe akwalec bec tau tonec su atom, abe asô bec undambêŋa êkwa aêac auc êwiŋ, gebe gêŋ mata jali tau mênênam gêŋ mêtê-mêtê auc. ⁵ Nac taŋ kêmasanŋ aêac kêtû gêŋ tonanŋa nanŋ, Anôtô tau, ma kêkêŋ Nalau gêdêŋ aêac kêtû ŋakamaclaunŋ.

⁶ Amboac tonanŋ aêac têntac kêpa su ŋapanŋ ma ajala gebe têm, taŋ amoa ôliŋenŋ nanŋ, kêtôm amoa gamêŋ jaba ma amoa jaêc Apômtau. ⁷ Aêac alic ŋanô atom, ma akêŋ gêwiŋenŋ ma tec asa ma lêŋ. ⁸ Aêac têntac kêpa sugenŋ ma têntac gêwiŋ kêlêlêc gebe awi ôliŋ tonec ŋabec siŋ ma anŋôŋ ma malacmôkê awiŋ Apômtau. ⁹ Aêac amoa ma malacmôkê me amoa jaêc, tec atu kêka-kêka gebe Anôtô êlic aêac ênac mataanô ŋajam. ¹⁰ Gebe aêac samob oc tatu awê natakô Kilisinê lêpônŋ mêtôcŋa nêmŋa, gebe aêac samob êndêŋ-êndêŋenŋ tatap ŋagêjô sa êjô ŋajam to sec, taŋ dagôm gêdêŋ têm tamoa toôliŋenŋ nanŋ.

Sakiŋ daê wamaŋa

¹¹ Aêac ajala biŋ atêc Apômtauŋa ŋam tec ajam kôm kêpi lau gebe sênam tauŋ ôkwi. Anôtô kêjala aêacgac ma aê taêc kêka

gebe amac ajala aê gêc nê m ñalêlôm amboac tonanğen. ¹² Aêac abe awaka tauñ waen sa êndên amac êtiamêtiam atom. Aêac abe êkêli amac e awaka aêac sa atu amac waem ñam gebe amac ajô lau, tañ tetoc tauñ sa gêñ dêmôênğa, mago têtôm gebe tetoc tauñ sa gêñ ñalêlômğa atom nañ awen. ¹³ Aêac embe amoa atôm lau meloc, go amoa amboac tonanğ etu Anôtônğa me embe amoa tokauc ñawa, go amoa amboac tonanğ etu amacğa. ¹⁴ Kilisinê têtac gêwiñ ñanô kêkac aêac, tec aêac ajala gebe ñac tagenğ gêmac êndu kêt u lau samobğa, amboac tonanğ tec kêtôm lau samob sêmac êndu sugac. ¹⁵ Enğ gêmac êndu gêjô lau samob su gebe lau, tañ sêmoa materğ jali nañ, sêmoa materğ jali etu sêmoasiñ tauñğa atom, sêmoa etu sên am sakinğ ñac, tañ gêmac êndu gêjô êsêac ma gêdi sa nañğagenğ.

¹⁶ Amboac tonanğ aêac ajam dôñ ñac teñ ña lênğ ñamalacğa kêtiam atom. Gêmunğenğ tec ajam dôñ Kilisi ña lênğ ñamalacğa, mago galoc ajala enğ amboac tonanğ kêtiam atom. ¹⁷ Amboac tonanğ ñac teñ embe Kilisi êmbiñ enğ tônğ, go etu gêñ wakuc teñ. Alic acgom, gêñ lanğwa gêğağa su ma gêñ wakuc mênkêsa. ¹⁸ Gêñ samob tonanğ ñam Anôtô, tañ kêkênğ Kilisi gebe ê wama aêac êndênğ tau ma kêkênğ sakinğ wamağa gêdênğ aêac. ¹⁹ Anôtô gêmoa gêwiñ Kilisi ma gê wama ñamalac samob gêdênğ tau. Enğ tañ gêjam nênğ geo kêtiam atom ma kêkênğ aêac asôm Anôtô gê wama ñamalacğa ñawae lasê. ²⁰ Kilisi kêsakinğ aêac gebe ajô enğ su ma Anôtô kêkênğ aêac gebe alênğ biñ amac. Tec atenğ amac ajô Kilisi gebe Ansuñ taôm êndênğ Anôtô gebe ê wama amac êndênğ tau. ²¹ Kilisi gêjam kauc sec, mago Anôtô kêkênğ enğ kêt u sec ñam gêjô aêac su gebe aêac, tañ Kilisi gêbiñ aêac tônğ nañ, tawê kain Anôtônê biñgêdênğ.

6

¹ Aêac tañ ajam kôm awiñ Anôtô nañ, alênğ biñ amac gebe Akôc Anôtônê moasiñ sa ñaômagenğ atom. ² Anôtô kêsôm gebe “Aê kakênğ tañoc aôm gêdênğ noc ñajam ma gajam aôm sa gêdênğ bêc gajam aôm kêsinga.”

Alic acgom, galoc noc ñajam tau, galoc bêc gêjam aêac kêsinga.

³ Aêac agôm gêñ teñ, tañ kêlênsônğ lau nañ atom, gebe sêmbu aêacma sakinğ atom. ⁴ Gêñ samob, tañ agôm nañ, kêwaka aêac sa gebe atu Anôtônê sakinğwaga. Aêac aôc gêñwapac totêntac kêpa sugenğ ma amoa toma ñalêlôm ñawapac. Aêac apô lêna tauñ to anğônğ jageo. ⁵ Êsêac sêjac aêac to sêkênğ aêac anğônğ kapoacwalô. Aêac asêp lau sêli awenğ sa to ñaonda ñalêlôm. Aêac ajam kolenğ aim tauñ sugenğ. Aêac aêc bêc atom to mo gêjô aêac. ⁶ Aêac amoa toma ñalêlôm ñawa to ajala biñ ñam. Aêac aê launênğ biñ tônğ ma amoa totêntac wapôm genğ. Nalau Dêbuñ gêwê aêac ma têtac gêwiñğ totêntac makenğenğ. ⁷ Aêac asôm biñğanô lasê

ma Anôtônê ñaclai kêpuc aêac tôn. Binğêdêñ ñalaukasap kékêli aêac to gêjam aêac kêsi. ⁸ Ñagêdô tetoc aêac sa ma ñagêdô sêgôm aêac majen. Ñagêdô sêsôm aêac waen sec, ñagêdô sêsôm waen ñajam. Ñagêdô sêsôm aêac gebe dansañtêna, mago asôm binñanôgen. ⁹ Aêac amoa amboac lau sêjam kauc aêac, mago sêjala aêac kêtü tôn. Aêac amoa amboac amac êndü, mago amoa materñ jaligac. Êsêac sêkic aêacma bin, mago sêjac aêac êndü atom. ¹⁰ Aêac amoa amboac lau tonjalêlôm ñawapac, mago amoa totêntac ñajamgenñ ñapan. Aêac amoa amboac lau ñalêlôm sawa, mago amoasinñ lau taêsam. Aêac amoa amboac gêñ ten gêc aêacña atom, mago atu gêñ samob ñatau.

¹¹ O amac lau Korinti, aêac asôm ma bin gêdêñ amac gêc awêgen to êlêc ma ñalêlôm ñakatam su gêdêñ amac. ¹² Aêac agaminñ ma ñalêlôm gêdêñ amac atom, mago amac agaminñ nêñ ñalêlôm gêdêñ aêac. ¹³ Akêñ ñajam êjô ñajammanñ. Aê kasôm ñoc bin gêdêñ amac amboac kasôm gêdêñ ñoc ñapalê. Alêc nêñ ñalêlôm ñakatam su êndêñ aêac.

Aêac tatu Anôtônê lôm dabuñ

¹⁴ Ambinñ taôm tôn taminñ lau-sêkêñgêwiñ-atomwaga to anam kôm awinñ êsêac atom. Binğêdêñ agêc bin geo sênam kôm sêwiñ tauñ amboac ondoc. Ñawê agêc ñakesec sêsêlêñ sêwiñ tauñ amboac ondoc. ¹⁵ Kilisi agêc Sadañ nêñ bin kêpi tagenñ me. Ñac tañ kêkêñ gêwiñ agêc ñac, tañ kêkêñ gêwiñ atom nan, sêwê kainñ gêñ tagenñ amboac ondoc. ¹⁶ Anôtônê lôm dabuñ ma lôm gwamña ñam tagenñ me. Amac ajala gebe aêac tatu Anôtô mata jali nê lôm dabuñ kêtôm Anôtô tau kêsôm gebe

“Aê jakwê ñoc andu sa jañgônñ jawinñ êsêac to jasêlêñ jamoa êsêac ñalêlôm.

Aê oc jatu êsêacnêñ Anôtô

to êsêac oc têtü aênoc lau.

¹⁷ Tec akac taôm su anğa êsêacnêñ ma êñgaminñ taôm êndêñ êsêac.

Apômtaunê binñ tau tonanñ.

Amoasac gêñ ñatêmui atom, go jakôc amac sa

¹⁸ ma jatu amac Tamemi ma amac atu aê latucio to ñac.

Apômtau ñanininñ Ñatau nê binñ tau tonanñ.”

7

¹ O lauace, Anôtô gêjac mata binñ gêdêñ aêac, tec takwasinñ ôlinñ to ñalêlôm ñajec samob su ma tanac dabinñ tauñ tatu lau dabuñ tasa nêñ lêñ totat c Anôtôgenñ.

Lau Korinti sêjam tauñ ôkwi, tec Paulu têtac ñajam kêsa

² Akêñ ñasawa êndêñ aêac anğa nêñ ñalêlôm. Aêac agôm keso gêdêñ ñac tenñ atom, asenñ ñac tenñ su atom ma awê ñac tenñ

auc kêtû nê awaŋa atom. ³ Aê kasôm biŋ tonanġe be jamêtoċ amacŋa atom. Aê kasôm biŋ gêmunġ su gebe aêac têtac gêwinġ amac ŋanôgeŋ, tec tamoa materġ jali dawinġ taunġ, ma tamac êndu dawinġ taunġ amboac tonanġeŋ. ⁴ Aê taêc kêpa amac su kasôm amac waem kêtû tapa. Gêŋwapac gêgôm aêac ŋanô, mago Anôtô gêjam malô aêacŋa gêjam aê auc to têtac ŋajam kêsalê aê auc.

⁵ Gêdêŋ taŋ aô lasê Makedonia su nanġ, ŋasawa alêwanġ taunġa teŋ gêc atom, gêŋwapac kêkôm aêac aucgeŋ. Aêac ôlinġ kêtap sinġ sa ma atêc taunġ gêc ma ŋalêlôm. ⁶ Mago Anôtô, taŋ gêjam malô lau-ŋalêlôm-ŋawapacwaga nanġ, kêsakinġ Titi mênġgêô lasê aêac tec gêjam malô aêac amboac tonanġ. ⁷ Titi mênġgêô lasê aêac tagenġ tec gêjam malô aêac nec atom, amac ajam malô eŋ ŋawae nanġ mênġgêjam malô aêac gêwinġoc. Eŋ gêjac minġ gêdêŋ aêac gebe ajam awem su aê to atanġ aê ma nêŋ ŋalêlôm kêkac amac aêŋa, tec têtac ŋajam kêlêlêc.

⁸ Aê têtac sec gêdêŋ tauc ŋanô kêtû ŋoc papia, taŋ kato gagôm amacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsaŋa nanġ atom. Aê galic papia, taŋ kato e gêgôm amacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa têlagenġ nanġ ma têtac sec gêdêŋ tau ŋagec. ⁹ Ma galoc aê têtac ŋajam kêsa. Têtac ŋajam kêtû nêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa samucgeŋŋa nec atom kêtû amacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa e ajam taôm ôkwiŋa. Amacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa ŋam kêsêp Anôtô, abacma biŋ gêgôm amac atu sec atom. ¹⁰ Gebe ŋalêlôm ŋawapac, taŋ ŋam kêsap Anôtôŋa nanġ, êkac aêac e tanam taunġ ôkwi natatap moasiŋ Anôtô ênam aêac kêsiŋa sa. ŋalêlôm ŋawapac tonanġ êkêŋ wapac lau teŋ êtiam atom. Mago ŋalêlôm ŋawapac, taŋ ŋam kêsêp nomŋa nanġ, tec êkêŋ aêac tamac êndu. ¹¹ Alic acgom, nêŋ ŋalêlôm ŋawapac, taŋ ŋam kêsêp Anôtô nanġ, kêkac amac kôm tokaiŋ-tokaiŋŋa. Kêkêŋ amac ôlim kêpi kêtû amansaŋ nêŋ biŋŋa ma alic kesowaga sec. Amac atêc taôm to ajam awem su aê ma nêŋ ŋalêlôm kêkac amac kêtû aêŋa. Ma amac amêtoċ sec. Amacnêŋ kôm samob tonanġ kêwaka amac sa gebe awê biŋ tau ŋakaiŋ teŋ atom. ¹² Amboac tonanġ aê kato gêdêŋ amac, mago kato kêtû ŋac, taŋ gêgôm keso me kêtû ŋac, taŋ sêgôm eŋ sec nanġa atom. Masi. Aê kato gebe jakêli amac e ôlim palê aêacŋa ênêc awêgeŋ ma amac taôm ajala akô Anôtô lanġônêŋŋa. ¹³ Biŋ tonanġ gêgôm aêacma ŋalêlôm kêtû malô.

Mago tonanġeŋ atom. Titi têtac ŋajam gebe amac samob alau ênê ŋalêlôm ŋawasi kêsa. Ma ênê têtac ŋajam gêgôm aêac têtac ŋajam kêsa samucgeŋ. ¹⁴ Aê kalanem tauc gêdêŋ Titi kêtû amacŋa, ma amac agôm aê majoc kêsa atom. Biŋ samob, taŋ asôm gêdêŋ amac nanġ biŋŋanô, tec ma biŋ lanemŋa, taŋ asôm gêdêŋ Titi nanġ, biŋŋanô amboac tonanġeŋ. ¹⁵ Titi kêkêŋ nê ŋalêlôm samucgeŋ gêdêŋ amac gebe taê gêjam lêŋ amac akôc

en saña. Amac tañem wamu en ñapep ma akôc en sa toatêc taôm ma atênêp. ¹⁶ Aê têtac ñajam to têtac kêpa su kêtú amacña samucgen.

8

Tanam Anôtônê lau sa

¹ O lasitêwaac, aêac anac Anôtônê moasiñ, tañ kékênj gédênj gôlôac dabuñ Makedoniaña nan, ñamiñ êndênj amac anô acgom. ² Gêñwapac kékônij êsêac, mago sêpuc taunj tônj ma sêmoa totêntac ñajam samucgen. Êsêac lau ñalêlôm sawaanô, mago sêkênj da totêntac wapômgenj sêjac ñawae. ³ Aê galic, tec jawa sa endenj amac gebe taunj nêñ ñalêlôm kékac êsêac tec sêkênj da kêtôm gêñ, tañ gêc êsêacña ma sêkênj kêlêlêc su. ⁴ Êsêac tetenj aêac ñapañ gebe alôc ma sêwê kainj sakinj sênam Anôtônê lau saña sêwiñ. ⁵ Êsêac sêkênj da kêtôm aêac taênj kêka necgenj atom, êsêac sêkênj taunj samucgenj dêdênj Apômtau gêmunj, ma Anôtô kêpuc êsêac tônj, go sêkênj taunj gédênj aêac amboac tonanjenj. ⁶ Tec aêac asakinj Titi, tañ gêmunjenj gêjac m moasiñ tonanñakolenj nan, gebe ênac dabinj kôm tau anja amacnêm. ⁷ Amac atu lau tolêlôm gêñ samob tonec ñainja, akênj gawinj, asôm mêtê, ajala binj, ajam kôm toôlim palêgenj ma têmtac gêwiñ aêac, tec galoc atu lau tolêlôm amoasiñ Anôtônê launja êwiñmanj.

⁸ Aê gabe jakac amac atom. Lau ñagêdô sêgôm toôlinj palêgenj, tec gabe jansaê amac gebe oc têmtac gêwiñ ñanô amboac tonanñ me masi. ⁹ Amac ajala aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi nê moasiñjac. En ñac tolêlôm, mago kêtú ñac ñalêlôm sawa kêtú amacña, gebe ênê ñalêlôm sawa tonanñ êkênj amac atu lau tolêlôm. ¹⁰ Aê jawa ñoc taêc gêjam sa êpi binj tau acgom. Binj tonec oc êmoasiñ amac. Gédênj jala lanjwa amac ajac m kôm tau, mago ajam ñaômagenj atom, têmtac gêwiñ ñanôgenj tec ajam. ¹¹ Amboac tonanñ galoc anac dabinj kôm tau ma anjôm binj, tañ nêm ñalêlôm êkac amacña nan, ñanô êsa ña gêñ, tañ gêc amacña nan. ¹² Embe nêm ñalêlôm êkac amac ma akênj êtôm gêñ, tañ gêc amacña, go Anôtô êlic ñajam. Akênj genj, tañ taôm apô lêna amoa nanñ atom. ¹³ Aê taêc gêjam binj tonec gebe lau ñagêdô sêmoa ñajam ma sêlêwanj taunjenj ma amac aôc gêñwapac nec atom. Amac samob atôm taômgenj. ¹⁴ Galoc tonec amacnêm gêñ taêsam gêc, tec anam êsêacnênj sêpô Iênaña sa. Ma êsêacnênj gêñ ñagêdô embe ênêc, go sênam amacnêm apô lênaña sa amboac tonanñ ma amoa atôm taômgenj. ¹⁵ Êtôm binj, tañ teto gêc gebe

“Ñac tañ kejonj mana taêsam nanñ, nê mana kêlêlêc su atom. Ma ñac, tañ kejonj luagêc nanñ, kêpô lêna atom.”

Titi to nê launêj biŋ

¹⁶ Aê gajam danje gêdêŋ Anôtô gebe kêkac Titinê ŋalêlôm e ôli palê kêsa kêtû amacŋa ma gêgôm kêtôm aê gagôm. ¹⁷ Aêac alêŋ biŋ ŋac tau tec kêkêŋ taŋa ma tau ôli palê kôm tonanŋa e nê ŋalêlôm kêkac eŋ ma gêdêŋ amac gêwac. ¹⁸ Aêac asakiŋ lasiŋi teŋ, taŋ gôlôac dabuŋ samob sêŋô eŋ gêjam mêtê ŋajam ŋawae naŋ, tec gêwiŋ eŋ gêwac. ¹⁹ Mago kêtû tonanŋagen atom, gôlôac dabuŋ samob sêjaliŋ eŋ sa gebe êsêlêŋ to ênam sakiŋ êwiŋ aêac êtu moasiŋ tonanŋa, gebe Apômtaunê wae êsa to êwaka aêacma têntac gêwiŋ kôm tonecŋa sa. ²⁰ Aêac agôm tonan gebe lau teŋ sêŋgoliŋ biŋ êpi aêac êtu moasiŋ kapôêŋ, tec aêac akôc necŋa atom. ²¹ Aêac taêŋ gêjam gebe anjôm ma gêŋ ŋapep sawa êtu Apômtau taugen êlicŋa atom, anjôm êtu ŋamalac sêlicŋa amboac tonanŋeŋ. ²² Ma aêac asakiŋ lasiŋi teŋ gêwiŋ. Aêac asaê eŋ kêtû dim taêsam kêtû kôm ŋagêdôŋa ma alic eŋ gêgôm gêŋ toôli palêgeŋ. Eŋ taê kêpa amac su, tec ôli palê kêsa amacŋa. ²³ Titi tau tec jawa eŋ sa gebe ŋoc ŋac eŋ, naŋ gêjam kôm kêpi amac gêwiŋ aê. Ma aêac lasiŋiagêc têtû gôlôac dabuŋ nêŋ aposolo sêwaka Kilisinê wae saŋa. ²⁴ Atôc nêŋ têntac gêwiŋ êndêŋ êsêac ma awaka aêacma biŋ lanemŋa, taŋ asôm kêpi amac naŋ sa, gôlôac samob sêjala gebe biŋŋanô.

9

Tanam Anôtônê lau sa

¹ Sakiŋ tanam Anôtônê lau saŋa tau gêc awê, tec jato ŋabin êndêŋ amac êtiam atom. ² Aê kajala gebe nêŋ ŋalêlôm kêkac amac sakiŋ tonanŋa, tec kalanem amac gêdêŋ lau Makedoniaŋa ma kasôm gebe “Lau Akaianaŋa sêmasaŋ taun kêtû sakiŋ tonanŋa gêdêŋ jala lanŋwa sugac.” Amac waem ôlim palaŋa tonan kêkêli lau taêsam ma sêkôc kôm tau sa amboac tonanŋeŋ. ³ Galoc jasakiŋ lasitêwai tonan sêwac, gebe biŋ, taŋ kalanem amac naŋ, êwaka tau sa gebe biŋŋanô, tec amac amansaŋ taôm êtôm aê kasôm. ⁴ Aê embe jawiŋ lau Makedoniaŋa ŋagêdô jawac ma jatap amac sa gebe amasaŋ taôm su atom, oc êŋgôm aêac, taŋ taêŋ kêka amac naŋ, majeŋ ŋanô. Aê gabe jasôm biŋ êpi amac majem êsaŋa nec atom. ⁵ Kêtû biŋ tonanŋa aê taêc gêjam kêtû tôŋ gebe janac biŋsu lasitêwai tonan, gebe sêsêlêŋ sêmuŋ sêndêŋ amac sêwac ma sênac dabiŋ moasiŋ, taŋ amac akêŋ ŋawae gebe asakiŋ naŋ kwananŋeŋ. Embe anac dabiŋ taôm amboac tonan, go êwa moasiŋ tau sa gebe akêŋ kêtû aêac akac amacŋa atom, taôm nêŋ ŋalêlôm kêkac amac tec akêŋ.

⁶ Taêm ênam tonec acgom. Ŋac taŋ kêsê ŋawê luagêcgeŋ naŋ, oc ejoŋ ŋanô luagêcgeŋ sa. Ma ŋac, taŋ kêsê ŋawê taêsam naŋ, oc ejoŋ ŋanô taêsam sa. ⁷ Lau samob sêkêŋ atôm nêŋ ŋalêlôm êkac êsêacŋa, sêkêŋ totêntac secgeŋ êtu sêkac êsêacŋa

atom, gebe Anôtô têtac gêwiņ ɲac, taņ kêkêņ totêtac wapômgen naņ. ⁸ Anôtô kêtôm gebe êkêņ moasiņ samob ênam amac auc, gebe atap nê m gêņ êôc amac tônia sa ɲapaņ ma atap sa êlêlêc e atôm gebe aņgôm kôm ɲajam samob, ⁹ kêtôm teto gêc gebe “Eņ kêpalip nê gêņ gêdêņ lau ɲalêlôm sawa.

Ênê biņgêdêņ oc ênêc enden tôniaņ.”

¹⁰ ɲac taņ kêkêņ ɲawê gêdêņ ɲackêpalip-ɲawêwaga to kêkêņ mo gebe eņ êniņ naņ, oc êkêņ ɲawê êndêņ amac amboac tonan ma êkêņ êtu taêsam e amacnê m biņgêdêņ ɲaņanô êtu kapôêņ.

¹¹ Eņ êkêņ amac atu lau tolêlôm gêņ samobɲa e atôm gebe akêņ gêņ totêmtac wapômgen. Ma aêac anam amac sa e lau sênam danđe Anôtô êtu nê m moasiņ tonanɲa. ¹² Amac ajam kôm kêpi sakiņ tonan, tec gêjam Anôtônê lau sêpô lêna tauɲɲagen sa atom, êkêli lau taêsam sênam danđe Anôtô. ¹³ Sakiņ tonan êwaka amac sa ma êkêli lau sêlambiņ Anôtô êtu taņem wamu to asôm Kilisinê ɲawae ɲajam lasêņa ma êtu têtac wapôm gêbiņ amac tônia têmiņ êsêac to ɲagêdô samobɲa. ¹⁴ êsêacnêņ mec, taņ teten kêt u amacɲa naņ, gêwa sa gebe sêjam awen su amac kêt u moasiņ kapôêņanô, taņ Anôtô kêkêņ gêdêņ amac naņɲa. ¹⁵ Danđe êndêņ Anôtô êtu moasiņ ɲanô, taņ kêkêņ gêdêņ aêac ɲaômagen naņɲa. Aêac tatôm gebe dawa moasiņ tau sa tomalagen atom.

10

Paulu kêkac biņ su tau

¹ Aê, Paulu, tauc jalêņ bi ɲ amac êtu Kilisinê ɲalêlôm ɲajam to malôņa. Lau sêsôm biņ kêpi aê gebe aê embe jamoa jawiņ amac, oc jambu tauc, mago embe jamoa jaêc, oc jasôm biņ ɲajaņa. ² Aê jaten amac gebe Aņgôm aê jasôm biņ ɲajaņa êndêņ amac êndêņ taņ jamoa jawiņ amac naņ atom. Aê taêc gêjam kêt u tônia gebe jasôm biņ ɲajaņa amboac tonan êndêņ lau ɲagêdô, taņ taêņ gêjam gebe aêac asêlêņ asa lêņ ɲamalacɲa. ³ Biņɲanô, aêac ɲamalac, tec asa ma lêņ, mago ajac siņ ɲa lêņ ɲamalacɲa atom. ⁴ Aêacma siņ ɲalaukasap ɲam kêsêp nom atom, Anôtônê laukasap tau ɲajaņa kêtôm gebe anac siņ ma ansen ɲacjonêņ tuņbôm ɲajaņa su. Aêac ansen ɲamalacnêņ kauc keso, ⁵ to nêņ biņ tetoc tauņ saņa, taņ gêsan aêac auc e tajala Anôtô sapu naņ su. Ma êkônin biņ samob, taņ taêņ gêjam naņ, tônia e êsô Kilisinê biņ ɲalabu. ⁶ Aêac amasan tauņ su gebe êndêņ taņ amac anac dabiņ taņem wamu su acgom, go aêac amêtôc taņen pêc samob.

⁷ Matem êndin gêņ, taņ gêc laņônêmɲa naņ. ɲac ten embe êlic tau amboac Kilisinê ɲac, naņ taê ênam ênêc tauņa êwiņ gebe aêac atu Kilisinê lau amboac tonan atôm eņ. ⁸ Aê embe jalanem tauc êlêlêc su êtu ɲaclai, taņ Apômtau kêkêņ gêdêņ aêac

nan̄ja, oc majoc atom. Eo kêkêñ ñaclai amboa amac saña, kêkêñ ñaclai anseñ amac sun̄a atom. ⁹Taêm ênam gebe aê gabe jatakê amac ña ñoc papia nec atom. ¹⁰Lau ñagêdô sêsôm gebe “Ênê papia tec ñajaña to ñatêkwa. Mago en̄ tau embe êmoa êwiñ aêac, go talic en̄ ñac palê-palê ma ênê biñ amboac ñanô masi.” ¹¹Ñac tañ kêsôm biñ tonañ nan̄, taê ênam biñ tonec acgom gebe Aêac tañ amoa jaêc ma ato ma papia ñajaña nan̄, oc an̄gôm biñ, tañ ato kêsêp papia nan̄, ñanô êsa êndên̄ tañ wacamo awiñ amac.

¹²Aêac abe akiañ taun̄ e naanam tamiñ lau ma anam dôñ taun̄ êpi êsêac, tañ taun̄ sêwaka taun̄ sa nan̄, nêñ ñagêdô atom. Êsêac tonañ têtû taun̄ nêñ dôñ to sêjam dôñ taun̄ kêpi taun̄ e nêñ kauc kêlênsôn̄. ¹³Aêac tonec abe alanem taun̄ êlêlêc su atom. Anôtô tau kêkêñ dôñ gebe anam dôñ-ma kôm. Aêac adaguc dôñ tonañ tec wacaô lasê amac. ¹⁴Amac amoa madiñ ñalêlom, tec gêdên̄ tañ adên̄ amac awac toKilisinê ñawae ñajamgeñ nan̄, aka lêlêc madiñ tonañ atom. ¹⁵Aêac alanem taun̄ kêtû lau teñ nêñ koleñña atom. Mago aêac akên̄ mater̄n̄ gebe amacnêm akên̄ gêwiñ esewec ma akên̄ aêacma kôm êlain̄ tau ñanô an̄ga amacnêm e êtôm madiñ, tañ Anôtô kêkêñ nan̄. ¹⁶Go asôm ñawae lasê e aka lêlêc amac naakên̄ êsêp lau samuc nêñ gamên̄ ma alanem taun̄ êtu kôm, tañ lau teñ sêjam su an̄ga nêñ tun̄lêlôm nan̄ atom. ¹⁷“Ñac teñ embe êlanem tau, go êlanem tau êtu Apôm̄taun̄ageñ.” ¹⁸Ñac tañ tau kêwaka tau sa nan̄, en̄ koleñwaga ñanô atom. Ñac tañ Apôm̄tau kêwaka en̄ sa nan̄geñ, tec en̄ koleñwaga ñanô.

11

Paulu to aposolo dansañ

¹Anô ñoc biñ meloc ñagec acgomman̄. Aê kajalagac gebe amac oc an̄ô. ²Aê gajam lêmun̄ amac kêtôm Anôtô gêjam lêmun̄ gebe amac atôm awêtakiñ ñajam teñ, tañ kêsi en̄ kêtû ñac tagen̄ña nan̄, tec gabe jawê amac andên̄ en̄ ana. Ñac tau Kilisi. ³Mago aê taêc dani amac gebe nêm ñalêlôm, tañ kêsap Kilisi tôn̄ ñañên̄geñ nan̄, oc êtu sec ma awi en̄ siñ atôm Ewa, tañ moac kêsau en̄ ña biñdansañ tokauc nan̄. ⁴Gebe ñac teñ embe wacên̄am mêtê êpi Jesu teñ, tañ aêac ajam mêtê kêpi atom, me embe akôc ñalau teñ sa, tañ akôc sa an̄ga aêacma atom, me embe ñawae ñajam teñ, tañ aêac akên̄ gêdên̄ amac nan̄ atom, oc an̄ô anac ñawaegen̄.

⁵Aê kasaê tauc gebe “aposolosêga” tonañ lau tokauc sêlêlêc aê su nec atom. ⁶Moae kasôm biñ amboac kwapuc, mago ñoc kauc amboac kwapucnêñ atom. Biñ tonañ aêac awa sa gêdên̄ amac gêc awêgen̄ ña biñ to lêñ tokain̄tokain̄.

⁷ Aê gabu tauc gebe jatoc amac sa ma kasôm Anôtônê ñawae ñajam lasê kakôc ñaôli gêjô su atom, tec gagôm sec me. ⁸ Gôlôac dabuñ ñagêdô sêjam ôli aê gebe janam sakin amac. Aê galic amboac kajañgo gêñ anja êsêacnêñ. ⁹ Gêdêñ tañ gamoa gawiñ amac tokapô lêna ñêñgeñ nan, aê kaêlênsôn amac ma kateñ gêñ anja amacnêm ñac teñ nê atom. Lasitêwai tañ sêmêñ anja Makedonia nan, sêjam ñoc kêpô lêna sa. Aê gajob tauc ma oc jajop tauc ñapep gebe jakêñ wapac teñ êndêñ amac atomanô. ¹⁰ Kilisinê biñjanô gêjam aê auc, tec jasôm êtu tôñ gebe ñoc waec tonan ñawae êmbacnê anja Akaia ñagamêñ samob atomanô. ¹¹ Aê kasôm biñ tau kêtû asagenña. Kasôm gebe têtac gêwiñ amac atom me. Anôtô kêjala gebe têtac gêwiñ amacgac.

¹² Gêñ tañ gagôm gamoa nan, oc jawi siñ atom, gebe jakô êsêac, tañ sebe tetoc tauñ sa ma sêsôm gebe sêjam kôm têtôm aêac nan, waen auc. ¹³ Lau tônê ñai êsêac aposolo dansañ. Êsêac kolenwaga dansañ, tañ sêjam Kilisinê aposolo lanôñ nan. ¹⁴ Biñ tonan êtakê amac atomman, gebe Sadañ tau gêjam anjela ñawêña lanô. ¹⁵ Tec ênê sakinwaga embe sênam sakinwaga biñgêdêñña lanôñ, oc alic amboac gêñ kaiñ teñ atom. Êtu ñamu êsêac têtap ñagêjô sa êtôm nêñ kôm, tañ sêjam nan.

Paulu gêoc ñandan taêsam kêtû en aposoloña

¹⁶ Aê jasôm ñoc biñ êtiam gebe alic aê amboac ñac meloc atom. Mago embe alic aê amboac ñac meloc, nan alicman, tagen alôc sa gebe jalanem tauc ñagec acgom. ¹⁷ Biñ tec jasôm nec Apômtaunê biñ atom. Aê jasôm biñ lanemña tonec amboac ñac meloc teñ. ¹⁸ Lau taêsam sêlanem tauñ kêtû biñ ñamalacña, tec gabe jalanem tauc êtu tonanña êwiñman. ¹⁹ Amac taôm lau tokaucgac, mago anô lau meloc nêñ biñ ajac ñawaegen. ²⁰ Ñac teñ embe êkônin amac atu ênê sakinwaga, me êniñ amacnêm mo ñaômagen, me êkôc amacnêm gêñ, me etoc tau sa, me êtap amac lanômanô auc, oc alic ñajam. ²¹ Aê jasôm tomajocgen gebe aêacma ñajana masi, tec agôm gêñ amboac tonan atom.

Mago ñac teñ embe êkian tau sa gêñ teñña, go jakian tauc sa amboac tonanjen. Galoc kasôm biñ amboac ñac meloc kêtiam. ²² Êsêac Ebolaiwaga me. Aê amboac tonan. Êsêac Israelwaga me. Aê amboac tonan. Êsêac Abrahamnê wakuc me. Aê amboac tonan. ²³ Êsêac Kilisinê sakinwaga me. Aê jasôm ñagêbôcñagen gebe Aê gajam sakin Kilisi kêlêlêc êsêac su. Aê gajam kolen kêlêlêc êsêac. Aê gêñgôn kapoacwalô kêtû dim taêsam, si aê kêlêlêc e kêdabin gebe jamac êndu. ²⁴ Judawaga si aê kêtû dim lemeñ teñ kakôc sêm 39 kêtômgen. ²⁵ Si aê ña sêm kêtû dim têlêac kêtiam, ma gêdêñ ñasawa teñ gadam kapoac gwêc gelenña samuc teñ ma gêbêcauc samuc teñ. ²⁶ Aê

kasêlêṅ gajac laoc gamêṅ todim-todim, galom bu secsec, ma kêjaṅgowaga to aê tauc ṅoc lau ma lau samuc dêdib aê ṅawaô sebe sênac aê êndu. Aê gêṅgôn malac to gamoa gamêṅ sawa ma kapoac gwêc to gaṅgôn gawiṅ lasitêwai dansaṅ ma gamoa jageo ṅanô. ²⁷ Aê gajam koleṅ e tekoc gêbac ma gêbêc taêsam gaêc bêc atom. Mo to bu gêjô aê ma kêpô lêna tauc gêṅ taniṅṅa samucgeṅ ma malo gêjam aê ma ṅoc ṅakwê masi. ²⁸ Aê gabe jasa biṅ ṅagêdô sa êwiṅ atom, tageṅ tonec gebe kêtôm bêcgeṅ kêpô sim tauc kêtu gôlôac dabuṅ samobṅa, tec kêkônṅiṅ aê tôṅ ṅanôgeṅ. ²⁹ ṅac teṅ embe êtu palê, go aê jatu paṅ atom me. Sec ṅalip embe ênac ṅac teṅ, go aê têtac ṅandaṅ êsa atom me.

³⁰ Lau embe sêkac aê gebe jalanem tauc, go jalanem tauc êtu ṅoc palêpalêṅageṅ. ³¹ Apômtau Jesu Tama Anôtô, taṅ aêac têlanem eṅ endeṅ tōṅgeṅ naṅ, tec kêjala gebe kasau atom. ³² Gêdêṅ taṅ aê gamoa Damasku naṅ, kiṅ Areta nê gôliṅwaga kêsôm gebe sêlai Damasku ṅakatam auc sebe sêkôc aê tôṅ. ³³ Mago sêkêṅ aê kasêp sêm, taṅ sêwa kêtôm talu teṅ naṅ, ma sêlêwaṅ aê kasa katam saun teṅ kasêp tuṅbôm ṅamagêṅa gamêṅ, tec gaêc êsêac lemeṅ su.

12

Paulu katu kaiṅ teṅ kêsa to Anôtô geoc biṅ lasê gêdêṅ eṅ ṅamin

¹ Biṅ tonec gêc awê gebe lanem tau ṅanô masi. Mago talanem taunṅaṅ. Galoc jawa biṅ katuc kaiṅ teṅ kêsa to Apômtau geoc biṅ lasê gêdêṅ aêṅa sa. ² Aê kajala ṅac teṅ Kilisi gêbiṅ eṅ tôṅ ma kêsuṅ eṅ sa kêpi undambê ṅadeṅ kêtu têlêacṅa naṅ gêja. Biṅ tonanṅ kêsa ṅajala 14 su. ṅac tau toôligenṅ gêja me gêwi ôli siṅ, aê kajala atom. Anôtô tec gêlic. ³⁻⁴ Aê kajala gebe Anôtô kêsuṅ ṅac tau tonanṅ sa kêpi paradis. ṅac tau toôligenṅ gêja me gêwi ôli siṅ, aê kajala atom. Anôtô tec gêlic. Anṅa ônê eṅ gêṅô biṅ, taṅ ṅamalac aweṅ sêsôm têtôm atom to sêjac jao gebe sêsôm atom naṅ. ⁵ Aê gabe jalanem ṅac tonanṅ, gabe jalanem tauc atom. Embe jalanem tauc, oc jalanem tauc êtu ṅoc palêpalêṅa. ⁶ Aê embe taêc ênam gebe jalanem tauc, oc jaṅgôm tauc jatu meloc atom, oc jasôm biṅṅanôgeṅ. Mago aê gabe janam tauc tôṅ gebe ṅac teṅ êlic aê ṅajam êlêlêc su atom. Gêṅ taṅ eṅ gêlic aê gagôm to biṅ, taṅ eṅ gêṅô aê kasôm naṅgeṅ êwaka aê sa.

⁷ Anôtô geoc biṅ kaiṅ teṅ ṅanô lasê gêdêṅ aê, mago eṅ gebe aê jatoc tauc sa atom, tec kêkêṅ gêmac toṅandaṅ kaiṅ teṅ gêdêṅ aê, aê galic gêmac tau kêtôm Sadaṅnê aṅela teṅ, taṅ kêtuc aê gebe jatoc tauc sa atom. ⁸ Aê kateṅ Apômtau kêtu dim têlêac kêtu gêmac taunṅa gebe êkôc su anṅa aê. ⁹ Mago eṅ kêsôm gêdêṅ aê gebe “Aôm kôtap ṅoc moasiṅ sêṅac, tec kôpô lêna gêṅ teṅ kêtiam atom, gebe ṅoc ṅaclai ênac dabiṅ tau anṅa lau palê-palê

nêḡ.” Amboac tonañ aê jalanem tauc ḡoc palê-palêḡa janac ḡawaegenḡe gebe Kilisinê ḡaclai êkwa aê auc. ¹⁰ Amboac tonañ oc jalic ḡajam gebe jamoa topalê-palêḡenḡ ma lau sêḡḡôm aê sec to japô lêna tauc ma sêḡanda aê to janḡônḡ naeo êtu Kilisiḡa. Êndêḡ taḡ jamoa topalê-palêḡenḡ nanḡ, jamoa tonḡaclaiḡenḡ.

Paulu kêpô sim tau kêtu lau Korintiḡa

¹¹ Aê katu ḡac meloc sugac. Amac akac aê tec katu ḡêḡ meloc. Kôm awaka aê saḡa ḡêḡac amac ḡawaegac. Aê ḡac ḡaôma, mago aposolo towae tonañ ḡai sêlêlêc aê su atom. ¹² Aê gamoa gawiḡ amac ma gaôc ḡêḡwapac totêtac kêpa sugenḡ e gagôm ḡêḡsêga, taḡ kêwaka aposolo sa nanḡ. Aê gagôm ḡêḡsêga to ḡêḡtalô ma ḡêḡ tonḡaclai. ¹³ Gôlôac dabuḡ ḡagêdô têtac ḡêḡ ondoc sa, taḡ amac atap sa atom. ḡêḡ tagenḡ tonec tec atap sa atom gebe aê tauc kalênsôḡ amac ma katenḡ ḡêḡ teḡ anḡa amacnêḡ atom. Asuc ḡoc geo tonañ ôkwimaḡ.

¹⁴ Galoc kamaḡ tauc gebe jandêḡ amac jawac êtu dim têlêacḡa. Ma aê gabe jakôc ḡêḡ teḡ anḡa amacnêḡ atom. Aê gabe jatap amacnêḡ ḡêḡ sa atom, aê gabe jatap amac taôm sa. ḡapalê sênac awa sa êtu tenenḡi to tamenḡiḡa atom, tenenḡi to tamenḡi sênac sa êtu ḡapalêḡa. ¹⁵ Aê têtac ḡêwiḡ ḡanô gebe jakêḡ ḡoc ḡêḡ samob to jaim tauc su êtu janam amac saḡa. Ma aê embe têtac êwiḡ amac êlêlêc su, go amacnêḡ ḡagêḡô tonec gebe têtac êwiḡ aê ḡagecḡenḡ me.

¹⁶ Biḡ tau tonec ḡêc awê, aê katenḡ ḡêḡ e kakêḡ wapac amac atom. Tagenḡ lau ḡagêdô sêsôm gebe oc gagôm ḡêḡlêlôm amac ma kasau amac e gajam amac ôkwi. ¹⁷ Amboac ondoc. Aê kasakiḡ lau dêdêḡ amac sêwac nanḡ kasakiḡ nêḡ teḡ gebe êwê amac aucḡa me. ¹⁸ Aê katenḡ Titi gebe êwac ma kasakiḡ lasiḡi teḡ gebe êwiḡ enḡ. Tec Titi oc ḡêwê amac auc me. Aêagêc asa ma lêḡ toma ḡalêlôm tagenḡ atom me. Aêagêc apuc ḡac tagenḡ waḡa atom me.

¹⁹ Amac abe aêac awa tauḡ sa êndêḡ amac endenḡ tônḡenḡ me. Masigoc. Kilisi ḡêbiḡ aêac tônḡ ma aêac asôm biḡ akô Anôtô lanônêḡ. O lauace, ḡenḡ samob tonañ aêac agôm gebe amboa amac saḡa. ²⁰ Aê gaê go tauc gebe moae êndêḡ taḡ wacjao lasê amac nanḡ, jatap amac sa atôm aê taêc ḡêḡjamḡa nec atom. Ma moae amac atap aê sa jatôm amac taêm ḡêḡjamḡa nanḡ, atom amboac tonañḡenḡ. Aê katêc gebe moae jatap kisa to biḡ lêmuḡḡa ma têtac ḡandaḡ, biḡ saic-saic to biḡ ḡêga ma biḡkalom, atoc taôm sa ma lêḡ wauc-waucḡenḡḡa sa. ²¹ Aê gaê go tauc gebe aê embe jandêḡ amac jawac êtiam, go ḡoc Anôtô oc moae êkônḡiḡ aê ma amac alic, ma jataḡ api taêsam, taḡ sêḡôm sec wanêcḡenḡ su, mago sêḡam tauḡ ôkwi anḡa ḡêḡ môp to mockaiḡḡa ma matenḡ danḡucḡa, taḡ sêḡôm nanḡ atom.

13

Paulu gêlêñ biñ lau kêtú ñamu ma gêjac mata nê papia

¹ Galoc gabe jandêñ amac jawac êtu dim têlêacña. “Ñac luagêc me têlêac sêwa biñ teñ sa acgom, go ñanô êsa.” ² Gêdêñ tañ gamoa gawiñ amac kêtú dim luagêcña nañ, kasôm biñ gêdêñ lau, tañ gêmurñeñ sêgôm sec to gêdêñ lau ñagêdô samob gebe Embe jawac êtiam, oc taêc walô amac atom. Galoc gamoa jaêc amac, tec jasôm biñ tonañeñ êtiam. ³ Amac abe Kilisi êwa tau sa ñanôñeñ gebe aê gajam eñ awa. Eñ gêmoa gêwiñ amac amboac ñac palê-palê atom, gêmoa gêwiñ amac tonjaclaigeñ. ⁴ Biññanô, eñ ñac palê-palê, tec sêjac eñ kêpi kakesotau. Mago Anôtônê ñaclai kêkêñ eñ gêmoa mata jali. Eñ gêbiñ aêac tônia awê kain ênê palê-palê, mago Anôtônê ñaclai êkêñ aêac amoa maten jali awiñ eñ gebe anam amac sa.

⁵ Ansaê taôm acgom. Amac akêñ gêwiñ ñanô me masi. Taêm ênam taômman. Amac ajala gebe Kilisi Jesu gêmoa gêwiñ amac me masi. Embe ajala atom, go atap saê ñanô sa atom. ⁶ Aê taêc kêka gebe amac ajala aêac gebe atap saê ñanô sagac. ⁷ Aêac aten Anôtô gebe amac añgôm sec teñ atom. Aêac aten biñ tonañ kêtú awaka taun sa êndêñ amac alic gebe aêac lau ñañêñ nec atom, aten gebe amac añgôm gêñ ñajamgeñ. Embe alic aêac amboac lau, tañ têtap saê ñanô sa atom nañ, oc êtôm, mago oc êlênsônia aêac atom. ⁸ Aêac tec atôm gebe akônin biññanô tônia atom, aêac atoc biññanô sagneñ. ⁹ Embe aêac lau palê-palê ma amac lau ñajaña, oc aêac alic totêntac ñajamgeñ. Aêac aten ma mec kêtú biñ tau tonecña gebe Anôtô êkêñ amac atu lau ñajaña samucgeñ. ¹⁰ Aê gamoa jaêc ma kato biñ tonec kêtú ñam tonecña gebe êndêñ tañ jaô lasê amac nañ, jansaic biñ amac atom. Apômtau kêkêñ ñaclai tau gêdêñ aê, mago kêkêñ kêtú ensen amac suna atom, kêkêñ kêtú êmboa amac sanagneñ.

¹¹ O lasitêwaac, añgônia ñajamônia. Anac dabin taôm ñapep. Alêñ biñ taôm. Nêm ñalêlôm êpi tagen ma amoa tobinmalôgeñ. Ma Anôtô, tañ kêtú têtac gêwiñ to binmalô ñamôkê nañ, wacêwiñ amac.

¹² Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê lau nêñ mêtê. Anôtônê lau samob awen gêjac amac.

¹³ Apômtau Jesu Kilisi nê moasin to Anôtônê têtac gêwiñ ma Ñalau Dabun êmbin amac tônia êwiñ amac samob.

Paulunê papia gêdêḡ lau GALATA

Apômtau Jesu nê ḡawae ḡajam kêlainḡ tau e sêsôm lasê lalau samuc, taḡ nêḡ ḡam kêsêḡ Juda atom sêḡô to sêkôc sa sêjac ḡawaeḡ sêwiḡ-sêwiḡ naḡ, biḡ tonec kêlênsôḡ ḡôlôac buḡa gebe lau teḡ têtû lau buḡa ḡanô atom aê sejop Mosenê Biḡsu sêwiḡ aegom. Paulu taê ḡêjam gebe aê sêsô Biḡsu ḡalabu nê ḡejae êsêac ḡawae atom. Masianô. Eḡ gebe dambinḡ tauḡ toḡ taminḡ Kilisi nee takêḡ ḡêwiḡ taugenḡ kêtû ḡanombanô gebe Anôtô ḡêlic ḡamalac samob ḡêdêḡ kêtû sêkêḡ ḡewiḡḡagenḡ. Tagenḡ lau ḡagêdô jasêô lasê ḡôlôac Galatianḡa, naḡ sêôc Paulunê biḡ tonanḡ auc ma sêsôm ḡajanaḡ gebe Lau sejop Mosenê Biḡsu êwiḡ acgom, ḡo Anôtô êlic êsêac têtû lau ḡêdêḡ. Galatia tonanḡ Romnêḡ ḡamêḡ teḡ ḡêc Asia Saunḡ.

Paulunê papia ḡêdêḡ lau Galata nec ḡac tau keto gebe lau, taḡ sêkêḡ taḡeḡ mêtê ḡeo tonanḡ e seo sic naḡ, sêkac tauḡ ôkwi dêndêḡ ḡôlôac buḡa nêḡ sêkêḡ ḡewiḡ to nêḡ lêḡ ḡanêḡ naḡ. Paulu ḡêjac m nê papia ḡêwa tau sa gebe Jesu Kilisi nê aposolo teḡ eḡ ma ḡêwê kainḡ ḡaê tau, tec ḡêjam talanḡ tau ḡêdêḡ lau, taḡ seboḡ eḡ aposolo ḡanô atom naḡ. Paulu ḡeseḡ esêae ma kêsôm ḡajanaḡ gebe ḡamalac sêsuḡ sakinḡ aposolonḡa ḡelom eḡ atom, kekôc anḡa Anôtônê. Ma Anôtô kêsakinḡ eḡ ḡêdêḡ lau samuc gebe ênam mêtê êsêac êlêlêc lau Judawaga su. ḡo ḡelom biḡ teḡ gebe sêkêḡ ḡêwiḡ taugenḡ kêḡô lau ôkwi têtû lau ḡêdêḡ. ḡocḡo kêwaka biḡ tonec sa ḡêc môkêlatu 5 to 6 gebe takêḡ ḡêwiḡ Kilisinḡa kêkac lau buḡa têtac ḡêwiḡ tauḡ, tec ḡêbinḡ êsêac tôḡ jasêjam tauḡ sa to sêmoasinḡ tauḡ topalêḡeḡ.

Nadênanḡ

1. Paulu ḡêjac m papia tau 1:1-10
2. Paulu ḡêwa tau sa gebe eḡ aposolo ḡanô teḡ 1:11-2:21
3. ḡawae ḡajam Anôtônê moasinḡna 3:1-4:31
4. Kilisi kêḡaboac lau buḡa su sêmoa nêḡ lêtêḡeḡ, tec sêmansanḡ biḡsu sênac ḡawaeḡ 5:1-6:10
5. Paulu ḡêjac mata papia tau 6:11-18

Paulu ḡêjac m nê papia

1 Aê aposolo Paulu ḡoc biḡ tonec. Aê katu aposolo anḡa ḡamalacnêḡ atom, ma ḡamalac teḡ kêjalinḡ aê sa atom. Jesu Kilisi agêc Tama Anôtô, taḡ ḡêḡu eḡ anḡa ḡacmatêḡnêḡ sa naḡ, tec kêkêḡ aê. 2 Aê to lasitêwai samob, taḡ semoa sêwiḡ aê naḡ, ma biḡ êndêḡ ḡôlôac dabuḡ Galatanḡa naḡ.

3 Tamenḡ Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêḡ moasinḡ to biḡmalô êndêḡ amac êwac.

⁴ Kilisi tau kékêñ tau kêtú aêacnêñ secña ma kêjanço aêac ança nom sec tonec su kêtóm Tameñi Anôtô nê biñ. ⁵ Nawasi êndêñ eñ tengeñ ma tengeñ. Biñjanô.

Nawae ñajam tagen tec gêc

⁶ Aê kêtakê, gebe amac akac taôm su sebeñ ança ñac, tañ kékêñ Kilisine moasiñ kêkaiem amac nañ, ma asuñ taôm adêñ ñawae ñajam taunça ten aja. ⁷ Tagen ñawae ñajam ten gêc atom, mago lau ñagêdô tec sêlênsôn amac ma sebe sênam Kilisinê ñawae ñajam ôkwi. ⁸ Anô acgom, aêac me ançela undambêña ten embe êsôm ñawae ñajam ten lasê êndêñ amac eso ñawae ñajam, tañ aêac asôm lasê sugac nañ, Anôtô oc êpuc boa eñ. ⁹ Nôc biñ, tê kasôm su nê, galoc jasôm ñakôniriña êtiam gebe Nac ten embe êsôm ñawae ñajam ten lasê eso ñawae ñajam, tañ akôc ança aêacma nañ, Anôtô oc êpuc boa eñ.

¹⁰ Galoc alic amboac ondoc. Alic aê gabe ñamalac sêñô ñoc biñ ñajam me Anôtô êñô ñoc biñ ñajam. Me abe aê gagôm gêñlêlôm gebe ñamalac sêlic aê ñajamña me. Embe jançôm êtu ñamalac sêlic aê ñajamña, oc jatu Kilisinê sakiñwaga atom.

Paulu kêtú aposolo ñamiñ

¹¹ Lasitêwaac, aê jawa sa êndêñ amac gebe Nawae ñajam, tañ kasôm lasê gêdêñ amac nañ, ñam kêsêp ñamalacña atom. ¹² Aê kakôc ança ñamalac ten nê atom, ma ñamalac ten kêdôn aê atom, Jesu Kilisi tau geoc biñ tau lasê gêdêñ aê.

¹³ Nôc lêñ gêmunña, tañ kasa gawiñ lau Juda nañ, amac ançô ñawaegac gebe kêjanda Anôtônê gôlôac ma gasen êsêac ñawaô. ¹⁴ Aê gajob Judanêñ mêtê kalêlêc lau Juda taêsam, tañ ma jala kêtôm tau nañ su, ma kamasan ñoc lau ñanô nêñ ñagôlin lançwa toôlic palê kain ten.

¹⁵ Mago Anôtô gêlic ñajam, tec kêjaliñ aê sa gêdêñ tañ tinoc kékôc aê atomgeñ nañ, ma kékêñ nê moasiñ mênjkêkalem aê kwanançen. ¹⁶ Ma eñ geoc nê Latu lasê gêdêñ aê gebe jasôm ênê ñawae ñajam lasê êndêñ lau samuc, tec aê katu kênac ñam gêdêñ ñamalac ten atom, ¹⁷ ma kapi Jerusalem gaja gebe jalic lau, tañ têtú aposolo sêmun aê nañ atom. Aê gaja Arabia e gamu gaja Damasku kêtiam.

¹⁸ Gamoa e jala têlêac gêjaña, go kapi Jerusalem gaja gabe jalic Kepa, tec gançôn gawiñ eñ bêc 15. ¹⁹ Mago galic aposolo ñagêdô nêñ ten atomanô. Apômtau lasi Jakobo taugen tec galic eñ. ²⁰ Biñ tec kato gêdêñ amac nec, kasau atom, kato kakô Anôtô lançônêmña. ²¹ Go gaja Suria to Kilikia ñagamên. ²² Gôlôac dabun Judaiña, tañ Kilisi gêbiñ êsêac tôn nañ, sêlic aê lançocanô atom. ²³ Biñ tagen tonec tec sêñô ñawae gebe “Nac tañ gêmunçen kêjanda aêac nañ, tec galoc kêsôm ñawae ñajam lasê

kêpi biñ takêñ gêwiñña, tañ gêmunğen gesen su nañ.” ²⁴ Ma sêlambin Anôtô kêtü aêña.

2

Paulu to aposolo ñagêdô nêñ biñ

¹ Gama e jala 14 gêjaña su acgom, go aêagêc Barnaba api Jerusalem aja kêtiam ma akôc Titi gêwiñ aêagêc. ² Anôtô geoc biñ tau lasê gêdêñ aê, tec gaja. Ma ñawa ñawae ñajam, tañ gajam mêtê lau samuc nañ, sa gêdêñ laumata amoa ma tauñña, gebe kôm, tañ gajam su to gajam gama nañ, janam ñaômagen atom. ³ Ma êsêac sêkac aêac kêtü asa ñac Helen Titi, tañ gêmoa gêwiñ aêac nañña atom. ⁴ Lasitêwai dansañ ñagêdô sebe sêsa en. Êsêac sêsêli aêac popoc su mênşewiñ sebe sêndib aêac, tañ Kilisi Jesu kêgaboac aêac su aña biñsuanô nañ. Ma êsêac sebe sêkônin aêac tônia asô biñsuanô ñalabu êtiam. ⁵ Mago aêac atu palê to asô êsêac ñalabu ñagec atom, ñam gebe ñawae ñajam ñabinñanô ênêc amacña.

⁶ Lau ñagêdô sêmoa, tañ sêlic êsêac amboac laumata nañ. Oc têtü laumata ñanô me masi, biñ tonañ kêkêñ wapac aê atom, gebe Anôtô kêpuc lau ten ñam atom, gêlic samob têtôm tauñgen. Laumata tonañ sêkêñ ñagôlin wakuc ten gêdêñ aê atom. ⁷ Masianô. Êsêac sêjala kêtü tônia, gebe Anôtô kêkêñ kôm jasôm ñawae ñajam lasê êndên lau samucña gêdêñ aê kêtôm kêkêñ kôm gêdêñ Petere gebe êsôm lasê êndên Juda, ⁸ gebe Anôtô, tañ kêpuc Petere tônia kêtü Judanên aposolo nañ, tec kêpuc aê tônia gêwiñ katu lau samuc nêñ aposolo. ⁹ Jakobo agêc Kepa ma Joañ, tañ sêsam êsêac gebe gôlôac dêbu ñ ñaalê nañ, sêjala moasin, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ aê, tec sêkam aêagêc Barnaba lemen kêtü ambin tauñ tônia, ma amasan biñ kêpi tagen gebe aêac akên mêtê êndên lau samuc, ma êsêac sêkên êndên Juda. ¹⁰ Tagen sêmasañ biñ tonec gêwiñ gebe aêac taên ênam lau ñalêlôm sawa aña êsêacnên. Aê tec taêc gêjam biñ tonañ ma gajam kêtü ñoc kôm gajac ñawaegen.

Paulu gec biñ Kepa aña Antiokia

¹¹ Gêdên tañ Kepa gêo lasê Antiokia nañ, aêagêc asen tauñ e kasôm kêpi en têbêla gebe Gôgôm keso. ¹² Jakobonê lau jasêo lasê atomgen, ma en gen gên gênğôn gêwiñ lau samuc. Mago gêdên tañ êsêac sêo lasê su nañ, en kêgamin tau jagêmoa nê tauña gebe kêtêc lau buña, tañ sêsap lên sêsa lauña tônia nañ. ¹³ Juda buña ñagêdô sêsa lëndansañ sêwiñ en e sê Bamaba ôkwi jakêsa lëndansañ tau gêwiñ amboac tonanğen. ¹⁴ Aê galic lau tonañ nêñ lên keso ñawae ñajam ñabinñanô, tec kasôm gêdên Kêpa, êsêac samob sênô, gebe “Aôm Juda, tagen kôsa Judanên

lêḅ atom, gômoa amboac ḅac samuc teḅ. Mago amboac ondoc tec kôkac lau samuc gebe sêsa Judanêḅ lêḅ.”

Anôtô gêjam Juda to lau samuc kêsi kêtû sêkêḅ gêwiḅḅa

15 Teneḅḅi sêkôc aêac Judageḅ, aêac lau sec aḅḅa lau samuc nêḅ atom. 16 Mago aêac tajala gebe ḅamalac teḅ embe ênam kôm, taḅ biḅsu kêjatu naḅ, ḅanô êsa, oc êtôm gebe êmansaḅ tau e Anôtô êlic eḅ ḅac gêdêḅ atom, eḅ êkêḅ êwiḅ Jesu Kilisi acgom. Amboac tonanḅ aêac takêḅ gêwiḅ Kilisi Jesu gebe Anôtô êmansaḅ aêacnêḅ biḅ to êlic aêac tatu lau gêdêḅ êtu takêḅ gêwiḅ Kilisiḅa, êtu tajam kôm, taḅ biḅsu kêjatu naḅ, ḅanô kêsaḅa nec atom. Anôtô oc êmansaḅ ḅamalacnêḅ biḅ to êlic êsêac têtû lau gêdêḅ êtu ḅamalac sêjam kôm, taḅ biḅsu kêjatu naḅ ḅanô kêsaḅa nec atomanô. 17 Mago aêac embe taêḅ êka gebe Anôtô êmansaḅ nêḅ biḅ to êlic aêac tatu lau gêdêḅ êtu Kilisiḅa, go tatôm lau sec. Embe amboac tonanḅ, oc Kilisi êtu sec ḅasakinḅwaga me. Masigoc. 18 Aê embe jakwê gêḅ, taḅ gasenḅ su naḅ êtiam, go jawa tauc sa amboac ḅac, taḅ kêgêli biḅsu naḅ. 19 Biḅsu gêjac aê êndu, tec jawê kainḅ biḅsu êtiam atom, gebe jamoa janam sakinḅ Anôtôgeḅ. Sêjac aê kapi kakesotau gawiḅ Kilisi. 20 Gamo a matoc jali nec ḅam kêsêḅ aê tauc atom. Kilisi gêmoa mata jali mêḅgêjam ḅoc ḅalêlôm auc. Aê galoc tec gamoa matoc jali gamoa nom nec, ḅam kêsêḅ kakêḅ gêwiḅ Anôtônê Latu, taḅ têtac gêwiḅ aê to kêkêḅ tau kêtû aêḅa naḅ. 21 Aê kêtiḅ Anôtônê moasiḅ su atom. Biḅsu embe êtôm gebe êmansaḅ ḅamalacnêḅ biḅ e Anôtô êlic êsêac têtû lau gêdêḅ, oc Kilisi gêmac êndu ḅaômageḅ. *

3

Biḅsu to takêḅ gêwiḅ ḅabinḅ

1 O amac Galatawaga, amac lau kauc gêbôc. Aê gawa Jesu Kilisi sa gêdêḅ amac e kêtôm amac taôm alic eḅ geḅkaleḅ kakesotau. Ma asa gêwê amacnêḅm kauc ôkwi. 2 Aê gabe janô biḅ tageḅ tonec aḅḅa amacnêḅm gebe ḅalau Dêbuḅ gêdêḅ amac gêwac nec ḅam kêsêḅ amac ajam kôm, taḅ biḅsu kêjatu naḅ, e ḅanô kêsa me aḅḅo ḅawae ḅajam e akêḅ gêwiḅgeḅ. 3 Amac kauc gêbôc amboac tonanḅ me. Amac ajac m nêḅm lêḅ toḅalau Dabuḅgeḅ ma galoc abe anac dabiḅ ḅa taôm nêḅm ôlimwalô me. 4 Amac atap moasiḅ tonanḅ ḅai sa ḅaômageḅ me. Moae amboac tonanḅ nec. 5 Anôtô taḅ kêkêḅ ḅalau gêdêḅ amac to gêgôm gêḅsêga kapôêḅ aḅḅa amacnêḅm naḅ, oc gêgôm kêtû amac ajam kôm, taḅ biḅsu kêjatu naḅ, e ḅanô kêsaḅa me kêtû aḅḅo ḅawae ḅajam e akêḅ gêwiḅḅa.

* 2:21: Kêpa kêtû Peterenê ḅaê teḅ. Asam Joaḅ 1:42.

⁶ Biñ tonañ kêtôm teto gêc gebe “Abraham kêkêñ gêwiñ Anôtô, tec gêlic en ñac gêdêñ.” ⁷ Amboac tonañ ajala acgom gebe lau, tañ sêkêñ gêwiñ nan, têtû Abrahamnê latui ñanô. ⁸ Biñ tañ teto gêc nan, gêwa sa kwananğen gebe Anôtô êmansañ lau samuc nêñ biñ e êlic êsêac têtû lau gêdêñ êtu sêkêñ êwiñña, tec ñawae ñajam gêdêñ Abraham kwananğen gebe “Gôlôac nomña samob têtap mec ñamoasin sa êtu aômña.” ⁹ Amboac tonañ lau, tañ sêkêñ gêwiñ nan, têtap mec ñamoasin sa sêwiñ Abraham, tañ kêkêñ gêwiñgen nan.

¹⁰ Samob tañ taên kêka kôm, tañ biñsu kêjatu nan, biñsu oc êpuc boa êsêac gebe teto gêc gebe “Biñsu êpuc boa lau peben, nan sênğôm biñ, tañ teto gêc biñsu ñabuku nan, samob ñanô êsa tomalagen atom.” ¹¹ Biñ tonec gêc awê gebe biñsu kêtôm gebe êmansañ ñamalacnêñ biñ e Anôtô êlic êsêac têtû lau gêdêñ nec atom, gebe teto gêc gebe “Ñac tañ Anôtô kêmasañ ênê biñ e gêlic en kêtû ñac gêdêñ nan, êngôn mata jali êtu kêkêñ gêwiñña.” ¹² Mago biñsu gêc kêtû takêñ êwiñña atom, gêc kêtû danğôm ñanô êsarña amboac teto gêc gebe “Ñac ten embe êmansañ biñsu tomalagen, nanğo êngôn mata jali.”

¹³ Biñsu kêpuc boa aêac, mago Kilisi kêsi aêac su. En kêkêñ tau kêsô biñ kêpuc boaña ñalabu gêjô aêac su kêtôm teto gêc gebe “Biñsu kêpuc boa lau samob, tañ senkaleñ ka nan.” ¹⁴ Anôtô gêgôm gêñ tonañ ma kêkêñ Kilisi Jesu gebe mec ñamoasin, tañ Anôtô gêjac mata gêdêñ Abraham nan, elom lau samuc gebe aêac takôc Ñalau, tañ Anôtô gêjac mata nan, sa êtu takêñ gêwiñña.

Biñsu to biñ, tañ Anôtô gêjac mata nan

¹⁵ Lasitêwaac, aê gabe janam dôñ ñoc biñ êpi ñamalacnêñ mêtê acgom. Ñac ten embe êmansañ nê awalênsêm êtu tañ su, go Ñac ten êtôm gebe enen su me ênac têtû nê biñ ten atom. ¹⁶ Ma Anôtô gêjac mata biñ gêdêñ Abraham agêc nê wakuc. En kêsom gebe “Aôm to nêm wakuc” nec atom. Embe êsôm amboac tonañ, go êwa ña gebe ênê wakuc taêsam. Mago kêsôm gebe “Agêc nêm wakuc,” tec gêwa ña gebe ênê wakuc tagen. Ênê wakuc tau Kilisi. ¹⁷ Aê gabe jasôm biñ amboac tonec gebe Anôtô kêmasañ awalênsêm kwananğen e jala 430 gêjaña acgom, go kêkêñ biñsu kêdaguc. Mago biñsu tau êtôm gebe enen awalênsêm su to ênam biñ, tañ Anôtô gêjac mata nan, ôkwi atom. ¹⁸ Gêñlênsêm tañ Anôtô gebe êkêñ nan, embe ñam êsêp biñsu, go biñ, tañ Anôtô gêjac mata nan, ñanô masi. Mago Abraham kêtap moasin tonañ sa kêtû Anôtô gêjac mata gêñ tau gêdêñ enña.

¹⁹ Ma biñsu tau ñam amboac ondoc. Biñsu tau ñam gebe ñamalac sênğêlisênğêli sêmoa e Abrahamnê wakuc, tañ Anôtô

gêjac mata biñ kêpi en nan, mênêsa acgom. Anela sêkên biñsu tau kêsêp sêliñwaga ten lêma. ²⁰ Sêliñwaganê kôm gêjac ñac tagen ñawae atom. Mago Anôtô en ñac tagen.

Biñsu ñakôm

²¹ Ma biñsu tonan oc ensen biñ, tan Anôtô gêjac mata nan su me. Masianô. Biñsu ten embe ênêc, tan êtôm gebe êkên aêac danğôn maten jali nan, go biñsu tonan oc êtôm gebe êmansan aêacnên biñ e Anôtô êlic aêac tatu lau gêdên amboac tonan. ²² Mago Anôtônê biñ gêwa sa gebe sec kêkôninğên samob tôn, gebe lau, tan sêkên gêwiñ Jesu Kilisi nanğen, têtap moasin, tan Anôtô gêjac mata nan sa.

²³ Gêdên tan biñ takên gêwiñña mênkêsa atomğen nan, biñsu tau kêgaminğ aêac danğôn kapoacwalô, gebe êkôninğ aêac tôn e êndên têm Anôtô eoc biñ takên gêwiñña lasê acgom. ²⁴ Amboac tonan biñsu kêtü aêacnên jaomwaga, tan gêwê aêac dêdên Kilisi taja, gebe Anôtô êmansan aêacnên biñ e êlic aêac tatu lau gêdên êtu aêac takên gêwiñña. ²⁵ Galoc biñ takên gêwiñña mênkêsa, tec aêac tasô jaomwaga ñalabu kêtiam atom.

²⁶ Amac samob atu Anôtô latui kêtü akên gêwiñ Kilisi Jesuñ. ²⁷ Amac samob, tan alin sanğ su nan, Kilisi gêbiñ amac tôn taminğ en, tec asô Kilisi kêtü nêm ñakwêgac. ²⁸ Talic lau ñagêdô amboac Juda ma ñagêdô amboac lau samuc atom. Talic ñagêdô amboac gênôma ma ñagêdô amboac lau sêmoa nên lêtêgeñña atom. Talic ñagêdô amboac ñacwaga ma ñagêdô amboac lauo atom. Amac samob, tan Kilisi Jesu gêbiñ amac tôn nan, atu ñanô tagen. ²⁹ Embe Kilisinê gên amac, oc atu Abrahamnê wakuc ma awê kainğ gênlênsêm êtôm Anôtô gêjac mata.

4

¹ Aê jasôm êpi biñ ten êwiñ acgom gebe ñac-gêwê-kainğ gênlênsêm-waga kêtü tamanê gên samob ñatau. Mago ñac tau embe ñapalê saun, nanğo en êtôm sakinğwaga. ² Lau ñagêdô oc sênam en awa to sejop ênê gên e êndên noc, tan tama ketoc kêkô kwananğen nan. ³ Aêac amboac tonan. Gêdên tan aêac ñapalêgeñ nan, aêac tajam sakinğ tasô nom tonec ñagênlêlôm ñalabu. ⁴ Mago gêdên tan ñanoc tau mênkêsa nan, Anôtô kêsakinğ Latu, awê ten kêkôc en, ma kêsô biñsu ñalabu. ⁵ En kêsô biñsu ñalabu gebe êsi aêac lau, tan tamoã biñsu ñalabu nan, su e tatu Anôtônê latui.

⁶ Amac atu Anôtônê latuigac, tec en kêsakinğ Latunê ñalau kêsêp aêacnên ñalêlôm ma ñalau tau gêmôêc gebe “Tamoc, o Tamoc.” ⁷ Amboac tonan aôm sakinğwaga kêtiam atom, aôm latu. Embe latu aôm, go Anôtô êkên aôm ôwê kainğ gênlênsêm amboac tonan.

Paulu kêpô sim tau kêtû lau Galatana

⁸ Gêmungeŋ amac ajam kauc Anôtô, tec ajam sakiŋ gêdêŋ anôtôi, taŋ nêŋ ŋanô masi naŋ. ⁹ Galoc tonec amac ajala Anôtôgac, moae jasôm amboac tonec gebe Anôtô tau kêjala amacgac, ma amboac ondoc, tec abe akac taôm su amu andêŋ nom ŋagêŋlêlôm palê-palê to ŋanô masi ana êtiam, ma abe anac m sakiŋ tau êtiam. ¹⁰ Amac atoc bêc to ajôŋ ma om to jala sagoc. ¹¹ Aê gaê go to kêpô lêna kêtû amacŋa gebe moae oc gajam kolerŋ kêpi amac ŋaômagenŋ.

¹² O lasitêwaac, aê jatenŋ amac gebe atôm aêmanŋ amboac aê katôm amac. Amac atu kasec aê atom. ¹³ Amac ajalagac, gêdêŋ taŋ kasôm ŋawae ŋajam lasê gêdêŋ amac kêtû ŋamata naŋ, kasôm kêtû gêmac kêkô aê tôŋŋa. ¹⁴ Aê ôlic togêmac kêlênsônŋ amac to matem paŋa gêjac aê ma alic aê amboac gêŋ sec atom. Amac akôc aê sa amboac Anôtônê aŋela teŋ ma amboac Kilisi Jesu tau. ¹⁵ Ijoc amacmêŋ, nêŋ têmtac wapi gêmunŋa naŋ gêc ondoc. Aê galic, tec jasôm lasê to jawa sa êndêŋ amac gebe amac embe alic êtôm, oc akip matemlakôp sa ma akêŋ êndêŋ aê. ¹⁶ Ma galoc amboac ondoc. Aê kasôm biŋŋanô gêdêŋ amac nec katu nêŋ ŋaço me.

¹⁷ Êsêac lau tonanŋ sêgôm gêŋlêlôm amac naŋ ŋajam atom. Êsêac sebe sêkac amac su aŋga aê gebe atoc êsêac taunŋeŋ sa. ¹⁸ Angôm gêŋlêlôm gêŋ ŋajam ŋapanŋ ma aŋgôm êndêŋ noc aê jamoa jawiŋ amacŋageŋ nec atom. ¹⁹ O ŋoc ŋapalêac, ŋandanŋ kêtunŋ aê kêtiam amboac awê ŋapalê kêtunŋ eŋ e Kilisi êtu anô aŋga amacnêŋ ŋalêlôm acgom. ²⁰ Ojae, aê gabe jamoa jawiŋ amac galocgeŋ. Aê gabe jasôm biŋ êndêŋ amac janam aoc ôkwi-ôkwi. Aê kapô lêna tauc ŋanô kêtû amacŋa.

Hagar agêc Sara têtû ŋadônŋ

²¹ Amac taŋ abe amoa biŋsu ŋalabu naŋ, asôm êndêŋ aê acgom, amac aŋô biŋsu atom me. ²² Teto gêc gebe Abrahamê latuagêc tec sêmoa, teŋ aŋga sakiŋwagaonê ma teŋ aŋga ŋatauonê. ²³ Ŋac taŋ sakiŋwagao kêkôc naŋ, ŋam kêsêp ŋamalacŋa. Ma ŋac, taŋ ŋatauo kêkôc naŋ, ŋam kêsêp Anôtônê biŋ, taŋ gêjac mata naŋŋa. ²⁴ Biŋ tonanŋ kêtû biŋgôliŋ gebe awê luagêc têtôm poac luagêc. Teŋ kêkanônŋ lôc Sinai, tec ŋawakuc tau têtû gêŋôma, ²⁵ gebe ŋaê Hagar tonanŋ sêsam kêpi lau Arabia nêŋ lôc Sinai ma kêkanônŋ Jerusalem galocŋa, gebe Jerusalem galocŋa to ŋagôlôac têtû gêŋôma sêmoa. ²⁶ Mago Jerusalem ôŋa tau, taŋ kêtû tau nê ŋatauo gêmoa nê taunŋa naŋ, kêtû aêac samob tenerŋi, ²⁷ gebe teto gêc gebe
 “Aôm awê kapoac, taŋ kôkôc ŋapalê atom naŋ,
 têmtac ŋajam êsa,
 ma aôm awê, taŋ ŋapalê kêtunŋ aôm atom naŋ,

ônâ lasê toôndugen,
gebe awê sawa nê ñapalê taêsam kêlêlêc awê tonjac nê su.”

²⁸ O lasitêwaac, Anôtônê biñ, tañ gêjac mata nañ, kêkêñ amac atu ñapalê atôm Isak. ²⁹ Gêmungeñ ñac, tañ nê ñam kêsêp ñamalacña nañ, kêjanda ñac, tañ Ñalau gêjac mata biñ kêpi eñ nañ, ma galoc amboac tonangeñ. ³⁰ Mago biñ, tañ teto gêc nañ, kêsôm asageñ. Kêsôm gebe “Ômasuc sakinwagao agêc latu sêc sêna, gebe sakinwagaonê latu êwê kain gêñlênsêm êwiñ ñatauonê latu atom.” ³¹ Lasitêwaac, amboac tonañ sakinwagaonê ñapalê aêac atom, ñatauonê ñapalê aêac.

5

Kilisi kêgaboac aêac su, tec tajop nêñ lêñ ñapep

¹ Kilisi kêgaboac aêac su gebe tamoa nêñ Iêtêgeñ. Amboac tonañ akô ñajaña gebe sênam amac ôkwi nasêkônij amac atu sakinwaga êtiam atom. ² Alic acgom, aê Paulu jasôm êndêñ amac gebe Amac embe asôm gebe sêsa amac, go Kilisi ênam amac sa atom. ³ Ñamalac samob, tañ sêsôm gebe sêsa êsêac nañ, jawa sa êtiam êndêñ êsêac gebe êsêac sêngôm biñsu samucgeñ ñanô êsa tomalageñmañ. ⁴ Amac embe taêm ênam gebe biñsu êmansañ nêñ biñ e Anôtô êlic amac atu lau gêdêñ nañ, oc andim taôm êngic anga Kilisinê e akac taôm su anga moasin tau. ⁵ Aêac takêñ maten gebe Anôtô êmansañ nêñ biñ e êlic aêac tatu lau gêdêñ. Aêac daôn biñ tonañ tamoa gebe Ñalau Dabun kêkêñ aêac takêñ gêwiñ. ⁶ Kilisi Jesu embe êmbiñ aêac tôñ, oc sêsa aêac me sêsa aêac atom, tonañ ñanô masi. Ñanô tagen tonac gebe takêñ gêwiñ êkac aêac têtac êwiñ ñanônja.

⁷ Gêmungeñ amac asêlêñ nêñ lêñ ñajamgeñ amoa e asa kêkô amac auc, tec tañem wamu biññanô kêtiam atom. ⁸ Anôtô tañ kêkalem amac nañ, kêkô amac auc atom. ⁹ Jist ñagec kêtôm gebe ênam polom samucgeñ auc e êsun. ¹⁰ Apômtau gêbiñ aêac tôñ, tec taêc kêka amac, gebe nêñ ñalêlôm oc ênam tau ôkwi atom. Ma ñac, tañ kêlênsôn amac nañ, oc êndac nê ñagêjô. Ñac tau aê gajam kauc eñ, mago eñ oc êwê sa atom. ¹¹ O lasitêwaac, embe janam mêtê êpi sêsa launja, oc sêjanda aê êtu asageñña. Embe jasôm ñoc biñ amboac tonañ, oc kakesotau ñawae êlênsôn lau teñ atom. ¹² Ojae, lau tañ sêli amac sa nañ, sêsa ôlîngêdô samucgeñ sumañ.

¹³ O lasitêwaac, Anôtô kêkalem amac gebe amoa nêñ lêtêgeñ. Tagen amac amoa nêñ lêtêgeñ êtu têtac ñakalac ñamôkê atom, amac anam sakin taôm êtu têtac gêwiñ ñanônjageñ. ¹⁴ Gebe ñalô tagen kêkaton biñsu samob sa gebe “Têtac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têtac gêwiñ taôm.” ¹⁵ Embe êñac to asac taôm, nañ alic taômgeñ gebe êndanğôn taôm su atom.

Njalaunê ñanô to têtac ñakalac nê ñanô

¹⁶ Aê jasôm biñ tenj êwiñ acgom gebe Asêlêñ toÑalaugeñ ma anğôm têtac ñakalac êkac amacña ñanô êsa atom. ¹⁷ Aêac tajala gebe Têtac ñakalac gedec Ñalau ma Ñalau gedec têtac ñakalac. Gêñ tauagêc sêkêñ kisa gêdêñ tauñ, tec amac atôm gebe anğôm gêñ, tanj abe êngômña nanj, ñanô êsa atom. ¹⁸ Ma ñalau embe êwê amac, oc amoa biñsu ñalabu atom.

¹⁹ Têtac ñakalac nê ñanô tau tonec ñai tec gêc awêgeñ gebe Biñ mockainjo to mockainña, lêñ môpña, wauc-wauctêna, ²⁰ sakinj gwamña, benj, kisa, sêsôm tauñ, sêjam lêmuñ tauñ, têtac ñandanj, sêoc tauñ auc, sêwa tauñ kêkôc, sêkac tauñ su, ²¹ têtac sec, sênôm gêñ anaboa, señ lasam ñawaô to gêñ ñagêdô amboac tonanj. Biñ tonanj ñai jasôm ñakôninña êndêñ amac amboac kasôm kwananjenj su gebe Lau tanj sêgôm gêñ amboac tonanj nanj, sêwê kainj Anôtônê gamêñ atom.

²² Ma ñalau tau nê ñanô tonec gebe Têtac gêwiñ, têtac ñajam, biñmalô daê biñ tôñ, ñalêlôm malô, gabêjam, tamoa ñanêñ, ²³ malô-malô, tatu mêtê tauñ ñapep. Biñsu ênac jao gêñ amboac tonanña tenj gêc atom. ²⁴ Samob tê têtü Kilisi Jesu nê gêñ nanj, sêjac têtac ñakalac to ñalêlôm kêkac-kêkac êsêacñ kêpi kakesotau gêja su. ²⁵ Ñalau embe êkêñ aêac tamoa matenj jali, nanj tasa nêñ lêñ toÑalaugeñmanj. ²⁶ Damboa tauñ êtu waenña atom to tatanj pêlê tauñ atom ma têtac sec êndêñ tauñ atom.

*

6

Daoc gêñwapac tanam tauñ sagenj

¹ O lasitêwaac, ñamalac tenj embe êngêli biñsu, nanj amac lau tonjalau anam enj sa ña nêñ ñalêlôm malô. Ma alic taôm gebe lêtôm êtap amac sa êwiñ atom. ² Aôc gêñwapac anam taôm sagenj, go anğôm Kilisinê biñsu ñanô êsa. ³ Ñac tenj embe êkianj tau gebe enj ñac towae, mago enj ñac ñaôma, oc ênsau tau. ⁴ Lau samob sênsaê nêñ kolenj êndêñ-êndênjenj sêlic acgom. Embe ñajam, go êtu êsêac tauñ waenj. Êsêac sênam dôñ nêñ kolenj êpi lau ñagêdô nêñ atom. ⁵ Samob oc sêoc tauñ nêñ gêñwapac êndêñ-êndênjenj.

⁶ Ñac tanj gêñô mêtê nanj, ênac sam gêñ ñajam samob êndêñ mêtê ñakêdônjwaga êwê kainj êwiñ.

⁷ Akêli taôm êtu awê Anôtô aucña atom, gebe gêñ, tanj ñamalac êsê nanj, tec êkôc ñanô. ⁸ Ñac tenj embe êsê gêñ êsêp têtac ñakalac, oc ñanô têtac ñakalacña ensenj enj su. Ñac tenj embe êsê gêñ êsêp Ñalau, oc ñanô Ñalauña êkêñ enj êngônj mata jali tenjenj. ⁹ Aêac tanam nêñ kolenj ñajam tokam-tokam atom. Aêac embe

* 5:26: Alic Kor 1.5:6

tekweŋ êmbac atom, go tatap nêŋ ŋanô sa êndêŋ ŋanoc. ¹⁰ Nêŋ ŋasawa tamoasiŋ ŋamalacŋa tec gêc. Amboac tonan tamoasiŋ lau samob, mago tamoasiŋ gôlôac, taŋ sêkêŋ gewiŋ Kilisi gebiŋ aêac tôŋ nan, êlêlêc su.

Paulu gêjac mata nê bŋ ma gêjac biŋsu to gêjam mec gôlôac

¹¹ Alic ŋatalô kapôêŋ-kapôêŋ tonec tauc lemoc kato gêdêŋ amac. ¹² Êsêac samob, taŋ sebe lau tetoc êsêac sa êtu gêŋ nomŋaŋa nan, sêkac amac gebe alôc ma sêsa amac. Êsêac taêŋ gêjam biŋ tagen tonec gebe lau sêjanda êsêac êtu Kilisi nê kakesotaŋa atom. ¹³ Mago lau, taŋ sêsa êsêac nan, taŋ sejop biŋsu atom. Êsêac sebe sêsa amac e tetoc taŋ sa êtu amacŋa gebe asô sakiŋ ôliŋŋa tonan ŋalabu. ¹⁴ Mago aê, aê jatoc tauc sa êtu gêŋ tenŋa atom, êtu aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê kakesotaŋagen. Kêtu kakesotaŋa aê galic nom amboac gêŋ matê, ma lau nomŋa sêlic aê amboac gêŋ matê. ¹⁵ Sêsa lauŋa me sêmoa samucgeŋŋa tonan ŋanô atom. ŋanô tagen tonec gebe Anôtô êkêŋ aêac tatu gêŋ wakuc acgom. ¹⁶ Biŋmalô to Anôtônê taê walô êndêŋ êsêac samob, taŋ sêsa nêŋ lêŋ sêndaŋguc ŋagôliŋ tonan nan, to êndêŋ Anôtônê lau Israel êwiŋ.

¹⁷ Alênsôŋ aê êtiam atom, gebe Jesunê bêlêŋ ŋamala gêc aê ôlicgac.

¹⁸ O lasitêwaac, aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiŋ êwiŋ amacnêŋ ŋalau. Biŋŋanô.

Paulunê papia gêdêñ lau EPESE

Paulunê papia gêdêñ lau Epese nec ñac tau keto gebe êwaka bin, tê Anotôtô taê gêjam gebe êngômña nê, sa ênêc awegen gebe “Êndêñ ñanocgen ma embin gêñ samob ange undambê to nom tôn, go êkêñ Kilisi êtu ñamôkê” (1:10). Go keto kêtú tonecña gewiñ gebe êkêli Anôtônê lau sêsa nêñ lêñ samob sêwaka bin kapôêñ tonañ ñam sa, ec sêkêñ gewiñ Jesu Kilisi êmbin ñamalac peberñ tonñ têtú gêñ ñanô tagenñ.

Paulu gêôn papia tau ñatêna sa gec ñasêbu ñamataña keto kêpi Tameñi Anôtô kêjalij nê lau sa têtú ñanô tagenñ ñalêñ. En kêsuc êsêacnêñ bin ôkwi ma kêgaboac êsêac su anga nêñ sec kêtú Latu Jesu Kilisiña, tec kêkêñ Ñalau Dabuñ kêtú moasin kapôêñ tonañ ñakamaclauñ gebe gêjac êsêac ñawae binñanôgenñ. Go kêkêli lausêsam-papia-tauwaga gebe sêsa nêñ lêñ samob amboac lau, tañ senjom Kilisi gêbin êsêac tôngac êtu anô êpi tauñ nêñ sêmbin tauñ tôn tonanôgenña. Kilisi gêbin Anôtônê lau tôn têtú gôlôac dabuñ tagenñ nec, Paulu gêwa sa to gê dôñ kêpi bin tonec ñai gebe gê dôñ gôlôac dabuñ kêpi ôli tenñ, tañ Kilisi kêtú ñamôkê nanñ, me kêpi andu tenñ, tañ Kilisi kêtú ñaalê kêclêsunña nanñ, me kêpi awê tenñ, tañ Kilisi kêtú ênê akwenñ nanñ. Paulu keto papia tau keto bin gêjam dani ma enñ taê gêjam Anôtônê moasinñ, tañ mênjkêtu anô kêpi Kilisi nanñgac. Ênê ñalêlôm kêkac enñ todim-todim, tec gêga kêtú wê ma kêpuc wê sa kêsêp ñasawa gêwiñ-gêwiñ. En keto bin samob kepenñ Kilisi têtac gêwiñ ñamalacña to kêkêñ tau kêtú da gêjô ñamalac sunña ma kêsuc ñamalacnenñ sec ôkwiña to taê labu ma kêmoasinñ ñamalacña to nê ñalêlôm ñawê ma nê lêñ selecña.

Ñadênanñ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Kilisi to Gôlôac Dabuñ 1:3-3:21
3. Lêñ wakuc gêjac lau, tañ Kilisi gêbin êsêac tônñ nanñ ñawae 4:1-6:20
4. Paulu gêjac mata papia tau 6:21-24

Paulu awa gêjac lau Epese

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô kêkalem aê nanñ, ñoc bin êndêñ Anôtônê lau, tañ sêkêñ gêwiñ Kilisi Jesu sêngôn Epese nanñ. ² Tameñi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasinñ to binmalô êndêñ amac êwac.

Moasinñ tañ tatap sa kêtú Kilisiña

³ Awen gêôc aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, taŋ kêkêŋ Kilisi ma gêjam mec aêac ŋa mec ŋalêlômŋa tokaiŋ-tokaiŋ, taŋ ŋam kêsêp undambê nan. ⁴ Anôtô kêkêŋ nom atomgen, ma kêjaliŋ aêac sa tatu ênê gêŋ kêtû Kilisiŋa e tatu lau dabuŋ to ŋaŋêŋ tamoa eŋ laŋônêm. Anôtô têtac gêwiŋ aêac, ⁵ tec taê gêjam kêtû tôŋ gebe êkêŋ Jesu Kilisi êwê aêac dandêŋ eŋ tana natatu ênê latui. Biŋ tonan eŋ têtac gêwiŋ gebe êŋgôm ŋanô êsa. ⁶ Lambiŋ êndêŋ Anôtô gebe kêkêŋ latu, taŋ têtac gêwiŋ eŋ nan, mênkêtu moasiŋ ŋawasi tau gêdêŋ aêac.

⁷ Kilisi tau kêgaboac aêac su ŋa nê dec ma kêsuc tagêli biŋsu ŋabiŋ ôkwi. Biŋ tonan gêwa ênê moasiŋ kapôêŋanô sa. ⁸ Anôtô kêsêwa moasiŋ tonan mênkêpi aêac. Eŋ ŋac tokauc to kêjala biŋ, taŋ gêc lêlômgen nan, ⁹ tec gêwa nê biŋ ŋalêlômŋa sa gêdêŋ aêac ma gebe êŋgôm biŋ taŋ taê gêjam kêtû tôŋ nan, ŋanô êsa gêdêŋ taŋ kêkêŋ Kilisi. ¹⁰ Anôtô ênac dabiŋ nê biŋ, taŋ kêmasaŋ nan, êndêŋ ŋanocgen ma êmbiŋ gêŋ samob aŋga undambê to nom tôŋ, go êkêŋ Kilisi êtu ŋamôkê.

¹¹ Ŋac tau kêkêŋ aêac awê kaiŋ gêŋlênsêm kêtôm Anôtô kêmasaŋ kwananŋen ma gêgôm biŋ, taŋ taê gêjam kêtû tôŋ nan, ŋanô kêsa. ¹² Aêac taŋ akêŋ mateŋ Kilisi kwananŋen nan, alambiŋ Anôtônê ŋawasi.

¹³ Ma amacnêm biŋ amboac tonanŋen. Eŋ kêkêŋ amac aŋô biŋŋanô ŋamêtê, ŋawae ŋajam kêpi lêŋ Anôtô ênam amac kêsiŋa e akêŋ gêwiŋ Kilisi, ma Anôtô kêkêŋ Ŋalau Dabuŋ, taŋ gêjac mata nan, kêtû ŋabelo atu ênê gêŋŋa. ¹⁴ Ŋalau Dabuŋ tau kêtû aêacnêŋ gêŋlênsêm ŋakamaclauŋ, gebe ênam aêac kêsi tatu ênê gêŋ ma talambiŋ ênê ŋawasi.

Paulunê mec

¹⁵ Aê gaŋô amac akêŋ gêwiŋ Apômtau Jesu to têmtac gêwiŋ Anôtônê lau samob ŋawae, ¹⁶ tec gajam danŋe Anôtô kêtû amacŋa geden tôŋgen ma taêc gêjam amac kêsêp ŋoc mec ŋalêlôm, ¹⁷ ma kateŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê Anôtô, aêac Tameŋi eŋ, taŋ kêtû ŋawasi ŋatau nan, gebe eŋ êkêŋ Ŋalau ênsuŋ kauc mêtêŋa to eoc biŋ lasêŋa êndêŋ amac e ajala Anôtô ŋanôgen. ¹⁸ Aê kateŋ gebe Anôtô êpô nêm ŋalêlôm ŋawê êsa e ajala ênê kalem, taŋ akêŋ matem nan, to ajala moasiŋ ŋawasi tolêlôm-tolêlôm, taŋ gêjac mata gadêŋ nê lau nan, ¹⁹ to ajala ênê ŋaclai kapôêŋ kêlêlêc, taŋ gêjam kôm gêmoa aêac takêŋ-gêwiŋwaga ŋalêlôm nan. Ŋaclai ŋajaŋa kapôêŋ tonanŋen ²⁰ gêjam kôm gêdêŋ taŋ Anôtô gêŋu Kilisi gêdi sa aŋga ŋacmatêŋeŋ ma ketoc eŋ gêŋgôŋ ênê anôŋa aŋga undambê. ²¹ Kilisi gêŋgôŋ tônê ma gêjam gôliŋ apômtaui to ŋaclai ma ŋactêkwa to ŋataui. Eŋ kêlêlêc ŋaê towae samob, taŋ tetoc sa aŋga nom tonec to ônêŋa nan su. ²² Anôtô kêkêŋ gêŋ samob kêsô Kilisi akaiŋ ŋalabu ma kêkêŋ eŋ kêtû gôlôac dabuŋ ŋamôkê gebe ênam gôliŋ gêŋ

samob. ²³ Gôlôac dabuŋ tau tonan kêtû Kilisi ôli, ma en, taŋ gêbiŋ gêŋ samob tôŋ nan, gêjam ôli tau auc samucgeŋ.

2

Anôtô gêŋu aêac sa tamoa materŋ jali

¹ Amac agêli biŋsu to nêŋ sec gêgôm amac atu matê su. ² Gêmuŋgeŋ agôm nêŋ gêŋ amboac tonec, asêlêŋ kêtôm nom tonec ŋagôiiŋ to asô ŋatau, taŋ gêjam gôliŋ ŋaclai sec umbon ŋalabuŋa to ŋalau, taŋ gêjam kôm kêpi lau taŋeŋpêc gêdêŋ Anôtônê biŋ nan ŋalabu. ³ Gêmuŋgeŋ aêac samob tatôm êsêac ma tasa nêŋ lêŋ kêtôm têtac ŋakalac kêkac aêacŋa. Aêac dagôm gêŋ, taŋ ôliŋ to ŋalêlôm kêkac aêacŋa nan, ŋanô kêsa, tec Anôtô têtac ŋandan gêdêŋ aêac kêtôm têtac ŋandan gêdêŋ êsêac ŋagêdô.

⁴ Mago Anôtô taê walô aêac ŋanôgeŋ ma têtac gêwiŋ aêac kêlêlêc, ⁵ tec kêkêŋ aêac, taŋ tatu mêtê kêtû tagêli biŋsuŋa nan, tamoa materŋ jali dawŋ Kilisi. Anôtônê moasiŋ gêjam amac kêsi. ⁶ Ma en gêŋu aêac sa dawŋ Kilisi Jesu to ketoc aêac danŋôŋ gamêŋ undambêŋa dawŋ en. ⁷ Anôtô gêgôm gêŋ tonan gebe êtôc nê moasiŋ tolêlôm-tolêlôm êndêŋ lau êndêŋ têm samob, taŋ oc mêŋêsa nan. Moasiŋ tau gêwa tau sa gêdêŋ taŋ Anôtô têtac gêwiŋ aêac ma kêkêŋ Kilisi Jesu gêmêŋ nan. ⁸ Gebe Anôtô kêmoasiŋ amac, tec gêjam amac sa kêtû akêŋ gêwiŋŋa. Taôm agôm atom, Anôtô tau kêkêŋ ŋaômageŋ. ⁹ ŋamalac teŋ nê kolen gêjam en sa atom, gebe teŋ etoc tau sa atom. ¹⁰ Anôtô tau nê kolen ŋanô aêac. En gêwiŋ Kilisi Jesu ma kêkêŋ aêac gebe tanam kolen ŋajam, taŋ en kêmasan kwananŋen nan, gebe tasa nêŋ lêŋ tapeŋ ŋanô tonanŋen.

Anôtô gêbiŋ aêac tôŋ tatu gôlôac dabuŋ tagen

¹¹ Amboac tonan taêm ênam gebe gêmuŋgeŋ tenemi sêkôc amac amboac tentenlatui, ma lau Juda, taŋ sêsa êsêac ŋa lemeŋ nan, tec sêsam amac gebe lau samuc. ¹² Gêdêŋ ŋasawa tonan amac amoa jaêc Kilisi, ma Israelwaga sêlic amac amboac êsêacnêŋ lau ŋagêdô amac atom. Amac lau jaba, tec awê kain poac ŋamoasiŋ, taŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ nê lau nan atom. Amac amoa nom tonec akêŋ matem gêŋ teŋ atom to ajam kauc Anôtô. ¹³ Mago galoc awiŋ Kilisi Jesu ma amac, taŋ gêmuŋgeŋ amoa jaêc nan, atu gasuc amêŋ kêtû Kilisi gêmac ênduŋa.

¹⁴ Kilisi tau kêtû aêacnêŋ biŋmalô ŋamôkê. En gêbiŋ aêac Juda to lau samuc tôŋ tapi tagen to gesen kisa, taŋ kêtû balan geŋ aêac gêŋgic nan, su ŋa tau ôli. ¹⁵ En gesen biŋsu ŋajatu to ŋagôliŋ su gebe êkêŋ toŋ luagêc têtû toŋ wakuc tagen êmoa en tau ŋalêlôm, tec kêkêŋ biŋmalô. ¹⁶ En gêmac êndu anŋa kakesotau, tec gesen kisa su jagêbiŋ lulugeŋ tôŋ têtû ôli tagen ma gê wama gêdêŋ Anôtô. ¹⁷ Amboac tonan Kilisi gêmêŋ ma gêjam mêtê

kêpi biñmalô tau ñaṅawae ñajam gêdêñ amac, tañ amoa jaêc Anôtô to êsêac, tañ têtû gasuc eñ nañ ¹⁸ gebe ñac tau tonañ kékêñ Nalau tagenñ gêwê aêac samob dêdêñ Tama taja.

¹⁹ Amboac tonañ amac atôm lau jaba to lau ñamagêña kêtiam atom. Amac atu Anôtônê launêñ ñagêdô to atu Anôtônê gôlôac awiñ. ²⁰ Eñ kêkwê amac sa atu andu akô nombañ aposolo to propete ñaô. Ma Kilisi Jesu tau kêtû andu tau ñaalê kêclêsuña. ²¹ Nac tonañ gedenñ andu tau têtû ma êñgôm êtu kapôêñ e êtu Apômtaunê lôm dabuñ, ²² ma kêsuñ amac sa awiñ atu Anôtônê andu. tañ nê Nalau gêjam auc nañ.

3

Paulu gêjam kôm kêpi lau samuc

¹ Kêtû tonañña aê, Paulu, tec katu Kilisi Jesu nê ñac kapoacwalôña kêtû amac lau samucña nec, kateñ mec gêdêñ Anôtô. ² Amac aṅôgac gebe ñac moasiñ Anôtô kékêñ sakinñ gêdêñ aê kêtû êmoasiñ amacña. ³ Anôtô geoc nê biñ, tañ gêc lêlômgenñ nañ, lasê gêdêñ aê kêtôm biñ, tañ kato dambêgenñ gêc ñamataña nañ. ⁴ Amac embe asam biñ tau, oc ajala ñoc kauc kêsa kêpi Kilisinê biñ, tañ gêc lêlômgenñ nañ. ⁵ Gêdêñ têtû gêmunña ñamalac sêjala biñ, tañ gêc lêlômgenñ nañ atom. Mago galoc Anôtô kékêñ nê Nalau geoc biñ tau lasê gêdêñ nê aposolo dabuñ to propete. ⁶ Biñ tañ gêc lêlômgenñ nañ, tau tonec gebe Lau samuc sêñô ñawae ñajam, tec gêgôm êsêac sêwê kainñ Anôtônê gêñlênsêm to têtû Kilisinê ôli ñagêñlêlôm ma têtap biñ, tañ Anôtô gêjac mata kêtû Kilisi Jesuña nañ, ñañanô sa sêwiñ.

⁷ Anôtô taê walô aê, tec kékêñ aê katu ñawae ñajam tonañ ñasakinwaga. Nac lai ñatau eñ, tec kékêñ kôm tonañ gêdêñ aê. ⁸ Anôtônê lau samob nêñ ñac ñasec aê, mago ñac moasiñ ketoc aê sa gebe jasôm ñawae ñajam lasê êpi ñac tolêlôm Kilisinê awa tengeñña êndêñ lau samuc ⁹ to jawa Anôtônê lêñ êñgôm nê biñ ñalêlômña ñanô êsaña sa êndêñ lau samob. Gêdêñ andanñanô Anôtô, tañ kékêñ gêñ samob nañ, kêsiñ biñ tonañ gêc lêlômgenñ, ¹⁰ gebe galoc gôlôac dabuñ sêwa Anôtônê kauc mêtêña tolêlôm-tolêlôm sa êndêñ apômtau to ñac lai undambêña. ¹¹ Anôtô kêsa lêñ tonañ, tec gêgôm biñ, tañ taê gêjam kêtû têtû gêdêñ andanñanô nañ, ñanô kêsa kêpi aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu tau. ¹² Aêac tasêp eñ têtû to takêñ êwiñ eñ, ma tatêc taunñ atom, ôliñ andanñ Anôtô to tasa eñ ñagala totêntac êpa sugenñ. ¹³ Amboac tonañ aê kateñ gebe ñoc gêñwapac, tañ gaôc kêtû amacña nañ, êlêc amac sa atom. Nac gêñwapac tau êñgôm amac waem êsa.

Kilisinê têtac gêwiñ aêacña

¹⁴ Kêtu tonanŋa aê kêpônŋ ocduc gêdêŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi Tama, ¹⁵ taŋ nê ŋaê kêpi gôlôac undambê to nomŋa samob kêtômŋenŋ naŋ. ¹⁶ Aê kateŋ Anôtô gebe êkêŋ ŋaclai êndêŋ amac êtôm ênê ŋawasi kapôêŋ ma êkêŋ nê ŋalau êpuc nêŋ ŋalêlôm tôŋ ŋajaŋa êsa. ¹⁷ Amac akêŋ gêwiŋ Kilisi tec êkêŋ nêŋ ŋalêlôm êtu ênê andu ma têmtac êwiŋ ŋanô ŋawakac enselenŋ naendêŋ amac taŋ. ¹⁸ Go amac to Anôtônê lau samob nêŋ kauc êsa e ajala gebe Kilisinê têtac gêwiŋ aêacŋa kesewec kêtu tapa to kêtu baliŋ ma kêpi gêja to kêsêp gêja ¹⁹ ma ajala Kilisinê têtac gêwiŋ tonanŋ, taŋ kêlêlêc kauc samob ŋêŋŋenŋ su naŋ, gebe Anôtô tau ênam auc samucŋenŋ.

²⁰ Ma ŋac tau tonanŋ, tec oc êŋgôm gêŋ samob, taŋ aêac tatenŋ to taêŋ gêjam naŋ, ŋanô êsa êlêlêc ŋêŋŋenŋ su êtôm ŋaclai, taŋ gêjam kôm gêmoa nêŋ ŋalêlôm naŋ, ²¹ gôlôac dabuŋ to Kilisi Jesu tau sêwaka ênê ŋawasi sa êtôm gôlôac to gôlôac ma têm to têm ŋêŋŋenŋ êna. Biŋŋanô.

4

Aêac tatu Kilisinê ôli tagenŋ

¹ Amboac tonanŋ aê, tec gaŋgônŋ kapoacwalô kêtu Apômtauŋa nec, jalêŋ biŋ amac gebe asa nêŋ lêŋ êtôm Anôtônê kalem, taŋ kêtap amac sa naŋ. ² Ambu taôm to amoa tonêŋ ŋalêlôm malôŋenŋ, aê biŋ tôŋŋenŋ ma asip taôm sa totêmtac êwiŋŋenŋ. ³ Ôlim palê gebe ŋalau êkêŋ biŋmalô êmbiŋ amac tôŋ atu gêŋ tagenŋ. ⁴ Ôlim tagenŋ to ŋalau tagenŋ êtôm Anôtô kêkalem amac ma akêŋ matem nêŋ ŋanô kalem ŋa tagenŋ. ⁵ Apômtau tagenŋ ma biŋ takêŋ gêwiŋŋa tagenŋ to busaŋgu tagenŋ. ⁶ ŋamalac samob Tameŋi Anôtô tagenŋ, taŋ kêtu gêŋ samob ŋatau ma gêjam kôm kêpi gêŋ samob naŋ, gêjam gêŋ samob auc.

⁷ Aêac samob tonec takôc moasiŋ sa gêdêŋ-gêdêŋŋenŋ kêtôm Kilisi tau gêjam dôŋ ma gêjac sam gêdêŋ aêac. ⁸ Kêtôm biŋ tec gêc gebe.

“Enŋ kêpi lôlôc gêja

ma kêkôc lau kapoacwalôŋa sêwiŋ enŋ,
ma gêjac sam gêŋ ŋajam ŋaômagenŋ gêdêŋ lau.”

⁹ ŋalô tonec gebe “Enŋ kapi lôlôc gêja” naŋ ŋam amboac ondoci. ŋam tau tonec gebe kêsêp nom ŋalêlôm ŋakêlêndiŋ gêja gêmuŋ.

¹⁰ ŋac tau, taŋ kêsêp gêja naŋ, ŋac tau tonanŋ kêpi e jakêlêlêc undambê samob su gebe ênam gêŋ samob auc. ¹¹ ŋac tau tonanŋenŋ tec kêkêŋ lau ŋagêdô têtû aposolo ma ŋagêdô têtû propete to ŋagêdô têtû jaenŋwaga ma ŋagêdô têtû lausakiŋ to kêdônŋwaga. ¹² Kilisi kêkêŋ lau amboac tonanŋ gebe ênac dabiŋ Anôtônê lau sênam sakiŋ ŋapep gebe sêmboea enŋ ôli sa ¹³ e takêŋ gêwiŋ êmbiŋ aêac samob tôŋ tapi tagenŋ to tajala Anôtônê Latu

êtu tôḡ ma têtôḡ tatu lau kapôêḡ e tatôm Kilisi tau nê dôḡ.
 14 Ma tatôm ḡapalê dedec êtiam atom gebe laudansaḡnêḡ mêtê
 êtêliḡ to êmbam aêac êtôm gwêc to mu kêtêliḡ to gêbam waḡ
 nec atom. Lau amboac tonanḡ têtîm to sêsau ḡamalac. 15 Aêac
 amboac teḡ. Aêac tasôm biḡḡanô êndêḡ tauḡ totêntac êwiḡḡeḡ
 ma têtôḡ tatu kapôêḡ e nêḡ lêḡ samob esewec tatôm Kilisi,
 taḡ kêtû ḡamôkê nanḡ. 16 Ḥac tau tonec tec gêbiḡ ôli ḡagêḡlêlôm
 samob tôḡ kêḡi tagenḡ to kêkêḡ ḡaduc gêdiḡ kêsô tau ma ḡakalôc
 gedêḡ ôli ḡagêḡlêlôm tôḡ. Ôli ḡagêḡlêlôm gêdêḡ-gêdêḡḡeḡ embe
 ênam kôm, taḡ gêḡac gêḡ tau ḡawae nanḡ, oc ôli êtôḡ to êmboa tau
 sa ma têtac gêwiḡ êmbiḡ ḡanô tau tôḡ.

Kilisi kêkêḡ aêac tasa lêḡ wakuc

17 Amboac tonanḡ aê jasôm ḡoc biḡ tonec êndêḡ amac toaoc
 gêḡac Apômtaugeḡ gebe Asa nêḡm lêḡ atôm lau samuc, taḡ taêḡ
 gêḡam biḡ ḡaôma-ḡaôma elême nanḡ atom. 18 Ḥakesec gêḡam
 êsêacnêḡ kauc auc. Êsêacnêḡ kauc masi to nêḡ ḡalêlôm ḡadani,
 tec kêbalaḡ êsêac auc gêdêḡ sêḡḡôḡ matenḡ jali, taḡ ḡam kêsêḡ
 Anôtôḡa nanḡ. 19 Êsêac sêḡôm gêḡ waucwauceḡ ma sêḡôm
 gêḡ môm-môm samob gêḡam auc, sêḡôm kêtû matenḡ katu awaḡa
 tomajeḡ gêbacgeḡ.

20 Biḡ amboac tonanḡ têdôḡ gêdêḡ amac kêtû Kilisiḡa atom.
 21 Amac aḡô ḡawae tau to têdôḡ mêtê tau gêdêḡ amacgac kêtôm
 biḡḡanô, taḡ gêc Jesu tauḡa nanḡ. 22 Amboac tonanḡ awi nêḡm
 ḡamalac laḡwa, nêḡm ḡalêlôm geo, taḡ kêsâ lêḡ gêmuḡḡa nanḡ siḡ.
 Têtac ḡakalac kêsau gêôc ḡamalac laḡwa e gesenḡ tau su gêḡaḡa.
 23 Amacnêḡ ḡalêlôm to biḡ, taḡ taêḡm gêḡam nanḡ, êtu wakuc
 samuceḡ. 24 Ma asô ḡamalac wakuc, taḡ Anôtô kêkêḡ kêtôm
 tau nê katu nanḡ sa. Eḡ êwaka tau sa ḡa lêḡ gêdêḡ to dabuḡ
 biḡḡanôḡa.

25 Amboac tonanḡ awi biḡdansaḡ siḡ ma asôm biḡḡanô êndêḡ
 taôm êndêḡêndêḡḡeḡ, gebe aêac tatu ôli tagenḡ ḡagêḡlêlôm.
 26 Embe têtac ḡandaḡ, nanḡ aḡḡôm taôm sec atom ma aê têtac
 ḡandaḡ tôḡ e oc naêsêḡ nec atom. 27 Aliḡ taôm gebe Sadaḡ
 êḡḡôḡ amac ḡasawa atom. 28 Ḥac geḡḡeḡ ênam geḡḡeḡ gêḡ êtiam
 atom, tau lêma ênam koleḡ acgom, gebe êkôc nê koleḡ ḡanô ma
 ênac sam endenḡ lau, taḡ sêḡô lêna tauḡḡa nanḡḡeḡ. 29 Biḡ agwa-
 agwa êsa awemsuḡ atom, asôm biḡ ḡajamgeḡ, taḡ êḡuc lau-
 sêḡô-lênawaga tôḡ to êmoasiḡ lau, taḡ sêḡô biḡ tau nanḡ. 30 Ma
 aḡḡôm Anôtônê Ḥalau Dabuḡ nê ḡalêlôm ḡawapac êsa atom,
 gebe eḡ kêtû ḡabelo Anôtô ênam amac kêsi endenḡ nê becḡa.
 31 Biḡkalom samob to biḡ keso-keso ma têtac ḡandaḡ to ali
 awem sa ma biḡ alôb-alôb to biḡ sêsec tonanḡ ḡai samob nanḡ,
 awi siḡ. 32 Amoasiḡ taôm to taêḡm walô taôm ma asuc nêḡm biḡ

ôkwi êndên-êndêngeŋ, aŋgôm êtôm Anôtô kêsuc amacnêm biŋ ôkwi kêtû Kilisiŋa.

5

¹ Amac atu Anôtônê ŋapalê, taŋ eŋ têtac gêwiŋ naŋ, tec atêku eŋgeŋ. ² Ma asêlêŋ totêmtac êwiŋgeŋ amboac Kilisi gêwiŋ aêac to kêkêŋ tau kêtû aêacŋa kêtû moasiŋ to da gêdêŋ Anôtô gêŋu ŋamalu ŋajam.

³ Asôm gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa ma geŋ môm-môm samob to biŋ matem katu awaŋa êsêp nêŋ biŋgalôm atom, gebe Anôtônê lau samob dedec biŋ amboac tonanŋ ŋai. ⁴ Andec biŋ sesec ma biŋ meloc-meloc to biŋ agwa-agwa kêtôm amac asôm atomŋa amboac tonanŋeŋ, anam danŋegeŋ êjô. ⁵ Biŋ tonec amac ajalagac gebe Mockaiŋo to mockaiŋ teŋ me môm ŋatau teŋ me ŋac mata katuboa teŋ, taŋ talic eŋ kêtôm ŋac gêjam sakiŋ anôtô jabaŋa teŋ naŋ, nêŋ teŋ oc êwê kaiŋ gêŋlênsêm aŋga Kilisi agêc Anôtô nêŋ gamêŋ atom.

Tasêlêŋ tamoa ŋawê ŋalêlôm

⁶ Lau teŋ têtim amac ŋa biŋ ŋaômaŋaôma atom, gebe kêtû biŋ amboac tonanŋa Anôtônê têtac ŋandanŋ kêtap taŋeŋpêcwaga sa. ⁷ Awê kaiŋ êsêacnêŋ biŋ atom. ⁸ Biŋŋanô, gêmuŋgeŋ amac amoa tokesec, mago galoc amoa toŋawê gebe atu Anôtônê gêŋgac, tec asa nêŋ lêŋ atôm ŋapalê ŋawêŋa, ⁹ gebe ŋawê ŋanô tonec moasiŋ totau-totau ma biŋgêdêŋ to biŋŋanô. ¹⁰ Ansaê gêŋ, taŋ Apômtau gêlic ŋajam naŋ. ¹¹ Ŋakesec ŋakolenŋ, taŋ ŋanô masi naŋ, anam awiŋ atom, akip sa ênêc awêgeŋ acgom, ¹² gebe gêŋ, taŋ êsêac sêgôm kelecgeŋ naŋ, embe tasôm ênêc awêgeŋ, oc majeŋ. ¹³ Gêŋ samob, taŋ takip sa e ŋawê êpô naŋ, oc ênêc awê. ¹⁴ Ma gêŋ samob, taŋ gêc awê naŋ ŋawê. Tec biŋ gêc gebe

“Aôm taŋ gôêc bêc naŋ, matam êlac ma ôndi sa aŋga ŋacmatênêŋ, go Kilisi êpô aôm.”

¹⁵ Amboac tonanŋ ajop taôm êtu nêŋ lêŋ samobŋa ŋapep. Asêlêŋ atôm lau meloc atom, asêlêŋ atôm lau tokauc mêtêŋageŋ. ¹⁶ Ajaiŋ têm ênaŋa ŋaômageŋ atom, gebe têm tonec sec. ¹⁷ Amboac tonanŋ atu meloc atom, mago nêŋ kauc êsa biŋ, taŋ Apômtau taê gêjam gebe êŋgômŋa naŋ.

¹⁸ Anôm wain e êjaŋiŋ amac atom, gebe gêŋ tonanŋ oc êjaiŋ amac. Ŋalau Dabuŋ ênam amac auc acgom ¹⁹ e pesalem to wê dabuŋ ma wê ŋajam-ŋajam êtu nêŋ biŋgalôm. Apuc wê dabuŋ sa to aôc Apômtau sa ŋa pesalem aŋga nêŋ ŋalêlôm. ²⁰ Anam danŋe êndêŋ Tameŋi Anôtô endenŋ tônŋeŋ êtu gêŋ samobŋa anam aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi laŋô.

Bij lauo to ηacηa

²¹ Asô taôm ηalabu êtu atêc Kilisiηa.

²² Lauo sêsô nêη ηaci ηalabu êtôm sêsô Apômtau ηalabu, ²³ gebe ηac kêtû awênê môkêapac kêtôm Kilisi kêtû gôlôac dabuη môkêapac, ma kêtû gôlôac dabuη, taη kêtû eη ôli naη nê kêsiwaga. ²⁴ Tec lauo sêsô nêη ηaci ηalabu êtu gêη samobηa, têtôm taη gôlôac dabuη sêsô Kilisi ηalabu naη.

²⁵ Amac ηacwaga têtac êwiη nêη lauo atôm Kilisi têtac gêwiη gôlôac dabuη ma kêkêη tau kêtû êsêacηa. ²⁶ Eη kêkêη nê mêtê ma kêsagu êsêac ηa bu têtû selecηa e têtû Anôtônê gêη, ²⁷ gebe ênac dabîη gôlôac dabuη e ηawasi langwageη ma ênac eη mataanô ηajam. Eη gebe êlic gôlôac dabuη ηatêmui to mêliη-mêliη ma gêη ηagêdô amboac tonanη ηai êpi eη atom, gebe êlic eη êtu dabuη to lanônêη sawageη. ²⁸ Amboac tonanη êsêac ηacwaga têtac êwiη nêη lauo êtôm têtac gêwiη tauη ôliη. ηac taη têtac gêwiη nê awê naη, têtac gêwiη tau. ²⁹ ηac teη kêkêη kisa gêdêη tau ôli atomanô. Eη gêlôm to kêtû mêtê tau ôli ηapep, kêtôm Kilisi gêgôm gêdêη gôlôac dabuη, ³⁰ gebe aêac tatu ênê ôli ηagêηlêlôm. ³¹ “Kêtû biη tonanηa ηamalac êwi têna agêc tama siη ma êsap nê awê tôn, ma êsêagêc têtû ôli tageη.” ³² Biη tonec ηam kêsêp lêlômsêga ma aê gawa sa kêkanônη Kilisi to gôlôac dabuη. ³³ Mago kêkanônη amac gêwiη. ηacwaga samob têtac êwiη nêη lauo amboac têtac gêwiη tauη, ma lauo samob tetoc nêη ηaci sa.

6*Bij kêpi ηapalê to teneηi ma tamenî*

¹ ηapalêac, taηem wamu êndêη tenemi to tamemi êtu Apômtauηa, gebe biη tonec jagêdêη. ² “Otoc tamam agêc tênam sa.” Anôtô kêkêη biηsu tonanη ma gêjac mata biη teη gêwiη kêtû ηamata gebe ³ “Ôngôm gebe ômoa ηajam to ômoa matam jali ec ηêηgeη aηga nom.”

⁴ Tamenîac, atu kasec nêη ηapalê e aηgôm êsêac têtac ηandanê sa atom. Anam jaom êsêac ma amêtôc to alêη biη êsêac ηa Apômtaunê biηgeη.

Bij kêpi sakiηwaga to nêη ηataui

⁵ Amac sakiηwaga, taηem wamu êndêη nêη ηataui nomηa. Atêc êsêac to anam go taôm tonêη ηalêlôm ηaηêη êtôm ajam sakiη Kilisi. ⁶ Anac ηamalac materanô auc ηa taηem wamu êtu sêlic amac ηajamηa nec atom, aηgôm atôm Kilisinê sakiηwaga ma amansaη Anôtônê biη êtu tôn tonêη ηalêlôm samucgeη. ⁷ Anam sakiη topalêgeη ma aηgôm êtôm ajam sakiη ηamalac atom, aηgôm êtôm ajam sakiη Apômtau. ⁸ Taêm ênam, lau samob, sakiηwaga to êsêac, taη sêmoa nêη lêtêgeη naη, embe

sênam koleŋ ŋajam, oc Apômtau êkêŋ ŋagêjô ŋajam êndêŋ êsêac êtôm taugenj.

⁹ Ma amac ŋataui, amoasiŋ nêŋ sakinjwaga amboac tonanjenj. Awi biŋ saic-saic siŋ. Taêm ênam gebe êsêac to amac nêŋ Natau gêŋgônj undambê. Eŋ kêpuc lau ŋam atom, gêlic samob kêtôm taugenj.

Anôtônê laukasap

¹⁰ Noc biŋ ŋagêdô tec gêc gebe Apômtau êpuc amac tônj ma nê ŋaclai ênam amac auc akô ŋajaŋa. ¹¹ Akôc Anôtônê laukasap sa tomalagenj e akô ŋajaŋa ma aku Sadaŋnê Iêŋdansaj samob tulu, ¹² gebe aêac tajac siŋ gêdêŋ ŋamalac nomŋa atom, tajac siŋ gêdêŋ apômtau to ŋaclai ma nom ŋakesec tonec ŋatau to ŋalau sec, taŋ sêmoa undambê naŋ. ¹³ Tec akôc Anôtônê laukasap sa tomalagenjmaŋ, go atôm gebe akô ŋajaŋa êndêŋ bêc sec tau e aku ŋacjo samob tulu akôgenj.

¹⁴ Amboac tonan akôgenj. Ajandiŋ biŋŋanô ênêc dambêmpalê to anônj biŋgêdêŋ êtu nêŋ maluku. ¹⁵ Asô biŋmalô ŋaŋawae ŋajam êtu atapa ma anam anac ŋawaegenj. ¹⁶ Akêŋ gêwiŋ êtu nêŋ lautuc. Aja sa endenj tônjenj, gebe asi ŋac sec nê sôb toja samob êndu. ¹⁷ Akuc moasiŋ Anôtô gêjam amac kêsiŋa êtu nêŋ kululunj siŋŋa to aôc Anôtônê mêtê êtu siŋ, taŋ Nalau kêkêŋ naŋ.

¹⁸ Gêŋ samob tonan angôm tomedgenj ma atenj Anôtô gebe ênam amac sa. Atenj mec êtôm têm samob êtôm Nalau êwê amacŋa. Kêtu tonanŋa anam jali to angôm atu dôbgenj ma atenj êtu Anôtônê lau samobŋa. ¹⁹ Ma atenj êtu aêŋa êwiŋ gebe Anôtô êkêŋ mêtê êndêŋ aê êndêŋ noc jasôm biŋŋa e jawa ŋawae ŋajam ŋabiŋ kêsêp lêlômŋa sa totêtac êpa sugenj. ²⁰ Kêtu ŋawae ŋajam tonanŋa aê katu ŋacjaen ganjônj kapoacwalô. Tec atenj gebe jasôm biŋ, taŋ gêjac aê ŋawae naŋ, lasê totêtac êpa sugenj.

Paulu gêjac mata nê biŋ

²¹ Lasiŋi ŋajam Tukiki, taŋ gêjam sakinj Apômtau ŋaŋêŋgenj naŋ, ênac aê gamoa to gagôm ŋoc gêŋ samob ŋamiŋ êndêŋ amac gebe ajala. ²² Aê jasakinj ŋac tau êndêŋ amac êwac gebe ênac miŋ aêacma biŋ samob êndêŋ amac ma ênam malô amacnêŋ ŋalêlôm.

²³ Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêŋ biŋmalô ma têtac gêwiŋ to takêŋ gêwiŋ ŋanô tau êndêŋ lasitêwai êwac. ²⁴ Moasiŋ êndêŋ êsêac samob, taŋ têtac gêwiŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi tenjenj ma tenjenj.

Paulunê papia gêdêḡ lau PILIPĪ

Paulunê papia gêdêḡ lau Pilipi nec ḡac tau keto gêḡac Gôlôac ḡamataḡa, taḡ eḡ kêwaka sa aḡa masaḡm Airopa naḡ ḡawae. Malac Pilipi gêc Makedonia, taḡ lau Rom sêḡaḡo su kêtḡ nêḡ gamêḡ naḡ. Aposolo gêḡḡoḡ kapoacwalô, tec keto papia tonec. Eḡ gêmoa tonê ḡalêlôm ḡawapacḡeḡ gêdêḡ ḡasawa tonarḡ gebe kômwaga ḡagêdô sêsôm sêôc ênê biḡ auc ma mêtê dansarḡ kêpi sa aḡa gôlôac Pilipiḡa, tec kêkêḡ wapac eḡ gêwiḡ. Mago biḡ têtac ḡajam to têtac êpa suḡa gêḡam papia tau auc, ḡam kêsêp Paulu kêkêḡ gêwiḡ Jesu Kilisi tonanôḡeḡḡa.

Paulu keto papia tau ḡamanô tonec gebe ênam danḡe lau buḡa aḡa Plllpl êtu gêḡ, tê sêsakinḡ gêdêḡ eḡ nêga. Êsêac sêpuc eḡ tôḡ gêdêḡ têm, taḡ eḡ gêḡḡoḡ jageo naḡḡa. Eḡ gêlic gêḡ ḡwalêkinḡ kêlênsônḡ eḡ tau to êsêac gêwiḡ amboac taḡ, tec keto biḡ êpuc êsêac têtac tôḡḡa to awa eḡḡeḡ êsêacḡa ma ôliḡ andanḡ Anôtônḡa kêsêp papia tonec gêwiḡ-gêwiḡ. Go gêḡam neneḡ êsêac gebe sêmboa to tetoc taḡḡ sa atommanḡ, sêkêḡ taḡḡ sêsô Kilisi ḡalabu tosêmbu taḡḡeḡ. Eḡ gêôḡ biḡ tonec sa gêdêḡ êsêac taêḡ ênam êtiam gebe sêsa nêḡ lêḡ têtôm Kilisi gêbiḡ êsêac tôḡḡac nê, ac taḡḡ sêwê kainḡ kêtḡ sêmasarḡ Judanêḡ biḡsu totanḡem wamugeḡ ma sêḡop êsêacnêḡ om to gêḡ ḡagôliḡḡa atom, Anôtônê moasiḡ gêdêḡ êsêac tec sêḡôm. Ma moasiḡ tau gelom êsêac kêtḡ nêḡ sêkêḡ gêwiḡḡageḡ. Gocgo keto têtac wapi to biḡmalô, taḡ Anôtô gêsunḡ ḡaômageḡ gêdêḡ lau, taḡ Kilisi gêbiḡ êsêac tôḡ naḡ, ḡawae gêdêḡ êsêac amboac tonanḡeḡ.

Lau buḡa sêkêḡ êwiḡ to sêsa nêḡ lêḡ totêtac wapigeḡ ma totêtac êpa sugenḡ ma sêḡḡôm to sêôc nêḡ geḡ sênsinḡ sugenḡḡa ḡabiḡ gêḡam sêga aḡa papia tonec ḡalêlôm. Paulu tau têtac gêwiḡ gôlôac Pilipiḡa ḡanôḡeḡ naḡ kêtḡ awê aḡa papia tau gêwiḡ.

Nadênaḡ

1. Paulu gêḡac m papia tau 1:1-11
2. Paulu tau nê biḡ ḡagêdô 1:12-26
3. Dambiḡ taḡḡ tôḡ tamiḡ Kilisiḡa 1:27-2:18
4. Paulu gêwa Timote agêc Epaproditi nêḡ kôm ḡam sa 2:19-30
5. Paulu gêḡam ja lau buḡa gebe seḡop taḡḡ êndêḡ ḡacjo, taḡ sêmoa dêmôêḡḡa to gêḡ gêdib êsêac gêc lêlômḡa naḡ 3:1-4:9
6. Paulu to nê lau Pilipiḡa 4:10-20
7. Paulu gêḡac mata papia tau 4:21-23

¹ Kilisi Jesu nê sakinwagaagêc Paulu agêc Timote ma bin êndên Anôtônê lau samob, tañ Kilisi Jesu gêbin êsêac tônia sêngônia Pilipi nañ, ma êndên gejobwaga to sakinwaga êwiñ. ² Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasiñ to binmalô êndên amac êwac.

Paulu keteñ mec kêtú lau Pilipiña

³ Aê gajam danje ñoc Anôtô kêtôm têm samob, tañ taêc gêjam amac nañ. ⁴ Kêtôm têm samob, tañ kateñ ñoc mec kêtú amac samobña nañ, kateñ totêtac ñajamgen, ⁵ gebe ñawae ñajam gêô lasê amac wakucgen, tec ajam ñakoleñ awiñ aê amoa e mêngêdên galoc. ⁶ Aê kajala kêtú tônia gebe Anôtô, tañ gêjac m koleñ ñajam tau anga nêñ ñalêlôm nañ, oc ênac dabiñ koleñ tau êndên Kilisi Jesu nê bêc. ⁷ Aê taêc gêjam amac gêc ñoc ñalêlôm ñapañ, tec gagôm jagêdêngeñ gebe taêc gêjam bin tonañ kêpi amac samob. Ñam gebe gêdên tañ gêngônia kapoacwalô to gêdên tañ gamoa awê ma gajam ñawae ñajam kêsi to kapuc mêtê tônia nañ, amac awê kaiñ moasiñ, tañ Anôtô kêkên gêdên aê nañ awiñ. ⁸ Aê gajam aoc su amac samob ñam kêsêp Kilisi Jesu nê taê walô aêacña. Anôtô kêjala gebe kasôm binñanô.

⁹ Aê kateñ ñoc mec tecenec gebe Nêñ têtac gêwiñ ñanô esewec ñapañ ma ajala gêñ to awa gêñ samob êkôc e ñapep, ¹⁰ ec ajala gêñ ñajam tau ma amoa tonêñ ñalêlôm ñakênkên ma tolanômñem sawagen e êndên Kilisinê bêc. ¹¹ Ma bin gêdên ñañanô, tañ Jesu Kilisi taugen êkên nañ, ênam amac auc gebe Anôtônê ñawasi to wae êsa.

Kilisi kêtú aêac dangônia mateñ jali ñamôkê

¹² O lasitêwaac, aê gabe jakên ñawae êndên amac anô gebe bin, tañ kêtap aê sa nañ, kêmoasiñ ñawae ñajam ñanôgen. ¹³ Sinwaga tañ sejop gôlinwaganê andu nañ, to lau ñagêdô samob sêjalagac, gebe aê gêngônia kapoacwalô kêtú Kilisiña. ¹⁴ Ma ñoc kapoacwalô kêkên lasitêwai taêsam, tañ Apômtau gêbin êsêac tônia nañ, sêkên gêwiñ ñajaña kêsa, tec têtêc tau ñ atom ma sêsôm Anôtônê mêtê lasê totêtac kêpa sugen.

¹⁵ Lau ñagêdô sêwa Kilisi sa kêtú têtac sec to têtac ñandanña, mago ñagêdô tec sêjam mêtê tonên ñalêlôm ñajamgen. ¹⁶ Lau tau tonañ sêgôm kêtú têtac gêwiñña. Êsêac sêjala gebe Anôtô kêkên aê gebe janam ñawae ñajam kêsi. ¹⁷ Lau ñagêdô ôñê sêsôm Kilisi lasê tonên ñalêlôm makengeñ atom, sêgôm kêtú tauñ waenña ma sebe sêkên gêñwapac êkônin aê êwiñ ñoc kapoacwalôgen.

¹⁸ Bin tonañ kêlênsônia aê atom. Aê têtac ñajam gebe sêsôm Kilisi lasê ñalên tokain-tokain. Lau ñagêdô sêsau sêbanac bin, ma ñagêdô sêsôm tobinñanôgen. ¹⁹ Ma aê oc têtac ñajam ñapañ gebe aê kajala amac atên nêñ mec kêtú aêña amoa, ma Jesu

Kilisi nê Nalau ênam aê sa, tec gêṅwapac tonec oc êtu moasin êndên aê. ²⁰ Aê taêc kêka to kakên matoc ṅanôṅeṅ, gebe gêṅ ten êṅgôm aê majoc êsa atom. Aê jamoa matoc jali me jamac êndu, mago janṅôm Kilisinê wae êsa ṅa tauc ôlic totêtac êpa sugen. Gêmunṅeṅ gagôm, ma galoc amboac tonanṅeṅ. ²¹ Kilisi kêtu ṅoc gêṅgôn matoc jali ṅam, ma embe jamac êndu, oc gêmac tau êtu ṅoc moasin. ²² Embe jamoa matoc jali anṅa nom êtu jatap kolen ṅanô ṅagêdô saṅa, nan oc japô lêna gebe jajalin ondoc sa. ²³ Biṅ luagêc tonec kêlênsôn aê ṅanô. Aê têtac gêwiṅ gabe janac tauc lêtên jamoa jawiṅ Kilisi, tonec tec galic ṅajam kêlêlêc. ²⁴ Mago kêtu amacṅa tec gabe janṅôn nom tonec. ²⁵ ṅoc ṅalêlôm kêsaê, tec kajala gebe jamoa jawiṅ amac samob ma janam amac sa êtu nêṅ akên gêwiṅna gebe atôp ma akên êwiṅ totêmtac ṅajamṅeṅ. ²⁶ Aê embe jamu jandên amac jawac ten êtiam, oc êṅgôm amac awem êoc Kilisi Jesu ṅanô-ṅanô êtu aêṅa.

²⁷ Biṅ tagen tonec tec gêc gebe Asa nêṅ lêṅ ṅapep atôm Kilisinê ṅawae ṅajam, ec embe jawac, nan jalic me embe jamoa jaêc, go janô ṅawae gebe akô ṅajaṅa totêmtac tagen ma anac siṅ apuc taôm tôṅ êtu akên gêwiṅ ṅawae ṅajamṅa. ²⁸ Atêc nêṅ ṅacjonên gêṅ ten atomanô. Biṅ tonan êwa sa êndên nêṅ ṅacjo gebe oc sênaṅa, ma êwa sa êndên amac gebe oc aku êsêac tulu, gebe Anôtô ênam amac kêsi. ²⁹ Anôtô kêmoasin amac kêtu Kilisiṅa ṅa lêṅ luagêc, ten gebe akên gêwiṅ eṅ, ma ten gebe aoc wapac kêtu eṅṅa gêwiṅ amboac tonanṅeṅ. ³⁰ Ma siṅ, tan gêmunṅa alic aê gajac ma galoc anô ṅawae gebe gajac gamoa nan, amac taôm anac amboac tonanṅeṅ.

2

Lau buṅa sêkônin tauṅ têtôm Kilisi kêkônin tau

¹ Amac asaê gebe Kilisi kêpuc amac tôṅ me masi. Ênê têtac gêwiṅ amac gêjam malô amac me masi. Nalau dabuṅ gêbin amac tôṅ me masi. Amac taêm walô to têtac gêwiṅ taôm me masi. ² Embe amboac tonan, go anac dabin aê têtac ṅajam êsa samucṅeṅ ma anṅôm amboac tonec gebe taêm ênam gêṅ tagen to têtac êwiṅ tagen êmbin amac toṅ amoa tonêṅ ṅalêlôm tagen ma apeṅ biṅ tagen. ³ Anṅôm gêṅ ten êtu amboa taôm nêṅ awa to waemṅeṅna atom. Ambu taôm to atoc lau ṅagêdô sa sêlêlêc amac taôm acgom. ⁴ Taêm ênam amac taôm nêṅ ṅeṅṅeṅ atom, taêm ênam lau ṅagêdô nêṅ êwiṅ. ⁵ Amacnêṅ ṅalêlôm êtôm Kilisi Jesu nê acgomman.

⁶ Eṅ tec katu kêtôm Anôtô, mago taê gêjam gebe in katu tonan tôṅ atom, ⁷ kêkac tau su anṅa nê ṅawasi ma gêjam sakin katu kêtôm ṅamalac to gêgôm gêṅ samob kêtôm ṅamalac sêgôm.

⁸ Enj kékônij tau ma taŋa wamu ŋapaŋ e gêmac êndu anŋa kakesotau. ⁹ Kêtu biŋ tonanŋa Anôtô ketoc enj sa ŋanô ma gê ŋaê, taŋ kêlêlêc ŋaê samob su nan, kêpi enj, ¹⁰ gebe ŋaê Jesu tonoc oc êkêŋ êsêac peben, taŋ sêmoa undambê to sêmoa nom ma sêmoa nom ŋalêlôm nan, sêpônŋ aenŋuc, ¹¹ ma imbelen samob sêsôm lasê gebe Jesu Kilisi kêtu Apômtau gebe Tama Anôtônê wae êsa.

Tatu nom ŋaja

¹² O ŋoc lauace, gêdêŋ taŋ gamoa gawiŋ amac nan, taŋem wamu ŋapaŋ. Ma galoc gamoa jaêc tec anŋôm anac ŋawae êtôm tônegeŋ. Atêc to anam go taôm gebe anac dabiŋ nêmlêŋ Anôtô ênam amac kêsiŋa, ¹³ gebe Anôtô tau gêjam kôm gêmoa nêmlêlêlôm ma kêkac amac gebe anŋôm ênê biŋ ŋanô êsa e ênac mataanô ŋajam.

¹⁴ Anŋôm nêmlêŋ samob tobiŋ diŋdiŋ atom ma taêm ênam naêsa-naêsa atom, ¹⁵ gebe asa nêmlêŋ laŋômnêmlêŋ sawa tonêmlêlêlôm ŋakêŋkêŋ atu Anôtônê ŋapalê mansaŋ, amoa lau sec to geo ŋalêlôm. Apô êsêac atôm utitalata sêpô gamêŋ. ¹⁶ Andêŋ mêtê mata jali tôŋ. Embe anŋôm amboac tonan, go awaka aê waec sa êndêŋ Kilisinê bêc e êwa aê sa gebe kasa ŋoc lêŋ to gajam ŋoc kolenŋ kêjainŋ tauc ŋaôma atom.

¹⁷ Embe sêkêŋ aê jatu da êtu amac akêŋ gêwiŋŋa, nan oc têtac ŋajam ma jatu samuc jawiŋ amac samob. ¹⁸ Amboac tonan amac têtac ŋajam ma atu samuc awiŋ aêgeŋ.

Timote agêc Epaproditi nêŋ biŋ

¹⁹ Aê taêc kêka gebe Apômtau Jesu êlôc ma jasakiŋ Timote seben êndêŋ amac êwac, gebe janô amac waem êpuc aê tôŋ acgom. ²⁰ Aê katap ŋac teŋ sa, taŋ taê gêjam biŋ kêtôm aê to kêpô sim tau kêtu amacŋa amboac ŋac tonoc nan atom.

²¹ Êsêac ŋagêdô samob taêŋ gêjam Jesu Kilisi nê biŋ atom, taêŋ gêjam tauŋ nêŋ biŋgeŋ. ²² Amac ajala gebe enj kêwaka tau sêŋac, gêjam sakiŋ ŋawae ŋajam gêwiŋ aê kêtôm latu gêwiŋ tama.

²³ Aê kakêŋ matoc gebe jakêŋ ŋac tonan êndêŋ amac êwac ŋagaôgeŋ, tagenŋ gabe jansaê ŋoc biŋ e êtu katô acgom. ²⁴ Aê taêc kêka Apômtaugenŋ gebe jandêŋ amac jawac seben amboac tonanŋenŋ.

²⁵ Aê taêc gêjam biŋ teŋ kêtu tôŋ gêwiŋ gebe jakêŋ aêac lasiŋ Epaproditi, taŋ amac asakiŋ enj gebe mêŋênam aê sa nan, êmu êndêŋ amac êwac. Enj gêjam kôm to gêjac siŋ gêwiŋ aê ŋapep.

²⁶ Ênê ŋalêlôm kêkac enj kêtu amacŋa ma gêmoa jageo ŋanô gebe amac anô ênê gêmac ŋawaegac. ²⁷ Biŋŋanô, gêmac kapôêŋ gêgôm enj e kêsa paŋ sêawa, mago Anôtô taê walô enj ma taê walô enj taugenŋ atom, taê walô aê gêwiŋ, gebe êsalê gêŋwapac ŋagêdô êpi aê êwiŋ atom. ²⁸ Amboac tonan kêkacgeŋ gebe jakêŋ

en wacamac alic en, ec têtmac ñajam êsa êtiam, ma ñagêñwapac êlêwan aê saunjen. ²⁹ Amboac tonan akôc en sa totêtmac ñajamgen. Atôc lau amboac tonan sa êtu Apômtau gêbinj amac tônia, ³⁰ gebe en kêsa pan sêawa kêtû Kilisinê kolenja ma gêjam sakinj aê gim tau su gebe ênac dabinj sakinj, tanj amac ajac m nanj.

3

Binjêdên ñanô

¹ O ñoc lasitêwaac, aêñoc binj ñagêdô tonec gebe Apômtau êngôm amac têtmac ñajam êsa. Aê ôl ic ñakam gebe jato binj tonan êtiam-êtiam nec atom. Binj tonanjen oc êpuc amac tônia amoa ñajam.

² Ajop taôm êndênj kolenwaga sec. Ajop taôm êndênj êsêac, tanj sêgôm mêtê sêsa lau wauc-waucgenja nanj. Ajop taôm êndênj êsêac, êsêac kêam. ³ Aêac tec sêsa aêac ñanô. Anôtônê Ñalau kêkac aêac, tec tajam sakinj Anôtô ma aêac waenj ñam kêsêp Kilisi Jesu. Aêac taênj kêka gêñ ôlinja tenj atom. ⁴ Aê oc jatôm gebe taêc êka gêñ ôlicja amboac tonan. Tenj embe taê ênam gebe taê êka gêñ ôlinja, nanj aê oc janjôm êlêlêc su. ⁵ Aê tonec sêsa aê gêdênj ñabêc kêtû 8ña. Aê ñac Israelja tenj anja Benjaminê gôlôac. Aê Ebolainênj Ebolai tenj, ma kamasanj binjsu katôm Parisai sêmasanj. ⁶ Aê kêlênsônj gôlôac dabunj gajac ñawaegenj. Aê kasa bi ñsu ñalênj tolanjôcnêm sawagenj e sêlic aê amboac ñac gêdênj. ⁷ Gêñ samob tonanj galic amboac gêñ ñanô, mago galoc galic gebe gêñ ñaôma kêtû Kilisinja. ⁸ Binjñanô, aê galic gêñ samob tonanj ñai amboac gêñ ñaôma, tagenj tonec tec galic kêtû gêñ ñanô kêlêlêc su. Gêñ ñanô tau gebe kajala ñoc Apômtau Kilisi Jesu kêtû tônia. Kêtû ñac tonecja tec gawij gêñ samob tonanj ñai sinj ma galic kêtôm lêndêm gebe jakôc Kilisi sa êtu gêñ ñanô, ⁹ ma aê jatu ênê gêñ. Aê gawê kainj tauc ñoc binjêdênj, tanj ñam kêsêp tanjoc wamu binjsuja nanj, kêtiam atom. Galoc aê gawê kainj binjêdênj, tanj ñam kêsêp takênj gêwinj Kilisinja nanj, biogêdênj tanj gêmênj anja Anôtônê nanj, ñam kêsêp takênj gêwinj. ¹⁰ Binj tagenj tonec aê gabe jatap sa gebe jajala Kilisi to ñaclai, tanj gêñu en sa nanj, êtu tônia, ma jaêc ênê ñandanj jawinj e jatôm enj, tanj gêmac êndu nanj, ¹¹ ec moae jatap jandi anja ñacmatênênj sa jawinj.

Talêti tapen ñanô lau

¹² Aê kakôc ñanô tau su atom tagenj, ma gajac dabinj tauc gêbacnê atom tagenj. Gocgo kapuc gedenj tôniajenj tec gamoa, gabe jakôc ñanô tau tônia, gebe Kilisi kêkôc aê tônia. ¹³ O lasitêwaac, aê kêsaê gebe kakôc ñanô tau tônia atom tagenj. Binj tagenj tonec tec jasôm gebe Binj langwa nanj jalinj sinj ma japuc gwêc êtu gêñ, tanj gêc aêñoc nêmja nanjenj, gebe najakôc. ¹⁴ Aê

kêlêti kapen ɲabelo gebe jatap ɲanô sa. ɲanô tau Anôtônê kalem ôɲa, taɲ kékêɲ Kilisi Jesu kékalem aê naɲ.

¹⁵ Aêac taɲ tatu kwalam lanɲwa su naɲ, samob taêɲ ênam biɲ amboac tonan acgom. Ma embe taêm ênam biɲ teɲ eso, naɲ Anôtô oc êwa sa êndêɲ amac. ¹⁶ Tagen tasa nêɲ lêɲ tandanɲuc ɲagôliɲ, taɲ gêwê aêac ɲapan e mêngêdêɲ tonec naɲ.

¹⁷ O lasitêwaac, atêku aêman ma asala êsêac, taɲ sêpuc aêac wa eɲ naɲ. ¹⁸ Aê kasôm gêdêɲ amac kêtú dim taêsam sugac ma galoc jasôm tomatoc-sulugen gebe Êsêacnêɲ taêsam sêmoa, taɲ nêɲ lêɲ kêwaka êsêac sa gebe êsêac têtú Kilisinê kakesotau ɲanacjo. ¹⁹ Êsêacnêɲ lêɲtêpôê gebe sênaɲa. Têntacwalô kêtú nêɲ anôtô ma êsêac tetoc tau ɲ sa kêpi gêɲ, taɲ kêtôm gebe êɲgôm êsêac majen êsa. Êsêac taêɲ gêjam gêɲ nomɲagen. ²⁰ Aêacnêɲ malacmókê ɲanô tê gêc undambê. Tec daôn tamoá gebe kêsiwaga Apômtau Jesu Kilisi anɲa tônê êmêɲ. ²¹ Eɲ oc êpô aêac ôliɲ ɲaôma lanɲwa ôkwi tatôm eɲ tau nê ôli ɲawasi. Eɲ êɲgôm gêɲ tonan ɲanô êsa ɲa ɲaclai, taɲ kêtôm gebe êkêɲ gêɲ samob êsô eɲ ɲalabu naɲ.

4

¹ O ɲoc lasitêwaac, aê têtac gêwiɲ to gajam aoc su amac, gebe amac tec agôm aê têtac ɲajam ma atu aêɲoc gêlôn. O lauace, amboac tonan akô ɲajaɲa, gebe Apômtau gêbiɲ amac tónɲac.

Paulu gêlêɲ biɲ lau

² Aê jalêɲ biɲ awêlagêc Ewodia agêc Suntuku gebe sêmoa têtac tagen êtu Apômtauɲa. ³ Ma aê gabe jaten aôm, ɲoc ɲac, taɲ gôjam kôm ɲanêɲgen gôwiɲ aê naɲ, gebe ônam awêlagêc tonan sa, gebe êsêagêc sêjam kôm ɲawae ɲajamɲa sêwiɲ aê têtôm Klemen to lau-sêjam-kôm-sêwiɲ-aêwaga ɲagêdo, naɲ nêɲ ɲaê gêc buku maten jaliɲa.

⁴ Têmtac ɲajam ɲapan gebe Apômtau gêbiɲ amac tôn, ma jasôm êtiam gebe Têmtac ɲajam. ⁵ Anɲôm nêɲ gêɲ totêmtac wapôm êwa amac sa êndêɲ ɲamalac samob. Apômtau kêdabiɲac. ⁶ Apô sim taôm atom. Gêɲ teɲ embe êɲgôm amac, naɲ aten to atan êndêɲ Anôtô todanɲegen. ⁷ Ma Anôtônê biɲmalô, taɲ ɲam kêlêlêc kauc to kauc nomɲa samob su naɲ, ênsôb nêɲ ɲalêlôm to biɲ, taɲ taêm gêjam naɲ, samob sa êkanônɲ Kilisi Jesu.

⁸ O lasitêwaac, aê jasôm biɲ teɲ êwiɲ acgom gebe Biɲɲanô to biɲ mansan ma biɲ gêdêɲ to biɲ ɲawa ma biɲ taɲô ɲajamɲa to biɲ ɲapep ma biɲ ɲanêɲ to piɲ wae ɲajamɲa teɲ, biɲ samob tonan ɲai taêm ênam êtu tôn amac. ⁹ Biɲ taɲ kadôn to kakêɲ gêdêɲ amac ma biɲ, taɲ anô to alic aê gagôm naɲ, anɲôm amboac tonan. Ma biɲmalô ɲatau Anôtô oc êwiɲ amac.

Paulu gêjam danje kêtú sêkêñ geñ sêjam en saña

¹⁰ Apômtau kêkêñ aê têtac ñajam kêsa samucgen gebe amac amoa ec ñêngeñ e galoc ôlim palê kêsa kêtiam gebe anam aê sa. Amac abe anam aê sa, mago ñalên masi. ¹¹ Aê kasôm bin tonan kêtú kapô lêna gêñña atom. Aê kadôn tauc gebe geñ ñagec-ñagec, tañ jatap sa nan, kêtôm aê. ¹² Aê kajala tapô lêna gêñña. Aê kajala danğôn moasu ñaônña. Aê kajala gêñ samob tonan kêtú tôn tomalagen. Ñasawa ten aê gaen gêñ e gêôc aê tôn, ma ñasawa ten mo gêjô aê. Ñasawa ten aê katap ñoc gêñ taêsam sa, ma ñasawa ten kapô lêna gêñ. ¹³ Aê katôm gêñ samob tonan ñai kêtú Kilisi, tañ kêpuc aê tôn nanña.

¹⁴ Ma amac agôm ñajam gebe aoc ñoc gêñwapac awin. ¹⁵ Amac lau Pilipi taôm ajalagêc gebe gêdên tañ gawa ñawae ñajam sa kêtú ñamata ma gawi Makedonia sin nan, gôlôac dabun ten sêpuc aê tôn ma aêac akên gêñ ten gêjô tau atom, amac taômgen. ¹⁶ Gêdên tañ gamoa Tesaloniki nan, amac ajam aê sa ma asakin gêñ kêtú dim luagêc. ¹⁷ Aê taêc kêka gebe akên gêñ êndên aênña nec atom, masi, aê taêc kêka amac gebe anam ñanô êlêlêc su e êmoasin amac. ¹⁸ Gêñ samob, tañ akên nan, kêtap aê sa su ma gêñ tau kêlêlêc aê su. Gêñ tañ Epaproditi kêkôc anğa amacnêm gêmên nan, mênkêlêsuc aêgen. Gêñ tonan kêtôm ñamalu ñajam to da mansan, tañ Anôtô gêlic gêjac mataanô ñajamanô nan. ¹⁹ Ñoc Anôtô, tañ kêkêñ Kilisi Jesu gêbin amac tôn nan, kêtú gêñ tolêlôm-tolêlôm ñatau tonawasi. En oc êkên gêñ, tañ apô lêna nan, êlêsuc êmacgen. ²⁰ Ñawasi êndên aêac Tamenñ Anôtô totêm-totêm. Binñanô.

Paulu gêjac mata nê bin

²¹ Aê aoc gêjac Anôtônê lau samob, tañ Kilisi Jesu gêbin aêac tôn nan. Lasitêwai tañ sêmoa sêwin aê nan, awen gêjac amac. ²² Anôtônê lau samob awen gêjac amac, ma êsêac, tañ anğa kaisaranê andunña nan, taên gêjam amac ñanô.

²³ Apômtau Jesu Kilisi nê moasin êwin amacnêm ñalau.

Paulunê papia gêdêḅ lau KOLOSOS

Paulunê papia gêdêḅ lau Koloso nec ḅac tau keto gêjac gôlôac buḅa aḅga Koloso ḅawae. Malac Asia Saunḅa tonanḅ gêc Epese ḅagamêḅ oc kêpiḅa. Paulu tau kêwaka gôlôac tonanḅ sa atom. Gêdêḅ taḅ gêḅgôḅ Romnêḅ gêmêḅ Asia ḅamalacsêga Epese tau nanḅ, eḅ kêkêḅ kômwaga jasêjam mêtê lau malac-malac, tec kêsaê gebe kôm ênam jaom gôlôac Kolosonaḅ gêjac eḅ ḅawae gêwiḅ. Paulu gêḅô gawae gebe lau-mêtêgeowaga aḅga Judanêḅ jasêô lasê gôlôac tau. Lau tonanḅ sêgaluḅ Helennêḅ mêtê jaba ḅagêdô to biḅ aḅelanaḅ kêsêḅ taulêlôm. Ac sêpiḅkap lau gebe aweḅ êôc “ḅaclai to apômtauḅ” tônê sêwiḅ. Sêsau sebe lau teḅ sêjala Anôtô ḅaḅêḅ atom ma sêwê kaiḅ eḅ gêjam êsêac kêsi ḅamoasiḅ ḅanô atom, sêkêḅ êwiḅ mêtê geo tonanḅ acgom. Go sêsôm teḅ gêwiḅ, sêsôm sêkacgeḅ gebe sêso êsêacnêḅ ḅagôliḅ amboac sêsa ḅamalacḅa ḅalabu ma sejop nêḅ jao samob amboac sênam dabuḅ bôc to gêḅ taniḅnaḅ toê toê ma gêḅ ḅagêdô taêsam êwiḅ e tomalageḅ.

Paulu tec keto papia tonec kêwaka lau buḅa nêḅ Mêtê ḅanô sageḅ gebe êkônḅ mêtê geo tonanḅ ḅai tôḅ. Biḅ taḅ eḅ keto gêdêḅ êsêac gêja nanḅ, ḅamatu tonec gebe Jesu Kilisi kêtôm gebe ênam ḅamalac pebeḅ kêsi toḅnanôgeḅ. Lau teḅ embe sêkêḅ êwiḅ biḅ jaba to sejop ḅamêtê kaiḅ teḅ, oc sêkac tauḅ su aḅga Kilisinê. Anôtô kêkêḅ undambê to nom ḅa Kilisigeḅ, ma êkalem undambê to nom sêmu dêndêḅ eḅ ḅa Kilisigeḅ amboac tonanḅgeḅ. Lau sêmbiḅ tauḅ tôḅ tamiḅ Kilisi acgom, go Anôtô ênam ḅamalac kêsi. ḅalêḅ teḅ gêc atom. Kilisi kêtu ḅamalac samob tapaôḅgeḅ nêḅ kêsiwaga kêtômḅgac. Paulu kêwaka biḅ ḅanô kapôêḅ tonanḅ sa acgom, go gêwa ḅalêḅ, taḅ gêjac lau buḅa ḅawae gebe sêsa to sejop nanḅ, sa tomalageḅ gêdêḅ êsêac.

Paulu kêkêḅ Tukiki kêkôc papia tonec gêdêḅ lau Kolosonaḅ gêja. Eḅ kêsakiḅ ḅac gêḅôma ḅaê Onesimi gêwiḅ eḅ gêmu gêdêḅ nê ḅatau Pilemon gêja, taḅ kêtu gôlôac Kolosonaḅ nêḅ ḅac buḅa teḅ.

Nadênanḅ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-8
2. Kilisi tau to nê sakiḅ ḅam 1:9–2:19
3. Lêḅ wakuc gêjac Kilisinê lau ḅawae 2:20–4:6
4. Paulu gêjac mata nê papia 4:7-18

Paulu awa gêjac lau Koloso

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, taḅ Anôtô kêkalem aê nanḅ, agêc lasic Timote ² ma biḅ êndêḅ Anôtônê lau to ma lasitêwai,

tañ sêkêñ gêwiñ Kilisi sêñgôn Koloso nañ. Tamenji Anôtô nê moasiñ to biñmalô êndêñ amac êwac.

Paulu gêjam danje Anôtô

³ Aêac aten ma mec gêdêñ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô ma ajam danje kêtû amacña ñapañ. ⁴ Aêac añô amac akêñ gêwiñ Kilisi Jesu to têtmac gêwiñ Anôtônê lau samob ñawae. ⁵ Amac akêñ gêwiñ to têtmac gêwiñ ñam kêsêp gêñ, tañ akêñ matem gêc undambê nañ. Anôtô kêmasañ gêñ tau kêtû amacña. Gêñ tañ amac akêñ matem nañ, ñawae tec añô su gêdêñ tañ biññanô gêô lasê amac. Biññanô tau ñawae ñajam. ⁶ Ñawae ñajam gêdêñ amac gêwac ma gêjam ñanô to kesewec anga amacnêm kêtôm gêgôm e gêjam nom samucgeñ auc, gêjac m gêdêñ bêc, tañ amac añô to ajala Anôtônê moasiñ tobiññanôgeñ nañ. ⁷ Aêacnêñ kolenwaga Epapra, tañ têtmac gêwiñ en nañ, kêdôn biñ tonañ gêdêñ amac. Ñac tau kêtû Kilisinê sakinwaga ñañêñ gêjô aêac su. ⁸ En gêjac miñ gêdêñ aêac gebe Ñalau Dabuñ kêkêñ amac akêñ nêm têtmac gêwiñ gelom tau ñanô.

⁹ Kêtû tonañña gêdêñ bêc, tañ aêac añô biñ tonañ kêpi amac nañ, aêac ajac m to aten ma mec kêtû amacña gedên tônge. Aêac aten Anôtô gebe amac ajala ênê biñ êtu tôn e ênam amac auc ma ênê Ñalau êkêñ kauc mêtêña to kauc êkip ñam saña samob êndêñ amac. ¹⁰ Go atôm gebe asa nêm lêñ e êwa amac sa gebe Apômtaunê lau amac, ma en êlic ênac mataanô ñajam. Anam kolen ñajam tokain-tokain e atap ñanô sa ma nêm kauc ajala Anôtônê esewec anga amacnêm. ¹¹ Ñaclai tañ ñam kêsêp ênê ñajana tonawasi nañ, êpuc amac tôn gebe aôc gêñwapac totêtmac êpê sugen ma êôn ñañêngeñ. ¹² Ma anam danje totêtmac ñajamgeñ êndêñ Tamenji, tañ gêjac dabiñ amac su gebe awê kain Anôtônê launêñ gêñlênsêm anga gamêñ ñawêña awiñ. ¹³ En gêjam aêac sa anga ñaclai ñakesecña ma ketoc aêac dangôn ênê Latu, tañ têtmac gêwiñ en nañ, nê gamêñ. ¹⁴ Ñac tau tonañ kêgaboac aêac su ma kêsuc aêacnêñ sec ôkwi.

Biñ kêpi Kilisi to nê kolen

¹⁵ Ñac tonañ gêjam Anôtô, tañ talic en atom nañ lanô. En kêtû gêñ samob, tañ Anôtô kêkêñ nañ ñañacsêga, ¹⁶ gebe Anôtô kêkêñ gêñ samob, tañ gêc undambê to nom nañ, ña engeñ, gêñ tañ materanô talic to gêñ, tañ talic sapu nañ, amboac gôliñ to apômtau ma ñasêga to ñaclai. Anôtô kêkêñ gêñ samob ña engeñ ma kêtû enña. ¹⁷ Gêñ samob tonañ ñai masigen, en taugen gêmoa gêmun ma gêbiñ gêñ samob tôn kêpi tagen. ¹⁸ En kêtû ôli ñamôkêapac. Ma en ôli tau gôlôac dabuñ. En kêtû gêñ samob ñam. En kêtû lau, tañ sêndi sa anga ñacmatênêñ nañ, nêñ ñacsêga, gebe en tau êtu gêñ samob ñañamata. ¹⁹ Amboac tonañ

Anôtô gêlic njam gebe nê njanô ênam Latu auc samucgej. ²⁰ Anôtô kêkêj enj gê wama gêj samob gêdêj tau. Enj kêkêj Latu kêkêc nê dec sinj anja kakesotau, tec kêkêj binjalô gêdêj gêj samob, tanj sêmoa nom to undambê nanj.

²¹ Amac tec gêmunjenj amoa jaêc Anôtô. Ma binj, tanj taêm gêjam to njakolej sec, tanj ajam nanj, gêgôm amac atu ênê njacjo. ²² Mago galoc Kilisi gêmác êndu, tec gê wama amac gêdêj Anôtô. Enj gebe êmansanj amac atu dabunj ma akô Anôtô lanjônêm tolanjônêm sawa ma tobinj masigenj. ²³ Tec akêj êwinj to apuc taôm tôj akô njajaranj. Gêj tenj êkac amac su anja njawae njam, tanj anjô to akêj matem amoa nanj atom. Sêjam mêtê njamalac samob, tanj sêmoa umbonj njalatu nanj, ma aê, Paulu tauc, tec katu njawae njam tau njasakinjwaga.

Paulu gêjam sakinj gôlôac dabunj

²⁴ Ma galoc gaôc njoc gêjwapac totêtac njamgenj kêtú amacnja. Njandanj njagêdô, tanj kêtáp Kilisi sa atom, gacgenj gêc nanj, janac dabi nj êpi tauc ôlic, jajô Kilisi su êtu enj ôlinja. Ma enj ôli tau gôlôac dabunj. ²⁵ Aê katu gôlôac dabunj nêj sakinjwaga ma Anôtô kêkêj kôm tonec gêdêj aê gebe jawa ênê binj sa tomalagenj êndêj amac. ²⁶ Gêdêj andangenj binj tau tonanj kêsinj tau gêdêj njamalac samob gêc lêlômgenj. Mago galoc kêtú awê gêdêj Anôtônê lau. ²⁷ Anôtô gebe êwa sa êndêj nê lau gebe binj tonjawasi tolêlôm-tolêlôm, tanj kêsinj tau gêc lêlômgenj nanj, jakêtu awê gêdêj lau samuc. Binj njalêlômja tau tonec gebe Kilisi gêmoa gêwinj amac, tec akêj matem ênê njawasi. ²⁸ Amboac tonanj aêac asôm mêtê lasê ma alêj binj njamalac samob to adôj kauc mêtêja gêdêj njamalac samob, gebe anac dabinj njamalac samob sêkô Anôtô lanjônêm ma Kilisi êmbinj êsêac tôj, ²⁹ tec gajam kolej to gajac sinj kêtôm Kilisinê njacjai, tanj gêjam kôm njajaranj anja njoc njalêlôm nanj.

2

¹ Aê gabe amac ajala kolej kapôêj, tanj gajam kêtú amac to lau Laodikea ma êsêac samob, tanj sêlic aê lanjôc atom nanjja acgom. ² Aê gajam kolej tonanj gebe nêj njalêlôm êtu malô e têtac êwinj njanô êmbinj êsêac tôj ma têtáp kauc êkip njam sanja sa tomalagenj. Go sêjala Anôtônê binj njalêlômja. Binj njalêlômja tonanj Kilisi tau. ³ Kauc mêtêja to binj taêj gêjam nj tolêlôm-tolêlôm samob kêsinj tau gêc Kilisinja.

⁴ Binj tonanj kasôm gebe lau tenj sênsau sêôc amac nj binj njalêsi atom. ⁵ Ôlic tec gamoa jaêc amac, mago njoc njalau nanj gainj amac tôjgenj ma têtac njam gebe galic amac amasanj nêj gêj samob njapep to akêj gêwinj Kilisi njajaranj.

Tasa nêj lêj tasap Kilisi tôjgenj

⁶ Amac akôc Apômtau Kilisi Jesu sa su, tec asa nêmlêh ambi ñ taôm tôh tamiñ engeñ. ⁷ Nêmlêh ñawakac êsêp en to amboa taôm sa akô en ñaô ma akêñ êwiñ ñajaña êsa êtôm têtôh amacgac, ma anam danje êndêh Anôtô ênam amac auc.

⁸ Alic taôm gebe sêlô amac tôh ña kauc ñamalacña to biñdansañ ñaôma e atôm lau kapoacwalôh nec atom. Biñ keso tonañ ñam kêsêp Kilisi atom, gelom-gelom anga ñamalacnêhengeñ gêmêh, ñam kêsêp ñaclai nomña. ⁹ Gebe Kilisi tonañ Anôtô ñanô tau gêjam en ôli auc samucgeñ. ¹⁰ Ñac tau tonañ tec kêtû apômtau to ñaclai samob nêh ñamôkê ma gêbiñ amac tôh e matem jali gêjam amac auc.

¹¹ Ma amac, tañ en gêbiñ amac tôh nan, sêsa amac ña lemeñ atom. Kilisi kêsâ amac tec akwalec ôlim nomña su. ¹² Gêdêh tañ aliñ busañgu nan, sêsuñ amac awiñ Kilisi. Ma gêdêh tañ aliñ busañgu nan, adi sa awiñ Kilisi amboac tonañ. Ñam gebe amac akêh gêwiñ Anôtônê ñaclai, tañ gêñu en sa anga ñacmatênêh nan. ¹³ Ma amac tec agêli biñsu to asa lêh lau samucña gêgôm amac atu mêtê nec. Mago Anôtô gêñu amac matem jali kêsâ awiñ Kilisi. En kêsuc aêacnêh biñ, tañ tagêli biñsuña nan, samob ôkwi. ¹⁴ En gesen papia, tañ teto ñagôliñ sêkic aêacnêh biñña kêsêp nan, su ma kejon jagêjac kêpi kakesotau. ¹⁵ Anga kakesotau Kilisi kêku apômtau to ñaclai tulu ma kêtôc êsêac gêdêh lau samob sêlic ma kêtê wê siñ kêpi nê ñacjo.

¹⁶ Amboac tonañ lau teñ sêmêtôc amac êtu gêh aniñ to anômña me êtu alic om ñagêdô me ajôh êsô ñaom me sabat atom. ¹⁷ Gêh tonañ ñai têtû ñanô, tañ mênêsaña nan ñadôhndôh, ma ñanô tau Kilisi. ¹⁸ Lau ñagêdô sêmoa, tañ sêsau sêbu taun ñanô to sêjam sakiñ anjela. Êsêac tetoc taun sa kêtû katuñ kaiñ teñ kêsâ ma sêlic gêh ñakatuña. Nêh kauc nomña kêkian êsêac sa ñaômagen. Akô ñajaña gebe lau amboac tonañ sêku amac tulu atom. ¹⁹ Êsêac sêsap Kilisi, tañ kêtû môkêapac nan, tôh atom. Kilisi tau gêlôm tau ôli to kêkêh ñaduc to ñawalô geden ôli ñagêhnlêlôm tôh e kesewec to kêtôp kêtôm Anôtô tau gêsun ñaclai.

Kilisi gêbiñ aêac tôh tec tamoa matem jali

²⁰ Anlac amac êndu awiñ Kilisi, tec kêgaboac amac su anga ñaclai nomña. Amboac ondoc tec asa lêh nomña to asô ñagôliñ tonec ñalabu gebe ²¹ “Ôkôc gêh tonec atom. Ônsâ gêh tônê atom. Ômoasac gêh tonec atom.” ²² Ñagôliñ tonañ ñamalac sêmasañ to têtôh ma kêkanôh gêh ênêc teñgeñ atomña. Embe tanam kôm gêh tau su, oc êmbacnê. ²³ Êsêac sêjam sakiñ anjela to sêbu taun ma sêkônin taun ôliñ. Ñagôliñ tonañ kêtôm gebe ênac

lau materjanô auc e sênam kauc sebe biñ tokauc. Mago gêñ samob tonañ ñai kêtôm gebe êkônij têtac ñakalac tôñ atom.

3

¹ Anôtô gêñu amac sa awiñ Kilisi. Amboac tonañ ansom ñanô tau, tañ gêc ôña, gêc gamêñ, tañ Kilisi gêñgôñ Anôtônê anôña nanğen. ² Taêm ênam gêñ ôña, taêm ênam gêñ nomña atom, ³ gebe amac amac êndugac, ma nêma anğôñ matem jali ñam jagêwiñ Kilisi ma kêsiñ tau gêc Anôtônagen. ⁴ Aêac danğôñ materj jali ñam Kilisi. Êndênj noc Kilisi eoc tau lasêña, oc êngôm amac aoc taôm lasê awiñ eñ tonjawasi amboac tonañgenj.

Lêñ lanğwa to wakuc

⁵ Amboac tonañ anseñ nom ñagêñlêlôm, tañ gêc nêma ñalêlôm nañ su. Gêñlêlôm tau tonec gebe Gêñ mockaiño to mockaiñja, gêñ môpña, têtac ñakalac, matem katuboa ma têtac ñamiñ, tañ kêtû sakiñ anôtôi jabaña nañ. ⁶ Kêtû gêñ tonañña Anôtônê têtac ñandañ oc êtap tañenpêcwaga sa. ⁷ Gêñ tonañ ñai gêmunğen amac asa kêtû nêma lêñ e kêkôm amac auc.

⁸ Mago galoc awi gêñ samob tonec siñ gebe Têmtac ñandañ, têtac kêbôli auc, têtac sec, ma biñ alôb-alôb to biñ môpña êsa awemsun atom. ⁹ Ansau biñdansañ êndênj taôm atom, gebe amac akwalec ñamalac lanğwa, nêma ñalêlôm lanğwa tau to ñagêñlêlôm samob su, ¹⁰ ma asô ñamalac wakuc sa sugac. Ñamalac wakuc tau Anôtô kêkêñ eñ. Ma Anôtô gêjam kôm kêpi eñ ñapañ gebe êtu wakuc e êtôm eñ tau ma êjala eñ ñanôgenj. ¹¹ Tatu wakuc amboac tonañ, tec tajañ kauc Helen to Juda ma lau-sêsa-êsêacwaga to lau samuc, ma lau lanğw matac to lau gamêñ bôm ma gêñôma to lau, tañ sêmoa nêñ Iêtêgenj nañ. Kilisi kêtû ñamalac samob nêñ ñam ma gêbiñ aêac samob tôñ tapi tagenj.

¹² Anôtô têtac gêwiñ to kêjaliñ amac sa, tec atu ênê lau. Amboac tonañ êkwa taôm auc ña taêm walô lau, têtac wapi, ambu taôm, ñalêlôm malô ma êôñ ñañênğenj. ¹³ Asip taôm sa, ma lau teñ nêñ biñ embe ênêc, nañ sêsuc ôkwi êndênj tauñ. Asuc nêma biñ ôkwi êndênj taôm êtôm Apômtau kêsuc amacnêma biñ ôkwi. ¹⁴ Ma têtac gêwiñ ñanô ênsôb gêñ tonañ sa ma êmbiñ samob tôñ e ñapep sawa. ¹⁵ Ma Kilisinê biñmalô ênam gôliñ amacnêma ñalêlôm. Anôtô kêkalem amac gebe êmbiñ amac tôñ ña biñmalô tonañ e atu Kilisinê ôli tagenj. Ma anam danğe eñ ñapañ. ¹⁶ Kilisinê biñ ênam nêma ñalêlôm auc samucgenj. Andônj taôm to alêñ biñ taôm tokauc ma tomêtêgenj. Anam pesalem to wê dabunj ma wê ñajam-ñajam. Apuc wê sa to anam danğe Anôtô anğa nêma ñalêlôm. ¹⁷ Gêñ samob, tañ asôm to anğôm nañ, anğôm anam Apômtau Jesu lanğô, anam danğe êndênj Tama Anôtô êtu enña.

Lêḡ wakuc êtu gôlôacnêḡ gôlinḡ

¹⁸ Amac lauo, asô amacnêḡ ḡaci ḡalabu gebe lêḡ tonanḡ Apômtau gêlic kêtôm.

¹⁹ Amac ḡacwaga, têmtac êwiḡ nêḡ lauogey, ma atu kasec êsêac atom.

²⁰ Amac ḡapalê, taḡem wamu êndêḡ tenemi to tamemi êtu gêḡ samobḡa, gebe gêḡ tonanḡ ḡai Apômtau gêlic gêḡac mataanô ḡajam.

²¹ Tamenḡiac, alênsôḡ nêḡ ḡapalê e sêḡnac kapoac tauḡ atom.

²² Amac sakinḡwaga, taḡem wamu amacnêḡ ḡataui nomḡa êtu gêḡ samobḡa. Anac ḡamalac matenânô auc ḡa taḡem wamu êtu sêlic amac ḡajamḡa nec atom, anam sakinḡ tonêḡ ḡalêlôm makenḡey êtu atêc Apômtauḡa. ²³ Gêḡ samob, taḡ aḡgôm nanḡ, aḡgôm tonêḡ ḡalêlôm samucḡey ma aḡgôm êtôm ajam sakinḡ gêdêḡ ḡamalac atom, aḡgôm êtôm ajam sakinḡ gêdêḡ Apômtau, ²⁴ Amac ajalagac gebe oc atap nêḡ gêḡlênsêḡ sa êtu ḡagêḡjô aḡga Apômtaunê. Taêḡ ênam gebe ajam sakinḡ gêdêḡ Apômtau Kilisi. ²⁵ ḡac taḡ gêḡgôm geo nanḡ, oc êtap nêḡ geo ḡagêḡjô sa. Anôtô kêpuc lau teḡ ḡam atom, gêlic samob kêtôm taugenḡ.

4

¹ Amac ḡataui, amoaḡsiḡ nêḡ sakinḡwaga ḡapep ma êndêḡḡey. Taêḡ ênam gebe amacnêḡ ḡatau gêḡḡgôḡ undambê amboac tonanḡey.

Paulu gêlêḡ biḡ lau

² Atenḡ mec ansinḡ sugenḡ ma anam jali todaḡgeḡey. ³ Ma atenḡ mec êtu aêacḡa êwiḡ gebe Anôtô êlêc katam su êndêḡ aêac gebe asôm Kilisinê biḡ ḡalêlômḡa lasê, gebe kêtui biḡ tonanḡa aê gaḡḡgôḡ kapoacwalô. ⁴ Atenḡ gebe jawa biḡ tau sa ênêc awêḡey êtôm kôm, taḡ Anôtô kêkêḡ gêdêḡ aê nanḡ.

⁵ Asa nêḡ lêḡ tokauc mêtêḡa êndêḡ lau, taḡ sêkêḡ gêwiḡ atom nanḡ. Ajainḡ têḡ ênaḡa ḡaômagerḡ atom. ⁶ Amacnêḡ biḡgalôm samob êmoaḡsiḡ lau to êkêli êsêac. Ma ajala lêḡ ajô lau samob nêḡ biḡḡa e ḡapep.

Paulu awa gêḡac nê lau

⁷ Lasinḡ ḡajam Tukiki, taḡ gêḡjam sakinḡ Apômtau ḡanêḡḡey to gêḡjam kôm gêwiḡ aê nanḡ, wacêḡnac miḡ ḡoc biḡ samob êndêḡ amac. ⁸ Aê jasakinḡ ḡac tau êndêḡ amac êwac gebe ênac miḡ aêacma biḡ samob êndêḡ amac, ma ênam malô amacnêḡ ḡalêlôm. ⁹ Lasinḡ ḡanêḡ to ḡajam Onesimi, taḡ aḡga amacnêḡ nanḡ, oc êwiḡ ey. Êsêagêc sêḡnac miḡ biḡ samob, taḡ gêc tonec nanḡ, êndêḡ amac.

¹⁰ Aristarka taḡ gêḡḡgôḡ kapoacwalô gêwiḡ aê nanḡ, awa gêḡjac amac, ma Barnaba gwadê Marka awa gêḡjac amac amboac tonanḡ. ḡac tau embe êô lasê amac, go akôc ey sa êtôm

ηαγôliη, ταη kasakiη ηêdêη amac ηêwac naη. ¹¹ Ma Jesu, ταη sêsam eη gebe Justu naη, awa ηêjac amac amboac tonaη. Lau tecenecgeη aηga Judawaganêη tec sêjam kôm Anôtônê gamêηηa sêwiη aê, êsêac sêjac aê têtac tôη ηanôgeη.

¹² Epapra awa ηêjac amac amboac tonanηeη. Eη aηga amacnêma ma kêtu Kilisi Jesu nê sakiηwaga. Eη keteeη mec ηêjac ηawaeegeη kêtu amacηa, gebe Anôtô ênac dabiη amac akô ηajaηa amboac ηacgeη, ma êkêη nê biη ênam amac auc samucgeη. ¹³ Aê tauc galic tec jasôm gebe eη ηêjam kôm gim tau su kêtu amac to lau Laodikea ma Hirapoliηa. ¹⁴ Dokta ηajam Luka agêc Dema aweη ηêjac amac.

¹⁵ Amac awem ênac lasitêwai Laodikeaηa ma Numba to gôlôac dabuη, ταη sêηgôη awê tau nê andu naη. ¹⁶ Amac embe asam papia tonec su, go akêη êndêη gôlôac dabuη Laodikeaηa nasêsam amboac tonanηeη. Ma ηoc papia, ταη ηêdêη Laodikea naη, amac asam awiη. ¹⁷ Ma asôm êndêη Arkipi gebe “Taêm ênam sakiη, ταη kôkôc aηga Apômtaunê naη, ma ônac dabiη e ηapep.”

¹⁸ Aê, Paulu, tauc; lemoc kato biη aoc ηêj0ac amacna tonec. Taêm ênam aêηoc kapoacwalo. Anôtônê moasiη êndêη amac.

Paulunê papia namataña gêdêñ lau TESALONIKI

Tesaloniki nec Romnêñ gamêñ Makedonia namalacsega. Paulu gêwi Pilipi sin su acgom, go jakêwaka gôlôac ten sa anga malac tônê. Gêmoa saungen ma Juda sêjam lêmun en, nam gebe lau nagêdô taêsam anga lau samuc nêñ, tañ nêñ nalêlôm gêwiñ lau Juda nêñ mêtê su nan, sêbuc dêmôêñ êsêac jasêñô Nawae Najam anga Paulunê. Bin tonan gêli Juda sa e sêjanda Paulu ma gêwi Tesaloniki sin jagelom Berea. Malôgen Paulu jagêngôn Korint acgom, go nê nac-gêjam-kôm-gêwiñ-enwaga Timote kêdaguc en jakêdôn gôlôac Tesalonikiña nêñ bin gêdêñ en.

Paulunê papia namataña gêdêñ lau Tesaloniki nec nac tau keto gebe ênac to êpuc lau buña tônêña têntac tôn. En gêjam danje Anôtô kêtû gêñô êsêac sêkêñ gêwiñ mêtê to têntac g wiñ tauñ nawae nanña. Go gêwa nê lêñ, tañ en kêsê gêdêñ tañ gêmoa gêwiñ êsêsc nan, sa kêtiam gebe taên ênamgen. Gocgo gêjô bin, tañ sêjam kênac gêdêñ en kêpi Kilisi êmu êmêñña nan. Nac buña ten embe êmac êndu êndên Killsi êmu êmêñ su atomgen, en oc êwê kain êngôn mata jali, tê Kilisi mênêwaka sa êndên têm namuña tônê nê, me masi. Ma êndên ondoc Kilisi êmu êmêñ êtiam. Sêsun nêñ kênac amboac tonan gêdêñ Paulu gêja, tec keto nagêjô gebe sêkêñ mater Kilisi êmu êmêñña ma sênam nêñ kôm êtôm bêcgenña nanêngeñ sêôn en sêmoaman.

Nadênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1
2. Paulu gêjam danje to êwa gêôc Anôtô 1:2–3:13
3. Paulu gêlêñ bin gebe sêsa lêñ buña sênac nawae e sênac dabin 4:1-12
4. Bin Kilisi êmu êmêñña 4:13–5:11
5. Paulu gêlêñ bin kêtû namu 5:12-22
6. Paulu gêjac mata papia tau 5:23-28

Paulu awa gêjac lau

¹ Paulu agêc Silwana ma Timote ma bin êndên gôlôac dabun Tesaloniki. tañ Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi sêbin aêac tôn nan. Moasin to binmalô êndên amac êwac.

Lau Tesaloniki nêñ lêñ to nêñ sêkêñ gêwiñ

² Aêac ajam danje Anôtô kêtû amac samobña geden tôngeñ ma taên gêjam amac kêsêp ma mec nalêlôm napan. ³ Aêac akô aêacnêñ Anôtô to Tamenji lanônem ma taên gêjam amacnêñ akên gêwiñ nakôm to têtac gêwiñ nakolen ma akên matem

aêacnêḡ Apômtau Jesu Kilisi totêmtac kêpa sugen. ⁴ O lasite-waac, aêac ajala gebe Anôtô têtac gêwiḡ amac to kêjaliḡ amac sa atu ênê gêḡ. ⁵ Gebe aêac asôm ḡawae ḡajam gêdêḡ amac ḡa awenḡsunḡen atom, ajam tonḡac lai ma toḡalau Dêbunḡen ma ajam mêtê toma ḡalêlôm samucḡen. Amac taôm ajala aêacma lêḡ, taḡ asa gêdêḡ amoa awiḡ amac naḡ. Aêac asa lêḡ tonḡ ketu anam amac saḡa. ⁶ Amac atêku aêac to Apômtau. Amac amoa gêḡwapac gwalêkiḡ ḡalêlôm, mago ḡalau Dabuḡ kêpuc amac tôḡ, tec akôc mêtê sa totêmtac ḡajamḡen. ⁷ Amac agôm amboac tonḡ tec atu ḡadôḡdôḡ gêdêḡ lau sêkêḡ-gêwiḡwaga samob aḡga Makedonia to Akaia, ⁸ tec Anôtônê mêtê kêtaḡ gelom-gelom aḡga amacnêḡm gêḡa Makedonia to Akaia tagen atom, masi. Amac akêḡ gêwiḡ Anôtô ḡawae gêô lasê gamêḡ samob, tec aêacma kôm anam mêtêḡa teḡ gêc kêtiam atom. ⁹ Lau tau tonḡ sêḡac miḡ amac akôc aêac saḡa ḡawae gêdêḡ taḡ aêac atu ḡacleḡ amac naḡ, to sêḡac miḡ amac abuc dêḡmôêm gwam ma akac taôm ôkwi adêḡ Anôtô, abe anam sakiḡ Anôtô mata jali tonḡanôḡen naḡ, ¹⁰ ma êsêac sêḡac miḡ gebe amac êḡḡ Anôtônê Latu aḡga undambê êḡmu êḡmêḡḡa. Anôtô gêḡu eḡ sa aḡga ḡacmatêḡnêḡ ma Jesu tau oc êḡnam aêac sa êḡndêḡ Anôtônê têtac ḡandaḡ, taḡ mêḡêsa naḡ.

2

Paulunê kom, naḡ gêḡjam aḡga Tesaloniki

¹ O lasitê-waac, amac taôm ajalagac gebe aêac adêḡ amac awac ḡaôma atom. ² Amac ajala gebe aêac aôc ḡandaḡ to sêḡôm aêac sec aḡga Pilipi gêḡmuḡ su acgom, go aô lasê amac. Mago aêacnêḡ Anôtô kêkêḡ aêac têtac kêpa su, tec atêc ḡacjo atom, asôm Anôtônê ḡawae ḡajam lasêḡen gêdêḡ amac. ³ Aêac alêḡ biḡ amac asôm biḡ keso me asôm biḡ toma ḡalêlôm ḡatêḡmui me asau aôc amac nec atom. ⁴ Mago Anôtô kêsaê aêac su, tec kêkêḡ ḡawae ḡajam gêdêḡ aêac gebe asôm lasê. Aêac ajam kôm tau ketu ḡamalac sêlic aêac ḡajam ḡa nec atom, ajam gebe Anôtô, taḡ kêsaê ma ḡalêlôm naḡ, taugen êlic ḡajam. ⁵ Amac ajalagac gebe aêac asôm biḡ ḡalêsi gêdêḡ amac atom ma asabaḡ mateḡ katu ḡa biḡ banac auc atom. Anôtô kêjala gebe biḡ tonḡ biḡḡanô. ⁶ Aêac asôm waenḡ ḡamalacḡa aḡga amacnêḡm to lau ḡagêdô nêḡ atom. ⁷ Aêac taḡ atu Kilisinê aposolo naḡ, oc atôm gebe ajatu amac e atoc aêac sa. Mago gêdêḡ taḡ aêac amoa awiḡ amac naḡ, amoa totêmtac malôḡen atôm jaomwagao teḡ, taḡ kêḡmoasiḡ ḡôlôac ḡasec-ḡasec naḡ. ⁸ Amboac tonḡ ma ḡalêlôm kêkac aêac gebe akêḡ Anôtônê ḡawae ḡajam endenḡ amac awê kaiḡ awiḡ. Mago tonḡenḡ atom. Aêac têtac gêwiḡ amac ḡanôḡen e abe amac êḡdu êḡtu amacḡa. ⁹ O lasitê-waac, amac oc taêm gêḡjam ma kolêḡ, taḡ ajam e tekwenḡ gêbac naḡ. Gêdêḡ taḡ

ajam mêtê Anôtônê ñawae ñajam gêdênj amac nan, aêac ajam kôm lemenña kêtôm bêc to gelenjenj gebe amac aim tekwem su êtu aêacña atom.

¹⁰ Amac alic ma Anôtô gêlic amboac tonanj gebe binj, tanj aêac asôm nanj binjnanô. Aêac asa ma lênj awinj amac lau-akênj-gêwinjwaga amboac Anôtônê lau gêdênj tolanjônêm sawagenj.

¹¹ Amac alicgac gebe aêac amoasinj amac gêdênj-gêdênjenj amboac tama tenj kêmoasinj latuio to ñac. ¹² Aêac alênj binj to ajam malô amac ma êkêli amac gebe asêlênj êtôm Anôtô êlic ñajam. Enj kêkalem amac asô ênê gamênj to awê kai ñ ênê ñawasi.

¹³ Kêtu binj tonecña aêac ajam danje Anôtô ñapanj gêwinj gebe amac akôc Anôtônê binj, tanj anjô anja aêacma nanj, sa amboac ñamalacnênj binj atom, akôc sa amboac Anôtônê binjnanô tau. Ma binj tau tonanj tec gêjam kôm anja amac akênj-gêwinjwaga nêm ñalêlôm. ¹⁴ O lasitêwaac, amac atêku Anôtônê gôlôac Judaiana, tanj Kilisi Jesu gêbinj êsêac tônj nanj. Gênwapac tanj êsêac sêoc anja Judanênj nanj, amac taôm nêm lau sêgôm gêdênj amac amboac tonanjenj. ¹⁵ Lau Juda sêjac Apômtau Jesu to propete êndu ma sêjanda aêac. Anôtô gêlic êsêac gêjac mataanô ñajam atom. Êsêac sêkênj kisa gêdênj ñamalac samob. ¹⁶ Êsêac sebe sêkô aêac auc gebe asôm mêtê, tanj ênam lau samuc sa nanj atom. Amboac tonanj tec sêgôm nênj sec sêboa sasa ñapanj sêmoa e gêjam sêga. Mago Anôtônê têtac ñandanj kêtap êsêac sa sugac.

Paulu gêjam awa su gôlôac gebe êlic êsêac

¹⁷ O lasitêwaac, êsêac sêkac aêac su amoa jaêc amac ñasawa dambêgenj. Aêac alic amac lanjôm atom, mago ma ñalêlôm gêmoa gêwinj amac ma kêkac aêac ñanô-ñanô gebe alic lanjôm êtiam. ¹⁸ Kêtu tonanña aêac abe andênj amac awac. Aê, Paulu, gabe jangôm ñanô êsa kêtu dim luagêc su. Mago Sadanj gêbôc aêac auc. ¹⁹ Êndênj noc aêacnênj Apômtau Jesu êmu êmênjnanj nanj, asa lau oc têtû aêac akênj matenj to têtac ñajam ma waenj ñagêlônj ñamôkê. Lau tenj atom, amac taômgenj. ²⁰ Binjnanô, ma waenj to têtac ñajam ñam amac taômgenj.

3

¹ Kêtu tonanña aêac atôm gebe aônj têm alic amacña kêtiam atom, tec asôm kêtu tônj gebe aêagêc anjônj Aten ² ma asakinj lasinj Timote, tanj gêjam Anôtônê kôm gêwinj aêac ma kêsôm Kilisinê ñawae ñajam lasê gêmoa nanj, êndênj amac êwac. Aêac asakinj enj gebe êpuc amac tônj to ênam amacnêm akênj gêwinj sa, ³ gebe gênwapac tonanj ñai ênam amacnêm tenj ôkwi atom. Taôm alicgac gebe gênwapac tonanj gêjac aêac ñawae tec gêmoa. ⁴ Gêdênj tanj aêac amoa awinj amac nanj, asôm gêdênj amac kwananjenj gebe aêac oc dandac gênwapac. Galoc amac alic

gebe gêñ tau ñanô kêsagac. ⁵ Kêtu tonañña aê katôm gebe jaôn têm jalic amacña êtiam atom, tec kasakiñ Timote gebe janô amac akêñ gêwiñ ñawae. Oc moae lêtômtêna kêlêtom amac e gesen aêacma kolen ñanô su me.

⁶ Galoc Timote gêmu gêdêñ aêac gêmên ma kêsôm amac akêñ gêwiñ to têtmac gêwiñ ñawae ñajam gêdêñ aêac. Eñ gêjac miñ gebe taêm gêjam aêac totêtmac gêwiñgeñ ñapan e nêm ñalêlôm kêkac amac abe alic aêacña amboac aêacma ñalêlôm kêkac aêac abe alic amacña. ⁷ O lasitêwaac, amac akêñ gêwiñ ñanô ñawae mêngejam malô aêac kêtú amacña ma kêpuc aêac, tec amoa jageo to aóc gêñwapac nec tôn. ⁸ Amac embe akô ñajaña awiñ Apômtau, oc êmoasiñ aêac amoa ñajam. ⁹ Amac agôm aêac têtmac ñajam samucgeñ akô aêacnêñ Anôtô lañônêm, tec aêac oc atôm gebe anam danje Anôtô êtu amacña naêtôm me masi. ¹⁰ Aêac aten eñ toma ñalêlôm samucgeñ kêtôm bêc to gelengeñ gebe alic lañôm êtiam ma apuc amacnêm akêñ gêwiñ tôn e ñajaña êsa.

¹¹ Aêac Tamenji Anôtô agêc nêñ Apômtau Jesu tau sênam aêacma intêna aó lasê amacña. ¹² Apômtau êkêñ amac têtmac gêwiñ taôm to têtmac gêwiñ ñamalac samobña esewec ênam amac auc êtôm aêac tauñ têtmac gêwiñ amac ñanô. ¹³ Apômtau tau êpuc amacnêm ñalêlôm tôn e amoa tolañômnêm sawagen ma atu dêbu ñ akô aêac Tamenji Anôtô lañônêm êndên noc aêacnêñ Apômtau Jesu êmu êmênña nañ ênê lau dabuñ samob oc sêwiñ eñ.

4

Tasa nêñ lêñ ênac Anôtô mataanô ñajam

¹ O lasitêwaac, aêac adôn amac gebe asa nêm lêñ e ênac Anôtô mataanô ñajam tec agôm amoa. Ma galoc aten to alên biñ amac, tañ Apômtau Jesu gêbiñ amac tôn nañ, gebe asa lêñ tonañ anac ñawaegen e anac dabiñ. ² Gôliñ tañ aêac akêñ gêdêñ amac ajam Apômtau Jesu lañô nañ ajalagac. ³ Anôtônê biñ tonec êtu tôn gebe asa nêm lêñ atôm ênê lau ma êngamiñ taôm êndên gêñ mockaiño to mockaiñña. ⁴ Ma amac samob ajala nêm lêñ awê to ñacña, tec asa Anôtônê launêñ lêñ tau ñapep to êndêngeñ. ⁵ Asa nêm lêñ totêtmac ñakalacboa atôm lau samuc, tañ sêjam kauc Anôtô nañ atom. ⁶ Ansau aóc taôm ma ambôli lasitêwainêñ gêñ auc atom. Aêac asôm to awa sa kwanangeñ gêdêñ amac gebe Apômtau oc êkêñ ñagêjô êtu biñ samob tonañ ñaiña. ⁷ Anôtô kêkalem aêac gebe tasa lêñ môpña atom, eñ gebe aêac tasa lêñ dabuñgeñ. ⁸ Ñamalac ten embe tañapêc êndên biñ tonañ, nañ eñ tañapêc êndên ñamalac ten atom, eñ tañapêc êndên Anôtô, tañ kêkêñ nê Ñalau Dabuñ kêsêp amacnêm ñalêlôm nañ.

⁹ Binj tēmtac êwiņ lasitēwaiņa tonaj aêac oc ato êndêņ amac atom, gebe Anôtô tau kêdôņ amac tec tēmtac gēwiņ taôm amoa. ¹⁰ Taôm agôm kētu tôn kēpi lasitēwai samob, taņ sêņgôn Makedonia naņ su. O lasitēwaac, tonec tec aêac alêņ binj amac gebe aņgôm anac ņawaegenj. ¹¹ Atu kêka-kêka gebe asa nêmlêņ ņaņņegenj to ajop taôm nêmlêņ ņeņgenj ma amac taôm lemem ņakolenj êlôm amac êtôm ajatu amac kwananjenj su. ¹² Asa lêņ amboac tonaj, go lau-sêkêņ-gēwiņ-atomwaga sêlic ņajam ma amac oc apô lêna taôm êtu gêņ tenja atom.

Apômtau êmu êmêņ

¹³ O lasitēwaac, aêac abe akô lau, taņ sêc bêc sêc naņ, nêņ ņam auc êndêņ amac atom, gebe moae nêmlêņ ņalêlôm ņawapac atôm lau, taņ sêkêņ materj ņanô tenj atom naņ. ¹⁴ Aêac takêņ gēwiņ gebe Jesu gêmac êndu ma gêdi sa. Amboac tonaj lau, tec sêc bêc sêc nec, Anôtô oc êkêņ Jesu tau êwê êsêac.

¹⁵ Binj tonaj aêac awa sa gêdêņ amac adaguc Apômtau tau nê binj tenj gebe Êndêņ noc Apômtau êmu êmêņņa aêac, tec tamoa materj jali nec, tamunj êsêac, taņ sêc bêc sêc naņ atom. ¹⁶ Êndêņ tonaj Apômtau tau oc êpô awa, go nê aņelanêņ kasêga awa êsa ma Anôtônê dauc êtaņ, go ņatau êsêp aņga undambê êmêņ. Ma êsêac, taņ sêkêņ gēwiņ Kilisi ma sêmac êndu su naņ, oc sêndi sa tētu ņamata. ¹⁷ Go aêac, tec tamoa materj jali nec, tao êsunj aêac sa dawinj êsêac tapuc Apômtau tontôn natasa ņasawa ôņa e tamoa dawinj Apômtau tenjenj ma tenjenj. ¹⁸ Anam malô taôm ņa binj tonaj ma apuc taôm tôn êndêņendêņgenj.

5

Tamansaņ taunj gebe takôc Apômtau sa

¹ O lasitēwaac, aê jato binj tēm to nocņa êndêņ amac êtu aģeņņa. ² Taôm ajalagac gebe Apômtaunê bêc oc mênjêô lasê êtôm geņģentêna êmêņ êndêņ êmbêc. ³ Êndêņ taņ ņamalac sêsôm gebe “Galoc binjmalô gêc ma oc tamoa ņajam” naņ, gêņsêga tau êtap êsêac sa gaôģeņ amboac awê ņapalê kêtunj eņ, ma sêc su sêņgôm naeo. ⁴ O lasitēwaac, aņgônj tokesec atom, gebe bêc tau êtap amac sa êtôm geņģentêna atom, ⁵ gebe amac pebeņ atu ņawê latui to geleņņa latui. Aêac tatu gêbêcauc to ņakesec ņagêņ atom. ⁶ Amboac tonaj aêac tanêc nêņ bêc tatôm lau ņagêdô atom, tanam jali tokauc ņawagenj acgom. ⁷ Lau, taņ sêc bêc naņ, sêc bêc gêdêņ gêbêc. Ma êsêac, taņ sênôm bu e kêjaņij êsêac naņ, sêgôm nêņ gêņ gêdêņ gêbêc. ⁸ Ma aêac, tec aņga geleņņa nec, tamoa tonêņ kauc ņawagenj acgom. Tanônj takêņ gēwiņ to têtac gēwiņ ņamaluku ma takuc takêņ materj moasinj Anôtô ênam aêac kêsiņa ņakululunj ki, ⁹ gebe Anôtô kêkêņ aêac kētu nê têtac ņandaņ enseņ aêac sunja atom. Eņ

kêkêñ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi kêtû ênam aêac kêsi danğôñ materñ jaliña. ¹⁰ Nac tau tonañ gêmâc êndu kêtû aêacña gebe aêac tamoa materñ jali me tamâc êndu, mago oc danğôñ materñ jali dawin enğen. ¹¹ Amboac tonañ amoasin taôm to amboa taôm sa amboac agôm amoa.

Paulu gêjac mata nê papia

¹² O lasitêwaac, aêac aten amac gebe ajala êsêac, tañ sêjam koleñ anğa amâcnêm to sêjam gôlin amac ma sêmêtôc amac kêtû Apômtauña. ¹³ Atôc êsêac sa to têmâc êwin êsêac êtu nêñ koleña. Amoa tobinmalôğen awin taôm.

¹⁴ O lasitêwaac, aêac alêñ bin amac gebe amêtôc wauc-wauctêna ma aê bin malô sa êndên lau ñalêlôm ñatutuc. Anam lau palê-palê sa ma aê samob nêñ bin tôn. ¹⁵ Alic taôm gebe akêñ sec êjô sec atom, amoasin taôm to ñamalac samob anac ñawaegen.

¹⁶ Têmâc ñajam ñapan. ¹⁷ Aten mec ênêc awemgen. ¹⁸ Anam danğe êtu gêñ samobña, gebe Anôtô, tañ kêkêñ Kilisi Jesu gêdên amac nañ, gebe nêm ñalêlôm amboac tonañ. ¹⁹ Akônin Nalau Dabun atom. ²⁰ Matempaña ênac bin, tañ Nalau Nabun geoc lasê nañ atom. ²¹ Ansaê gêñ samob ma ajalin ñanô sa. ²² Anğamin taôm êndên sec tokain-tokain samob.

²³ Binmalô ñam Anôtô tau ênac dabin amac atu dabun ênam aucgen, ma êmansañ nêm ñalau to nêm ñalêlôm ma ôlim amoa tolanômnêm sawagen e aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi êmu êmên. ²⁴ Nac tau, tañ kêkalem amac nañ, en ñac ñañên, oc ênac dabin e êmbacnê.

²⁵ O lasitêwaac, aten mec êtu aêacña.

²⁶ Amac awem ênac lasitêwai samob ajô aêac su ma aê moalêc taôm to akôc taôm sa atôm Anôtônê launên mêtê.

²⁷ Aê aoc gêjac Apômtau gebe asam papia tonec lasê êndên lasitêwai samoo sênô.

²⁸ Aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasin êndên amac êwac.

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ lau TESALONIKI

Noc Kilisi êmu êmêñña kêlênsôn gôlôac anğa Tesaloniki e lau ñagêdô sêñô keso ñapan. Amboac tonan Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ lau Tesaloniki nec ñac tau keto gesen bin, nan gêôñ sa anğa gôlôac tau sebe Apômtau êmu êmêñ ñanoc kêdabingac. Paulu gesen bin tonan ma gêwa sa gebe Kilisi êmu êmêñ atom, “Ñac alôb-alôb secsêga”, tan êkêñ kisa êndêñ Kilisi ñawaô nan, mênêpoa lasê ma êkac ñamalac sêñgôm sec to gêñ alôb-alôb ênam sêga acgom.

Lau sêsam papia tauña sêoc kisa to ñandan, tec aposolo gêlêñ bin êsêac gebe sêkêñ êwiñ ñañêñ sênsiñ sugen to sênam nêñ kôm sênac ñawaegen, ec lemen ñakolen êlôm êsêac amboac sêlic Paulu to nê kômwaga sêgôm-sêgôm nan, ma sêmoasiñ lau sêñgôm gêñ ñajamña enden tôngeñ.

Nadênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Paulu awa gêoc to awa gêjac Anôtô kêtü gôlôac tauña 1:3-12
3. Bin Kilisi êmu êmêñña 2:1-17
4. Paulu gêlêñ bin êsêac gebe sêsa nêñ lêñ têtôm lau buña 3:1-15
5. Paulu gêjac mata nê papia 3:16-18

Paulu awa gêjac lau

¹ Paulu agêc Silwana ma Timote ma bin êndêñ gôlôac dabun Tesaloniki, tan Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi sêbin aêac tön nan. ² Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasiñ to binmalô êndêñ amac êwac.

Kilisi êmu êmêñ ma êmêtoc ñamalac

³ O lasitêwaac, aêacma ñalêlôm kêkac aêac tec ajam dange gêdêñ Anôtô kêtü amacña ñapan, gebe amacnê akêñ gêwiñ kesewec kêlêlêc, ma akêñ têtac gêwiñ gelom tau gêdêñ-gêdêñgeñ gêjam amac auc. ⁴ Agôm amboac tonan, tec aêac alanem tauñ kêtü amacña gêdêñ Anôtônê gôlôac ñagêdô. Êsêac sêjanda amac to aoc gêñwapac, mago aoc totêmtac kêpa sugen ma akêñ gêwiñ ñajana.

⁵ Bin tonan gêwa Anôtônê mêtoc sa gebe jagêdêñ. Amac aoc gêñwapac kêtü Anôtônê gamêñña ma Anôtô kêmasan amac e atôm gebe awê kain gamêñ tau. ⁶ Ma Anôtô oc êñgôm gêñ naêndêñ. En êkêñ lau, tan sêkêñ gêñwapac gêdêñ amac aoc nan, tauñ sêoc gêñwapac êjô. ⁷ Ma en oc êlêwan gêñwapac, tan aoc amoa nan, su anğa amac to aêac amboac tonanğen. En

êngôm gêñ tau êndên noc Apômtau Jesu eoc tau lasêña anğa undambê to nê anjela ñaclai. ⁸ En eoc tau lasê tojawaô ma êkên ñagêjô êndên êsêac, tañ sêjam kauc Anôtô to tañenpêc aêacnên Apômtau Jesu nê ñawae ñajam nañ. ⁹ Êsêacnên ñagêjô gebe sêoc ñandañ sênañaña, tañ ênêc enden tôngên. Ac sêmoa jaêc Apômtau lanônêm to nê ñaclai ñañawasi. ¹⁰ Êndên bêc Apômtau Jesu êmênña nañ, Anôtônê lau oc tetoc en sa to lau samob, tañ sêkên gêwiñ aêacma biñ, tañ ajac jaen amac nañ.

¹¹ Aêac taên gêjam biñ tonan, tec aten mec kêtú amacña ñapañ. Aêac aten aêacnên Anôtô gebe êmansañ amac e atom gebe andanğuc ênê kalem. Aêac aten Anôtô gebe nê ñaclai ênam kôm êpi amac e êngôm gêñ ñajam, tañ abe anğôm nañ anô êsa to ênac dabiñ akên gêwiñ ñakolen. ¹² Embe amboac tonan, go amac atoc aêacnên Apômtau Jesu nê ñaê sa, ma en etoc amac sa. Aêacnên Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nên moasin êngôm gêñ tau ñanô êsa.

2

Ñac gesen biñsuña nê biñ

¹ O lasitêwaac, aêac abe asôm biñ êpi aêacnên Apômtau Jesu Kilisi êmu êmên to ênac aêac sa tapi tagen dawin enña, tec aten amac gebe. ² Lau sênam amacnêm kauc ôkwi-ôkwi seben to sêlênsôn amac atom. Êsêac oc sêsôm gebe Apômtaunê bêc gêmên sugac. Êsêac oc sêngôlin biñ êpi ñalau, tañ geoc biñ tau lasê me êpi ñac ten, tañ kêsôm biñ tau me êpi papia, tañ sêsôm gebe aêac ato nañ. ³ Alic taôm gebe lau ten sêngôm gêñlêlôm gebe sênsau sêoc amac atomanô. Bêc tau oc êmên atomgen e ñamalac sêkac tauñ su anğa Anôtônê êmuñ ma ñac gesen biñsuña eoc tau lasê su acgom. Ñac tau tonan oc ênaña samucgen. ⁴ En oc êkên kisa êndên Anôtô to nê sakin samob. Ma en etoc tau sa ma êngôn Anôtônê lôm dabun to êtôc tau êndên lau gebe en Anôtô.

⁵ Biñ tonan kasôm gêdên amac gêdên tañ gamoa gawin amac nañ. Amac oc taêm gêjam biñ tau me masi. ⁶ Ma amac ajala gêñ, tañ kêkô en auc gebe êmên galoc atom nañ. En eoc tau lasê êndên noc, tañ Anôtô êkên nanğen. ⁷ Ñaclai tañ gesen biñsuñ su nañ, gêjam kôm gêmoa, tagen kêsın tau gêc lêlômgen. Êsin tau e sêkôc ñac, tañ kêkô gêñ tau auc nañ, su acgom. ⁸ Go ñac gesen biñsuña eoc tau lasê. Ma Apômtau Jesu oc ênac en êndu ña nê awajaô. Ma Apômtau embe êmên tonawêgen, go ñawê tau enen en su amboac tonan. ⁹ Ñac gesen biñsuña oc êmên toSadañnê ñajaña ma êngôm gêñ ñaclainja tokain-tokain ma gêñtalô to gêñsêga dansañña. ¹⁰ Ma en êns u êoc êsêac, tañ sênaña nañ, ña dansañ tokain-tokain. Êsêac oc sênaña gebe

têntac gêwiñ biññanôña gêc êsêacña atom. Embe têtac êwiñ biññanô, oc Anôtô ênam êsêac kêsi. ¹¹ Kêtu tonañña Anôtô êkên ñaclai dansañña êoc êsêac gebe sêkên êwiñ biñdansañ, ¹² gebe êsêac samob, tañ sêkên gêwiñ biññanô atom ma têtac gêwiñ biñ geo ñawaô nañ, Anôtô êmêtôc êsêac e sênaña.

Anôtô kêjaliñ aêac sa gebe dangôñ maten jali

¹³ O lasitêwaac, Apômtau têtac gêwiñ amac tec aêacma ñalêlôm kêkac aêac e ajam dançe Anôtô kêtu amacña ñapañ, gebe Anôtô kêjaliñ amac sa gêdên andañgen ma Ñalau Dabuñ kêkên amac atu Anôtônê lau e akên gêwiñ biññanô tau, tec Anôtô gêjam amac kêsi. ¹⁴ Anôtô kêkên aêac asôm ñawae ñajam, tañ kêkalem amac nañ, gebe amac akôc aêacnên Apômtau Jesu Kilisi nê ñawasi sa. ¹⁵ O lasitêwaac, amboac tonañ akô ñajaña ma amansañ mêtê, tañ aêac adôn gêdên amac nañ. Biñ ñagêdô asôm ña awençen ma ñagêdô ato kêsêp papia.

¹⁶ Aêacnên Apômtau Jesu Kilisi agêc Tamenji Anôtô tau, tañ têtac gêwiñ aêac to kêmoasiñ aêac tamoa tençen totêtac malôgen ma takên maten ñanô ñajam ôña tau nañ, ¹⁷ ênam malô nêma ñalêlôm to êpuc amac tôn gebe ançôm gêñ samob to asôm biñ samob ñajamgen.

3

Aten mec êtu aêacña

¹ O lasitêwaac, jasôm tençen êwiñ gebe aten mec êtu aêacña gebe Apômtaunê biñ êfêti ênam gamên auc êna e ñamalac tetoc mêtê sa amboac amac agôm. ² Ma aten gebe Anôtô ênam aêac sa ança lau sec to alôb-alôb nên gebe lau taêsam sêmoa, tañ sêkên gêwiñ ñawae ñajam atom.

³ Mago Apômtau ençen ñac ñañên. Ençen oc êpuc amac tôn ma ejop amac êtu ñac sec taña. ⁴ Apômtau kêkên aêac akên gêwiñ gebe biñ, tañ asôm gêdên amac nañ, amac amasañ su ma oc amansañ. ⁵ Apômtau tau ênam gôlinçen amacnêma ñalêlôm gebe têtac êwiñ Anôtô ma aôc gêñwapac totêtac êpa sugençen atôm Kilisi tau.

Aêac samob tanam kôm tanac ñawaegen

⁶ O lasitêwaac, aêac ajac biñsu amac ajam aêacnên Apômtau Jesu Kilisi lañô, gebe ançaminçen taôm êndênçen lasitêwai, tañ sêsa nênçen lênçen salañ to sêbu biñsu, tañ aêac akênçen gêdênçen êsêac nañ. ⁷ Taôm ajalagac gebe atêku aêac, ec ñajam, gebe gêdênçen tañ aêac amoa awiñ amac nañ, asa ma lênçençen salênçen atom. ⁸ Aêac aençen amacnêma ñac tençen nê mo tençen ñaôma atom. Aêac ajam ma kolençen e tekwençen gêbac kêtôm bêt to gelençençen, gebe amacnêma tençen im têtka su ñaômagençençen êtu aêacña atom. ⁹ Aêac atôm gebe ajatu gêñçençen taniña ança amacnêma, mago agôm atom, abe akênçençen ñadônçençen

êndêñ amac gebe atêku aêacña. ¹⁰ Gêdêñ tañ aêac amoa awiñ amac nañ, asôm biñ tonec gêdêñ amac su gebe “Ñac teñ embe endec kôm, nañ êniñ gêñ atom.” ¹¹ Aêac ato biñ tonañ gebe añô ñawae gebe nêñ lau ñagêdô sêsa nêñ lêñ salêñ. Êsêac sêjam kôm atom, sêgôm gêñ sêbôcgeñ. ¹² Aêac anac biñsu lau amboac tonañ to alêñ biñ êsêac êtu Apômtau Jesu Kilisiña gebe sênam nêñ kôm êtu katô, ec sêniñ tañ nêñ ñêñgeñ.

¹³ O lasitêwaac, ôlim ñakam êsa êtu añgôm gêñ ñajamña atom. ¹⁴ Ñac teñ embe taña wamu aêacma biñ, tañ ato kêsêp papia tonec nañ atom, nañ taêm ênam ênê biñ ma êñgamiñ taôm êndêñ eñ gebe maja tau. ¹⁵ Mago alic eñ amboac nêñ ñacjo atom, anêc biñsu eñ amboac lasimi teñ.

Paulu gêjac mata nê papia

¹⁶ Ma biñmalô Ñatau tau êkêñ biñmalô êndêñ amac êtôm têm samob ñalêñ tokaiñ-tokaiñ. Apômtau êwiñ amac samob.

¹⁷ Aê, Paulu tauc, lemoc kato biñ aoc gêjac amacña tonec. Ñoc papia tonec taujala. Aê kato amboac tonecgeñ. ¹⁸ Aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasin êndêñ amac samob êwac.

Paulunê papia namataña gêdênj TIMOTE

Timote tau nec enj nac buña matak tenj anja Asia Saun. Têna Judao ma tama Helen. Enj gêwiñ Paulu ma kêpuc enj êôñ kêtû kom mêtêña samob jakêsap enj tôñ nanjêngosu.

Paulunê papia namataña gêdênj Timote nec gêc tau keto kêwaka binj natêna télêac sa. (1) Paulu gêjam la Timote gebe ejop tau êndênj mêtêgeo, tanj gêôn sa anja gôlôac buña tau nalêlom gêwiñ nanj. Mêtêgeo tonanj nai nam kêsêp lau nagêdô sêgalunj kauc jaba anja lau Juda to lau samuc nêñ kêsêp taulêlôm. Lau seboc lau tenj sênam tauñ kêsi sêngôm naêtôm atom, sêjala gêñ, tê nam kêsinj tau gêc lêlôm enj nê, êwiñ acgom. Ac tec sêsôm lau sênam dabunj gêñ taniñña nagêdô ma sêjac jao lauo to nac sênam tauñña atom. (2) Go Paulu keto binj tanam jaom gôlôacña ma om nasakinj nagolinj nagêdô gêwiñ. Enj gêwa kômwaga gôlôacña nêñ nalêlôm to nêñ gam sa. (3) Gocgo gêlêñ binj Timote gebe ênac dabinj tau êtu Jesu Kilisi nê sakinjwaga mansanj njam tenj. Ma gêwa ênê kôm, tanj gêjac enj njawae gebe ênam êndênj lau buña nagêdô êndênj-êndêngeñ nanj, nam sa amboac tanj.

Nadênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Gôlôac dabunj tau to gakolegwaga nêñ kôm nagolinj 1:3–3:16
3. Timote tau nê kôm to nagolinj 4:1–6:21

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tec aêacnêñ kêsiwaga Anôtô agêc Kilisi Jesu, tanj takêñ matenj enj tamoa nanj, kêjatu aê, ² tec kato njoc papia tonec gêdênj aôm, Timote. Aôm kôtu aê latuc kêtû kôkêñ gêwiñña. Tamenj Anôtô agêc aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nêñ moasinj to taênj walô ma binjmalô êndênj aôm êwac.

Ojop taôm êndênj mêtê geo

³ Gêdênj tanj aê gaja Makedonia nanj, kasakinj aôm gebe ôngônj Epese ma ôsôm êndênj lau nagêdô gebe sênam mêtê tenj eo atom. ⁴ Ôsôm êndênj êsêac gebe sêwi miñ lanjwa naôma-naôma to nêñ abenj to dêbuñj nêñ naê nadênanj sêpuc tauñ namña sinj. Binj tonanj oc angôm binj êlênsônj elêmê ma anam lau tenj sa êtu sêkêñ awiñ Anô tôña atom. ⁵ Nagolinj tanj aôm kôkêñ gêdênj êsêac nanj, njamanô tau tonec gebe têmtac êwiñ njanô, tanj nam kêsêp nalêlôm njawa to nalêlôm nanjên ma akêñ êwiñ njakêñkêñ njam tonêm nalêlôm makengeñ. ⁶ Lau nagêdô sêwi lêñ tonanj sinj ma sêlênsônj tauñ sêsôm binj agwa-agwa naôma. ⁷ Êsêac seboc têtônj

Anôtônê biñsu, mago sêjam kauc biñ, tañ sêsôm to biñgalôm, tañ sêjam sêmoa nañ ñam.

⁸ Aêac tec tajala gebe Anôtônê biñsuanô embe tamansañ ñapep, oc gêñ ñajam samucgeñ. ⁹ Aêac tajala tonec gêwiñ gebe sêmasañ biñsu kêtú lau gédêñña atom. Biñsu tau mênkêsa kêtú lau, tañ sêgôm gêñ wauc-waucgeñ to tañenpêc ma dedec Anôtô to sêgôm sec, sêlic gêñ teñ kêtú nêñ gêñ dabuñ atom, sêsôm biñ alôb-alôb ñawaô, sêjac tenenji to tamenji ma ñamalac êndu nañña. ¹⁰ Biñsu tonañ mênkêsa kêtú lau mockainjo to mockainña ma ñacwaga, tañ sêkwalec taunña, ma kêtú êsêac, tañ têtulu ñamalac têtú gêñômaña to lau dansañ ma êsêac, tañ têtôc lemen, mago sêsau nañña, ma kêtú êsêac, tañ sêgôm gêñ ñagêdô samob, tañ gesen mêtê ñajam suna nañ. ¹¹ Biñ tonañ gêc ñawae ñajam, tañ Anôtô kêkêñ gédêñ aê gebe jasôm lasêña. Ñawae ñajam tonec gêwa Anôtô, tañ awenñ gêôc en nañ, nê ñawasi sa.

Paulu gêjam danje Anôtô kêtú taê walô enña

¹² Aê gajam danje aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu, tañ kêpuc aê tônia ma gêlic aê katôm gebe janam sakin en nañ, tec kêkêñ kôm gédêñ aê. ¹³ Gêmungeñ tec aê kasôm biñ alôb-alôb kêpi Jesu ma kêjanda en to kalêsu gôlôac dabuñ. Mago Anôtô taê walô aê, gebe kakêñ gêwiñ mêtê atom tagen ma gajam kauc gêñ, tañ gagôm nañ. ¹⁴ Aêacnêñ Apômtau kêsêwa nê moasin kêpi aê ma kêkêñ aê kakêñ gêwiñ to têtac gêwiñ ñanô, tañ ñawakac kêsêp Kilisi Jesu tau nañ. ¹⁵ Biñ tonec tec ñanô, ñamalac samob sêkêñ êwiñ acgomman, gebe Kilisi Jesu gêmên nom gebe ênam lau sec kêsi. Ma aê tec katu lau sec tau nêñ ñac ñamata. ¹⁶ Kêtú biñ tonañña Anôtô taê walô aê gebe Kilisi Jesu êwa nê lên ê ñamalacnêñ biñ tônia sa êpi aê êtu ñamata e jatu lau, tañ oc sêkêñ êwi ñ en ma sêñgôn mater jali tengeñ nañ, nêñ ñadônñôn. ¹⁷ Anôtô taugen kêtú têm samob ñakin. En gêmoa tengeñ ma ñamalac teñ mataanô gêlic en atom. En taugen kêtú Anôtô. Lanem to ñawasi êndên en êtôm têm totêmgeñ. Biññanô.

¹⁸ Latucenec Timote, aê kakêñ ñagôlin tonañ gédêñ aôm gebe ojop. Biñ tonañ seoc lasê kêpi aôm gebe êpuc aôm tônia ma ônac sin ñajam. ¹⁹ Ôkêñ êwiñ tonêm ñalêlôm ñañêngeñ. Lau ñagêdô sêwê biñ tonañ auc ma sêkêñ gêwiñ atom, tec têtú lau gêbac. ²⁰ Lau tau nêñ ñagêdô tonec Humenai agêc Alesandere. Aê kakêñ êsêagêc sêsêp Sadan lêma gebe êndônñ êsêagêc e sêsôm biñ alôb-alôb êtiam atom.

2

Biñ taten meçña

¹ Amboac tonañ aê jalên biñ amac gebe anjôm gêñ tonec êtu ñamatagen acgom gebe aten nêm gêñ êndên Anôtô to aten mec

ma taêm ênam nêma lau êsap nêma mec ñalêlôm to anam danje êtu ñamalac samobña. ² Ateñ mec êtu kin to gôliñwaga samobña, gebe tamoa nêñ ñajam to danğôñ tomalô, ma danğôm nêñ gêñ tasa Anôtônê lêñ to tamansañ gêñ samob ñapep. ³ Biñ tonañ gêjac aêacnêñ kêsivaga Anôtô mataanô ñajam ma gêlic jagêdêñ. ⁴ Ñac tau tonañ gebe ênam ñamalac samob kêsivaga ma gebe êkêñ êsêac sêjala biññanô tau, ⁵ gebe Anôtô tagen tec gêmoea, ma sêliñwaga tagen tec gêmoea Anôtô to ñamalac ñasawa. Sêliñwaga tau ñamalac Kilisi Jesu, ⁶ tañ kêkêñ tau gêjac da lau peben. Biñ tonañ gêwa sa gêdêñ ñanoc gebe Anôtô gebe ênam ñamalac samob kêsivaga. ⁷ Anôtô kêkêñ aê katu ñacjaen to aposolo ma lau samuc nêñ kêdônwaga gebe jasôm lêñ takêñ gêwiñña to biññanô tau lasê êndêñ êsêac. Aê kasôm biññanô, kasau atom.

⁸ Aê gabe ñacwaga teten mec êtôm gamêñ samobgen. Êsêac embe sêlam lemen dabuñ, go têtac ñandan to têtac lulu atom.

⁹ Ma biñ tonec êpi lauo amboac tonanjen, gebe sêmansañ taun ñapep ma majen taun êtu gêñ secña ma sênam gêlôn taun tokaucgen. Êsêac sêmac poac ma sêkôc gold to kêkôm ma sêso ñakwê tonjoli kapôên-kapôên atom. ¹⁰ Êsêac sênam gêlôn taun ña kôm ñajamgen, tec êwa êsêac sa gebe têtôm lauo, tañ têtêc Anôtô nan. ¹¹ Lauo sênam taun tônjen to sêkônin taun, go sêñô biñ e êtu tañ êsêac. ¹² Aê jalôc gebe lauo têndôn lau to têtû ñacwaganêñ ñatauo nec atom. Êsêac sêmoa sênam taun tônjen. ¹³ Anôtô kêkêñ Adam kêtû ñamata acgom, go kêkêñ Ewa kêdaguc. ¹⁴ Ma Adam kêkêñ gêwiñ biñdansañ atom, awê tec kêkêñ gêwiñ e kêgêli biñsu. ¹⁵ Lauo embe sêsap sêkêñ gêwiñ to têtac gêwiñ tôn ma sêsa nêñ lêñ sênam dabuñ taun tokaucgen ma embe sêkôc ñapalê, go Anôtô ênam êsêac kêsivaga.

3

Gôlôac dabuñ nêñ laumata nêñ ñagôliñ

¹ Biñ tonec biñ ñanô gebe ñac ten embe taê êka gebe êtu gôlôac dabuñ ñagejobwaga, nan nê ñalêlôm êkac en êtu kôm ñajam tenña. ² Gejobwaga tonañ talic en ñac mansañ samucgen, ênam awê tagen ma êmoa tokauc ñawagen. En êsa nê lêñ tokauc ma katôgen. En êngôm ja lau samob ma en êtôm gebe êndôn launja. ³ Ênôm gêñ anaboa atom to lêma ênac sin ñawaô atom. En ñac malô to ñac wama. En têtac gamin atom. ⁴ En ênam gôliñ tau nê gôlôac ñapep e nê ñapalêo to ñac tetoc en sa totanjen wamugen. ⁵ Ñac ten embe ênam gôliñ tau nê gôlôac êtôm atom, oc ejop Anôtônê gôlôac amboac ondocgen. ⁶ Akêñ ñac, tañ kêtû ñac buña dambêgen nan, êtu gejobwaga atom, gebe en oc etoc tau sa e mêtôc, tañ kêtap Sadañ sa nan, êpi en amboac tonañ. ⁷ Akêñ ñac, tañ lau sêmoa jaêc gôlôacña sêsôm

en wae njam nanjen, gebe sêmbu en atom to Sadanê lip ênac en atom.

Sakinwaga gôlôac dabunja nêj njaôlin

⁸ Sakinwaga gôlôac dabunja amboac tonan. Êsêac lau wapac, imbelej pap atom, sênôm wain anaboa atom ma sêwê launêj gêj auc atom. ⁹ Binjanô tan êsêac sêkêj gêwin nan, sêkam tôj nja nêj njalêlôm njawa. ¹⁰ Ansaê lau tonan êmuj acgom. Embe alic êsêac têtôm, go sênam sakin gôlôac. ¹¹ Êsêacnêj lauo amboac tonanjen. Êsêac lauo wapac, sênga bin atom, sêmoa tokauc njawagen ma sêngôm nêj gêj samob njanjenjen. ¹² Sakinwaga gôlôac dabunja sênam awê tagen-tagen ma sênam gôlin nêj njapalêo to nac ma nêj gôlôac njapen. ¹³ Êsêac tan sêjam sakin nêj gôlôac njapen nan, oc nêj sakin etoc êsêac sa ma sêkêj êwin Kilisi Jesu totêntac êpa sugen.

Anôtônê mêtê nabin njalêlômja

¹⁴ Bin tonan kato gêdêj aôm ma taêc kêka gebe jandêj aôm jawac seben. ¹⁵ Mago gêj ten embe ênam aê tôj, go papia tonen êwa bin sa êndêj aôm e ôjala lêj ômoa Anôtônê andunja nam. Anôtônê andu tau Anôtô mata jali nê gôlôac, tan kêtü binjanô njaalê to nasejen. ¹⁶ Binjanôgoc, Anôtônê mêtê, tan kêsij tau kêsêp lêlômgen nan kapôêjanô. En geoc tau lasê kêtü njamalac. Nalau Dabun gêwa en sa gebe en nac gêdêj. Anjela sêlic en. Sêjam ênê mêtê gêdêj lau samuc. Lau nomja sêkêj gêwin en. Anôtô kêsip en sa tonjasigen.

4

Bin kêpi kédônwaga dansan

¹ Nalau Dabun gêwa sa kwananjen e gêc awêgen gebe êndêj têm njamuja lau njagêdô oc sêkac tauj su anja sêkêj gêwin njanôja nasêsap njalau dansanja tôj to sêkôc njalau sec nêj mêtê sa. ² Nalau sec tonan sêjam njamalac dansan lanôn, tan sêsau lau. Êsêacnêj njalêlôm kêtôm ja kêpac gêj kêtü matê. ³ Êsêac tonan sêjac jao gebe njacwaga sênam awê atom ma lauo sênam nac atom. Ma êsêac sêkac njamalac gebe sêngamin tauj êndêj gêj tanija njagêdô. Mago Anôtô kêkêj gêj tanija tonan gebe aêac lau takêj gêwin to tajala binjanôja takôc sa todanjenjen. ⁴ Gêj totau-totau samob, tan Anôtô kêkêj nan, tau njam. Amboac tonan takôc gêj tonan naj samob sa todanjenjen ma dambu ten atom, ⁵ gebe Anôtônê bin to mec gêgôm gêj tau kêtü dabunjac.

Kilisi Jesu nê sakinwaga njajam

⁶ Aôm embe ôwa biñ tonañ sa êndên lasitêwai, oc ôtu Kilisi Jesu nê sakinwaga njajam, gebe takên gêwiñ njabiñ to mêtê njajam, tañ kôdaguc nañ, kêtû nêm mo gêlôm aômña. ⁷ Mago miñ alôb-alôb to lauo ñanô nêñ biñ ole nañ ômasuc. Ôsa Anôtônê lêñ ônsaê-ônsaê e êtu tôn aôm. ⁸ Embe tansaê gebe tatu mêtê ôliñgeñ, oc ênam aêac sa ñanô atom. Mago embe tasa Anôtônê lêñ, oc ênam aêac sa êtu gêñ samobña. Anôtô gêjac mata gebe ênam aêac sa êndên têm tamoã maten jali anga nomña to êndên têm danğôn maten jali anga ônêña amboac tonanğen. ⁹ Biñ tonañ ñanô to gêdên kêtôm gebe ñamalac samob sêkôc saña. ¹⁰ Kêtû mêtê tonanña aêac tajañ kolen tosiñgeñ gebe aêac takên maten Anôtô mata jali, tañ kêtû ñamalac samob nêñ kêsiwaga, mago kêtû aêac lau-takên-gêwiñwaga nêñ kêtû ñamata.

¹¹ Ôjatu biñ tonañ ma ôndôn lau gebe sêmansañ. ¹² Lau ten lañôn elo aôm êtu aôm ñac matacña atom. Aômnêm biñ to nêm lêñ ma têtac gêwiñ to kôkên gêwiñ ñanô ma nêm ñalêlôm ñawa êtu ñadônğôn êndên lau-sêkên-gêwiñwaga. ¹³ Ôsam mêtê lasê to ôiêñ biñ gôlôac ma ôndôn lau tau ômoã e tauc jawac acgom. ¹⁴ Ôim Anôtônê moasiñ, tañ gêc ñalêlôm nañ, su atom. Moasiñ tau gelom aôm gêdên tañ seoc Anôtônê biñ lasê gêdên aôm ma gôlôac dabuñ nêñ laumata sêu lemeñ gêsac aôm nañ. ¹⁵ Biñ tonañ taêm ênam ma biñ tonañ ênam gôliñ nêm lêñ, gebe lau samob sêlic aômnêm kôm esewec. ¹⁶ Ojop taôm to mêtê, tañ kôdôn gômoã nañ ñapep. Ôsap tôngeñ. Ôñgôm tonañ, ec ênam aôm taôm to êsêac, tañ sênô aômnêm biñ nañ sa.

5

Timote ênam sakin to ejop nê lau ñapep

¹ Ônsaic biñ ñamalacanô ten atom, ôlêñ biñ en amboac tamam. Ma lau wakuc nañ ôlic êsêac amboac lasimi. ² Lauo ñanô nañ ôlêñ biñ êsêac amboac tênami, ma lauo wakuc amboac latômio tonêm ñalêlôm ñawagen.

³ Awêtuc embe awêtuc ñanôgeñ, nañgo otoc êsêac sa. ⁴ Ma awêtuc ten embe nê gôlôac to dèbui sêmoã, nañ sênã en sa êjô moasiñ tañ tenenji to tamenji sêkên gêdên êsêac nañ. Sênğôm amboac tonañ, ec ênac Anôtô mataanô njajam. ⁵ Ma embe awêtuc ñanô, tañ taugen êmoã nañ, oc êkên mata Anôtôgeñ ma êsap mec tôn ma eten Anôtô êtôm êmbêc to elenğen. ⁶ Ma awêtuc ten embe êsa nê lêñ taê ênam tau ôliğen, nañ talic en mata jali, mago gêmãc êndugac. ⁷ Ônac biñsu êsêac gebe sêmoã tobiñ masiğen. ⁸ Ñac ten embe ejop tau nê lau to êmoasiñ tau nê lasitêwai atom, oc enen biñ takên gêwiñña su. En êtu ñac sec êlêlêc lau-sêkên-gêwiñ-atomwaga su.

⁹ Oto awêutuc tenj nê ñaê êsêp awêutucnêj ñaêmôkê paliñ-paliñgenj atom. Awêutuc tanj nê jala kêtú 60 su ma gêjam ñac tagenjanjenj nê ñaê êsêp. ¹⁰ Êné wae gêjam kôm ñajamña ênêc amboac tonanjenj. Enj embe êlôm nê gôlôac ñapep, êngôm ja lau, êkwasiñ Anôtônê lau enkainj, ênam lau sêngônj jageonja sa to êpuc gêj ñajam samob ñam, nanjo nê ñaê êsêp ñaêmôkê.

¹¹ Oto awêutuc wakuc nêj ñaê êsêp ñaêmôkê atom, gebe êsêac oc taênj ênam biñ ñacña ma ôlinj ñakam êsa êndênj Kilisi. ¹² Lauo tonanj ñai oc sêsap nêj biñ, tanj sêmoatinj kêtú ñamata nanj, tulu e sêmoa tobinjenj. ¹³ Lauo amboac tonanj tédônj taunj gebe sênam ojom ma sênac laoc launêj andugenj. Ma sêjam ojomgenj atom, awenjsun ñakasop-kasop ma sêlênsônj lau ñagêdô nêj biñ to sêsôm biñ, tanj têtôm atom gebe sêsôm nanj. ¹⁴ Amboac tonanj aê gabe awêutuc wakuc sênam ñac êtiam, ec sêkôc ñapalê ma sêmansanj nêj andu ñapep. Sêngôm amboac tonanj, gebe ñacjo êmbu aêac êtu lêj keso tenjña atom. ¹⁵ Awêutuc tau ñagêdô tec sêkac taunj su ma sêsap Sadanj tôngac. ¹⁶ Awêutuc ñagêdô embe sêngônj sêwiñ nêj awê kêkêj gêwiñña tenj, go awê tau ênam êsêac sa, gebe êkêj wapac êndênj gôlôac atom. Go gôlôac dabunj têtôm gebe sênam awêutuc sawaanô sa.

¹⁷ Atôc gôlôacnêj laumata, tanj sêjam jaom nêj gôlôac ñapep nanj, sa êlêlêcmanj. Aê kasôm biñ kêpi êsêac, tanj sêjam mêtê to tédônj lau sim taunj sugenjanj. ¹⁸ Amac ajala gebe teto gêc gebe “Ôkic bulimakao, tanj kêka mopolom gêmoo nanj, awasun auc atom.” Ma biñ tenj gêc gêwiñ gebe “Kolenjwaganê kôm ñaôli gêjac enj ñawaegoc.” ¹⁹ Biñ tenj embe êpi laumata tenj, nanj ôkêj tanjam sebenjanj atom. Ñac luagêc me têlêac sêwa sa êtôm tau acgom, go ôkêj êwiñ. ²⁰ Lau tanj sêngôm sec nanj, ômêtôc êsêac anja lau samob lanjônêm gebe lau ñagêdô sêlic ma têtêc taunj. ²¹ Aê kakô Anôtô agêc Kilisi Jesu to anjela, tanj Anôtô kêjalij êsêac sa nanj, lanjônêm ma aoc gêjac aôm gebe Ojop ñagôlinj tonanj ñapep. Ômoasiñ ñac tenj êlêlêc ñac tenj su atom to taêm labu nêj ñac ôlim andanj taômña atom. ²² Ôkêj lêmam ênsac ñac tenj gebe ônam mec enj êtu sakinj tenjña sebenjanj atom. Ma ôwê lau ñagêdô nêj sec ñakainj ôwiñ atom. Ojop taôm nêj ñalêlôm gebe ñawagenj.

²³ Ônôm bu ñaômagenj atom, ônôm wain ñagec êwiñ êtu nêj têtacwalô to gêmac gêgôm aôm elêmêña.

²⁴ Lau ñagêdô nêj sec kêtú awê sebenjanj ma sec tau kêsêlêj gêmunj têm sêmêtôc êsêacña. Mago ñagêdô nêj sec oc êtu awê êndanjgucgenj. ²⁵ Ma kolenj ñajam kêtú awê amboac tonanjenj. Ma ñagêdô embe êtu awê sebenjanj atom, oc êsiñ tau êtôm atom.

6

¹ Sakiñwaga samob tetoc nêj ñataui sa ñapepjenj, gebe bi

η alôb-alôb êpi Anôtônê ηaê to mêtê atom. ² Sakinwaga tan nêη ηataui sêkêη gêwiη nan, taêη êpa êsêac su gebe êsêacnêη lasitêwai nec atom. Masi. Êsêac sênam sakin sênac ηawaegen gebe nêη sakin oc êmoasiη lau sêkêη gêwiηηa, tan Anôtô têtac gêwiη êsêac nan.

Mêtê geo to awa ηanô

Biη tonac ôndôn to ôlêη biη gôlôac. ³ Nac ten embe êndôn mêtê ten eso mêtê tonan ma êsap aêacnêη Apômtau Jesu Kilisi nê biη ηajam to Anôtônê lêη tôη atom, ⁴ nan oc etoc tau sa ηaômagerη ma êjala biη ten atom. Lau amboac tonan nêη ηalêlôm kêkac êsêac keso, tec awenſuη gêoc ka tauη to sêsôm biηkalom ηawaô. Biη tonan kêtου têtac sec to kisa ma biη alôb-alôb to sêga biη sec ηamôkê. ⁵ Lau tonan sêjam biηgalôm ηawaô, mago nêη kauc kêlênsôn ma sêkac tauη su anga biηηanô tau e seboc Anôtônê lêη kêtου intêna têtac awa saηa ten.

⁶ Biηηanô, lau embe sêsap Anôtônê lêη tôη to sêlic gêη, tan gêc êsêacηa gebe kêtôm, nan têtac awa ηanô tau sa su. ⁷ Aêac tamêη nom tolemeη sawagen ma oc dawi nom siη tolemeη sawagen amboac tonan. ⁸ Embe tatap nêη mo to nêη ηakwê sa naêtôm aêac, nan kêtôm. ⁹ Lau tan taêη kêka gebe têtου lau tolêlôm nan, sêsêp lêtôm ηalelom ma têtac ηakalac meloc tokain-tokain, tan enſeη êsêac su nan, ηalakô êkô êsêac. Gêη amboac tonan ηai oc êmbam ηamalac e sêmbac sênaηa. ¹⁰ Têtac gêwiη awa kêtου sec samob ηawakac. Lau ηagêdô maten katu gêη tonan, tec sêjac jaê sêkêη gêwiη ma têtac nêη kamoc to ηandan ηalêlômηa taêsam sa.

Paulu kêpuc Timote tôη

¹¹ Anôtônê ηac aôm ôec gêη tonan ηai samob su. Ôndanuc biη gêdêη ma ôsa Anôtônê lêη to ôkêη êwiη mêtê ma têtac êwiη lau to ôc gêηwapac totêtac êpa sugen ma ômoa tonêm ηalêlôm malôgen. ¹² Ônac siη ηajam êtu takêη gêwiηηa ma ôkam ôηgôn matam jali tengeηηa tôη. Gêdêη tan kôsôm kôkêη gêwiη lasê lau taêsam sêηô nan, Anôtô kêkalem aôm gebe ôηgôn matam jali. ¹³ Aê kakô Anôtô, tan kêkêη gêη samob sêmoa maten jali nan, agêc Kilisi Jesu, tan kêsôm biηηanô lasê gêdêη Ponti Pilata nan, lanôηnêm ma jajatu aôm gebe ¹⁴ Ômansaη biηsu ηapep sawa ômoa e aêacnêη Apômtau Jesu Kilisi eoc tau lasê. ¹⁵ Êndêη ηanoc acgom, go Natau tagen, kiηnêη Kiη to apômtaunêη Apômtau, tan awen gêoc en nan, êηgôm gêη tonan ηanô êsa. ¹⁶ En taugen êmac êndu atom, êmoa tengeη. En gêmoa ηawê, tan ηamalac ten êsa ηagala atom nan ηalêlôm. Namalac ten gêlic en su atom ma ten kêtôm gebe oc êlic enηa atom. Ênê wae êsa to ênê ηajaηa ênêc tengeη. Biηηanô.

¹⁷ Ôjatu lau tolêlôm awa nom tonecña gebe tetoc tauñ sa atom. Êsêac sêkêñ mateñ awa nomña ñaôma atom, sêkêñ mateñ Anôtô, tañ kêkêñ gêñ samob e kêlêsuc aêacgeñ gebe êñgôm aêac têtac ñajam êsa. ¹⁸ Ojatu êsêac gebe sêmoasiñ lau to têtû lau tolêlôm koleñ ñajamña. Êsêac sêmoa totêntac wapômgen to sênac sam nêñ awa êndêñ lau sêwê kaiñ sêwiñ. ¹⁹ Sêñgôm amboac tonañ, go sênac nêñ awa sa êtu têm, tañ oc mênêsa nañ, ñamôkê ñajam gebe têtap sêñgôñ mateñ jali ñanô sa.

²⁰ O Timote, ojop gêñ samob, tañ kêsêp aôm lêmam su nañ. Ondec biñ alôb-alôb ñaôma to biñ sêôc tauñ aucña, tañ sêsam gebe “Biñ tokauc,” mago sêsau tauñ, biñ tau biñ tokauc atom. ²¹ Lau ñagêdô sêkôc biñ tokauc tonañ sa, mago seso biñ takêñ gêwiñña.

Moasiñ êndêñ amac êwac.

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ

TIMOTE

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ Timote nec ñac tau keto gebe êpuc nê kêpuctôñwaga matak tau tôñ êtu mêtê ñakoleñña. Biñ êpuc tau tôñ ñañêñña gêjam paplê tonec auc. Paulu gêlêñ biñ to kêkêli Timote gebe êwa Jesu Kilisi sa êsap enj tôñ ñañêñgenj ma etoc Ñawae Ñajam to Biñlênsêm Lanğwa ñabinj ñanô sa ñapanj amboac tanj. Timote gêôc ñandanj to lau sêli taunj saboa gêdêñ enj, mago êñgôm nê kôm kêdôñwaga to jaenjwaganja êkô ñajanja endenj töngeñ.

Paulu gêjac biñsu enj kêkacgenj gebe ênac jaê “biñgalôm ñaôma to kaucgêbôc” gebe kêmoasinj lau tenj atomanô, gêgôm lau, tanj sêkêñ tanenj biñ amboac tonanj sêbac taunj sugenj.

Paulu gêwa tau to nê lêñ ma nê koleñ sa gêdêñ Timote gebe enj taê ênam ma êkêñ êtu ñadôñdôñ êndêñ tau. Aposolo gêôc ñandanj to kisa, mago kêkêñ gêwiñgenj. Enj gê biñ töngeñ to têtac gêwiñ laugenj ma kêpuc tau töngeñ, tec gebe Timote êpuc enj wêña.

Ñad ênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Awa gêôc Anôtô ma gêlêñ biñ Timote 1:3–2:13
3. Timotenê gôliñ kêtü mêtêgeowaganja 2:14–4:5
4. Paulu tau nê biñ 4:6-18
5. Paulu gêjac mata nê papia 4:19-22

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tanj Anôtô taê gêjam kêtü tôñ gebe jatu aposolo. Enj gêjac mata gebe Kilisi Jesu êkêñ aêac danğôñ matenj jali, tec kêsakinj aê gebe jasôm biñ tonanj lasê.

² Aênoc papia tonec êndêñ latuc Timote, tanj ñoc têtac gêwiñ aôm nanj. Tamenj Anôtô agêc aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nêñ moasinj ma taênj walô to biñmalô êndêñ aôm êwac.

Paulu gêjam danğe Anôtô to kêpuc Timote tôñ

³ Aê gajam danğe Anôtô ma gajam sakinj enj tonoc ñalêlôm ñawa kêtôm ñoc lau ñanô sêgôm, ma taêc gêjam aôm kêsêp ñoc meclêlôm kêtôm bêc to gelenjenj ñapanj. ⁴ Aê taêc gêjam aôm matamsulu ma gajam aoc su gabe jalic aôm e têtac ñajam êsa samucgenj. ⁵ Aê taêc gêjam aôm gebe kôkenj gêwiñ ñanô kêtôm dêbôm Lois agêc tênam Ainike êsêagêc sêkêñ gêwiñ amboac tonanj. Ma aê kajala gebe aôm kôkêñ gêwiñ kôtôm êsêagêc. ⁶ Kêtü biñ tonanña aê gabe aôm taêm ênam Anôtônê moasinj, tanj kêsêp nêñ ñalêlôm. Moasinj tau aôm gôwê kainj kêtü kakêñ

lemoc gêsac aômna. Ôngôm nêmoasin tonan elom lasê êtôm jamên. ⁷ Aôm kôjala gebe Anôtô kêkên nyalau tatêc tauña gêdên aêac atom. En kêkên Nyalau nyclai to têtac gêwiñ tauña ma tatu mêtê tauña gêdên aêac.

⁸ Amboac tonan ôwa aêacnên Apômtaunê mêtê sa toma-jam êmbacgen ma majam êtu ênê nac kapoacwalôna aê atom amboac tonanjen. Anôtô nyclai êpuc aôm tôn ma ôc nawae najam ngênwapac ôwiñ. ⁹ Anôtô gêjam aêac kêsi to kêkalem aêac gebe tatu ênê lau. En kêkalem aêac kêtû aêacnên kolenja atom, masianô, kêkalem aêac kêtû en tau nê biñ, tan taê gêjam kwananjen nanja to kêtû êmoasin aêacna. Gêdên andanjanô en kêmoasi n aêac kêtû Kilisi Jesuña. ¹⁰ Ma galoc aêacnên kêsiwaga Kilisi Jesu mêngeô lasê, tec geoc nê moasin tau lasê gêdên aêac. En gesen gêmacanô su ma nê nawae najam geoc dangôn maten jali tengeña lasê.

¹¹ Anôtô kêkên aê gebe jatu biñ tonan najawaga to naaposolo ma nakêdônwaga. ¹² Kêtû biñ tonan najna tec gaôc gênwapac tonec, mago majoc atom. Aê kajala nac, tan kakên gêwiñ en nan, ma galic kêtû tôn gebe en kêtôm gebe ejop gên, tan kêkên kêsêp aê lemoc nan, e êndên bêc ônê. ¹³ Biñ najam, tan gônô anga aênoc nan, êtu nadônôn. Ôndanuc biñ tau toôkê êwiñ ma totêmtac êwiñ, tan nam kêsêp Kilisi-Jesu nanjen. ¹⁴ Ojop gên najam samob, tan kêsêp aôm lêmam sugac nan. Ma Nyalau Dabun, tan gêngôn nên nâlêlôm nan, êpuc aôm tôn êtu kôm tonanja.

¹⁵ Aôm gônô sugac gebe lau Asiaña samob sêkac tauñ su anga aênoc e Pugele agêc Hermogene sêwiñ êsêac amboac tonanjen. ¹⁶ Apômtau taê walô Onesiporonê gôlôac gebe nac tau kêmoasin aê kêtû dim taêsam ma maja kêtû aênoc kapoacwalôna atom. ¹⁷ En mêngeô lasê Rom e gacgen gesom aê napan e kêtap aê sa. ¹⁸ Apômtau êkên en êtap Apômtaunê taê walô sa êndên bêc ônê. Aôm taôm kôjalagac gebe en gêjam sakin aê nanô anga Epese amboac tonan. * tau kêpi gamên tan sêsam ten gebe Asia saun.

2

Kilisi Jesu nê sinwaga najam

¹ Ma aôm latucenec, moasin tan nam kêsêp Kilisi Jesu nan, êkên aôm ôkô najana. ² Ôkên biñ, tan aôm gônô aê kasôm lasê gêdên lau taêsam sênô nan, êndên lau-nanênwaga. Lau tonan oc têtôm gebe sêndôn êndên lau ngêdô amboac tonanjen.

³ Aôm kôtu Kilisi Jesu nê sinwaga najam, tec ôc gênwapac ôwiñ sinwaga ngêdô. ⁴ Nac tan kêtû sinwaga nan, ênam nê kôm ngêdô êwiñ atom, gebe sin natau êlic en najam. ⁵ Nac ten embe

* **1:18:** Nae Asia kêkanôn masanm kapôn Asia atom. Nae

êninj kwanᵑkwaninoc êwiᵑ lau ᵑagêdô ma êlêti êtu ᵑamata, mago eso ᵑagôliᵑ, oc êkôc ᵑasunsuᵑ atom, êlêti êtôm ᵑagôliᵑ acgom. ⁶ ᵑac taᵑ gim tau su kêtu kôm moᵑa naᵑ, ᵑac tonanᵑeᵑ êniᵑ kôm ᵑanô êtu ᵑamata. ⁷ Taêm ênam ᵑoc biᵑ, taᵑ kasôm naᵑ, gebe Apômtau êkêᵑ aômniêm kauc êsa êpi biᵑ samob.

⁸ Taêm ênam Jesu Kilisi, taᵑ gêdi sa anᵑa ᵑacmatênêᵑ. Eᵑ anᵑa Dawidnê ᵑawê kêtôm ᵑawae ᵑajam, taᵑ gawa sa naᵑ. ⁹ Kêtu biᵑ tonanᵑa aê gaôc gêᵑwapac e sêsê aê tôᵑ katôm ᵑac sec. Mago sêsê Anôtônê mêtê tôᵑ gêwiᵑ atom. ¹⁰ Kêtu biᵑ tonanᵑa aê gaôc gêᵑwapac totêtac kêpa sugenᵑ kêtu lau, taᵑ Anôtô kêjaliᵑ êsêac sa naᵑᵑa, gebe êsêac têtap moasiᵑ Anôtô ênam êsêac kêsiᵑa to ᵑawasi tenᵑeᵑᵑa, taᵑ ᵑam kêsêp Kilisi Jesu naᵑ, sa amboac tonanᵑeᵑ. ¹¹ Biᵑ tonec tec ᵑanô gebe “Aêac embe tamac êndu dawiᵑ eᵑ, go danᵑôᵑ matenᵑ jali dawiᵑ eᵑ amboac tonanᵑ.

¹² Embe daôc gêᵑwapac totêtac êpa sugenᵑ, go tanam gôliᵑ lau dawiᵑ eᵑ.

Embe dansa eᵑ auc, oc ênsê aêac auc amboac tonanᵑeᵑ.

¹³ Embe takêᵑ êwiᵑ eᵑ atom, mago eᵑ oc êmoa ᵑaᵑêᵑ, gebe eᵑ ensenᵑ tau nê biᵑ êᵑgôm êtôm atom.”

Biᵑ kêpi koleᵑwaga ᵑanô

¹⁴ Biᵑ tonanᵑ ôsôm êndêᵑ lau gebe taêᵑ ênam. Ma ôwa sa êndêᵑ êsêac toᵑanôgeᵑ ôkô Anôtô lanᵑônêm gebe sêpa tauᵑ êtu mêtê ᵑabiᵑ tokaiᵑtokaiᵑᵑa atom. Lêᵑ amboac tonanᵑ ᵑamoasiᵑ tenᵑ gêc atom, oc êlênsôᵑ lau-sêᵑô-biᵑ-tauwaga. ¹⁵ Ôlim palê ma ôwaka taôm sa êndêᵑ Anôtô amboac aôm kwalam lanᵑgwa tenᵑ. Ôwa taôm sa amboac koleᵑwaga, taᵑ maja kêtu nê koleᵑᵑa atom ma kêdôᵑ Anôtônê biᵑ-ᵑanô jagêdêᵑgeᵑ naᵑ. ¹⁶ Ônac jaê biᵑgalôm ᵑaôma to alôb-alôb. Biᵑgalôm tonanᵑ oc êwê lau e sendec Anôtô samucgeᵑ. ¹⁷ Êsêacnêᵑ biᵑ kêtôm kamoc sec, taᵑ todec-todec ma gelom-gelom naᵑ. Lau tonanᵑ nêᵑ ᵑac luagêc tonec Humenai agêc Pilete. ¹⁸ Êsêagêc seso biᵑᵑanô sugac. Agêc sêsôm sebe dêdi sa sugac, tec sesenᵑ lau ᵑagêdô nêᵑ sêkêᵑ gêwiᵑ su. ¹⁹ Mago Anôtônê alê ᵑajaᵑa tec kêkô ma sepeᵑ biᵑ tonec kêsêp gêja gebe “Apômtau kêjala nê lau,” ma ᵑalô tenᵑ tonec gêwiᵑ gebe “Samob taᵑ sêsam Apômtaunê ᵑaê lasê naᵑ, sêkac tauᵑ su anᵑa biᵑ geo.”

²⁰ Anᵑa andu kapôêᵑ ᵑalêlôm aêac tatap laclu gold to silbergeᵑ sa atom, laclu ᵑagêdô sêmasaᵑ ᵑa ka to nomku amboac tonanᵑ. Laclu ᵑagêdô kêtu gêᵑ ᵑajamᵑa, ᵑagêdô gêjac gêᵑ ᵑaômaᵑaôma ᵑawae. ²¹ ᵑac tenᵑ embe êᵑgamiᵑ tau êndêᵑ lau tonanᵑ ᵑai e êtu selec, oc êtôm laclu dabuᵑ, taᵑ gêjac gêᵑ ᵑajam ᵑawae naᵑ, ma andu ᵑatau oc êlic eᵑ êtôm gebe ênam kôm ᵑajam samob ᵑapep. ²² Ôêc gêᵑ ᵑakalac, taᵑ kêlêtôm lau

matac nan su. Ôtu kêka-kêka bin gêdêñ to ôkêñ êwiñ ma têtmac êwiñ to binmalô ôwiñ lau, tan awen gêjac Apômtau tonjalêlôm ñawagen gebe êpuc êsêac tôn nan. ²³ Ômasuc binjalôm meloc to kauc gêbôc. Aôm kôjalagac gebe bin tonan oc êtu kisa ñamôkê. ²⁴ Apômtaunê sakinwaga êtôm gebe êtu kisa ñamôkê atom. En têtac malô êndêñ lau samob ma êndôn êsêac ñapep to êoc launêñ sec totêtac êpa sugen. ²⁵ En êmêtôc lau-sesen-binwaga tonê ñalêlôm malôgen. Moae Anôtô êkêñ êsêac sênam tauñ ôkwi e sêjala binñanô tau. ²⁶ Go nêñ kauc ñawa êsa êtiam ma sêkac Sadañê lakô, tan kêkô êsêac e sêsô ênê bin ñalabu nan su.

3

Bin kêpi têm ñamuña

¹ Taêm ênam bin tonac acgom gebe Êndêñ têm ñamuña gêñwapac sec oc mênêsa. ² Êndêñ tonan ñamalac oc têtac êwiñ lau ñagêdô atom, sêmoasin tauñ ôlinjen to maten katu awa. Êsêac sêngôm lanemboa to tetoc tauñ sa ñawaô. Êsêac sêsôm bin alôb-alôb to tanenpêc êndêñ tenenji to tamenji. Êsêac sênam danje moasin ten atom to sendec mêtê ñalên. ³ Êsêac têtuc kasec lau to taên walô êsêac atom. Êsêac sênga bin to sêngôm eso tonaclaigen. Êsêac lanônjsiboa to têtac endec gêñ ñajam. ⁴ Êsêac seoc nêñ lau lasê êndêñ ñacjo, sêngôm nêñ gêñ sêkacgen e sêngôm gêñ ñagêdô paliñ. Êsêac sêmboa tauñ to têtac êwiñ lên têtac ñakalacña êlêlêc têtac êwiñ Anôtônê su. ⁵ Êsêac oc sêkwê tauñ auc ña Anôtônê mêtê, ma tagen sênsa mêtê ñañac lai auc. Ônac jaê lau samob tonan ñai. ⁶ Lau tonan nêñ ñagêdô oc sêpi andu nasêlêtôm lauo tobin, tan ñakalac tokain-tokain kêkac êsêacña nan. ⁷ Lau tonan sebe sêñô bin wakuc-wakuc ñapan, mago nêñ kauc êsa êpi binñanô tau atom. ⁸ Lau tonan sêjac jao tauñ gêdêñ binñanô tau amboac Jane agêc Jambre sêjac jao tauñ gêdêñ Mose. Ñamalac tonan nêñ kauc kêtuc sec ma sêkêñ gêwiñ kwalec. ⁹ Mago lau tau sêsa nêñ lên tonan balingen atom, gebe nêñ meloc êtu awê êndêñ lau samob êtôm bin, tan kêtap Jane agêc Jambre sa nan.

Daoc gêñwapac tasêp mêtê tongen

¹⁰ Mago aôm kôdaguc mêtê, tan kadôn gêdêñ lau nan, to ñoc lên. Aôm kopen lêñtêpôê tagen gôwiñ aê to kodaguc ñoc kakên gêwiñ. Aôm gôn ñanênjen to têtac gêwiñ lau kôtôm aê ma gôc gêñwapac totêtac kêpa sugen gôwiñ. ¹¹ Aôm gôlic lau sêjanda aê to gaoc gêñwapac, tan kêtap aê sa anja Antiokia to Ikonium ma Lustra nan. Lau tônê sêlêsu aê ñanôgen. Mago Apômtau gêjam aê sa anja gêñ samob tonan ñaigoc. ¹² Lau samob, tan sebe sêsa nêñ lên mansanjen toKilisi Jesugen nan, oc sêjanda

êseac ma têtap nandan sa. ¹³ Lau sec to dansanțena oc sêsa nêñ lêtj geo e ênam sêga. Êseac oc sênsau lau nãgêdô to sênsau tauñ êwiñ. ¹⁴ Mago aôm ôsap biñ, tañ têtônj gêdêñ aôm e kôkêñ gêwiñ nãjana nañ têtj, gebe aôm kôjala lau, tañ têtj nêñ kêdônjwaga nañgac. ¹⁵ Ma aôm kôjala gebe aôm nãpalêgeñ ma gônj mêtê dabuñ, tañ teto gêc nañ. Mêtê tonañ kêtôm gebe êkêñ kauc êndêñ aôm e ôkêñ êwiñ Kilisi Jesu ma ôtap moasiñ Anôtô ênam aôm kêsiña sa. ¹⁶ Mêtê samob, tañ teto gêc nañ, Anôtônê nãlau gêsuj gêdêñ nãmalac, tec kêtôm gebe êndônj biñnanô êndêñ aêac ma êmbu aêacnêñ sec to êmêtôc aêac ma êwê aêac tasa lêtj gêdêñ. ¹⁷ Mêtê gêjam kôm tonañ kêpi nãmalac gebe nãc, tañ kêsap Anôtô têtj nañ, ênac dabij tau e êtôm gebe ênam kôm nãjam samob topalêgeñ. * Lanjwa atom, mago Judawaga sêjac miñgeñ kêpi êsêagêc. Êsêagêc têtj Paraonê mectomanjwag a, tañ sêjac siñ gêdêñ Mose.

4

¹ Aê kajatu aôm kakô Anôtô agêc Kilisi Jesu, tañ oc êmêtôc lau maten jali to nãcmatê ma eoc tau to nê gôlij lasê nañ, lanjônñem gebe ² Ônam mêtê lau topalêgeñ êtôm têtj samob, êseac sêkêñ tañen me sêkêñ tañen atom. Ômbu êsêacnêñ sec to wec biñ êseac ma ôlêñ biñ êseac to ôndônj mêtê êndêñ êseac ôñ nãñêñgeñ. ³ Aê galic gebe noc oc mênjêsa ma lau oc sêkôc mêtê nãjam sa atom. Êseac tauñ oc sêmboia nêñ kêdônjwaga sa êtôm tauñ nêñ têtac nãkalac. Kêdônjwaga tonañ oc sêndônj biñ êtôm êseac têtac êwiñ gebe sêñônja. ⁴ Lau têtj oc sênam tañensuj ôkwi eo gala aña biñnanô ma sêkêñ tañen sêboacogeñ. ⁵ Amboac tonañ aôm ôñgôm nêñ gêñ samob tonêm kauc nãwageñ. Ôc gêñwapac. Ônam kôm jaenjwaga to ônac dabij nêñ sakiñ.

⁶ Aê katu da tec gamoa ma nãc noc jamac êndunja kêdabijgac. ⁷ Aê gajac siñ nãjam tau e gêbacnê. Aê kêlêti e gaô lasê nãc lêtjêpôtê nãbela ma kêkam kakêñ gêwiñ têtj. ⁸ Galoc sêmasañ sunsuj biñgêdêñja tec kêsaê aê gêc, ma Apômtau, mêtôcwaga gêdêñ tau, oc êkêñ sunsuj tau êndêñ aê êndêñ bêc ônê. Mago aê taucgeñ oc jatap sa atom, êkêñ êndêñ êseac, tañ têtac gêwiñ en eoc tau lasêña nañ, samob sêkuc sêwiñ amboac tonanjen.

Paulu tau nê biñ nãgêdô

⁹ Ônsaic taôm ôndêñ aê ômôêñ seben ¹⁰ gebe Dema têtac gêwiñ gêñ nomja e gêwi aê siñ ma gêc gêja Tesaloniki, ma Kreske gêja Galata, ma Titi gêja Dalmatia. ¹¹ Luka taugen tec gêmoa gêwiñ aê. Ôkôc Marka agêc awiñ taôm amêñ. En kêtôm gebe ênam aê

* **3:17:** Nãc luagêc tonañ nêñ miñ kêsêp Biñjiênsêm

sa êtu sakin̄ña. ¹² Tukiki tec kasakin̄ en̄ gêja Epese su. ¹³ Embe ômôên̄, nan̄ ôkôc ñoc ñakwê baliñ, tan̄ gawi sin̄ gêc Karpanê andu an̄ga Troas nan̄. Ojon̄ buku amboac tonan̄ ma ôliñ bôc ñaôlic, tan̄ kato ñoc biñ kêsêp nan̄, sin̄ atom.

¹⁴ Ñac-kêpac-kiwaga Alesandere kêtú kasec aê elêmê. Apôm̄tau êkên̄ ñagêjô êndên̄ en̄ êtôm̄ gên̄, tan̄ en̄ gêgôm̄ nan̄. ¹⁵ Ojop taôm̄ êndên̄ en̄ êwiñ, gebe en̄ gesen̄ aêacnên̄ biñ ñawaô.

¹⁶ Gêdên̄ tan̄ ñawa tauc sa gêdên̄ gôliñwaga kêtú ñamata nan̄, ñac ten̄ kêpuc aê tôñ atom, samob sêwi aê si ñgac. Aê katen̄ Anôtô gebe êkên̄ ñagêjô endên̄ êsêac atom. ¹⁷ Mago Apôm̄tau gêmoa gêwiñ aê ma kêpuc aê tôñ, tec gajam mêtê tomalagen̄ lau samuc samob sên̄ô. Ma Apôm̄tau gêjam aê sa gêdên̄ lewe awasun̄. ¹⁸ Apôm̄tau tau oc ênam aê sa êndên̄ ñamalacnên̄ sec samob ma ênam aê kêsî jañgôn̄ ênê gamên̄ undambêña. Ñawasi êndên̄ en̄ ten̄gen̄ ma ten̄gen̄. Biññanô.

Paulu gêjac mata nê papia

¹⁹ Ôsôm̄ êndên̄ Priska agêc Akwila ma Onesiporonê gôlôac gebe aoc gêjac êsêac. ²⁰ Erasta gacgen̄ gêñgôn̄ Korinti ma Tropim kêtap gêm̄ac sa, tec gawi en̄ sin̄ gêc Milete. ²¹ Ônsaic taôm̄gen̄ ômôên̄ gebe ôsêp komô ñalêlôm̄ atom. Aibulu agêc Pude ma Lini agêc Klaudia ma lasitêwai samob awen̄ gêjac aôm̄. ²² Apôm̄tau êwiñ aôm̄nêm̄ ñalau. Moasiñ êndên̄ amac êwac.

Paulunê papia gêdênj TITI

Titi tonanj têna kékôc enj ñac samuc. Enj gêngô Mêtê anja Paulunê, tec gêjam tau ôkwi ma gêlinj sanju, go kêtû ênê kômwaga tenj, tanj gêwinj enj to kêpuc enj tônj kêtû kôm mêtênja kêsap enj tonj ñanjênj.

Paulunê papia gêdênj Titi nec enj kêsakinj gêdnj nê kêpuctônjwaga matak gêja Krete. Paulu gêwi enj sinj gêngônj nuc tonanj gebe ênac dabinj kolenj ñagêdô-gêdô samob, tanj agêc sêjam e gêbacnê atom tagenj nanj.

Papia tonec kêwaka binj ñatêna kapôênj têtêac sa. (1) Paulu gêdnj binj sa gêdênj Titi kepenj ênê kauc lasê kêpi lau Krete tau gebe tanjenpêc ma dansantêna to ojomtêna ma lasamtêna êsêac, tec gebe Titi êjalinj êsêac tauj nênj lau mansanj ñagêdo sa têtû iaumata, ec sejop to sênam gôlinj êsêac sêngôm naêtômgenj. (2) Paulu gêsunj gôlinj ñagêdô gedenj Titi gebe êndônj lau tokainj-tokainj anja gôlôac buja ñalêlôm amboac lau ñanô to lauo ñanô (tanj enj gebe tauj têndônj lauo matakmanj nanj), ma lau matak to sakinjwaga. (3) Gocgo Paulu gêlênj binj Titi kêtû lênj lau buja sêsa-sêsa nanja. Enj kékac êsêac sê wama taunja ma sêwinj taunj sêmoa tonênj ñalêlôm malôgenj ma tolanjônânô ñakênjkenjenj ñapanj. Enj ênac jao têtac sec to binjalom ma sêwa taunj êkôcña gebe lau buja dendec binj sec tonanj ñainja.

Ñadênanj

1. Paulu gêjac m papia tonec 1:1-4
2. Gôlôac ñakolenjwaga 1:5-16
3. Gôlinj gêdênj lauo ñanô to ñac ma lau matak 2:1-15
4. Paulu gêlênj binj to gêjam ja lau buja 3:1-11
5. Paulu gêiac mata nê papia 3:12-15

Paulu gêjac m nê binj

¹ Anôtônê sakinjwaga ma Jesu Kilisi nê aposolo aê, Paulu. Anôtô kêsakinj aê gebe japuc lau-sêkênj-gêwinjwaga, tanj Anôtô kêjalinj êsêac sa nanj, tônj to jawê êsêac sêjala binjnanô, tanj ñam kêsêp Anôtônê mêtê nanj, ² ma sêkênj matenj danjônj matenj jali tenjenj, tanj Anôtô gêjac mata gêdênj andanjenj nanj gênj samob masigenj. Enj kêsau atom, ³ go gêdênj ñanoc tau Anôtô geoc nê binj lasê ma kékênj aê kasôm ñawae ñajam lasê kêtôm aêacnênj kêsiwaga Anôtô kêjatu aê nanj.

⁴ Aênoc binj êndênj latuc ñanô, Titi, tanj aêagêc takênj gêwinj-ñanô tagenj nanj.

Tamenj Anôtô agêc aêacnênj kêsiwaga Kilisi Jesu nênj moasinj to binjalô êndênj aôm êwac.

Tiŭinê kôm, taŋ gêjam gêmoa nuc Krete naŋ

⁵ Aê gawi aôm siŋ gôngôŋ Krete gebe ônac dabiŋ kôm ŋagêdô, taŋ gacgeŋ gêcŋa naŋ, e êmbacné acgom. Ôkêŋ laumata sêŋgôŋ êtôm malacgeŋ amboac kasakiŋ aôm. ⁶ Ŋac laŋônêm sawa, taŋ gêjam awê tageŋ ma nê ŋapalêo to ŋac sêkêŋ gêwiŋ ŋapep to nêŋ waenŋ wauc-waucêna to taŋeŋpêcŋa teŋ gêc atom naŋ, ŋac amboac tonanŋ êtu lômmôkê. ⁷ Aôm kôjala gebe gejobwaga kêtû Anôtônê gêŋ ŋasakiŋwaga, tec êmoa laŋônêm sawagenŋ. Eŋ etoc tau sa atom, ŋac têtac ŋandanŋboa atom, ênôm gêŋ anaboa atom, lêma ênac si ŋ ŋawaô atom ma êwê launêŋ gêŋ auchoa atom. ⁸ Eŋ êŋgôm ja lau, ŋac têtac êwiŋ biŋ ŋajamŋa, êsa nê lêŋ tokaucgeŋ, ŋac gêdêŋ, ŋac dabuŋ ma ŋac ŋalêlôm ŋawa êtu mêtê tau ŋapep. ⁹ Eŋ êkam mêtê ŋanô tau tôŋ êtôm taŋ têdôŋ eŋ naŋ, e tau êtôm gebe êiêŋ biŋ lau ŋa mêtê solop ma êmêtôc êsêac, taŋ sebe senseŋ mêtê tau su naŋ.

¹⁰ Lau taŋeŋpêcŋa gwalêkiŋ tec sêmoa. Êsêac sêsôm biŋ agwa-agwa ma sêsau sêôc lauboa. Lau taŋ sêsa êsêac têtû Judawaga naŋ, tec sêgôm gêŋ tonanŋ sêjac ŋawaegenŋ. ¹¹ Tanac lau amboac tonanŋ awenŋsuŋ aucmanŋ, gebe têdôŋ biŋ, taŋ kêtôm gebe têndôŋ atomŋa naŋ, e sêjam gôlôac andu ŋagêdôŋa ôkwi samucgeŋ. Sêgôm kêtû ŋam tageŋ tonecŋa gebe têtap awa saŋa. ¹² Lau Krete tau nêŋ ŋac teŋ, taŋ kêtû êsêacnêŋ propete teŋ naŋ, kêsôm gebe “Lau Krete êsêac dansantêna to bôclai ma ojomtêna, taŋ seŋ lasamboa naŋ, sêgôm ŋapaŋ sêmoa.” ¹³ Ênê biŋ tonanŋ biŋŋanô. Amboac tonanŋ ômêtôc êsêac ŋajaŋa gebe gêmac, taŋ kêtap nêŋ sêkêŋ gêwiŋ sa naŋ, ŋajam êsa êtiam, ¹⁴ ma sêsap Judanêŋ sêboaco to ŋamalac, taŋ sêkac taunŋ su aŋga biŋŋanô naŋ, nêŋ biŋsu tôŋ êtiam atom. ¹⁵ Lau tonêŋ ŋalêlôm selec sêsaê gêŋ samob gebe selec. Mago êsêac tonêŋ ŋalêlôm ŋatêmui ma sêkêŋ gêwiŋ atom naŋ nêŋ gêŋ selec teŋ gêc atom, nêŋ kauc to nêŋ ŋalêlôm ŋatêmui kêtôm taugenŋ. ¹⁶ Ac awenŋsuŋ sêsôm lasê gebe sêjala Anôtô, mago sêgôm nêŋ gêŋ sêsa eŋ auchoa. Gêŋ secsêga êsêac, taŋeŋpêcboa, ma sêgôm gêŋ ŋajam teŋ ŋapep atômanô.

2

Tandôŋ mêtê ŋajamgeŋ

¹ Mago aôm ôsôm biŋ êtôm mêtê ŋajam. ² Ôsôm êndêŋ lau ŋanô gebe sêmoa tokauc ŋawagenŋ. Êsêac lau wapac to sêsa nêŋ lêŋ tokauc. Êsêac sêkêŋ êwiŋ tonêŋ ŋalêlôm ŋajamgeŋ ma têtac êwiŋ taunŋ ŋapep to sêôc gêŋwapac totêntac êpa sugenŋ. ³ Ôsôm bi ŋ êndêŋ lauo ŋanô amboac tonanŋ. Êsêac sêsa nêŋ lêŋ amboac lauo, taŋ sêjam sakiŋ gêŋ dabuŋ naŋ. Êsêac sêŋga biŋ atom to

sênôm wain anaboa atom. Êsêac têtû kêdôn̄wagao biñ ñajamña, ⁴ gebe sêndôn̄ lau wakuc têtac êwiñ nêñ ñaci to nêñ gôlôac ñasec-ñasec. ⁵ Êsêac sêsa nêñ lêñ tokauc to sêmoa tonêñ ñalêlôm selec. Êsêac sejoy kôm andulêlômña ñapep to tañeñ wamu êndên̄ nêñ ñaci. Êsêac sêngôm gêñ samob tonañ ñai gebe lau teñ sêsôm biñ alôb-alôb êpi Anôtônê biñ atom.

⁶ Ôlêñ biñ lau matac gebe sêsa nêñ lêñ tokauc amboac tonañgeñ. ⁷ Aôm taôm ôsa nêñ lêñ samob e ôngôm nêñ gêñ ñajam ôtu ñadôn̄ êndên̄ êsêac. Ô ñdôn̄ mêtê ñawa êndên̄ êsêac ñapepgeñ, ôngôm wapacgeñ. ⁸ Ôsôm biñ ñajam to solopgeñ e aêacnêñ soño-soño têtôm gebe sêsôm biñ sec êpi aêac atom, sêmoa tomajengeñ.

⁹ Ôsôm êndên̄ sakin̄waga gebe tañeñ wamu êndên̄ nêñ ñataui êtu gêñ samobña e nêñ ñataui sêlic ñajam. Sakin̄waga sêjô nêñ ñataunêñ biñ atom. ¹⁰ Êsêac sênam geñgeñ gêñ teñ atom, sêngôm nêñ gêñ samob ñañêñ to ñajamgeñ, gebe êsêacnêñ lêñ samob êtu aêacnêñ kêsiwaga Anôtô nê mêtê ñagêlôn̄.

¹¹ Gebe Anôtô geoc nê moasin̄ ênam ñamalac peben̄ kêsiña lasê. ¹² Moasin̄ tonañ kêdôn̄ aêac gebe takac tauñ su an̄ga lêñ dandec Anôtôn̄a to an̄ga gêñ ñakalac nomña. Kêdôn̄ aêac gebe tasa nbñ lêñ an̄ga nom tonec tokaucgeñ amboac lau gêdên̄ to mansañ, ¹³ ma aêac daôn̄ bêc êjam, tañ takêñ mater̄ nañ, gebe Anôtô kapôên̄ agêc aêacnêñ kêsiwaga Jesu Kilisi nêñ ñawasi mên̄eoc tau lasê êndên̄ bêc tônê. ¹⁴ Ñac tau kêkêñ tau kêtû aêacña gebe êngamboac aêac su an̄ga nêñ geo samob ma eñ kêsagu aêac tatu selec ma tatu ênê lau, tec tanam kolen̄ ñajam tatu dôbgeñ. ¹⁵ Ôsôm biñ tonañ ma ôlêñ biñ to ômêtôc lau toñaclaigeñ. Ñac teñ matapaña ênac aôm atom.

3

Lau buña nêñ lêñ

¹ Ôjatu nêñ lau gebe sêsô gôlin̄waga to ñaclai ñalabu ma tañeñ wamu êndên̄ êsêac to sêmansañ tauñ gebe sênam kolen̄ ñajam samob. ² Êsêac sêmbu lau teñ atom. Êsêac lau wama to lau wapôm ma sêmoa sêwiñ lau samob tonêñ ñalêlôm malôgeñ. ³ Aôm kôjala gebe gêmun̄geñ aêac tauñ tamoa tokauc gêbôc ma tañeñpêc e dao sic. Aêac tajan̄ sakin̄ têtac ñakalac tokain̄-tokain̄, tañ kêkêli ôlin̄geñ nañ. Aêac tamoa togeo ma totêtac secgeñ. Lau têtac gedec aêac ma aêac têtac gedec lau. ⁴ Tagen̄ gêdên̄ tañ aêacnêñ kêsiwaga Anôtô geoc nê têtac wapi to têtac gêwiñ ñamalacña lasê nañ, ⁵ eñ gêjam aêac kêsi, kêtû kolen̄ gêdên̄, tañ aêac tajan̄ têdaguc Anôtônê biñsu nan̄ña atom, kêtû eñ taê walô aêacñageñ. Eñ kêsagu aêac tec kêkôc aêac

kêtiam ma Nalau Dabuŋ kékêŋ aêac tatu wakuc. ⁶ Anôtô kékêŋ aêacnêŋ kêsiwaga Jesu Kiliŋ mênkêsêwa Nalau Dabuŋ kêpi aêac, ⁷ gebe Anôtô êmansaŋ aêacnêŋ biŋ e êlic aêac tatu lau gêdêŋ êtu moasiŋ tonanŋa ma aêac tawê kaiŋ danŋôŋ mateŋ jali tenŋeŋ, taŋ takêŋ mateŋ naŋ. ⁸ Biŋ tonanŋ tec ŋanô.

Aê gabe aôm ôwa sa ŋajanŋeŋ gebe êsêac, taŋ sêkêŋ gêwiŋ Anôtô naŋ, sênam nêŋ koleŋ ŋajam topalêŋeŋ. Gêŋ tonanŋ ŋajam, oc êmoasiŋ ŋamalac. ⁹ Ônac jaê êsêacnêŋ biŋgalôm meloc to nêŋ abeŋi to dêbuŋi nêŋ ŋaê ŋadênaŋ sêpuc tauŋ ŋamŋa ma kisa to siŋ, taŋ sêjac kêtú biŋsuŋa naŋ. Biŋ tonanŋ ŋai ŋanô masi ma ênam aêac sa atom. ¹⁰ Ŋac taŋ êkac gôlôac êkôc naŋ, ôiêŋ biŋ eŋ êtu dim tageŋ me luagêc. Embe êkêŋ taŋa atom, go ondec eŋ êmoaŋa. ¹¹ Aôm kôjala gebe ŋac amboac tonanŋ kêsa lêŋ keso to gêgôm sec. Ênê lêŋ kêmêtôc eŋŋac.

Paulu gêjac mata né biŋ

¹² Embe jasakiŋ Arema me Tukiki êndêŋ aôm êwac, naŋ ôkac taômŋeŋ ôndêŋ aê ômôêŋ Nikopoli. Aê taêc gêjam kêtú tôŋ gebe jamoa tônê êndêŋ komô. ¹³ Ôkêŋ biŋsutau Sêna agêc Apolo sêndi sêmuŋ aôm ma alic gebe gêŋ êjô êsêagêc aŋga intêna atom. ¹⁴ Ma ôndôŋ aêacnêŋ lau e sêjala gebe sênam koleŋ ŋajam ma sênam lau sêpô lêna tauŋŋa sa. Sêŋgôm amboac tonanŋ, go sêsa nêŋ lêŋ toŋanômêŋeŋ atom.

¹⁵ Lau samob, taŋ sêmoa sêwiŋ aê naŋ, aweŋ gêjac aôm. Ôsôm êndêŋ êsêac, taŋ takêŋ gêwiŋ gêbiŋ aêac tôŋ ma têtac gêwiŋ tauŋ naŋ, gebe aoc gêjac êsêac.

Moasiŋ êndêŋ amac samob êwac.

Paulunê papia gêdên PILEMON

Pilemon tonan gôlôac Kolosona nêj nac towae tenj. Onesiminê natau enj. Kolenwaga gêjôma tonan gêbôm anga nê natau. Gêdên nasawa tenj enj jagêô lasê gêdên Paulu, tanj gêngôn kapoacwalô nanj. Onesimi gêjô mêtê gêwiñ e gêjam tau ôkwi ma gêlinj sanju.

“Paulunê papia gêdên Pilemon” nec enj keteñ nac tau gebe taê walô nê kolenwaga anga gêjômanênj, tanj Paulu kêsakinj enj gêmu gêdên nê natau gêja kêtiam. Enj gebe Pilemon êkôc nê sakinwaga sa amboac gêjômageñ atom, êkôc enj sa êtôm lasi buña tenj, tanj enj kêsuc ênê binj ôkwigac nanj.

Nadênanj

1. Paulu gêjac m nê papia 1-3
2. Paulu kêlanem Pilemon 4-7
3. Paulu gêjam nenenj kêtû Onesimiña 8-22
4. Paulu gêjac mata papia tau 23-25

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê nac kapoacwalôña aê, Paulu, agêc Timote ma binj êndênj aêacma nac Pilemon, tanj gêjam kôm gêwiñ aêac nanj, ² agêc lasinjio Apia ma Arkipi, tanj gêjac sinj gêwiñ aêac gêmoa nanj, ma êndênj gôlôac dabunj, tanj sêngônj nêmandu nanj.

³ Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêj moasinj to binjmalô êndênj amac êwac.

Pilemonnê têtac gêwiñ to kêkêj gêwiñ nabij

⁴ Aê taêc gêjam aôm kêsêp ñoc mec ñalêlôm ma gajam danje ñoc Anôtô ñapanj, ⁵ gebe ganjô ñawae gebe aôm têtac gêwiñ to kôkêj gêwiñ Apômtau Jesu to têtac gêwiñ Anôtônê lau samob. ⁶ Aê kateñ mec gebe takênj gêwiñ êmbinj aêac tônj e êkêj aôm ôjala gêj ñajam samob, tanj tatap sa anga Kilisinê nanj. ⁷ O lasiceneç, aôm têtac gêwiñ lau gêgôm aê têtac ñajam kêsa ñanô to gêgôm aê gamoa totêtac malôgeñ. Aôm kôlau Anôtônê launênj ñalêlôm tekweñ saki kêsa.

Paulu kêmasanj Onesiminê binj

⁸ Amboac tonan aê katôm gebe jajatu kôm, tanj gêjac aôm ñawae gebe ôngômña nanj, êndênj aôm totêtac êpa sugenj êtu Kilisiña. ⁹ Mago gabe janjôm atom. Aê, Paulu, tanj katu nac lanjwa sugac ma galoc katu Kilisi Jesu nê nac kapoacwalôña gêwiñ nanj, kajatu aôm atom, kateñ aôm kêtû têtac gêwiñ tauñña. ¹⁰ Aê tec kateñ aôm kêtû ñoc latuc Onesimiña. Aê ganjônj kapoacwalô ma kadônj mêtê gêdênj enj e kêkêj gêwiñ,

tec galic enj kêtôm ñoc latuc, tañ kêka enj lasê nanj. ¹¹ Gêmunjen enj gêjam kôm gêjam aôm sa atom, mago galoc tec kêtôm gebe ênam aêagêc lulugenj sa.

¹² Aê jaskainj enj tonoc ñalêlôm samucjenj êndênj aôm êmu êwac. ¹³ Aê gabe jakôc enj tônia gebe ênam sakinj aê, tañ gêngônia kapoacwalô kêtû ñawae ñajamña nanj, êjô aôm su. ¹⁴ Mago taêc gêjam tenj gebe jangôm atom, aôm taôm ôlôc acgom. Aê gabe jakac aôm gebe ôngôm gêj ñajamña nec atom. Taôm nêj ñalêlôm êkac aôm acgom, go êtôm.

¹⁵ Onesimi gêmoa jaêc aôm ñasawa dambê tonanj, oc moae ñam gebe êmoa êwinj aôm endenj tôniajenj. ¹⁶ Enj êmoa êwinj aôm amboac gêjômagenj êtiam atom, masi, êlêlêc gêjômoma su. Têmtac êwinj enj amboac lasim. Aê galic enj amboac tauc lasic enj amboac tonanj, ma aôm têmtac êwinj enj amboac lasim êlêlêc aê su gebe enj kêtû aômnêj gôlôacnênj tenj to kêtû aôm lasim kêtû Apômtauña.

¹⁷ Amboac tonanj embe ôlic aê amboac nêj ñac, nanj ôkôc enj sa êtôm ôkôc aê tauc sa. ¹⁸ Embe enj êngôm aômnêj gêj tenj êtu sec, me ênac aômnêj tôp tenj atom, nanj ôkênj aê jawê kainj tôp tau jajô enj su. ¹⁹ Aê, Paulu, tauc lemoc kato binj tonec gebe “Aê oc janac ênê tôp.” Aê gabe jasôm binj ñoc tôp gêc aômña nec atom. Tôp tau aôm taôm. ²⁰ O lasic, binjnanô, ômoasinj aê ñagec êtu Apômtauña to ôlau ñoc ñalêlôm êtu Kilisinja acgom.

²¹ Aê taêc kêka gebe aôm oc tañam wamu binj, tec kato gêdênj aôm nec, ma kajalagac gebe aôm oc ôngôm êlêlêc aênoc binj tonanj su. ²² Ma jasôm tenj êwinj gebe Ômansanj aênoc balêj tenj kwananjenj gebe aê kakênj matoc gebe Anôtô êkênj aê jamu jandênj amac jawac êtu nêj mecña.

Paulu awa gêjac lau ñamuña

²³ Epapra tañ gêngônia kapoacwalô gêwinj aê kêtû Kilisi Jesuñanj, awa gêjac aôm. ²⁴ Ma Marka agêc Aristarka ma Dema agêc Luka, tec sêjam kôm sêwinj aê nec, awenj gêjac amac amboac tonanjjenj.

²⁵ Apômtau Jesu Kilisi nê moasinj êwinj amac.

JAKOBONÊ papia

Jakobonê papia nec ñac tau gêjac lau buña nêñ kôm to nêñ lêñ ñagôlin gwalêkin sa. En keto binj tau gêjac gôlôac tapaôngeñ ñawae kêtôm enj awa gêjac Anôtônê lau, tanj sêng ñ kêsik-sigen anja nom ñagamêñ samob nanj. Ñac-ketowaga gebe epenj lau buña nêñ kauc lasê êpi nêñ ñalêlôm to nêñ lêñ, tanj gêjac êsêac ñawae nanj, tec kêwaka nê ñagôlinj sa keto ñalô totau-totau gêjam dani ma keto bingôlinj to ñadôñdôñ gêwinj-gêwinj e ñam gêc awê ñajam. Lau buña nêñ ñagôlinj tonanj kêkwa binj tonec ñai gebe lau tolêlôm to lau ñalêlôm sawa ma lêtôm to lêñ mansanj ma tatu kasec to takêñ êwinj ma dangôm ñanô êsanja to tajop imbelenj ma mêtê tokauc to binjalom ma tenbelej aêgenj to dambu taunja ma tatoc taunj sa to daê binj tônia ma tapuc taunj tônia to tatenj mec.

Jakobo keto papia tonec kêkac lau buña ñajanagenj gebe dangôm Mêtê ñanô êsa, ec dawa nêñ takêñ gêwinj sa ña nêñ lêñ to nêñ koleñ ênêc awê êndênj lau sêlic êpi matenjanô.

Ñadênanj

1. Gêjac m nê papia 1:1
2. Takêñ gêwinj to tajala binja 1:2-8
3. Lau ñalêlôm sawa to lau tolêlôm 1:9-11
4. Saê to lêtôm 1:12-18
5. Tanjô mêtê ma gacgenj dangôm ñanô êsa 1:19-27
6. Tapuc lau ñam atom 2:1-13
7. Takêñ gêwinj gêjac ñakoleñ ñawae 2:14-26
8. Tajop imbelenj ñapepja 3:1-18
9. Tajop taunj êndênj matenj katu gêñ nomnja 4:1-5:6
10. Ñagôlinj toê-toê ñagêdô 5:7-20

Jakobo awa gêjac lau

¹ Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ sakinwaga aê, Jakobo, aoc gêjac gôlôac 12, tanj sêngônj kêsik-kêsigen anja nom ñagamêñ samob nanj.

Binj kêpi takêñ gêwinj to tajala binja

² O ñoc lasitêwaac, Iêtôm tokainjtokainj embe êtap amac sa, go alic amboac gêñ têtmtac ñajam ña tenj. ³ Amac ajalagac gebe gêñ, tanj kêsaê amacnêm akêñ gêwinj nanj, gêgôm amac aoc gêñwapac totêtmtac kêpa sugenj. ⁴ Aoc gêñwapac totêtmtac kêpa sugenj tau ênam ñanô amboac tonec gebe ênac dabinj amac e atu kwalam lanjwa ma apô lêna gêñ tenj atom, ⁵ mago amacnêm tenj embe êpô lêna kauc mêtêña, nanj etenj êndênj Anôtô ma êkêñ êndênj enj, gebe Anôtô kêkêñ gêñ gêdênj lau samob totêtac wapômgenj

ma kégamiñ ten atom. ⁶ Mago ñac tau eten toêkêñ êwiñgen, eten totêtac lulu atom, gebe ñac-têtac-luluwaga kêtôm gwêc ñadembom, tan mu gêli sa e ñakoton-koton kêsana. ⁷ Ñac amboac tonan taê êka gebe êkôc gêñ ten anga Apômtaunê atom. ⁸ En ñac ñalêlôm-gêja-luwaga ma kêsana nê lên samob lulusawa.

Lau ñalêlôm sawa to lau tolêlôm

⁹ Lasimi ñalêlôm sawa êlanem tau gebe Anôtô ketoc en sa. ¹⁰ Ma ñac tolêlôm êlanem tau êtu Anôtô kêkôniñ enña, gebe en oc ênaña êtôm gégwan ñaola. ¹¹ Oc kêpi tonandanjen ma kêsêgô gégwan e ñaola kêsêlô ma talic ñakatu masi. Ñac tolêlôm amboac tonan. En ênaña anga nê kôm ñaluñgen.

Saê to letôm

¹² Aê aoc êôc ñac, tan gêôc saê totêtac kêpa sugen. En êwaka tau sa su acgom, go êkôc êngôn mata jali ñasunsun, tan Anôtô gêjac mata gêdên lau-têntac-gêwiñ-enwaga nan. ¹³ Ñac ten embe lêtôm etap en sa, nan êsôm gebe “Lêtôm tonec anga Anôtônê” nec atom. Sec kêtôm gebe êlêtôm Anôtô atom. Ma Anôtô tau kêlêtôm ñamalac ten atom. ¹⁴ Lêtôm ñam kêsêp ñamalac tau nê têtac kalac, tan kêkac to kêlêtôm en nan. ¹⁵ Têtac kalac embe taê, go êsu ñalatu sec. Sec tau embe ênac dabiñ tau su, go êsu ñalatu gêmacanô.

¹⁶ O ñoc lasitêwaace, êkêli taôm atom. ¹⁷ Gêñ ñajam samob, tan sêkên gêdên amac to gêñ ñanô samob, tan atap sa nan, gêmên anga lolôc. Gêñ tau kêsêp gêmên anga ñawê ñataunê. En gêjam tau ôkwi atom ma en gêjam kanuc atom amboac tonanjen. ¹⁸ En taê gêjam kêtû tôn, tec kêkên nê biñnanô kêka aêac lasê gebe tatu gêñ samob, tan en kêkên nan ñanmata.

Tanô mêtê to danôm ñanô êsa

¹⁹ O ñoc lasitêwaace, taêm ênam biñ tonec gebe ñamalac samob sênô biñ ñagaôgen acgom, ma sêsôm biñ malô-malôgen to têtac ñandan seben-seben atom amboac tonanjen, ²⁰ gebe ñamalacnên têtac ñandan gêjam Anôtônê biñgêdên sa atom. ²¹ Amboac tonan akac ñatêmui to sec totau-totau su ma akôc mêtê, tan Anôtô kêsê kêsêp amacnêm ñalêlôm nan sa. Mêtê tonan kêtôm gebe ênam amac katôm kêsî, tec akôc sa tonêm ñalêlôm malôgen.

²² Embe anô mêtê ñaômagen, oc ansau taôm, anôm mêtê tau ñanô êsa acgom. ²³ Ñac ten embe êñô mêtê ñaômagen ma êngôm ñanô êsa atom, nan êtôm ñac, tan kêsala lanôanô kêsêp tasalakatu nan. ²⁴ En kêsala tau su, go gec gêja ma kêlin lanôanô ñakatu sin seben. ²⁵ Mago ñac, tan êtuc kêniñ êsêp biñsu ñanô tau, tan kégaboac aêac su nan, ma êsô ñalabu êmoa to êñô biñ e êlin sin êtiam atom, êngôm ñanô êsa nan, Anôtô oc ênam mec ênê kôm samob.

²⁶ Nac tenj embe taê ênam gebe ênam sakinj Anôtô, mago ênam gôlinj imbêla atom, oc ênsau tau ma nê sakinj Anôtôna êtu gêj njaôma. ²⁷ Sakinj njawa to mansanj, tanj Tamenji Anôtô gêlic gêjac mataanô njam nanj tonec gebe tanac mosêbu to awêtuc, tanj sêmoa jageo nanj, kêsi to tanjgaminj taunj êndênj genj njatêmui nomnja.

2

Tapuc lau njam atom

¹ O njoc lasitêwaac, amac akênj gêwinj aêacnênj njawasi Njatau Jesu Kilisi, tec apuc lau njam atom, alic samob têtôm taunjenj. ² Nac tenj togêlônj gold ma tonjakwê njawasi embe naêsô nêma akac sanja êna, ma njac njalêlôm sawa tenj tonjakwê kômja embe êsô êna amboac tonanj, ³ ma amac matem êndinj njac tonjakwê njawasi e asôm gebe Ôngônj lêpônj njam tonec,” ma asôm êndênj njac njalêlôm sawa gebe “Naôkô ôné” me “mênjôngônj masac êsi ockainja,” ⁴ embe anjôm amboac tonanj, oc awa lau êkôc atom me. Ma atu mêtôcwaga, tanj taênj gêjam binj keso nanj atom me.

⁵ O njoc lasitêwaace, anjô acgom. Anôtô kêjalinj êsêac, tanj lau nomnja sêlic amboac lau njalêlôm sawa nanj sa, gebe têtû lau tolêlôm sêkênj gêwinja ma sêwê kainj gamênj, tanj enj gêjac mata gêdênj lau-têntac-gêwinj-enjwaga nanj. ⁶ Ma amac abu njac njalêlôm sawa. Asa lau sêkôninj amac. Asa lau sê amac jaakô mêtôcwaga lanjônêmja. Lau tolêlôm goc. ⁷ Lau tonanj sêsôm binj alôb-alôb kêpi njâe njam, tanj Anôtô kêkênj gêdênj amac nanj.

⁸ Amac embe anjôm binjsu, tanj aêacnênj Kinj kêkênj gêdênj aêac kêtôm teto gêc nanj, njanô êsa, go njam. Binjsu tau tonec gebe “Têmtac êwinj lau wacbanj aôm amboac têmtac gêwinj taôm.” ⁹ Mago amac embe apuc lau njam, go anjôm sec ma binjsu êmêtôc amac amboac lau-sêgêli-binjsuwaga. ¹⁰ Nac tanj kêmasanj binjsu samob, mago kêgêli tagenjenj nanj, kêtôm gêgôm samob popoc. ¹¹ Nac tanj kêsôm gebe “Ôngôm gêj mockainjo to mockainja atom” nanj, kêsôm tenj gêwinj gebe “Ônac njamalac êndu atom.” Ma aôm embe ôngôm mockainj atom, mago embe ônac njamalac êndu, nanj kôgêli binjsugac. ¹² Amboac tonanj asôm nêma binj to anjôm nêma gêj atôm lau, tanj Anôtô oc êmêtôc êsêac êndanjuc binjsu, tanj kêgaboac êsêac su nanj. ¹³ Ma êndênj mêtôc tonanj Anôtô taê walô êsêac, tanj taênj walô lau atom nanj atomanô. Mago njac, tanj taê walô lau nanj, oc êtêc mêtôc tonanj atom.

Takênj êwinj to njakolenj njabinj

¹⁴ O njoc lasitêwaac, njac tenj embe ôsôm gebe “Aê kakênj gawinj,” mago enj njac kolenj atom, oc ênam enj sa amboac ondoc. Ênê kêkênj gêwinj oc ênam enj kêsi me masi. ¹⁵ Embe

lasimi me lasimio ten nêj ñakwê masi me sêpô lêna mo kêtôm bêcgeŋŋa ¹⁶ ma amacnêm ten embe êsôm êndênj êsêac gebe “Ana tobiŋmalôgeŋ, asô nêm ñakwê sa êjandaŋ amac to anij nêm gêj,” mago akêj gêj êôc êsêac ôlij tôŋŋa ten êndênj êsêac atom, oc ênam êsêac sa amboac ondoc. ¹⁷ Biŋ takêj gêwiŋŋa amboac tonan. Embe takêj êwiŋ, mago tanam ñakoleŋ êwiŋ atom, oc takêj gêwiŋ tau êtu gêj mêtê ñaôma.

¹⁸ Ma ñac ten embe êsôm gebe “Aôm kôkêj gêwiŋ ma aê gajam koleŋ,” go jasôm gebe “Ôtôc nêm kôkêj gêwiŋ, taŋ ñakoleŋ masi nan, êndênj aê, go aê jatôc ñoc koleŋ, taŋ êwaka ñoc kakêj gêwiŋ sa nan, êndênj aôm.” ¹⁹ Aôm kôkêj gêwiŋ gebe Anôtô tagen tec gêmoa me. Ñajam. Mago ñalau sec sêkêj gêwiŋ biŋ tonan amboac tonanŋen ma têtêc tauŋ ñanô. ²⁰ O melocma, aôm gobe takêj gêwiŋ, taŋ ñakoleŋ masi nan, gêj ñanômêgoc. Aôm gobe aê jawa biŋ tau ñam sa êndênj aôm me. ²¹ Aêac abenji Abraham amboac ondoc. Gêdênj taŋ enj kêkêj latu Isak kêtû da gêsac altar ñaô nan, Anôtô gêlic enj ñac gêdênj kêtû ênê koleŋ tonanŋa. ²² Kec, aôm gôlicgac gebe enj kêkêj gêwiŋ ma gêjam ñakoleŋ ulu kêtômgeŋ, tec sêjam tauŋ sa, tec nê koleŋ gêjac dabiŋ nê kêkêj gêwiŋ su. ²³ Ma biŋ, taŋ teto gêc nan, kêtû anô gebe “Abraham kêkêj gêwiŋ Anôtô, tec Anôtô gêlic enj ñac gêdênj” ma sêsam enj gebe Anôtônê ñac. ²⁴ Kec, amac alicgac gebe ñamalac êtu ñac gêdênj êtu nê koleŋŋa, êtu enj kêkêj gêwiŋŋa tagen nec atom. ²⁵ Mockainjo Rahab kêtôm tonan. Enj kêkôc kelenwaga sa ma kêkêj êsêac sêsa intêna ten sêja. Tec Anôtô gêlic enj awê gêdênj kêtû ênê koleŋŋa. ²⁶ Aêac ôlij embe ñalau masi, oc êtu mêtê. Ma aêacnêj takêj gêwiŋ embe ñakoleŋ masi, oc êtu mêtê amboac tonanŋen.

3

Biŋ kêpi imbelen

¹ O ñoc lasitêwaac, amacnêm taêsam têtû kêdônŋwaga atom-man. Alic acgom, aêac kêdônŋwaga oc atap mêtôc ñajana sa êlêlêc lau ñagêdô nêj mêtôc su. ² Aêac samob dagôm keso elêmê. Ten embe êsôm biŋ ten eso atom, nan enj ñac kwalam lanŋwa tenŋoc ma êtôm gebe ênam gôlij nê ôli samucgeŋ ñapep amboac tonan. ³ Aêac embe takêj gôlij êsêp hos awenŋsun gebe taŋen wamu aêac, go tanam gôlij bôc tau ôlij samucgeŋ êwiŋ. ⁴ Alic wan acgom. Gêj tau kapôênanô ma mutêna gêŋgôn lac ñajana sec, mago ñagôlij saun ec ten gêjam gôlij wan tau kêtôm ñac gôlijŋa taê gêjam. ⁵ Aêac imbelen amboac tonan. Ôlij ñagêŋlêlôm saun ten, mago kêlanem tau gêj kapôênŋa.

Alic acgom, ja ñamôsi saun ten kêtôm gebe êkêj ja êniŋ oba kapôênj ten. ⁶ Imbelen kêtôm ja amboac tonan, geŋ geo gêjam

imbelenj auc samucgen. Imbelenj tau ôlinj ñagêñielôm tenj, tanj gêgôm ôlinj samucgenj ñatêmui kêsa nanj. Lamboam ñakêlêndinj tau ñaja kêpoa anja imbelenj, tec imbelenj ñaja genj gêñ samob, tanj Anôtô kékêñ nanj, ma gesenj ñalêñ su gêwinj. ⁷ Ñamalac têtôm gebe senjenj gêñ matenj jalinja tokainj-tokainj nanj sêgôm su. Bôc salenja to moc ma gêñ kêgalabnja to i têtû malô e têtû gêñ masinj. ⁸ Mago ñamalac tenj kêtôm gebe êngôm imbêla êtu gêñ masinj atomanô. Genj sec tau oleb-olebboa to ñamalic tamac êndunja gêjam auc. ⁹ Aêac talambinj Apômtau to Tamenj ña imbelenj ma tapuc boa ñamalac, tanj Anôtô kékêñ kêtôm enj tau katu nanj, ña imbelenj tagenj tonanj amboac tonanjenj. ¹⁰ Binj lambinjña to binj tapuc boanja kêsa awenjsunj tagenj. O lasitêwaac, binj amboac tonanj êsa atomanô. ¹¹ Bu ñaluc to ñamakic kêpulu kêpi bumata tagenj me. ¹² O ñoc lasitêwaac, jambô oc ênam ainj me, ma wain oc ênam jambô me. Ma gwêc oc ênam tau ôkwi êtu bu atom amboac tonanj.

Kauc undambêña

¹³ Asa ñac tokauc ma ñac mêtêña gêmôa gêwinj amac. Enj êwaka tau sa ña nê lêñ ñajam to nê kolenj, tanj gêjam tokauc mêtêña ma tonê ñalêlôm malôgenj nanj. ¹⁴ Mago amac embe anam lêmunj lau ñawaô to asac lau ênêc lêlômgenj, nanj atoc taôm sa ma ansau binjdanjanj e ansenj binjñanô tau su atom. ¹⁵ Kauc tonanj kêsêp anja undambê gêmênj atom, kêsa anja nom to genj nomña ma ñalau sec nêñ. ¹⁶ Lau tanj sêjam lêmunj tauñ to sêsac tauñ nanj, oc semoa naeo ma sêngôm sec tokainj-tokainj. ¹⁷ Mago kauc mêtêña, tanj lau sêkôc anja ôña nanj, êngôm nêñ ñalêlôm ñawa êsa êtu ñamata. Go sê wama tauñ ñagaôgenj, têtû lau malô, tanjenj wamu, taênj walô lau ênam êsêac auc ma sênam ñanô ñajam. Êsêac têntac lulu atom ma sêka nêñ binj auc atom. ¹⁸ Ñawê tanj lau-sê-wamawaga sêsê tobinjmalôgenj nanj, ênam ñanô binjgedenj.

4

Tajop tauñ êndênj lêñ nomña

¹ Amac akênj kisa gêdênj taôm to ajac taôm nanj ñam kêsêp asagenj. Kêsêp gêñ têtmtac ñakalacña, tanj gêjac sinj anja ôlim ñagêñlêlôm nanjoc. ² Amac matem katu gêñ, mago atôm gebe atap sa atom, tec ajac ñamalac êndu. Amac agôm mocsac gêñ, mago atôm gebe atap sa atom, tec ajac taôm to akênj kisa gêdênj taôm. Amac akôc gêñ atom, gebe atenj mec atom. ³ Amac atenj mec, mago akôc ñanô atom nec ñam kêsêp amac atenj mec kesonja gebe atenj gêñ, tanj abe êjainj êpi gêñ têtmtac ñakalacñagenj. ⁴ Mockainj ñatêna amac. Lau tanj sê sêlêb gêdênj nom nanj, têtû Anôtônê ñacjo. Amac ajala binj tonanj me masi. Tenj embe ê

sêlêb êndêñ nom, oc êtu Anôtônê ñacjo. ⁵ Me biñ, tañ teto gêc gebe “Ñalau tañ gêngôñ aêacnêñ ñalêlôm nañ, gêjam lêmuñ to gêgôm mocsac ñanô,” amac abe teto biñ tonañ ñaômagerñ me. ⁶ Ma moasiñ, tañ Anôtô kêkêñ nañ, kapôêñ kêlêlêc. Amboac tonañ tec teto gêc gebe

“Anôtô kêkôninñ lau, tañ tetoc tauñ sa nañ, ma kêkêñ moasiñ gêdêñ lau, tañ sêbu tauñ nañ.”

⁷ Amboac tonañ asô Anôtô ñalabu. Apuc taôm tôñ êndêñ Sadanñ, go êwi amac siñ ma êc su. ⁸ Atu gasuc Anôtô, go êtu gasuc amac. Amac lau sec, akwasinñ lememe êtu selec. Ma amac lau-têmtac-luluwaga, amansañ nême ñalêlôm ñawa êsa. ⁹ A jala taôm gebe anğôñ jageo ma nême ñalêlôm ñawapac to atañ. Amacnême ômac ênam tau ôkwi êtu tanjiboa ma têmtac ñajam êtu têmtac ñawapac. ¹⁰ Ambu taôm êndêñ Apômtau, go etoc amac sa.

Amêtôc nême lasitêwai atom

¹¹ O lasitêwaac, anğa biñ êpi taôm atom. Ñac tañ ênga biñ êpi lasi me êmêtôc lasi nañ, êtôm gêga biñ kêpi biñsu to kêmêtôc biñsu. Aôm embe ômêtôc biñsu, go ôtu ñac-kêmasañbiñsuwaga atom, ôtu biñsu ñamêtôcwaga. ¹² Ñac tagerñ kêtû ñac-kêkêñ-biñsuwaga to mêtôcwaga. Eñ kêtôm gebe ênam kêsi me ensem su. Mago aôm asa, tec kômêtôc ñac wacbañ aômña.

Atôc taôm sa atom

¹³ Ao, amac lau, tañ asôm gebe “Galoc me elenñ aêac oc tana malac tônê me ônê nadañğôñ jala samuc teñ ma tatulu gêñ e ñamone êlêsuc aêacgerñ.” ¹⁴ Amac ajam kauc gêñ, tañ oc êngôm amac êndêñ elenñ nañ. Amac oc amoa matem jali me masi. Amac atôm bu ñawajaô, tañ talic dambêgerñ ma gê su. ¹⁵ Asôm biñ amboac tonec êjô biñ tônê su gebe “Apômtau embe êlôc, go aêac tamoa materñ jali ma tanam kôm tonec me tônê.” ¹⁶ Mago galoc alanem taôm to atoc taôm sa. Lanem tokainñ-tokainñ amboac tonañ samob sec. ¹⁷ Ñac tañ kêjala êngôm gêñ ñajamña, mago êngôm atom, oc êngôm sec.

5

Lau tolêlôm taêñ ênam tauñ

¹ Ajôc, amac lau tolêlôm, atañ to apuc tanjiboa sa êtu gêñwapac, tañ wackêdabinñ amac nañña. ² Amacnême awa kêtû manê to bulesenñ gerñ nême ñakwê e lasê-lasêgerñ. ³ Da gênôm amacnême gold to silber. Ma ñada tau tonañ oc êkic amacnême biñ e êniñ amac ôlim su êtôm ja gerñ gêñ. Amac ajac awa to awa sa gêdêñ bêc ñamuña tonec. ⁴ Alic acgom, amac agamiñ lau, tañ sêjam amacnême kôm nañ, nêñ ñaôli, tec ñaôli tau gêmôêc to lausejon-kôm-ñano-sawaga nêñ taji jakêsô sinwaga undambêña nêñ Apômtau tanjasuñ. ⁵ Amac amoasiñ taôm toôlim kêpigenñ

amoa nom. Amac anjen nê m̄ ḡalêlôm e ḡadambê kêsa ma kêtôm gebe sêḡgunj amac êndên ḡanoc. ⁶ Amac amêtôc ḡac ḡêdênj to ajac enj êndu ma enj ḡêjam tau ḡagêjô ḡêdênj amac atom.

Tapuc tauj tøj to taterj mec

⁷ O lasitêwaac, amboac tonanj apuc taôm tøjmanj ma êøj Apômtau e mênjêô lasê. Alic kôm ḡatau acgom, enj kêsaê gebe kôm ênam ḡanô ḡajam ma kêpuc tau tøj to ḡêøj kom gebe ênac êndênj ḡanoc. ⁸ Amac apuc taôm tøj amboac tonanjen ma aøj anac sejenj nê m̄ ḡalêlôm gebe noc Apômtau mênjêô lasêḡa kêdabinj. ⁹ O lasitêwaac, anac kapoac taôm e atap mêtôc sa atom. Alicḡac me, mêtôcwaga tec mênjkêkô katamdêmôê. ¹⁰ O lasitêwaac, aôc ḡandanj to apuc taôm tøjnenj apuc propete, tanj sêsôm binj sêjam Apômtau lanjô nanj wanjen. ¹¹ Alic acgom, aêac awenj ḡêôc êsêac, nanj sêôc ḡênwapac totêntac kêpa sugenjanj. Amac anjô Job ḡêôc ḡandanj totêtac kêpa sugenj ḡawae, ma ajala Apômtau ḡêjac dabinj enj ḡalênḡac. Binjanô, Apômtau enj taê walô to taê labu ḡatau.

¹² O lasitêwaac, binj tonec ajop êtu ḡamata gebe atôc lememe atom. Atôc lememe êpi undambê to nom me ḡênj ḡagêdô tenj atomanô. Amac embe asôm gebe “Aec,” nanj aêc tonanj kêtôm. Me embe asôm gebe “Masi,” nanj masi tonanj kêtôm amboac tonanjenj. Anḡôm amboac tonanj, ec mêtôc êtap amac sa atom.

¹³ Amacnêm ḡac tenj embe ḡênwapac êtap enj sa, nanj etenj mec. Ma tenj embe têtac ḡajam, nanj ênam wê dêbuḡ. ¹⁴ Amacnêm tenj embe ḡêmac êḡgôm enj, nanj êkênj binj ḡôlôac dabuḡ nênj laumata. Êsêac tetenj mec êpi enj to sêninj oso enj ḡa niptêkwi sênam Apômtau lanjô. ¹⁵ Mec tonanj embe tetenj tosêkênj êwinjenj, ḡo ênam ḡac ḡêmac tau sa. Ma Apômtau oc êsuḡ enj sa êḡḡôḡ êtiam, ma ḡac tau nê sec embe ênêc, oc Apômtau êsuc sec tau ôkwi. ¹⁶ Amboac tonanj aoc nê m̄ sec lasê êndênj taôm ma atenj mec êjô tau êtu taômḡa gebe ôlim ḡajam êsa. ḡac ḡêdênj nê mec ḡêjam ḡanô tonjaclai. ¹⁷ Elia enj ḡamalac kêtôm aêac. Enj ketenj mec gebe kom ênac atom, tec kom ḡêjac atom kêtôm jala têlêac ma ajøj 6. ¹⁸ Go ketenj mec kêtiam ma undambê kêkênj kom e nom ḡêjam ḡanô ḡajam.

¹⁹ O lasitêwaac, amacnêm tenj embe eo anḡa lênj binjanônja ma tenj embe ênam enj ôkwi êmu êmênj, ²⁰ ḡo ajala gebe ḡac, tanj ḡêjam ḡac sec ôkwi anḡa ênê lênj keso nanj, oc ênam ênê katu kêsi anḡa ḡêmacanô tau ma êḡḡênduc sec taêsam auc.

PETERENÊ papia ñamataña

Peterenê papia ñamataña nec gêjac lau buña ñawae, tañ en kêsam êsac gebe Lau jaba, tañ “Anôtô kêjaliñ êsêac sa” nañ. Lau tau sêngôn kêsî-kêsigen anja Asia Sauñ ñagamên gêmu kêsêpña (ñanodona). Ac sêngôo salin-salin sêsêp lau samuc ñalêlôm. Keto papia tonec gebe ênac sêsamwaga têtac tôn gebe lau sêjanda to sêlêsû êsêac kêtû nêñ sêkên gêwiñ Anôtôña. Kêtu tonanña ñac-ketowaga gêôn Jesu Kilisi nê Ñawae Ñajam sa gêdên êsêac gebe taên ênam to sêkên mateñ en, tañ gêmâc êndu to gêdi sa ma gêjac mata gebe êmu êmên êtiam nañ. Êsêac tec sêsô nêñ ñandan ñalabu ma sêoc sêpuc tañ tôngeñ gebe sêkên gêwiñ Anôtô tonanôgeñ ñasaê teñ tonan. Ac taên ênam êtu tôn gebe êndên bêc Jesu Kilisi eoc tau lasêña, oc têtap nêñ ñagêjô ñawasi sa.

Ketowaga êjam dan lau tau gebe sêoc gêñwapac totêtac êpa sugen ma kêkêli êsêac sêsa nêñ lêñ têtôm lau, tañ têtû Kilisinê gêngac nañ.

Ñadênañ

1. Gêjac m papia tau 1:1-2
2. Taêm ênam Anôtô gêjam kêsî ñamoasin 1:3-12
3. Gêlên bin gebe tamoa todabungeñ 1:13–2:10
4. Daôc ñandan tapuc Kilisi wagamañ 2:11–4:19
5. Tanam nêñ sakin todambu taungeñ 5:1-11
6. Gêjac mata nê papia 5:12-14

Petere awa gêjac lau

¹ Jesu Kilisi nê aposolo aê, Petere, ñoc bin êndên lau jaba, tañ Anôtô kêjaliñ êsêac sa sêngôn kêsî-kêsigen anja Pontu to Galatia ma Kapadokia to Asia ma Bitunia nañ. ² Tamenî Anôtô taê gêjam kwanangeñ, tec kêjaliñ amac sa ma kêkên Ñalau Dabun gêwê amac asa lau Dabun nêñ lêñ ma tañem wamu Jesu Kilisi to alin ênê dec e atu selec. Moasin to binmalô êndên amac êwac e ênam amac auc.

Bin takên mateñña

³ Talambin aêacnên Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, tañ taê walô aêac gêjam sêga. En gêñu Jesu Kilisi anja ñacmatênên sa, tec kêkôc aêac tatu wakuc ma takên mateñ en enden tôngeñ. ⁴ En gêgôm gêñ tonan gebe tawê kain gêñlênsêm teñgeñña to ñawasi, nañ ê su atom. Anôtô kêmasan gêñlênsêm tau tonan gêc undambê kwanangeñ kêtû amacña. ⁵ Anôtônê ñaclai gejob amac gebe akên êwiñ e atap moasin ênam amac kêsîña sa, tañ en kêmasan kwanangeñ gebe êtu awê êndên têm ñamuña nañ.

⁶ Êndênj tônê oc atu samuc. Galoc tecenec oc moae gêj amboac tonec ênac amac njawae gebe lêtôm tokaijtokaij êkêj wapac amac têlajenj acgom ⁷ e Anôtô ênsaê amacnêm akêj gêwiñ tau gebe njanô. Njmalac sêsaê gold, taj kêtôm gebe oc ênaja nan, nj ja. Ma amacnêm akêj gêwiñ, taj kêlêlêc gold tonaj su nan, oc êtap saê sa amboac tonaj, gebe êwaka tau sa gebe gêj njanô tej. Ma êndênj taj Jesu Kilisi eoc tau lasê nan, amac atap lambiñ to njawasi to waem sa. ⁸ Njac tau tonaj amac alic enj atom, mago têtmac gêwiñ enj. Amac matemanô kêpi enj galoc atom, mago akêj gêwiñgenj e atu samuc enj totêtmac njajam ma totêtmac wapigenj nan. Njmalac sêwa biñ tonaj nj jakêtôm atom. ⁹ Amac atu samuc gebe atap nêm akêj gêwiñ njanjanô sa. Njanô tau moasiñ ênam katôm kêsiñja.

¹⁰ Moasiñ tau tonaj propete sêsôm to sêkip njam sa ma seoc moasiñ ênam amac kêsiñja, taj amac atap sa nan lasê. ¹¹ Kilisinê Njalau, taj gêmoa êsêacnêj njalêlôm nan, geoc lasê gebe Kilisi êoc njandanj e su acgom, go êmoa tonjawasigenj. Êsêac sebe sêkip biñ tonaj njanoc sa gebe êmêj êndênj ondoc ma êmêj amboac ondoc. ¹² Anôtô geoc lasê gêdênj propete tonaj gebe biñ tonaj ênam êsêac tauñ sa atom, ênam amac sa. Lau taj sêsôm njawae njajam gêdênj amac sêsôm bi nj, taj propete sêwa sa nan, lasê gêdênj amac. Ma Njalau Dabuñ, taj Anôtô kêsakiñ anja undambê gêmêj nan, kêpuc êsêac tôj. Njawae tonaj anjela tauñ têtju kêka-kêka njanô gebe sêjala sêwiñ.

Anôtô kêkalem aêac gebe tasa lêj dabuñ

¹³ Amboac tonaj amansañ nêm kauc njajanja êsa ma nêm njalêlôm tekjem sakigenj, ec akêj matem moasiñ, taj Jesu Kilisi eoc tau lasê ma êkêj êndênj amac nan. ¹⁴ Atôm Anôtônê njapalê tajem wamuña, ma têtmac njakalac, taj kêkac amac gêdênj taj nêm kauc kêsa atomgenj nan, ênam gôliñ amac êtiam atom. ¹⁵ Atôm njac dabuñ tau, taj kêkalem amac nan, ma asêlêj to asa nêm lêj samob atôm lau dabuñgenj, ¹⁶ gebe teto biñ gec gebe “Amac atu lêu dabuñ, gebe aê tauc dabuñ.”

¹⁷ Amac embe awem ênac Anôtô, taj êmêtôc njamalac êndênj-êndênjenj atôm nêj kolengenj ma êpuc openj njac tej atom nan, ma embe asam enj gebe Tamemi, go asa nêm lêj toatêc enjenj êtôm têm amoa gamêj jaba tonecña. ¹⁸ Amac alicgac gebe awa, taj ê su amboac gold to silber nan, kêsi amac su anja lêj sec, taj gelom amac anja abeminêj nan, ma mênjamo a nêm lêtêgenj nec atom. ¹⁹ Kilisinê dec kêtju awa njanô tau, tec kêsi amac su. Enj kêtôm domba njabiñmê to njajamanô tej, ²⁰ Anôtô kêjaliñ enj sa gêdênj taj kêkêj undambê to nom atomgenj nan, tec kêkêj enj mênjkêtu awê gêdênj têm njamuña tonec kêtju amacña. ²¹ Enj kêkêj amac akêj gêwiñ Anôtô, taj gêñu enj

sa anġa nċacmatêñeñ ma kêkêñ nċawasi ġêdêñ eñ nañ. Amboac tonañ amac akêñ ġêwiñ to akêñ matem apen Anôtôġen.

²² Amac tañem wamu biññanô, tec ġêġôm amac katôm nċawa kêsa ma ġêġôm amac têtmac ġêwiñ lasitêwai nċanôġen. Amboac tonañ akêñ têtmac ġêwiñ elom tau tonêm nċalêlôm samucġen.

²³ Amac atu wakuc nċam kêsêp nċawê, tañ ênaña nañ atom, kêsêp nċawê, tañ ênêc nċapan. Nċawê tau Anôtônê biñ mata jali, tañ ênêc teñġen nañ, ²⁴ gebe

“Nċamalac samob têtôm ġêġwan,
ma nêñ nċawasi samob kêtôm ġêġwan nċaola.

ġêġwan kêmêliñ,
ma nċaola kêsêlô.

²⁵ Mago Apômtaunê biñ oc ênêc teñġen.”

Ma biñ tau tonañ nċawae nċajam, nañ sêsôm ġêdêñ amac.

2

Poc mata jali to lau dabuñ

¹ Amboac tonañ akwalec nêm biñ sec totau-totau to biñdansañ samob ma ajam biñ auc to têtmac sec ma biñ ġêġa samob su. ² Atôm nċapalê dedec, tañ têttañ su nañ, ma atañ su nċanô mêtê nċawa tau, gebe atôp atu kapôêñ e atap moasiñ ênam amac kêsiña sa. ³ Amac asaê sugac gebe Apômtau eñ nċajam.

⁴ Amac andêñ poc mata jali, Apômtau tau, ana. Nċamalac têtin eñ siñ su, mago Anôtô kêjaliñ eñ sa ma ġêlic eñ amboac poc awamata nċanô teñ. ⁵ Ma Anôtô êkwê amac sa amboac poc mateñ jali atu Nċalau Dabuñ nê andu to atu dabuñwaga dabuñ, gebe akêñ da nċalêlômña, tañ ênac Anôtô mataanô nċajam êtu Jesu Kilisiña, ⁶ êtôm teto ġêc gebe

“Alic acgom, aê kajaliñ poc awamata nċanô teñ sa kêtü poc kêclêsuña

ma kasuñ kêkô Sion.

Nċac tañ kêkêñ ġawiñ eñ nañ, oc ênaña atom.”

⁷ Poc tau tonañ kêtü amac akêñ-ġêwiñ-waga nêm awamata nċanô. Mago êndêñ êsêac, tañ sêkêñ ġêwiñ atom nañ,

“poc tañ lau-sêkwêwaga sêbaliñ siñ nañ,
kêtü poc kêcñsuña,”

⁸ ma

“kêtü poc sêndiñ enċkaiñ êpiña

to poctêna êñġôm lau têtmac êmbôli aucña.”

Êsêac tañ sêkêñ ġêwiñ Anôtônê biñ atom nañ, dêdiñ enċkaiñ kêpi poc kêtôm Anôtô kêmasañ nċabiñ kwananġen.

⁹ Mago amac atu ġôlôac, tañ Anôtô kêjaliñ sa nañ. Amac atu kiñnê dabuñwaga to lau dabuñ m teñ. Amac atu Anôtônê lau solop, tec asôm Nċac, tañ kêkalem amac anġa nċakesec adêñ ênê nċawê kaiñ teñ aja nañ, nê ġêñtalô nċawae lasê. ¹⁰ ġêmunġen atu

Anôtônê lau atom, mago galoc atu ênê lau. Gêmunğenğ amac atap Anôtônê taê walô sa atom, mago galoc enğ taê walô amac.

Tasa lêğ êtôm Anôtônê sakiğwaga

¹¹ O lauace, aê jalêğ biğ amac, tağ amoa amboac lau waba to lau jaba nağ, êğgamiğ taôm êndêğ têmtac ñakalac, tağ gêjac siğ gebe enserğ katôm su nağ. ¹² Asa nêğ lêğ amoa lau samuc ñalêlôm tolağômnêğ sawagerğ. Go êsêac, tağ sêğğoliğ biğ êpi amac gebe agôm secğa nağ, sêsala amacnêğ koleğ ñajam ma sêlambiğ Anôtô êndêğ bôc enğ êô lasêğa.

¹³ Asô ñamalacnêğ ñagôliğ samob ñalabu êtu Apômtağa. Asô kiğ, tağ kêtü ñatau ñamatağa nağ ñalabu, ¹⁴ to asô gôliğwaga, tağ enğ kêsakiğ êsêac gebe sêkêğ ñagêjô êndêğ lau, tağ sêğôm sec to sêlambiğ lau, tağ sêjam kôm ñajam nağ, ñalabu amboac tonanğenğ. ¹⁵ Gebe Anôtô taê gêjam biğ amboac tonec gebe amac anam kôm ñajam gebe êmbaob lau meloc, tağ sêjam kauc biğ nağ, aweğ auc. ¹⁶ Asa lêğ tau amboac lau, tağ Kilisi kêgaboac Êsêac su nağ. Mago kêgaboac amac su ñamoasiğ êtu sec ñasabağ atom. Atu Anôtônê sakiğwaga. ¹⁷ Atôc lau samob sa ma têmtac ôwiğ gôlôac, tağ têtü nêğ lasitêwai nağ. Atêc Anôtô ma atoc kiğ sa.

Kilisi gêôc ñandağ êtu ñadôğdôğ ênderğ aêac

¹⁸ Amac sakiğwaga asô nêğ ñataui ñalabu to atoc êsêac sa. Asô ñataui ñajam to wapôm tağğenğ ñalabu atom, asô ñataui keso ñalabu êwiğ. ¹⁹ Ñac teğ embe nê ñalêlôm êsap Anôtô tôğ ma êôc wapac êtu biğ tagenğ tonanğa, nağ Anôtô oc ênam mec enğ. ²⁰ Embe têtap amac to aôc wapac êtu agôm secğa, nağ oc êkêğ amac waem amboac ondóc. Mago embe sêkêğ ñandağ êndêğ amac to aôc wapac êtu agôm ñajamğa, nağgo Anôtô ênam mec amac. ²¹ Kêtü biğ tonanğa tec Anôtô kêkalem amac, gebe Kilisi gêôc ñandağ kêtü amacğa. Enğ kêtü ñadôğdôğ gêdêğ amac gebe apuc enğ wağa. ²² Enğ gêğôm sec teğ atom ma têtap biğdansağ teğ sa kêsas enğ awasuğ atom. ²³ Êsêac sêbu enğ, ma enğ gêbu êsêac ñagêjô atom. Sêkêğ enğ gêôc ñandağ, mago enğ kêkôtêğ lêma gêdêğ êsêac atom. Enğ gêliğ nê biğ samob su gêdêğ ñac, tağ êmêtôc biğ ñağêğğa nağğenğ gêja. ²⁴ Aêacnêğ sec kêpi enğ tau ôli ma enğ kêkôc sec tau sa kêpi ka gêja, gebe tatu mêtê êndêğ sec, ma matenğ jali êsa êndêğ biğgêdêğ. Ênê sêğ ñamala gêğôm amac ñajam kêsas. ²⁵ Gêmunğenğ amac amoa amboac domba sêbôm, mago galoc Anôtô gêjam amac ôkwi adêğ ñacgeğob, tağ geğob amac katôm nağ aja.

3

Lauo to ñac nêğ biğ

¹ Amac lauo asô nê m ηaci ηalabu amboac tonanğen. Nacwaga ηagêdô embe sêkê η ewi η Anôtônê bi η atom, go lauo sêsôm bi η te η atom, nê η lê η ge η ê ηgom ηacwaga sênam tau η ôkwi, ² ge be ηacwaga sêlic amac asa nê m lê η gêdê η to atêc Anôtôge η, ec sêndanğuc. ³ Anam gêlôn η taôm ηa gê η dêmôê ηa amboac mômêmlau η ηapoactalô tokainğtokainğ ma anônğ gold ηawasi to asô ηakwê ηajam-ηajam nec atom. ⁴ Anam gêlôn η taôm ηa gê η ηalêlôm ηa, ta η ê su atom na η. Gê η tau tonec ge be amoa tonê m ηalêlôm malô to ηa ηê η ge be gê η tonanğ ηai Anôtô gêlic amboac awamata ηanô. ⁵ Andanğen lauo dabu η, ta η sêkê η mate η Anôtô na η, sêjam gêlôn tau η ηa awamata tonanğ, ma sêsô nê η ηaci ηalabu ηapep. ⁶ Sara kêtôm tonanğ. E η ta ηa wamu Abraham ma kêsam e η ge be Nôc apômtau. Amac embe anğôm gê η ηajam to atêc gê η te η atom, go atu Sara latuio.

⁷ Amac ηacwaga amboac tonanğ. Awi η nê m lauo tokaucge η, ge be êsêac ôli ηwalô kêtôm amac atom. Atoc êsêac sagne η ge be êsêac sêwê kai η moasi η danğônğ mate η jali ηa amboac tonanğ. Anğôm ge η tau ge be gê η te η êkô amacnê m mec auc atom.

Daôc ηandanğ êtu bi ηgêde η ηa

⁸ Aê jakato η ηoc bi η sa amboac tonec ge be Amac samob nê m bi η elom tau ηajam. Aôc gê ηwapac awi η taôm, têmtac êwi η lasitêwai to atoc taôm sa atom, êkônι η taômge η. ⁹ Akê η sec êjô sec atom ma bi η alôb-alôb êjô bi η alôb-alôb atom, akê η mecge η êjô. Taê m ênam ge be Anôtô kêkalem amac ge be awê kai η mec êtu nê m gê ηlênsê m.

Ge be teto gêc ge be

¹⁰ “Nac ta η têtac gêwi η ge be êmoa mata jali ma ge be êmoa ηajamge η na η, ejop imbêla êndê η bi η sec to gêdôdolic êndê η bi ηdansanğ.

¹¹ E η ênac jaê sec to ê ηgôm gê η ηajam. E η ensom bi ηmalô ma êndanğuc e naê tônğ,

¹² ge be Apômtau mata kêsap lau gêdê η ma kêkê η ta ηa nê η mec.

Mago Apômtau lanğ gelo lau, ta η sêgôm sec na η.”

¹³ Embe anğôm ηajam atu dôbge η, ma asa oc ê ηgôm amac atu sec. ¹⁴ Embe aôc gê ηwapac êtu adaguc bi η gêdê η ηa, go aê aoc êôc amac. Namalacnê η bi η êtakê to êlênsônğ amac atom. ¹⁵ Atôc Kilisi sa anğa nê m ηalêlôm ma akê η e η êtu nê m Apômtau. Amansanğ taôm ηapanğ e lau te η embe tete η amac ge be awa bi η, ta η akê η mate m gêc nê m ηalêlôm na η sa, na ηgo gaôge η asôm lasê êndê η êsêac. ¹⁶ Anğôm totêmtac malô ma ajop taômge η, ge be nê m ηalêlôm ηajam, ec ê ηgôm êsêac, ta η sêgôli η bi η kêpi amac to sêbu amac, ta η asa Kilisinê lê η ηajam na η maje η.

17 Anôtô embe taê ênam gebe aôc nandanj êtu agôm njamnjan, oc njam êlêlêc aôc nandanj êtu agôm secnja su. ¹⁸ Kilisi amboac tonanj. Enj gêmac êndu kêtû dim tagenj kêtû aêacnênj secnja. Nac gêdênj gêjô aêac lau gêdênmê su, gebe êwê aêac dandênj Anôtô tana. Êsêac sêjac enj ôligenj êndu, mago Njalau kékênj enj mata jali kêsâ. ¹⁹ Ma to Njalaugenj gêja gêjam mêtê njalau, tanj sêngônj kapoacwalô nanj. ²⁰ Gêdênj andanjenj êsêac sêkênj gêwinj Anôtônê binj atom. Anôtô kêsâê êsêac to gê êsêacnênj binj tônj gêdênj tanj Noa gêsô wanj gêmoa nanj. Wanj tonanj gêjam lau 8genj sa selom bu kêsunj njatêna. ²¹ Bu tonanj kêtû busanju, tanj galoc gêjam amac kêsî nanj njadôndônj. Busanju tau êkwasinj njatêmui ôlinja su atom, mago êtu môêc endenj Anôtô gebe êmansanj njalêlôm njawa êsa êtu Jesu Kilisi gêdi sanja. ²² Enj kêpi undambê gêja jagêngônj Anôtônê anônja, ma anjela to njac lai ma nactêkwa sêsô enj njalabu.

4

Tanam taunj ôkwi ma tasa lênj wakuc

¹ Kilisi gêôc nandanj kêpi tau ôli. Amboac tonanj amansanj taôm e nênj njalêlôm êtôm ênê acgom, gebe njac, tanj gêôc nandanj kêpi tau ôli nanj, sec kêlêwanj enj. ² Tec njamalacnênj têtac njakalac ênam gôlinj amac êndênj têm amoa nomnja êtiam atom, Anôtônê binjenj ênam gôlinj amac. ³ Gêdênj têm, tanj gêjanja su nanj, amac agôm lau samuc nênj binj kêtû tônj, tec kêtôm gac. Amac asa nênj lênj mockainjo to mockainja ma amoa totêmtac njakalac. Gênj kêjaninj amac ma aenj lasam to anôm anaboa anjônj awinj taôm to ajam sakinj gêdênj gwam asenj Anôtônê binjsu su. ⁴ Ma galoc asêlênj awinj lau samuc ma asa nênj lênj wauc-waucgenja kêtiam atom, tec sêlic sec ma sêsôm binj alôb-alôb kêpi amac. ⁵ Mago êsêac oc sêwa nênj binj sa êndênj njac, tanj kêmasanj tau su gebe êmêtôc materj jali to njacmatê nênj binj nanj. ⁶ Kêtû binj amboac tonanjan enj kêsôm njawae njam lasê gêdênj njacmatê gebe êsêac têtap mêtôc sa kêtôm njamalac têtap sa, mago njalau sêmoa materj jali kêtôm Anôtô gêmoa mata jali.

⁷ Gênj samob njatêku êsunja njanoc kêdabinjac. Amboac tonanj taêm ênam taôm ma atenj nênj mec totek wem sakinjenj. ⁸ Tonec tec tasôm êtu njamata gebe akênj têtac gêwinj elom tau njanôgenj gebe têtac gêwinj êngênduc sec samob auc. ⁹ Anjôm ja lau atu môsi atom. ¹⁰ Anam sakinj taôm êndênj-êndêngenj êtôm moasinj, tanj akôc nanj, ma atu Anôtônê moasinj tokainj-tokainj njagejobwaga njam. ¹¹ Nac tenj embe ênam mêtê, nanj êsôm êtôm Anôtônê binjenj. Tenj embe ênam sakinj, nanj ênam êtôm njac lai, tanj Anôtô kékênj gêdênj enj nanj. Anjôm gênj samob tonanj gebe Anôtônê njawasi êsa êtu Jesu Kilisinja. Njawasi to njajanja êndênj enj tenjenj ma tenjenj. Binjanô.

Daôc nandanj tatôm Kilisine lau

¹² O lauace, alic nandanj, tañ kêtêtôm amac gêmoa nanj, amboac gêñ kainj teñ, tañ kêtap amac sa nanj atom. ¹³ Têmtac njam êsa gebe awê kainj Kilisinê nandanj awiñ. Ma êndênj noc enj eoc nê nawasi lasêña nanj, amac oc atu samuc totêmtac njamgeñ.

¹⁴ Embe sêmbu amac êtu Kilisinê nânêña, oc aoc êôc amac, gebe Anôtônê Nalau nawasi wacêpi amac. ¹⁵ Amacnêm teñ êôc nandanj amboac njac, tañ gêjac njamalac êndu me gêjam geñgeñ gêñ me gêgôm sec me kêgabec launêñ kôm paliñ-paliñgeñ nanj atom. ¹⁶ Mago amac embe aôc nandanj atôm Kilisinê lau, nanj majem atom. Alambiñ Anôtô gebe kêkêñ amac awê kainj njanê tonan.

¹⁷ Noc kêdabiñ gebe Anôtô êmêtôc biñ ênac m anja enj tau nê gôlôac. Embe êngôm êndênj aêac amboac tonan, ma êsêac, tañ tañenpêc gêdênj Anôtônê nawaen njam nanj, oc êngôm êsêac amboac ondocgeñ.

¹⁸ “Anôtô embe ênam lau gêdênj kêsi, oc njalênj njawapac, ma lau geo to lau sec oc amboac ondoc.”

¹⁹ Amboac tañ êsêac, tañ sêôc nandanj kêtôm Anôtô taê gêjam nanj, sêsa nêñ lêñ njam to sêsakiñ katuñ êndênj njac njanêñ, tañ kêkêñ gêñ samob nanj.

5

Tajop Anôtônê domba

¹ Aê jalênj biñ laumata, tañ sêmoa amac njalêlôm nanj. Aê laumata teñ katôm amac ma galic Kilisi gêôc nandanj ma oc jawê kainj nawasi, tañ mênêtu awê êtu njamu nanj. ² Ajop Anôtônê domba natonj, tañ kêkêñ gêdênj amac nanj, ma ajop êtu sêkac amacña atom. Taôm anjom anac nawaen êtôm Anôtônê biñ. Anjom êtu awa geonja atom, anjom êtu nêm sakiñ topalêgeñja.

³ Ajop êsêac, tañ sêsêp amac lememe nanj amboac gôliñwaga, tañ sêkônij nêñ gôlôac nanj atom. Atu njadôñdôñ njam êndênj nêm domba natonj. ⁴ Ma gejobsêga tau embe êô lasê, go amac akôc nawasi njasunsuñ, tañ ênaña atom nanj.

⁵ Amac lau wakuc amboac tonan. Asô lau njanô njabu. Amac samob akônij taôm to anam sakiñ taôm êndênj-êndêngeñ, êtôm teto gêc gebe

“Anôtô êkô lau, tañ tetoc taun sa nanj auc, ma êkêñ moasiñ êndênj êsêac, tañ sêkônij taun nanj.”

⁶ Amboac tonan akônij taôm asô Anôtônê lêma njanja njabugeñ, ec etoc amac sa êndênj njanoc. ⁷ Gêñwapac samob, tañ kêkônij amac nanj, apô êpi enj êna, gebe enj gejob amac. ⁸ Tekwem saki ma anam jaligeñ, gebe amacnêm njacjo Sadan kêsêlêñ kêtanj-kêtanj amboac lewe ma gesom nê gêñ gebe êndanjom. ⁹ Anjamiñ taôm êndênj enj ma akêñ êwiñ njanja. Ma

ajala gebe amacnê m lasitêwai, tañ sêmoa nom ñagamêñ samob nañ, sêôc ñandañ tau tonañ têtôm amac. ¹⁰ Moasiñ samob ñatau Anôtô, tañ gêbiñ amac to Kilisi tôñ nañ, kêkalem amac gebe akôc ênê ñawasi tengeñña. Oc akôc ñandañ têlagen ma enñ tau mênênac dabiñ amac to êpuc amac tôñ, ma êkêñ ñaclai êndên amac to ênsuñ amac sa akô ñajaña. ¹¹ Najaña êndên en endenñ tôngeñ. Biññanô.

Petere gêjac mata nê biñ

¹² Aê kato papia dambê tonañ gêdên amac ma lasic Silwana, tañ galic en amboac ñac ñañên nañ, gêjam aê sa. Aê galên biñ to gawa sa gêdên amac gebe Anôtônê moasiñ ñanô tau tonac. Akô ñajaña akô moasiñ tau ñalêlôm. ¹³ Gôlôac dabuñ anga Babel, tañ Anôtô kêjalini êsêac sa sêwiñ nañ, awerñ gêjac amac, ma latuc Marka amboac tonañgeñ. ¹⁴ Aê moalêc taôm to akôc taôm sa totêmtac êwiñgeñ.

Biñmalô êndên amac samob, tañ Kilisi gêbiñ amac tôñ nañ êwac.

PETERENÊ papia kêtü luagêcna

Peterenê papia kêtü luagêcna nec gêjac lau buña ñamataña ñagêdô tapaôngeñ ñawae. Lau-mêtê-geowaga jasêsêli-sêsêli gôlôac Asia Saunña, tec Petere keto papia tonec gebe êmbôc êsêac auc, ec nêñ mêtê ôliñ ñakalacña êlainñ tau amboac secgeñ. Lau buña sênac jao tauñ êndêñ lêtôm amboac tonañ ñalêñ tonec gebe sênac dabinñ nêñ kauc e sêjala Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi êpi ñanôgeñ, tec Petere gebe êsêac sêkêñ tañeñ êndêñ lau, tañ tauñ matenânô sêlic Jesu ma tauñ tañeñsuñ sêñô eñ kêsôm binñ to kêdôñ êsêac nanñ, sênac ñawaegenñ. Petere gesen lau, tañ sêsôm sebe Kilisi êmu êmêñ êtiam atom nanñ, ñajañageñ. Kilisi gêmu gêmêñ su atom tagenñ nec ñam kêsêp Anôtô gê binñ tôngeñ “gebe lau teñ sênaña atom, gebe samob sêkac tauñ su anğa nêñ sec acgommanñ.”

Ñadênanñ

1. Petere gêjac m papia tau 1:1-2
2. Anôtônê kalem gêdêñ lau buña 1:3-21
3. Mêtê-geowaga têdôñ mêtê dansañ 2:1-22
4. Kilisi êmu êmêñ êtu ñamuña 3:1-18

Petere awa gêjac lau

¹ Jesu Kilisi nê sakinwaga to aposolo aê, Simon Petere, ñoc binñ êndêñ amac, tañ aêacnêñ Anôtô agêc kêsiwaga Jesu Kilisi nêñ binğêdêñ kêkêñ amac akêñ gêwiñ ñanô atôm aêac. ² Ajala Anôtô agêc aêacnêñ Apômtau Jesu êtu tônñ e moasiñ to binmalô ênam sêga anğa amacña.

Anôtô kêkalem aêac to kêjalij aêac sa

³ Anôtônê ñaclai kêkêñ gêñ samob, tañ kêpuc aêac tônñ tamoa matenñ jali to tasa Anôtônê lêñ nanñ, gêdêñ aêacgac. Kêkêñ gêñ tau kêtü tajala ñac, tañ kêkalem aêac tawê kainñ ênê ñawasi to lêñ ñañêñ nanña. ⁴ Eñ gêgôm amboac tonañ, tec gêjac mata gêñ ñanô mataêjam to kapôên-kapôên gêdêñ aêac. Eñ gêjac mata gêñ tonañ gebe amac awê kainñ ñanô anğa Anôtô tau nê ma awê nom tonec ñañaclai sa. Ñaclai enseñ amac suña tonañ ñam kêsêp ñamalacnêñ têtac ñakalacña. ⁵ Amboac tonañ ôlim palêgeñ gebe nêmu akêñ gêwiñ ênam ñanô lêñ ñañêñ. Lêñ ñañêñ êkêñ kauc ajala gêñña. ⁶ Kauc ajala gêñña êkêñ amac atu mêtê taôm ñapep. Atu mêtê taôm ñapep êkêñ amac aôc gêñwapac totêmtac êpa sugenñ. Aôc gêñwapac totêmtac kêpa sugenñ êkêñ amac asa Anôtônê lêñ. ⁷ Asa Anôtônê lêñ êkêñ amac têtac êwiñ lasitêwai. Têtac gêwiñ lasitêwai êkêñ amac têtac êwiñ ñanô tau. ⁸ Gêñ ñanô tau tonañ embe ênêc amacña e ênam amac

auc, go êkêli amac, ec ôlim palê êsa to anam ñanô ajala aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi. ⁹ Ma ñac, nañ êtap gêñ tau tonañ sa atom, enj mataanô kêtú wao, tec gelic gêñ gêja baliñ atom ma kêlin Anôtô kékwasñ ênê sec langwa su gêjaña nañ siñ.

¹⁰ O lasitêwaac, Anôtô kékalem amac to kêjaliñ amac sa, tec ôlim palêgeñ gebe awaka Anôtônê moasiñ tau sa. Embe angôm amboac tonañ, go ambenj anaña atomanô, ¹¹ ma Anôtô êkêñ amac asô aêacnêñ Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisi nê gamêñ tengeña ana.

¹² Amac ajala biñjanô, ma biñjanô tau gêjam amac auc akô ñajaña, mago gabe jaôñ biñ tau sa anga amacnêñ ñalêlôm gebe taêm ênam ñapañ. ¹³ Jaôñ biñ tau sa anga amacnêñ nec gêjac aê ñawae êtôm ñoc têm jamoa bec tonec ñalêlômña. ¹⁴ Aê kajalagac gebe saungeñ, go sêmbuc ñoc bec tonec sa êtôm aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi tau geoc lasê gêdêñ aê. ¹⁵ Amboac tonañ tec jawaka ñalêñ tenj sa e êndêñ têm jawi nom tonec siñ su nañ, biñ tonañ ñai êôñ sa anga nêñ ñalêlôm ñapañ.

Kilisinê ñawasi, tañ propete seoc lasê nañ

¹⁶ Gêdêñ tañ asôm aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê ñaclai to êmu êmêñ ñawae lasê gêdêñ amac nañ, aêac ajac sêboaco, tañ ñamalac sêga tokaucgeñ nañ atom. Aêac taunj matenjanô alic ênê ñawasi towae, tec asôm lasê. ¹⁷ Aêac alic gebe enj Tama Anôtô kékêñ wae to ñawasi gêdêñ enj ma ñawasi ñatau awa amboac tonec gêdêñ enj gebe “Aêñoc Latuc, tañ têtac gêwiñ enj ma galic enj ñajam nañ tonec.” ¹⁸ Awa tecenañ aêac anô kêsap anga undambê gêmêñ gêdêñ tañ amoa lôc dabuñ awiñ enj nañ.

¹⁹ Amboac tonañ aêac akêñ gêwiñ propetenêñ biñ kêlêlêc. Ma amac embe akôc biñ tau sa, oc ñajam amboac tonañ, gebe biñ tau kêtôm dawenj kêpô gamêñ ñakesec e êu bônj acgom, go utitêna mênêpi anga nêñ ñalêlôm. ²⁰ Ajala biñ tonec êtu ñamata acgom, gebe ñac tenj kêtôm gebe êwa propetenêñ biñ, tañ teto gêc nañ, sa ña tau nê kauc atom, ²¹ gebe ñamalac tenj nê ñalêlôm kékac enj tec geoc biñ tenj lasê nec atom. Ñalau Dabuñ gêoc ñamalac, go sêsôm biñ lasê kêtôm Anôtô gêsuj.

2

Propete dansañ

¹ Gêmungeñ propete dansañ dêdi anga lau Israel ñalêlôm. Ma kêdônwaga dansañ oc mênșsêsa anga amac ñalêlôm amboac tonañ. Êsêac oc sêndônj mêtê geo, tañ ensenj ñamalac su nañ, ma sênsa ñatau, tañ gêjam ôli êsêac su nañ auc. Êsêac sêkic taun nêñ biñ ma sênaña sebenj. ² Ma lau taêsam sêsap êsêacnêñ lêñ kêli ôlinj ñakalacña tônj, ma kêtú tonañña lau sêsôm biñ alôb-alôb êpi biñjanô ñalêñ. ³ Êsêac matenj katu gêñ ñawaô, tec têtulu

amacnêm awa ña nêñ biñdansañ. Êsêacnêñ mêtôcwaga mata gêdiñ êsêac ñapep wanêcgeñ ma nêñ ñac ensen êsêac suña gêjac tuluc atom.

⁴ Anôtô taê labu añela, tañ sêgôm sec nañ atom. En kêtin êsêac sêsêp lamboam ñagêsunbôm ñakesec sêja ma gêsó êsêac tôñ sêmoa e êndên béc mêtôcña. ⁵ En taê labu nom lanğwa atom, kêkên bu kêsun ñatêna gesen nom ñalau, tañ sêwi Anôtô sin nañ su. Noa tañ kêsôm biñgêdên lasê to nê lau 7 taunğen tec Anôtô gêjam jaom êsêac. ⁶ Ma Anôtô kêmêtôc malac Sodom to Gomora gebe sênaña, tec kêkên ja geñ êsêac su sêjaña. En kêkên dôñ tonañ gebe êkên puc lau, tañ oc sêwi Anôtô sin êtu ñamu nañ. ⁷ En gêjam ñac gêdên Lot kêsi. Lot tau gêmoa tonê ñalêlôm ñawapacgeñ kêtú lau alôb-alôb tonañ nêñ lêñ mockainña. ⁸ Ñac gêdên tonañ gêñgôn êsêac ñalêlôm ma gêlic to gêñô nêñ biñ geo kêtôm béc to béc ma gejon ênê ñalêlôm gêdên e gêmoa jageo. ⁹ Apômtau kêjala ênam lau-sêkên-gêwiñwaga kêsi anğa lêtôm ñalên ma kêjala êkônin lau sec tôñ e têtap ñagêjô sa êndên béc mêtôcña ñalên amboac tonanğen. ¹⁰ Ñagêjô tonañ êtap êsêac, tañ têtac ñakalac kêkac êsêac e sêsa lên mômña ma sêli biñ sa kêpi Apômtaunê gôlin nañ, sa êlêlêc su.

Êsêac lau ñaclai sec to tetoc taun sa ma têtêc lau ñawasi ôña atom, sêsôm biñ alôb-alôb kêpi êsêac gêwiñ. ¹¹ Añela tonañ nêñ ñajaña to ñaclai kêlêlêc lau tonañ nêñ su, mago añela sêpuc boa êsêac to sêkên êsêac têtap Apômtaunê mêtôc sa atom. ¹² Lau tonañ nêñ kauc masi têtôm bôc, tañ têna kêsú gebe ñamalac sêlô êsêac tôñ to sêñgun êsêac êndú. Lau tonañ sêsôm biñ alôb-alôb kêpi gêñ, tañ sêjam kauc nañ. Êsêac oc sênaña têtôm bôc tau. ¹³ Êsêac têtap ñandan sa êjô nêñ geo, tañ sêgôm gêdên lau nañ. Êsêac sêjam kauc gebe sêniñ lasam to sênôm anaboa êndên ocsalô êtu têtac ñajam ñam. Êsêac gêñ ñatêmui to gêñ sec. Embe sêniñ gêñ sêñgôn sêwiñ amac, go sêñgôm nêñ sec sênac ñawaegen. ¹⁴ Êsêac maten danğucboa ma sêgôm sec geden tôñgeñ. Êsêac sêwa lip lau palê-palê ma têtôn nêñ ñalêlôm e sêjala lên maten katu gêñña kêtú tôñ. Anôtô kêpuc boa êsêac sugac. ¹⁵ Êsêac sêwi lên ñañên sin ma sêô sic sêsa Bosoro latu Balam, tañ têtac gêwiñ nê geo ñaôli nañ, nê lên. ¹⁶ Balêm kêsá lên tonañ e Anôtô kêmêtôc en kêtú nê kesoña. Bôc wabaña awamê kêsôm biñ lasê gêjam ñamalac awa e kêkô propetenê lên meloc auc.

¹⁷ Lau tonañ ñai têtôm bumata, tañ kêpa nañ, me têtôm tao, tañ mu gêbuc ma kêdaba su nañ. Anôtô kêmasañ gêsunbôm ñakesec kêtú êsêacña. ¹⁸ Êsêac sêsôm biñ lanem-lanem to biñ agwa-agwa ma sêwa nêñ lên kêli ôlin ñakalacña kêtú lip, gebe ênac lau, tañ sêkac taun su ñasawa dambêgen anğa lau, tañ sêsa

lêñ keso nan. ¹⁹ Lau-sêwalipwaga sêjac mata lêñ sêngamboac ñamalac su sêmoa nêñ Iêtégenña, mago êsêac taun têtú ñaclai enser ñamalac suna ñasakinwaga, gebe gêñ, tañ kêku ñamalac tulu nan, ñamalac têtú gêñ tau ñasakinwaga. ²⁰ Lau ten embe sêkac taun su anga nom ñagêñ môpña êtu sêjala aêacnêñ Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisina, mago gêñ tau embe êlênsôn êsêac êtiam e êku êsêac tulu, oc têtú sec êlêtêc gêmunña su. ²¹ Ijoc êsêacmêñ, sêjala binjêdêñ ñalêñ atomman. Amboac ondóc sêjala su, mago sêjam dêmôêñ binjsu dabun, tañ sêkêñ gêdêñ êsêac nan kêtiam. ²² Binjôlin tonéc ñanô kêsa kêpi êsêac gebe “Kêam serñ gêñ, tañ sêluc sin nan kêtiam.”

Ma ten gebe

“Bôcanô tañ gêlin bu su nan, jagêjac wandob kêtiam.”

3

Apômtau êmu êmêñ binñanôgen

¹ O lauace, papia tonéc kêtu papia kêtu luagêcña, tañ kato gêdêñ amac nan. Aê kato papia luagêc tau gebe jaôn bin ñawa samob sa anga nêñ ñalêlôm gebe taêm ênam. ² Aê gabe jaôn bin, tañ propete dabun sêsôm wanêcgen su to Apômtau to kêsiwaga nê binjsu, tañ amacnêñ aposolo sêsôm nan, sa anga nêñ ñalêlôm gebe taêm ênam êtiam. ³ Ajala bin tonéc êtu ñamata acgom, gebe êndêñ têm nan mênjêsa lau ñagêdô, tañ sêsa nêñ lêñ êtôm ôlin ñakalac kêkac êsêac nan, oc mênjsêô lasê ma sêsu amac susu ⁴ ma sêsêm gebe “Enj gêjac mata gebe êmu êmêñ me. Ma galoc gêmoa ondóc. Aêac aberñi sêmac sêja-sêja ma gêñ samob gêc amboac gêc gêdêñ tañ Anôtô kêkêñ undambê to nom nan, e mênjêdêñ galoc.” ⁵ Êsêac tañ gebe amboac tonan nan, sêlin bin tonéc sin gebe andaogenanô Anôtô kêsôm bin tec kêkêñ undambê to nom. Nom tau kêsa anga bu ma bu gêjam nom sa. ⁶ Ma bu tau tonan tec kêsun ñatêna e gesen nom lanjwa su gêjana. ⁷ Mago Anôtô nê bin gêjam jaom undambê to nom galocña gêmoa e ja enser su. Undambê to nom oc sênaña atom, sênêc e êndêñ bêc Anôtô êmêtôc ñamalac to enser lau sec suna.

⁸ O lauace, alin bin tagen tonéc sin atom gebe Apômtau gêlic bêc tagen kêtôm jala 1,000 ma jala 1,000 kêtôm bêc tagen. ⁹ Apômtau gêgôm nê bin, tañ gêjac mata nan, ñanô kêsa kêlin tau sin-sin amboac lau ñagêdô taên gêjam nan atom. Enj kêlin tau sin-sin atom, gê amacnêñ bin tôñ gebe enj gedec gebe lau ten sênaña atom. Enj gebe lau samob sênam taun ôkwi.

¹⁰ Apômtaunê bêc oc êmêñ êtôm genjenêna ma undambê oc ênaña tonjakicsêa kain ten. Ma ja êniñ gêñ umboñña e êsêlô ma nom to gêñ nom-ña samob malenmê. ¹¹ Gêñ samob tonan oc êsêlô amboac tonan, tec amac oc amoa amboac ondóc. Asa nêñ lêñ atôm Anôtônê lau to anam sakin enjen. ¹² Asa lêñ

amboac tonañ ma aõñ Anôtônê bêc ma aᅅgôm gêñlêlôm gebe êô lasê sebenmañ. Endêñ tônê ja êññ undambê e êsêlô ma ja êpac gêñ undambêña e êwê êñaña. ¹³ Mago Anôtô gêjac mata biñ kêpi undambê wakuc to nom wakuc, tañ biñgêdêñ ênam auc, ma aêac tec daõñ tamoa.

¹⁴ O lauace, amac aõñ gêñ amboac tonañ, tec amansañ taôm toolim palêgen gebe akô Anôtô lanõnêm tolanõmnêm sawa to nêm ñalêlôm ñawagen ma amoa tobiñmalôgen. ¹⁵ Ma alic aêacnêñ Apômtau gê biñ tôñña tau kêtú ênê moasiñ ênam aêac kêsiña ñamôkê, kêtôm tewenñ Paulu, tañ têtac gêwiñ en ñanô nañ, keto gêdêñ amac kêtôm kauc mêtêña, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ en. ¹⁶ En keto biñ amboac tonañ kêsêp nê papia samob. Biñ ñagêdô, tañ keto gec nê papia ñalêlôm nañ, ñawapac ma lau kauc gêbôc to palê-palê sêwa biñ tau sa kesogen kêtôm sêwa biñ ñagêdô, tañ teto gêc nañ, sa kesogen amboac tonañ. Êsêac sêgôm gêñ tonañ, tec sêkic tauñ nêñ biñ.

¹⁷ O lauace, amac ajala biñ tonañ kwanangen, tec ajop taôm gebe lau alôb-alôb nêñ biñdansañ êwê amac ao sic e êkac amac su aᅅga nêm ñamôkê ñajaña nec atom. ¹⁸ Aêacnêñ Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisi nê moasiñ to nê kauc mêtêña esewec aᅅga amacnêm,

Ñawasi êndêñ en galoc e naêndêñ bêc tengeñña. Biññanô.

JOANJNÊ papia n̄amataŋa

“Joan̄nê papia n̄amataŋa” nec ŋac tau keto k̄etu n̄am kapôênj luagêcŋa. Teŋ gebe êkêli lau-sêsamwaga gebe sêm̄biŋ tauŋ t̄oŋ tamiŋ Anôtô agêc Latu Jesu Kilisi, go teŋ gebe ênam la êsêac gebe sejop tauŋ êndêŋ mêtê-geowaga. Embe t̄endaŋguc êsêacnêŋ mêtê geo, oc êkac êsêac su aŋga Anôtô agêc Kilisi nêŋ. Mêtê keso n̄am kêsêp lau, taŋ seboç tamoa nom nec sec, tec t̄êdôŋ gebe Anôtônê Latu Jesu m̄êŋkêtu n̄amalac n̄anô atom. Kedôŋwaga dansaŋ tonan̄ sêsôm gebe n̄amalac sêmoa nom nec, k̄etu sec n̄amanô tau. Takônij nêŋ dabe tamoa mateŋ jaliŋa t̄oŋ acgom, go amboac tajaŋ tauŋ kêsigac. Go lau tonan̄ t̄êdôŋ biŋ keso amboac tec ḡewiŋ seboç Anôtô ênam lau kêsija ḡejac lêŋ mansaŋ to t̄êntac êwiŋ tauŋŋa n̄awae atom.

Joan̄ tec gesen̄ biŋ keso tonan̄ ŋai ma ḡewa Jesu k̄etu n̄amalac n̄anô n̄abiŋ sa ḡêc awêgen̄, go k̄ewaka biŋ tonec sa ḡêc awê ḡewiŋ gebe lau samob, taŋ sêkêŋ ḡewiŋ Jesu to t̄êntac ḡewiŋ Anôtô naŋ, t̄êntac êwiŋ elom tau amboac tonan̄gen̄.

Nadênaŋ

1. Joan̄ ḡejac m papia tau 1:1-4
2. N̄awê to ŋakesec 1:5–2:29
3. Anôtônê n̄apalê to Sadaŋne n̄apalê 3:1-24
4. Biŋn̄anô to biŋdansan̄ 4:1-6
5. T̄êntac êwiŋ laun̄a ḡejac samob n̄awae 4:7-21
6. Takêŋ ḡewiŋ n̄anô k̄eku ḡêŋ nomŋa samob tulu 5:1-21

Biŋ taŋ k̄etu dan̄gôŋ matêŋ jali n̄an̄amôkê

¹ Aêac ato ḡêdêŋ amac k̄epi biŋ, taŋ k̄etu dan̄gôŋ mateŋ jali n̄an̄amôkê naŋ. Biŋ tau tonan̄ ḡêmoa ḡêdêŋ Anôtô k̄êkêŋ undambê to nom atomgen̄. Aêac aŋô biŋ tau to alic ŋa mateŋanô. Aêac asala to ma lemeŋ amoasac biŋ tau. ² Mateŋ jali n̄an̄amôkê geoc tau lasê, tec aêac alic to awa sa ma asôm lasê ḡêdêŋ amac. Mateŋ jali n̄an̄amôkê teŋgen̄ŋa tau ḡêmoa ḡewiŋ Tama ma geoc tau lasê ḡêdêŋ aêac. ³ Biŋ taŋ alic to aŋô naŋ, aêac asôm lasê ḡêdêŋ amac amboac tonan̄gen̄, gebe êmbiŋ aêac t̄oŋ tapi tagen̄ dawij Tameŋi agêc Latu Jesu Kilisi. ⁴ Aêac ato biŋ tonan̄ gebe t̄êntac n̄ajam ênac dabiŋ tau.

Anôtô eŋ n̄awê

⁵ N̄awae taŋ aêac aŋô aŋga ênê ma asôm lasê ḡêdêŋ amac naŋ, biŋ tau tonec gebe Anôtô eŋ n̄awê, ma ŋakesec teŋ ḡêc eŋŋa atomanô. ⁶ Aêac embe tasôm gebe aêac to eŋ dabiŋ tauŋ t̄oŋ tapi tagen̄, mago embe tasa lêŋ ŋakesecŋa, oc tansau biŋdansan̄ ma dan̄gôm biŋn̄anô tau n̄anô êsa atom. ⁷ Aêac embe

tasa lêj ñawêña amboac eñ tau gêmoa ñawê ñalêlôm, go aêac tauñ dambij tauñ tôñ ma Anôtônê Latu Jesu nê dec êkwasiñ aêacnêj sec samob su tatu selec. ⁸ Aêac embe tasôm gebe nêj sec masi, oc tansau tauñ ma biññanô ênêc aêacnêj ñalêlôm atom. ⁹ Ma embe daoc nêj sec lasê, oc ñac ñañêj to gêdêj tau êsuc aêacnêj sec ôkwi ma êkwasiñ aêacnêj biñ geo samob su tatu selec. ¹⁰ Aêac embe tasôm gebe dagôm sec atom, oc takêj Anôtô êtu dansañtêna, ma ênê biñ ênêc aêacnêj ñalêlôm atom.

2

Kilisi kêtú aêacnêj gêjamsawaga

¹ O ñoc gêñac, aê kato biñ tonec gêdêj amac gebe añgôm sec atom. Mago ñac teñ embe êñgôm sec, go ñac gêdêj Jesu Kilisi tau êtu aêacnêj ênam-awejwaga êndêj Tama. ² Ñac tau kêkêj tau kêtú da kêtú aêacnêj secña. Mago kêtú aêac taunjen nêj secña atom, kêtú lau nomña samob nêj secña. ³ Aêac embe tamansañ Anôtônê biñsu, go êwa aêac sa gebe tajala eñgac. ⁴ Teñ embe êsôm gebe “Aê kajala eñgac,” mago êmansañ ênê biñsu atom, nañ eñ dansañtêna, ma biññanô gêc ênê ñalêlôm atom. ⁵ Ñac tañ kêmasañ Anôtônê biñ nañ, gêjac dabiñ nê têtac gêwiñ eñña toñanôgeñ. ⁶ Biñ tonañ gêwa aêac sa gebe Anôtô gêbiñ aêac tôñ. Ñac tañ kêsôm gebe “Anôtô gêbiñ aê tôñ” nañ, êsa nê lêj êtôm Kilisinê lêj.

Biñsu wakuc

⁷ O lauace, aê kato biñsu wakuc teñ gêdêj amac atom, biñsu lanğwa, tañ akôc gêdêj gêmunjen. Biñ tañ añô su nañ, biñsu lanğwa tau tonañ. ⁸ Mago aê kato biñsu wakuc teñ, tañ ñanô kêsa kêpi Kilisi to amac nañ, gebe ñakesec gê su ma ñawê tau mênkêpoa lasêgac. ⁹ Ñac tañ kêsôm gebe “Aê gamoa ñawê ñalêlôm” mago têtac gedec nê lasitêwai nañ gêmoa ñakesec ñalêlôm e mênğêdêj galoc. ¹⁰ Ñac tañ têtac gêwiñ nê lasitêwai nañ, gêmoa ñawê ñalêlôm ma nê biñ êwa lakô lauña teñ gêc ênê ñalêlôm atom. ¹¹ Mago ñac, tañ têtac gedec nê lasitêwai nañ, gêmoa ñakesec ñalêlôm ma kêsa lêj ñakesecña. Eñ gêjam kauc gamêj, tañ gebe êna nañ, gebe ñakesec gêgôm eñ matapec kêsa.

¹² O ñoc gêñac, aê tec kato gêdêj amac nec, ñam gebe nêj sec gêjañagac kêtú Jesunê ñaêña. ¹³ O tamenjac, aê kato gêdêj amac, ñam gebe ajala eñ, tañ gêmoa geden Anôtô kêkêj undambê to nom atomgeñ nañ. O lau matacac, aê kato gêdêj amac, ñam gebe aku ñac sec tau tulu su. ¹⁴ O ñapalêac, aê kato biñ gêdêj amac, ñam gebe ajala Tamemi su. O tamenjac, aê kato biñ gêdêj amac, ñam gebe ajala eñ, tañ gêmoa gêdêj Anôtô kêkêj undambê to nom atomgeñ nañ. O lau matacac,

aê kato biñ gêdêñ amac, ñam gebe atu lau ñajanagac ma Anôtônê biñ gêc amacnêm ñalêlôm, tec aku ñac sec tau tulu su.

¹⁵ Têmtac êwiñ nom to gêñ nomña samob atom. Teñ embe têtac êwiñ nom, nañ oc têtac êwiñ Tama atom. ¹⁶ Gêñ nomña samob, ôliñ ñakalac to materñ kalac ma gêñ tetoc tauñ saña nañ anğa Tameninê atom, anğa nomñagerñ. ¹⁷ Nom to ñagêñlêlôm ñakalac oc ênaña, ma ñac tañ êmansañ Anôtônê biñ nañ, oc êmoa endenñ tõeñgeñ.

Kilisinê ñacjosêga

¹⁸ O ñapalêac, têm ñamuña mênkêsa su. Amac anô gebe Kilisinê ñacjosêga oc êmên, ma galoc Kilisinê ñacjosêga taêsam sêmoa. Biñ tonañ gêwa sa gêdêñ aêac gebe têm ñamuña mênkêsa su. ¹⁹ Lau tonañ sêsa anğa aêacnêñ, mago têtü aêacnêñ ñagêdô ñanô atom. Embe aêacnêñ ñagêdô ñanô êsêac, oc semoa sêwiñ aêac sêmoa. Mago sêwi aêac siñ tec gêwa sa gebe êsêac samob têtü aêacnêñ ñagêdô ñanô atom.

²⁰ Mago ñac dabuñ geñ oso amac, tec ajala biññanô tau. ²¹ Aê kato gêdêñ amac kêtü asageña. Kato gebe amac ajala biññanô atom me. Masigoc. Kato gebe ajala biññanô tau su ma ajala gebe biñdansañ teñ kêsa anğa biññanôña atom. ²² Dansañtêna tau asa. Ñac tañ gêsa Jesu auc gebe eñ Kilisi atom. Ma Ñac tañ gêsa Tama agêc Latu auc nañ, eñ Kilisinê ñacjosêga tau. ²³ Lau samob, tañ sêsa Latu auc nañ, sêwê kainñ Tama atom. Ma samob, tañ sêsôm Latu lasê nañ, sêwê kainñ Tama sêwiñ. ²⁴ Biñ tañ gemuñgeñ anô nañ, ênêc nêm ñalêlôm. Biñ tañ gêmuñgeñ anô nañ, embe ênêc nêm ñalêlôm, go Tama agêc Latu oc sêmbiñ amac tõeñ. ²⁵ Ma biñ tau, tañ gêjac mata gêdêñ aêac nañ, tonec gebe danğõeñ materñ jali teñgeñ.

²⁶ Aê kato biñ tonañ gêdêñ amac kêpi êsêac, tañ sebe sêwê amac ajô nañ. ²⁷ Amboac tonañ apô lêna ñac êndõeñ amacña teñ atom. Ñalau Dabuñ kêdõeñ amac gêñ samobña gêmoa. Ma biñ tau tonañ biñdansañ atom, biññanô. Amboac tonañ asap Kilisi tõeñ êtôm biñ, tañ Ñalau kêdõeñ amac nañ.

²⁸ O ñoc gêñac, galoc tonec asap eñ tõeñ, ec ñac tau embe eoc tau lasê, nañ tamoã totêntac êpa sugenñ ma êñgôm aêac majenñ êsa êndêñ noc êmu êmênña atom. ²⁹ Embe nêm kauc êsa gebe eñ ñac gêdêñ, go ajala gebe lau samob, tañ sêgôm biñgêdêñ nañ, têtü Anôtônê ñapalê.

3

Aêac tatu Anôtônê ñapalê

¹ Alic acgom, Tamenñi têtac gêwiñ aêac kainñ teñ ñanô, tec kêsam aêac gebe Anôtônê ñapalê. Ma aêac tatu ênê ñapalê biñanôgoc. Lau nomña tec sêjam kauc aêac, gebe sêjala eñ atom.

² O lauace, galoc tatu Anôtônê ñapalêgac. Mago êtu ñamu aêac oc tamoac amboac ondocgeñ. Biñ tonañ geoc tau lasê gêdêñ aêac atom tagenñ. Biñ tonec tec tajalagac gebe Kilisi embe eoc tau lasê, go tatôm eñ tau, gebe aêac talic eñ lañôanô. ³ Ma lau samob, tañ sêkêñ matenñ eñ nañ, sêmansañ taunñ têtü selec, têtôm eñ tau kêtü selec.

⁴ Lau samob, tañ sêgôm sec nañ, sesenñ Anôtônê biñsu. Sec tau ñam gebe dansenñ Anôtônê biñsu. ⁵ Amac ajalagac gebe Kilisi geoc tau lasê gebe êkôc sec su. Ma sec tenñ gêc eñña atom. ⁶ Lau samob, tañ Kilisi gêbiñ êsêac tôñ nañ, sêgôm sec atom. Lau samob, tañ sêgôm sec nañ, sêlic eñ atom to sêjala eñ atom.

⁷ O ñoc gêñac, ajôp taôm gebe tenñ êwê amac ajô atom. Ñac tañ gêgôm gêñ gêdêñ nañ, eñ ñac gêdêñ, kêtôm Kilisi tau eñ ñac gêdêñ. ⁸ Ñac tañ gêgôm sec nañ, eñ aña Sadañnê, gebe Sadañ tau gêjac m sec gêdêñ andanjenñ ñapañ e galoc. Anôtônê Latu geoc tau lasê gebe ensenñ Sadañnê kôm su.

⁹ Ñac tañ kêtü Anôtônê ñapalê nañ, gêgôm sec atom, gebe Anôtônê ñaclai kêsêp ênê ñalêlôm. Eñ kêtôm gebe êngôm sec atom, gebe kêtü Anôtônê ñapalê. ¹⁰ Biñ tonec gêwa Anôtônê ñapalê to Sadañnê ñapañ sa gebe Lau samob, tañ sêgôm gêñ gêdêñ atom to têtac gêwiñ lasitêwai atom nañ, Anôtônê ñapalê êsêac atom.

Biñ takêñ têtac êwiñ elom taunña

¹¹ Jaenñ tañ amac añô gêdêñ andanjenñ nañ, gebe takêñ têtac gêwiñ elom tau. ¹² Aêac tatôm Kain atommanñ. Eñ aña ñac sec nê, tec gêjac lasi êndü. Gêjac eñ êndü ñam amboac ondoc. Ñam tonec gebe êna lêñ sec, ma lasinê lêñ gêdêñ. ¹³ O lasitêwaac, lau nomña embe têtac endec amac, nañ atakê atom. ¹⁴ Aêac têtac gawiñ lasitêwai, tec gêwa ea gêdêñ aêac gebe dawi gêmacanô siñ ma talom danğonñ matenñ jaliña. Ñac tañ têtac gêwiñ atom nañ, gacgenñ gêmoa gêwiñ gêmacanô. ¹⁵ Ñac tañ têtac gedec lasitêwai nañ, kêtü ñac-gêjac-ñamalacênduwaga. Amac ajalagac gebe ñacgêjac-ñamalac-ênduwaga oc êwê kain êngonñ mata jali tenjenña atom. ¹⁶ Kilisi kêkêñ tau gêjo aêac su, tec gêwa têtac gêwiñ ñam sa gêdêñ aêac. Amboac tonañ aêac takêñ taunñ tajô lasitêwai tanac ñawaegenñ amboac tonañ. ¹⁷ Ñac tenñ embe nê awa nomña ênêc ma êlic nê lasitêwai sêpô lêna taunñ, mago nê ñalêlôm ñadani êndênñ êsêac, nañ têtac êwiñ Anôtônê ênêc ênê ñalêlôm amboac ondocgeñ. ¹⁸ O ñoc gêñac, aêac têtac êwiñ ña biñ to ña awenñsunñ ñaôma atom têtac êwiñ ñanôgenñ to ñakolenñ êwiñ acgom.

Takô Anôtô lañônêm totêtac êpa sugenñ

¹⁹ Biñ tonec êwa sa êndênñ aêac gebe aêac aña biññanônña, ma takô Anôtônê lañônêm tonênñ ñalêlôm malô. ²⁰ Nêñ ñalêlôm

embe êmêtôc aêac, go tajala gebe Anôtô enj nac kapôêj kêlêlêc aêacnêj njalêlôm su ma kêjala gêj samob. ²¹ O lauace, aêacnêj njalêlôm embe êmêtôc aêac atom, nan takô Anôtô lanjônem totêntac êpa sugen. ²² Ma embe tatenj gêj tenj, oc takôc njanô su anja ênê, gebe aêac tamasanj ênê bijsu ma dagôm gêj, tanj gêjac enj mataanô njam nanj. ²³ Ma ênê bijsu tau tonec gebe takêj êwiñ ênê Latu Jesu Kilisi nê njaê ma takêj têntac gêwiñ elom tau êtôm bijsu, tanj kêkêj gêdêj aêac nanj. ²⁴ Nac tanj kêmasanj ênê bijsu nanj, Anôtô gêbiñ nac tau tôj gêmoa gêwiñ enj. Anôtô kêkêj Nalau gêdêj aêac, tec gêwa sa gebe Anôtô gêbiñ aêac tôj.

4

Anôtônê Nalau ma Kilisinê nacjosêganê njalau

¹ O lauace, propete dansanj taêsam mênjsêsa dêdêj njamalak, tec akêj êwiñ njalau samob atom. Ansaê njalau acgom e ajala oc anja Anôtônê me masi. ² Amac ajala Anôtônê Nalau êndêj biñ tonec gebe Nalau tanj êsôm lasê gebe Jesu Kilisi kêtû njamalak nanj, enj anja Anôtônê. ³ Ma njalau, tanj êsôm biñ tonanj lasê êpi Jesu atom nanj, anja Anôtônê atom. Enj Kilisinê nacjosêganê njalau. Amac anjô su gebe oc êmêj ma galoc gêmoa nom sugac.

⁴ O noc gêjac, amac anja Anôtônê, tec aku nacjo tulu su, gebe Nalau tanj gêmoa gêwiñ amac nanj, njanja kêlêlêc njalau, tanj gêmoa gêwiñ lau nomnja nanj su. ⁵ Êsêac anja nom. Kêtû tonanjja êsêac sêsôm biñ nomnja ma lau nomnja sêkêj tanenj êsêac. ⁶ Aêac anja Anôtônê. Nac tanj kêjala Anôtô nanj, kêkêj tanja aêac. Nac tanj anja Anôtônê atom nanj, kêkêj tanja aêac atom. Biñ tonanj gêwa Nalau biñnanônja to njalau dansanja sa gêdêj aêac.

Têntac gêwiñ njamôkê Anôtô tau

⁷ O lauace, takêj têntac gêwiñ elom tau gebe têntac gêwiñ anja Anôtônê. Lau samob, tanj têntac gêwiñ nanj, têtû Anôtônê njapalê ma sêjala Anôtô kêtû tôj. ⁸ Nac tanj têtac gêwiñ gêc enja atom nanj, gêjam kauc Anôtô, gebe Anôtô kêtû têntac gêwiñ njamôkê. ⁹ Anôtô geoc nê têtac gêwiñ lasê kêpi biñ tecenec gebe enj kêsakiñ nê Latu tagenj gêmêj nom gebe dangôj matenj jali êtu enja. ¹⁰ Têntac gêwiñ njam kêsêp aêac têntac gêwiñ Anôtônja nec atom, kêsêp Anôtô têtac gêwiñ aêacnja ma kêsakiñ Latu mênjkêkêj tau kêtû da kêtû aêacnêj secnja.

¹¹ O lauace, Anôtô embe têtac êwiñ aêac kainj tenj amboac tonanj, go aêac takêj têntac gêwiñ elom tau tanac njawaegenj amboac tonanjmanj. ¹² Njamalak tenj gêlic Anôtô atomanô. Aêac embe takêj têntac gêwiñ elom tau, go Anôtô êmbiñ aêac tôj ma nê têtac gêwiñ ênac dabinj tau ênêc aêacnêj njalêlôm.

¹³ Eñ kékêñ Nalau gêdêñ aêac anğa tau nê Nalau, tec gêwa aêac sa gebe tamoa dawin Anôtô ma Anôtô gêmoa gêwiñ aêac. ¹⁴ Ma aêac alic to awa sa gebe Tama kêsakiñ Latu gebe êtu nom ñakêsiwaga. ¹⁵ Nac teñ embe êsôm lasê gebe Jesu eñ Anôtônê Latu, go Anôtô êmoa êwiñ eñ ma eñ êmoa êwiñ Anôtô. ¹⁶ Ma aêac tajala to takêñ gêwiñ gebe Anôtô têtac gêwiñ aêac ñanô.

Anôtô eñ têtac gêwiñ ñamôkê. Ma ñac tañ gêmoa totêtac gêwiñgeñ nan, gêmoa gêwiñ Anôtô ma Anôtô gemoa gêwiñ eñ. ¹⁷ Aêac tec tamoa nom tatôm Kilisi gêmoa nom. Aêac embe taêñ ênam bêc mêtôcna totêtac êpa sugen, go êwa sa gebe têtac gêwiñ gêjac dabiñ tau anğa nêñ ñalêlôm. ¹⁸ Aêac embe têtac êwiñ ñanô, go tatêc taun atom. Têtac gêwiñ ñanô kêtiñ tatêc taunña su. Tatêc taun ñam gebe taêñ gêjam sec ñagêjô. ¹⁹ Aêac têtac êwiñmañ gebe Anôtô têtac gêwiñ aêac kêtú ñamata su. ²⁰ Nac teñ embe êsôm gebe “Aê têtac gêwiñ Anôtô,” mago eñ embe têtac endec lasitêwai nan eñ dansañtêna. Gebe ñac teñ embe têtac êwiñ lasitêwai, tañ gêlic êsêac nan atom, oc êtôm gebe têtac êwiñ Anôtô, tañ galic eñ atom nan, amboac ondoc. ²¹ Biñsu tañ takôc anğa ênê nan tonec gebe Nac tañ têtac gêwiñ Anôtô nan, têtac êwiñ lasitêwai amboac tonanğen.

5

Takêñ gêwiñ go taku nom ñanjaclai tulu

¹ Lau samob, tañ sêkêñ gêwiñ gebe Jesu eñ Kilisi nan, têtú Anôtônê ñapalê. Ma samob, tañ têtac gêwiñ tama nan, têtac gêwiñ latu amboac tonanğen. ² Aêac embe têtac êwiñ Anôtô to tamansañ ênê biñsu, oc êwa aêac sa gebe têtac gêwiñ ênê latui amboac tonanğen. ³ Têtac êwiñ Anôtô tau tonec gebe tamansañ ênê biñsu. Ma ênê biñsu tau ñawapac atom. ⁴ Lau samob, tañ têtú Anôtônê ñapalê nan, sêku nom tulu. Ma aêacnêñ takêñ gêwiñ kêtú taku nom tulu ñamôkê. ⁵ Asa tec oc êku nom tulu. Nac tagen, tañ kékêñ gêwiñ gebe Jesu eñ Anôtônê Latu.

Anôtô gêwa Latu sa

⁶ Jesu Kilisi eñ gêmêñ ña bu to dec. Eñ gêmêñ tobugeñ atom, gêmêñ tobu ma dec gêwiñ. Ma Nalau tau gêwa biñ tonanğ sa gebe biññanô, gebe Nalau eñ biññanô tau. ⁷ Amboac tonanğ sêwa-biññanô-sawaga têlêac tonec, ⁸ Nalau ma bu to dec. Ma êsêac têlêac tau tagen. ⁹ Aêac embe takêñ êwiñ biñ, tañ ñamalac sêwa sa nan, go takêñ êwiñ biñ, tañ Anôtô gêwa sa tonanğ kêlêlêc su nan, amboac tonanğen. Biñ tañ Anôtô gêwa sa nan tonec gebe gêwa nê Latu sa. ¹⁰ Nac tañ kékêñ gêwiñ Anôtônê Latu nan, gêwê kainğ biñ, tê Anôtô gêwa sa nê. Nac tañ kékêñ gêwiñ Anôtô atom nan, kékêñ Anôtô kêtú dansañtêna, gebe eñ kékêñ gêwiñ

biņ, taņ Anôtô gêwa sa kêpi tau nê Latu naņ atom. ¹¹ Ma biņ, taņ Anôtô gêwa sa naņ, tonec gebe Anôtô kêkêņ aêac daņgôn materj jali tengeņ. Ma daņgôn materj jali tonañ ñam kêsêp ênê Latu. ¹² Ñac taņ gêwê kainj Anôtônê Latu naņ, gêwê kainj êņgôn mata jali. Ma ñac, taņ gêwê kainj Latu atom naņ, gêwê kainj êņgôn mata jali atom amboac tonañgeņ.

Biņ daņgôn materj jali tengeņña

¹³ Aê kato biņ tonañ gêdêņ amac, taņ akêņ gêwiņ Anôtônê Latunê ñaê naņ, gebe ajala amac awê kainj aņgôn matem jali tengeņ. ¹⁴ Aêac embe tateņ gêņ êtôm ênê biņ, oc êkêņ taņa aêac, tec dandêņ eņ tana totêntac êpa sugenj. ¹⁵ Aêac embe tajala gebe êkêņ taņa biņ, taņ tateņ naņ, go tajala gebe takôc gêņ, taņ tateņ naņ, aņga ênê su.

¹⁶ Ñac teņ embe êlic lasi êņgôm sec, taņ kêtôm gebe enseņ eņ su ênaņa atom, naņ eteņ Anôtô, go êkêņ eņ êņgôn mata jali. Biņ tonañ kêkanônj lau, taņ sêgôm sec, taņ kêtôm gebe enseņ êsêac su sênaņa atom naņ. Mago sec teņ gêc, taņ kêtôm gebe enseņ ñamalac su sênaņa. Aê jasôm gebe ateņ mec êtu sec tonañña atom. ¹⁷ Biņ geo samob tonañ sec. Mago sec ñagêdô kêtôm gebe enseņ ñamalac su sênaņa atom.

¹⁸ Aêac tajalagac gebe Anôtônê ñapaê samob sêgôm sec atom, Anôtônê Latu tau gejob êsêac, gebe Sadañ tau êmoasac êsêac atom.

¹⁹ Aêac tajalagac gebe aêac aņga Anôtônê ma nom samucgenj kêsô Sadañ ñalabu.

²⁰ Ma aêac tajalagac gebe Anôtônê Latu gêmêņ, tec kêkêņ kauc gêdêņ aêac gebe tajala Anôtô ñanô. Ma tamoã dawinj Anôtô ñanô tau gebe dawinj ênê Latu Jesu Kilisi. Ñac tonañ Anôtô ñanô ma daņgôn materj jali tengeņ ñam eņ. ²¹ O ñôc gêņac, ajop taôm êndêņ anôtôi jaba.

JOAN NÊ papia kêtú luagêçña

Joan nê papia kêtú luagêçña nec ñaketowaga kêsam tau gebe "Laumata", tañ keto biñ tau gêdêñ "Ñatauo to nê gôlôac", tañ en têtêc gêwiñ êsêac ñanô nañ. Joan keto amboac tonêñ oc moae kêlêwiñ gôlôac teñ to lau buña. En gêlêñ biñ lau tau kêtú têtac êwiñ elom tauña ma gêjam la êsêac gebe sejob tauñ êndêñ mêtê-geowaga tonêñ biñ, tec keto papia dambê tonec.

Ñadênañ

1. Joan gêjac m papia tau 1-3
2. Têtac êwiñ tauñña kêlêlêc samob su 4-6
3. Tajop tauñ êndêñ mêtê geo 7-11
4. Joan gêjac mata nê papia 12-13

Joan awa gêjac lau

¹ Gôlôac dabuñ nêñ laumata aê jato biñ tonec êndêñ aôm ñatauo, tañ Anôtô kêjaliñ aôm sa nañ, to êndêñ nêñ gôlôac, tañ aê têtac gêwiñ êsêac ñanô nañ. Mago aê taucgeñ têtac gêwiñ êsêac atom, lau samob, tañ sêjala biññanô nañ, têtac gêwiñ êsêac amboac tonañ ² kêtú biññanô, tañ gêc aêacnêñ ñalêlôm galoc ma oc ênêc enden tòngeñ nañña.

³ Tama Anôtô agêc Tamanê Latu Jesu Kilisi sêkêñ moasin to taêñ walô ma biñmalô êndêñ aêc, tamoã tobiññanô ma totêntac gêwiñgeñ.

Biñ têtac gêwiñ to biññanôña

⁴ Aê katap nêñ gôlôac ñagêdô sa sêsa nêñ lêñ tobiññanôgeñ, kêtôm biñsu, tañ takôc anja Tameninê, tec aê têtac ñajam ñanô. ⁵ O ñatauo, galoc jateñ aôm gebe takêñ têtac gêwiñ elom tau. Biñ tonañ aê kato gêdêñ aôm amboac biñsu wakuc teñ atom, kato kêtôm biñsu, tañ takôc gêdêñ andangeñ nañ. ⁶ Têtac gêwiñ tau tonec gebe tasa nêñ lêñ têtanduguc Anôtônê biñsu. Biñsu tau tonec gebe tasa nêñ lêñ totêntac êwiñgeñ. Biñ tau amac anô gêdêñ andangeñ su.

⁷ Lau taêsam mênșsêsa têtôm nom ñagamêngeñ, tañ sebe sênsau amac. Êsêac sêsa Jesu Kilisi kêtú ñamalac auc. Ñac tonañ en dansantêna ma Kilisinê ñacjosêga. ⁸ Ajop taôm ñapep gebe kôm, tañ aêc ajam nañ, ñanô ênaña atom, atap ñaôli sa samucgeñ. ⁹ Lau samob, tañ sêôc lêlêc Kilisinê mêtê ma sêmoã ñalêlôm atom nañ, sêwê kain Anôtô atom. Ñac tañ gêmoã mêtê ñalêlôm nañgeñ, tec gêwê kain Tama agêc Latu. ¹⁰ Ñac teñ embe wacêô lasê êndêñ amac tomêtê tonecgeñ atom, nañ aê moalêc en ma akôc en sa êngôn nêñ andu atom. ¹¹ Ñac tañ gê moalêc ñac amboac tonañ nañ, gêjam kôm sec tau gêwiñ en.

Joan gêjac mata nê biñ

¹² Biñ taêsam gêc, nañ gabe jatoña. Mago aê gabe jato biñ tau ña busa êsêp papia atom. Aê taêc kêka gebe tauc jandêñ amac jawac ma lanôñanô êpi tagen to tasôm biñ tajô taun awen, ec têtac ñajam samucgen.

¹³ Lasimo tañ Anôtô kêjalij en sa nañ, nê gôlôac awen gêjac aôm.

JOAN NĒ papia kĕtu tĕlĕacŋa

Joan nĕ papia kĕtu tĕlĕacŋa nec Gôlôacnĕŋ “laumata” Joan tau keto gĕdĕŋ gôlôac ŋagejobwaga tenŋ ŋaĕ Gai. Joan kĕlambinŋ Gai gebe gĕgôm ja lau bunŋa ŋagĕdô to kĕpuc ĕsĕac tōŋ ŋanĕŋ nanŋ, ma gĕjam la lau sejob tauŋ ĕndĕŋ ŋac tenŋ nĕ ŋaĕ Diotrepe. **Nadĕnanŋ**

1. Gĕjac m papia tau 1-4
2. Kĕlambinŋ Gai 5-8
3. Gĕbu Diotrepe 9-10
4. Gĕwa Demetri sa gebe ŋac mansanŋ 11-12
5. Gĕjac mata papia tau 13-15

Joan awa gĕjac lau

¹ Gôlôac dabunŋ nĕŋ laumata aĕ jato binŋ tonec ĕndĕŋ ŋoc ŋac Gai, tanŋ tĕtac gĕwiŋ enŋ ŋanô nanŋ.

² O ŋoc ŋac, aĕ katenŋ mec gebe ômoa ŋajam toôlim samucgenŋ etôm katôm gĕmoa ŋajam. ³ Lasitĕwai ŋagĕdô mĕnŋsĕô lasĕ ma sĕjac minŋ gebe kôsap binŋanô tōŋ gômoa, kĕtôm gĕmunŋenŋ kôsâ nĕm lĕŋ tobinŋanôgenŋ nanŋ, tec gĕgôm aĕ tĕtac ŋajam kĕsa ŋanôgenŋ. ⁴ Aĕ embe janô ŋoc ŋapalĕ sĕsa nĕŋ lĕŋ tobinŋanôgenŋ ŋawae, oc ĕŋgôm aĕ tĕtac ŋajam ĕlĕlĕc ŋawae ŋagĕdô ŋatĕtac ŋajam su.

Joan kĕlambinŋ Gai

⁵ O ŋoc ŋac, aôm gôjam kôm kôkôc lasitĕwai sanŋa ŋanĕŋgenŋ ma kôkôc lasitĕwai lanôŋ matac sa amboac tonanŋ. ⁶ ĕsĕac sĕjac minŋ aôm tĕmtac gĕwiŋ ĕsĕac ŋawae gĕdĕŋ gôlôac dabunŋ tonec. Aôm embe ônam ĕsĕac sa ma ôkĕŋ ĕsĕac sĕsa nĕŋ lĕŋ, oc ôŋgôm ŋajam ma ĕnac Anôtô mataanô. ⁷ ĕsĕac sĕsĕlĕŋ lĕŋ tonanŋ kĕtu Anôtônĕ ŋaĕŋa ma oc sĕkôc gĕŋ ĕnam ĕsĕac sanŋa tenŋ anŋa lau samuc nĕŋ atom. ⁸ Amboac tonanŋ tec gĕjac aĕac ŋawae gebe tapuc lau amboac tonanŋ tōŋ gebe tatu binŋanô ŋakolenwaga dawinŋ ĕsĕac.

Diotrepe agĕc Demetri nĕŋ binŋ

⁹ Aĕ kato papia tenŋ gĕdĕŋ gôlôac dabunŋ, mago Diotrepe, tanŋ gebe ĕtu ĕsĕacnĕŋ ŋamata nanŋ, kĕsô aĕ ŋalabu atom. ¹⁰ Amboac tonanŋ embe jawac, oc jakip binŋ, tanŋ enŋ gĕgôm nanŋ sa, gebe enŋ kĕsau binŋdansanŋ to kĕgôlinŋ binŋ sec kĕpi aĕac. Mago tonanŋenŋ atom. Gĕgôm tonec gĕwiŋ gebe kĕkôc lasitĕwai sa atom to kĕkô lau, tanŋ sebe sĕkôc ĕsĕac sa nanŋ, auc ma ketinŋ ĕsĕac su anŋa gôlôac dabunŋ nĕŋ.

¹¹ O ŋoc ŋac, ôtĕku lĕŋ sec atom, ôtĕku lĕŋ ŋajamgenŋ. ŋac tanŋ gĕgôm gĕŋ ŋajam nanŋ, anŋa Anôtônĕ. ŋac tanŋ gĕgôm gĕŋ sec

nañ, gêlic Anôtô atom. ¹² Lau samob sêwa Demetri sa gebe en ñac ñajam. Biññanô tau gêwa en sa amboac tonañ. Ma aêac awa en sa awiñ ma aôm kôjala gebe aêacma biñ tonañ biññanô.

Joan gêjac mata nê biñ

¹³ Biñ taêsam gêc, tañ gabe jato êndêñ aôm. Mago aê gabe jato ña kêlêpê ma busa êndêñ aôm atom. ¹⁴ Aê taêc kêka gebe jalic aôm seben ma lanôñanô êpi tagen to tasôm biñ tajô taun awen.

¹⁵ Biñmalô êndêñ aôm. Nêm lau ôlim andañ taômña awen gêjac aôm. Ôsôm êndêñ ñoc lau ôlin andañ taunña gebe aoc gêjac êsêac gêdên-gêdêngeñ.

JUDANÊ papia

Judanê papia nec ñac tau keto gebe ênam la lau êndêñ mêtê-geowaga, tañ sêsam taun gebe lau-sêkêñ-gêwiñña êsêac nañ. Bin tec teto gêc papia dambê tonec nec, kêtôm tañ teto gêc Peterenê Papia kêtú luagêcña nañ. Ñac-ketowaga kêkêli nê lau-sêsamwaga gebe “Anac siñ êtu bin takêñ gêwiñ, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ nê lau kêtú dim tagenñen ma kêtôm nañña awiñmanñ.”

Ñadênañ

1. Gêjac m papia tau 1-2
2. Kêdônwaga dansañ nêñ ñam ma nêñ bin têtônña to ñagêjô êtap êsêac saña 3-16
3. Gêlêñ bin lau gebe sêsap sêkêñ êwiñ tôn ñañênñen 17-23
4. Gêjac mata ña mec lambiñña 24-25

Juda awa gêjac lau

¹ Jesu Kilisi nê sakiñwaga ma Jakobo lasi aê, Juda, ñoc bin êndêñ êsêac, tañ Anôtô kêkalem êsêac nañ. Tamenñi Anôtô têtac gêwiñ êsêac to Jesu Kilisi gêjam jaom êsêac gêmoa.

² Anôtônê taê walô to binmalô ma têtac gêwiñ ênam sêga ança amacnêm.

Anôtô êmêtôc kêdonwaga dansañ

³ O lauace, aê taêc gêjam kêtú tôn gebe jato êndêñ amac ma jawa Anôtônê moasiñ ênam aêac kêsiña, tañ gêjac aêac samob ñawae nañ ñam sa. Ma galoc ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe jato êndêñ amac ma jalêñ bi ñ amac gebe anac siñ êtu bin takêñ gêwiñña, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ nê lau kêtú dim tagenña nañ êwiñ. ⁴ Ñamalac ñagêdô sêsap aêac ñalêlôm kelecñen. Êsêac dedec Anôtô ma sêjam aêacnêñ Anôtônê moasiñ ôkwi e kêtú ôliñ ñakalac ñagêñ ma sêsa Ñatau tagen, aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi auc. Mêtôc tañ êsêac têtap sa nañ, teto ñabin gêc wanêcñen su.

⁵ Aê gabe jaôn bin, tañ amac ajala samob su nañ, sa ança nêm ñalêlôm gebe taêm ênam êtiam acgom. Apômtau gêjam lau Israel kêsi ança gamêñ Aiguptuña, mago sêkêñ gêwiñ atom, tec kêtú ñamu gesen êsêac su. ⁶ Taêm ênam anela ñagêdô, tañ sejop taun nêñ gôliñ atom ma sêwi nêñ maleñ siñ nañ. Anôtô gêsô êsêac tôn ña kapoacwalô tenñenña sêmoa gêsunbôm ñalabu gebe tau êmêtôc êsêac êndêñ bêc kapôên. ⁷ Taêm ênam Sodom to Gomora to malac, tañ gêc ñagala nañ. Êsêac sêsa lêñ têtôm anela tonañ. Êsêac sêgôm gêñ mockaiñña kaiñ ten to mateñ dançuc taunbo. Ñagêjô tañ kêtap êsêac sa nañ, êkêñ puc aêac gebe êsêac sêsa ja tenñenña.

⁸ Lau-mê-tê-geowaga tau sêjala binj tonan, mago sêgôm binj, tan sêc mê kêpi nan, nanô kêsas ma sêjac môp taun. Êsêac sesen Apôm-taunê gôlin su to sêsôm binj alôb-alôb kêpi lau nawasi ôna. ⁹ Anelasêga Mikael gêgôm amboac tonan atom. Gêdên tan êsêagêc Sadañ sêsôm taun to sêjô binj kêtû Mosenê nawêlêlanña nan, en kêtêc tau ma kêmetôc Sadañ na binj alôb-alôb atom, en kêsôm binj tagen tonec gebe “Apôm-tau êmetôc aôm.” ¹⁰ Ma lau tonec sêsôm binj alôb-alôb kêpi gên, tan sêjam kauc nam nan. Ma gên nomña, tan sêjala kêtû tan kêtôm bôc kaucmê sêjala nan, tec gên tau tonanjen gesen êsêac su. ¹¹ Ojae êsêacmên, gebe sêsa Kainnê lên ma tédaguc Balamnê keso kêtû têtap awa saña to sêli binj sa têtôm Kora, tec sêjana. ¹² Amac embe anin moasin awin taôm ma êsêac embe sêniñ sêwin tomajen êmbacgen, go têtôm natêmui, tan jakêsap moasin tôñ nan. Êsêac sen gên taên gêjam taunjen. Êsêac têtôm tao, tan mu gêbuc ma kêdaba, mago kêkên kom atom nan. Êsêac têtôm ka, tan nalauñ kêsêlô, mago gêjam nanô gêdên natêmu atom nan. Têtôm ka, tan kêtû masê su ma kêku sa tomôkêgen. ¹³ Êsêac têtôm gwêc kêjaun, ma gên tan sêgôm tomajen gêbacgen nan, mênkêsa kêtôm gwêc naôpic. Êsêac têtôm utitalata, tan sêsêlên seo-seogen nan. Anôtô kêmasañ nagêsunbôm njakesec tenjenña kêtû êsêacnên gamên sêmoaña.

¹⁴ Enok tan kêtû Adamnê wakucnên nadênan nanjac kêtû 7na nan, geoc binj Iasê kêpi êsêac wanêcgen su gebe “Alic acgom, Apôm-tau gêmên to nê anjela 1,000 to 1,000, ¹⁵ gebe êmetôc lau samob ma êkên nagêjô êndên laudedec-Anôtôwaga êjô êsêacnên koleñ geo samob, tan sêgôm nan, to êjô lau sec, tan dedec Anôtô nan, nên binj sec njanañ kain ten samob, tan sêsôm kêpi en nan.” ¹⁶ Êsêac sêoc gêdô to sêbu Anôtônê gôlin. Êsêac sêsa nên lên têtac njakalacña to awen ola sec ma awensun geno-geno binj gebe têtap moasin sa anja launên.

Juda gêjac birsu nê lau

¹⁷ O lauace, taêm ênam binj, tan aêacnên Apôm-tau Jesu Kilisi nê aposolo sêsôm kwananjen nanman. ¹⁸ Êsêac sêsôm gêdên amac gebe “Êndên têm namuña lau-sêsu-susuwaga oc mênjsêsa, tan sêsa nên lên sêndanuc taun nên têtac njakalac secña nan.” ¹⁹ Êsêac sêwa gôlôac êkôc-êkôc ma taên ênam gên nomnagen to sêwê kain Nalau Dabun atom. ²⁰ O lauace, amboa taôm saman, akô binj takên gêwinña dabunanô tau naô. Nalau Dabun êpuc amac tôñ ma aten mec. ²¹ Amoa Anôtônê têtac gêwin njalêlôm ma aôn aêacnên Apôm-tau Jesu Kilisi nê taê walô êkên amac anjôn matem jali tenjen.

²² Taêm walô êsêac, tañ sêmoa tonêñ ñalêlôm gêja lulu nañ.
²³ Anam lau ñagêdô kêsi ma ajañgo Êsêac su aña ja, ma taêm walô lau ñagêdô toatêc taômgeñ. Andec nêñ ñakwê, tañ sec ôliñña gêgôm ñatêmui kêsa nañ.

Mec lambiñña

²⁴ Êndêñ ñac, tañ kêtôm gebe ejop amac gebe ambenñ anaña atom ma etoc amac naakô ênê ñawasi ñanêmña tolanômnmêm sawa ma totêmtac ñajamgeñ nañ, ²⁵ êndêñ Anôtô tageñ, tañ kêtú aêacnêñ kêsiwaga kêtú nêñ Apômtau Jesu Kilisiña nañ, ñawasi to wae kiñña ma ñajaña to ñaclai. Eñ gêmoa amboac tonañ gêdêñ andañgeñanô ma galoc ma oc êmoa endenñ tòngeñ. Biññanô.

BIN KILISI GEOC LASÊ GÊDÊŅ JOANŅA

Bin Kilisi Geoc Lasê GêdêŅ JoaŅŅa nec űac tau keto gêdêŅ űasawa teŅ, taŅ lau sêjanda to sêlêsu lau buŅa kêtu nêŅ sêkêŅ gêwiŅ Jesu Kilisi gebe Apômtau eŅŅa. JoaŅ keto papia tonec űamanô tau nec gebe êkêli lau tônê sêkêŅ materŅ Anôtô to taêŅ êka eŅ totêntac êpa sugenŅ ma gebe êpiŅkap êsêac gebe sêsap eŅ têtŅ űaŅêŅgenŅa êtôm têtŅ, taŅ sêôc wapac to űandaŅ naŅŅa sênsiŅ sugenŅ.

Anôtô geoc nom űatêm êsu űawêc totau-totau lasê gedêg JoaŅ, tec keto gêjam buku tonec űamakenŅ kapôêŅ auc. Gêgôm eŅ kêtu kainŅ teŅ kêsa, tec gêlic gêŅ űakatu kêpi űadôŅdôŅgeŅ ma gêŅô binŅ űalêwiŅgenŅ, naŅ lau buŅa têtŅ tônêŅa sêjala űam gêc awê gêdêŅ êsêac taunŅenŅ, mago kêsiŅ tau gêc lêlômgenŅ gêdêŅ lau samuc. űacsakiŅ teŅ embe ênam mêtê aêac, oc êndênaŅ binŅ űapep. EŅ êkêŅ űasêbu samob sêsô űalôtêna tagenŅ űalabu, naŅ eŅ êsam lasê êsêp űasawa, ec êwê aêac êndêŅ tajala binŅŅa. JoaŅ keto buku tonec űabinŅ totau-totau kêsô űalôtêna űalabu gêdêŅ-gêdêŅgenŅ kêtôm tônêgenŅ, tec kêdênaŅ gêŅ, tê katu gêlic to gêŅô-gêŅô nê, kêsi tau gêc awê űjam. Lau sêpuc binŅ tonanŅ űai űam ma sêwa sa naŅ, nêŅ kauc keso-keso tau. Mago buku tau űagalôtênasêga tonec gêc awêgenŅ gebe Êtu űamu Anôtô oc êkêŅ Apômtau Jesu Kilisi mêŅêku nê űacjo pebenŅ tulu tomalagenŅ ma SadaŅ tau êwiŅ amboac tonanŅenŅ. ÊkêŅ êsêac sêsô eŅ űaŅbu su, goggo êkêŅ moasiŅ êndêŅ nê lau sêsêp eŅ têtŅ űaŅêŅŅa naêjô gebe êkêŅ êsêac sêwê kainŅ undambê wakuc to nom wakuc űawasi sêwiŅ eŅ.

NadênaŅ

1. JoaŅ gêjac m papia tonec 1:1-8
2. JoaŅ katu kainŅ teŅ kêsa gêlic gêŅ űakatu űamataŅa ma binŅ gêdêŅ gôlôac 7Ņa 1:9-3:22
3. Papia tonapeŅ 7Ņa 4:1-8:1
4. Dauc 7Ņa 8:2-11:19
5. LêŅuckêm to bôclai luagêc űabinŅ 12:1-13:18
6. Katu gêlic gêŅ űakatu űagêdô 14:1-15:8
7. Anôtô têtac űandaŅ űalacŅu 7 16:1-21
8. Babilon kêku sa ma sêku Bôc tau tuluŅa to propete dansaŅ ma SadaŅ tau 17:1-20:10
9. Anôtô êmêtôt c binŅ êtu űamu 20:11-15
10. Undambê wakuc to Nom wakuc ma Jerusalem wakuc 21:1-22:5
11. JoaŅ gêjac mata buku tonec 22:6-21

Joan gêjac m nê biñ ma awa gêjac nê lau

¹ Biñ tonec ñai Jesu Kilisi geoc lasê. Anôtô tau kêkêñ biñ tonec gêdêñ eñ gebe eñ êtôc biñ, tañ kêdabiñ gebe mênêsa nañ, êndêñ nê sakiñwaga samob. Tec kêsakiñ nê añela geoc biñ tau lasê gêdêñ ênê sakiñwaga aê, Joan. ² Aê, Joan, galic gêñ samob tonec, tec kasôm Anôtônê biñ to Jesu Kilisi nê biññanô tau lasê. ³ Aê aoc êôc ñac, tañ êsam biñ tonec lasê to êsêac, tañ sêñô biñ Kilisi geoc lasêña ma sêmansañ biñ samob, tañ kato gêc papia tonec nañ, gebe ñanoc kêdabiñ.

⁴ Aê, Joan, ñoc biñ êndêñ gôlôac dabuñ 7, tañ sêmoa gamêñ Asiaña. Moasiñ to biñmalô êndêñ amac aña ñac, tañ gêmoea gêdêñ andanğen ma gêmoea galoc ma oc êmêñ nañ nê, ma aña Nalau 7, tañ sêmoa ênê lêpôn kiñña ñanêmña nañ nêñ, ⁵ to aña Jesu Kilisi nê. Eñ ñac-gêwa-biñ-sa-ñanêñ-waga ma kêtü ñacmatê sêndi sa nêñ ñamêc to gêjam gôliñ kiñ nomña.

Eñ têtac gêwiñ aêac ma kêgaboac aêac su aña nêñ sec ña tau nê dec. ⁶ Eñ kêkêñ aêac tatu Tama Anôtô nê gamêñ to dabuñwaga. Nawasi to ñajaña êndêñ eñ tenğen ma tenğen. Biññanô.

⁷ Alic acgom, eñ oc êmêñ totaogen.

Lau samob oe sêlic eñ.

Ma êsêac, tañ sêguñ eñ ôli lasê nañ, oc sêlic eñ sêwiñ.

Lau to-m-to-m aña nom têtan êpi eñ.

Aec, biñ tau amboac tônê.

Biññanô.

⁸ Apômtau Anôtô, ñaniniñ Natau, tañ gêmoea gêdêñ andanğen ma gêmoea galoc ma oc êmêñ nañ, kêsôm gebe “Aê ñac ñamata to ñamu.”

Joan gêlic Kilisi

⁹ Amac tewemi aê, Joan. Jesu gêbiñ aêac tôn, tec gawê kain nêñ gêñwapac to Anôtônê gamêñ ma gaôc gêñwapac totêtac kêpa sugen gawin amac. Êsêac sêkêñ aê ganğôn nuc, tañ sêsam gebe Patmos nañ, kêtü kasôm Anôtônê biñ lasê to gawa Jesu saña. ¹⁰ Gêdêñ Apômtaunê om Nalau gêjam aê auc, tec ganô awa kapôên ten amboac dauc kêtan aña aê dêmôêcmuña. ¹¹ Naawa tau kêsôm gebe “Gêñ tañ ôlic nañ, oto êsêp buku ten ma ôsakiñ êndêñ gôlôac dabuñ 7 tonec, Epese, Smurna, Pergamon, Tuatira, Sardes, Piladelpia ma Laodikea êna.”

¹² Go kakac tauc ôkwi gabe jalic awa, tañ kêsôm biñ gêdêñ aê nañ. Kakac tauc ôkwi e galic jakain gold 7. ¹³ Ma ñac ten amboac ñamalac latuñi ten gêmoea jakain tonan ñasawa. Eñ kêsô ñakwê baliñ e jagêdêñ agêbi ma kêjandiñ ômbiñkap gold gêsac bôdagi. ¹⁴ Nac tau môkêapac to môkêlauñ sêpôma amboac katen sêpsêp ma amboac tao kwalam, ma mataanô amboac jawaô,

¹⁵ ma akainj amboac ki jonjon, tanj sêpac e ñamondec-mondec kêsa nanj, ma nê awa amboac bu kapôêñkapôêñ ñakicsêa. ¹⁶Ñac tau lêma anôña kêkam utitalata 7, ma sinj tenj sêuc ñamata makenj-makenj kêsa enj awasunj, ma enj lanjôanô amboac oc ñawê tonjaclai.

¹⁷ Aê galic enj e gau tauc jatomatêgenj gaêc enj akainjña, go kêkêñj lêma anôña gêsac aê ma kêsôm gebe “Ôtêc taôm atom. Aê ñac ñamata to ñamu. ¹⁸ Aê matoc jali. Aê gamac êndu su, mago aôm gôlicgac, aê matoc jali gamoa tenjenj ma tenjenj, ma kakôc gêmacanô to lamboam ñaki. ¹⁹ Amboac tonanj oto gêñj, tanj gôlic nanj, sa acgom. Oto gêñj, tanj galoc gêc nanj, to gêñj tanj mênjêsa êtu ñamu nanj, amboac tonanjenj. ²⁰ Utitalata 7, tanj gêc lemoc anôña nanj, to jakainj gold 7 ñabinj, tanj gêc lêlômgenj nanj, ñam tau tonec. Utitalata 7 tonanj têtû gôlôac dabunj 7 nêñj anjela, ma jakainj 7 tonanj têtû gôlôac dabunj 7 tau. * saunj. Alic Tim II. 1:15

2

Bij gêdêñj gôlôac Epeseña

¹ “Oto bij tonec êndêñj gôlôac dabunj Epeseña nêñj anjela.

“Ñac tanj lêma anôña kêkam utitalata 7 ma kêsêlêñj gêmoa jakainj gold 7 ñasawa nanj, kêsôm bij tonec gebe ² Aê kajala nêñj kolenj to gôim taôm su ma gôc gêñjwapac totêmtac kêpa sugenj. Aê kajala gebe aôm godec lau sec gebe sêmoa sêwiñ aôm atom. Aôm kôsaê êsêac, tanj sê taunj gebe aposolo, mago êsêac aposolo atom nanj, e kôjala êsêac gebe dansanjtêna. ³ Aôm gôc gêñjwapac, tanj kêtap aôm sa kêtû ñoc ñaêña nanj, totêmtac kêpa sugenj, ma têkwam gêbac atom. ⁴ Tagenj nêñj bij tenj tec gêc. Aôm gôwi nêñj têtmtac gêwiñ ñamataña sinj. ⁵ Amboac tonanj taêm ênam gêñj, tanj gôwi sinj su nanj, e ônam taôm ôkwi ma ônam kôm, tanj gôjam gêdêñj ñamataña nanj êtiam. Embe ônam taôm ôkwi atom, oc jandêñj aôm jawac ma jatiñj nêñj jakainj su anja ñamala. ⁶ Mago tonec tec gôgôm jagêdêñj gebe têtmtac gedec Nikolainê launêñj kôm, tanj aê têtac gedec amboac tonanjenj nanj. ⁷ Ñac tanj nê tanjasunj gêc nanj, êñô bij, tec Ñalau kêsôm gêdêñj gôlôac dabunj nec, gebe Tenj embe êku ñacjo tulu, oc jakêñj enj êniñj ka dangônj materj jalinja, tanj kêkô Anôtônê paradis nanj ñanô.

Bij gêdêñj gôlôac Smurnanja

⁸ “Ma oto bij tonec êndêñj gôlôac dabunj Smurnanja nêñj anjela.

“Ñac ñamata to ñamu, tanj gêmac êndu e mata jali kêsa nanj, kêsôm bij tonec gebe. ⁹ Aê kajala gebe gônjgônj jageo to ñalêlôm sawa. Mago aôm ñac tolêlômngoc. Aê kajala êsêac, tanj sê taunj gebe Juda nanj, sêsôm bij alôb-alôb kêpi aôm. Mago êsêac

* **1:20:** Ñaê Asia kêkanônj gamêñj, tanj sêsam tenj gebe Asia

Juda atom, êsêac anğa Sadanê lôm. ¹⁰ Ôtêc nandan, tañ oc ôc nan atom. Gôlicgac me, Sadan oc êkên amacnêm ñagêdô sêsêp kapoacwalô, gebe ênsaê amac ma oc anğon naeo êtôm bêc 10. Ôc nanêngeñ e ômac êndu, go jakên dangôn maten jali nasunsun êndên aôm. ¹¹ Nac tañ nê tanasun gêc nan, êñô biñ, tec Nalau kêsôm gêdên gôlôac dêbu ñ nec, gebe Ten embe êku ñacjo tulu, oc gêmacanô kêtü luagêcña êkên nandan êndên en atom.

Bij gêdên gôlôac Pergamonña

¹² “Ma oto biñ tonec êndên gôlôac dabuñ Pergamonña nêñ anjela.

“Nac tañ gêoc siñ ten sêuc namata makeñ-makeñ nan kasôm biñ tonec. ¹³ Aê kajala gamên, tañ gôngôn nan, Sadanê lêpôn kêkô tônê. Mago aôm kôkam aêñoc ñaê tôn ma gôsa kôkên gêwiñ aêña auc atom. Gêdên tañ sêjac ñoc ñac-gêwa-biñ-sa-ñanêñwaga Antipas êndu anğa amacnêm gamên, tañ Sadan gêngôn nan, aôm gôsa aê auc atom amboac tonanğen. ¹⁴ Tagen nê biñ ñagêdô tec gêc. Lau ñagêdô sêkam Balamnê mêtê tôn sêmoa Pergamon sêwiñ aôm. Balam tonan kêdôn Balak gebe êwa lakô lau Israel, gebe sêniñ da gwamña to sêngôm mockaiñ. ¹⁵ Lau ñagêdô sêkam Nikolainê launên mêtê tôn sêmoa sêwiñ aôm amboac tonanğen. ¹⁶ Amboac tonan ônam taôm ôkwi. Embe masi, oc jandên aôm jawac seben ma janac êsêac ña siñ, tañ kêsä aocsun nan. ¹⁷ Nac tañ nê tanasun gêc nan, êñô bi ñ, tec Nalau kêsôm gêdên gôlôac dabuñ nec, gebe Ten embe êku ñacjo tulu, oc jakên mana, tañ kêsiniñ tau gêc nan, ma jakên poc sêpsêp ten êndên en êwiñ. Aê kato ñaê wakuc ten kêsêp poc tau, ñac ten kêjala atom, ñac-kêkôc-poc-waga taugen kêjala.

Bij gêdên gôlôac Tuatiraña

¹⁸ “Ma oto biñ tonec êndên gôlôac dabuñ Tuatiraña nêñ anjela.

“Anôtônê Latu, tañ mataanô kêtôm jawaô ma akaiñ amboac ki jonjon nan, kêsôm biñ tonec. ¹⁹ Aê kajala nê kolen to têtmac gêwiñ ma kôkên gêwiñ ma gôjam sakiñ to gôc gêñwapac totêtmac kêpa sugen. Aê kajala gebe galoc gôjam kolen kapôên kêlêlêc gêmunña su. ²⁰ Tagen nê biñ ten tec gêc. Aôm gôlôc gêdên Jesebel, tañ gê tau gebe propeteo ten ma kêdôn to kêlênsôn ñoc sakiñwaga gebe sêngôm mockaiñ to sêniñ da gwamña. ²¹ Aê kakên nasawa gêdên en gebe ênam tau ôkwi, mago gedec, en gebe ênam tau ôkwi anğa nê lêñ mockaiñoña atom. ²² Ôlic acgom, aê oc jambaliñ en siñ ênsac nê mê togêmacgen, ma êsêac, tañ sêgôm mockaiñ gêdên en nan, embe sênam tauñ ôkwi anğa gêñ, tañ sêgôm sêwiñ en nan atom, oc jambaliñ êsêac siñ sêmoa naeo ñanô. ²³ Ma aê jansen ênê latuio to ñac samob su sênaña, go gôlôac dabuñ samob sêjala gebe aê ñac, tañ kabêlêm ñamalacnên ñalêlôm e gabi lêtên, ma jakên ñagêjô êndên amac

êndêñ-êndêñgeñ êjô nêñ kôm, tañ ajam. ²⁴ Mago amac lau Tuatiraña ñagêdô akôc mêtê sec tonañ sa atom ma akip biñ, tañ sêsam gebe ‘Sadaññê biñ ñalômña’ nan, sa atom. Tec jasôm êndêñ amac gebe Aê oc jau gêñwapac teñ ênsac amac êwiñ atom. ²⁵ Mago gêñ, tañ akôc kêtú nêñ gêñ su nan, amêñgôm ñajanageñ e aê jawac. ²⁶ Teñ embe êku ñacjo tulu ma ênam ñoc kôm e ênac dabi ñ,

oc jakêñ ñaclai êndêñ eñ gebe êtu lau samuc nêñ ñatau

²⁷ ma ênam gôliñ êsêac ña tôcki

to elo êsêac popoc llnsim-linsimgeñ amboac kunom.

²⁸ Ñaclai amboac tonañ aê kakôc anga Tamocnê, ma jakêñ utitêna elenmataña êndêñ eñ. ²⁹ Ñac tañ nê tañasun gêc nan, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dabuñ nec.

3

Biô gêdêñ gôlôac Sardesña

¹ “Ma oto biñ tonec êndêñ gôlôac dabuñ Sardesña nêñ añela.

“Ñac tañ kêkôc Anôtônê Ñalau 7 ma utitalata 7 nan, kêsôm biñ tonec gebe Aê kajala nêñ koleñ ma waem gêc gebe gômoa matam jali, mago kôtu matê. ² Matam êlêc ma ôpuc gêñ ñagêdô, tañ gebe êmac êndugeñ nan tôn, gebe aê galic aôm gôjac dabiñ nêñ koleñ ñapep kêtôm ênac Anôtô mataanô ñajamña atom. ³ Amboac tonañ taêm ênam biñ, tañ gônô to kôkôc su nan, ma ômansañ e ônam taôm ôkwi. Embe matam êlac atom, oc jawac amboac geñgeñtêna, ma aôm oc ônam kauc noc jandêñ aôm jawacña. ⁴ Mago aômnêñ lau luagêcgeñ tec sêngôn Sardes, tañ sêgôm nêñ ñakwê ñatêmui kêsá atom. Lau tonañ tec galic êsêac têtôm gebe oc sêsêlêñ toñakwê kwalam sêwiñ aê. ⁵ Teñ embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ eñ êsô ñakwê kwalam sa ma jansen ênê ñaê su anga buku mateñ jaliña atom ma jasôm ênê ñaê lasê êndêñ Tamoc to nê añela. ⁶ Ñac tañ nê tañasun gêc nan, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dabuñ nec.

Biñ gedêñ gôlôac Piladelpiaña

⁷ “Ma oto biñ tonec êndêñ gôlôac dabuñ Piladelpiaña nêñ añela.

“Ñac dabuñ to ñac biññanôña,

tañ kêkôc Dawidnê ki katamña nan,

embe êlai su, oc teñ êlai auc êtôm atom,

ma embe êlai auc, oc teñ êlai su êtôm atom,

ñac tau tonañ kêsôm biñ tonec gebe ⁸ Aê kajala nêñ koleñ.

Ôlic acgom, aê galêc katam teñ su gêdêñ aôm, tec kêkô, ma teñ

kêtôm gebe ênsañ aucña atomanô. Aê kajala gebe nêñ ñaclai

ñagec gêc, mago kômasañ ñoc biñ to gôsa aêñoc ñaê auc atom.

⁹ Ôlic acgom, oc jakêñ êsêac anga Sadaññê lôm, tañ sê taun

gebe êsêac Juda, mago êsêac J u d a atom, sêsau tauŋ naŋ, sêndêŋ aôm sêwac sêpôn aenduc sêncê aôm amkaiŋŋa, ec sêjala gebe aê têtac gêwiŋ aôm. ¹⁰ Aê jaŋgôm biŋ tonan gebe aôm kômasan ŋoc biŋ to gôc gêŋwapac totêmtac kêpa sugen. Amboac tonan aê oc jajop aôm êndêŋ noc Iêtômŋa, taŋ oc mênêsa aŋga nom ŋagamên samob gebe ênsaê lau samob, taŋ sêŋgôn nom naŋ, gebe lêtôm tau êtap aôm sa êwiŋ atom. ¹¹ Aê oc jawac sebeŋ. Gêŋ taŋ kôkôc kêtû nêŋm gêŋ su naŋ, ômênngôm ŋajanagen gebe ŋac teŋ êjanŋo nêŋm sunsuŋ su atom. ¹² Teŋ embe êku ŋacjo tulu, oc jakêŋ eŋ êtu alê êkô ŋoc Anôtônê lôm dabuŋ. Eŋ oc êwi lôm dabuŋ siŋ êsa êna atomanô. Ma aê jato ŋoc Anôtônê ŋaê to ŋoc Anôtônê malac Jerusalem wakuc ŋaê ênsac eŋ. Ŋoc Anôtô oc êkêŋ malac tau êsêp aŋga undambê êmêŋ. Ma jato tauc ŋoc ŋaê wakuc ênsac eŋ êwiŋ. ¹³ Ŋac taŋ nê taŋasun gêc naŋ, êŋô biŋ, tec Ŋalau kêsôm gêdêŋ gôlôac dabuŋ nec.

Biŋ gêdêŋ gôlôac Laodikeaŋa

¹⁴ “Ma oto biŋ tonac êndêŋ gôlôac dabuŋ Laodikeaŋa nêŋ aŋela.

“Biŋŋanô ŋatau tau, taŋ gêwa biŋ sa ŋaŋêŋ to biŋŋanôgeŋ, gêŋ taŋ Anôtô kêkêŋ naŋ, samob ŋamôkê naŋ, kêsôm biŋ tonac gebe ¹⁵ Aê kajala nêŋm kolen ma kajala gebe aôm ŋaluc atom me ŋandan atom. Ojae, jalic aôm ŋaluc me ŋandan acgomman. ¹⁶ Mago aôm ŋaluc atom ma ŋandan atom, aôm ŋakola-kola, amboac tonan aê gabe jakasôp aôm siŋ aŋga aocsun. ¹⁷ Aôm kôsôm gebe Aê ŋac toawa ma ŋoc waba taêsam, tec kapô lêna gêŋ teŋ atom. Mago aôm gôjam kauc taôm. Aôm gômoa jageo ŋanô ma lau embe sêlic, oc taêŋ walô aôm. Aôm ŋac ŋalêlôm sawa ma matampec to gômoa ôlim ŋaômagen. ¹⁸ Amboac tonan aê gabe jawa lêŋ teŋ sa êndêŋ aôm acgom. Ônam ôli gold, taŋ sêpac ŋa ja e ŋawasi kêsa naŋ, êndêŋ aê gebe ôtu ŋac tolêlôm. Onam ôli ŋakwê kwalam gebe ênsan aôm gebe majam êsa êtu ôlim ŋaômama atom, ma ônam ôli ŋalêsi gebe ôniŋ oso matamanô e ôlic gamêŋ ŋaŋêŋ êsa. ¹⁹ Aê embe têtac êwiŋ lau teŋ, oc jamêtôc to jakôniŋ êsêac. Amboac tonan ôpôn taôm topalêgeŋ e ônam taôm ôkwi. ²⁰ Alic acgom, aê tec kakô katamdêmôê ma kamadi kakô. Teŋ embe êŋô aê aoc ma êlêc katam su, oc jasô jandêŋ eŋ jana ma janiŋ gêŋ jawiŋ eŋ ma eŋ êniŋ gêŋ êwiŋ aê. ²¹ Teŋ embe êku ŋacjo tulu, oc jakêŋ eŋ êŋgôn ŋoc lêpôn êwiŋ aê, amboac aê kaku ŋacjo tulu ma ganngôn Tamocnê lêpôn gawiŋ eŋ. ²² Ŋac taŋ nê taŋasun gêc naŋ, êŋô biŋ, tec Ŋalau kêsôm gêdêŋ gôlôac dabuŋ nec.”

4

Sakiŋ dabuŋ undambêŋa

¹ Tonan su acgom, go galic nakatu tenj. Aê galic undambê nakatam tenj gêña ma awa namataña, tanj kêsôm binj gêdênj aê ma ganô amboac dauc kêtanj nanj, kêsôm gebe “Ôpi ômôênj, aê gabe jatôc binj, tanj oc mênêsa êtu namu nanj, êndênj aôm.”
² Ma sep tagenj katuc kainj tenj kêsâ e galic lêpônj kinja tenj kêkô undambê ma nac tenj gêngônj lêpônj tau. ³ Ma nac, tanj gêngônj lêpônj kinja nanj, lanjôanô njawasi amboac jabo ma bomsamuc amboac môêc. Ma kasômbuc kêgi lêpônj auc ma galic amboac kalacwaô. ⁴ Go lêpônj 24 kêgi lêpônj kinja tau auc, ma laumata 24 sêngônj lêpônj tau njô. Êsêac sêsô njakwê kwalam-kwalam to sêkuc sunsunj gold. ⁵ Ma ôsic kêkac to awenj kêsâ ma wapap gêjac kêsâ anja lêpônj kinja tau. Ma dawenj 7 gelom kêkô lêpônj tau njanêmja. Dawenj tau Anôtônê Njalau 7. ⁶ Ma gwêc tenj kêpoac lêpônj tau njanêmja. Gwêc tau njakênkênj lanjwagenj amboac glas.

Ma anja gamênj njalunj tau bôc aclê sêkô sêgi lêpônj kinja auc. Êsêac matenjanô taêsam gêjam ôlinj nêmja to munja auc samucgenj. ⁷ Bôc njamataña kêtôm lewe. Go ônanj kêtû luagêcña nanj, kêtôm bulimakao kapoac. Ma ônanj kêtû têlêacña nanj, lanjôanô kêtôm njamalac. Ma ônanj kêtû aclêña nanj, kêtôm momboanj gêlôb. ⁸ Ma bôc aclê tonanj nênj njamagê 6 kêtôm êsêacgenj. Ma matenjanô gêjam ôlinj dêmôênja to lêlômja auc. Êsêac sêsôm binj tonec kêtôm bêc to gelenj sêlêwanj atom gebe “Apômtau Anôtô, njaninij Njatau, enj nac dabunj, dabunj, dabunj. Enj gêmôa gêdênj andanjenj ma gêmôa galoc ma oc êmênj.”

⁹ Ma gêdênj tanj bôc tau sêkênj njawasi to wae ma danje gêdênj nac tau, tanj gêngônj lêpônj kinja ma oc êmôa mata jali tenjenj ma tenjenj nanj, ¹⁰ êsêac laumata 24 tonanj sêu tauj gêdênj nac, tanj gêngônj lêpônj nanj, to tetenj mec gêdênj nac, tanj gêngônj lêpônj nanj, to tetenj mec gêdênj nac, tanj êmôa mata jali tenjenj ma tenjenj, ma tetoc nênj sunsunj gêc lêpônj njanêmja ma sêsôm gebe
¹¹ “O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôtômgoc gebe ôkôc njawasi ma waem to njac lai,
 gebe aôm kôkênj gênj samob ma aôm nênj binj kêkênj gênj samob mênjkêsâ to njanô kêsâ tec sêmôa.” * têtac njandanj gêdênj nênj njataunja nec atom. Êsêac tetoc nênj Apômtau sa njalênj amboac tonanj.

5

Buku ma domba njabinj

¹ Aê galic buku tenj kêsêp nac, tanj gêngônj lêpônj nanj, nê lêma anônja. Teto binj kêsêp lêlômja to dêmôênja, go sêkic tônj ma sêkênj penj 7 kêpi njamata. ² Go galic anjela njac lai tenj kêsôm binj

* **4:11:** Laumata 24 sêkac nênj sunsunj su gêc nom kêtû

kêkac awa sagen gebe “Asa kêtôm gebe êkac peñ su ma êkac buku tau sa.”³ Nac ten anga undambê me anga nom me anga nom ñalêlôm kêtôm gebe êkac buku sa ma êsam atom.⁴ Ma aê kêtan ñanô gebe têtap ñac ten sa kêtôm gebe êkac buku sa ma êsamña nec atom.⁵ Go laumata tau nêñ ten kêsôm gêdên aê gebe “Ôtan atom. Ôlic acgom, lewe anga Judanê gôlôac, Dawidnê wakuc ten, kêku ñacjo tulu. Nac tonan tec êkac peñ 7 su ma êkac buku tau sa.”

⁶ Go galic domba ten kêkô lêpôn kinña to bôc aclê ma laumata 24 ñalêlôm. Domba tau ñalanô amboac sêbuc su. Nê jabo 7 to mataanô 7. Mataanô 7 tau Anôtônê Nalau 7, tan kêsakin sêjam nom samucgen auc.⁷ Tec domba tau jakêkôc buku su anga ñac, tan gêngôn lêpôn kinña ñaô nan, nê lêma anôña.⁸ Gêdên tan en kêkôc buku su nan, bôc aclê to laumata 24 sêu tauñ sêc domba lanônemña. Êsêac sêkôc gêñ wêña kêtômgen ma sêkôc laclu gold. Gêñmalu tan kêsêp laclu nan, Anôtônê launên mec.⁹ Ma êsêac sêpuc wê wakuc ten sa gebe “Aôm kêtôm gebe ôkôc buku ma okac ñapeñ su, gebe sêbuc aôm ma nêñ dec gêjam ôli ñamalac tomôkê-tomôkê ma awen ten-awen ten ma to-m-to-m ma to-ton-toton têtû Anôtônê lau.

¹⁰ Aôm kôkên êsêac têtû Anôtônê gamên to dabunwaga, gebe sênam sakin aêacnên Anôtô ma sênam gôlin anga nom.”

¹¹ Go galic to ganô anela taêsam awen. Anela tau sêgi lêpôn kinña to bôc ma laumata auc ma nêñ namba 1,000 to 1,000 ma 10,000 to 10,000.¹² Êsêac sêsôm ña awen kapôên gebe “Domba tan sêbuc nan, kêtôm gebe êkôc ñaclai to gêñ tolêlôm-tolêlôm ma kauc mêtênja to ñajanja ma wae to ñawasi ma lambin.”

¹³ Ma ganô gêñ samob, tan Anôtô kêkên nan, anga undambê to nom ma anga nom ñalêlôm to gwêc ma gen samob, tan sêjam aucgen nan sêsôm gebe

“Lambin to wae ma ñawasi to ñajanja enden ñac, tan gêngôn lêpôn kinña nan, agêc Domba tenjen ma tenjen.”

¹⁴ Go bôc aclê tau tonan sêlôc gebe “Binñanô.” Ma êsêac laumata sêu tauñ jasêc ma teten mec. * taên ênam gebe lau ten sêsam papia tau sewin atom, go sêkic papia tôn ña gam me o ten ma sêsap ñaomata tôn kêpi tagen ña katêkwi, go sêpen nêñ natalô êwa êsêac sanja kêsêp katêkwi tau. Katêkwi tonatalô tau sêsam gebe peñ. Nac tan papia gêjac en ñawae nan, êkac peñ tau su acgom, go êtôm gebe êsam papia tau. tau. Kat kwl to atalô tau Jam gebe pe ac tan papla gêjac en ñawae nan, êkac pe tau 8 U aC 9 Om, go êtôm gebe ñam papla tau.

* 5:14: Lau ñanô embe teto papia êndên ñac ten ma embe

6

Biñ peñña

1 Go galic Domba kêkac buku ñapeñ 7 ñamataña su. Ma gañô bôc aclê nêñ tej kêsôm awa amboac wapap gêjac gebe “Ômôênj.” 2 Ma gaôc matocanô sa ma galic hos kwalam-kwalam tej. Ñac tañ gêngônj hos ñaô nanj, kêmêgôm talam ma sêkênj sunsunj gêdênj enj kêkuc. Ma ñac tau kêsa gêja kêtôm ñac-kêtu-ñacjo-tuluwaga, ma enj oc êku ñacjo tulu.

3 Go Domba kêkac ñapeñ kêtû luagêcña su. Ma gañô bôc kêtû luagêcña kêsôm gebe “Ômôênj.” 4 Ma hos kokoc tej kêsa gêmênj. Ma ñac, tañ gêngônj hos ñaô nanj, kêtû ñatau gebe êkôc biñmalô su anja nom ma êkênj ñamalac sensenj taunj, tec sêkênj siñ kapôênj tej gêdênj enj.

5 Go Domba kêkac ñapeñ kêtû têlêacña su. Ma gañô bôc kêtû têlêacña kêsôm gebe “Ômôênj.” Ma gaôc matocanô sa e galic hos jejec tej. Ma ñac, tañ gêngônj hos ñaô nanj, kêkôc dôñ tanam dôñ gêñ ñawapacña kêsêp lêma. 6 Ma gañô awa tej kêsa bôc aclê ñasawa gebe “Kôm bêc tagenña ñaôli kêtôm gebe tanam ôli padi kap luagêc. Kôm bêc tagenña ñaôli kêtôm gebe tanam ôli labi kap 6genj. Mago ôngôm ñalêsi to wain êtu sec atom.”

7 Go Domba kêkac ñapeñ kêtû aclêña su. Ma gañô bôc kêtû aclêña nê awa gebe “Ômôênj.” 8 Tec gaôc matocanô sa e galic hos bobob tej. Ma ñac, tañ gêngônj hos gaô nanj, nê ñaê gebe Gêmacanô. Ma lau lamboamña têdaguc enj. Ma sêwa lau nomña kêkôc gêja tonj aclê, ma Gêmacanô to nê lau têtap ñaclai sa gebe sensenj tonj aclê tonanj ñatenj su ña siñ to ña tôbôm ma ña gêmac tokainj-tokainj to ña bôclai nomña.

9 Go Domba kêkac ñapeñ kêtû lemenj teñña su. Ma aê galic lau, tañ sêjac êsêac êndu kêtû sêsôm Anôtônê biñ lasê to sêwa biñ tau sa ñajênña nanj, nêñ katunj sêmoa altar ñalabu. 10 Ma êsêac sêmôêc ña awenj kapôênj gebe “O ñatau dabunj to biññanôña, êndênj ondoc go ômêtôc biñ ma ôkênj aêacma dec ñagêjô êndênj lau nomña.” 11 Tec sêkênj ñakwê kwalam-kwalam gêdênj êsêac kêtômgenj ma sêsôm gêdênj êsêac gebe sêlêwanj taunj saunjenj êwinj e ñacjo sênac lau, tañ sêjam kôm sêwinj êsêac to nêñ lasitêwai êndu nasêwinj êsêac, go Anôtô êmêtôc lau nomña.

12 Ma aê galic Domba kêkac ñapeñ kêtû 6ña su ma ôjô gêjam kapôênjanô e oc kêtû jec amboac talu ñasaô-saô ma ajônj samuc amboac dec. 13 Utitalata umbonña sêpôp sêsêp nom amboac wa tomatac-tomatac sêsêlô êndênj tañ mu êsêlênj kapôênj nanj. 14 Ma umbonj gêlêc tau amboac sêlêc lacgenj ma lôc to nuc samob sêkênj malenj siñ. 15 Go kinj nomña to lau towae ma siñwaganênj kapitai to lau tolêlôm ma ñajanja to gêñôma ma êsêac, tañ sêmoa nêñ lêtêgenj nanj, êsêac samob sêsij taunj sêsêp

gêsun to poclabu anğa lôc. ¹⁶ Ma sêsôm gêdêŋ lôc to poc kapôêŋ gebe “Aku taôm sa mênanğênduc aêac auc gebe ŋac, taŋ gêŋgôn lêpôn kiŋŋa nan, agêc Domba, taŋ têtac ŋandan nan, sêlic aêac sapu. ¹⁷ Gebe agêcnêŋ bêc kapôêŋ têtac ŋandanŋa mênkêsa, ma asa kêtôm gebe êpuc tau tôn êkô.”

7

Sepeŋ ŋatalô kêpi Israelneŋ lau 144,000

¹ Tonan su, go galic anğa aclê sêkô nom ŋakêclêsu aclê ma sêmêgôm nom ŋamu aclê tôn, gebe mu teŋ êsêlêŋ naêpi nom ma gwêc to ka teŋ atom. ² Go galic anğa teŋ anğa oc ŋam kêpi gêmêŋ, nan kêkôc Anôtô mata jali nê peŋ sepeŋ ŋatalôŋa ma gêmôêc ŋa awa kapôêŋ gêdêŋ anğa aclê, taŋ têtap ŋaclai sêŋgôm nom to gwêc êtu secŋa sa nan gebe ³ “Anğôm nom to gwêc ma ka êtu sec atomgeŋ e aêac apeŋ ŋatalô êpi aêacnêŋ Anôtônê sakiŋwaganêŋ teŋbeleŋ su acgom.” ⁴ Go gaŋô sêsa lau, taŋ sepeŋ ŋatalô kêpi êsêac nan, nêŋ namba sa kêtôm 144,000. Sepeŋ ŋatalô kêpi Israel latuinêŋ gôlôac samob kêtômgeŋ.

⁵ Anğa Judanê gôlôac sepeŋ ŋatalô kêpi lau 12,000,

anğa Rubennê gôlôac 12,000,

anğa Gadnê gôlôac 12,000,

⁶ anğa Asernê gôlôac 12,000,

anğa Naptalinê gôlôac 12,000,

anğa Manasenê gôlôac 12,000,

⁷ anğa Simeonnê gôlôac 12,000,

anğa Lewinê gôlôac 12,000,

anğa Isakamê gôlôac 12,000,

⁸ anğa Sebulonnê gôlôac 12,000,

anğa Josepnê gôlôac 12,000,

ma anğa Benjaminnê gôlôac 12,000.

Lau nomŋa toton-toton sêjam sakiŋ Anôtô

⁹ Tonan su, go galic lau taêsam ŋasec, ŋac teŋ kêtôm gebe êsa êsêac saŋa atomanô. Êsêac anğa lau toton-toton samob nêŋ to lau tomôkê-tomôkê ma lau to-m-to-m samob to lau awen teŋ-awen teŋ. Êsêac sêkô lêpôn kiŋŋa to Domba laŋônêmŋa sêsô ŋakwê kwalam-kwalam ma sêôc tômtôm ŋalaun. ¹⁰ Ma sêmôêc ŋa awen kapôêŋ gebe “Moasiŋ ênam aêac kêsiŋa gêmêŋ anğa Anôtô, taŋ gêŋgôn lêpôn kiŋŋa nan, agêc Domba nêŋ.” ¹¹ Ma anğa samob, taŋ sêkô sêgi lêpôn kiŋŋa to laumata ma bôc aclê auc nan, sêu tauŋ têtap labôcgeŋ sêc lêpôn kiŋŋa ŋanêmŋa ma teten mec gêdêŋ Anôtô ¹² ma sêsôm gebe

“Binŋanô, lambiŋ to ŋawasi

ma kauc mêtêŋa to danğe

ma wae to ŋaclai ma ŋajaŋa

êndêñ aêacnêñ Anôtô tengeñ ma tengeñ. Biñjanô.”

¹³ Go laumata teñ kêtû kênac aê gebe “Êsêac tañ sêsô ñakwê kwalam-kwalam nan, asa lau ma sêmêñ anga ondoc.” ¹⁴ Ma aê kasôm gebe “Ñoc apômtau, aôm kôjalagac.” Tec eñ kêsôm gédêñ aê gebe “Gêñwapac kêkônîñ êsêac ñanô, tec sêmêñ ma sêkwasiñ nêñ ñakwê kêsêp Dombané dec, tec ñakwê tau kêtû sêp.

¹⁵ Sêgôm amboac tonan, tec sêkô Anôtônê lêpônî kinña ñanêmña ma sêjam sakiñ eñ kêtôm bêc to geleñ sêmoa ênê lôm dabuñ. Ma ñac, tañ gêñgonî lêpônî kinña ñaô nan, mênjêtu nêñ bec.

¹⁶ Mo to bu oc êjô êsêac êtiam atom.

Ma oc to gêñ ñandanî teñ oc êtuñ êsêac êtiam atom,

¹⁷ gebe Domba, tañ kêkô lêpônî ñaluñgeñ nan, oc ejop êsêac ma oc êwê êsêac sêndêñ bumata mata jali sêna.

Ma Anôtô oc êmbuñ êsêac matenjsulu samob anga matenjsali su.”

8

Ñapeñ kêtû 7ña

¹ Domba kêkac ñapeñ kêtû 7ña su, go undambê ñagamêñ ñanêñ kêsa kêtôm ockatu ñasawa ñamakenî. ² Go galic anjela 7, tañ sêkô Anôtô lanjônêmña nan, sêkôc dauc 7.

³ Ma anjela teñ gêmêñ kêkô kêsi altarna. Eñ kêkôc laclu gold gêñmaluña teñ. Ma sêkêñ gêñmalu taêsam gédêñ eñ gebe êkêñ êtu da ênsac altar gold, tañ kêkô lêpônî kinña ñanêmña nan, êwiñ Anôtônê lau samob nêñ mec. ⁴ Ma gêñmalu ñajadauñ gêôn sa anga anjela, tañ kêkô Anôtô lanjônêmña nan lêma, kêpi gêwiñ Anôtônê launêñ mec gêja. ⁵ Go anjela kêkôc laclu gêñmaluña jakêkêñ ja anga altar kêsêp e mênjêc ma kêbaliñ kêsêp nom gêja. Su, go wapap gêjac to gamêñ ñakicsêa kêsa ma ôsic kêkac to ôjô gêjam.

Dauc kêtan

⁶ Ma anjela 7, tañ sêkôc dauc 7 nan, sêmasanî tauñ gebe sênac êtanî.

⁷ Anjela ñamataña gêjac dauc kêtanî ma kom poc to ja ma dec kêgaluñ gêwiñ tau kêsêp nom gêja. Sêwa nom samuc kêkôc gêja ñamakenî têlêac ma sêwa ka kêkôc gêja tonî têlêac amboac tonanî. Tec ja geñ nom ñamakenî teñ to ka ñatonî teñ su ma gêgwanî matac-matac samob tomalagenî.

⁸ Go anjela kêtû luagêcña gêjac dauc kêtanî ma gêñ amboac ja geñ lôc kapônêñ teñ gêu tau kêsêp gwêc gêja. Gwêc tau sêwa kêkôc gêja têlêac ma ñatenî kêtû dec. ⁹ Ma sêwa gêñ matenî jali, tañ sêsê awenî sêmoa gwêc nan, to wanî, tañ sêpoac gwêc nan,

kêkôc gêja tonj têlêac ma gêj maten jali nêj tonj tenj to wan natorj tenj sêjaŋa.

¹⁰ Go anjela kêtû têlêacŋa gêjac dauc kêtaŋ. Ma utitalata kapôênj tenj kêpôp anjga umbonj kêtôm dawen jawaô. Ma sêwa bu samob kêkôc gêja têlêac, tec jakêsêp natenj to kêsêp bumata gêwiŋ. ¹¹ Ma utitalata tau ŋaê gebe ŋamakic. Ma bu têlêac tau natenj ŋamakic kêsa. Ma ŋamalac taêsam sênôm bu ŋamakic tau, tec sêmac êndu.

¹² Go anjela kêtû aclêŋa gêjac dauc kêtaŋ. Ma sêwa oc kêkôc gêja ŋamakenj têlêac ma sêwa ajônj kêkôc gêja ŋamakenj têlêac to sêwa utitalata kêkôc gêja tonj têlêac. Ma oc ŋamakenj tenj to ajônj ŋamakenj tenj ma utitalata natorj tenj gêjam kanuc. Ma têm oc to ajônj ma utitalata kêpô nomŋa kêtû dambê kêtôm tonanjenj.

¹³ Go galic to ganjô momboanjenj tenj gêlôb gêmoa umbonj ŋalabu ma gêmôêc ŋa awa kapôênj gebe “Ojae, ojae, ojae, lau tanj sêngônj nom nanjmênj. Anjela têlêac tec sêmoa. Nêj dauc embe êtaŋ, oc êsêacmênj sêngônj naeo ŋanôgoc.”

9

¹ Go anjela kêtû lemenj tenjŋa gêjac dauc kêtaŋ. Ma galic utitalata tenj kêpôp anjga umbonj kêsêp nom gêja, ma sêkênj ki gamênj ŋakêlêndiŋ secŋa gêdênj enj. ² Ma enj kêlai gamênj ŋakêlêndiŋ ŋakatam su ma jadaunj kêpi anjga gêsunj tau tonanj kêtôm ja genj oba ŋatêtac mênjgêjam oc to gamênj auc e ŋakesec kêsa. ³ Ma wagô sêsa anjga jadaunj ŋalêlôm mênjsêjam nom auc, ma nêj ŋaclai kêtôm alidêbu nomŋa nêj. ⁴ Ma binj gêdênj êsêac gebe sêngôm gêgwanj nomŋa to gêj ŋalaunj matac-matac ma ka sec atom, têtû kasec ŋamalac, tanj sepenj Anôtônê ŋatalô kêpi êsêac tenjbelej atom nanjenj. ⁵ Mago wagô tau têtôm gebe sênac ŋamalac êndu atom, sêlôc gebe sêlênsu êsêacgenj êtôm ajônj lemenj tenj. Sêlênsu êsêac ŋa ŋandanj êtôm alidêbu ênjac lau ŋanandanj. ⁶ Êndênj ŋasawa tonanj ŋamalac sêngôm gênjêlêlôm gebe sêmac ênduŋa, mago sêngôm elêmê. Êsêac oc sênam awenj su gebe sêmac êndu, mago gêmac oc êc êsêac sugenj.

⁷ Wagô tau ŋalanjô amboac hos, tanj sêmasanjenj kêtû sinjŋa nanj. Êsêac sêkuc gêj amboac sunsunj gold, ma êsêac lanjônjanô amboac ŋamalac lanjônânô. ⁸ Êsêac môkênjlanj baliŋ amboac lauonênj ma lunjlanj amboac lewenênj. ⁹ Talic êsêac bônjdagij amboac maluku ki gêsanjenj auc, ma nêj magênj ŋakicsêa amboac kareta, tanj hos taêsam sê ma sêlêti kêtû sinjŋa nanj. ¹⁰ Ma nêj lênjuc tokêm amboac alidêbunênj, ma nêj ŋaclai gêc ŋalênjuc tau ŋalêlôm, gebe têtû kasec ŋamalac êtôm ajô lemenj tenj. ¹¹ Anjela gamênj ŋakêlêndiŋ secŋa kêtû nêj kinj, nê ŋaê ŋa Ebolai awenjenj gebe Abadon, ma ŋa aêac awenjenj gebe ŋac-gesenj-gêj-ŋsamob-suwaga.

¹² Ojæ ñamataña mêngêja su. Ojæ luagêc gacgenj gêc, oc mêngêsa êtu ñamu.

¹³ Go anjela kêtû 6ña gêjac dauc kêtañ. Ma aê ganjô awa teñ kêsa anja jabo aclê, *tañ gêsac altar gold, tañ kêkô Anôtô lanjônemña nan ñakêclêsu. ¹⁴ Awa tau kêsôm gêdêñ anjela kêtû 6ña, tañ kêkôc dauc nan, gebe “Ôñgamboac anjela aclê, tañ sêkô êsêac tôñ sêmoa bu kapôêñ Euprat nan su.” ¹⁵ Ma en kégaboac anjela aclê tonan su. Anjela tau sêmasañ tauñ kêpi jala tonan ñaajôn to ñabêc ma ñaockatu su gebe sêwa ñamalac samob êkôc êna toñ têlêac ma sênac ñamalacnêñ toñ têlêac tau ñateñ êndu. ¹⁶ Ma aê ganjô sêsa sinwaga, tañ sêngônj hos ñaô nan, nêñ namba sa, ma namba tau 200 million. ¹⁷ Ma katuc kainj teñ kêsa e galic hos to lau, tañ sêngônj ñaô nan. Êsêacnêñ maluku kokoc kêtôm ja to majan-majan ma jonjon. Ma hos tau môkêñapac amboac lewenêñ, ma ja to jadaun ma talao kêsa êsêac awensun. ¹⁸ Gêñwapac têlêac tonec ja to jadaun ma talao, tañ kêsa êsêac awensun nan, gesen ñamalac, tañ sêwa kêkôc gêja toñ têlêac nan, ñateñ su. ¹⁹ Hos tau nêñ ñaclai ñam kêsêp êsêac awensun to nêñ Iêñuc. Nêñ Iêñuc tomôkêñapac amboac moac. Ma môkêñapac tau tonan têtû kasec ñamalac.

²⁰ Ma ñamalac ñagêdô, tañ gêñwapac tonan gesen êsêac su atom nan, sêjam tauñ ôkwi anja nêñ kôm, tañ lemenj sêgôm nan atom. Êsêac teteñ mec gêdêñ ñalau sec sêwi sinj atom ma teteñ mec gêdêñ gwam, tañ sêmasañ ña gold to silber ma ki to poc ma ka, ma têtôm gebe sêlic gamêñ to sêñô binj ma sêsêlêñ atom nan. ²¹ Ma êsêac sêjam tauñ ôkwi anja nêñ lêñ sêjac ñamalac êndu to nêñ sôlônj toê-toê ma nêñ lêñ mockainjo to mockainja ma nêñ binj genjenja atom. * jabo kapôêñ aclê ma sêkêñ jabo ñakatu tau kêkô altar ñakêclêsu aclê. ma êkêñ jabo akatu tau k altar akacñu acñ.

10

Anjela to buku saun

¹ Go galic anjela ñajana teñ anja undambê kêsêp gêmêñ. En kêkôm tau auc ña tao, ma kasômbuc teñ gêsac enj môkêapac, ma lanjônô amboac oc ma akainj amboac alê ja. ² Buku saun teñ kêkac tau sa kwananjenj kêsêp enj lêma. Ma ketoc akainj anôña kêkô gwêc ma gasêña kêkô bau. ³ Go enj gêmôêc ña awa kapôêñ amboac lewe kêtañ. Enj gêmôêc su, go wapap 7 sêjac ma sêsôm binj. ⁴ Wapap 7 sêsôm binj su, ma gabe jato binj tau. Mago ganjô awa teñ kêsa anja undambê gêmêñ gebe “Binj tañ wapap 7 sêsôm nan, ênêc aômñagenj, oto sa atom.” ⁵ Go anjela, tañ galic enj kêkô gwêc to bau nan,

* 9:21: Lau Juda sêmasañ nêñ ñagêlônj teñ. Êsêac sêsap

gêoc lêma anôña sa kêpi undambê gêja,
 6 ma kêtoc lêma kêpi ñac mata jaliña, tañ gêmoa tengeñ ma
 tengeñ.

Ñac tau kékêñ undambê to ñagêñ samob ma nom to ñagêñ
 samob ma gwêc to ñagêñ samob. Ma añela kêsôm gebe “Têm oc
 êmbacnê. 7 Êndêñ tañ añela kêtú 7ña ênac dauc êtañ nañ, Anôtô
 oc ênac dabiñ né biñ ñalêlômña, amboac kêsôm ñawae ñajam tau
 lasê gêdêñ propete, tañ têtú ênê sakiñwaga nañ.”

8 Ma awa, tañ ganô kêsa aña undambê gêmêñ nañ, kêsôm
 biñ gêdêñ aê kêtiam gebe “Ôna ma ôkôc buku, tê kékac tau sa
 kwananengeñ kêsêp añela, tañ kékô gwêc to bau nañ, lêma né
 su.” 9 Tec aê gadêñ añela tau gaja ma kasôm gêdêñ eñ gebe
 “Ôkêñ buku saun tonan êndêñ aê.” Ma eñ kêsôm gêdêñ aê gebe
 “Ôkôc wacônij. Buku tau oc êngôm nêñ ñatêtacsêga ñamakic
 êsa. Mago awamsuñ oc ênsaê ñakana amboac lêp.” 10 Ma kakôc
 buku saun tau su aña añela lêma ma mêngeañ e kêsaê ñakana
 amboac lêp gêc aocsuñ. Aê kadanğôñ su, go ñoc ñatêtacsêga
 ñamakic kêsa. 11 Ma sêsôm gêdêñ aê gebe “Oc biñ lasê êtiamman
 êpi lau to-m-to-m to lau toton-oton ma lau awen ten-awen ten
 ma kiñ tokiñ.”

11

Sêwa-biñ-sa-ñanewaga luagêc

1 Go sêkêñ ôpic ten kêtôm tôc tanam dôn gêñña gêdêñ aê ma
 sêsôm gêdêñ aê gebe “Ôndi naôn timer dôn Anôtônê lôm dabuñ to
 altar ma êsêac, tañ teteñ mec sêmoa lôm dabuñ ñalêlôm nañ.
 2 Mago ondec malacluñ lôm dabuñ ñamagêña ênêcña, ônam dôn
 atom, gebe sêkêñ gêdêñ lau samuc sêwê kain ma êsêac oc sêka
 malac dabuñ popoc êtôm ajôn 42. 3 Ma aê oc jakêñ ñoc sêwa-
 biñ-sa-ñanewaga luagêc. Êsêagêc sêsô talu sa ma seoc biñ lasê
 êtôm bêc 1,260.” 4 Ñac ulu tonan têtôm katêkwi luagêc me
 jakain luagêc, tañ sêkô nom Ñatau lanônêñ nañ. 5 Ma ten embe
 taê ênam gebe êtu kasec êsêagêc, go ja êsa êsêagêc awen su e
 naênij agêcnêñ ñacjo su. Ten embe taê ênam gebe êtu kasec
 êsêagêc, nañ senseñ eñ su ña ja êtôm tônêgeñ. 6 Ñalai gêdêñ
 êsêagêc gebe sêmbôc umbon auc e kom ten ênac êndêñ bêc
 êsêagêc seoc biñ lasêña atom. Ma ñalai gêdêñ êsêagêc gebe
 sên timer bu ôkwi êtu dec. Ma êsêagêc oc sêlênsu nom ña gêñwapac
 tokain-tokain êtôm tañ taên gêjam nañ.

7 Êndêñ tañ sên timer dabiñ nêñ kôm sêwa biñ saña nañ, bôc tau
 oc êpi aña ñakêlêndij sec mênêñac sij êndêñ êsêagêc e êku
 êsêagêc tulu ma ênac êsêagêc êndu. 8 Ma êsêagêcnêñ ñawêlêlan
 oc ênêc malacsêga ñaintêna. Êsêac sêlêwiñ malac tau gebe
 Sodom to Aiguptu. Aña malac tonan êsêac sêjac êsêagêcnêñ

Apômtau kêpi kakesotau. ⁹ Ma lau anja lau to-m-to-m ma lau tomôkê-tomôkê to lau awen ten-awen ten ma lau toton-toton sêlic êsêagêcnêj nawêlêlanj ênêc êtôm bêc têlêac ma njasêku ma sênac jao gebe sênsuj atom. ¹⁰ Ma lau nomja oc têtû samuc êsêagêc sêmac ênduja ma têtac njam, tec sêkêj gêj njam-njam nãomagenj êndêj taunj, gebe propete luagêc tonanj sêlêsu lau nomja. ¹¹ Bêc têlêac ma njasêku gêjana, go Njalau mata jalija anja Anôtônê kêsêp êsêagêcnêj nalêlôm gêja, tec agêc dêdi sêkô, ma êsêac, tañ sêlic êsêagêc nanj, têtêc taunj njanô. ¹² Ma nãaclagêc tau sêjô awa kapôêj kêsã anja undambê ma kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Api tonec amêj.” Go tao tenj kêsuj êsêagêc sa sêpi undambê sêja ma agêcnêj I acjo sêlic êsêagêc sêpi sêja. ¹³ Ma gêdêj nãawa tonanj ôjô gêjam kapôêj e malac tonanj nãandu samob embe tawa êkôc êna tonj 10, nanj njatenj gêjana. Ma ôjô tau gesenj lau 7,000 su. Ma lau nãagêdô têtêc taunj, tec tetoc Anôtô undambêja sa.

¹⁴ Ojae kêtû luagêcña tec mênjgêja su. Ma ojae kêtû têlêacña oc mênjêsa.

Dauc kêtû 7ja

¹⁵ Go anjela kêtû 7ja gêjac dauc kêtanj. Ma awenj kapôêj kêsã anja undambê gebe

“Aêacnêj Apômtau agêc nê Kilisi têtû nom nãagamêj Njatau, ma enj oc ênam gôlij êmoa tenjenj ma tenjenj.”

¹⁶ Go laumata 24, tañ sêjngôn nêj lêpônj sêmoa Anôtô lanjônêmanj, sêu taunj têtap labôcgenj sêc ma tetenj mec gêdêj Anôtô gebe

¹⁷ “O Apômtau Anôtô, njaninj Njatau, tañ gômoa gêdêj andangenj ma galoc gômoa nanj,

aêac anam danje aôm gebe kôwaka nêj nãalai kapôêj sa ma gôjam gôlij gômoa.

¹⁸ Lau samuc têtac njandanj kêsã, mago aôm têtac njandanj kêsã amboac tonangenj.

Noc ômêtôc nãacmatêja

to ôkêj nãagêjô njam êndêj propete, tañ têtû nêj sakinjwaga

to êndêj nêj lau ma êndêj êsêac lau saunj to kapôêj,

tañ têtêc aômnêj nãê nanja, mênjgêdê lasê.

Noc onsenj êsêac, tañ sesenj nom nanj, tau tonec.”

¹⁹ Ma Anôtônê lôm dabuj anja undambê njakatam gêlêc su e Anôtônê poac njakatapa, tañ kêkô ênê lôm dabuj nanj, kêtû awê. Go ôsic kêkac to gamêj njakicsêã kêsã ma wapap gêjac to ôjô gêjam ma kompoc gêjac kapôêj.

12

Awê ma lênjuckêj nêj binj

¹ Ma gënjalô kapôênj tenj anja undambê mênkêsa gebe awê tenj kêsô oc kêtû nê ñakwê ma kêkô ajônj ñaô ma kêkuc utitalata 12 kêtû sunsunj. ² Awê tau taê ma ñapalê kêtunj enj gebe êkôc, tec gêngônj jageo ma kêwakic.

³ Go gënjalô tenj anja undambê mênkêsa. Lêñuckêm bom-samuc kapôênj tenj tomôkêapac 7 ma ñajabo 10 kêkuc sunsunj 7. ⁴ Ma nê Iêñuc gêbam utitalata umbonja tonj télêac tonaj ñatenj pinjanj, ma kêpalip kêsêp nom gêja. Go lêñuckêm jakêkô awê, tanj gebe êkôc ñapalê nanj lajônêm. Enj kêkô ma kêsâê gebe awê êkôc ñapalê su acgom, go enj êndanjonj ñapalê tau su. ⁵ Awê tau kêkôc ñapalê ñac. Ñapalê tau tonaj oc ênam gôlinj lau samuc samob ña tôcki. Go gêñ tenj kêjanjo ñapalê su gêdêñ Anôtô to nê lêpônj gêja. ⁶ Ma awê tau kêsâ gamêñ sawa gêja. Anôtô tau kêmasanj gamêñ ñasawa tenj kêtû enja gebe sêlôm enj anja tônê êtôm bêc 1,260.

⁷ Go sinj kêsâ anja undambê. Mikael to nê anjela sêjac sinj gêdêñ Iêñuckêm. Ma lêñuckêm to nê anjela sêjac sinj gêdêñ êsêac, ⁸ mago sêku êsêac tulu atom, tec lêñuckêm to nê anjela nêñ ñasawa tenj gêc undambê kêtiam atom. ⁹ Êsêac têtinj Iêñuckêm kapôênj, moac langwa tau, tanj sêsam enj gebe Ñackêlênsônj-binjwaga me Sadanj nanj su. Ñac tau kêsau nom ñagamêñ samob. Êsêac têtinj enj to nê anjela su sêsêp nom sêja. ¹⁰ Go ganjô awa kapôênj anja undambê kêsâ gebe
“Galoc moasinj to ñajanja ma gôlinj kinja gêmu gêdêñ aêacnêñ
Anôtô gêja.

Ma ênê Kilisinê ñaclai kêsâ,
gebe têtinj ñac, tanj kêkô Anôtô lajônêm
ma kêgôlinj binj kêpi aêacnêñ lasitêwai nanj su.
Enj kêgôlinj binj kêpi êsêac kêtôm bêc to gelenjenj.

¹¹ Ma êsêac sêku enj tulu ña Dombanê dec
to ña nêñ binj, tanj sêwa sa nanj.

Êsêac têntac gêwinj gebe sêmoa matenj jali atom, tec sêmac êndu.
¹² Amboac tonan undambê to amac, tanj anjonj undambê nanj,
têmtac ñajam êsa.

Ojae, nom to gwêcmêñ,
Sadanj kêsêp gêdêñ amac gêwac totêtac ñandanj kapôênj,
gebe enj kêjala su gebe nê têm kêtû dambêgac.”

¹³ Gêdêñ tonaj Iêñuckêm kêjala gebe têtinj enj su kêsêp nom
gêja, tec kêjanda awê, tanj kêkôc ñapalê ñac nanj. ¹⁴ Ma sêkêñ
momboanj kapôênj ñamagê luagêc gêdêñ awê tau, gebe êlôp êna
nê mala, tanj gêc gamêñ sawa nanj. Êsêac oc sêlôm enj anja tônê
êtôm jala télêac ma ajônj 6, gebe êmoa jaêc moac. ¹⁵ Tec moac
gêluc bu kapôênj kêsâ awasunj kêdaguc awê tau gêja, gebe êc enj
su. ¹⁶ Mago nom gêjam awê tau sa ma gêña awasunj e kêdanjac

bu, taŋ lênguckêm gêluc kêsa awasuŋ naŋ su. ¹⁷ Tec lênguckêm têtac ŋandaŋ gêdêŋ awê tau ma gêja gebe ênac siŋ êndêŋ ênê wakuc ŋagêdô, taŋ sêmasaŋ Anôtônê biŋsu to sêwa Jesunê mêtê sa naŋ. ¹⁸ Ma lênguckêm kêkô ambêô.

13

Bôc luagêc nêŋ biŋ

¹ Go galic bôc teŋ kêpi aŋga gwêc gêmêŋ. Bôc tau nê jabo 10 ma môkêapac 7. Ma sunsuŋ 10 gêsac nê jabo ŋaô ma teto ŋaê alôb-alôb gêsac môkêapac. ² Ma bôc tau, taŋ galic naŋ, ŋalaŋô amboac pusip saleŋŋa kapôêŋ ma akaiŋ amboac iwanê ma awasuŋ amboac lewe awasuŋ. Ma lênguckêm kêkêŋ nê ŋajaŋa to nê lêpôŋ ma nê ŋaclai kapôêŋ gêdêŋ eŋ. ³ Ma sêlic bôc tau nê môkêapac tau ŋateŋ kêtôm sêjac êndu, mago ŋakamoc sec tau gêmô. Tec lau nomŋa samob sê taêŋ ma têdaguc bôc tau. ⁴ Ma êsêac teteŋ mec gêdêŋ lênguckêm gebe kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ bôc, go teteŋ mec gêdêŋ bôc tau ma sêsôm gebe “Asa kêtôm bôc tonan ma asa kêtôm gebe ênac siŋ êndêŋ eŋ.”

⁵ Ma Anôtô gêlôc gebe bôc etoc tau sa ŋa awasuŋ kapôêŋ to êsôm biŋ alôb-alôb, ma kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ eŋ gebe êngôm gêŋ tau êtôm ajôŋ 42. ⁶ Bôc tau gêja awasuŋ ma kêsôm biŋ alôb-alôb kêpi Anôtô to kêpi ênê ŋaê to ênê andu ma kêpi êsêac, taŋ sêŋgôŋ undambê. ⁷ Ma Anôtô gêlôc gebe eŋ ênac siŋ êndêŋ Anôtônê lau e êku êsêac tulu. Ma kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ eŋ gebe êtu lau tomôkê-tomôkê to lau to-m-to-m ma lau aweŋ teŋ-aweŋ teŋ to lau totoŋ-totoŋ samob nêŋ ŋatau. ⁸ Ma lau nomŋa samob oc teteŋ mec êndêŋ bôc tau. Mago gêdêŋ taŋ Anôtô kêkêŋ undambê to nom atomgeŋ naŋ, lau tonan nêŋ ŋaê kêsêp Domba, taŋ sêjac êndu naŋ, nê buku mata jaliŋa atom.

⁹ Ŋac teŋ nê taŋasuŋ embe ênêc, naŋ, êŋômaŋ.

¹⁰ Embe ênac ŋac teŋ ŋawae gebe êŋgôŋ kapoacwalô, oc êsêp kapoacwalô êna.

Ma embe ênac ŋac teŋ ŋawae gebe sênac eŋ ŋa siŋ êndu, oc sênac eŋ êndu.

Amboac tonan Anôtônê lau sêôc gêŋwapac totêntac êpa sugen ma sêkêŋ êwiŋ.

¹¹ Go galic bôc taŋa teŋ kêpi aŋga nom ŋalêlôm gêmêŋ. Bôc tonan nê jabo luagêc kêtôm dombanê, mago kêsau biŋ kêtôm lênguckêm. ¹² Ma gêjam kôm ŋa bôc ŋamataŋa nê ŋaclai gêmôa bôc tau laŋônêmŋa. Ma kêkac nom to êsêac, taŋ sêŋgôŋ nom naŋ, gebe teteŋ mec êndêŋ bôc ŋamataŋa toŋkamoc sec, taŋ gêmô su naŋ. ¹³ Ma eŋ gêgôm gêŋtalô kapôêŋ-kapôêŋ. Eŋ kêkêŋ ja kêsêp aŋga undambê gêmêŋ nom mêŋ-ŋamalac samob sêlic. ¹⁴ Bôc tau kêsau gêôc lau nomŋa samob ŋa gêŋtalô, taŋ Anôtô gêlôc gebe êngôm êmoa bôc ŋamata ŋalaŋônêm naŋ. Ma bôc tau kêsôm

gêdêḡ lau nomḡa gebe sêmansaḡ bôc, taḡ kêtap siḡ ḡakamoc sa, mago gêmoa mata jali naḡ, nê ḡakatu teḡ. ¹⁵ Ma Anôtô gêlôc, tec bôc tau gêju awajaô mata jali kêsêp bôc ḡakatu gebe bôc ḡakatu êsôm biḡ ma enseḡ êsêac, taḡ teteḡ mec êndêḡ ḡakatu atom naḡ su. ¹⁶ Ma bôc tau kêkac ḡamalac samob, lau sauḡ to kapôêḡ ma lau tolêlôm to lau ḡalêlôm sawa ma lau, taḡ sêmoa nêḡ lêtêgeḡ naḡ, to gêḡôma gebe sepeḡ ḡatalô teḡ ênêc lemeḡ anôḡa me teḡbeleḡ. ¹⁷ ḡac teḡ embe êtap ḡatalô tonanḡ sa atom, oc êtôm gebe ênam ôli gêḡ me êkêḡ gêḡ êndêḡ lau sênam ôli atom. ḡatalô tonanḡ bôc tau nê ḡaê me ḡaê tau ḡanamba. ¹⁸ Amboac tonanḡ lau tokauc mêtêḡa taêḡ ênam biḡ tau acgom. ḡac tokauc êkip bôcnê namba ḡam samaḡ, gebe namba tau ḡamalac teḡ nê. Ma namba tau 666.

14

Lau 144,000 nêḡ wê

¹ Go gaôc matocanô sa ma galic Domba tau kêkô lôc Sion ma lau 144,000, taḡ teto êsêagêc Tama nêḡ ḡaê kêpi êsêac teḡbeleḡ naḡ, sêkô sêwiḡ eḡ. ² Ma gaḡô awa teḡ kêsa aḡa undambê kêtôm bu taêsam ḡakicsêa ma kêtôm wapap gêjac kapôêḡanô. Ma gaḡô awa tau amboac lau wêḡa sêjac nêḡ gêḡ wêḡa kêtaḡ. ³ Lau tau sêjam wê wakuc teḡ sêkô lêpôḡ kiḡḡa to bôc aclê ma laumata laḡôḡnêḡḡa. ḡac teḡ kêtôm gebe êḡô wê tonanḡ e êtu tôḡ eḡ atom, lau 144,000 taḡḡeḡ, taḡ Domba gêjam ôli êsêac su aḡa nom naḡ, tec sêjam. ⁴ Lau tonanḡ ḡai têtu sec gêdêḡ lauo atom, sêmoa tonêḡ ḡalêlôm ḡawasigeḡ. Êsêac têdaguc Domba sêsa intêna samob, taḡ eḡ kêsa naḡ. Domba gêjam ôli êsêac su aḡa ḡamalacnêḡ e têtu Anôtô agêc Domba nêḡ gêḡ ḡanô ḡamêc. ⁵ Biḡdansaḡ teḡ kêsa êsêac aweḡsuḡ atomanô, gebe êsêacnêḡ keso masi.

Aḡela têlêac nêḡ biḡ

⁶ Go galic aḡela teḡ gêlôb gêmoa undambê ḡalêlôm. Eḡ kêkôc ḡawae ḡajam teḡḡeḡḡa teḡ gebe êsôm lasê êndêḡ lau, taḡ sêḡḡôḡ nom naḡ, ma êndêḡ lau totonḡ-totonḡ samob to lau tomôkê-tomôkê ma lau aweḡ teḡ-aweḡ teḡ to lau to-m-to-m. ⁷ Eḡ kêsôm ḡa awa kapôêḡ gebe “Atêc Anôtô to atoc eḡ taugenḡ sa, gebe ênê mêtôc ḡanoc mêḡkêsa. Ateḡ mec êndêḡ ḡac, taḡ kêkêḡ undambê to nom ma gwêc to bumata naḡ.”

⁸ Ma aḡela teḡ kêdaguc mêḡkêtu luagêc ma kêsôm gebe “Sêku Babel kapôêḡ tulu, sêku tulugac, Babel tau kêkêḡ nê wain têtac ḡakalacḡa gêdêḡ lau samuc sênom.”

⁹ Go aḡela teḡ kêdaguc êsêagêc mêḡkêtu têlêac. Eḡ kêsôm ḡa awa kapôêḡ gebe “Teḡ embe eteḡ mec êndêḡ bôc to êndêḡ nê ḡakatu ma êkôc ḡatalô ênêc têbêla me lêma, ¹⁰ naḡ oc ênom wain Anôtônê têtac ḡandaḡḡa, taḡ kêkêc kêsêp nê têtac ḡandaḡ

nalaclu, kêgaluŋ gêwiŋ gêŋ teŋ atom. Ma sêlênsu ŋac tau ŋa ja to talao aŋga aŋela dabuŋ to Domba laŋoŋnêma. ¹¹ Ja taŋ êlênsu êsêac naŋ, ŋajadauŋ oc êpi endenŋ tôngeŋ. Êsêac taŋ tetenŋ mec gêdêŋ bôc to gêdêŋ ênê ŋakatu ma sêkôc ênê ŋaê ŋatalô sa naŋ, oc sêniŋ awenŋ atom êtôm bêc to elenŋeŋ.”

¹² Amboac tonanŋ Anôtônê lau, taŋ sêmasanŋ Anôtônê biŋsu to sêkêŋ gêwiŋ Jesu naŋ, sêôc gêŋwapac totêntac êpa sugenŋ.

¹³ Go ganô awa teŋ kêsa aŋga undambê gebe “Oto gebe Aê aoc êôc lau, taŋ Apômtau gêbiŋ êsêac tôŋ ma sêmac êndu galoc ma êndêŋ bêc ŋamuŋa samobgenŋ.” Nalau Dabuŋ kêsôm gebe “Biŋŋanô, êsêac oc sêwi nêŋ koleŋ siŋ ma sêniŋ awenŋ gebe nêŋ koleŋ ŋanô kêdaguc êsêac.”

Têm sejoŋ kôm ŋanô saŋa

¹⁴ Go gaôc matocanô sa ma galic tao sêpsêp teŋ ma ŋac teŋ amboac ŋamalacnê latu gêŋgôŋ tao tonanŋ ŋaô. Enŋ kêkuc sunsuŋ gold ma lêma kêmêgôm bôjanŋ jalô ŋamata teŋ. ¹⁵ Ma aŋela tauŋa teŋ kêsa aŋga lôm dabuŋ mênŋgêmoêc ŋa awa kapôêŋ gêdêŋ ŋac, taŋ gêŋgôŋ tao ŋaô naŋ, gebe “Ôsakiŋ nêŋ bôjanŋ jalô naônêc kôm ŋanô sa gebe noc tajonŋ kôm ŋanô saŋa mênŋkêsa ma gêŋ nomŋa kêtû lêwê su.” ¹⁶ Tec ŋac, taŋ gêŋgôŋ tao ŋaô naŋ, gêjac bôjanŋ jalô kêsêp nom ma gêjac nom ŋakôm ŋanô sa.

¹⁷ Go aŋela tauŋa teŋ kêsa aŋga lôm dêbuŋ, taŋ kêkô undambê naŋ, gêmêŋ ma gêôc bôjanŋ jalô ŋamata teŋ amboac tonanŋ.

¹⁸ Go aŋela tauŋa teŋ kêsa aŋga altar gêmêŋ gêwiŋ, naŋ kêtû ja ŋatau ma gêmôêc ŋa awa kapôêŋ gêdêŋ ŋac tobôjanŋ jalô ŋamata tonanŋ gebe “Ôsakiŋ nêŋ bôjanŋ jalô ŋamata êna ma ojonŋ ŋanô aŋga nom ŋakôm wainŋa sa, gebe wain ŋanô kêtû lêwê su.” ¹⁹ Go aŋela gêjac nê bôjanŋ jalô kêsêp nom ma kejonŋ wain ŋanô aŋga nom sa jakêbaliŋ ŋanô tau kêsêp sêpip wain ŋamala kapôêŋ. ŋamala tau tonanŋ Anôtônê têtac ŋandanŋ. ²⁰ Êsêac sêpip wain ŋanô sêmoa malac ŋamagê e dec kêsa sêpip wain ŋamala tau. Dec tau kêsuŋ kêtôm gebe ênôm hos auc e êndêŋ ŋagôliŋ ma keselenŋ gêja kêtôm 300 kilometer.

15

Aŋela togenŋwapac ŋamuŋa tau

¹ Go galic gêŋtalô-kapôêŋ kaiŋ teŋ gêc undambê. Aŋela 7 sêkôc gêŋwapac ŋamuŋa 7 tau. Anôtônê têtac ŋandanŋ oc ênac dabiŋ tau êpi gêŋwapac tonec.

² Ma galic gêŋ amboac gwêc, naŋ kêtôm glas sêgaluŋ gêwiŋ ja. Ma galic lau, taŋ sêku bôc to nê ŋakatu ma nê ŋaê ŋanamba tulu naŋ, sêkôc Anôtônê geŋ wêŋa sêkô gwêc glas tau ŋatali. ³ Êsêac sêjam Anôtônê sakiŋwaga Mose nê wê ma Dombanê wê gebe “O Apômtau Anôtô, ŋaniniŋ ŋatau,

aômnêm kôm kapôêḡ to kainḡ teḡ.
 O lau totoḡ-totoḡ samob nêḡ kinḡ,
 aômnêm lêḡ samob jagêdêḡ to biḡḡanô.

⁴ O Apômtau, asa oc êtêc aôm atom,
 ma asa oc etoc aômnêm ḡaê sa atom.

Gebe aôm taômḡeḡ dabuḡ.

Lau totoḡ-totoḡ samob mênḡteteḡ mec êndêḡ aôm,
 gebe nêḡ iêḡ kômêtôc biḡ jagêdêḡḡa kêtû awê sugac.”

⁵ Tonaḡ su, go galic lômbec undambêḡa, taḡ kêtû Anôtô
 gêmoa gêwiḡ nê lau ḡabelo naḡ, ḡakatam gêlêc tau su. ⁶ Ma
 aḡela 7, taḡ sêkôc gêḡwapac 7 naḡ, sêsa aḡa lôm dêbuḡ sêmêḡ.
 Êsêacnêḡ ḡakwê ḡawasi e ḡaeb ḡaôma ma sêjandiḡ ômbiḡkap gold
 gêsac bônḡdagi. ⁷ Go bôc aclê nêḡ teḡ kêkêḡ laclu gold 7 gêdêḡ
 aḡela 7 ma Anôtô mata jali tenḡeḡ ma tenḡeḡḡa nê têtac ḡandaḡ
 kêsêp laclu tau e mênḡgêc. ⁸ Ma Anôtônê ḡawasi to nê ḡaclai
 ḡajadauḡ gêjam lôm dabuḡ ḡalêlôm auc ma ḡac teḡ kêtôm gebe
 êsô lôm dabuḡ êna atomanô e aḡela 7 nêḡ gêḡwapac mênḡênac
 pep acgom.

16

Anôtônê têtac ḡandaḡ ḡalacclu 7

¹ Ma ḡaḡô awa kapôêḡ kêsâ aḡa lôm dabuḡ ma kêsôm gêdêḡ
 aḡela 7 tonaḡ gebe “Ana akêc Anôtônê têtac ḡandaḡ ḡalacclu 7
 êsêp nom êna.”

² Go aḡela ḡamata jakêkêc nê laclu kêsêp nom gêja. Ma lau,
 taḡ sêkôc bôcnê ḡatalô sa to teteḡ mec gêdêḡ ênê ḡakatu naḡ,
 têtap gwatêlê sec to ḡandaḡ sa.

³ Go aḡela kêtû luagêcḡa kêkêc nê laclu kêsêp gwêc gêja e kêtû
 dec. Ma dec tau amboac ḡacmatê ḡadec. Ma gêḡ matenḡ jali
 samob, taḡ sêmoa gwêc naḡ, sêmac endu.

⁴ Go aḡela kêtû têlêacḡa kêkêc nê laclu kêsêp bu to bumata
 samob gêja e kêtû dec. ⁵ Ma aê ḡaḡô bu tau ḡaḡela kêsôm gebe
 “O ḡac dabuḡ tau, taḡ galoc gômoa to andanḡeḡ gômoa naḡ,
 aôm ḡac gêdêḡ, tec kômêtôc biḡ ḡalêḡ amboac tonaḡ.

⁶ Êsêac sêkêc Anôtônê lau to propete nêḡ dec siḡ,
 ma galoc kôkêḡ dec gêdêḡ êsêac sênôm.

ḡagêjô tonaḡ jakêtôm êsêacnêḡ keso solop.”

⁷ Ma ḡaḡô awa kêsâ aḡa altar gebe

“Biḡḡanô, Apômtau Anôtô, ḡaniniḡ ḡatau,
 aômnêm mêtôc tau biḡḡanô to jagêdêḡḡoc.”

⁸ Go aḡela kêtû aclêḡa kêkêc nê laclu kêsêp oc e kêkêḡ oc
 ḡaja kapôêḡ kêpac ḡamalac. ⁹ ḡandaḡ kapôêḡ tau kêpac ḡamalac,
 e sêsôm biḡ alôb-alôb kêpi Anôtônê ḡaê, gebe ênê ḡaclai kêtû
 gêḡwapac tonaḡ ḡamôkê, tec sêjam tauḡ ôkwi ma tetoc eḡ sa
 atom.

¹⁰ Go anjela kêtû lemenj tenja kêkêc nê laclu kêsêp bôc tau nê lêpônj. Ma bôcnê gamênj samob njakesec kêsa. Ma njandanj gêgôm njamalac e sênjac imbelenj. ¹¹ Ma sêsôm binj alôb-alôb kêpi Anôtô undambêja kêtû nêj njandanj to gwatêlêja. Mago sêjam tauj ôkwi sêwi nêj lêj langwa sinj atom.

¹² Go anjela kêtû 6ja kêkêc nê laclu kêsêp bu kapôênj Euprat e bu tau kêpa. Gêgôm tonanj gebe êmansanj kinj anja oc njamja nêj intêna. ¹³ Ma aê galic njalau njatêmui têlêac amboac ôpoac sêsa anja lênjuckêm agêc bôc ma propete dansanj awenjsuj sêmênj. ¹⁴ Êsêac njalau sec, tanj sêgôm gêntalô nanj, nêj njalau. Êsêac dêdênj kinj, tanj sêngônj têtôm nom njagamênj samobgenj nanj sêja, gebe sejonj êsêac sa ma sênac sinj êndênj njaninj Njatau Anôtô nê bêc kapôênj.

¹⁵ “Alic acgom, aê oc jawac amboac njacgenjenj. Aê aoc êoc êsêac, tanj sêjam jali ma sêsô nêj njakwê banjenj nanj, gebe sêsêlêj toôlij njâoma e lau sêlic êsêac ôlij njagênj majenja atom.”

¹⁶ Go njalau sec sêkac kinj sa sêpi tagenj anja gamênj, nanj sêsam ja Ebolai awenj gebe Harmagedon.

¹⁷ Go anjela kêtû 7ja kêkêc nê laclu kêsêp njalaulau. Ma awa kapôênj kêsa anja lêpônj kinja, tanj kêkô lôm dabuj nanj, gebe “Gêjac dabinj sugac.” ¹⁸ Ma ôsic kêkac to gamênj njakicsêa kêsa ma wapap gêjac to ôjô gêjam secanô. Ôjô secanô amboac tonanj gêjam gêdênj têm njamalac sêngônj nomja tenj atomanô. ¹⁹ Malacsêga tau kêkac tau kêkôc gêja njapopoc têlêac, ma lau samuc nêj malac sêku sa. Ma Anôtô taê gêjam malac Babel kapôênj, tec kêkênj wain laclu tenj gêdênj enj gênôm. Wain tau ênê têtac njandanj kapôênj. ²⁰ Go nuc samob sêc su ma lôc samob malejmê. ²¹ Ma kompoc njamatu kapôênj-kapôênj, tenj njawapac kêtôm padi talu tenj gêjac anja undambê kêsêp mênjkêpi njamalac e njamalac sêsôm binj alôb-alôb kêpi Anôtô kêtû kompoc tau njagênjwapacja, gebe gêjwapac tonanj kapôênjanô sec.

17

Awê mockainjo agêc bôc tau

¹ Ma anjela 7, tanj sêkôc laclu 7 nanj, nêj tenj kêsa mênjkêsôm gêdênj aê gebe “Ômôênj, aê jatôc mockainjo towae, tanj gêngônj bu kapôênj njatali nanj, nê mêtôc êndênj aôm. ² Kinj nomja sêgôm gêj mockainja gêdênj enj, ma lau tanj sêngônj nom nanj, sênôm ênê wain mockainjoja e kêjaninj êsêac.”

³ Go katuc kainj tenj kêsa e njac tau gêoc aê kasa gamênj sawa tenj gaja. Ma galic awê tenj gêngônj bôc bomsamuc tenj njâo, ma teto njâe alôb-alôb gêjam enj ôli auc. Ma bôc tau môkêapac 7 to nê jabo 10. ⁴ Awê tau kêsô njakwê asôsamuc to bomsamuc ma gêjam gêlônj tau ja gold ma pocawa to kêkôm. Lêma kêkôc laclu

gold, tañ awê tau nê mockaiñ ñagêñ môp to ñatêmui kêsêp e mênğêc. ⁵ Ma teto ñaê teñ gêc eñ têbela, nañ ñam kêsêp lêlôm gebe “Babel kapôên, nom ñamockaiño samob to gêñ môpña samob ñatêna.” ⁶ Ma galic awê tau gênôm Anôtônê lau to lau, tañ sêwa Jesu sa nañ, nêñ dec e kêjañij eñ.

Gêdêñ tañ galic eñ nañ, gaê taêc eñ ñanô. ⁷ Mago añela kêsôm gêdêñ aê gebe “Gôê taêm kêtü asagenña. Aê oc jawa awê to bôc tomôkêapac 7 ma nê jabo 10, tañ kêbalañ awê tau nañ, nêñ ñam kêsêp lêlômña sa êndêñ aôm. ⁸ Bôc tañ gôlic nañ, gêmoa gêdêñ gêmunğeñ e galoc malamê, ma malôgeñ acgom, go êpi aña gêsunğôm êmêñ e ênaña. Lau tañ sênğôn nom nañ, oc sêlic bôc tau, tañ gêmunğeñ gêmoa e galoc malamê ma oc mênêô lasê êtiam nañ, ma sê taêñ. Mago gêdêñ tañ Anôtô kêkêñ undambê to nom atomgeñ nañ, lau tañ sê taêñ nañ, nêñ ñaê kêsêp buku mata jaliña atom.

⁹ “Amboac tonañ lau tokauc mêtêña taêñ ênam biñ tau acgom. Môkêapac 7 têtôm lôc 7, tañ awê gênğôn ñaô, nañ. Môkêapac tau têtôm kiñ 7 amboac tonañ. ¹⁰ Kiñ lemeñ teñ sêjaña su. Teñ tec gêmoa. Ma teñ gêmêñ atom tageñ. Eñ embe êmêñ, oc êmoa ñasawa dambêgeñ. ¹¹ Ma bôc tau, tañ gêmunğeñ gêmoa ma galoc malamê nañ, kêtü kiñ 8ña. Eñ aña êsêac 7 nêñ, mago oc ênaña.

¹² “Ma jabo 10, tañ gôlic nañ, têtôm kiñ 10, tañ sêkôc nêñ gôliñ kiñña sa atom tageñ. Mago êsêac oc sêkôc ñaclai kiñña sa êtôm ockatu ñasawa tageñgeñ sêwiñ bôc tau. ¹³ Êsêacnêñ biñ kêpi tageñ ma sêkêñ nêñ ñajaña to ñaclai gêdêñ bôc tau. ¹⁴ Êsêac oc sênac siñ êndêñ Domba, mago Domba tau oc êku êsêac tulu, gebe eñ kêtü apômtaunêñ Apômtau to kiñnêñ Kiñ. Ma lau, tañ eñ kêkalem to kêjaliñ êsêac sa ma têdaguc eñ ñañêñgeñ nañ, sênac siñ sêwiñ eñ.”

¹⁵ Go añela kêsôm gêdêñ aê gebe “Bu tañ gôlic mockaiño gênğôn ñatali nañ, kêtôm lau to-m-to-m to lau tomôkê-tomôkê ma lau toton-oton to lau awen teñ-awen teñ. ¹⁶ Ma jabo 10, tañ gôlic nañ, to bôc tau, nañ têtac gedec mockaiño. Êsêac sêjaño ênê gêñ samob su e êmoa ôli ñaômageñ êmoa nê tauña, ma sêniñ ênê ñamêsôm to sêkêñ ja êniñ eñ su. ¹⁷ Biñ tonañ êsa gebe Anôtô kêkêñ kêsêp êsêacnêñ ñalêlôm gebe sênğôm ênê biñ êtu anô, tec kêkêñ êsêacnêñ ñalêlôm kêpi tageñ ma sêwi nêñ gôliñ kiñña siñ gêdêñ bôc tau ênêc e Anôtônê biñ ñanô êsa acgom.

¹⁸ “Ma awê, tañ gôlic nañ, kêtôm malacsêga, tañ gêjam gôliñ kiñ nomña samob.”

¹ Tonan su, go galic anjela taunja ten anja undambê kêsêp gêmên, en tonac lai kapôên, ma nê njawasi kêpô nom. ² En gêmôêc ja awa kapôên gebe

“Sêku Babel kapôên tulu, sêku tulugac,
Babel kêt u njalau sec nênj malac sêngônj
ma kêt u njalau njatêmui to moc sec, tan njamalac dedec nan
njagêsuj,

³ gebe lau samuc samob sênôm ênê wain mockainjona
to kinj nomja sêgôm mockainj gêdên en
ma en mata katu gênjboa, tec gêjam ôli gênj gêdên lau-têtui-
ganjwaga nomja njawao e êsêac têt u lau toêlôm.”

⁴ Go ganjô awa ten kês a anja undambê gebe
“O njoc lauac, awi malac tonan sin
asa amên, gebe awê kainj ênê sec awinj atom,
ma atap ênê gênjwapac sa awinj atom.

⁵ En gêgôm sec jagêboa-jagêboa
ma njatêpôê kêpi e jagêjam undambê tônj,
ma Anôtô taê gêjam ênê lênj keso tonanj gêmoa.

⁶ Anjôm êndên en êtôm enj gêgôm gêdên amac.
Akênj ênê kôm sec njagêjô êndên enj êtu dim luagêc.
Enj kêjalinj gênj anômja tonac lai kêsêp laclu ten,
tec amac ajalinj gênj tonac lai êsêp laclu tenj êtu dim luagêc.

⁷ Enj ketoc tau sa ma kêmoasinj tau njasec,
tec akênj njagêjô njandanj to gênjwapac njadônj êtôm ênê gênj tonanj.
Enj kêsôm gêdênj tau gêc nê njalêlômgenj gebe Aê awêtuc atom,
aê ganjgônj kwinnê lêpônj
ma gênjwapac tenj oc êtap aê sa atom.

⁸ Kêt u tonanja gênj njandanj tonec naj êpi enj êndênj bêc tagenj
gebe
gêmacanô to gênjwapac ma tôbôm to ja êninj enj
gebe ênê mêtôcwaga, Apômtau Anôtô, enj njac njajana.”

⁹ Kinj nomja, tanj sêgôm mockainj gêdênj enj to sêmoasinj taun
njasec sêwinj enj nanj, êndênj bêc sêlic ja êninj gamênj njajadanj nanj,
oc sên am awenj su to têtanj tanjiboa njanô êtu enja. ¹⁰ Êsêac oc
sêkô jaêcgenj gebe têtêc taunj êtu ênê andanja ma sêsôm gebe
“Ojae, ojae, aôm malacsêga Babelma,
aôm malac njajana,
mago sêmêtôc aôm gêdênj ockatu njasawa tagenj enj.”

¹¹ Ma lau-têtulu-gênjwaga nomja sêpuc tanjiboa sa ma têtanj
kêpi enj gebe lau tenj oc sên am ôli êsêacnênj waba êtiam atom.
¹² Waba tau tonec gold to silber ma pocawa to kêkôm ma obo
sêpsêp to asôs amuc ma njawasi to bom samuc, ka njamalu tokainj-
tokainj ma andu njagênj lêlôm, tanj sêmasanj ja bôc njajabo to ja ka
njajam-njajam ma ja ki kokoc to jejec ma ja poc njawasi, ¹³ ma
môsê to katêkwi ma gênjmalu to salinj ma gênjmalu jadanj ja, ma

wain to niptêkwi ma polom to janjom ma bulimakao to domba ma hos to kareta ma gêñôma to ñamalacnêñ katuñ. ¹⁴ Ma lau-têtulu-gêñwaga sêsôm gebe

“Ñanô tañ gôgôm mocsac nañ, kêtaiñ tau su ança aômnêm.

Ma moasiñ nomña to gêlôn samob gêwi aôm siñ gêjaña, ma oc ôtap gêñ tonañ ñai ñateñ sa êtiam atomanô.”

¹⁵ Lau-têtulu-gêñwaga tañ têtulu lau tolêlôm kêtulu enña nañ, sêkô jaécgeñ gebe têtêc taun kêtulu ênê ñandañña ma sêpuc tañiboa sa ma têtaiñ gebe

¹⁶ “Ojae, ojae, malacsêga tauma.

En kêsô ñakwê kwalam-kwalam to asôsamuc ma bomsamuc ma gêjam gêlôn tau ña gold to pocawa ma kêkôm.

¹⁷ Mago geñ tolêlôm-tolêlôm tau gêjaña gêdêñ ockatu ñasawa tagenjen.”

Ma kapitai wañña samob ma lau, tañ sêjam ôli wañ gebe sêna gamêñ tenjamêñ ten nañ, ma lau wañña to êsêac samob, tañ sêjam kôm gwêcña nañ, sêkô jaécgeñ. ¹⁸ Êsêac sêlic ja geñ malac tau ñajadaun, tec têtaiñ ma sêsôm gebe

“Asa malac ten kêtôm malacsêga tônê.”

¹⁹ Êsêac segaiñ kekop mênşêpalip kêpi môkênşapac ma sêpuc tañiboa sa ma têtaiñ to sêmôêc gebe

“Ojae, ojae, malacsêga tauma.

Ênê gêñ tolêlôm-tolêlôm gêgôm lau samob, tañ nêñ wañ kêpoac gwêc nañ, têtulu lau tolêlôm.

Mago gêjaña gêdêñ ockatu ñasawa tagenjen.

²⁰ O undambê to Anôtônê lau ma aposolo to propete,

têmtac ñajam êsa êtu malac tônêña,

gebe Anôtô kêmêtôc malac tau gêjô sec,

tañ gêgôm gêdêñ amac nañ sugac.”

²¹ Go anjela ñajaña ten gêoc poctêmui kapôêñanôtêna ten sa ma gêu kêsêp gwêc gêja ma kêsôm gebe

“Sêu malacsêga Babel gôdub tagen amboac tonañ

ma têtaiñ malac tau sa êtiam atomanô.

²² Ma sênac gêñ wêña to on

ma sêju gasuc to sênac dauc êtaiñ ança nêñ malaclun êtiam atom.

Ma têtaiñ lau lemeñ mêtêña tokaiñ-tokaiñ samob sa sêmoa aôm ñalêlôm êtiam atom.

²³ Lamp ñawê ten êpô aôm êtiam atom,

ma sêñô awêlagêc ñac sênam taun ñaonda ança aômnêm êtiam atom.

Bin tonañ êtap aôm sa gebe aômnêm lau-têtulu-gêñwaga têtulu nom ñatau kapôêñanô.

Ma kôsau lau samuc nomña samob ña nêñ bin beñña.”

24 Ma têtap propete ma Anôtônê lau to lau samob, tañ sêjac êndu aŋga nom nañ, nêñ dec sa aŋga malac tau.

19

1 Tonañ su, go gañô ñaõndu kapôêñ aŋga undambê amboac lau taêsam awen, sêsôm gebe

“Haleluja.

Aêacnêñ Anôtô kêtú moasin ênam aêac kêsina ma ñawasi to ñajaña ñatau.

2 Ênê mêtôc samob biñjanô to gêdêñ, gebe enj kêmêtôc mockainjo kapôêñ gêjô nê sakinwaganêñ dec, tañ awê tau kékêc sinj nañ.”

3 Go êsêac sêsôm kêtiam gebe

“Haleluja.

Malacsêga tau ñajadaunj êpi êna endenj tôngeñ.” 4 Go laumata 24 to bôc aclê tau sêu taun jasêc ma tetenj mec gêdêñ Anôtô, tañ gêñgônj lêpônj kinja nañ, gebe

“Biñjanô. Haleluja.”

Dombanê moasinj awêña

5 Ma awa tenj kêsá aŋga lêpônj kinja gebe

“Amac samob, tañ atu Anôtônê sakinwaga, ma amac, tañ atêc enj, samob, lau saunj to kapôêñ, alambinj aêacnêñ Anôtô.”

6 Go gañô ñaõndu amboac lau taêsam awen ma amboac bu taêsam ñakicsêa to amboac wapap gêjac kapôêñanô gebe

“Haleluja.

Gebe Apômtau aêacnêñ Anôtô, ñaniniñ Ñatau, kékôc gôlinj kinja sa.

7 Têntac ñajam to tatu samuc

ma danjôm ênê ñawasi êsa, gebe Domba ênam awê sa ñanoc mênjkêsa ma ênê awê tau kêmasañ tau sugac.

8 Sêkêñ ñakwê sêpsêp tonjawanj enj kêsô.

Ñakwê tau Anôtônê launêñ lêñ gêdêñ.”

9 Go aŋela kêsôm gêdêñ aê gebe “Oto gebe Aê aoc êôc êsêac, tañ kalem gêdêñ êsêac gebe nasêninj moasinj Domba ênam awê saña sêwinj nañ.” Ma kêsôm gêdêñ aê gebe “Anôtônê biñjanô tau tonañ.” 10 Aê gau tauc gaêc enj akainja gebe jatenj mec êndêñ enj. Mago enj kêsôm gêdêñ aê gebe “Ondecgeñ, aê katu sakinwaga gawinj aôm to nêñ lasitêwai, tañ sêwa Jesu sa nañ. Aôm otenj mec êndêñ Anôtô taugenj.” Lau tañ sêwa Jesu sa nañ, sêwê kainj Ñalau seoc binj lasêña.

Ñac tañ gêñgônj hos kwalam-kwalam ñaô

¹¹ Go galic undambê gêña ma hos kwalam-kwalam tenj kêsa gêmênj. Ma ñac, tañ gêngônj ñaô nanj, sêsam enj gebe Ñac ñañênj to Binñanô. Enj kêmetôc binj to gêjac sinj jagêdênj. ¹² Enj mataanô amboac jawaô ma kêkuc sunsunj taêsam. Ma teto ñaê tenj gêc enj ôli, tañ ñac tenj kêjala atom, enj taugenj. ¹³ Enj kêsô ñakwê tenj sêsac tônj kêsêp dec, ma sêsam ñac tau gebe “Anôtônê Binj tau.” ¹⁴ Go sinjwaga undambêña sêsô ñakwê sêpsêp tonjawasi sêngônj hos kwalam-kwalam ñaô tédaguc enj. ¹⁵ Ma sinj ñamata tenj kêsa enj awasunj gebe ênac lau samuc ña sinj tau. Ma enj oc ênam gôlinj êsêac ña tôcki ma êka wain ñanô popoc êsêp Anôtô ñanininj Ñatau nê sêpip wain ñamala. Ñamala tau Anôtônê têtac ñandanj kapôênj tau. ¹⁶ Ma teto ñaê tonec gêc ênê ñakwê to enj akainj gebe “Kinñênj Kinj ma apômtaunênj Apômtau.”

¹⁷ Go galic anjela tenj kêkô oc ñalêlôm. Enj gêmôêc ña awa kapôênj gêdênj moc samob, tañ sêlôp sêmoa umbonj ñalabu gebe “Akac sa amênj êtu Anôtônê moasinj kapôênjña. ¹⁸ Amênj gebe aninj kinj to kapitaisêga ma lau sinjsêlêc nênj ñamêsôm, ma aninj hos to lau, tañ sêngônj hos ñaô nanj, nênj ñamêsôm to lau, tañ sêmoa nênj lêtêgenj ma gêñôma to lau saunj ma kapôênj samob nênj ñamêsôm êtômgenj.” ¹⁹ Go galic bôc tau ma kinj nomña to nênj sinjwaga sêkac sa gebe sênac sinj êndênj ñac, gênj gêngônj hos ñaô nanj, to nê sinjwaga. ²⁰ Ma êsêac sêsô bôc agêc propete dansanj tônj. Propete dansanj tau gêgôm gêñtalô gêmoa bôc lanônêm ma kêsau êsêac, tañ sêkôc bôcnê ñatalô to tetenj mec gêdênj ênê ñakatu nanj, ña gêñtalô tonanj. Sêsô bôc agêc propete dansanj tônj ma sêbaliñ êsêagêc tomatenj jaligenj sêsêp jagêjactonj, tañ genj talao nanj sêja. ²¹ Ma sinj, tañ kêsa ñac gêngônj hos ñaôña awasunj nanj, gêjac lau ñagêdô samob êndu, ma moc samob senj lau tonanj nê ñamêsôm e gaôc êsêac tônj. *

20

Jala 1,000 ñabinj

¹ Go galic anjela tenj kêsêp anja undambê gêmênj nanj kêkôc gêsunjbôm ñaki ma kapoacwalô kapôênj tenj kêsêp lêma. ² Enj kêkôc lêñuckêm, moac lanğwa tau tônj. Enj ñac-kêlênsônj-binjwaga Sadanj tau. Anjela gêsô enj tônj gebe ênêc e jala 1,000 êmbacnê acgom. ³ Go kêbaliñ enj kêsêp gêsunjbôm gêja ma kêlai ñakatam auc, go kêpac katêkwi gêwê kêsêp ñakatam ñasawa gebe ênsau lau samuc êtiam atom e jala 1,000 êmbacnê acgom. Têm tonanj êmbacnê, go sêngamboac enj su ñasawa ec saunjenj.

⁴ Go galic lêpônj taêsam ma lau sêngônj ñaô. Ma Anôtô kêkênj kôm mêtôcña gêdênj êsêac. Go galic ñamalac, tañ sêjac êsêac êndu kêtû sêwa Jesu sa to sêsôm Anôtônê binj lasêña nanj, nênj katunj.

* 19:21: Ñam gebe alambinj Apômtau.

Êsêac teten mec gêdên bôc to gêdên ênê ñakatu atom ma sêkôc bônê ñatalô sa gêc êsêac tenbelej to lemen atom. Katun tau maten jali kêsa to sêjam gôlin sêwin Kilisi têtôm kin kêtôm jala 1,000. ⁵ Ñacmatê dèdi sa ñamata tau tonec. Ñacmatê ñagêdô maten jali kêsa atom tagen e jala 1,000 êmbacnê acgom. ⁶ Aê aoc êoc lau dabun, tan sèndi sa êtu ñamata nan. Gêmacanô kêtun luagêcna ñanajalai kêkônin êsêac tôñ atom. Êsêac têtun Anôtô agêc Kilisi nêñ dabunwaga ma sênam gôlin sêwin Kilisi têtôm kin êtôm jala 1,000 tau.

Sêku Sadan tulu

⁷ Endên tan jala 1,000 êmbacnê nan, oc sêngamboac Sadan su anja nê kapoacwalô. ⁸ Ma êsa êna gebe ênsau lau samuc, Gog to Magog, tan sêjam nom auc e gêdên ñakêclêsu aclê nan, ma ênac êsêac sa gebe sênac sin. Lau tau têtôm ganac gwêcna, ⁹ ma êsêac sêsêlêñ sêjam nom aucgen ma sêwa Anôtônê launên gamên sêngônna to malac, tan Anôtô têtac gêwin nan, auc e ja kêsêp anja undambê jagen êsêac su. ¹⁰ Go Anôtô kêbaliñ Sadan, tan kêsau êsêac nan, kêsêp jagêjacton totalao, tan gêmunna sêbaliñ bôc tau agêc propete dansan sêsêp sêja nan gêja. Ma ñandan oc êlakoc êsêac êtôm bêc to elen tenjen ma tenjen.

Metôc kapôên mênkêsa

¹¹ Go galic lêpôn kinna kwalam-kwalam kapôên ten to ñac, tan gêngôn ñaô nan. Ma nom to undambê kêtain tau su anja ñac tau nê lanônêmna, jagêjana kêsêp sawa gêja e malamê. ¹² Ma galic ñacmatê kapôên to saun samob jasêkô lêpôn kinna tau ñanêmna ma sêkac buku ñagêdô sa. Ma sêkac buku ten sa, nan buku mata jaliña tau. Ma sêmêtôc ñacmatê nêñ bin kêtôm nêñ koleñ, tan teto ñabiñ gêc buku tonan ñai su. ¹³ Gwêc kêkên ñacmatê, tan sêc ñalêlôm nan, ma gêmacanô to lamboam sêkên ñacmatê, tan sêc lamboam ñalêlôm nan, ma sêmêtôc êsêac gêdên-gêdênjen kêtôm gêñ, tan sêgôm nan. ¹⁴ Go sêbaliñ gêmacanô to lamboam sêsêp jagêjacton sêja. Jagêjacton tau gêmacanô kêtun luagêcna. ¹⁵ Ma embe têtap ñac ten nê ñaê sa ênêc buku mata jaliña tau atom, nan sêmbaliñ en êsêp jagêjacton êna. * Mago kêtun ñamu lau sêsam ñaê luagêc kêpi lau samuc nêñ ton kapôên, tan sêkên kisa gêdên Anôtô to nê lau.

21

Undambê to nom wakuc

¹ Go galic undambê wakuc to nom wakuc, gebe undambê ñamataña to nom ñamataña nan gêjana su ma gwêc malamê amboac tonan. ² Ma galic malac dabun Jerusalem wakuc,

* **20:15:** Gêdên andanjen Gog kêtun kin anja gamên Magog.

tañ Anôtô kékêñ kêsêp anğa undambê gêmêñ nan, ñagêlôn amboac awê, tañ sêjam gêlôn en gebe ênam ñac. ³ Ma ganô awa kapôêñ teñ kêsa anğa lêpôn kinğa gebe “Ôlic acgom, Anôtônê andu kékô gêwiñ ñamalac. En oc êngôn êwiñ êsêac ma êsêac oc têtú ênê lau, ma Anôtô tau oc êmoa êwiñ êsêac. ⁴ Ma en oc êmbuñ matenşulu samob anğa matenşasi su ma gêmacanô oc ênêc êtiam atom ma gêñwapac to tanjiboa ma ñandan oc ênêc êtiam atom, gebe gêñ ñamataña samob gêjanğac.”

⁵ Ma ñac, tañ gêngôn lêpôn kinğa nan, kêsôm gebe “Ôlic acgom, aê oc janğôm gêñ samob êtu wakuc.” Ma en kêsôm gebe “Oto gebe Bin tonec bin ñañêñ to binñanô.” ⁶ Ma kêsôm gêdêñ aê gebe “Ñanô kêsagac. Aê ñac ñamata to ñamu. Aê katu ñam to ñatêpôê. Aê jakêñ bu anğa bumata mata jali êndêñ lau, tañ bu gêjô êsêac nan, sênôm ñaômageñ. ⁷ Ñac tañ êku ñacjo tulu nan, êwê kain gêñ tonan ñai êtu ênê gêñlênsêñ, ma aê jatu ênê Anôtô ma en êtu aê latuc. ⁸ Ma lau matenş golec to sêkêñ gêwiñ atom, ma lau tosec to sêjac ñamalac êndu, ma mockainşo to mockainş ma laubenş to gwam ñasakiñwaga ma dansañtêna samob, oc sêwê kainş ñagêjactonş, tañ ja to talao gelom nan. Gêmacanô kêtú luagêcña tau tonanş.”

Jerusalem wakuc

⁹ Go anęla 7 tolaclu 7, tañ gêñwapac ñamuña 7 kêsêp e menğêc nan, nêñ teñ gêmêñ ma kêsôm gêdêñ aê gebe “Ômôêñ, aê jatôc awê, tañ Domba gebe ênam nan, êndêñ aôm.” ¹⁰ Tec aêñoc katuc kainş teñ kêsa e en gêôc aê kapi lôc baliñ kapôêñ teñ gaja, go en kêtôc malac dabuñ Jerusalem, tañ Anôtô kékêñ kêsêp anğa undambê gêmêñ nan, gêdêñ aê. ¹¹ Gêmêñ toAnôtônê ñawasigenş. Malac tau ñawê amboac pocawa, amboac pocawa jaspera ñaôsic amboac glas. ¹² Malac tau ñatuñbôm kapôêñ ma baliñ tonşacgêdô 12. Ma anęla 12 sêkô sacgêdô tonanş ñaô gêdêñ-gêdêñgeñ. Ma teto Israel latuinêñ gôlôacmôkê 12 nêñ ñaê kêpi sacgêdô tau. ¹³ Sacgêdô têlêac gêc oc kêpiña, têlêac gêc musanşu-mña, têlêac gêc mula-mña ma têlêac gêc oc kêsêpña. ¹⁴ Ma poc 12 kêtú malac ñatuñbôm tau ñanombanş, ma Dombanê aposolo 12 nêñ ñaê 12 gêc poc tau.

¹⁵ Anęla tañ kêsôm binş gêdêñ aê nan, kêkôc dônş gold teñ gebe ênam dônş malac tau ma ñasacgêdô to tuñbôm. ¹⁶ Malac tau ñalêsiñña to ñatakôcña baliñ kêtôm taugenş. Anęla gêjam dônş malac tau kêtôm dônş 12,000, ñalêsiñña to ñatakôcña ma ñabaliñ kêpi lôlôcña kêtôm taugenş. ¹⁷ Enş gêjam dônş malac ñatuñbôm amboac tonanşgeñ. Ma tuñbôm tau baliñ kêtôm dônş 144 kêtôm ñamalacnêñ dônş, tañ anęla kêkôc nanş. ¹⁸ Tuñbôm tau êsêac sêboa ña pocawa jaspanagenş, ma malac tau sêkwê ña goldanô e ñakêñkêñ lanşwageñ kêtôm glas. ¹⁹ Êsêac sêjam gêlônş

malac natunbôm nanomban na pocawa tokain tokain. Nomban namatana jasper, ma kêtû luagêcna sapir, ma kêtû têlêacna agat, kêtû aclêna emerald, ²⁰ kêtû lemen tenja sardonî, kêtû 6na konelian, kêtû 7na krisolit, kêtû 8na beril, kêtû 9na topa, kêtû 10na krisopra, kêtû 11na hiasint ma kêtû 12na ameti. ²¹ Ma sêkên kêkôm tagen-tagen kêtû sacgêdô 12 nakatam. Ma malac naintêna tau goldanô nakênkên kêtôm glas e nawa langwagen.

²² Ma galic lôm dabun ten kêkô malac tau atom, gebe Apômtau Anôtô nanini Natau agêc Domba têtû nalôm dabun.

²³ Ma malac tau kêpô lêna oc to ajôn gebe êpôn nec atom, gebe Anôtônê nawasi kêpô malac tau ma Domba kêtû nalamp.

²⁴ Lau toton-toton oc sêsêlê sêmoa nawê tonan nalêlôm. Ma kin nomna oc sejon nêj waba tonawasi sêsô malac tau sêna.

²⁵ Êsêac sêsan nakatam auc atomanô, nawê oc ênêc napan, elen to êmbêc oc naêsa gamên tonan atom. ²⁶ Ma êsêac oc sejon lau toton-toton nêj waba to awa towae sêsô malac tau sêna.

²⁷ Gêj natêmui ten oc êsô malac tonan êna atom, ma nac sec to dansantêna ten êsô êna atom amboac tonangen. Lau tan teto nêj naê kêsêp Dombanê buku mata jalinanangen, sêsô sêna.

* nawasi kain ten ma natalô tokain tokain. Nagêdô kokoc, nagêdô matak-matak to majan-majan. Bin pocawaana gêwa na gebe nawasi oc ênam Jerusalem wakuc auc samucgen. Malac nagênlêlôm tan ênêc awê to gêj, tan êsin tau nan nawasigen.

22

¹ Go anela kêtôc bu ten gêdên aê, nakênkên kêtôm pocawa. Bu tau bu mata jalin kêsana anga Anôtô agêc Domba nêj lêpôn kinja. ² Bu tau keselen kêsêp malaclun nalungen ma ka mata jalin kêkô bu natali maken-maken. Ka tau gêjam nanô kêtû dim 12 kêtôm jalagen, gêjam kêtôm ajongen. Ma ka tau nalau gêgôm lau samuc ôlin najam kêsana. ³ Ma gêj, tan Anôtô kêpuc boa nan, oc tatap naten sa anga malac tonan atom.

Anôtô agêc Domba nêj lêpôn kinja oc êkô malac tau, ma ênê sakinwaga oc sênam sakin en. ⁴ Êsêac oc sêlic en lanôanô ma ênê naê ênsac êsêac tenbelen. ⁵ Elen to êmbêc oc êsana êtiam atom, ma êsêac oc sêpô lêna lamp nawê to oc atomanô, gebe Apômtau Anôtô tau oc êpô êsêac ma êsêac sênam gôlin lau têtôm kin sêmoa tenjen ma tenjen.

Jesu oc êmu êmên

⁶ Go anela ten kêsôm gêdên aê gebe “Bin tonen bin nanên to binnanô. Ma Apômtau Anôtô, tan kêkên nê Nalau gêdên propete nan, kêsakin nê anela gebe êtôc bin, tan oc mênêsa seben nan, êndên ênê sakinwaga.” ⁷ Jesu kêsôm gebe “Ôjô acgom, aê oc

* 21:27: Naê 12 tonan têtû pocawa 12 naê. Pocawa tau

jawac seben. Aê aoc êôc êsêac, tañ sêmansañ biñ, tec Anôtô gêôc lasê gêc buku tonec nec.”

⁸ Aê Joañ, aê ñac, tañ gañô to galic gêñ tonañ ñai. Gañô to galic gêñ tau su acgom, go gau tauc gaêc añela, tañ kêtôc gêñ samob gêdêñ aê nañ, akainña gabe jateñ mec êndêñ eñ. ⁹ Mago eñ kêsôm gêdêñ aê gebe “Ondecgeñ, aê katu sakinwaga gawin aôm to propete, tañ têtü nê m lasitêwai nañ, ma êsêac, tañ sêmasañ buku tonec ñabiñ nañ. Oteñ mec êndêñ Anôtô taugen.”

¹⁰ Ma eñ kêsôm gêdêñ aê gebe “Ôngamiñ biñ, tañ Anôtô geoc lasê gêc buku tonec nañ, to ôsiñ ôkwi atom, gebe noc gêñ samob tonec ñanô êsaña kêdabingac. ¹¹ Ñac tañ gêgôm sec nañ, êngôm nê sec êmoa. Ñac tañ gêgôm gêñ môpña nañ, êngôm nê gêñ môpña êmoa. Ñac gêdêñ êngôm gêñ êndêñgeñ êmoa. Ma ñac dabuñ êsa nê lêñ ênam dabuñ tauña êmoa.”

¹² Jesu kêsôm gebe “Ôñô acgom, aê oc jawac seben ma toñoc ñagêjôgeñ jawac, gebe jakêñ êndêñ lau samob êndêñ-êndêñgeñ êtôm nêñ lêñ. ¹³ Aê ñac ñamata to ñamu, aê ñam to ñamôkê ma gajac m ma oc janac dabiñ.”

¹⁴ Aê aoc êôc êsêac, tañ sêkwasiñ nêñ ñakwê nañ, ec êsêac têtôm gebe sêwê kaiñ ka ñanô sêngôn maten jaliña ma oc sêsô malac tau ñasacgêdô sêna. ¹⁵ Lau amboac tonec oc sêmoa malac ñamagê, kêam to lauben ma mockaino to mockain ma lau, tañ sêjac ñamalac êndu to gwam ñasakinwaga ma êsêac, tañ têntac gêwiñ biñdansañ to sêgôm ñanô kêsa nañ.

¹⁶ “Aê, Jesu, kasakin ñoc añela gêdêñ amac gebe êwa biñ tonañ sa êndêñ gôlôac dabuñ. Aê katu Dawidnê ñawakac ma nê wakuc. Aê katu utitêna gelenmataña ñawasi tau.”

¹⁷ Ñalau agêc awê, tañ gebe ênam ñac nañ, sêsôm gebe “Ômôêñ.” Lau samob, tañ sêñô biñ tonañ nañ, sêsôm sêwiñ gebe “Ômoêñ.” Lau tañ bu gêjô êsêac nañ sêmêñman, ma samob, tañ sebe sêkôc nañ, sêkôc bu mata jaliña tauman, sêkôc ñaômagen.

¹⁸ Aê jasôm biñ tonec êtu tôñ êndêñ lau samob, nañ sêñô biñ, tañ Anôtô geoc lasê gêc buku tonec nañ gebe Teñ embe ênac têtü biñ teñ naêwiñ, oc Anôtô ênac têtü gêñwapac, tañ teto ñawae gêc buku tonec nañ, êpi eñ naêwiñ amboac tonanjen. ¹⁹ Ma teñ embe êkôc biñ, tañ Anôtô geoc lasê gêc buku tonec nañ, ñateñ su, oc Anôtô êkôc ênê kañanô mata jaliña to ênê mala anga malac dabuñ, tañ teto ñabiñ gêc buku tonec nañ, su amboac tonanjen.

²⁰ Ñac tañ gêwa biñ samob tonañ sa nañ, kêsôm gebe “Biññanô, aê oc jawac seben.” Biññanô, Apômtau Jesu ômôêñ.

²¹ Apômtau Jesu nê moasiñ êndêñ lau samob.